

Rapport van bevindingen

Controle Begrotingsrekening van het dienstjaar 2021

Juli 2023

**Rapport
van
Bevindingen**

**Controle Begrotingsrekening
dienstjaar 2021**

Juli 2023

Voorwoord

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in de artikelen 149 lid 1 van de *Grondwet van de Republiek Suriname* (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en *artikel 2 lid 2 en van artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019* (S.B. 2019 no. 102).

Voor u ligt het rapport van bevindingen dat is uitgebracht na verwerking van alle bevindingen, conclusies en aanbevelingen als gevolg van een wettelijk uitgevoerde controle van de begrotingsrekening (BR) van het dienstjaar 2021. De BR 2021 hebben wij aangeboden gekregen in het dienstjaar 2023 en de controle hierop uitgevoerd. De begrotingsrekeningen van de ministeries van Binnenlandse Zaken (BIZA); Buitenlandse Zaken International Business en Internationale Samenwerking (BIBIS), Financiën en Planning (MINFIN); Economische Zaken Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZOTI); Landbouw Veeteelt en Visserij (LVV); Natuurlijke Hulpbronnen (NH); Openbare Werken (OW); Transport Communicatie en Toerisme (TCT) en Grondbeleid en Bosbeheer (GBB) zijn gecontroleerd. De selectie is gedaan op basis van de risico's die bij voorgaande controles zijn geconstateerd bij deze ministeries.

Met dit rapport wordt de controle op basis van de Comptabiliteitswet G.B. 1952 no. 111 afgesloten, aangezien de BR van het dienstjaar 2022 op basis van het nieuw Comptabiliteitswet S.B. 2019 no. 98 zal geschieden.

Een woord van dank gaat uit naar iedereen die heeft bijgedragen aan het uitvoeren van de controle van de BR 2021 en de totstandkoming van het Rapport van Bevindingen, in het bijzonder de auditors en het ondersteunend personeel van de Rekenkamer.

Paramaribo, juli 2023

De heer drs. S. Bhoendie
(Voorzitter)

Mevrouw drs. N. Vredeberg, MBA
(Secretaris)

Inhoudsopgave

Voorwoord

Acroniemen en Afkortingen

1 Inleiding.....	13
1.1 Algemeen	13
1.2 Algemene bevindingen afstemming begrotingscijfers met cijfers in de financiële administratie	16
1.3 Algemene bevindingen controle BR 2021.....	17
1.3.1 Bevindingen Operationele Uitgaven	21
1.3.2 Bevindingen Programma's	24
1.3.3 Bevindingen Middelenbegroting	26
1.4 Algemene Conclusies	29
1.5 Algemene Aanbevelingen	32
1.6 Algemene nawoord	35
1.7 Opbouw Rapport	40
2 Ministerie van Binnenlandse Zaken	41
Directoraat Binnenlandse Zaken.....	41
2.1 Inleiding	41
2.2 Het Directoraat Binnenlandse Zaken nader bekeken	43
2.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	44
2.3.1 Inleiding	44
2.3.2 Operationele Uitgaven	45
2.3.3 Programma's	48
2.3.4 Middelen	51
2.4 Conclusies.....	52
2.5 Aanbevelingen	53
2.6 Reactie van het Ministerie.....	53
3 Ministerie van Binnenlandse Zaken	54
Directoraat Algemene Zaken	54
3.1 Inleiding	54
3.2 Het Directoraat Algemene Zaken nader bekeken.....	56
3.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	57
3.3.1 Inleiding	57
3.3.2 Operationele Uitgaven	58
3.3.3 Programma's	65
3.4 Conclusies.....	66
3.5 Aanbevelingen	67
4 Ministerie van Binnenlandse Zaken	68
Directoraat Human Resource Management	68
4.1 Inleiding	68

4.2 Het Ministerie Binnenlandse Zaken (BIZA), het directoraat HRM nader bekeken	70
4.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	72
4.3.1 Inleiding	72
4.3.2 Titel I. Operationele Uitgaven	73
4.3.3 Titel II. Programma's	80
4.3.4 Titel III. Middelenbegroting	82
4.3.5 Overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet (1952)	84
4.4 Conclusie	84
4.5 Aanbeveling	86
4.6 Reactie Directoraat Human Resource Management	87
5 Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking	88
5.1 Inleiding	88
5.2 Het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking nader bekeken	90
5.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	92
5.3.1 Inleiding	92
5.3.2 Titel I. Operationele Uitgaven	93
5.3.3 Titel II. Programma's	102
5.3.4 Titel III. Middelenbegroting	103
5.4 Conclusie	105
5.5 Aanbeveling	107
6 Ministerie van Financien en Planning.....	109
Directoraat Financien	109
6.1 Inleiding	109
6.2 Het Ministerie van Financiën en Planning nader bekeken.....	110
6.2.1 Het Directoraat Financiën	111
6.2.2 Organogram	112
6.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	112
6.3.1 Inleiding	112
6.3.2 Operationele Uitgaven	113
6.3.3 Programma's	115
6.3.4 Middelenbegroting	117
6.4 Conclusies.....	118
6.5 Aanbevelingen	119
7 Ministerie van Financien en Planning.....	121
Directoraat Belastingen.....	121
7.1 Inleiding	121
7.2 Het Directoraat Belastingen nader bekeken	123
7.2.1 Taakstelling	123

7.2.2	Organogram	124
7.3	Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	124
7.3.1	Inleiding	124
7.3.2	Operationele Uitgaven	125
7.3.3	Programma's	128
7.3.4	Middelenbegroting	131
7.4	Conclusies.....	132
7.5	Aanbevelingen	133
8	Ministerie van Financien en Planning.....	135
	Directoraat Planning en Ontwikkelingfinanciering	135
8.1	Inleiding.....	135
8.2	Het Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering nader bekeken	138
8.3	Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	139
8.3.1	Inleiding	139
8.3.2	Operationele uitgaven	139
8.3.3	Programma's	142
8.3.4	Middelenbegroting	143
8.4	Conclusie	144
8.5	Aanbevelingen	145
9	Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie	146
9.1	Inleiding.....	146
9.2	Het Ministerie van Economische Zaken Ondernemerschap en Technologische Innovatie nader bekeken.....	148
9.2.1	Algemeen	148
9.3	Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	149
9.3.1	Algemeen	149
9.3.2	Bevindingen operationele uitgaven	150
9.3.3	Bevindingen Programma's	151
9.3.4	Bevindingen Middelenbegroting	152
9.4	Conclusie	153
9.5	Aanbevelingen	154
10	Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij	155
10.1	Inleiding.....	155
10.2	Het Ministerie van LVV nader bekeken.....	157
10.2.1	Het management van het Ministerie van LVV	157
10.2.2	Afdeling Interne Controle	158
10.3	Bevindingen controle Begrotingsrekening 2021	158
10.3.1	Algemeen	158
10.3.2	Vergelijking Begroting 2021 versus BR 2021	160
10.3.3	Beoordeling van de toelichting met betrekking tot de verevende bedragen....	162

10.3.4	Overzicht betalingen van de voorgaande dienstjaren	164
10.3.5	Overige bevindingen met betrekking tot de controle van de BR 2021	164
10.4	Conclusies.....	174
10.5	Aanbevelingen	175
11	Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen	176
Directoraat	Energie	176
11.1	Inleiding	176
11.2	Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH) nader bekeken	179
11.2.1	Het Directoraat Energie	179
11.3	Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	180
11.3.1	Algemeen	180
11.3.2	Operationele Uitgaven	181
11.3.3	Programma's	184
11.3.4	Middelenbegroting	186
11.4	Conclusies.....	187
11.5	Aanbevelingen	188
12	Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen	189
Directoraat	Water	189
12.1	Inleiding	189
12.2	Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH) nader bekeken	192
12.2.1	Het Directoraat Water	192
12.3	Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	193
12.3.1	Algemeen	193
12.3.2	Operationele Uitgaven	194
12.3.3	Programma's	198
12.3.4	Parastatalen	199
12.4	Conclusies.....	201
12.5	Aanbevelingen	202
13	Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen	203
Directoraat	Mijnbouw	203
13.1	Inleiding	203
13.2	Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH) nader bekeken	206
13.2.1	Het Directoraat Mijnbouw	206
13.3	Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	207
13.3.1	Algemeen	207
13.3.2	Operationele Uitgaven	207
13.3.3	Programma's	211
13.3.4	Middelenbegroting	213
13.4	Conclusies.....	214
13.5	Aanbevelingen	215

14 Ministerie van Openbare Werken	217
Directoraat Civiel Technische Werken.....	217
14.1 Inleiding.....	217
14.2 Het Ministerie van Openbare Werken nader bekeken.....	219
14.2.1 Het Directoraat Civiel Technische Werken (CTW)	219
14.2.2 Afdeling Interne Controle	220
14.3 Bevindingen controle Begrotingsrekening 2021	221
14.3.1 Algemeen	221
14.3.2 Operationele Uitgaven	222
14.3.3 Programma's	229
14.3.4 Middelenbegroting	235
14.3.5 Beoordeling van de toelichtingen met betrekking tot de verevende bedragen.....	236
14.4 Conclusies.....	238
14.5 Aanbevelingen	239
15 Ministerie van Openbare Werken	240
Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening	240
15.1 Inleiding.....	240
15.2 Het Ministerie van Openbare Werken nader bekeken.....	242
15.2.1 Het Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening (BWD)	242
15.2.2 Afdeling Interne Controle	243
15.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	243
15.3.1 Algemeen	243
15.3.2 Operationele uitgaven	244
15.3.3 Programma's	250
15.3.4 Middelenbegroting	251
15.4 Conclusie	254
15.5 Aanbevelingen	255
16 Ministerie van Openbare Werken	256
Directoraat Openbaar Groen.....	256
16.1 Inleiding.....	256
16.2 Het Ministerie van Openbare Werken nader bekeken.....	258
16.2.1 Het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer	258
16.2.2 Afdeling Interne Controle	259
16.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	260
16.3.1 Algemeen	260
16.3.2 Operationele uitgaven	261
16.3.3 Programma's	265
16.3.4 Verevende bedragen ten opzichte van de geraamde bedragen nader bekeken ..	266
16.4 Conclusie	267
16.5 Aanbevelingen	267

17 Ministerie van Transport Communicatie en Toerisme	268
Directoraat Algemene en Administratieve Zaken.....	268
17.1 Inleiding	268
17.2 Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme nader bekeken.....	270
17.2.1 Het Directoraat Algemene en Administratieve Zaken	271
17.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	271
17.3.1 Algemeen	271
17.3.2 Operationele Uitgaven	273
17.4 Conclusies.....	283
17.5 Aanbevelingen	285
18 Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme	287
Directoraat Transport	287
18.1 Inleiding	287
18.2 Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme nader bekeken.....	289
18.2.1 Het Directoraat Transport	289
18.2.2 Afdeling Interne Controle	290
18.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	290
18.3.1 Algemeen	290
18.3.2 Operationele Uitgaven	292
18.3.3 Programma's	296
18.3.4 Middelenbegroting	297
18.4 Conclusies.....	297
18.5 Aanbevelingen	297
19 Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme Directoraat Toerisme.....	299
19.1 Inleiding	299
19.2 Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme nader bekeken.....	300
19.2.1 Het Directoraat Toerisme	301
19.2.2 Afdeling Interne Controle	302
19.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	302
19.3.1 Algemeen	302
19.3.2 Operationele Uitgaven	303
19.3.3 Programma's	306
19.3.4 Middelenbegroting	307
19.4 Conclusies.....	307
19.5 Aanbevelingen	308
20 Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme	310
Directoraat Communicatie.....	310
20.1 Inleiding	310
20.2 Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (TCT) nader bekeken	312
20.2.1 Het Directoraat Communicatie	312

20.2.2	Afdeling Interne Controle	313
20.3	Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	313
20.3.1	Algemeen	313
20.3.2	Operationele Uitgaven	314
20.4	Conclusies.....	317
20.5	Aanbevelingen	318
21	Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer	319
Directoraat	Algemeenbeheer	319
21.1	Inleiding	319
21.2	Het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer nader bekeken	321
21.2.1	Het Directoraat Algemeen Beheer nader bekeken	322
21.3	Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	323
21.3.1	Algemeen	323
21.3.2	Operationele Uitgaven	324
21.4	Conclusies.....	331
21.5	Aanbevelingen	332
22	Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer	333
Directoraat	Grondbeleid en Bosbeheer	333
22.1	Inleiding	333
22.2	Het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer nader bekeken	335
22.2.1	Het Directoraat Grondbeleid- en Bosbeheer nader bekeken	336
22.3	Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021	337
22.3.1	Algemeen	337
22.3.2	Operationele Uitgaven	338
22.3.3	Programma's	345
22.3.4	Middelenbegroting	346
22.4	Conclusies.....	349
22.5	Aanbevelingen	350

Bijlagen:

- 1: BR cijfers 2021 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Directoraat Binnenlandse Zaken
- 2: Br cijfers 2021 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Directoraat Algemene Zaken
- 3: Begrotingsrekening 2021 van het Directoraat HRM
- 4: Begrotingsrekening 2021 van Min BIBIS
- 5: Begrotingsrekening 2021
- 6: Begrotingsrekening 2021
- 7: Begrotingsrekening van het Ministerie van LVV
- 8: Begrotingsrekening 2021 van het Directoraat Energie, Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen
- 9: Begrotingsrekening van het Directoraat CTW
- 10: Begrotingsrekening van het Directoraat BWD
- 11: Begrotingsrekening 2021 van het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer
- 12: Begrotingsrekening 2021 van het Directoraat AAZ
- 13: Begrotingsrekening 2021 van het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer, Directoraat Algemeen Beheer
- 14: Begrotingsrekening 2021 van het Directoraat Grondbeleid en Bosbeheer

Acroniemen en Afkortingen

AAZ	Directoraat Algemene en Administratieve Zaken
ALZA	Directoraat Algemene Zaken van het Ministerie van Binnenlandse Zaken
BEL	Directoraat Belastingen
BFZ	Begroting- en Financiële Zaken
BIBIS	Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking (voorheen Ministerie van Buitenlandse Zaken)
BIZA	Binnenlandse Zaken
BR	Begrotingsrekening
BSW	Directoraat Bouw- en Stedebouwkundige Werken
BWT	Afdeling Bouw en Woning Toezicht
CBB	Centraal Begrotings Boekhouding
CBD	Centrale Betaaldienst
CBvS	Centrale Bank van Suriname
CEBUMA	Centraal Bureau Mechanische Administratie
CFSE	Centraal Staforgaan Formatiezaken en Efficiency
CKB	Centrale Krediet Bewaking
CLAD	Centrale Landsaccountantsdienst
CONZA	Consulaire Zaken van het Ministerie van BIBIS
DIV	Documentatie en Informatie Verzorging
DSA	(Nederlands:) Beleid voor draagbare schulden
EA	Economische Aangelegenheden
EZOTI	Ministerie Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie
FB	Financieel beheer
GB	Gouvernementsblad
GBB	Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer
HRM	Directoraat Human Resource Management van het Ministerie van Binnenlandse Zaken
IB	Inkomsten Belasting
IC	Interne Controle
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IDB	International Development Bank
IFMIS	Integrated Financial Management Information System
ISSAIs	International Standards for Supreme Audit Institutions

KO	Kredietopening
LB	Loonbelasting
LVV	Landbouw, Veeteelt en Visserij
MINFIN	Ministerie van Financiën
NH	Natuurlijke Hulpbronnen
ODAD	Onderdirecteur Administratieve Diensten
ODB	Ontvanger Directe Belastingen
OIA	Ontvanger der Invoerrechten en Accijnzen
OW	Openbare Werken
PBC	Prepared By Client (van de auditee opgevraagde documenten en informatie)
PFC	Planning, Finance and Control
PZ	Personeelszaken
RECAP	Recapitulatiestaat van CEBUMA
Rekenkamer	Rekenkamer van Suriname
S.B.	Staatsblad der Republiek Suriname
SBB	Stichting Bosbeheer en Bostoezicht
SIGTAS	Standard Integrated Government TAX Administration
SOAB	Stichting Overheidsaccountantsbureau
STS	Subsidie Stichting Toerisme Suriname
SRD	Surinaamse dollars
TCT	Transport Communicatie en Toerisme
TWK	Terugwerkende kracht
USD	United States dollars

Definities

Exit meeting	Een vergadering die is gepland aan het einde van een audit tussen de auditors en de representatieve auditees om de auditbevindingen en eventuele openstaande kwesties te bespreken.
Gegevensgerichte controle	Een gegevensgerichte controle is een controlemaatregel, die is opgezet om afwijkingen van materieel belang op het niveau van beweringen te detecteren Gegevensgerichte controlewerkzaamheden omvatten: <ol style="list-style-type: none"> 1. detailcontrolewerkzaamheden van specifieke financiële transacties, balansposten of toelichting); en 2. gegevensgerichte cijferbeoordelingen
Toetsingen van interne beheersingsmaatregelen	Een controlemaatregel die is opgezet om de effectieve werking te evalueren van interne beheersingsmaatregelen gericht op het voorkomen of het detecteren en corrigeren van een afwijking van materieel belang op het niveau van beweringen
Systeemgerichte controle	Systeemgerichte controle is een controlemaatregel die is opgezet om de effectieve werking te evalueren van interne beheersingsmaatregelen gericht op het voorkomen en het detecteren en corrigeren van een afwijking van materieel belang → wijze waarop gegevens tot stand komen en controlehandelingen worden verricht
Materialiteit	Er is sprake van een materiële afwijking (in bedragen of in de toelichting) wanneer deze afwijkingen in aard en omvang zodanig groot zijn dat het oordeel van een gebruiker waarschijnlijk wordt beïnvloed De materialiteit is vastgesteld op basis van de totale uitgaven per begroting van het directoraat voor het vaststellen van de te controleren posten van de begroting, en daarnaast worden ook de cijfers/bedragen gecontroleerd/geanalyseerd. De uitschieters (zowel positief als negatief) dienen toegelicht te worden door de auditee.
Vacatiegeld	Het honorarium van een commissie binnen de overheid.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De Rekenkamer heeft middels een schrijven van de Minister van Financiën en Planning van de Republiek Suriname, de heer drs K.S. Raghoebarsing, de dato 23 februari 2023 met kenmerk La.F. No. 541 op 23 februari 2023 de Begrotingsrekening (BR) 2021 ontvangen. De begrotingscijfers zijn gepresenteerd in de wet van 3 augustus 2021 (SB 2021 No.103 *Wet Staatsbegroting 2021*) houdende het slot der rekening van de uitgaven en ontvangsten over het dienstjaar 2021.

Op grond van de *Wet Rekenkamer Suriname 2019* heeft de Rekenkamer de ontvangen BR over het dienstjaar 2021 van de volgende ministeries/directoraten gecontroleerd, te weten:

1. Ministerie van Binnenlandse Zaken (BIZA);
2. Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking (BIBIS);
3. Ministerie van Financiën en Planning (MinFin);
4. Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZOTI);
5. Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV);
6. Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH);
7. Ministerie van Openbare Werken (OW);
8. Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (TCT); en
9. Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer (GBB).

De Rekenkamer voert als lid van de International Organization of Supreme Audit Institutions¹ (INTOSAI) haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAI). Voor de controle van de BR 2021 wordt de ISSAI 2800 - Bijzondere overwegingen - toegepast, wat inhoudt de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden. Het uitgangspunt van de controle voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de BR geen afwijkingen van materieel belang bevat, ongeacht of deze het gevolg zijn van fraude of fouten, betreft de toetsing van de financiële overzichten waaruit de BR bestaat en de vereisten van financiële verslaggeving betreffende de BR, die vastgelegd zijn in *artikel 32 van de Comptabiliteitswet (S.B. 1952 no. 111)*.

Bij de planning, het uitvoeren van de controlewerkzaamheden en de rapportages heeft de Rekenkamer technische ondersteuning gehad van externe deskundigen, met name de Stichting Overheids-accountantsbureau (SOAB).

---

¹ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van Rekenkamers wereldwijd, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

Criteria

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Er is een analyse gemaakt van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies van de *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de BR'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de *Comptabiliteitswet*.
- Aan het ministerie is gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het ministerie.
- Er is een gegevensgerichte controle uitgevoerd waarbij de gecontroleerde begrotingsposten zijn geselecteerd op basis van de materialiteit. De materialiteit voor het vaststellen van de te controleren posten is voor de Operationele Uitgaven en de Programma's bepaald op basis van de totale uitgaven en voor de Middelenbegroting op basis van de totale ontvangsten uit de BR 2021 van het ministerie.
- Aan de hand van de opgestelde risicomatrices zijn de geconstateerde risico's getoetst middels het afstemmen met de administratie van het directoraat en de verklaringen van het directoraat inzake de onvolkomenheden in de administratie.
- De controlewerkzaamheden zijn uitgevoerd op basis van de intern opgestelde werklijsten, werkprogramma's en risico matrixen.

Conform artikel 24 lid 3 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 mag de Rekenkamer bij haar controlewerkzaamheden ook gebruikgemaakt van de accountantsverslagen van het Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD). Hierbij wordt het accent gelegd op de geconstateerde tekortkomingen, onrechtmatigheden en de aangedragen aanbevelingen voor het ministerie/directoraat. Echter heeft de Rekenkamer geen gebruik kunnen maken van de accountantsverslagen, aangezien zij deze nog niet heeft ontvangen.

Verloop correspondentie en/of veldonderzoek

In het kader van transparantie en inclusiviteit heeft de Rekenkamer het verloop van de correspondentie naar de ministeries nader toegelicht. Daarnaast is ook de procedure van zowel de aanvang als de afronding van het veldonderzoek in kaart gebracht.

De aanpak van het onderzoek ziet er als volgt uit:

- De aanbiedingsbrieven en de controlebevestigingsbrieven (in tweevoud) zijn verzonden naar de ministeries. De retourontvangst van de controlebevestigingsbrieven was gesteld op vijf werkdagen ná dagtekening.
- Na retour ontvangst van de controlebevestigingsbrieven zijn de aankondigingsbrieven verstuurd naar de directeurs. In betreffende brief is aan de directeurs gevraagd om schriftelijk te bevestigen of de bedragen in de BR 2021 in overeenstemming zijn met hun financiële administratie.
- Daarnaast is de periode van de voorbereidings – en controlewerkzaamheden bekendgemaakt en is de medewerking gevraagd aan de directeur om twee functionarissen binnen het ministerie als contactpersonen aan te wijzen.

Het veldonderzoek is van start gegaan met een pre-audit gesprek, en gedurende het gesprek is het volgende aan de orde geweest:

- De pre-auditgesprekken zijn gehouden in de maanden januari en februari 2023 gevoerd met sleutelpersonen van het ministerie waaronder de directeur, onderdirecteur Administratieve Diensten, hoofden van de afdelingen BFZ, PZ, de afdelingen Salarisadministratie en IC. Tijdens het gesprek is uitgelegd over de werkwijze van de Rekenkamer.
- Er is een Prepared by Client lijst (PBC-lijst) overhandigd aan de directeuren en/of de aanwezige hoofden van de afdelingen. Deze lijst werd besproken met de aanwezige functionarissen en er werden afspraken gemaakt hoe de informatie zou worden verstrekt (digitaal opsturen van documenten en controle ter plekke).
- De opgevraagde documenten zijn door de respectievelijke afdelingen verzameld en gemaild worden naar de Rekenkamer. Het was de taak van de directeuren om zorg voor te dragen dat alle afdelingen hun medewerking verlenen aan het onderzoek van de Rekenkamer.
- Verder is door de Rekenkamer gevraagd naar een werkruimte ten behoeve van het auditteam tijdens de controlewerkzaamheden op locatie.

Middels dossiercontrole interviews op de afdelingen PZ, Salarisadministratie en BFZ heeft de toetsing van documenten plaatsgevonden.

- De presentielijsten en de persoonsdossiers zijn opgevraagd op de afdeling PZ. En aan de hand hiervan zijn er analyses gemaakt over de presentielijsten en de personeelsgegevens.
- Voor de afstemming van de verevende bedragen van de BR met de cijfers in de administratie is zowel per email als telefonisch contact opgenomen met het directoraat. Tevens is er een controle geweest op de afdeling BFZ (Begrotings- en Financiële Zaken).

Voor dit onderzoek zijn in het bijzonder van het ministerie belast de functionarissen van de afdelingen: Personeelszaken (PZ), Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ) en Interne Controle (IC).

De controle van de dossiers van de geselecteerde posten is ter plekke op de departementen uitgevoerd. De hoofden c.q. sectiechefs van de afdelingen BFZ, PZ, de afdeling Salarisadministratie en IC zijn geïnterviewd. Ook de presentielijsten van het dienstjaar 2021 en het personeelsbestand zijn opgevraagd om deze te toetsen en ze aan te sluiten op de verzamelstaten van de Centraal Bureau Mechanische Administratie (CEBUMA).

De exit - meetings hebben plaatsgevonden in de maanden maart - juni van het dienstjaar 2023. Tijdens deze meetings zijn de bevindingen van het onderzoek besproken met de directeur en betrokken functionarissen. Zodoende werden de ministeries c.q. directoraten reeds in de gelegenheid gesteld om te reageren op de bevindingen en waar nodig nader in te gaan op zaken die verder toegelicht moesten worden. Er is tevens naar een schriftelijke verklaring gevraagd op basis van mondelinge verklaringen naar aanleiding van constatering c.q. verschillen tijdens het onderzoek.

1.2 Algemene bevindingen afstemming begrotingscijfers met cijfers in de financiële administratie

Voor de controle van de begrotingsrekening 2021 wordt de standaard ISSAI 2800 – Bijzondere overwegingen – toegepast, welke inhoudt de controle van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden. Het uitgangspunt van de controle voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag als de begrotingsrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat, ongeacht of deze het gevolg zijn van fraude of fouten, betreft de toetsing van de financiële overzichten waaruit de begrotingsrekening bestaat en de vereisten van financiële verslaggeving betreffende de begrotingsrekening, die vastgelegd zijn in artikel 32 van de Comptabiliteitswet (S.B. 1952 no. 111).

De begrotingscijfers gepresenteerd in de wet van 3 augustus 2021 houdende het slot der rekening dienen conform de 'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de BR' van de CBB en de *Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111)* opgemaakt te worden.

Verder moeten de geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele Uitgaven, Programma's en Middelen aansluiten met de geraamde bedragen in de BR 2021.

In tabel 1 is een analyse van de overeenstemmingen van de BR 2021 met de financiële administratie van de gecontroleerde ministeries/directoraten.

Tabel 1: Analyse overeenstemming begrotingscijfers en financiële administratie ministeries/directoraten

	Ministeries/directoraten	Opgemaakt conform de 'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de BR' van CBB en de Comptabiliteitswet		De geraamde bedragen uit de goedgekeurde BR 2021 sluiten aan met de geraamde bedragen in de BR 2021	
		Wel	Niet	Wel	Niet
1	Ministerie van Binnenlandse Zaken: Directoraat BIZA	X		X	
	Directoraat ALZA	X		X	
	Directoraat HRM	X		X	
2	Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking (BIBIS)	X		X	
3	Ministerie van Financiën en Planning: Directoraat Financiën	X		X	
	Directoraat Belastingen	X		X	
	Directoraat Planning en OntwikkelingsFinanciering	X		X	
4	Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie	X		X	
5	Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij				
6	Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen Directoraat Energie	X		X	

	Ministeries/directoraten	Opgemaakt conform de 'Instructie informatie-verstrekking ten behoeve van de samenstelling van de BR' van CBB en de Comptabiliteitswet		De geraamde bedragen uit de goedgekeurde BR 2021 sluiten aan met de geraamde bedragen in de BR 2021	
		Wel	Niet	Wel	Niet
	Directoraat Mijnbouw	X		X	
	Directoraat Water	X		X	
7	Ministerie van Openbare Werken (OW) Directoraat Civieltechnische Werken (CTW)	X		X	
	Directoraat Bouw en Stedekundige Werken	X		X	
	Directoraat Openbaar Groen	X		X	
8	Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (TCT) Directoraat Algemeen Beheer	X		X	
	Directoraat Transport	X		X	
	Directoraat Communicatie	X		X	
	Directoraat Toerisme	X		X	
9	Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer (GBB). Directoraat Algemeen Beheer	X		X	
	Directoraat Grondbeleid	X		X	

Bron: Rekenkamer van Suriname

1.3 Algemene bevindingen controle BR 2021

De algemene bevindingen die de controle van de BR 2021 betreft, zijn als volgt:

- De wettelijke taakstelling van de ministeries zijn duidelijk omschreven en vastgelegd.
- De BR van de ministeries en directoraten zijn opgemaakt conform de wettelijke instructies van de 'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de BR' van de CBB en de Comptabiliteitswet (S.B. 1952 no.111).
- De geraamde bedragen in de BR 2021 komen overeen met de geraamde bedragen in de Wet staatsbegroting 2021.
- De ministeries en directoraten verwerken de financiële data zowel in het Integrated Financial Management Information System (IFMIS) als in de zogenaamde "schaduwadministratie".
- Op de ministeries c.q. directoraten zijn de werkprocessen van de uitvoering van de Begroting, DIV, PZ, salarisadministratie en de secretariaten niet vastgelegd. Het directoraat ALZA beschikt wel over beschreven werkprocessen en voert haar werkzaamheden conform deze richtlijnen.

- De IC-afdelingen zijn opgenomen in het organogram van de directoraten. Deze afdeling blijken niet operationeel te zijn bij het Ministerie van Financiën en Planning en het directoraat Algemene Zaken. Bij het Ministerie van BIBIS is aangegeven aan dat de afdeling Interne Controle (IC) niet over een afdelingshoofd beschikte in 2021. Deze afdelingen voeren geen controle op de financiële administratie, met uitzondering van het Directoraat BIZA. Het Directoraat HRM beschikt nog niet over een afdeling HRM. Onder de minister van TCT valt ook de afdeling Interne Controle, die bestaat uit 1 medewerker, in functie van een Senior Medewerker Interne Controle (IC). Echter is aan de Rekenkamer doorgegeven dat hij vanwege langdurig ziekteverlof geen werk heeft kunnen verrichten sedert 2020, en door ruimtegebruik is hij vervolgens ter beschikking gesteld van de ODAD. Bij het doorlichten van zijn dossiers zijn er echter van beide kwesties geen documenten aangetroffen (zie Hoofdstuk 2 voor nadere detailinformatie).
- In 2021 heeft de afdeling IC van het Ministerie van GBB diverse controlewerkzaamheden uitgevoerd op verschillende afdelingen van het ministerie, waaronder controle op de presentie, de bestedingen van de contante middelen (Petty Cash) ad SRD 50.000, op het beheer van kasgelden en overige werkopdrachten verkregen van de minister; zoals, rapportages van onderzoeken, overdrachten van goederen, protocol van overdracht en ontvangsten, herinventarisatie wapens, etc. De IC-afdeling is sedert het dienstjaar 2018 actief en telt thans 9 personen.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik gemaakt van de bevindingen van de IC-afdeling.
- Met betrekking tot fraude en of frauduleuze handelingen gedurende het dienstjaar 2021 hebben de ministeries aangegeven dat ze niet bekend zijn met fraudegevallen. Bij het Ministerie van BIBIS is vermeld dat in drie gevallen sprake is geweest van onregelmatigheden, waarvan het Ministerie in één casus de CLAD heeft gevraagd nader onderzoek te verrichten. Bij een ander geval is het Ministerie zelf nog bezig met een onderzoek, dit betreft wel een casus welke in 2022 aan de orde is gesteld. In het derde geval heeft het Ministerie een schikking getroffen.
- De tekeningsbevoegdheid van functionarissen is op rechtmatigheid beoordeeld en rechtmatig bevonden. Echter beschikt het directoraat HRM van het Ministerie van Binnenlandse Zaken niet over goedgekeurde autorisatietabellen en procuratiehouders. Hierdoor kon bij dit directoraat geen oordeel gegeven worden over de juistheid.
- De functiescheiding tussen de afdelingen PZ en Salarisadministratie is aanwezig op de ministeries.

Presentielijsten

- Uit de controle is ook gebleken dat bij het bijhouden en verwerken van de presentielijsten er tekortkomingen zijn. De presentielijsten worden niet tijdig opgestuurd naar de afdeling Personeelszaken. Hierdoor ontstaat het risico dat mutaties niet tijdig, juist en volledig kunnen worden bijgehouden en verwerkt in de administratie. De ministeries van BIZA en NH beschikken over presentielijsten voor het personeel, weliswaar wordt niet door alle medewerkers het tijdstip

aangegeven van aankomst en vertrek. Bij de controle van de presentielijsten van LVV zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

- De directoraten Energie, Mijnbouw en Water (Ministerie NH) en Transport, Communicatie Toerisme (Ministerie TCT) hebben geen eigen afdeling PZ, want het ministerie heeft een centrale afdeling PZ ingesteld voor alle directoraten. Deze vallen respectievelijk onder het Directoraat Algemeen Beheer van het Ministerie van NH en Directoraat Algemeen Administratieve Zaken van het Ministerie van TCT.
- Het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking beschikt niet over een personeelsbestand betreffende het dienstjaar 2021. Tevens ook niet over een back-up van de gegevens. De afdeling Personeelszaken, verklaarde dat de PC's gestolen zijn in december 2021. Tevens raakte de afdeling door de crash van de server, waarop de data was opgeslagen, de administratie van de afdeling kwijt."

Personeelsdossiers

- Bij de controle van de personeelsdossiers is nagegaan in welke mate deze nauwkeurig en juist zijn bijgehouden in goed opgelegde mappen. De persoonlijke gegevens van de ambtenaren en de overige onderliggende stukken in de dossiers zijn op juistheid beoordeeld. Bij de ministeries van NH, TCT, GBB blijken niet alle dossiers te zijn voorzien van alle documenten. Verder zijn documenten niet geordend op basis van tijdsverloop, waardoor de controle stroef verloopt. Het is noodzakelijk voor de ministeries met name de afdeling PZ, dat de '*papertrail*' ten behoeve van controle en ordening van een landsdienaar duidelijk te volgen is. In de dossiers is niet in alle gevallen een afschrift van de definitieve beschikking geplaatst.
- Bij het Directoraat BIZA is geconstateerd dat er tekortkomingen zijn ten aanzien van de onderliggende stukken, met name: geboortedatum, functie van de ambtenaar, status van de ambtenaar in tijdelijke- en vaste aanstelling, bezoldiging/functiegroep van de ambtenaar zijn er tekortkomingen geconstateerd in de dossiers (geen volledige dossiers, ontbreken van persoonsgegevens, staat van dienst.
- Voorts blijkt bij de dossiercontrole dat het Directoraat HRM voor wat betreft overwerk, dat er geen schriftelijke toestemming (machtiging)/machtigingsaanvraag aanwezig is van degene die het overwerk liet verrichten. De noodzaak en de onderbouwing van de te verrichten werkzaamheden bij overwerk is ook niet vastgelegd. Tevens kwam de Rekenkamer geen bijzondere regeling tegen die getroffen is in overleg met de Minister van Binnenlandse Zaken ten aanzien van overwerk. Bij de overschrijding van minimaal 15 uren per week is geen verkregen toestemming van de minister om af te wijken van deze maxima tegengekomen. Tevens blijkt niet uit de motivering in de beschikking of anderszins dat het uit oogpunt van dienstbelang onmogelijk was om binnen twee maanden na vaststelling van de overuren het overwerk te compenseren door vrijstelling van dienst.
- Voorts blijkt dat bij het Ministerie van TCT, met name directoraat AAZ, landsdienaren niet conform de geldende procedure van indiensttreding zoals vervat in de Personeelswet (S.B. 1985 no. 41) zijn aangetrokken. In de praktijk is gebleken dat in sommige gevallen, enkele

schakels worden overgeslagen met betrekking tot de procedure van indiensttreding, waarbij er dan in opdracht van 'hogerhand', de raadsvoorstellen aan de hand van lijsten van personen die in dienst 'willen' komen wordt opgemaakt. In die gevallen wordt er vaak slechts gewerkt met een kopie van de identiteitskaart verkregen van de directeur en/of de minister van TCT, waarna een raadsvoorstel moet worden opgemaakt door PZ. Derhalve, kan er geen personeelsdossier worden samengesteld, vanwege het gebrek aan persoonsgegevens en de benodigde documenten.

- Voor wat betreft benoemingen c.q. bevorderingen op de ministeries blijkt dat deze niet op het juiste tijdstip geformaliseerd en uitbetaald worden. Volgens hen is dit te wijten aan de procedure, waarbij er ook andere actoren, waaronder het Ministerie van Binnenlandse Zaken, een bepalende rol vervullen en invloed hebben op de tijdigheid. Ook gratificaties worden niet in alle gevallen op het juiste tijdstip geformaliseerd en uitbetaald. Volgens de ministeries is dit te wijten aan de procedure bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken, die de tijdigheid van de uitbetaling beïnvloed.
- Het aantal personeelsleden is afgestemd met de CEBUMA-maandstaten. Vergeleken met het personeelsbestand zijn er verschillen geconstateerd. Dit komt door mutaties in het personeelsbestand. Het gaat hierbij om medewerkers die met verlof buiten bezwaar zijn, medewerkers die nog niet op de betaalrol van de ministeries zijn geplaatst en medewerkers die ter beschikking zijn gesteld van andere directoraten c.q. ministeries en overplaatsingen. Voorts zijn in 2021 een aantal personeelsleden overleden, overgeplaatst en met ontslag gegaan. Uit de beschikbare informatie kan niet exact worden aangegeven wat de uitstroom is van ambtenaren, omdat de mutaties niet volledig zijn verwerkt in de administratie. Slechts bij het Ministerie van Economische Zaken Ondernemerschap en Technische Innovatie is het personeelsbestand in overeenstemming met de CEBUMA-staat.

Integrated Financial Management Information System (IFMIS)

Bij de ministeries wordt naast het geautomatiseerd systeem ook een schaduwadministratie van de financiële mutaties bijgehouden, en wel sinds de implementatie van BUCS (Begrotingsuitvoerings- en Controlesysteem) in het dienstjaar 2008. Na de implementatie van IFMIS wordt dezelfde werkwijze gehandhaafd. Het bijhouden van de schaduwadministratie is volgens de ministeries van belang, zodat de informatie van het IFMIS vergeleken kan worden met de bijgehouden schaduwadministratie. En ook in het geval van een storing of uitval bij IFMIS de schaduwadministratie als back-up kan dienen. In zijn algemeenheid dient de schaduwadministratie als reserve administratie (back-up) voor het verwerken van de bedragen in IFMIS. De documenten en specificaties van bedragen worden geregistreerd en bijgehouden in een cahier en in dossiers met onderliggende stukken, die ook worden gehanteerd bij de verantwoording van de BR. Echter is IFMIS voor de Rekenkamer de officiële bron van informatie die gehanteerd moet worden bij het opstellen van de verantwoording.

Bij de controlewerkzaamheden is echter door de ministeries aangegeven dat IFMIS enkele knelpunten bevat, waaronder het niet juist kunnen weergeven van detailinformatie, zoals maandrapporten of informatie per artikel, uit het systeem. De informatie wordt door CBD ingevoerd in de 'All payments list'. Hierin zijn Code 610 Lonen en Code 611 sociale premies niet opgenomen. De all payments list betreft betalingen van uitgaven totaal gehele dienst van het directoraat met uitzonder van code 610 en 611.

Volgens de ministeries c.q. directoraten voldoet IFMIS niet aan hun verwachtingen en het systeem verschaft derhalve onvoldoende of onvolledige informatie aan de gebruiker. De complexiteit van het systeem bemoeilijkte het uitdraaien van rapportages en ook de gebrekkige wederzijdse communicatie en afstemming met MinFin zorgt voor tekortkomingen in de datavoorziening.

Het uitvallen van het systeem, het optreden van foutmeldingen, het uitblijven van gevraagde correcties van reçu's door de afdeling Comptabiliteit en de onduidelijkheid van het verband tussen de verschillende rapporten in het IFMIS, zorgt ervoor dat er een risico bestaat dat de informatie en cijfers in het systeem niet betrouwbaar c.q. toereikend is voor het uitvoeren van controle van de verantwoording van de Staat.

Een andere tekortkoming van het IFMIS is dat de lonen en salarissen eerst worden verwerkt in het Cebumasysteem dat niet is gekoppeld aan het IFMIS, waarbij de verwerking van de lonen en salarissen in het IFMIS achteraf plaatsvindt. Echter worden de diverse inhoudingen op het loon niet in het IFMIS verwerkt.

Het overzicht van de betalingen over voorgaande dienstjaren, welke conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet aan de begrotingsrekening is toegevoegd, bevat informatie over het "verschuldigde bedrag" per 31 december 2021. Echter is het overzicht betalingen over voorgaande dienstjaren in de begrotingsrekening niet ingevuld conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet.

1.3.1 Bevindingen Operationele Uitgaven

De verevende bedragen van de Lonen en Salarissen en Sociale Premies is volgens de toelichting van de Begroting 2021 minder dan geraamd aan Lonen en Salarissen, vanwege het feit dat:

- de schaalbevorderingen en benoemingen welke toegekend worden aan landsdienaren, niet volledig zijn gehonoreerd,
- de overwerk- en voedingstaten niet tijdig zijn ontvangen
- de uitbreiding van de personeelsbezetting niet volgens planning verliep. De indiensttredingen hebben zich niet voortgedaan wegens de COVID-19 pandemie, waarbij er geen geschikte locatie was om het personeel conform de COVID-19 protocollen te accommoderen.

Artikel 610 Lonen en Salarissen

Het bedrag dat onder Code 610 en 611 is verantwoord in de BR 2021 stemt af met de financiële administratie (IFMIS) en vertoont geen verschillen c.q. afwijkingen bij de ministeries van Binnenlandse Zaken, Economische Zaken Ondernemerschap en Technische Innovatie en Openbare Werken. De salarismutaties worden juist en volledig verwerkt in de loonstaten.

Bij het Ministerie van Financiën en Planning en TCT blijkt bij de aansluiting van de BR - cijfers met de schaduwadministratie met betrekking tot de verevende bedragen zijn wel verschillen geconstateerd. In de begrotingsrekening is voor de Code 610 - Lonen en salarissen een aansluiting gemaakt met de CEBUMA - administratie. De salarismutaties worden niet juist en volledig verwerkt in de loonstaten.

Het blijkt dat de verevende bedragen in de begrotingsrekening verschillen vertonen ten opzichte van de bedragen uit het IFMIS-rapport. De lonen en salarissen die zijn verwerkt onder de Code 610 en 611 in de BR 2021, zijn in 2021 niet in IFMIS geadministreerd, waardoor er geen aansluiting mogelijk is van de BR 2021 met het IFMIS bij het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen. Aangegeven is dat deze codes niet in het IFMIS ingevoerd kon worden in 2021. De juistheid en volledigheid van de bedragen die in de BR zijn verantwoord, kon niet nagetrokken worden, vanwege het ontbreken van de schaduwadministratie.

Artikel 612 Gebruik van goederen en diensten

Gebleken is dat de verantwoorde bedragen inzake artikel 612 juist zijn verwerkt in de administratie van de ministeries en directoraten en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021. In de gecontroleerde dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden. Uit het onderzoek zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd bij de ministeries. Bij de controle van de post 612 Gebruik van goederen en diensten is gebleken dat de richtlijnen en procedures inzake het betalingsproces worden nageleefd conform de richtlijnen voor de begrotingsuitvoering (raadsvoorstellen, ORAG-voorstellen, autorisatie-aanvragen, maandrapportages IFMIS etc.). De bevindingen zijn als volgt: De verantwoording van de uitgaven van de post worden zowel in IFMIS als in de schaduw-administratie van het directoraat verwerkt.

Uit onderzoek zijn bij de directoraten Financiën en Belastingen en Energie, Mijnbouw, Water zijn er verschillen geconstateerd tussen het verevend bedrag volgens het Freebalance samenvattend rapport (IFMIS) en het bedrag dat is verantwoord in de BR 2021. Uit het Freebalance samenvattend rapport (IFMIS) is het verevend bedrag onder voornoemde code onjuist verantwoord in de BR 2021. Het bedrag volgens IFMIS stemt niet af met de BR. Bij het Directoraat CTW is met betrekking tot de post Gebruik van goederen en diensten een verschil van SRD 400.000,- geconstateerd tussen het verevend bedrag dat in de BR is opgenomen en het bedrag dat in het IFMIS is verwerkt.

Met betrekking tot de post Gebruik van goederen en diensten is er een verschil van SRD 30.000,- geconstateerd tussen het verevend bedrag dat in de BR is opgenomen en het bedrag dat in het IFMIS

is verwerkt bij LVV. Volgens het ministerie is het verschil ontstaan, omdat in de maand december 2021 de bestelbonnen niet meer konden worden "geupload".

Ter aansluiting van de BR-cijfers met het IFMIS met betrekking tot de verevende bedragen van Code 612, is er verschil van SRD 1.360.596,90 geconstateerd. Bij navraag heeft het Wnd. Hoofd BFZ verklaart dat dit verschil is gebaseerd op het toewijzen van bedragen (transacties) uit Code 161 (TC) naar Code 163 (AAZ), Code 164 (Transport) en Code 165 (Communicatie), als gevolg van de opsplitsing van 2 directoraten naar 4 directoraten van het Ministerie van TCT.

Voorts blijkt dat de sectiechef Inkoop sedert 7 maart 2020 een meer- en verantwoordelijk -werktoelage van 10% van haar bezoldiging ontvangt, voor deeltaken verbonden aan de functie van kassier, te rekenen vanaf 1 december 2017. Zij beheert ook de Petty Cash en is soms ook belast met de aanschaf van de goederen en de administratieve verwerking van die bonnen. Hier is duidelijk sprake van functievermenging, welke niet alleen fouten, maar dat deze situatie zich ook leent voor fraude.

Bij het doorlichten van bepaalde bonnen/facturen bij het Ministerie van GBB is gebleken dat ze onleesbaar worden, omdat ze na verloop van tijd vervagen. Opmerkelijk voor 2021 is dat de bonnen/facturen die het directoraat bij elke aankoop ontvangt, apart bijgeschreven worden op een verantwoordingstaat (met het bedrag), die als back-up dient, bij vervaging van de originele factuur. Het risico van het hanteren van een verantwoordingstaat is dat bij vervaging van de originele bon de vergelijking geen zekerheid zal bieden ten aanzien de juistheid van de aansluiting.

De juistheid van het verantwoord bedrag onder Code 612 in de BR 2021 (SRD 21.644.000,-) kan niet vastgesteld worden, gezien er in de financiële administratie (IFMIS) onder vorengenoemde code een bedrag van SRD 16.815.257,93 staat geadministreerd.

Er is minder verevend dan geraamd voor Code 612, Gebruik van Goederen en diensten. De oorzaken zijn de vele autorisatieaanvragen die niet door MINFIN zijn goedgekeurd, het niet accepteren van bestelbonnen door het bedrijfsleven, het feit dat de maandelijks aanvullende kredietopening niet toereikend is om het ministerie draaiende te houden en het niet beschikbaar stellen van kredieten voor de nutsvoorzieningen. Ook vanwege het niet ontvangen van aanvragen.

Voorts blijkt ook dat de benodigde documentatie van leveranciers niet volledig volgens de voorschriften werd aangeleverd, waardoor het proces tot betaling werd gestagneerd en dat diverse geplande projecten door de COVID-19 pandemie niet of nauwelijks voortgang konden vinden. Tevens geschiedde de indiening van de verantwoording van de contante KO verlaat.

Artikel 620 Inventaris

Bij de controle van de post 620 Inventaris is gebleken dat de richtlijnen en procedures inzake het betalingsproces worden nageleefd conform de richtlijnen voor de begrotingsuitvoering (raadsvoorstellen, ORAG voorstellen, autorisatieaanvragen, maandrapportages IFMIS).

De bevindingen zijn als volgt:

- De verantwoording van de uitgaven van de post worden zowel in IFMIS als in de schaduw-administratie van het directoraat verwerkt.
- Gebleken is dat de verantwoorde bedragen juist zijn verwerkt in de administratie van het directoraat en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021.
- In de gecontroleerde dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze opgelegd en bijgehouden.

Uit het onderzoek zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd ten aanzien van dit artikel.

Artikel 621 Transportmiddelen

Bij de controle van de post 621 Transportmiddelen is gebleken dat de richtlijnen en procedures inzake het betalingsproces worden nageleefd conform de richtlijnen voor de begrotingsuitvoering (raadsvoorstellen, ORAG (Onderraad aanbestedingen en gunningen) voorstellen, autorisatie-aanvragen, maandrapportages IFMIS).

De bevindingen zijn als volgt:

- De verantwoording van de uitgaven van de post worden zowel in IFMIS als in de schaduw-administratie van het directoraat verwerkt.
- Gebleken is dat de verantwoorde bedragen juist zijn verwerkt in de administratie van het directoraat en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021.
- In de gecontroleerde dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.
- De controle op de aanwezigheid van de transportmiddelen is niet getoetst, hierdoor kan er geen uitspraak worden gedaan.

In de toelichting van de BR 2021 is er minder verevend dan geraamd aan Transportmiddelen. Vanwege het feit dat diverse geplande projecten van het Directoraat Algemene Zaken door de COVID-19 pandemie niet of nauwelijks voortgang konden vinden. Uit het onderzoek zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd.

In het dienstjaar 2021 heeft het Ministerie van LVV transportmiddelen (pick-ups en terreinwagens) aangeschaft ter waarde van SRD 5.847.000,-. Er is geconstateerd dat de offerte procedure niet is gehanteerd. Er zijn verder geen andere onregelmatigheden geconstateerd.

1.3.2 Bevindingen Programma's

Voor de controle van de begroting heeft de Rekenkamer gegevensgericht de controle verricht op de programma's die van materieel belang waren voor het onderzoek. De begrotingscijfers zijn afgestemd met de maandrapportages van het ministerie en de aanvullende documentatie.

De Rekenkamer heeft de volgende bevindingen vastgelegd:

- De verantwoording van de beleidsprogramma's worden zowel in IFMIS als in de schaduwadministratie van het directoraat verwerkt.
- Uit de controle is gebleken dat de juiste procedures gevolgd zijn voor het ter beschikking stellen van de middelen, om de uitgaven te doen
- In de dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze opgelegd en bijgehouden.
- Er zijn geen materiële verschillen geconstateerd.
- Gebleken is dat de verantwoorde bedragen juist zijn opgenomen in de administratie en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021. Dit met uitzondering bij enkele programma's bij de desbetreffende ministeries. Zie onderstaand een opsomming van de onregelmatigheden.

Onregelmatigheden bij programma's:

- Uit het onderzoek bij het Ministerie van BIBIS is gebleken dat voor twee dienstreizen geen autorisatie is opgemaakt. Verder kon de Rekenkamer niet beschikken over informatie inzake de wijze van vrijmaking van de middelen en door wie deze beschikbaar zijn gesteld. Door BIBIS werd aangegeven dat met betrekking tot uitgevoerde dienstreizen, de onderliggende stukken met betrekking tot autorisatie aanvragen, goedkeuring MINFIN, bestelbonnen en reçu, ten alle tijde ter inzage liggen in archiefdozen bij de sectie CKB. Echter heeft de Rekenkamer tot op het moment van rapportage geen reactie ontvangen van de sectie CKB.
- Volgens het Directoraat Belastingen zijn de dringende renovaties ten behoeve van de dienstwoningen daadwerkelijk in dienstjaar 2021 opgepakt, en in het dienstjaar 2022 zullen die renovaties voortgang hebben. Er worden ook betalingen als "*niet opgeslagen*" geadministreerd in IFMIS. Het verevend bedrag is als niet opgeslagen geadministreerd en ook niet aangetroffen in het IFMIS Customized/ Alle Betalingen Rapport (All Payment List).
- De controle wijst uit dat het Directoraat Financiën niet beschikt over een bestand van het aantal gepensioneerden en het directoraat ontvangt ook geen overzichten vanuit CEBUMA over de betalingen die zijn gedaan aan gepensioneerden. Hierdoor is er geconstateerd dat het Directoraat Financiën geen afstemming c.q. controle doet tussen het aangevraagd bedrag vanuit pensioenfondsen met het bestand aan pensioengerechtigden. Hierdoor ontstaat het risico op fouten en onjuiste c.q. onrechtmatige betalingen uit de Staatskas. Voorts blijkt dat het bedrag dat aan rentes is betaald in dienstjaar 2021 onjuist is verantwoord. Ook bij Aflossingen is bij de afstemming van het IFMIS met de BR een verschil geconstateerd, die veroorzaakt wordt door de fluctuerende valutakoers. Het bedrag dat aan aflossingen is betaald in dienstjaar 2021 is onjuist verantwoord. Conform één van de taakstellingen van het directoraat Financiën,

met name: "Het algemeen beheer van alle staatsgelden waaronder leningen en schenkingen en het toezicht op de richtige besteding daarvan" is er geconstateerd dat binnen het directoraat het Check and Balances principe niet wordt gehanteerd. Als beheerder van alle staatsgelden is het van eminent belang dat het directoraat in het bezit is van alle genomen besluiten aangaande leningovereenkomsten.

- Volgens het Directoraat Financiën is er minder verevend dan geraamd bij de post Algemeen Onvoorzien, omdat niet alle autorisaties afgehandeld zijn. De rede daartoe ligt in het ontbreken van documenten van leveranciers die niet zijn geregistreerd en facturen die niet zijn ingediend. De juistheid van het verantwoord bedrag onder Code 1702 over dienstjaar 2021 kan niet vastgesteld worden, doordat het verantwoord bedrag volgens de BR 2021 niet afstemt met de administratie (IFMIS). De verantwoording van onjuiste cijfers, zorgt voor een onjuiste Financiële status.
- De afdeling BFZ van het Directoraat CTW geeft aan dat de verschillen van de bedragen verantwoord in de BR en de cijfers in IFMIS niet verklaard kunnen worden en dat zij uitgaven inzake de programma's ook bijhouden in een aparte administratie (schaduwadministratie), hetgeen zij betrouwbaarder achten dan IFMIS en op basis waarvan de BR 2021 is samengesteld.

1.3.3 Bevindingen Middelenbegroting

Wat de middelenbegroting betreft, zijn de volgende bevindingen vastgelegd:

Gebleken is dat de realisatie van de middelen die door het Ministerie van BIZA zijn ontvangen, volledig zijn opgenomen in de administratie en aansluiten op de Begrotingsrekening 2021. De afdrachten van de stortingen van de leges gelden worden samen met de stortingsbewijzen van de diverse banken aangeleverd op het directoraat. En met de afdracht vindt de verwerking plaats in de administratie van het directoraat. Dit proces geschiedt conform de richtlijnen stortingen Leges. De controle op de CBB – kantoren vindt periodiek plaats, door de afdeling IC van het directoraat BIZA.

Bij de controle van de middelen bij het Ministerie van BIBIS is vastgesteld dat het ministerie geen donormiddelen heeft ontvangen. Uit de verkregen administratie blijkt dat de middelen van de diensten FLY ALWAYS airline en CANAWAIMA niet verantwoord zijn over het dienstjaar 2021, dit omdat de diensten niet operationeel waren, vanwege de COVID-19 pandemie. De Rekenkamer constateert geen sluitend verband tussen het totaalbedrag van de inkomsten volgens de financiële administratie op het hoofdkantoor (HQ) van BIBIS en het bedrag dat is opgenomen in de administratie van de buitenposten. Volgens de Verklaring van de afdeling Consulaire Zaken (CONZA), zijn de PSA- ontvangsten van het Consulaat-Generaal Amsterdam alsnog verwerkt in het overzicht. Dit betekent dat het ontvangen bedrag in Surinaamse munteenheid meer bedraagt dan het ontvangen bedrag zoals vermeld in het

ontvangenoeverzicht van de verantwoording van de Niet-Belasting-Middelen. Voor wat betreft Kanselarijrechten blijkt dat de ontvangen bedragen zoals aangegeven in het overzicht niet volledig zijn, aangezien het ministerie niet alle rapportages vanuit de diplomatieke en consulaire missies heeft ontvangen. Het is verwachtbaar dat de ontvangsten hoger zullen liggen na ontvangst van alle rapportages en de verantwoordingen verwerkt zijn.” Door het verlaat ontvangen van de verklaring zijdens het ministerie kon de Rekenkamer deze niet beoordelen/toetsen.

Volgens het Directoraat Belastingen is er meer middelen ontvangen dan geraamd voor wat betreft de inkomstenbelastingen (inclusief de loonbelastingen), vanwege de aanpassing van het inningsbeleid voor het behalen van betere resultaten. Verder heeft er ook achterstallige inning plaatsgevonden. Een groot deel van de ontvangen AOV is bij deze post opgenomen, omdat er bij de verwerking in SIGTAS² geen onderscheid gemaakt wordt tussen Loonbelasting/LB en AOV.

Bij het Directoraat Energie van NH is wat betreft het ontvangen Dividend van Staatsolie meer ontvangen dan geraamd. Deze ontvangsten worden gestort bij de Centrale Bank van Suriname. De cijfers zijn verkregen van de afdeling Economische Aangelegenheden van het Ministerie van Financiën en Planning. De juistheid en volledigheid van de bedragen in de BR kan niet nagetrokken worden, vanwege het ontbreken van de administratie bij het directoraat.

Bij de controle van de middelen van het Ministerie van EZOTI is gebleken dat de ontvangsten van de middelen hoger is dan het geraamde bedrag. Het verevende bedrag is voor dienstjaar 2021 is 116 procent hoger dan het geraamde bedrag. De rapportages van de stortingen worden geadmistreerd in IFMIS. Het de afdeling BFZ van het ministerie heeft aangegeven dat het in de begrotingsrekening 2021 opgenomen ontvangen bedrag onjuist is en dat zij volgens haar eigen administratie op een hoger totaalbedrag als ontvangen uitkomt. De door de Rekenkamer gevraagde verklaring voor het opnemen van het onjuiste bedrag op de begrotingsrekening is niet geschied. Bij de post Leges vergunningsrechten voor het vestigen van bedrijven blijkt ook dat de ontvangsten van de middelen die door het ministerie zijn afgestort niet volledig zijn opgenomen in de administratie en niet aansluiten met de begroting dienstjaar 2021. Het ministerie heeft verklaard dat er hoogstwaarschijnlijk berekeningsfouten zijn gemaakt bij het samenstellen van de begrotingsrekening 2021.

In het dienstjaar 2021 is er als opbrengst van gasoline en diesel een bedrag ad SRD 13.897.000,- opgenomen in de BR, hetgeen 86% hoger is dan het geraamd bedrag ad SRD 160.000,-. Het verbruik bedroeg in het dienstjaar 2020, SRD 9.455.702,- terwijl het geraamd bedrag SRD 150.000,- bedroeg. Uit het onderzoek is geconstateerd dat het Directoraat CTW een lage raming heeft genoteerd voor deze post, terwijl het op basis van beschikbare data over voorgaande dienstjaren bekend is dat de “ontvangst” vele malen hoger zal liggen.

---

² SIGTAS (*Standard Integrated Government TAX Administration*) een geautomatiseerd belastingsysteem waarin de belastingontvangsten worden geadmistreerd.

Het Directoraat BSW van OW heeft verklaard dat het verschil tussen de bedragen in de BR en de CBD -administratie, te wijten is aan het feit dat in de BR 2021 ook de data zijn verwerkt over de periode januari tot en met maart 2022, maar in het CBD - overzicht zijn slechts de data verwerkt over de periode januari tot en met december 2021. Met betrekking tot het totaal ontvangen bedrag ad SRD 675.000,- betreffende de post vergunningsrechten, heeft het auditteam slechts een specificatie ontvangen van het bedrag dat is verantwoord door de afdeling Bouw en Woning Toezicht (BWT), namelijk SRD 253.730,31.

Het bovenstaande geeft aan dat er een manco is in het systeem met betrekking tot de verwerking van de ontvangsten van het Directoraat BSW. Het risico dat de ontvangsten niet volledig worden verantwoord is aanwezig.

Volgens de vergunningenadministratie van het Directoraat Visserij, waren er met betrekking tot deze post inkomsten zowel in Surinaamse dollars (SRD) als in Amerikaanse dollars (USD) en is in het dienstjaar 2021 in totaal SRD 1.212.095 ontvangen en USD 829.000. Het bedrag dat de vergunning-aanvragers dienen te betalen voor de vergunning, dient te worden gestort op een bankrekening van de Centrale Betaaldienst (CBD) of van de Centrale Bank van Suriname (CBvS).

Het ministerie heeft aangegeven dat met betrekking tot de ontvangsten in USD, zij geen zekerheid kan verschaffen over de volledigheid van de verantwoording in SRD, aangezien de tegenwaarde wordt bepaald door de Centrale Bank. De processen met betrekking tot de aanvraag van de vergunning, de verwerking in de vergunningen- en de financiële administratie en de ontvangst van de middelen zijn vastgelegd.

De processen met betrekking tot de post Opbrengsten Veeteelt (o.a. slacht- en keuringsgelden) zijn niet vastgelegd door het ministerie. Het auditteam heeft het proces met betrekking tot de slacht- en keuringsgelden in kaart gebracht, waarbij niet is gebleken welke interne beheersingsmaatregelen aanwezig zijn om het risico dat de verantwoording van de opbrengsten niet volledig is, af te dekken.

Het ministerie heeft verklaard dat evenals in voorgaande dienstjaren, de facturering van de slacht- en keuringsgelden evenals de bewaking van de tijdige betaling, ook in het dienstjaar 2021 is verricht door het secretariaat van de directeur.

Het ministerie is reeds bij eerdere controles door de CLAD en de Rekenkamer geattendeerd op deze onvolkomenheid in hun bedrijfsvoeringsproces, maar heeft hierin nog geen wijziging aangebracht.

Het hoofd van de IC-afdeling heeft aangegeven dat hij het voorstel heeft gedaan dat het secretariaat van de directeur een kopie van de factuur opstuurt naar de afdeling BFZ van het directoraat Veeteelt. Zodoende kan BFZ de volledigheid van de opbrengsten nagaan.

1.4 Algemene Conclusies

Bij dit onderzoek is nagegaan of de begrotingsrekening 2021 is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Tevens wordt onderzocht of het doen van betalingen de ter zake geldende voorschriften en besluiten van het bevoegd gezag, in acht zijn genomen. Het onderzoek is uitgevoerd op negen (9) ministeries, bestaande uit éénnentwintig (21) directoraten.

De Rekenkamer heeft op basis van de uitgevoerde controle de volgende algemene conclusies kunnen trekken:

- Door de geconstateerde onvolkomenheden van het IFMIS, waarin de verantwoording moet plaatsvinden, kan er geen zekerheid worden verkregen dat de cijfers in de BR 2021 betrouwbaar zijn. Er is sprake van discrepanties tussen de BR 2021 en IFMIS.
- De afdelingen Interne controle (IC) op de ministeries zijn of niet operationeel of voeren geen financiële controle uit. Binnen het Directoraat Belastingen als ontvanger van alle belastingmiddelen wordt er geen interne controle verricht. Het directoraat beschikt niet over een afdeling IC en heeft ook verklaard dat, in dienstjaar 2021, er ook geen controle is uitgevoerd door de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD). De Rekenkamer kon bij de controle dus niet steunen op rapporten van de CLAD noch de afdeling Interne Controle.
- Conform één van de taakstellingen van het directoraat Financiën, met name: "Het algemeen beheer van alle staatsgelden waaronder leningen en schenkingen en het toezicht op de richtige besteding daarvan" is er geconstateerd dat binnen het directoraat het Check and Balances principe niet wordt gehanteerd. Als beheerder van alle staatsgelden is het van eminent belang dat het directoraat in het bezit is van alle genomen besluiten aangaande leningsovereenkomsten. De afdeling IC van het directoraat heeft geen informatie overlegd van de controles die in het dienstjaar 2021 zijn uitgevoerd
- Bij de controle van de ministeries van NH en TCT is het gebleken dat er één afdeling Begrotings- en Financiële Zaken en één afdeling Personeelszaken bestemd is voor alle directoraten. Hierdoor ontstaan er hiaten in de informatie. Bovendien verschillen de taken per directoraat onderling van elkaar, en stelt elk directoraat haar eigen begroting op, terwijl slechts één directoraat over de informatie beschikt.
- Het IFMIS dient te worden geëvalueerd door middel van een Informatica Technology (IT) audit en de knelpunten dienen te worden weggewerkt. Hierdoor zal voornoemd IFMIS effectief kunnen worden ingezet voor het transparant maken en bijhouden van de overheidsadministratie. Het gevolg is dat de ministeries kunnen beschikken over detailinformatie (financiële verantwoordingen per code/ artikel per specifieke periode), die zij nodig hebben voor het maken van analyses. Hierdoor zal het gebruik van de schaduwadministratie door het ministerie tot het verleden gaan behoren en het IFMIS leidend zijn als bron van de controle informatie op alle niveaus voor de controle - instituten.

- De processen moeten worden beschreven en gevalideerd (goedgekeurd). Hierdoor kan worden voorkomen dat er onduidelijkheden ontstaan over de verantwoordelijkheden binnen de processen en dat hierdoor de interne beheersingsmaatregelen worden ingebouwd om de risico's te mitigeren, waarbij tijdig fouten worden opgemerkt die bewust of onbewust worden gemaakt alsook het vermijden van inefficiënt werken.

Ten aanzien van de Operationele uitgaven:

- Gebleken is dat de verantwoorde bedragen juist zijn opgenomen in de administratie en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021.
- De Lonen en Salarissen en de Sociale premies worden juist verwerkt in de administratie en overeenstemmen met de verevende bedragen in de BR 2021.
- De presentielijsten worden niet juist bijgehouden en verwerkt in het personeelsbestand van het directoraat.
- Met betrekking tot de berging van personeelsdossiers worden die niet in alle gevallen overzichtelijk in alfabetische volgorde opgeslagen. De berging beschikt niet over filekasten die op slot kunnen en is de ruimte niet goed beveiligd middels een alarmsysteem.
- Bij de controle van de posten Gebruik van goederen en diensten, Inventaris en Transportmiddelen is gebleken dat de richtlijnen en procedures inzake het betalingsproces worden nageleefd conform de richtlijnen voor de begrotingsuitvoering (raadsvoorstellen, oragvoorstellen, autorisatie etc.).
- Uit de controle blijkt dat de processen voor het doen van uitgaven conform de vastgestelde instructies geschiedt, maar dat de beheersingsmaatregelen niet adequaat functioneren bij het aanvragen van middelen. Dit vanwege het niet geheel kunnen uitvoeren van de begrotingen, als gevolg van het niet kunnen aanspreken van geraamde bedragen.
- Bij de afstemming van het personeelsbestand met het Cebumabestand en de accumulatiestaat zijn er tekortkomingen geconstateerd. De mutaties van de in- en uitstroom van ambtenaren zijn niet volledig verwerkt in de administratie. Bij één ministerie (BIBIS) is geen personeelsbestand aangetroffen.
- In de gecontroleerde dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.
- Er kan geen uitspraak gedaan worden over de rechtmatigheid, juistheid en volledigheid van de cijfers in de begroting vanwege het gebrek aan bewijsmateriaal.
- Er is wel specifieke administratie van de uitgaven die voortkomen uit de maandelijks beschikbaar gestelde contante kredietopening van SRD 25.000,- ter inzage aangeboden aan de Rekenkamer.
- Het overzicht van betalingen over de voorgaande dienstjaren, die opgenomen dient te worden volgens artikel 32 van de Comptabiliteitswet, wordt niet ingevuld. Hierdoor kan de juistheid en volledigheid van de uitgaven niet vastgesteld worden.

Ten aanzien van de Programma's:

- De Rekenkamer komt tot de conclusie dat bij de programma's de geraamde en de verevende bedragen juist worden opgenomen in de administratie, en dat die aansluiten met de bedragen in de Begrotingsrekening 2021.
- De Rekenkamer constateert dat er geen goede coördinatie is tussen de afdelingen met betrekking tot het programma 1404 - Bilaterale Betrekkingen, die uitsluitend betrekking heeft op de dienstreizen. Hierdoor kon er geen adequate en volledige informatie worden verstrekt aan de Rekenkamer.
- De administratie (IFMIS) onder Code 0219 Modernisering/verzelfstandiging van de belastingorganisatie vertoont een onjuiste optelling, waarbij er geen uitspraak gedaan kan worden over de juistheid van het verantwoord bedrag
- Er vindt geen nauwkeurige verwerking van transacties c.q. betalingen plaats in de financiële administratie (IFMIS). Betalingen worden niet volledig afgehandeld vanuit IFMIS, hierdoor kan er geen uitspraak gedaan worden over de juistheid van de gepresenteerde cijfers/bedragen in de BR 2021).
- Bij het Directoraat Belastingen dat specifiek belast is met de belastinginkomsten van de staat, wordt er geen reguliere controle uitgevoerd, voor het mitigeren van risico's en ongeregelheden. Op de volledigheid van de belastinginkomsten is er geen controle verricht, omdat de opgevraagde informatie niet tijdig is ontvangen.
- Het bedrag dat aan Code 1610 aflossingen en Code 1609 rentes, in dienstjaar 2021, is betaald kan niet op juistheid beoordeeld worden, doordat de verantwoorde bedragen volgens de BR 2021 niet afstemmen met de administratie (IFMIS). De verantwoording van onjuiste cijfers, zorgt voor een onjuiste weergave van de schuldpositie van het land.
- Het overzicht betalingen over voorgaande dienstjaren is in de BR niet ingevuld conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet. De Rekenkamer heeft geen controle-informatie kunnen verkrijgen omtrent de schuldpositie over de voorgaande dienstjaren.
- Bij het Ministerie van NH wordt geen administratie (digitaal) bijgehouden als *back-up* in geval van calamiteiten.
- Ministeries beschikken niet over beschreven werkprocessen. De uitvoering vindt plaats op basis van interne instructies, informele werkprocedures en volgens routinewerkzaamheden als gevolg van jarenlange werkervaring. Het risico hiervan is dat er bewust en onbewust fouten kunnen worden gemaakt.
- Vanwege de knelpunten inzake het administratiesysteem IFMIS kon er geen informatie beschikbaar worden gesteld voor controle.

Ten aanzien van de Middelenbegroting:

- De Rekenkamer komt tot de conclusie dat bij de middelen de geraamde en de ontvangsten niet in alle gevallen juist worden opgenomen in de administratie, en dat die daardoor niet aansluiten met de bedragen in de begrotingsrekening 2021
- Verder blijkt uit de controle dat de onderliggende stukken niet aanwezig zijn bij de ministeries. Voorts zijn er onduidelijkheden wat betreft het proces van afstortingen, waardoor de Rekenkamer geen uitspraak kan doen over de volledigheid van de middelen. De ontvangsten worden afgestort op de rekening van het Ministerie van Financiën en Planning. Voorts worden ook de niet-belastingmiddelen, met name: leges, vergunningsrechten voor intellectuele Eigendommen geïnd en afgestort door het Ministerie van Justitie en Politie.
- Uit de controle is gebleken dat de raming heel hoog wordt ingeschat, maar de realisaties (ontvangsten) veel minder zijn. Het gestelde beleidsdoel wordt niet gerealiseerd.
- De middelen die ontvangen zijn uit Leges zijn volledig opgenomen in de administratie en sluiten aan op de begroting 2021.
- De Rekenkamer constateert met betrekking tot de Opbrengst Consulaire Diensten geen sluitend verband tussen het totaalbedrag van de opbrengsten volgens de financiële administratie op het hoofdkantoor en het bedrag dat is opgenomen in de administratie van de buitenposten. Met betrekking tot de inventarisatie van de toeristenkaarten en visumstickers voorraden wordt er geen adequate administratie op de buitenposten noch op het hoofdkantoor bijgehouden, waardoor er verschillen zijn geconstateerd in de Consulaire Opbrengsten voor het dienstjaar 2021, die niet konden worden verklaard door Min BIBIS.

Eindconclusie

Op grond van het bovenstaande komt de Rekenkamer tot haar conclusie dat zij conform artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102) geen goedkeuring kan geven aan de rekening van ontvangsten en uitgaven over het dienstjaar 2021.

1.5 Algemene Aanbevelingen

Op basis van de controle bevindingen op de BR 2021 doet de Rekenkamer de volgende aanbevelingen:

- In het kader van goed bestuur en efficiëntere controle is het van belang dat de administratie van de lonen en salarissen weer in IFMIS worden geadministreerd.
- Het administreren van de uitgaven en ontvangsten moet zorgvuldig en nauwkeurig geschieden, zodat de verantwoorde bedragen in de BR, afstemmen met de administratie van het directoraat.
- Het Ministerie van Financiën moet ervoor zorgdragen dat het IFMIS spoedig wordt onderworpen aan een IT- Audit, omdat de betrouwbaarheid van de data in het geding is.
- De ministeries dienen hun processen, procedures en instructies (algemene en applicatiecontrolemaatregelen) van de respectievelijke afdelingen te beschrijven en te implementeren.

- De ministeries worden aanbevolen om de mutaties in het personeelsbestand tijdig door te voeren, waarbij ook een maandelijks standenregister wordt bijgehouden.
- Er wordt geadviseerd om risico's die zorgdragen voor een materiële afwijking binnen het directoraat te minimaliseren door de interne beheersingsmaatregelen adequaat te laten functioneren. De IC-afdelingen dienen opgezet en/of kwalitatief en kwantitatief versterkt te worden om haar controlewerkzaamheden optimaal uit te voeren. Deze afdelingen dienen controle uit te voeren op de financiële administratie. De verantwoording van de juiste en volledige cijfers is volstrekt vereist om de risico's die zorgdragen voor een materiële afwijking binnen het ministerie te mitigeren. De uitgevoerde controles moeten leiden tot rapportages.
- Het is van belang dat bij afwijkingen van materieel belang schriftelijk worden vastgelegd en nader worden gecontroleerd door de ministeries, om zodoende een juiste en toereikende verklaring te kunnen geven voor de verschillen in de financiële administratie.
- Bij het uitblijven van interne controles door het ontbreken van een operationele Interne Controle afdeling bij de Belastingdienst, zal MINFIN moeten zorgen voor het verrichten van controles binnen het directoraat.
- Het beheer van de administratie dient accuraat te geschieden, waarbij transacties c.q. betalingen volledig en compleet worden geadministreerd.
- Het overzicht van betalingen over de voorgaande dienstjaren, die opgenomen dient te worden volgens artikel 32 van de Comptabiliteitswet, dient secuur ingevuld te worden conform de instructies van CBB om de juistheid en volledigheid van de uitgaven te kunnen vaststellen.
- De Rekenkamer wil bij deze benadrukken dat ook de bevindingen van haar controle rapporten van de voorgaande dienstjaren ter harte worden genomen en dat haar aanbevelingen worden geïmplementeerd conform artikel 35 lid 3 van de Wet Rekenkamer 2019 (S.B. 2019 no. 102).

Ten aanzien van de Operationele uitgaven:

- De interne beheersingsmaatregelen omtrent de processen voor het doen van uitgaven binnen dienen beter te functioneren bij het aanvragen van middelen. De uitvoering van de begroting dient op de juiste wijze te geschieden. Dit zal bij de uitvoering van de activiteiten op het ministerie leiden tot het zorgen voor naleving van wet- en regelgeving, het identificeren en beheersen van risico's, activa en lopende middelen te beschermen, te zorgen voor de juistheid en volledigheid van de boekhouding en het aanleveren van tijdige en betrouwbare financiële, management- en prestatie-informatie.
- De personeelsdossiers dienen gecompleteerd te worden, waarbij alle besluiten die de landsdienaar regarderen, in het dossier van de desbetreffende functionaris kunnen worden getraceerd. Ook de Staat van dienst dient in elk dossier geplaatst te worden.
- De tekortkomingen in het personeelsbestand dienen weggewerkt te worden ten aanzien van de in- en uitstroom van ambtenaren. De mutaties van de in- en uitstroom van ambtenaren dienen tijdig en juist verwerkt te worden in de administratie. De Rekenkamer beveelt aan het personeelsbestand

in orde te maken en acht het noodzakelijk dat het ministerie een back-up opnahoudt om eventuele gestolen/verloren data te kunnen achterhalen.

- De Rekenkamer beveelt het Ministerie van BIBIS aan te zorgen voor een goede berging van de personeelsdossiers in goedsluitende filekasten. Tevens dient de ruimte waar de dossiers opgeslagen zijn, niet toegankelijk zijn voor derden. De Rekenkamer beveelt de files van oude naar recente documenten te ordenen/op na te houden.
- De Rekenkamer beveelt voor de consistentie aan een uniform format van de presentielijsten en dat alle personeelsleden per dienst/afdeling tevens het tijdstip van aankomst en vertrek vermelden op de presentielijst. Daarnaast dient het personeel ook deze lijsten te paraferen.
- Er dient een aparte schaduw administratie met bijbehorende dossiers met onderliggende stukken te worden bijgehouden inzake posten die niet verwerkt kunnen worden in IFMIS.
- De administratie en het beheer van alle posten dient op een adequate wijze te geschieden en beschikbaar gesteld kunnen worden aan controle - instituten. Niet slechts het invoeren van *back-up*- en *recovery*faciliteiten voor de administratie is van belang, maar ook de digitale vastlegging, zodat deze altijd beschikbaar gesteld kunnen worden aan de controle-instituten. Het kunnen vaststellen van de juistheid en volledigheid van de bedragen die verantwoord worden in de BR is van essentieel belang voor het vormen van een oordeel.

Ten aanzien van programma's:

- Bij de afstemming van de verevende bedragen in de BR met de administratie, moeten de juiste bedragen worden opgenomen. De inzet van o.a. de Interne Controle afdeling en effectieve interne beheersingsmaatregelen zullen hierin verbetering kunnen brengen.
- De Rekenkamer beveelt de ministeries aan om een betere afstemming tussen de afdelingen met betrekking tot programma's. Het beheer van de administratie dient accuraat te geschieden, waarbij transacties c.q. betalingen volledig en compleet worden geadministreerd.
- De ministeries dienen bij het ramen van de programma's en middelen deze realistischer in te schatten, zodat de beleidsdoelen beter gerealiseerd kunnen worden.
- Gezien het Directoraat Belastingen geen toegang heeft tot IFMIS, zal er regelmatig correspondentie moeten plaatsvinden inzake de verrichte betalingen met BFZ en CBD van MINFIN.
- Het Directoraat Financiën dient in het bezit te zijn van alle benodigde overzichten c.q. bestanden omtrent uitgevoerde programma's, waarbij er vanuit het directoraat slagvaardiger middelen worden vrijgegeven, voor betalingen.

Ten aanzien van de Middelenbegroting:

- Met betrekking tot de ontvangsten worden de ministeries aanbevolen om het systeem van verwerking van de ontvangsten te evalueren samen met MINFIN. De Rekenkamer beveelt aan dat aanvullende informatie met betrekking tot de opbrengsten/ontvangsten tijdig wordt

aangeleverd door MINFIN en verwerkt door de ministeries om de juistheid en volledigheid van de verantwoorde bedragen te waarborgen.

- In het kader van goed bestuur en efficiëntere controle is het van belang dat de ontvangsten wederom in IFMIS worden geadministreerd. De ministeries dienen over betrouwbare informatie te beschikken inzake de ontvangsten van middelen die op haar begroting worden geplaatst. De onderliggende stukken (bewijsmateriaal) behorende bij deze posten dienen beschikbaar te zijn op het ministerie om deze adequaat te beheren en te controleren. Daarnaast moeten deze stukken ook overgelegd kunnen worden aan de controle-instituten van de overheid.
- De ministeries dienen regelmatig met de Centrale Betaal Dienst van het Ministerie van Financiën en Planning af te stemmen over de ontvangen middelen die op hun begroting voorkomen. Dit is noodzakelijk om fouten tijdig te signaleren en om te beschikken over juiste en volledige cijfers in de verantwoording.
- De knelpunten binnen IFMIS zo spoedig mogelijk weggewerkt kunnen worden, waardoor het directoraat kan beschikken over de detailinformatie, die nodig is voor het maken van deugdelijke analyses inzake de verwachte inkomsten (Niet Belasting Middelen).
- Het administreren van alle belastinginkomsten moet zorgvuldig en nauwkeurig geschieden, zodat de verantwoorde bedragen in de BR, afstemmen met de financiële administratie van de overheid.
- De beleidsdoelen inzake de inning van ontvangsten moeten realistischer worden opgesteld, waardoor deze beleidsdoelen wel worden gerealiseerd.

1.6 Algemene nawoord

De Rekenkamer plaats in haar definitieve rapporten van bevindingen een nawoord naar aanleiding van de reactie(s) van de ministeries op de bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de concept-rapporten van bevindingen van de Rekenkamer.

Onderstaand is er een overzicht van het geplaatste nawoord van de Rekenkamer in haar definitieve rapporten verzonden naar de negen ministeries (waaronder drie (3) ministeries en achttien (18) directoraten inzake de controle van de BR 2021.

	Ministerie	Nawoord definitief rapport	Opmerking
1	BIZA Directoraat	De Rekenkamer heeft een reactie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BIZA) ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 7 juli 2023 met het kenmerk MP/1102/va, briefno. 0144.23 is aangeboden aan de minister.	Het ministerie heeft in haar reactie met als kenmerk BiZa no.: 11971/23 de datum 14 juli 2023, op het conceptrapport BR 2021 de volgende kantekeningen geplaatst.

	Ministerie	Nawoord definitief rapport	Opmerking
		<p>De Rekenkamer heeft haar controle uitgevoerd op de Begrotingsrekening van 2021 en heeft vastgesteld dat er tekortkomingen zijn in de financiële administratie. Naar aanleiding van de reacties van het Directoraat Binnenlandse Zaken heeft de Rekenkamer het noodzakelijk geacht om enkele aanvullingen te plegen in het definitief rapport BR 2021 en zijn die onduidelijkheden weggewerkt.</p> <p>De Rekenkamer merkt op dat ten tijde van het onderzoek er een verschil van 296 personeelsleden werd geconstateerd en het voor het Directoraat nog onduidelijk was wat de reden is voor het verschil, en dat dit feit als een bevinding is opgenomen in het rapport.</p> <p>De Rekenkamer spreekt de hoop uit dat het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Directoraat Binnenlandse Zaken, de conclusies en aanbevelingen in dit Rapport van Bevindingen mee zal nemen ter verbetering van haar beleid en financiële verantwoording.</p>	<p>Volgens het ministerie is er een onduidelijkheid over het aantal personeelsleden. Dit, vanwege het verschil van 296 (blz. 9) dat voortvloeit uit de accumulatie staat en de CEBUMA-staten.</p> <p>Bij het volgend punt wordt aangegeven dat in tabel 4 (blz. 15) onder code 1204 het bedrag in de schaduwadministratie gelijk moet zijn met hetgeen is opgebracht in IFMIS.</p>
2	Directoraat ALZA	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 10 juli 2023 met het kenmerk MP/1102/va, briefno. 0147.23 is aangeboden aan de Minister van Binnenlandse Zaken (BIZA)	
3	Directoraat HRM	<p>De Rekenkamer heeft een reactie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BIZA) ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 7 juli 2023 met het kenmerk CW/1102/va, briefno. 0143.23 is aangeboden aan de minister.</p> <p>De Rekenkamer heeft haar controle uitgevoerd op de Begrotingsrekening van 2021 en heeft vastgesteld dat er nog tekortkomingen zijn in de financiële administratie en dat het directoraat met de nodige interne beheersingsmaatregelen en effectieve</p>	<p>Het ministerie heeft in haar reactie met als kenmerk SecDirHRM: 247/23 en Biza no. 11972/23, de datum 12 juli 2023 op het finaal conceptrapport inzake Controle van de Begrotingsrekening 2021 enkele kanttekeningen die zijn aangehaald door</p>

	Ministerie	Nawoord definitief rapport	Opmerking
		werkprocessen kan zorgdragen voor het mitigeren van risico's op fouten, bewust dan wel onbewust. Aangezien het directoraat heeft aangegeven content te zijn met de aangedragen conclusies en aanbevelingen zoals onder andere: de niet gevolgde procedures ten aanzien van overwerk, spreekt de Rekenkamer de hoop uit dat het Directoraat HRM de overige conclusies en aanbevelingen in dit Rapport van Bevinding mee zal nemen ter verbetering van haar beleid en financiële verantwoording.	CSFE doen toekomen (zie bijlage 5 "Bijlage 1"). Verder vermeld de directeur Human Resource Management geen bezwaar te hebben met het conceptrapport directoraat Human Resource Management inzake Controle van de Begrotingsrekening 2021.
4	BIBIS	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 7 juli 2023 met het kenmerk CW/1105/va, briefno. 0142.23 is aangeboden aan de Minister van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking (BIBIS)	
5	Directoraat Belastingen (MINFIN)	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 7 juli 2023 met het kenmerk SV/1106/va no. 0139.23 was aangeboden aan de Minister van Financiën en Planning.	
6	Directoraat Financiën (MINFIN)	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 12 juli 2023 met het kenmerk SvD/1106/va no. 0151.23 was aangeboden aan de Minister van Financiën en Planning.	
7	Directoraat PLOF (MINFIN)	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 19 juli 2023 met het kenmerk SV/1106/rk no. 0173.23 was aangeboden aan de Minister van Financiën en Planning.	
8	EZOTI	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de	

	Ministerie	Nawoord definitief rapport	Opmerking
		Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 20 juli 2023 met het kenmerk SV/1107/va no.0183.23 is aangeboden aan de Minister van Economische Zaken, Ontwikkeling en Technologische Innovatie (EZOTI).	
9	LVV	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 20 juli 2023 met het kenmerk EB/1108/rk 0176.23 is aangeboden aan de Minister van Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV)	
10	Directoraat Energie NH	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, dat per schrijven van 20 juli 2023 met het kenmerk SR/1109/rk no. 0182.23 was aangeboden aan de Minister van Natuurlijke Hulpbronnen.	
11	Directoraat Mijnbouw NH	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 20 juli 2023 met het kenmerk SR/1109/du no.0175.23 was aangeboden aan de Minister van Natuurlijke Hulpbronnen	
12	Directoraat Water NH	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 19 juli 2023 met het kenmerk SR/1109/rk no. 0171.23 was aangeboden aan de Minister van Natuurlijke Hulpbronnen.	
13	Directoraat BSW OW	De Rekenkamer heeft een reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 20 juli 2023 met het kenmerk EB/1114/rk 0178.23 is aangeboden aan de Minister van Openbare Werken. Er zijn via mail enkele correcties ten aanzien van namen van functionarissenn en artikelcodes doorgegeven.	Er zijn via mail enkele correcties ten aanzien van namen van functionarissen en artikelcodes doorgegeven.

	Ministerie	Nawoord definitief rapport	Opmerking
14	Directoraat CTW OW	De Rekenkamer heeft een reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 20 juli 2023 met het kenmerk EB/1114/rk 0179.23 is aangeboden aan de Minister van Openbare Werken (OW).	Middels een schrijven met kenmerk SM/ODA/wm Ag.no. 1679 de dato 27 juli 2023 heeft het directoraat enkele correcties doorgegeven ten aanzien van het rapport.
15	Directoraat OGA OW	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 19 juli 2023 met het kenmerk EB/1114/rk 0170.23 is aangeboden aan de Minister van Openbare Werken (OW)	
16	Directoraat AAZ TCT	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 20 juli 2023 met het kenmerk SC/1116/rk 0181.23 is aangeboden aan de Minister van Transport Communicatie en Toerisme (TCT)	
17	Directoraat Transport TCT	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 18 juli 2023 met het kenmerk SC/1116/va 0168.23 is aangeboden aan de Minister van Transport Communicatie en Toerisme (TCT)	
18	Directoraat Communicatie TCT	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 7 juli 2023 met het kenmerk SC/1116/va 0138.23 is aangeboden aan de Minister van Transport Communicatie en Toerisme (TCT)	
19	Directoraat Toerisme TCT	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 17 juli 2023 met het kenmerk SC/1116/va 0152.23 is aangeboden aan de Minister van Transport Communicatie en Toerisme (TCT)	

	Ministerie	Nawoord definitief rapport	Opmerking
20	Directoraat Algemeen Beheer GBB	De Rekenkamer heeft helaas geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 17 juli 2023 met het kenmerk SC/1119/du 0162.23 is aangeboden aan de Minister van Grondbeleid en Bosbeheer (GBB).	
21	Directoraat GBB	De Rekenkamer heeft geen reactie ontvangen op het conceptrapport van bevindingen inzake de Controle Begrotingsrekening 2021, die per schrijven van 17 juli 2023 met het kenmerk SC/1119/du 0163.23 is aangeboden aan de Minister van Grondbeleid en Bosbeheer (GBB).	

In de gevallen waarbij er geen reactie is ontvangen van de ministeries, wordt het door de Rekenkamer beschouwd als akkoord gaan met de bevindingen c.q. conclusies die zijn verwerkt in de desbetreffende rapporten.

Voorts wijst de Rekenkamer erop dat zij bij haar volgende controles wel de voor het onderzoek van belang zijnde documenten tijdig ter beschikking krijgt, in overeenstemming met de Comptabiliteitswet 2019 (S.B. 2019 no. 98), om haar controlewerkzaamheden op een adequate wijze te kunnen uitvoeren en daarbij haar bevindingen te kunnen rapporteren aan De Nationale Assemblée.

Derhalve, zijn de definitieve rapporten reeds uitgebracht en spreekt de Rekenkamer de hoop uit dat de gedane aanbevelingen serieus zullen worden meegenomen in het beleid ter verbetering van de dienstverlening van de ministeries.

1.7 Opbouw Rapport

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen van de staatsmiddelen door de overheid in het dienstjaar 2021.

In de hoofdstukken 2 tot en met 9 zijn de bevindingen van en de reacties op de controlewerkzaamheden van de ministeries/directoraten inzake de realisatiecijfers van de BR 2021 weergegeven.

2 Ministerie van Binnenlandse Zaken

Directoraat Binnenlandse Zaken

2.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

De Rekenkamer voert als lid van de International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAI). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de standaard ISSAI 2800 – Bijzondere overwegingen – welke inhoudt de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met steeds voor bijzondere doeleinden.

In dat kader is in de periode januari tot maart 2023 bij het Directoraat Binnenlandse Zaken van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BIZA) gecontroleerd.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111). Met referentie aan dezerzijds schrijven van 25 januari 2023 met het kenmerk MP/1102/du en briefno. 0013.23 is gevraagd of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekeningen in overeenstemming zijn met de financiële administratie van het ministerie/directoraat. Hierop is zowel mondeling als in het schrijven de dato 31 januari 2023 met als kenmerknummer BiZa no. 1292/23, bevestigd dat de financiële bedragen van de BR 2021 in overeenstemming zijn met de financiële bedragen uit hun financiële administratie.
- De materialiteit die is vastgesteld op basis van de totale uitgaven, van de begrotingsrekening 2021 van het directoraat, voor het vaststellen van de te controleren posten.
- Aan de hand van de opgestelde risico-matrix zijn de geïdentificeerde risico's getoetst, door de cijfers in de administratie van het directoraat af te stemmen met de verantwoorde cijfers (verevende bedragen) in de BR 2021.
- De uitvoering van de controle is conform de interne instructies controle BR 2021 geschiedt en aan de hand van de vastgestelde werkprogramma's.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotings-

rekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Directoraat Binnenlandse Zaken. Het controlerapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen, conclusie en aanbevelingen van het onderzoek betreffende BR 2021 van het directoraat Binnenlandse Zaken zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen van de staatsmiddelen door de overheid in het dienstjaar 2021.

Verloop van correspondentie en/of veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie weergegeven met de auditee:

- De aanbiedingsbrief en de controlebevestigingsbrief (in 2-voud) zijn op 12 januari 2023 verzonden (kenmerk MP/1102/du en briefno. 0013.23) naar het ministerie.
- Op 18 januari 2023 is de getekende controlebevestigingsbrief, met een begeleidend schrijven geretourneerd aan de Rekenkamer (ingekomen stuk: BiZa 834/23).
- Het veldonderzoek is van start gegaan op 7 februari 2023 met een pre-audit gesprek, en gedurende het gesprek is het volgende aan de orde geweest:
  - Het auditteam heeft kennis gemaakt met het managementteam (directie) van het directoraat, en waren de contactpersonen, die het onderzoek binnen het directoraat zouden begeleiden ook aanwezig; met name de afdelingen Personeelszaken (PZ), Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ) en Interne Controle (IC).
- Een PBC lijst (prepared by client lijst) werd aan de auditee afgegeven. Deze lijst is besproken met de aanwezige functionarissen en er zijn toen afspraken gemaakt hoe de informatie zou worden verstrekt (i.e. digitaal opsturen van documenten en controle ter plekke).
- Middels dossiercontrole, interviews op de afdelingen PZ, Salarisadministratie en BFZ, heeft de toetsing van documenten plaatsgevonden.
- De presentielijsten en de persoonsdossiers zijn opgevraagd op de afdeling PZ. En aan de hand hiervan zijn er analyses gemaakt over de presentielijsten en de personeelsgegevens (aselect zijn 25 dossiers geselecteerd).
- Voor de afstemming van de verevende bedragen van de BR met de administratie is er per email en telefonisch contact opgenomen met het directoraat. Tevens is er een controle geweest op de afdeling Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ) en heeft er afstemming plaatsgevonden met de afdeling Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) over de afstorting van ontvangsten (Leges).
- De exit-meeting heeft plaatsgevonden op 22 maart 2023.
Tijdens deze meeting zijn de bevindingen van het onderzoek besproken met de Directeur, de Onderdirecteur Financieel Beheer (ODFB), medewerkers van BFZ en het hoofd van de Interne

Controle (IC). Het directoraat is daarbij ook in de gelegenheid gesteld om te reageren op de bevindingen, en waar nodig nader in te gaan op zaken die nader toegelicht moesten worden.

Naam

Ministerie van Binnenlandse Zaken, het Directoraat Binnenlandse Zaken

Typologie

Het ministerie/directoraat heeft als typologie Dienstverlening (overheid)

2.2 Het Directoraat Binnenlandse Zaken nader bekeken

Het Directoraat Binnenlandse Zaken is ingesteld bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Dit directoraat heeft als taak:

- a. de zorg voor het administratiefrechtelijke verkeer binnen de overheid;
- b. de zorg voor de aangelegenheden betreffende volksraadpleging en de verkiezingen van de leden voor de volksvertegenwoordigende lichamen;
- c. de zorg voor het overheids personeelsbeleid en de functionering van het overheidsapparaat;
- d. de zorg voor de burgerlijke stand en de bevolkingsboekhouding in geheel Suriname;
- e. de zorg voor de afgifte van nationaliteitsbewijzen, legitimatiebewijzen en paspoorten;
- f. de zorg voor de uitgifte van het Staatsblad en advertentieblad van de Republiek Suriname;
- g. de zorg voor de archivalia, het een en ander in overleg met het Ministerie van Onderwijs;
- h. de zorg voor de eredienst;
- i. de zorg voor de optimale participatie van de vrouw in het ontwikkelingsproces in Suriname;
- j. de zorg voor een evenwichtig emancipatorisch vrouwenbeleid, met inachtneming van specifieke Surinaamse karakteristieken;
- k. de zorg voor de bevordering van de optimale participatie van de bevolking in het democratiserings- en ontwikkelingsproces.

Taakstellingen

De algemene taakstelling van het Directoraat Binnenlandse Zaken van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, is vervat in het staatsbesluit van 14 oktober 2020, houdende nadere wijziging van het Besluit Taakomschrijving departement 1991 (S.B. 1991 no. 58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2017 no. 31 en S.B. 2020 no. 191 nadere wijziging taakomschrijving departementen).

Voor het Ministerie van Binnenlandse Zaken, en met name het directoraat Binnenlandse Zaken worden de bijzondere taken als volgt omschreven:

Zij draagt de zorg voor:

- a. In personeel en materieel opzicht voor Hoge Colleges van Staat, het Kabinet van de President en Kabinet van de Vice-President, Voorzitter van de Raad van Ministers en de Staatsraad.

In het dienstjaar 2021 heeft het Directoraat Binnenlandse Zaken als onderdeel van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, haar Begrotingsrekening op basis van de vastgestelde instructies opgesteld.

Bevindingen

Voor de beoordeling van de algemene informatie over het directoraat zijn de volgende bevindingen vastgelegd:

- De wettelijke taakstelling van het directoraat is duidelijk omschreven en vastgelegd in het staatsbesluit van 14 oktober 2020, houdende nadere wijziging van het Besluit Taakomschrijving departementen 1991 (S.B. 1991 no. 58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2017 no. 22 en S.B. 2020 no. 191 nadere wijziging taakomschrijving departementen).
  - De juistheid van de organisatiestructuur is beoordeeld, en is gebleken dat de organisatiestructuur geformaliseerd is door het bevoegd gezag.
  - De tekeningsbevoegdheid van functionarissen en procuratiehouders zijn vastgelegd op het directoraat.

2.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

2.3.1 Inleiding

Voor de controle van de Begrotingsrekening 2021 wordt de standaard ISSAI 2800 – Bijzondere overwegingen - toegepast, welke inhoud de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden. Het uitgangspunt van de controle voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag als de begrotingsrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat, ongeacht of deze het gevolg zijn van fraude of fouten, betreft de toetsing van de financiële overzichten waaruit de begrotingsrekening bestaat en de vereisten van financiële verslaggeving betreffende de begrotingsrekening, die vastgelegd zijn in artikel 32 van de Comptabiliteitswet (S.B. 1952 no. 111).

De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat Binnenlandse Zaken is opgemaakt conform de wettelijke instructies *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (S.B. 1952 no. 111).

De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele uitgaven, Programma's sluiten aan met de geraamde bedragen in de Begrotingsrekening 2021.

Er zijn geen verschillen geconstateerd.

Het Directoraat Binnenlandse Zaken heeft haar uitgaven vastgesteld in:

TITEL I : Operationele Uitgaven

TITEL II: Programma's.

2.3.2 Operationele Uitgaven

Voor de controle van de Begrotingsrekening over 2021 zijn volgens de materialiteit en op basis van de risico-matrix de volgende artikelen van de operationele uitgaven geselecteerd, namelijk:

- 610 Lonen en Salarissen.
- 611 Sociale premies.
- 612 Gebruik van Goederen en Diensten.

Dossiercontrole personeelsbestand

Het directoraat Binnenlandse Zaken heeft een registratiebestand van haar personeelsleden.

De getrokken steekproef van 25 personen uit het registratiebestand van personeelsleden, zijn ambtenaren in dienst van de overheid.

- Van de 25 personeelsdossiers die geselecteerd zijn, zijn 3 dossiers (12%) niet volledig gecontroleerd.
- De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn op juistheid beoordeeld. En ten aanzien van de onderliggende stukken, geboortedatum, functie van de ambtenaar, status van de ambtenaar in tijdelijke- en vaste aanstelling, bezoldiging/functiegroep van de ambtenaar zijn er tekortkomingen geconstateerd in de dossiers (geen volledige dossiers, ontbreken van persoonsgegevens, staat van dienst etc.).

Salarisbestand

Het Directoraat Binnenlandse Zaken beschikt over een salarisbestand/administratie. In de salarisadministratie van het Directoraat Binnenlandse Zaken staat de naam van de ambtenaar, de persoonsnummer van de landsdienaar, de datum van indiensttreding, functiegroep, salarisbedrag vermeld. Het directoraat maakt gebruik van een standaardpakket die in de CEBUMA-staat wordt verwerkt. De salarismutaties worden juist en volledig verwerkt in de loonstaten van het directoraat. Volgens het CEBUMA-salarisoverzicht is er in 2021 een nettobedrag groot SRD 189.520.847,40 uitbetaald aan Lonen en Salarissen.

Presentielijsten

De presentielijsten worden dagelijks per afdeling bijgehouden, voor het in- en uittekenen van de presentie. Dit proces geschiedt handmatig.

- De aanwezigheidsregistratie en de controle van de presentielijsten worden wekelijks bijgehouden door de afdeling Personeelszaken.
- Wekelijks worden de presentielijsten (van 13 afdelingen) opgestuurd naar de afdeling PZ voor de verwerking en controle van de lijsten.
- Het verwerken van de personeelsmutaties (ziekte, verlof, verzuim en bijzonderheden) geschiedt digitaal, en de verwerking vindt juist plaats in de administratie.
- Op de presentielijst komen de juiste ambtenaren voor. Het aantal personeelsleden is afgestemd met de Cebuma maandstaten.

Controle aantal personeelsleden

Volgens de accumulatiestaat	3.975
Aantal volgens Cebumastaten	<u>3.679</u>
Verschil	<u>296</u>

Bevinding:

- Binnen het directoraat zijn er mutaties geweest van indiensttredingen, ontslagen, overplaatsingen van ambtenaren en verstrikingen van termijnen van commissie's. Uit de beschikbare informatie kan niet exact worden aangegeven wat de uitstroom is van ambtenaren, omdat de mutaties niet volledig zijn verwerkt in de administratie. Het verschil van 296 is niet nader verklaard door het directoraat.
- De instroom van ambtenaren is 46 (indienstneming) geweest in het dienstjaar 2021.

Artikel 610 Lonen en Salarissen

In de begrotingsrekening is voor het artikel 610 Lonen en Salarissen opgebracht:

Geraamd:	SRD 265.000.000,00
Verevend:	<u>SRD 274.816.000,00 -</u>
Verschil	<u>SRD 9.816.000,00</u>

Brutolonen en Salarissen volgens de CEBUMA	: SRD 294.157.123,04
Brutolonen en salarissen (verevend) BR 2021	: <u>SRD 274.816.403,76</u>
Totaal Werkgeverslasten pensioen- en SZF premies	: <u>SRD 19.340.719,28</u>

Het verschil tussen de Brutolonen volgens de CEBUMA- staten en het verevend bedrag aan lonen en salarissen volgens IFMIS, is het totaal van werkgeverslasten aan pensioen- en SZF-premies.

De aansluiting met de BR 2021 is het bedrag van SRD 19.340.719,28 juist bevonden.

Artikel 611 Sociale Premies

De aansluiting van BR 2021 met de CEBUMA-administratie:

Het verschil tussen de brutolonen volgens CEBUMA-administratie en het verevend bedrag van Lonen en Salarissen volgens BR 2021, is het totaal van de werkgeverslasten aan Pensioen- en SZF-premie.

In de begrotingsrekening is voor de Code 611 Sociale Premie opgebracht;

Geraamd:	SRD 22.500.000,00
Verevend:	<u>SRD 19.342.000,00</u>
Verschil	<u>SRD 3.158.000,00</u>

De Werkgeverslast Pensioen- en SZF-premies (verevend) SRD 19.342.000,00 terwijl de werkgeverslasten volgens de administratie SRD 19.341.709,12 bedraagt.

Toelichting directoraat:

“Er is minder verevend dan geraamd, vanwege beperkte financiële middelen en gestelde prioriteiten”.

De Bevindingen zijn als volgt:

- In de salarisadministratie zijn de salarissen correct verwerkt, en de salarismutaties worden juist en volledig verwerkt in de loonstaten van het directoraat.
- De bedragen in de administratie zijn juist opgenomen en zijn in overeenstemming met BR 2021
- Bij de aansluiting van BR 2021 met de CEBUMA-administratie is er een verschil geconstateerd van SRD 19.341.709,12. Dit verschil is het totaal van werkgeverslasten aan pensioen- en SZF-premies (Sociale premies) en is juist bevonden.
- In zijn algemeenheid dient de schaduwadministratie³ als reserve administratie (back-up) voor het verwerken van de bedragen in IFMIS. De documenten en specificaties van bedragen worden geregistreerd en bijgehouden in een Excel file en in dossiers met onderliggende stukken.

Artikel 612 Gebruik van goederen en diensten

Bij de controle van de post 612 Gebruik van goederen en diensten is gebleken dat de richtlijnen en procedures inzake het betalingsproces conform de richtlijnen voor de begrotingsuitvoering (raadsvoorstellen, ORAG-voorstellen, autorisatie-aanvragen, maandrapportages IFMIS, etc.), worden nageleefd.

De Bevindingen zijn als volgt:

- De verantwoording van de uitgaven van de post worden zowel in IFMIS als in de schaduwadministratie van het directoraat verwerkt.
- Gebleken is dat de verantwoorde bedragen juist zijn verwerkt in de administratie van het directoraat en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021.
- In de gecontroleerde dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.
- Uit het onderzoek zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd.
- De voldane bedragen uit IFMIS zijn niet getoetst, omdat er niet kan worden nagegaan op welke rekening van leveranciers is gestort.

In de toelichting van de BR 2021 is er minder verevend dan geraamd aan Gebruik van goederen en diensten, vanwege beperkte financiële middelen en gestelde prioriteiten.

---

³ De schaduwadministratie is de subadministratie welke het ministerie/directoraat hanteert om haar financiële administratie bij te houden. Echter beschouwt de Rekenkamer deze subadministratie niet als officiële bron bij haar controlewerkzaamheden. Voor de Rekenkamer geldt nog steeds het IFMIS als officiële bron. Derhalve, heeft deze schaduwadministratie geen invloed op haar verklaring van bevindingen!

In onderstaande tabel treft u de aansluiting van de verevende bedragen uit de begrotingsrekening, IFMIS en de schaduwadministratie van het directoraat.

Tabel 1. Vergelijkingscijfers met de Begroting 2021 (bedragen in SRD)

Code	Schaduwadministratie	IFMIS	BR 2021
610	274.816.918,19	274.816.403,76	274.816.000,00
611	19.341.329,28	19.340.719,28	19.342.000,00
612	5.752.200,79	5.752.200,79	5.752.000,00

Bron: Directoraat Binnenlandse Zaken, Rekenkamer van Suriname

Uit bovenstaand tabel zijn er geen materiële verschillen geconstateerd.

2.3.3 Programma's

Voor de controle van de Begrotingsrekening 2021 zijn conform de materialiteit, de volgende artikel van de Programma's geselecteerd:

- 0802 Opzet Kustwacht.
- 0902 Bijdrage huishoudens (onderstanden).
- 0972 Bijdrage aan DNA.
- 1203 Pre- en postelectorale activiteiten.
- 1204 Centraal Bureau voor Burgerzaken (CBB).

Tabel 2. Begrotingscijfers van de Programma's (Bedragen X SRD 1.000)

Code	Programma	(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
		Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
0802	Opzet Kustwacht	6.843	4.942	1.901		4.942
0902	Bijdrage huishoudens (onderstanden)	82.000	81.672	328	72.411	9.261
0972	Bijdrage aan DNA	57.726	52.320	5.406	31.320	21.000
1203	Pre- en postelectorale activiteiten	10.264	8.998	1.266		8.998
1204	Centraal Bureau voor Burgerzaken (CBB)	10.264	9.876	388		9.876

Bron: Directoraat Binnenlandse Zaken, Rekenkamer van Suriname

Uit de dossiercontrole en de afstemming met het overzicht uit het IFMIS zijn de volgende bevindingen vastgesteld:

De bevindingen ten aanzien van Code 0802 Opzet Kustwacht ad SRD 4.942.000,00

- De verantwoording van het beleidsprogramma Opzet Kustwacht wordt zowel in IFMIS als in de schaduwadministratie van het directoraat verwerkt.

- Bij het afstemmen van de bedragen met de aanvullende documentatie, is gebleken dat er een verschil is in de verantwoording. Volgens het ministerie is het verschil ontstaan doordat er nog reçu's in behandeling zijn.
- Uit de controle is gebleken dat de juiste procedures gevolgd zijn voor het ter beschikking stellen van de middelen om de uitgaven te doen.
- In de dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.

In de toelichting van de Begroting 2021 is er minder verevend dan geraamd voor voornoemd beleidsartikel:

- Omdat er weinig tot geen leveranciers zijn die zaken willen doen met de overheid, vanwege achterstallige betalingen, grote onduidelijkheid over betalingstermijnen en de grote prijsfluctuaties door steeds stijgende koersen.
- Vanwege de aanwezigheid van grote inefficiëntie, lange besluitvormingsprocedures en lange wachttijden voor financiële goedkeuring en afhandeling bij de overheid.

De bevindingen ten aanzien van Code 0902 Bijdrage huishoudens (onderstanden) ad SRD 81.672.000,00

- De verantwoording van het beleidsprogramma Bijdrage huishoudens wordt zowel in IFMIS als in de schaduwadministratie van het directoraat verwerkt.
- Gebleken is dat de verantwoorde bedragen juist zijn opgenomen in de administratie van het directoraat en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021.
- Uit de controle is gebleken dat de juiste procedures gevolgd zijn voor het ter beschikking stellen van de middelen om de uitgaven te doen.
- In de dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.

Tabel 3. Aantal onderstanden in het dienstjaar 2021:

Nr.	Omschrijvingen	aantal
1	Ministers weduwe en wezen	168
2	Statenleden weduwe en wezen	174
3	Ex-Staatsraadleden	29
4	Ex-OKB leden	20
5	Onderstanden	2.235
	Totaal	2.626

Bron: Directoraat Binnenlandse Zaken, Rekenkamer van Suriname

In de toelichting van de Begroting 2021 is er minder verevend dan geraamd voor voornoemd beleidsartikel, vanwege beperkte financiële middelen van de staat.

De bevindingen ten aanzien van Code 0972 Bijdrage DNA ad SRD 52.320.000,00

- De verantwoording van het beleidsprogramma Bijdrage DNA wordt zowel in IFMIS als in de schaduwadministratie van het directoraat verwerkt.
- Gebleken is dat de verantwoorde bedragen juist zijn opgenomen in de administratie van het directoraat en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021.
- Uit de controle is gebleken dat de juiste procedures gevolgd zijn voor het ter beschikking stellen van de middelen, om de uitgaven te doen.
- In de dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.
- Het directoraat Binnenlandse Zaken is tot het bestelbonproces (reçu) verantwoordelijk voor de opmaak, maar voor de besteding van de uitgaven is het instituut DNA zelf verantwoordelijk.

De bevindingen ten aanzien van Code 1203 Pre- en postelectorale activiteiten ad

SRD 8.998.000,00

- De verantwoording van het beleidsprogramma pre- en postelectorale wordt zowel in IFMIS als in de schaduwadministratie van het directoraat verwerkt.
- Gebleken is dat de verantwoorde bedragen juist zijn opgenomen in de administratie van het directoraat en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021.
- Uit de controle is gebleken dat de juiste procedures gevolgd zijn voor het ter beschikking stellen van de middelen om de uitgaven te doen.
- In de dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.

In de toelichting van de begroting 2021 is er minder verevend dan geraamd voor voornoemd beleidsartikel, vanwege beperkte financiële middelen van de staat.

De bevindingen ten aanzien van Code 1204 Centraal Bureau voor Burgerzaken (CBB) ad

SRD 9.876.000,00

- De verantwoording van het beleidsprogramma CBB wordt zowel in IFMIS als in de schaduw-administratie van het directoraat verwerkt.
- Gebleken is dat de verantwoorde bedragen in IFMIS juist zijn opgenomen en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021.
- Uit de controle is gebleken dat de juiste procedures gevolgd zijn voor het ter beschikking stellen van de middelen, om de uitgaven te doen.
- In de dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.

In de toelichting van de begroting 2021 is er minder verevend dan geraamd voor voornoemd beleidsartikel, vanwege de lange wachttijden en de lange besluitvormingsprocedures voor financiële goedkeuring en afhandeling bij de overheid.

Tabel 4. Vergelijkingscijfers met de Begroting 2021

(bedragen in SRD)

Code	Schaduwadministratie	IFMIS	BR 2021	Verskil administratie - IFMIS
0802	6.388.416,50	4.942.000,00	1.446.207,00	1.446.207,00
0902	81.672.435,50	81.672.435,50	81.672.000,00	-
0972	52.319.776.14	52.319.776.14	52.320.000,00	-
1203	8.997.592.07	8.997.592.07	8.998.000,00	-
1204	9.875.929.27	9.875.929,27	9.876.000,00	-

Bron: Directoraat Algemene Zaken, Rekenkamer van Suriname

Uit bovenstaande tabel is er een verschil geconstateerd in de administratie, bij Code 0802 Opzet Kustwacht, de bedragen in IFMIS sluiten wel aan op de cijfers van de BR 2021. Volgens de verklaring van het directoraat Binnenlandse Zaken, dat dit verschil is ontstaan, vanwege het feit dat er nog reçu's in behandeling zijn. Uit het intergrated Financial Management Information Systeem (IFMIS) zijn alleen de totalen te achterhalen. De ter zake reçu's (inclusief onderliggende documenten) zijn uit voornoemd systeem niet te achterhalen.

2.3.4 Middelen

De bevindingen ten aanzien van Code 1204 Centraal Bureau voor Burgerzaken (CBB) ad SRD 9.876.000,00

Gebleken is dat de realisatie van de middelen die door het ministerie zijn ontvangen, volledig zijn opgenomen in de administratie en aansluiten op de Begrotingsrekening 2021

Tabel 5. Vergelijkingscijfers met de Begroting 2021

(bedragen in SRD)

Code	Omschrijving	Geraamd	Ontvangen	BR 2021
53200	Leges	27.000.000,00	12.956.366,50	12.956.000,00

- De afdrachten van de stortingen van de leges gelden worden samen met de stortingsbewijzen van de diverse banken aangeleverd op het directoraat. En met de afdracht vindt de verwerking plaats in de administratie van het directoraat. Dit proces geschiedt conform de richtlijnen stortingen Leges.
- Periodiek vindt de controle op de CBB – kantoren plaats, door de afdeling IC van het directoraat BIZA.

In de toelichting van de begroting is aangehaald dat er minder is ontvangen dan geraamd, vanwege de COVID-19 pandemie. De aanvraag naar leges was, vanwege de ontstane situatie, aanzienlijk minder (bijvoorbeeld voor uittreksels, paspoorten, etc.) dan voorheen.

2.4 Conclusies

In dit onderzoek is nagegaan of de begrotingsrekening 2021 van het directoraat Binnenlandse Zaken is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Tevens is onderzocht of het doen van betalingen de ter zake geldende voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag, in acht zijn genomen. Voor het beoordelen van de BR 2021 dient de Rekenkamer een verklaring van bevindingen samen te stellen, en hierdoor komt zij tot de volgende conclusies:

Ten aanzien van de Operationele uitgaven:

- Bij de controle van de post 612 - Gebruik van goederen en diensten, is gebleken dat de richtlijnen en procedures inzake het betalingsproces conform de richtlijnen voor de begrotingsuitvoering (raadsvoorstellen, ORAG-voorstellen, autorisatie, etc.), worden nageleefd.
- Uit de controle is ook gebleken dat de processen voor het doen van uitgaven conform de vastgestelde instructies geschiedt, maar dat de beheersingsmaatregelen binnen het directoraat niet adequaat functioneren bij het aanvragen van middelen. Dit, vanwege het niet geheel kunnen uitvoeren van de begroting, vanwege het niet kunnen aanspreken van geraamde bedragen.
- De Lonen en Salarissen en de Sociale premies worden juist verwerkt in de administratie en zijn in overeenstemming overeen met de verevende bedragen in de BR 2021.
- De presentielijsten zijn juist bijgehouden en worden verwerkt in het personeelsbestand van het directoraat.
- Bij de afstemming van het personeelsbestand met het CEBUMA-bestand en de accumulatiestaat zijn er tekortkomingen geconstateerd. De mutaties van de in- en uitstroom van ambtenaren zijn niet volledig verwerkt in de administratie, waardoor er een verschil van 296 personeelsleden is ontstaan.
- In de gecontroleerde dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.

Ten aanzien van de Programma's:

- De verantwoording van de beleidsprogramma's 0902 Bijdrage huishouden, Code 092 Bijdrage aan DNA, en Code 1203 Pre- en postelectorale activiteiten zijn correct uitgevoerd door het directoraat en dat de verantwoorde bedragen zijn juist opgenomen in de administratie van het directoraat, en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021.
- Gebleken is dat het verantwoord bedrag van de Code 0802 Opzet Kustwacht niet juist is opgenomen in de administratie van het directoraat, maar de bedragen in IFMIS sluiten wel aan op de begrotingscijfers BR 2021.

Ten aanzien van de Middelen:

- Uit de controle is gebleken dat de raming heel hoog wordt ingeschat, maar de realisaties (ontvangst) veel minder zijn. Het gestelde beleidsdoel wordt niet gerealiseerd.
- De middelen die ontvangen zijn uit Leges zijn volledig opgenomen in de administratie en sluiten aan op de begroting 2021.

2.5 Aanbevelingen

Op basis van de controle op de BR 2021 van het Directoraat Binnenlandse Zaken, doet de Rekenkamer de volgende aanbevelingen:

Ten aanzien van de Operationele uitgaven:

- De interne beheersingsmaatregelen omtrent de processen voor het doen van uitgaven binnen het directoraat dienen beter te functioneren, door onder andere de inzet van de afdeling Interne Controle; in het bijzonder voor de controle van de cijfers in de BR.
- Bij het verantwoorden van de voldancijfers in IFMIS, zal het directoraat op directeursniveau dit probleem onder de aandacht moeten brengen van het Ministerie van Financiën en Planning voor een gedegen oplossing.
- De tekortkomingen in het personeelsbestand dienen omtrent de in- en uitstroom van ambtenaren te worden weggewerkt, waardoor de verwerking juist en volledig kan geschieden.

Ten aanzien van de Programma's:

- Bij de afstemming van de verevende bedragen in de BR met de administratie, moeten de juiste bedragen worden opgenomen. De inzet van o.a de Interne Controle afdeling en effectieve interne beheersingsmaatregelen zullen hierin verbetering kunnen brengen.

Ten aanzien van de Middelen

- De beleidsdoelen inzake de inning van ontvangsten moeten realistischer worden opgesteld, waardoor deze beleidsdoelen wel worden gerealiseerd.

2.6 Reactie van het Ministerie

Het Directoraat Binnenlandse Zaken heeft in haar reactie met als kenmerk BiZa no.: 11971/23 de datum 14 juli 2023, op het conceptrapport BR 2021 de volgende kantekeningen geplaatst. Volgens het ministerie is er een onduidelijkheid over het aantal personeelsleden. Dit, vanwege het verschil van 296 (blz. 11) dat voortvloeit uit de accumulatie staat en de CEBUMA-staten.

Er is ook aangegeven dat in tabel 4 (blz. 15) onder code 1204 Centraal Bureau voor Burgerzaken, het bedrag in de schaduwadministratie gelijk moet zijn met het bedrag dat is opgebracht in IFMIS. M.a.w. de schaduwadministratie die SRD 9.875.929.27 bedraagt, waardoor het verschil op SRD 0 uitkomt. Deze reactie is ingedeekt in de verklaring van 20 juli met als kenmerk BiZa nr. 12.844/23(zie bijlage 4).

Na overleg van een schriftelijke verklaring van het Ministerie, is het verschil in het bedrag bij code 1204 gecorrigeerd. Daarnaast is er voor wat betreft code 0802 Opzet Kustwacht, een schriftelijke verklaring overgelegd over het bedrag groot SRD 1.446.207, - in de Begrotingsrekening.

3 Ministerie van Binnenlandse Zaken

Directoraat Algemene Zaken

3.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In dat kader is in de periode januari tot juni 2023 bij het Directoraat Algemene Zaken van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BIZA) controlewerkzaamheden verricht.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de Begrotingsrekening (BR) 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet. Met referentie aan dezerzijds schrijven van 25 januari 2023 met het kenmerk MP/1102/du en briefno. 0014.23 is gevraagd of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekeningen in overeenstemming zijn met de financiële administratie van het ministerie/directoraat. Hierop is tijdens het pre-audit gesprek van 01 februari 2023, mondeling bevestigd dat de financiële bedragen van de BR 2021 in overeenstemming zijn met de financiële bedragen uit hun financiële administratie.
- De materialiteit die is vastgesteld op basis van de totale uitgaven van de begrotingsrekening van het directoraat voor het vaststellen van de te controleren posten.
- Aan de hand van de opgestelde risico-matrix en werkprogramma's zijn de geïdentificeerde risico's getoetst, door de cijfers in de administratie van het directoraat af te stemmen met de verantwoorde cijfers (verevende bedragen) in de BR 2021.
- De uitvoering van de controle is conform de interne instructies controle BR 2021 geschiedt en aan de hand van de vastgestelde werkprogramma's.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Directoraat Algemene Zaken. Het controlerapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen van de controle van de BR 2021 van het directoraat zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen van de staatsmiddelen door de overheid in het dienstjaar 2021.

Verloop van correspondentie en/of veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie weergegeven met de auditee:

- De aanbiedingsbrief en de controlebevestigingsbrief (in 2-voud) zijn op 12 januari 2023 verzonden (kenmerk MP/1102/du en briefno. 0014.23) naar het ministerie.
- Op 20 januari 2023 is de getekende controlebevestigingsbrief, met begeleidend schrijven geretourneerd aan de Rekenkamer, zonder begeleidend schrijven (ingekomen stuk no. 0036.23).
- Het veldonderzoek is gestart op 1 februari 2023 met een pre-audit gesprek, en tijdens dit gesprek is het volgende aan de orde geweest:
  - Het auditteam heeft kennis gemaakt met het managementteam (directie) van het directoraat, en is er gevraagd naar contactpersonen, die het onderzoek binnen het directoraat zouden begeleiden; met name van de afdelingen Personeelszaken (PZ) en Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ).
  - Een PBC lijst (prepared by client list) werd aan de auditee afgegeven. Deze lijst werd besproken met de aanwezige functionarissen en er werden afspraken gemaakt hoe de informatie verstrekt zou worden (liefst digitaal opsturen van documenten en controle ter plekke).
- Middels dossiercontrole, interviews op de afdelingen PZ, Salarisadministratie en BFZ, heeft de toetsing van documenten plaatsgevonden.
- De presentielijsten en de persoonsdossiers (25 dossiers) zijn opgevraagd op de afdeling PZ. Op basis hiervan zijn er analyses gemaakt over voornoemde lijsten en de persoonsgegevens.
- Voor de afstemming van de verevende bedragen van de BR 2021 met de administratie is per mail en via telefoongesprekken contact opgenomen met het directoraat. Tevens is er controle geweest op de afdeling BFZ (Begrotings- en Financiële Zaken).
- De exit-meeting heeft plaatsgevonden op 21 maart 2023. Tijdens deze meeting zijn de bevindingen van het onderzoek besproken met de Onderdirecteur Financieel Beheer (ODFB), Onder-directeur Algemene Zaken (ODALZA) en hoofd BFZ van het directoraat. Het directoraat is ook in de gelegenheid gesteld om te reageren op de bevindingen, en waar nodig nader in te gaan op zaken die nader toegelicht moeten worden.

Naam

Ministerie van Binnenlandse Zaken, het Directoraat Algemene Zaken

Typologie

Het ministerie/directoraat heeft als typologie Dienstverlening (overheid)

3.2 Het Directoraat Algemene Zaken nader bekeken

Het Directoraat Algemene Zaken is één van de vijf (5) departementen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Dit directoraat heeft als taak de specifieke zorg voor het functioneren in personeel, financieel en materieel opzicht over zeven (7) onderafdelingen, te weten:

1. Het Kabinet van de President (KP)
2. Het Kabinet van de Vicepresident (KVP)
3. De Rekenkamer van Suriname
4. De Raad van Ministers
5. Het Directoraat Nationale Veiligheid (DNV)
6. De Staatsraad
7. De Nationale Assemblée (DNA)

De volgende twee onderafdelingen vallen onder het Kabinet van de President:

- Bureau Volkscontacten (BVC)
- Communicatie Dienst Suriname (CDS)

Het Directoraat Algemene Zaken (ALZA) bestaat verder uit vier (4) afdelingen, namelijk:

- Personeelszaken (PZ)
- Begroting- en Financiële Zaken (BFZ)
- Documentaire Informatie Verzorging (DIV)
- Huishoudelijke Dienst (HD)

Taakstellingen

1. De algemene taakstelling van het Directoraat Algemene Zaken is vervat in het Staatsbesluit van 14 oktober 2020, houdende nadere wijziging van het Besluit Taakomschrijving departement 1991 (S.B. 1991 no. 58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2017 no. 31 en S.B. 2020 no. 191 nadere wijziging taakomschrijving departementen).
2. De bijzondere taken van dit directoraat worden als volgt omschreven.

Zij draagt zorg voor:

In personeel en materieel opzicht voor Hoge Colleges van Staat, het Kabinet van de President en Kabinet van de Vice-President, Voorzitter van de Raad van Ministers en de Staatsraad.

In 2021 heeft het Directoraat Algemene Zaken als onderdeel van het Ministerie van Binnenlandse Zaken haar Begrotingsrekening 2021 op basis van de vastgestelde instructies opgesteld.

Bevindingen

Bij de beoordeling van de algemene informatie over het directoraat zijn de volgende bevindingen vastgelegd:

- De wettelijke taakstelling van het directoraat is duidelijk omschreven en vastgelegd in het Staatsbesluit van 14 oktober 2020, houdende nadere wijziging van het Besluit Taakomschrijving departementen 1991 (S.B. 1991 no. 58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2017 no. 22 en S.B. 2020 no. 191 nadere wijziging taakomschrijving departementen).
  - De juistheid van de organisatiestructuur is beoordeeld, en is gebleken dat de organisatiestructuur geformaliseerd is door het bevoegd gezag.
  - Op het Directoraat Algemene Zaken zijn de werkprocessen van de uitvoering van de begroting, DIV, PZ, salarisadministratie en de secretariaten vastgelegd; en het directoraat voert haar werkzaamheden conform deze richtlijnen uit.
  - De tekeningsbevoegdheid van functionarissen en procuratiehouders zijn vastgelegd op het directoraat.
  - De twee (2) rechtzaken die lopen tegen de Staat, met name het Ministerie van Binnenlandse Zaken tegen de aanklagers Inproser N.V. en de heer Soerdjan Lekram zijn volgens de verklaringen van het directoraat, reeds afgehandeld.

Afdeling Interne Controle (IC)

Het ministerie geeft aan dat de afdeling Interne Controle (IC) in het dienstjaar 2021 nog niet was ingesteld op het directoraat. Maar vanaf het dienstjaar 2022, bij de overname van de administratie door het Kabinet van de President, is de IC-afdeling ingesteld en operationeel op het directoraat.

Met betrekking tot fraude en of frauduleuze handelingen gedurende het dienstjaar 2021, zijn er geen gevallen gerapporteerd op het directoraat.

3.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

3.3.1 Inleiding

Voor de controle van de begrotingsrekening 2021 wordt de standaard ISSAI 2800 – Bijzondere overwegingen – toegepast, welke inhoudt de controle van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden. Het uitgangspunt van de controle voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag als de begrotingsrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat, ongeacht of deze het gevolg zijn van fraude of fouten, betreft de toetsing van de financiële overzichten waaruit de begrotingsrekening bestaat en de vereisten van financiële verslaggeving betreffende de begrotingsrekening, die vastgelegd zijn in artikel 32 van de Comptabiliteitswet (S.B. 1952 no. 111).

De Begrotingsrekening (BR) 2021 van het Directoraat Algemene Zaken is opgemaakt conform de wettelijke instructies '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (S.B. 1952 no. 111).

De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele uitgaven en Programma's sluiten aan met de geraamde bedragen in de Begrotingsrekening 2021.

Er zijn geen verschillen geconstateerd.

Het Directoraat Algemene Zaken heeft haar uitgaven vastgesteld in:

TITEL I: Operationele Uitgaven

TITEL II: Programma's

3.3.2 Operationele Uitgaven

Voor de controle van de Begrotingsrekening over 2021 zijn volgens de materialiteit en op basis van de risico-matrix de volgende artikelen van de operationele uitgaven geselecteerd, namelijk:

- 610 Lonen en Salarissen.
- 611 Sociale premies.
- 612 Gebruik van Goederen en Diensten.
- 620 Inventaris.
- 621 Transportmiddelen.

Dossiercontrole personeelsbestand

Het Directoraat Algemene Zaken heeft een registratiebestand van haar personeelsleden.

Uit het registratiebestand van personeelsleden is er een steekproef van 25 personen getrokken, waarvan allen ambtenaren in dienst van de overheid.

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn op juistheid beoordeeld.

De bevindingen zijn als volgt:

- Van de 25 personeelsdossiers die gecontroleerd zijn, hebben 5 namen (20%) betrekking op de indiensttreding van personeel in overheidsdienst. De indiensttreding geschiedde rechtmatig conform wet- en regelgeving; met referentie aan het Presidentieel besluit van 13 juni 2016 no. PB: 11/2016 inzake gewijzigde procedure personeelsaangelegenheden.
- De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn op juistheid beoordeeld. En ten aanzien van de onderliggende stukken, zoals: geboortedatum, functie van de ambtenaar, status van de ambtenaar in tijdelijk en vast aanstelling, bezoldiging/functiegroep van de ambtenaar, zijn de gegevens van de geselecteerden (67%), juist bevonden.
- De staat van dienst van elke ambtenaar wordt apart bijgehouden, hierop wordt het dienstverloop van de ambtenaar vermeld.
- In de dossiers van de onderafdelingen DNV, CDS en Bureau Volkscontacten (36% van de geselecteerden), zijn uitsluitend de rechtspersoonlijke stukken (beschikkingen) aangetroffen. De

overige onderliggende stukken, zoals personalia, worden naar verluidt zelf bijgehouden op de onderafdelingen.

- De dossiers zijn nauwkeurig en juist bijgehouden in overzichtelijk opgelegd. Ten aanzien van de overige onderliggende stukken in de dossiers, zijn de gegevens ook juist bevonden.

Gratificatie

De controle op de gratificatie van ambtenaren zijn conform het gratificatiebesluit uitgevoerd.

Van de acht (8) geselecteerde beschikkingen, is de verdeling in dienstjaren als volgt:

- 3 ambtenaren in verband met 25 dienstjaren.
- 4 ambtenaren in verband met 30 dienstjaren.
- 1 ambtenaar in verband met 40 dienstjaren.

Van de 8 geselecteerde gratificatiebeschikkingen zijn er 5 dossiers onderzocht.

Van de overige (3) dossiers zijn de onderliggende stukken niet gecontroleerd, zoals: staat van dienst, maandelijkse bezoldiging en de persoonsgegevens, omdat deze dossiers niet aanwezig waren op het directoraal ALZA. Deze ambtenaren zijn indienst van de STVS en de dossiers dus daar ter plekke aanwezig (moeten) zijn. Uit het onderzoek zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd.

De bevindingen zijn als volgt:

- De duur van het dienstverband is juist opgenomen in de beschikking.
- Het ambtsjubileum is juist berekend en uitbetaald aan de ambtenaar.
- Uit de onderliggende stukken is gebleken dat de staat van dienst, persoonsgegevens, functie, en maandelijkse bezoldiging van de ambtenaar juist zijn bevonden en aangetroffen in de dossiers.

Uit het onderzoek zijn er verder geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Overwerk

De controle op overwerk van ambtenaren is op basis van het auditprogramma vergoeding overwerk verricht, waarin de criteria voor overwerk zijn opgenomen. Voor het dossier onderzoek zijn er aselect 10 overwerkbeschikkingen geselecteerd van ambtenaren die werken zijn op het directoraat.

De bevindingen zijn als volgt:

- Van de 10 beschikkingen die gecontroleerd zijn, hebben de ambtenaren arbeid verricht, nadat de normale arbeidsuren zijn verstreken.
- Uit de onderliggende stukken is ook de schriftelijke toestemming voor het verrichten van overwerk aangetroffen.
- De overwerkstaat van elke ambtenaar is aangetroffen in het dossier, waarop het totaal aan overuren van de ambtenaar vermeld staat, alsook de noodzaak van overwerk.
- Het aantal verrichtte overuren en het bedrag dat is uitbetaald, is nauwkeurig en juist verwerkt.
- De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn op juistheid beoordeeld.

Uit het onderzoek zijn er verder geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Salarisbestand

Het Directoraat Algemene Zaken beschikt over een gedegen salarisbestand/administratie.

In de salarisadministratie van het Directoraat Algemene Zaken staat o.a. de naam van de ambtenaar, het persoonsnummer van de ambtenaar, de datum van indiensttreding, functiegroep en salarisbedrag, vermeld. De salarismutaties worden juist en volledig verwerkt in de loonstaten van het directoraat. Volgens het CEBUMA-salarisoverzicht is er een nettobedrag groot SRD 151.708.803,98 uitbetaald aan Lonen en Salarissen, in 2021.

Presentielijsten

De presentielijsten worden dagelijks op de afdelingen geplaatst voor het in- en uittekenen van de presentie, en dit geschiedt handmatig.

- De aanwezigheidsregistratie en de controle van de presentielijsten worden dagelijks bijgehouden door de afdeling Personeelszaken.
- Het verwerken van de personeelsmutaties (ziekte, verlof, verzuim en bijzonderheden) geschiedt wel digitaal, en de verwerking vindt juist plaats in de administratie.
- De aanwezigheidsregistratie en het verwerken van de presentielijsten worden zelf bijgehouden door de onderafdelingen van het directoraat Algemene Zaken (waaronder DNV, CDS, Staatsraad, Kabinet President, Raad Van Ministers, Kabinet Vice-President).
- De presentielijsten worden nauwkeurig bijgehouden en verwerkt in het personeelsbestand. Op de presentielijst komen de juiste ambtenaren voor.
- Het aantal personeelsleden is ook afgestemd met de Cebuma maandstaten.

Controle aantal personeelsleden

Volgens de accumulatiestaat	3.066 personen
Aantal volgens Cebumastaten	<u>2.638 personen</u>
Vershil =	<u>428 personen</u>

Volgens de verklaring van het directoraat komen o.a. de 41 ambtenaren van de Rekenkamer, wegens diens verzelfstandiging per 1 februari 2021, niet meer voor op deze lijst. En in de overige maanden van 2021 zijn er een aantal personeelsleden overleden, overgeplaatst en/of met ontslag gegaan.

Ook zijn er termijnen van diverse commissies verstreken, waardoor er een verschil is ontstaan.

Het verschil van 387 (428 – 41) is door het directoraat niet nader verklaard.

De bevindingen zijn als volgt:

Binnen het directoraat zijn er mutaties geweest inzake indiensttreding, ontslag, overplaatsing van ambtenaren en het verstrijken van termijnen van diverse commissie's.

Uit de informatie kon niet exact worden aangegeven wat de in- en uitstroom is van ambtenaren, want de mutaties zijn niet volledig verwerkt in de administratie; zie specificatie in onderstaand overzicht:

Specificatie in- en uitstroom ambtenaren

Nr.	Omschrijving	Aantal
1	Oneervol ontslag	1
2	Eervol ontslag vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd	30
3	Beëindiging dienstverband vanwege verstrijking van de AO-diensttijd	3
4	Per 1 februari 2021 afvoering personeel Rekenkamer wegens de verzelfstandiging	41
	Totaal	75

Bron: Directoraat Algemene Zaken, Rekenkamer van Suriname

In geval van de indiensttreding en de uitstroom, wegens eervol ontslag, geschiedde de uitstroom conform wet- en regelgeving.

Artikel 610 Lonen en Salarissen

In de begrotingsrekening 2021 is voor het artikel 610 Lonen en Salarissen opgebracht:

Geraamd:	SRD 234.000.000,00
Verevend:	<u>SRD 229.002.000,00 -</u>
Verschil	<u>SRD 4.998.000,00</u>

Brutolonen en Salarissen volgens de CEBUMA-staten	: SRD 244.213.949,93
Brutolonen en salarissen (verevend) BR 2021	: <u>SRD 229.001.918,19</u>
Verschil	SRD 15.212.031,74
Brutolonen en Salarissen Rekenkamer januari 2021	<u>SRD 412.322,62</u>
Totaal Werkgeverslasten pensioen- en SZF-premies	<u>SRD 14.799.709,12</u>

Het verschil tussen de Brutolonen volgens de CEBUMA-staten en het Verevend bedrag is totaal SRD 14.799.709,12

In de toelichting van de Begroting 2021 is er minder verevend dan geraamd aan Lonen en Salarissen, vanwege het feit dat:

- de schaalbevorderingen en benoemingen welke toegekend worden aan landsdienaren, niet volledig zijn gehonoreerd.
- het niet tijdig ontvangen van de overwerk- en voedingstaten ter verwerking.
- volgens planning zou er meer personeel en consultants aangetrokken worden in het dienstjaar 2021.

Artikel 611 Sociale Premies

De aansluiting van BR 2021 met de CEBUMA-administratie:

Het verschil tussen de brutolonen volgens CEBUMA-administratie en het verevend bedrag van Lonen en Salarissen volgens BR 2021, is het totaal van de werkgeverslasten aan pensioen- en SZF-premie.

In de begrotingsrekening is voor de Code 611 Sociale Premie opgebracht:

Geraamd:	SRD 18.500.000, -
Verevend:	<u>SRD 14.800.000,</u>
Verschil	<u>SRD 3.700.000</u>

Werkgeverslast pensioen- en SZF-premies (verevend) SRD 14.800.000,00

Werkgeverslasten volgens de schaduwadministratie SRD 14.799.709,12

Toelichting directoraat:

“Er is minder verevend dan geraamd, vanwege het feit dat:

- de schaalbevorderingen en benoemingen welke worden toegekend aan landsdienaren niet volledig zijn gehonoreerd.
- de overwerk- en voeding staten niet tijdig zijn ontvangen.
- het aantrekken van meer personeel en consultants niet volgens planning is verlopen in het dienstjaar 2021.

De bevindingen zijn als volgt:

- In de salarisadministratie zijn de salarissen correct verwerkt, en de salarismutaties worden juist en volledig verwerkt in de loonstaten van het directoraat.
- De bedragen in de administratie zijn juist opgenomen en zijn in overeenstemming met BR 2021.
- Bij de aansluiting BR 2021 met de CEBUMA-administratie is er een verschil geconstateerd van SRD 14.799.709,12. Dit verschil (afgerond) is gelijk aan het totaal van werkgeverslasten aan pensioen- en SZF-premies (Sociale premies).
- In zijn algemeenheid maakt het Directoraat Algemene Zaken ook gebruik van een schaduwadministratie⁴, die als reserve administratie (back-up) wordt gehanteerd voor het verwerken van de bedragen in IFMIS. De documenten en specificaties van bedragen worden geregistreerd en bijgehouden in een Excel file en dossiers met onderliggende stukken.

---

⁴ De schaduwadministratie is de subadministratie welke het ministerie/directoraat hanteert om haar financiële administratie bij te houden. Echter beschouwt de Rekenkamer deze subadministratie niet als officiële bron bij haar controlewerkzaamheden. Voor de Rekenkamer geldt nog steeds het IFMIS als officiële bron. Derhalve, heeft deze schaduwadministratie geen invloed op haar verklaring van bevindingen!

Artikel 612 Gebruik van goederen en diensten

Bij de controle van de post 612 Gebruik van goederen en diensten is gebleken dat de richtlijnen en procedures inzake het betalingsproces worden nageleefd conform de richtlijnen voor de begrotingsuitvoering (raadsvoorstellen, ORAG-voorstellen, autorisatie-aanvragen, maandrapportages IFMIS).

De bevindingen zijn als volgt:

- De verantwoording van de uitgaven van deze post zowel in IFMIS als in de schaduw-administratie van het directoraat wordt verwerkt.
- Gebleken is dat de verantwoorde bedragen juist zijn verwerkt in de administratie van het directoraat en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021.
- In de gecontroleerde dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.

Uit het onderzoek zijn er verder geen onrechtmatigheden geconstateerd.

In de toelichting van de BR 2021 is er minder verevend dan geraamd aan Gebruik van goederen en diensten, vanwege het feit dat:

- vele leveranciers in 2021 het leveranciersregistratieformulier niet accepteerden, omdat ze de bestelbonprocedure niet meer accepteren.
- diverse geplande projecten van het Directoraat Algemene Zaken geen voortgang hebben gehad door de COVID-19 pandemie.
- de benodigde documentatie van de leveranciers volgens de voorschriften niet volledig zijn aangeleverd, waardoor het proces van betaling werd gestagneerd.
- de indiening van de verantwoording van de contante KO verlaat geschiedde.

Artikel 620 Inventaris

Bij de controle van de post 620 Inventaris is gebleken dat de richtlijnen en procedures inzake het betalingsproces worden nageleefd conform de richtlijnen voor de begrotingsuitvoering (raadsvoorstellen, ORAG-voorstellen, autorisatieaanvragen, maandrapportages IFMIS, etc.).

De bevindingen zijn als volgt:

- De verantwoording van de uitgaven van de post worden zowel in IFMIS als in de schaduw-administratie van het directoraat verwerkt.
- Gebleken is dat de verantwoorde bedragen juist zijn verwerkt in de administratie van het directoraat en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021.
- In de gecontroleerde dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.

Uit het onderzoek zijn er verder geen onrechtmatigheden geconstateerd.

In de toelichting van de BR 2021 is er minder verevend dan geraamd aan inventaris, vanwege het feit dat:

- vele leveranciers in 2021 het leveranciersregistratieformulier niet accepteerden, omdat ze het procedure van een bestelbon niet meer willen bewandelen.
- het feit dat diverse geplande projecten van het Directoraat Algemene Zaken door de COVID-19 pandemie niet of nauwelijks voortgang konden vinden.

Artikel 621 Transportmiddelen

Bij de controle van de post 621 Transportmiddelen is gebleken dat de richtlijnen en procedures inzake het betalingsproces worden nageleefd conform de richtlijnen voor de begrotingsuitvoering (raadsvoorstellen, ORAG (Onderraad aanbestedingen en gunningen) voorstellen, autorisatie-aanvragen, maandrapportages IFMIS, etc.).

De bevindingen zijn als volgt:

- De verantwoording van de uitgaven van de post worden zowel in IFMIS als in de schaduwadministratie van het directoraat verwerkt.
- Gebleken is dat de verantwoorde bedragen juist zijn verwerkt in de administratie van het directoraat en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021.
- In de gecontroleerde dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.
- De controle op de aanwezigheid van de transportmiddelen is niet getoetst, hierdoor kan er geen uitspraak worden gedaan.

Uit het onderzoek zijn er verder geen onrechtmatigheden geconstateerd.

In de toelichting van de BR 2021 is er minder verevend dan geraamd aan Transportmiddelen. Vanwege het feit dat diverse geplande projecten van het Directoraat Algemene Zaken door de COVID-19 pandemie niet of nauwelijks voortgang konden vinden.

In totaal is er een bedrag groot SRD 10.333.337,50 gebruikt voor de aanschaf van Transportmiddelen. Vide onderstaande specificatie:

Afdeling CDS	SRD 344.650,00
Afdeling KP	SRD 4.701.100,00
Afdeling KVP	SRD 3.128.000,00
Afdeling DNV	<u>SRD 2.159.587,50</u>
Totaal	<u>SRD 10.333.337,50</u>

In onderstaande tabel treft u de aansluiting van de verevende bedragen uit de begrotingsrekening, IFMIS en schaduwadministratie van het Directoraat ALZA.

Tabel 1. Vergelijkingscijfers met de Begroting 2021 (bedragen in SRD)

Code	Schaduwadministratie	IFMIS	BR 2021
610	229.001.918,19	229.001.918,19	229.002.000,00
611	14.799.759,12	14.799.759,12	14.800.000,00
612	59.629.041,89	59.629.042,93	59.629.000,00
620	2.243.027,25	2.243.027,25	2.243.000,00
621	10.333.337,50	10.333.337,50	10.333.000,00

Bron: Rekenkamer van Suriname

Uit bovenstaand tabel blijkt dat er geen materiële verschillen, maar slechts afrondingsverschillen, zijn geconstateerd.

3.3.3 Programma's

Voor de controle van de Begrotingsrekening 2021 is conform de materialiteit het artikel van de Programma's geselecteerd, namelijk: 0210 Institutionele Versterking Rekenkamer.

Uit de dossiercontrole en de afstemming met het overzicht uit het IFMIS zijn de volgende bevindingen vastgesteld:

De bevindingen ten aanzien van Code 0210 Institutionele Versterking Rekenkamer ad SRD 5.642.000

- De verantwoording van het beleidsprogramma "Institutionele Versterking van de Rekenkamer" worden zowel in IFMIS als in de schaduwadministratie van het directoraat verwerkt.
- Gebleken is dat de verantwoorde bedragen juist zijn opgenomen in de administratie van het directoraat en aansluiten op de begrotingscijfers BR 2021.
- Uit de controle is ook gebleken dat de juiste procedures gevolgd zijn voor het ter beschikking stellen van de middelen, om uitgaven te doen.
- In de dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.

Tabel 2. Vergelijkingscijfers met de Begroting 2021 (bedragen in SRD)

Code	Schaduwadministratie	IFMIS	BR 2021
0210	5.642.158,43	5.642.158,43	5.642.000,00

Bron: Directoraat Algemene Zaken, Rekenkamer van Suriname

In bovenstaand tabel is er geen materieel verschil geconstateerd (slechts een afrondingsverschil).

3.4 Conclusies

In dit onderzoek is nagegaan of de Begrotingsrekening 2021 is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Tevens is onderzocht of het doen van betalingen van de terzake geldende voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag, in acht zijn genomen.

Het onderzoek is uitgevoerd op het Ministerie van Binnenlandse Zaken, en wel het Directoraat Algemene Zaken. Voor het beoordelen van de BR 2021 dient de Rekenkamer een verklaring van bevindingen samen te stellen, en hierdoor komt zij tot de volgende conclusies:

Ten aanzien van de Operationele uitgaven:

- De controle van de posten Gebruik van Goederen en Diensten, Inventaris en Transportmiddelen heeft bewezen dat de richtlijnen en procedures inzake het betalingsproces conform de richtlijnen voor de begrotingsuitvoering (raads- en, ORAG-voorstellen, autorisatie, etc.) worden nageleefd.
- De controle op de aanwezigheid van de transportmiddelen kon niet worden getoetst, vanwege het feit dat deze zich op verschillende locaties bevinden. Hierdoor kan er geen uitspraak worden gedaan ten aanzien van het bestaan van deze voertuigen.
- Uit de controle is ook gebleken dat de procedures voor het doen van uitgaven conform de vastgestelde instructies geschiedt, maar dat de beheersingsmaatregelen binnen het directoraat niet adequaat functioneren bij het aanvragen van middelen. Dit vanwege het niet volledig kunnen uitvoeren van de goedgekeurde begroting (het niet kunnen aanspreken van geraamde bedragen).
- De Lonen en Salarissen en de Sociale premies juist worden verwerkt in de administratie en overeenstemmen met de verevende bedragen in de BR 2021.
- De presentielijsten zijn juist bijgehouden en worden tijdig verwerkt in het personeelsbestand van het Directoraat ALZA.
- Bij de afstemming van het personeelsbestand met het Cebumabestand en de accumulatiestaat zijn er tekortkomingen geconstateerd. De mutaties van de in- en uitstroom van ambtenaren blijken niet volledig verwerkt te zijn in de administratie.
- De verantwoorde bedragen zijn juist opgenomen in de administratie van het directoraat en sluiten aan op de begrotingscijfers BR 2021.
- In de gecontroleerde dossiers zijn de juiste documenten aangetroffen en worden de onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.

Ten aanzien van de Programma's:

De verantwoording van het beleidsprogramma "Institutionele Versterking van de Rekenkamer" is juist uitgevoerd door het directoraat en dat de verantwoorde bedragen juist zijn opgenomen in de administratie van het directoraat, en sluiten aan op de begrotingscijfers BR 2021.

3.5 Aanbevelingen

Op basis van de controle bevindingen op de BR 2021 van het Directoraat Algemene Zakendoet de Rekenkamer de volgende aanbevelingen:

Ten aanzien van de Operationele uitgaven:

- De interne beheersingsmaatregelen omtrent de procedures voor het doen van uitgaven binnen het directoraat dienen beter te functioneren bij het aanvragen van middelen, zodat de uitvoering van de begroting op de juiste wijze kan geschieden.
- Ten aanzien van de in- en uitstroom van ambtenaren moeten de tekortkomingen in het personeelsbestand tijdig weggewerkt worden. Hierdoor zullen de mutaties van de in- en uitstroom van landsdienaren tijdig en juist verwerkt kunnen worden in de administratie.
- Het is belang dat de afdeling Interne Controle (IC) op het directoraat operationeel blijft. Dit geldt ook voor het adequaat functioneren van de interne beheersingsmaatregelen, omdat deze regulier getoetst worden door IC.
- De afdeling IC dient ook ingezet te worden voor de controle van de verantwoording, met name de BR-cijfers, en moet erop toezien dat de juiste toelichting wordt gegeven over eventuele verschillen of de redenen voor het wel/niet uitvoeren van projecten.

4 Ministerie van Binnenlandse Zaken Directoraat Human Resource Management

4.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In dat kader is in de periode januari tot maart 2023 bij het directoraat Human Resource Management (HRM) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BIZA), de Begrotingsrekening (BR) over het dienstjaar 2021 gecontroleerd.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteits-wet. Aan het directoraat is gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het directoraat. Met referte aan dezerzijds schrijven van 25 januari 2023 met het kenmerk MP/1102/ va en briefno. 0054.23 is er op de vraag of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekeningen in overeenstemming zijn met de financiële administratie van het directoraat, geen schriftelijke bevestiging ontvangen. Weliswaar is dit wel mondeling bevestigd bij het pre-auditgesprek de dato 07 februari 2023.
- De materialiteit die is vastgesteld op basis van de totale uitgaven en ontvangsten van de begrotingsrekening van het directoraat voor het vaststellen van de te controleren posten.
- Aan de hand van de opgestelde risico-matrix dienen de geconstateerde risico's getoetst te worden middels het afstemmen met de administratie van het directoraat en de verklaringen van het Ministerie van de onvolkomenheden in de administratie.
- De controlewerkzaamheden zijn uitgevoerd middels de opgestelde werkprogramma's.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van de verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BIZA), en wel het Directoraat HRM, omdat de controle over het dienstjaar nog niet verlopen was bij het uitbrengen van dit rapport vanuit de Rekenkamer.

De bevindingen van de controle van BR 2021 van het directoraat zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen van de staatsmiddelen door de overheid in het dienstjaar 2021.

Verloop van correspondentie en/of veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie met de auditee weergegeven:

- ❖ Op 12 januari 2023 heeft de Rekenkamer ten behoeve van de controle op de begrotingsrekening dienstjaar 2021, de aanbiedingsbrief inclusief de controlebevestigingsbrief, met kenmerk MP/1102/du en briefno. 0015.23 verzonden naar het directoraat Human Resource Management (HRM) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BIZA).

Hieronder worden de verder ondernomen acties gedurende de controle BR 2021 weergegeven.

- ❖ Op 16 januari 2023 ontving de Rekenkamer het ondertekend exemplaar controlebevestigings-brief retour van het directoraat HRM, met een begeleidend schrijven van de directeur (bijlage 4).
- ❖ Het schrijven van de Rekenkamer betreffende de aankondiging van de controle van de begrotingsrekening 2021 van het directoraat HRM is op 12 januari 2023 met het kenmerk MP/1102/du en briefno. 0012.23 verzonden.
- ❖ Het schrijven van de Rekenkamer betreffende de aanvang controle van de begrotingsrekening 2021 van het directoraat HRM is op 25 januari met het kenmerk MP/1102/va en briefno. 0054.23 verzonden.
- ❖ Op 30 januari deed de Rekenkamer telefonisch het verzoek aan het directoraat HRM om haar vrijdag 03 februari te ontvangen voor het pre-auditgesprek inzake de controle van de begrotingsrekening 2021.
- ❖ Op 02 februari belde het secretariaat van de directeur van het directoraat HRM met het verzoek het voorgestelde pre-auditgesprek van vrijdag 03 februari te verschuiven naar maandag 06 februari. Door een samenloop van afspraken schikte het de Rekenkamer niet een afspraak voor maandag 06 februari vast te stellen, en kwam met een tegen voorstel het pre-auditgesprek te voeren op dinsdag 07 februari. De Rekenkamer ontving per email retour van het secretariaat van de directeur de bevestiging voor het pre-auditgesprek op dinsdag 07 februari 2023.
- ❖ Vanaf het pre-auditgesprek is eigenlijk formeel ook het veldonderzoek bij het directoraat HRM van start gegaan op 07 februari 2023. Op deze meeting waren aanwezig: de Directeur van HRM, het hoofd Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ), een BFZ-medewerker en het hoofd van Personeelszaken.
- ❖ Een prepared by client (PBC) list werd aan de functionarissen overhandigd. Deze lijst werd besproken met de functionarissen en vervolgens werden de vervolgcontrole werkzaamheden van de Rekenkamer afgestemd met de aanwezigen. Met het directoraat is afgesproken de door het audit-team opgevraagde informatie uiterlijk 14 februari 2023 aan haar te doen toekomen, hetgeen ook conform de afspraak is opgevolgd.

- ❖ Ter afronding van de BR 2021 controle is naar het directoraat HRM gemaïld en gebeld of de Rekenkamer in een exit meeting, haar bevindingen kon bespreken op woensdag 22 maart 2023 om 12:00u. Deze afspraak is toen bevestigd.
- ❖ De exit meeting is gehouden op 22 maart 2023, waarbij de bevindingen van de controle BR 2021 met het directoraat zijn besproken. De aanwezigen waren de Onderdirecteur Personeelsbeheer en Personeelszorg, het hoofd BFZ, een BFZ-medewerker en Senior-Beleidsmedewerker (vertegenwoordiger directeur HRM). De Directeur van Binnenlandse Zaken zat ook aan bij dit gesprek. Aan het eind van de exit-meeting is aan het directoraat medegedeeld dat zij in de gelegenheid gesteld worden om te reageren op de bevindingen van de Rekenkamer; uiterlijk 24 maart 2023.
- ❖ Op maandag 27 maart 2023 heeft de Rekenkamer via mail van het secretariaat van de directeur HRM de reactie/feedback van het directoraat ontvangen.

Naam

Ministerie van Binnenlandse Zaken, Directoraat Human Resource Management

Typologie

Het ministerie/directoraat heeft als typologie Dienstverlening (overheid)

4.2 Het Ministerie Binnenlandse Zaken (BIZA), het directoraat HRM nader bekeken

Het directoraat HRM is ingesteld om onder andere te werken aan de institutionele- en capaciteitsversterking van de overheid. Dit directoraat zal als instrumentarium moeten dienen naar een efficiënt en effectief functionerende overheid.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken dient een sleutelrol te vervullen bij de institutionele- en capaciteitsversterking van de overheidsorganisatie om de ontwikkelingsrichting op HR-gebied van van de gehele overheid aan te geven. Ontwikkelen, implementeren, monitoren en verbeteren van een integraal HR-beleid is noodzakelijk. Hierbij zullen alle personeelsgebieden van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en de overheid, te weten: personeelsplanning en -beleid, personeelsontwikkeling, organisatie en efficiëntiebeleid en personeelsbeheer en -zorg, worden aangestuurd. Dit, om zodoende onder meer prestaties van landsdienaren te verbeteren en het prestatieniveau van de overheid in zijn geheel te verhogen.

Feit is dat het HRM-beleid enerzijds volledig gericht is op het realiseren van de strategische doelen van de overheid welke aansluit op het regeringsbeleid van de Republiek Suriname, en anderzijds moet de overheid in toenemende mate beschikken over gekwalificeerd en competent kader, waardoor realisering van de strategische doelen vlotter verloopt.

Taakstellingen

De algemene taakstelling van het directoraat HRM van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, is vervat in het staatsbesluit van 14 oktober 2020, houdende nadere wijziging van het Besluit Taakomschrijving departement 1991 (S.B. 1991 no. 58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2017 no. 22 en S.B. 2020 no. 191 nadere wijziging taakomschrijving departementen).

Het wordt thans noodzakelijk geacht om bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken een Directoraat Human Resource Management onder te brengen, die een leidende rol zal spelen in de beleidsontwikkeling en uitvoering van activiteiten, instrumenten en procedures die gericht zijn op de totale kwaliteitsverbetering en management, om te komen tot het doeltreffend functioneren van het personeel en hun performance binnen de overheidsorganisaties.

Het directoraat HRM telt de volgende afdelingen (zie ook bijlage 2):

- Het Secretariaat;
- Documentaire Informatie Verzorging (DIV);
- Begroting en Financiële Zaken (BFZ).

Onder het genoemde directoraat ressorteren de volgende onder directoraten:

- a. Het Onderdirectoraat Personeelsplanning en Personeelsbeleid, omvat de volgende afdelingen:
  - Het Secretariaat;
  - Personeelsplanning;
  - Personeelsbeleid.
- b. Het Onderdirectoraat Personeelsontwikkeling, Organisatie en Efficiencybeleid, omvat de volgende afdelingen:
  - Het Secretariaat;
  - Personeelsontwikkeling;
  - Formatie, Organisatie en Efficiencybeleid.
- c. Het Onderdirectoraat Personeelsbeheer en Personeelszorg, omvat de volgende afdelingen:
  - Het Secretariaat;
  - Personeelsbeheer;
  - Personeelszorg.

Reactie directoraat HRM:

“Opgemerkt dient te worden dat afdeling Centrale Personeelsadministratie (CPA), thans Personeelsbeheer, wordt genoemd en ondergebracht is bij Onderdirectoraat Personeelsbeheer en Personeelszorg (ODPZ). De afdelingen Vorming en Opleiding (V&O) en Centraal Staforgaan Formatiezaken en Efficiency (CSFE) worden thans respectievelijk, Personeelsontwikkeling en Formatie Organisatie en Efficiencybeleid genoemd en zijn ondergebracht bij Onderdirectoraat Personeelsontwikkeling, Organisatie en Efficiëntiebeleid (ODPOE). Verder heeft het directoraat ook een eigen financiële afdeling BFZ”.

Afdeling Interne Controle (IC)

Over het begrotingsjaar 2021 geeft het directoraat HRM aan dat het hoofd IC nog niet is aangesteld, en derhalve nog niet over een IC-afdeling beschikt. Met betrekking tot fraude en of frauduleuze handelingen gedurende het dienstjaar 2021, geeft het directoraat aan daar niet mee bekend te zijn.

4.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

4.3.1 Inleiding

Voor de controle van de begrotingsrekening 2021 wordt de standaard ISSAI 2800 – Bijzondere overwegingen – toegepast, welke inhoudt de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden. Het uitgangspunt van de controle voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag als de begrotingsrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat, ongeacht of deze het gevolg zijn van fraude of fouten. Het betreft de toetsing van de financiële overzichten waaruit de begrotingsrekening bestaat en de vereisten van financiële verslaggeving betreffende de begrotingsrekening, die vastgelegd zijn in artikel 32 van de Comptabiliteitswet (S.B. 1952 no. 111).

De Begrotingsrekening (BR) van het Ministerie van BIZA, en wel van het directoraat HRM is opgemaakt conform de wettelijke instructies *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (S.B. 1952 no. 111).

De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele Uitgaven, Programma's en Middelen sluit aan met de geraamde bedragen in de begrotingsrekening 2021.

Er zijn geen verschillen geconstateerd.

Het directoraat HRM heeft haar uitgaven en ontvangsten vastgesteld in: (zie bijlage 1)

TITEL I: Operationele Uitgaven

TITEL II: Programma's

TITEL III: Middelenbegroting

"Integrated Financial Management and Information System"

Het directoraat gebruikt voor het financieel beheer het *"Integrated Financial Management and Information System"* (IFMIS). Op de vraag als het directoraat over het begrotingsjaar 2021 knelpunten heeft ervaren met betrekking tot de verwerking van dat in het IFMIS, reageerde het directoraat als volgt: *"In het laatste kwartaal 2021 gaf het systeem bij het invoeren van de payroll Code 610, Code 611 en Code 612 een 'error melding', waardoor er niet verder gewerkt kon worden"*.

"Voor het invoeren van bestelbonnen en reçu's kon er wel normaal gewerkt worden".

Voor de controle van de Begrotingsrekening over 2021 zijn volgens de materialiteit de volgende artikelen geselecteerd:

610 Lonen en Salarissen
611 Sociale Premies
612 Gebruik van goederen en diensten
0257 Operationalisering Human Resource Management

Voor de volledigheid zijn naast de geselecteerde posten op basis van de materialiteitsgrens, ook de afstemming van de Middelenbegroting meegenomen, te weten:

53404 Examen en inschrijfgelden Surnumerair, VAAO (Voortgezette Algemene Ambtenaren Opleiding) I en II
53178 Examen en Inschrijfgelden HBO (Hogere Beroepsopleiding) Bestuurskunde en Overheidsmanagement

4.3.2 Titel I. Operationele Uitgaven

Volgens het personeelsbestand telt het directoraat HRM 700 personen/ambtenaren in het dienstjaar 2021, zoals vermeld in paragraaf 1.2 onder de taakstelling.

Dossiercontrole

Het directoraat HRM heeft een overzichtelijk opgebouwd registratiebestand van haar personeelsleden over het dienstjaar 2021. (zie bijlage 3)

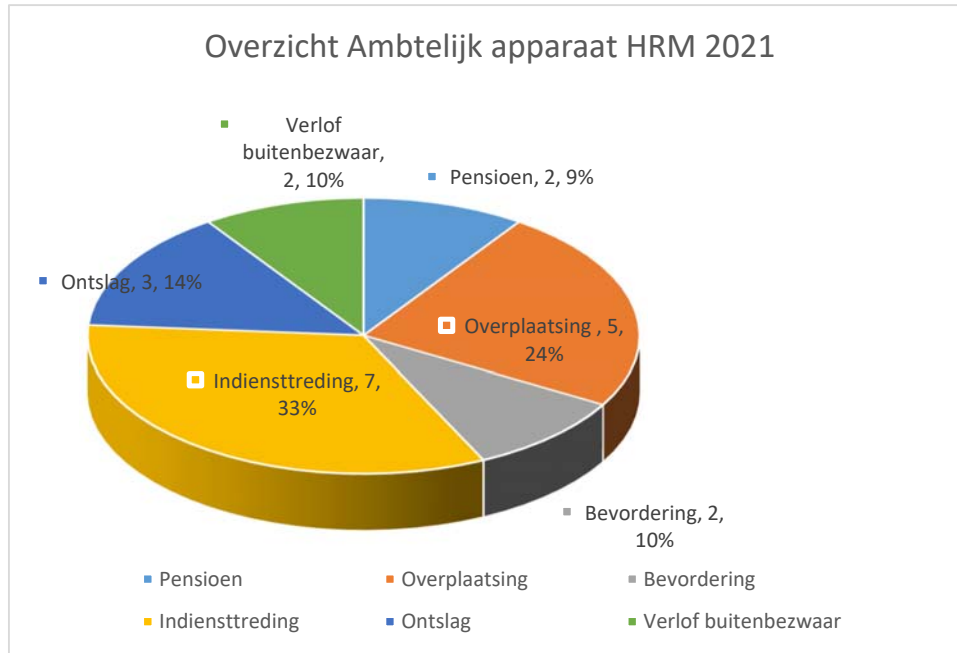
De steekproef van 29 personen uit het registratiebestand van personeelsleden, zijn ambtenaren in dienst (geweest) van de overheid.

Van alle 29 personeelsdossiers zijn de HRMID (HRM identiteit), Persoonsnummer, Naam, Voor-namen, Geboortedatum, Geboorteplaats, Functie van de ambtenaar, Functiegroep, Afdeling, Bezoldiging/Salaris, Indiensttreding, Document tijdelijke aanstelling, Vaste dienst, Document vaste aanstelling, Benoeming, Document benoeming, Tijdelijke dienst te rekenen van, Vaste dienst te rekenen van, Beschikkingno., AO (Arbeidsovereenkomst) te rekenen van, Beschikking no. AO, Benoeming te rekenen van, Bureau no. Benoeming, Arbeidsovereenkomst, Document arbeidsovereenkomst, Ontslag, Document ontslag, Overplaatsing te rekenen van, Bureau no. Overplaatsing, Overplaatsing, Document Overplaatsing, Enkele diensten, Document enkele diensten, Enkele diensten te rekenen van, Bureau no. Enkele diensten, Geslacht, Rolnummer, Adres, Telefoonnummer, en opmerkingen vermeld. De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn op juistheid beoordeeld. Ten aanzien van de overige onderliggende stukken in de dossiers zijn de gegevens juist bevonden.

Vermeldenswaard is dat het directoraat HRM niet de gebruikelijke personeelskaart in de personeelsdossiers op na houdt, maar deze elektronisch in hun eigen systeem wordt beheerd door de ICT-afdeling van ODPZ. De archivering van dossiers geschiedt in een ruimte zonder filekasten, maar wel in

kastvakken/rekken tegen de muur, in alfabetische volgorde. Het archief is niet voorzien van een alarmsysteem. Weliswaar wordt geen toegang geboden aan onbevoegden. Na werktijden zijn er wel bewakers op het terrein.

Grafiek 1. Overzicht Ambtelijk apparaat HRM 2021

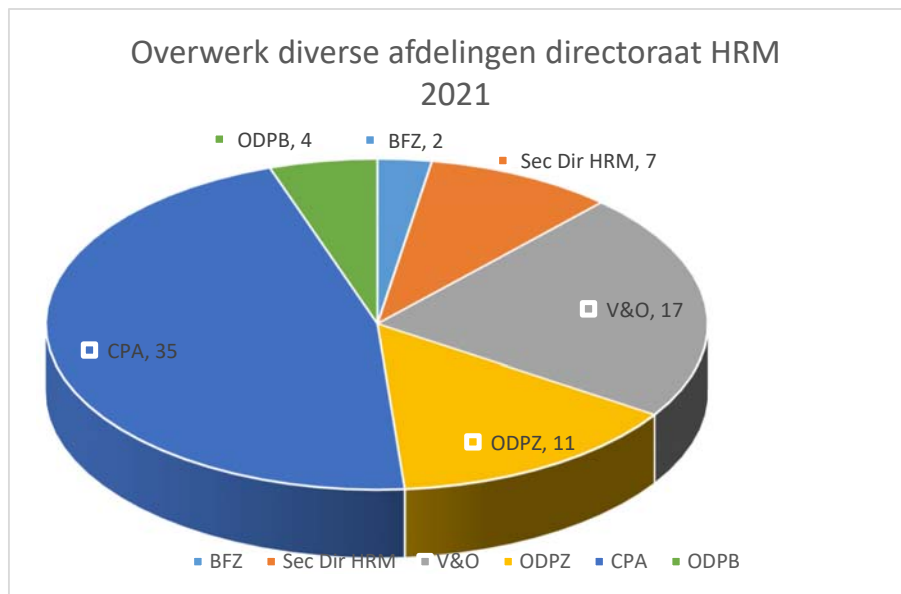
Bron: Rekenkamer van Suriname

Grafiek 1. Illustreert het aantal pensioengerechtigden, overplaatsingen, bevorderingen, indiensttredingen, ontslag en verlof buiten bezwaar bij het directoraat HRM gedurende het begrotingsjaar 2021. Het directoraat HRM telde 7 (zeven) nieuwe personeelsleden, gevolgd door 5 (vijf) overplaatsingen, 3 (drie) met ontslag en pensioen, bevorderden en verlof buiten bezwaar, elk 2 (twee).

Uit de getrokken steekproef van elk van de categorieën zijn de persoonsgegevens van de ambtenaren op juistheid beoordeeld.

Ten aanzien van de onderliggende stukken in de dossiers zijn de gegevens juist bevonden.

Grafiek 2. Overwerk diverse afdelingen directoraat HRM 2021

Bron: Rekenkamer van Suriname

Uit het overzicht betreffende overwerk van diverse afdelingen van het directoraat HRM in het dienstjaar 2021 illustreert de pie-chart het aantal ambtenaren per afdeling. De top drie afdelingen met de meeste ambtenaren die in aanmerking kwamen voor de overwerkvergoeding zijn als volgt: afdeling CPA, gevolgd door V&O en ODPZ.

Bij de dossiercontrole voor overwerk stuitte de Rekenkamer echter op 4 (vier) dossiers die niet overgelegd konden worden. Na het directoraat daarmee geconfronteerd te hebben, kon door het overzichtelijk op na houden van de dossiers nagetrokken worden, dat drie (3) van de dossiers afgestaan zijn aan de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) op 27 januari 2022. Het betreft het dossier van 1 (een) ambtenaar van afdeling CPA en 2 (twee) dossiers van ambtenaren die volgens het bestand van het directoraat werkzaam waren op afdeling Personeelsplanning. De namen van deze twee functionarissen van afdeling Personeelsplanning kwamen voor in het overzicht van ambtenaren die in het dienstjaar 2021 met ontslag gingen. Tevens staat niet vermeld wat de reden van afgifte is aan de CLAD en als het directoraat HRM de dossiers reeds retour ontvangen heeft.

Bij de dossiercontrole voor overwerk constateerde de Rekenkamer in de geselecteerde dossiers het volgende:

- Er is geen schriftelijke toestemming (machtiging)/machtigingsaanvraag aangetroffen door de degene die het overwerk liet uitvoeren;
- Er is geen onderbouwing van de noodzaak van het overwerk en de omschrijving van de te verrichten werkzaamheden;
- Er is geen bijzondere regeling aangetroffen welke in overleg met de Minister van Binnenlandse Zaken is gemaakt;

- Bij de overschrijding van minimaal 15 uren per week is er geen verkregen toestemming van de minister om af te wijken van deze maxima, aangetroffen;
- Het overwerk betrof ook werk op de zondagen of daaraan gelijk te stellen dagen;
- Tevens blijkt niet uit de motivering in de beschikking of anderszins dat dit uit het oogpunt van dienstbelang het onmogelijk was om binnen twee maanden, na vaststelling van de overuren, het overwerk te compenseren door vrijstelling van dienst.

Reactie directoraat HRM:

“De dossiers voor overwerk en alle relevante stukken worden apart bijgehouden met dien verstande dat anders de personeelsdossiers onnodig worden aangedikt met als gevolg dat relevante personeelsinformatie onoverzichtelijk wordt. Uiteraard zullen we de bevindingen van de Rekenkamer meenemen en de mogelijkheid bekijken hoe de dossiers met betrekking tot overwerk het best mogelijk opgelegd dienen te worden, zonder dat het geheel onoverzichtelijk wordt”.

Salarisbestand

Het directoraat HRM beschikt over een salarisbestand/administratie.

In de salarisbestand/administratie van het directoraat HRM staan o.a. de naam van de ambtenaar, persoonsnummer van de ambtenaar, de datum van indiensttreding, functiegroep, en salarisbedrag vermeld.

CEBUMA Brutosalaris = SRD 59.808.843,24
 Inhoudingen = SRD 21.368.135,21 –
 CEBUMA Nettosalaris = SRD 38.440.708,03

Volgens het CEBUMA-salarisoverzicht is er in 2021 een bedrag groot SRD 38.440.708,03 netto uitbetaald aan Lonen en Salarissen.

Het aantal personeelsleden is afgestemd met de CEBUMA-maandstaten.

Controle aantal personeelsleden:

Aantal volgens het personeelsbestand HRM:	700
Aantal volgens CEBUMA-maandstaten:	<u>777 –</u>
Verschil	<u>77</u>

De Rekenkamer vraagt naar een verklaring voor dit verschil.

Reactie directoraat HRM:

“Het personeelsbestand omvat niet het grote docentenkorps dat wordt aangetrokken om lessen te verzorgen bij de verschillende opleidingen van het ministerie. Dat deel wordt direct beheerd door V&O thans Personeelsontwikkeling, en valt onder ODPOE. Ten tweede, omvat het personeelsbestand ook geen informatie over leden van ingestelde commissies”.

Presentielijsten

Het directoraat HRM beschikt over presentielijsten voor het personeel waar tevens ziekte, verlof en verzuim wordt verwerkt. Op zo een presentielijst wordt ook getekend/geparafeerd voor aankomst en vertrek, weliswaar wordt niet door alle diensten het tijdstip aangegeven van aankomst en vertrek.

Reactie directoraat HRM:

Inderdaad. Er waren begin 2021, presentielijsten ingeleverd, waarbij men alleen tekent voor aanwezigheid. Het betreft ambtenaren die vallen onder V&O en ondersteuning geven aan opleidingen in de middag- en avonden, en wel op het Lyceum 1. Vermeldenswaard is dat dit ook gelijk per schrijven onder de aandacht was gebracht van de verantwoordelijke bij V&O”.

De presentielijsten (tot en met december 2021) worden handmatig op na gehouden middels intekelijsten van de onderstaande diensten:

1.	Schoonmaakster (dienst Vorming en Opleiding);	12.	Sectie onderwijs CPA;
2.	HBO Lyco 1 (dienst Vorming en Opleiding);	13.	Sectie Boektafel CPA;
3.	Stg Betheljada;	14.	CPA;
4.	Stg RGD Central Apotheek Magazijn;	15.	Sectie Algemeen;
5.	Secretariaat OD;	16.	Secretariaat;
6.	ODHRM;	17.	Bode en Bewaker van CPA;
7.	Roulatieschema;	18.	Hoofd CPA;
8.	Beleidskamer directeur HRM;	19.	Schoonmaakster CPA;
9.	BFZ;	20.	Inkoopdiensten en verloven;
10.	Beleidskamer OD PP/PB;	21.	Algemene dienst;
11.	PZ;	22.	Sectie Algemeen (kamer 2).

Bevinding:

Een dienstdoende schoonmaakster (V&O) heeft getekend voor aankomst en vertrek, maar geen tijdstip aangegeven. De overige 21 diensten hebben bij hun aanwezigheidsregistratie (handtekening/parafering) wel het tijdstip aangegeven.

Met betrekking tot de Lonen en Salariskosten zijn die juist berekend en in de juiste periode verwerkt.

Artikel 610 Lonen en Salarissen

In de begrotingsrekening is voor het artikel 610 Lonen en Salarissen opgebracht:

Geraamd:	SRD 82.400.000,00
Verevend:	<u>SRD 55.827.905,41-</u>
Verschil	<u>SRD 26.572.094,59</u>

Toelichting directoraat:

“Er is minder verevend dan geraamd, omdat het geplande aantal personen niet is behaald, vanwege de procedure voor overplaatsing en de bezuinigingsmaatregelen die zijn doorgevoerd.”

De Rekenkamer wenst te vernemen wat het directoraat HRM heeft ervaren met betrekking tot de procedure voor overplaatsing.

Reactie directoraat HRM:

“De zinssnede “Vanwege de procedure voor overplaatsing” uit de toelichting van het directoraat kan weggelaten worden. Dat was per omissie erbij geplaatst”.

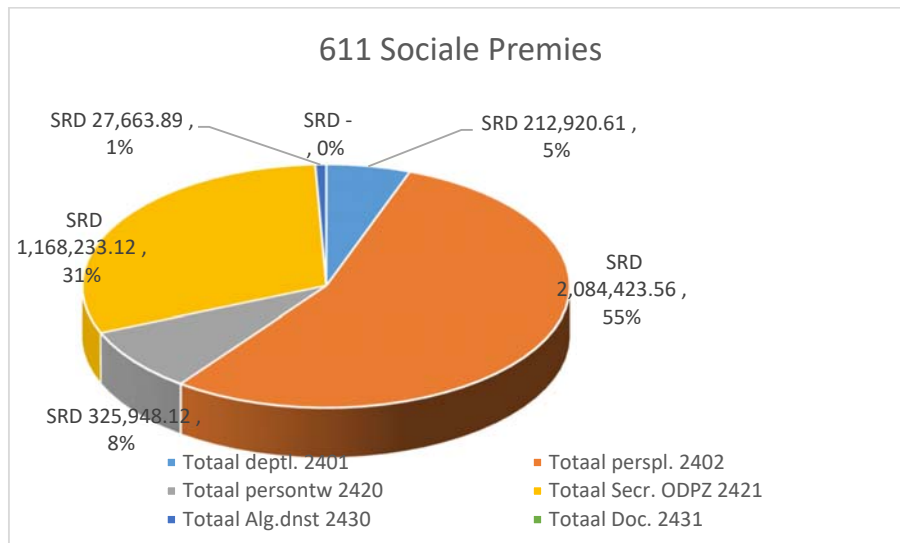
“Als aanvullende informatie kan aangegeven worden dat vanwege de COVID-19 maatregelen er zeker tot eind-december 2021 er minimale bezetting was bij de kantoren van directoraat HRM. Afgezien dat de output minimaal is, kan ook impliciet worden aangegeven dat uitgaven aan onder andere overwerkvergoedingen en voeding drastisch afnemen”.

Artikel 611 Sociale Premies

De aansluiting van BR-2021 met de CEBUMA-administratie:

Het verschil tussen de brutolonen volgens CEBUMA-administratie en het verevend bedrag van Lonen en Salarissen volgens BR-2021, is het totaal van de werkgeverslasten aan pensioen- en SZF (Stichting Staatsziekenfonds) -premie.

Grafiek 3 Sociale Premies directoraat HRM 2021

Bron: Rekenkamer van Suriname

Uit het overzicht betreffende Sociale Premies van diverse afdelingen van het directoraat HRM in het dienstjaar 2021 illustreert de pie-chart naar het totaal besteed aan werkgeverslasten aan pensioen- en SZF-premie per afdeling. De hoogste kostenpost met een totaal van SRD 2.084.423,56 betreft het totaal besteed aan 2402 Personeelsplanning (55%) gevolgd door de besteding aan het Secretariaat Onderdirectoraat Personeelsbeheer en Personeelszorg voor het totaal van SRD 1.168.233,12, gelijk aan 31%.

Voor wat betreft de werkgeverslasten ten behoeve van het Pensioenfonds en Staatsziekenfonds is in het dienstjaar 2021 meer dan 70% besteed is aan Werkgeverslast SZF-premie.

Toelichting directoraat HRM:

“Er is minder verevend dan geraamd, omdat de procentuele verhouding niet juist is aangepast naar het ambtelijk salaris.”

Artikel 612 Gebruik van Goederen en Diensten

Tabel 1. Gebruik van Goederen en Diensten (Bedragen x SRD 1.000)

Code	Lopende uitgaven	1	2	3(1-2)	4(2/1)*100%
		Geraamd	Verevend	Verschil	Realisatie in %
612	Gebruik van Goederen en Diensten	718	700	18	97%

Met betrekking tot code 612 “Gebruik van goederen en diensten” blijkt dat 97% gerealiseerd is. Voor het Directoraat HRM is geconstateerd dat het verevend bedrag van Code 612 betrekking heeft op de contante KO van SRD 50.000,- per maand.

Toelichting directoraat HRM:

“Er is minder verevend dan geraamd, omdat het overgebleven saldo niet toereikend was voor een volgend project”.

Afdeling BFZ is belast met het registreren van de leveranciers in het Leveranciersbestand met betreffende offertes. Deze registratie is eenmalig. Zo blijft de leverancier geregistreerd staan in het bestand.

Het directoraat HRM beschikt niet over beschreven processen en procedures met betrekking tot Code 612 Gebruik van Goederen en Diensten. Dit is ook het geval bij de beschreven instructies, waardoor het proces van betaling, prestatieverklaring tot verwerking in de financiële administratie niet kan worden nagegaan. Er kon ook niet nagegaan worden als de verwerking door één of meerdere functionarissen is geschied.

Het directoraat HRM beschikt wel over de onderbouwing of sub-administratie van het bedrag dat als verevend is verantwoord.

Verder beschikt zij wel over een overzichtelijk overzicht van alle transacties van de verantwoorde KO-contanten. In dat overzicht zijn alle leveranciers stortingen met de respectievelijke, reçu stortingsnummers weergegeven, alsmede het chequenummer met omschrijving, het besteed bedrag en het codeerblok.

Uit het overzicht van bestelbonnen voor aanschaf goederen en diensten in het begrotingsjaar 2021 kwam de Rekenkamer een verhoogd KO-bedrag tegen van SRD 100.000,- per maand tegen, over de maanden november en december.

Verklaring directoraat HRM:

“Ingaande November 2021 is het maandelijks KO-bedrag verhoogd naar SRD 100.000,-. Dit met overeenstemming van de Minister van Binnenlandse Zaken en de Minister van Financiën”.

De Rekenkamer kon weliswaar niet vaststellen als de dossiers met onderliggende stukken op een adequate wijze aangelegd en worden bijgehouden.

4.3.3 Titel II. Programma's

Code 0257 Operationalisering Human Resource Management

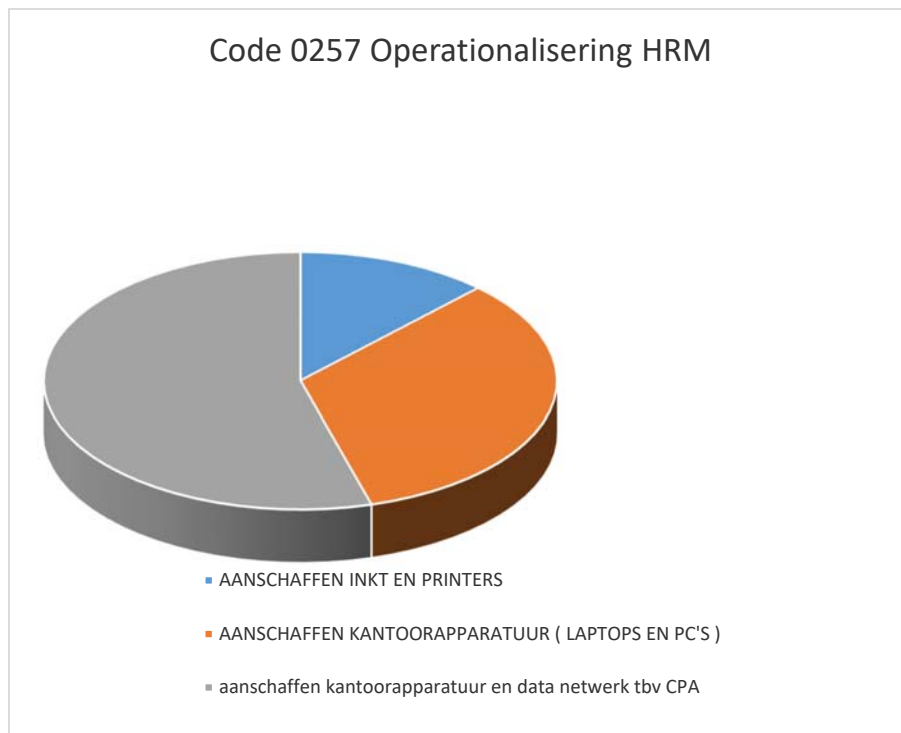
**Tabel 2: Operationalisering Human Resource Management
(Bedragen x SRD 1.000)**

		1	2	3(1-2)	4(2/1)*100%
Code	Programma:	Geraamd	Verevend	Verschil	Realisatie in %
257	Operationalisering Human Resource Management	2,806	2,612	194	93%

De geraamde bedragen volgens de begrotingsrekening 2021 komen overeen met de bedragen volgens de Begrotingswet (S.B. 2021 no. 103).

Tabel 2 vertoont dat van het totaal geraamd bedrag, 93% verevend is.

Grafiek 5. Operationalisering HRM

Bron: Rekenkamer van Suriname

Het geraamd bedrag aan artikel 257 Operationalisering Human Resource Management bedraagt SRD 2.806.000 waarvan SRD 2.612.015 is verevend. Dit verevend bedrag bestond uit het aanschaffen van inkt en printers, het aanschaffen van kantoorapparatuur (laptops en Pc's) en het aanschaffen van kantoorapparatuur en datanetwerk ten behoeve van afdeling Centrale Personeels-administratie. Grafiek 5 illustreert de verhouding van deze kostenpost.

In de Missive van de Raad van Ministers, "Onderraad voor aanbesteding en gunning", met het no. 439/ORAG de dato 05 november 2021 staat vermeld dat "de kosten ad SRD 1.422.445,00 zullen ten laste gebracht worden van codeerblok 12/024/0257/612 (Operationalisering HRM) van de ontwerp-begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Directoraat Binnenlandse Zaken voor het dienstjaar 2021.

Toelichting directoraat HRM:

'Er is minder verevend dan geraamd, omdat het overgebleven saldo niet toereikend was voor een volgend project'.

Verklaring directoraat HRM:

"Directoraat Binnenlandse Zaken is per omissie geplaatst in plaats van directoraat HRM".

Het directoraat HRM beschikt niet over goedgekeurde autorisatietabellen en procuratiehouders. Hierdoor kon geen oordeel gegeven worden over de juistheid.

4.3.4 Titel III. Middelenbegroting

Voor de volledigheid zijn naast de geselecteerde posten op basis van de materialiteitsgrens, ook de afstemming van de Middelenbegroting meegenomen, te weten:

Artikel 53404 Examen en Inschrijfgelden Surnumerair, VAAO I en II

De realisatie van de middelen die door het directoraat zijn ontvangen, zijn volledig opgenomen in de administratie en sluiten aan op de Begrotingsrekening 2021. Weliswaar kan de Rekenkamer de betrouwbaarheid van de bedragen niet vaststellen, omdat daar geen specificatie van opgeleverd is.

Geraamd bedrag	BR-2021 Ontvangen bedrag	Verantwoordbedrag
SRD 50.000	SRD 99.000	SRD 99.100

Toelichting directoraat HRM:

“Er is meer ontvangen dan geraamd, omdat het gemiddeld aantal cursisten was gebaseerd op de districten Paramaribo en Nickerie. De opleidingen zijn ook van start gegaan in de districten Brokopondo en Marowijne.”

Artikel 53178 Examen en Inschrijfgelden HBO Bestuurskunde en Overheidsmanagement

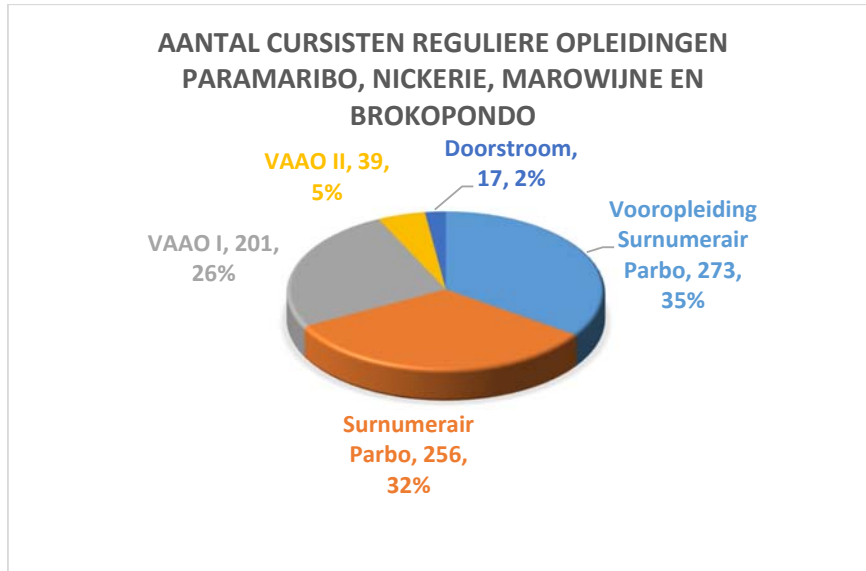
De realisatie van de middelen die door het directoraat zijn ontvangen, zijn volledig opgenomen in de administratie en sluiten aan op de Begrotingsrekening 2021. Weliswaar kan de Rekenkamer de betrouwbaarheid van de bedragen niet vaststellen, omdat daar geen specificatie van opgeleverd is.

Geraamd bedrag	BR-2021 Ontvangen bedrag	Verantwoordbedrag
SRD 146.000	SRD 136.000	SRD 136.500

Toelichting directoraat HRM:

“Er is minder ontvangen dan geraamd, vanwege een regeling die getroffen is met de studenten dat zij hun inschrijf- en collegegelden in termijnen kunnen storten.”

Grafiek 6. Aantal cursisten reguliere opleidingen Paramaribo, Nickerie, Marowijne en Brokopondo

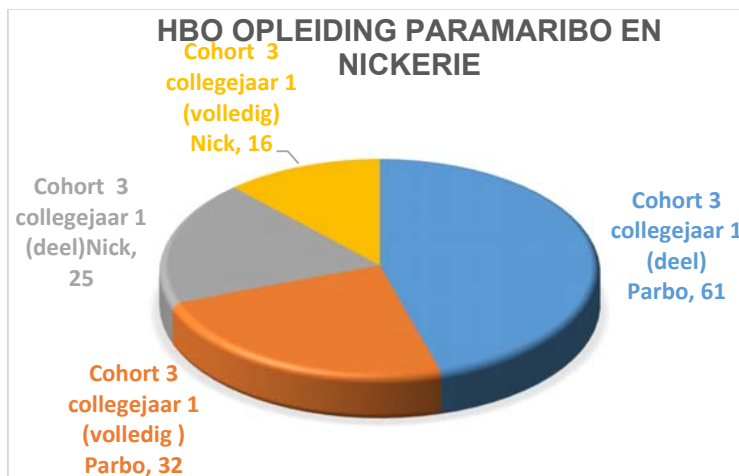

Bron: Rekenkamer van Suriname

Grafiek 6 illustreert het aantal cursisten van de reguliere opleidingen te Paramaribo, Nickerie, Marowijne en Brokopondo. De meeste cursisten zijn op de vooropleiding Surnumerair Paramaribo, gevolgd door Surnumerair Paramaribo. Het inschrijfbedrag bedraagt voor de 4 (vier) reguliere opleidingen SRD 125,- met uitzondering van de doorstroomcursisten.

Het inschrijftarief voor de doorstroomcursisten bedraagt SRD 175,-.

Grafiek 7. HBO-opleiding Paramaribo en Nickerie

Bron: Rekenkamer van Suriname

Grafiek 7 illustreert het aantal cursisten van de HBO-opleiding in Paramaribo en Nickerie, enwel: cohort 3 collegejaar 1. Cohort 3 collegejaar 1 is verder onderverdeeld in cursisten, die een deel van het opleidingsbedrag betaald hebben en het ander deel dat volledig betaald is.

In Paramaribo hebben 32 studenten het volledig bedrag betaald van de HBO-opleiding, en wel per cursist SRD 1.500,- en 61 cursisten een deel van het bedrag ad SRD 750,-.

Vermeldenswaard is dat de cohorten 1 en 2 in Paramaribo als in Nickerie eind januari van het dienstjaar 2022, zullen betalen.

4.3.5 Overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet (1952)

Het overzicht van de betalingen over voorgaande dienstjaren, welke conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet aan de begrotingsrekening is toegevoegd, bevat informatie over het “verschuldigde bedrag” per 31 december 2021. Echter is het overzicht betalingen over voorgaande dienstjaren in de begrotingsrekening niet ingevuld conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet.

Reactie directoraat HRM:

“Het overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren is niet ingevuld, omdat HRM nog in de implementatie fase was”.

4.4 Conclusie

In dit onderzoek is nagegaan of de begrotingsrekening is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften, tevens is onderzocht of bij het innen van ontvangsten en het doen van betalingen de ter zake geldende voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag in acht zijn genomen.

Het onderzoek is uitgevoerd op het directoraat HRM, van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

In dit hoofdstuk zijn de conclusies opgenomen ten behoeve van het directoraat HRM. Het doel hiervan is u te informeren over de kwaliteit van de administratieve organisatie binnen het directoraat.

- ❖ **Conclusie #1:** In de resolutie van 5 april 2017 no.4102/17, is de wijziging van de organisatiestructuur van het Ministerie van Binnenlandse Zaken verwerkt, waarbij de noodzaak is aangegeven voor het opzetten van een directoraat HRM, die een leidende rol heeft met betrekking tot het doeltreffend functioneren van het overheids personeel. Tevens is in de resolutie van 19 juni 2020 no.16.862/20 de operationalisering van het directoraat per 1 augustus 2019 vastgesteld.
- ❖ **Conclusie #2:** Essentiële interne beheersingsmaatregelen, die qua opzet aanwezig zouden moeten zijn, zijn niet of onvoldoende geïmplementeerd op het directoraat. Dit leidt tot een zwakke interne beheersing, waardoor het directoraat risico's loopt met betrekking tot de rechtmatigheid en doelmatigheid van de bestedingen;

- ❖ **Conclusie #3:** Het directoraat HRM beschikt niet over een afdeling-IC om de controle namens de leiding van het directoraat uit te voeren. Een effectieve IC verkleint de kans op onjuistheden in de begrotingsrekening.
- ❖ **Conclusie #4:** het overzicht betalingen over voorgaande dienstjaren in de begrotingsrekening 2021 is niet ingevuld conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet. De Rekenkamer heeft geen controle-informatie kunnen verkrijgen omtrent de schuldpositie over de voorgaande dienstjaren.

Ten aanzien van de Operationele uitgaven:

- ❖ **Conclusie #5:** Met betrekking tot de geselecteerde dossiers tot doel de rechtmatigheid van overwerk te toetsen in relatie tot de Personeelswet, het Ambtenarenbezoldigingsbesluit en het Staatsbesluit van 31 mei 1976, houdende richtlijnen met betrekking tot het toekennen van vergoedingen voor overwerk (S.B. 1976 no. 25), kan geconcludeerd worden dat het directoraat niet conform wet- en regelgeving heeft gehandeld.
- ❖ **Conclusie #6:** Met betrekking tot de archivering van personeelsdossiers worden die overzichtelijk in alfabetische volgorde opgeslagen, in een ruimte die geen toegang verschaft aan derden. Weliswaar beschikt het archief niet over filekasten en is de ruimte niet goed beveiligd middels rookmelders en een alarmsysteem. Tevens wordt er gewerkt met een elektronisch back-up systeem, die beheerd wordt door hun eigen ICT-afdeling.
- ❖ **Conclusie #7:** Met betrekking tot het afstaan van dossiers wordt dit middels een gespecificeerd overzicht bewaakt. Weliswaar heeft de Rekenkamer geconstateerd dat er geen consistentie is in de verwerking van het overzicht. Vaak wordt de reden van afgifte dossier niet vermeld. Hierdoor was niet te traceren waarom de drie dossiers waren afgestaan aan de CLAD en of ze reeds geretourneerd waren.
- ❖ **Conclusie #8:** Met betrekking tot de presentielijsten van de verschillende diensten concludeert de Rekenkamer dat de diensten, op 1 (een) dienst na (Schoonmaakster V&O), er wel consistentie is in de aanwezigheidsregistratie.
- ❖ **Conclusie #9:** Met betrekking tot het leveranciersbestand concludeert de Rekenkamer dat de registratie eenmalig is.

Ten aanzien van de Programma's:

- ❖ **Conclusie #10:** Met betrekking tot het programma 0257 - Operationalisering Human Resource Management is vastgesteld dat het bedrag in de kolom "Voldaan" niet is ingevuld in de begrotingsrekening 2021 van het directoraat;
- ❖ **Conclusie #11:** Met betrekking tot het programma is door de Rekenkamer geconstateerd dat van het totaal geraamd bedrag, 93% verevend is. Weliswaar stuitte de Rekenkamer volgens op een omissie in de missive van de Raad van Ministers, Onderraad voor aanbesteding en gunning, met het no. 439/ORAG de dato 05 november 2021, waar vermeld staat dat de kosten ten laste zullen worden gebracht van de ontwerpbegroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en wel het Directoraat Binnenlandse Zaken, in stede van het Directoraat HRM.

- ❖ **Conclusie #12:** Geconstateerd is dat het directoraat niet beschikt over een goedgekeurde autorisatie-tabel en procuratiehouders. Hierdoor kon geen oordeel gegeven worden over de juistheid.

Ten aanzien van de Middelenbegroting:

- ❖ **Conclusie #13:** Met betrekking tot de HBO-opleiding is voorsnog bekend dat niet alle stortingen zijn voldaan in het jaar 2021, aangezien de studenten op deze opleiding het te storten bedrag in drie termijnen mogen voldoen. Bekend is dat de cohorten 1 en 2 in Paramaribo als in Nickerie, pas eind januari van het dienstjaar 2022 betaald hebben. De informatie op de begroting is op basis van een schatting.

4.5 Aanbeveling

In dit hoofdstuk zijn de aanbevelingen van de Rekenkamer opgenomen ten behoeve van het directoraat HRM, die ter verbetering kunnen bijdragen tot een doelmatig en doeltreffend functioneren van het directoraat.

- ❖ **Aanbeveling #1:** Het wordt noodzakelijk geacht dat het directoraat HRM conform de vastgestelde algemene taakstelling, inderdaad de leidende rol vervult in de beleidsontwikkeling en uitvoering van activiteiten, instrumenten en procedures die gericht zijn op de totale kwaliteitsverbetering en management, om te komen tot het doeltreffend functioneren van het personeel en hun performance binnen de overheidsorganisaties.
- ❖ **Aanbeveling #2:** Het noodzakelijk is de essentiële interne beheersingsmaatregelen in te stellen. Dit zal bij de uitvoering van de activiteiten op het directoraat leiden tot, het zorgen voor naleving van wet- en regelgeving; het identificeren en beheersen van risico's; activa en lopende middelen te beschermen; te zorgen voor de juistheid en volledigheid van de boekhouding; en tijdig en betrouwbare financiële, management- en prestatie-informatie aan te leveren.
- ❖ **Aanbeveling #3:** het is noodzakelijk dat een afdeling-IC wordt opgezet voor het uitvoeren van controlewerkzaamheden ten behoeve van de directeur. De afdeling-IC zou eventuele onvolkomenheden in de verantwoordingen tijdig kunnen detecteren en rapporteren aan de directeur.
- ❖ **Aanbeveling #4:** De Rekenkamer beveelt het directoraat aan het overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren in de begrotingsrekening 221 conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet 1952 waar nodig, alsnog in te vullen.

Ten aanzien van de Operationele uitgaven:

- ❖ **Aanbeveling #5:** De Rekenkamer beveelt het directoraat, met betrekking tot het toekennen van de vergoedingen voor overwerk aan, conform wet en regelgeving te handelen.
- ❖ **Aanbeveling #6:** De Rekenkamer juicht de innovatie toe voor het elektronisch op na houden van de personeelsdossiers onder beheer van hun eigen ICT en het beschikken over een goede back-up systeem. Maar beveelt het directoraat ook aan te zorgen voor filekasten in het archief

die goed sluiten. Tevens is het ook essentieel om de ruimte te beveiligen middels rookmelders en een alarmsysteem is zeker ook een aanrader.

- ❖ **Aanbeveling #7:** De Rekenkamer beveelt de afdeling Personeelsbeheer consistentie aan bij de registratie voor afgifte van dossiers in het overzicht alsnog een kolom toe te voegen om eventueel de reden van afgifte van de dossiers te vermelden.
- ❖ **Aanbeveling #8:** Voor de consistentie beveelt de Rekenkamer aan dat alle personeelsleden per dienst/afdeling ook het tijdstip van aankomst en vertrek vermelden op de presentielijst.
- ❖ **Aanbeveling #9:** Ten aanzien van het leveranciersbestand wordt aanbevolen om dit beter te beheren en te zorgen voor een deugdelijke back-up.

Ten aanzien van de Programma's:

- ❖ **Aanbeveling #10:** De Rekenkamer beveelt het directoraat aan in de kolom voldaan van de begrotingsrekening 2021, de som van de betalingen die door de Centrale Betaaldienst (CBD) zijn verricht, te hanteren.
- ❖ **Aanbeveling #11:** Om de omissies te voorkomen dient het directoraat nauwkeuriger te werk te gaan.
- ❖ **Aanbeveling #12:** De Rekenkamer beveelt aan om alsnog een goedgekeurde autorisatie-tabel/procuratiehouders in orde te maken, waardoor aan aangewezen functionarissen volmacht wordt verleend tot het aangaan van verplichtingen en het doen van uitgaven.

Ten aanzien van de Middelenbegroting:

- ❖ **Aanbeveling #13:** Met betrekking tot de HBO-opleiding beveelt de Rekenkamer aan bij de schatting voor de informatie op de begroting ook rekening te houden met studenten die in de gelegenheid gesteld worden het te storten bedrag in drie termijnen te mogen voldoen.

4.6 Reactie Directoraat Human Resource Management

Het ministerie heeft in haar reactie met als kenmerk SecDirHRM: 247/23 en Biza no. 11972/23, de datum 12 juli 2023 op het finaal conceptrapport inzake Controle van de Begrotingsrekening 2021 enkele kanttekeningen die zijn aangehaald door CSFE doen toekomen (zie bijlage 5 met als kop "Bijlage 1").

Verder vermeld de directeur Human Resource Management **geen bezwaar** te hebben met het conceptrapport directoraat Human Resource Management inzake Controle van de Begrotingsrekening 2021.

5 Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking

5.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In dit kader is in de periode januari tot maart 2023 bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking (Min BIBIS), de Begrotingsrekening (BR) over het dienstjaar 2021 gecontroleerd.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet. Aan het directoraat is gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het directoraat. Met referte aan dezerzijds schrijven van 25 januari 2023 met het kenmerk CW/1105/va en briefno. 0050.23 is er op de vraag of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekeningen in overeenstemming zijn met de financiële administratie van het ministerie, een schriftelijke bevestiging met het Ref.no: MBIBIS/DAC/874/23 ontvangen op 30 maart 2023 (zie bijlage 4).
- De materialiteit is vastgesteld op basis van de totale uitgaven en ontvangsten van de begrotingsrekening van het ministerie voor het vaststellen van de te controleren posten.
- Aan de hand van de opgestelde risico-matrix dienen de geconstateerde risico's getoetst te worden middels het afstemmen met de administratie van het ministerie en de verklaringen van het Ministerie van de onvolkomenheden in de administratie.
- De controlewerkzaamheden zijn aan de hand van werklijsten/werkprogramma's uitgevoerd.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van de verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van Min BIBIS, omdat de controle over het dienstjaar nog niet verlopen was bij het uitbrengen van dit rapport vanuit de Rekenkamer.

De bevindingen van de controle van BR 2021 van het ministerie zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen van de staatsmiddelen door de overheid in het dienstjaar 2021.

Verloop van correspondentie en/of veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie met de auditee weergegeven:

- ❖ Op 12 januari 2023 heeft de Rekenkamer ten behoeve van de controle op de begrotingsrekening dienstjaar 2021, de aanbiedingsbrief inclusief de controlebevestigingsbrief, met kenmerk CW/1105/du en briefno. 0005.23 verzonden naar Min BIBIS.

Hieronder worden de uitgevoerde werkzaamheden tijdens de controle BR 2021 weergegeven.

- ❖ Op 17 januari 2023 is het ondertekend exemplaar van de controlebevestigingsbrief van Min BIBIS geretourneerd aan de Rekenkamer; echter zonder een begeleidend schrijven van de directeur.
- ❖ Het schrijven van de Rekenkamer betreffende de aankondiging van de controle van de begrotingsrekening 2021 van Min BIBIS is op 12 januari 2023 met het kenmerk CW/1105/du en briefno. 0004.23 verzonden.
- ❖ Het schrijven van de Rekenkamer betreffende de aanvang van de controlewerkzaamheden van de begrotingsrekening 2021 van Min BIBIS is op 25 januari met het kenmerk CW/1105/va en briefno. 0050.23 verzonden.
- ❖ Op 31 januari 2023 deed de Rekenkamer per email het verzoek aan Min BIBIS om haar op maandag 06 februari 2023 te willen ontvangen voor het pre-auditgesprek inzake de controle van de begrotingsrekening 2021.
- ❖ Op 01 februari 2023 bevestigde het secretariaat Directeur Algemeen Beheer en Consulaire Zaken per email het verzoek onder de aandacht van de leiding te brengen.
- ❖ Op 02 februari 2023 deed de Rekenkamer per email het verzoek de voorgestelde meeting van maandag 06 februari 2023 te verschuiven naar woensdag 08 februari 2023, wegens een samenloop van omstandigheden. Op deze mail heeft de Rekenkamer geen bevestiging ontvangen.
- ❖ Op 06 februari 2023 belde de Rekenkamer met het secretariaat van de directeur, ter bevestiging van de afspraak voor 08 februari. Het secretariaat deelde de Rekenkamer mede, het wederom onder de aandacht te brengen van de leiding. De Rekenkamer heeft geen een bevestiging hierop ontvangen.
- ❖ Op 07 februari werd nog voor het laatst getracht per email (met aangehecht het schrijven waar de Rekenkamer aangeeft aan te vangen met de controle BR 2021) een bevestiging tegemoet te zien, om de Rekenkamer op 08 februari 2023 te ontvangen voor het pre-auditgesprek. Maar ook deze actie was tevergeefs.
- ❖ Op 08 februari 2023 bracht de Rekenkamer het ministerie een bezoek voor het pre-auditgesprek, en kon de onderdirecteur kort spreken.

- ❖ Met het pre-auditgesprek is eigenlijk ook het veldonderzoek formeel bij Min BIBIS van start gegaan op 08 februari 2023. Op deze meeting waren aanwezig: de Onderdirecteur Administratieve Diensten (ODAD) en de kanselier. Een prepared by client (PBC) list werd aan de functionarissen overhandigd en is dit met betrokkenen besproken, waarna de vervolgccontrolewerkzaamheden van de Rekenkamer zijn afgestemd met de aanwezigen. Met het ministerie is afgesproken om de opgevraagde informatie uiterlijk 15 februari 2023 aan de Rekenkamer te doen toekomen.
- ❖ Geheel volgens afspraak heeft het secretariaat van de onderdirecteur middels het schrijven, met kenmerk MBIBIS/DAC/1310/23 gedateerd 15 februari 2023, inclusief bijlagen, de PBC-list opgestuurd naar de Rekenkamer.
- ❖ Ter afronding van de BR 2021 controle is naar Min BIBIS gemailld of de Rekenkamer in een exit meeting, haar bevindingen kon bespreken op maandag 27 maart 2023. Deze afspraak is toen bevestigd.
- ❖ De exit meeting is gehouden op 27 maart 2023, waarbij de bevindingen van de controle BR 2021 met Min BIBIS zijn besproken. De aanwezigen waren het waarnemend hoofd Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ), een functionaris van Centraal Krediet Bewaking (CKB) en een functionaris van afdeling Begrotingen.
Aan het eind van de exit meeting is aan de functionarissen medegedeeld dat zij ook de gelegenheid hebben om te reageren op de bevindingen van de Rekenkamer; tot uiterlijk 28 maart 2023.
- ❖ Op woensdag 29 maart 2023 heeft de Rekenkamer de mail van de onderdirecteur ontvangen met aangehecht de reactie/feedback van Min BIBIS.
- ❖ Op donderdag 30 maart jl. is verlaet ook de schriftelijke bevestiging van de directeur Algemeen Beheer en Consulaire Zaken (met ref.no. MBIBIS/DAC874/23) ontvangen, als reactie op dezerzijds schrijven de dato 25 januari 2023 met kenmerk CW/1105/va en briefno. 0050.23 inzake de overeenstemming van de gepresenteerde bedragen in het slot der rekeningen en de financiële administratie.

Naam

Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking

Typologie

Het ministerie heeft als typologie Dienstverlening (overheid)

5.2 Het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking nader bekeken

Middels S.B. 2020 no. 141, Presidentieel besluit van 16 juli 2020, houdende aanpassing instelling Departementen van Algemeen Bestuur, is per voornoemde datum de naam van ministerie gewijzigd van het Ministerie van Buitenlandse Zaken naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking.

Conform de geldende tekst van het Besluit Taakomschrijving Departementen 1991 (S.B. 1991 no. 58), zoals laatstelijk gewijzigd S.B. 2010 no. 124, geldende tekst S.B. 2010 no. 174, zijn de bijzondere taken van omschreven en herschreven.

De uitvoering van de werkzaamheden van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking vindt plaats over 4 directoraten, namelijk:

- Het Directoraat Buitenlandse Zaken,
- Het Directoraat International Business
- Het Directoraat Internationale Samenwerking, en
- Het Directoraat Algemeen Beheer en Consulaire Zaken

(In bijlage 2 is de organisatiestructuur toegevoegd)

De personeelsadministratie van het ministerie is verdeeld in:

- Thuisdienst: betreft het personeel dat op het ministerie zelf werkzaam is. De afdeling Personeelszaken zorgt voor de uitbetaling van de bezoldiging van deze landsdienaren.
- Buitendienst: betreft het personeel dat ook deel is van het ministerie, maar gedetacheerd is op de buitenposten⁵. Sectie Begrotingszaken is verantwoordelijk voor de salarissen van de gedetacheerde functionarissen. Maandelijks wordt een raming van het totaalbedrag opgemaakt, welke via de Centrale Bank van Suriname (CBvS) gestort wordt op de exploitatierekening voor de buitenposten in het buitenland. Op de buitenpost wordt het bedrag gesegmenteerd onder de landsdienaren van het ministerie en eventueel lokaal aangetrokken personeel.

Taakstellingen

De volgende drie kerntaken zijn geformuleerd door Min BIBIS:

- De eerste kerntaak van het Surinaamse buitenlands beleid is domein overschrijdende belangenbehartiging, het voeren van een samenhangend buitenlands beleid en het waken over de coherentie van interne beleidskeuzes met de internationale agenda.
Het buitenlandsbeleid moet zijn: consistent, dynamisch, ontwikkelings- en doelgericht en vertrouwenwekkend.
- Tot de tweede kerntaak, International Business, behoren het bevorderen van de bilaterale handel en investeringen, het stimuleren van internationaal ondernemen, de acquisitie van investeringen uit het buitenland, de opdrachtverlening op het gebied van economische diplomatie, het sluiten en uitvoeren van handels- en investeringsverdragen via bi- en multilaterale netwerken, en het bijdragen aan het realiseren van de duurzaamheids- en ontwikkelingsdoelstellingen door middel van economische- en publieke diplomatie.
- Tot de derde kerntaak, Internationale samenwerking, behoren het bevorderen van duurzame economische groei en zelfredzaamheid als motor voor armoedebestrijding in Suriname.

---

⁵ Buitenpost: ambassade, permanente vertegenwoordiging, consulaat-generaal, consulaat of vice consulaat van de Republiek Suriname (Wet Buitenlandse Dienst S.B. 2018 no. 106 artikel 1).

Centraal staan het versterken van lokaal ondernemingsklimaat en ondernemerschap in Suriname.

Afdeling Interne Controle (IC)

Het ministerie geeft aan dat de afdeling Interne Controle (IC) niet over een afdelingshoofd beschikte in 2021. De Rekenkamer beschikt verder ook niet over informatie betreffende de onderzoeken verricht in 2021, want die zijn niet overgelegd aan het auditteam.

Met betrekking tot de vraagstelling omtrent fraude en of frauduleuze handelingen gedurende het dienstjaar 2021, reageert de Directeur van Algemeen Beheer en Consulaire Zaken als volgt:

“Er zijn in drie gevallen melding gemaakt van onregelmatigheden, waarvan het Ministerie in 1 casus aan de CLAD gevraagd heeft nader onderzoek te verrichten. Bij het tweede geval is het Ministerie zelf nog bezig met een onderzoek, dit betreft wel een casus welke in 2022 aan de orde is gesteld.

In het derde geval heeft het Ministerie een schikking getroffen” (zie bijlage 5).

5.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

5.3.1 Inleiding

Voor de controle van de Begrotingsrekening (BR) 2021 wordt de standaard ISSAI 2800 – Bijzondere overwegingen – toegepast, welke inhoudt de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden. Het uitgangspunt van de controle voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag als de begrotingsrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat, ongeacht of deze het gevolg zijn van fraude of fouten, betreft de toetsing van de financiële overzichten waaruit de begrotingsrekening bestaat en de vereisten van financiële verslaggeving betreffende de begrotingsrekening, die vastgelegd zijn in artikel 32 van de Comptabiliteitswet (S.B. 1952 no. 111).

De begrotingsrekening van Min BIBIS is opgemaakt conform de wettelijke instructies *‘Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening’* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (S.B. 1952 no. 111).

De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele Uitgaven, Programma’s en Middelen sluit aan met de geraamde bedragen in de begrotingsrekening 2021.

Er zijn geen verschillen geconstateerd.

Het ministerie heeft haar uitgaven en ontvangsten vastgesteld in: (zie bijlage 1)

TITEL I: Operationele Uitgaven

TITEL II: Programma’s

TITEL III: Middelenbegroting

“Het Integrated Financial Management and Information System”

Met ingang van het dienstjaar 2016 wordt door Min BIBIS het Integrated Financial Management and Information System (IFMIS) gebruikt voor het financieel beheer. Op de vraag als het ministerie over het begrotingsjaar 2021 knelpunten ervaarde met betrekking tot de verwerking van data in het IFMIS, reageerde de directeur van Algemeen Beheer en Consulaire Zaken als volgt:

“Ja. Het uitvallen van het systeem, het optreden van foutmeldingen, het uitblijven van gevraagde correcties van recu’s door de afdeling Comptabiliteit en de onduidelijkheid van het verband tussen de verschillende rapporten in het IFMIS.”

“De inzage in het IFMIS is goed en de schaduwadministratie⁶ wordt goed bijgehouden op Min BIBIS (de afdeling BFZ) (Zie bijlage 5).

Op basis van de materialiteitsgrens zijn voor de controle van de Begrotingsrekening over 2021 de volgende artikelen geselecteerd:

610 Lonen en Salarissen
611 Sociale Premies
612 Gebruik van goederen en diensten
1404 Bilaterale Betrekkingen
53141 Opbrengst Consulaire Diensten
53142 Kanselarijrechten

5.3.2 Titel I. Operationele Uitgaven

De operationele uitgaven zijn te onderscheiden in twee categorieën, namelijk de lopende uitgaven en de kapitaaluitgaven.

De Lopende Uitgaven worden in drie categorieën onderscheiden, namelijk:

- Code 610 Lonen en Salarissen;
- Code 611 Sociale Premies;
- Code 612 Gebruik van Goederen en Diensten.

De Kapitaaluitgaven worden onderscheiden in twee categorieën, namelijk:

- Code 620 Inventaris;
- Code 621 Transportmiddelen.

Op basis van de materialiteitsgrens, zijn de Kapitaaluitgaven niet meegenomen voor de controle.

Bij de Lopende Uitgaven zijn ter aansluiting van de BR-cijfers met de Recapitulatiestaat (RECAP) van Centraal Bureau Mechanische Administratie (CEBUMA) en de schaduwadministratie van het ministerie, met betrekking tot de verevende bedragen, verschillen geconstateerd (zie Tabel 1).

⁶ De schaduwadministratie is de subadministratie welke het ministerie/directoraat hanteert om haar financiële administratie bij te houden. Echter beschouwt de Rekenkamer deze subadministratie niet als officiële bron bij haar controlewerkzaamheden. Voor de Rekenkamer geldt nog steeds het IFMIS als officiële bron. Derhalve, heeft deze schaduwadministratie geen invloed op haar verklaring van bevindingen!

Tabel 1: Aansluiting verevende bedragen BR, Schaduwadministratie, RECAP & IFMIS

(Bedragen in SRD)

Code	I	II	III	IV	V = I - II	VI = I - IV
	BR 2021	Schaduw-administratie	RECAP CEBUMA	IFMIS rapport	Verschil	Verschil
610	117.500.000,00	119.604.952,18	26.189.111,28	117.495.000,00	-2.104.952,18	5.000,00
611	8.500.000,00	8.499.999,68	1.996.603,18	8.499.999,68	0,32	0,32
612	104.328.000,00	29.663.155,92		104.544.660,00	74.664.844,08	-216.660,00

Bron: Ministerie BIBIS

Uit Tabel 1 blijkt dat de verevende bedragen in de begrotingsrekening 2021 verschillen vertonen ten opzichte van de bedragen uit het IFMIS-rapport.

De Rekenkamer vraagt aan Min BIBIS een verklaring voor deze verschillen, en wel voor Code 610 het verschil van SRD 5.000,- en het overschot bij Code 612 ad SRD 216.660,-.

Reactie van het ministerie:

“Code 610: het verschil ad SRD 5000,00 is correct conform de financiële administratie CKB ten opzichte van het IFMIS-rapport.”

“Code 612: De verklaring met betrekking tot het verschil ontvangt u bijgaand zoals informatie verstrekt door sectie begrotingen BFZ.” (Zie bijlage 3)

“Het bedrag groot SRD 29.663.155,92 zoals opgenomen in de bevindingen van de Rekenkamer van Suriname, kan door CKB niet worden achterhaald. Tijdens de meeting is het verzoek gedaan dat wordt aangegeven waarnaar voornoemd bedrag verwijst.

Uit de CKB - schaduwadministratie is bovengenoemd bedrag te herleiden naar: SRD 108.349,43 (subcode 61251: voeding van de thuisdienst uitbetaald met het salaris).

Het bedrag SRD 29.554.806,49 betreft (subcodes 61203 + 61263: overmaking van de Buitendienst met betrekking salarissen contractanten, tijdelijk personeel en overmakingskosten).”

“Vermeldenswaard is dat Code 612 onder meer is opgebouwd uit: de maandelijkse kredietopeningen verkregen van het Ministerie van Financiën (Min Fin), de uitbetalingen aan Contracten en tijdelijk personeel op de buitenlandse vertegenwoordigingen, de algemene uitgaven van het Ministerie zoals, kantoor, media, nutsvoorzieningen, representatiekosten, abonnementen, schoonmaak, huur- en onderhoudskosten, betalingen van contributies. De kosten verbonden aan mutaties en detacheringen worden gerekend tot vrachtkosten. De exploitatiekosten van buitenposten worden eveneens hieronder opgenomen”, aldus Min BIBIS.

Door de Rekenkamer zijn geen procesaudits uitgevoerd om de processen rondom de salariskosten van het gedetacheerd en lokaal personeel op de buitenposten in kaart te brengen, omdat Min BIBIS mondeling aangeeft niet over goedgekeurde beschreven processen/procedures te beschikken.

Dit geldt ook voor instructies per afdeling.

Uit de betaallijsten blijkt dat er wel loonbelasting is ingehouden op het brutoloon. Echter vraagt de Rekenkamer als de loonbelastinginhoudingen zowel het gedetacheerd- als het lokaal personeel, betreft.

Reactie van het ministerie:

“Op de CEBUMA betaallijst worden opgenomen de lonen en salarissen inclusief de inhoudingen, te weten: loonbelasting, pensioen- en Algemene Oudedagsvoorziening (AOV) premie van de thuisdienst.

Bruto Lonen en Salarissen Thuisdienst	SRD 26.189.111,28
Bruto Lonen en Salarissen Buitendienst	<u>SRD 93.415.840,90 +</u>
Totaal Brutobedrag aan Salarissen	<u>SRD 119.604.952,18</u>

Uit de controle is gebleken dat de salarissen van de thuis- en buitendienst, alsook de onderliggende financiële administratie, in IFMIS verwerkt zijn.

Reactie van het ministerie:

“Bevestiging dat binnen IFMIS over 2021 de salarissen van de thuis- en buitendienst, alsook de onderliggende financiële schaduwadministratie zijn verwerkt.”

Personeelsbestand

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking beschikt niet over een personeelsbestand betreffende het dienstjaar 2021.

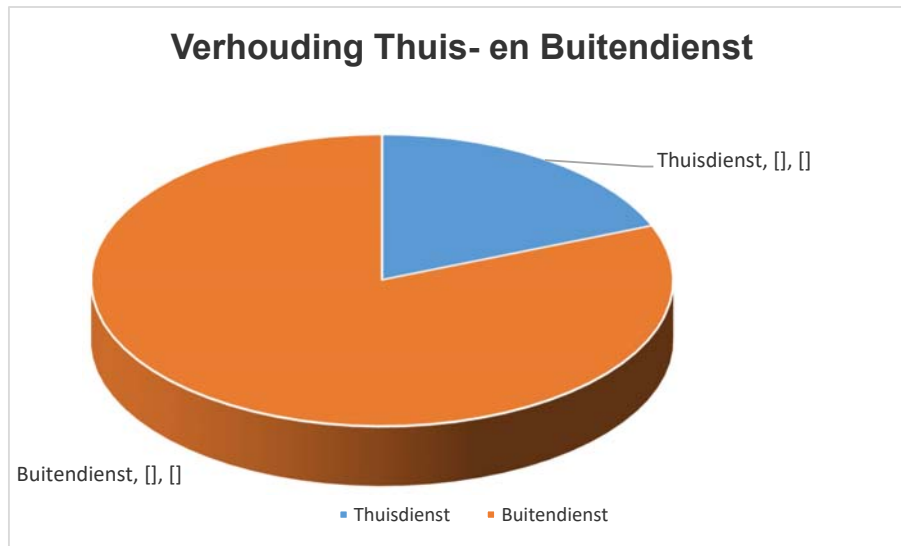
Tevens beschikt zij ook niet over een back-up van de gegevens.

Verklaring ministerie:

“In het kader van de controlewerkzaamheden van de Rekenkamer op de afdeling Personeelszaken, verklaarde de afdeling dat de PC's gestolen zijn in december 2021. Tevens raakte de afdeling door de crash van de server, waarop de data was opgeslagen, de administratie van de afdeling kwijt.”

Volgens het IFMIS-overzicht telde het ministerie in 2021, 11 afdelingen voor de thuisdienst en 18 vertegenwoordigingen van Suriname in het buitenland (Buitendienst).

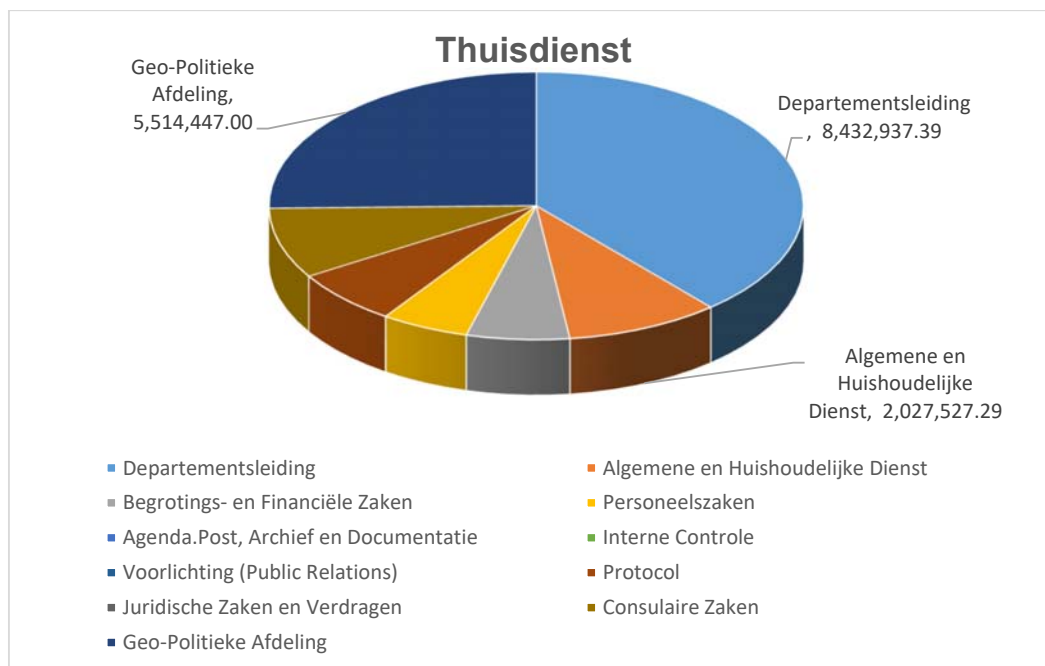
Grafiek 1 Verhouding Thuis- en Buitendienst

Bron: Rekenkamer van Suriname/Min BIBIS

Het ministerie beschikte in het dienstjaar 2021 niet over een personeelsbestand. Volgens de goedgekeurde begroting van Min BIBIS (S.B. 2021 no. 103) telde het totaal personeelsbestand voor de Thuisdienst 259. Voor de Buitendienst zijn 18 vertegenwoordigers van Suriname in het buitenland met een totaal personeelsbestand van 153, waarvan 65 uitgezonden personeelsleden en 84 lokaal zijn aangetrokken op contractbasis, en 4 losse krachten. De pie-chart illustreert de verhouding tussen de Thuis- en Buitendienst, waarbij zichtbaar is dat in het begrotingsjaar 2021 volgens IFMIS meer dan 80% (SRD 93.415.840,90) van de kosten besteed is aan de Buitendienst.

Grafiek 2 Overzicht Thuisdienst

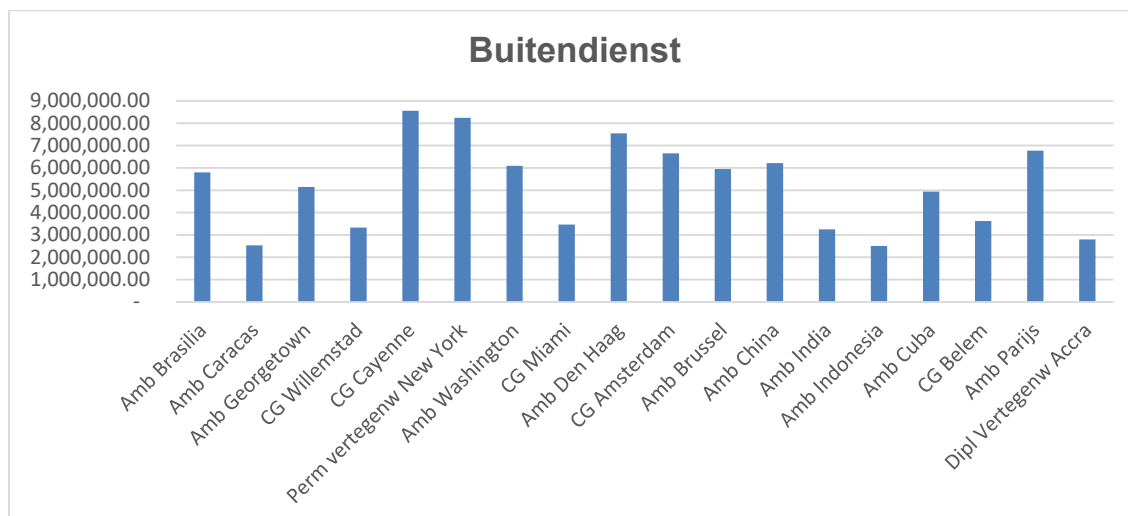

Bron: Rekenkamer van Suriname/Min BIBIS

Grafiek 2 illustreert de volgens IFMIS Lopende Uitgaven van de Thuisdienst.

De top drie betalingen die in IFMIS verwerkt zijn het dienstjaar 2021 zijn respectievelijk, Departementsleiding ad SRD 8.432.937,39; Geo-Politieke Afdeling ad SRD 5.514.447,00; en Algemene en Huishoudelijke Dienst ad SRD 2.027.527,29.

Grafiek 3. Buitendienst

Bron: Rekenkamer van Suriname/Min BIBIS

Grafiek 3 illustreert de 18 buitenlandse vertegenwoordigingen van Suriname in het buitenland. Uit het overzicht zijn volgens de betalingen verricht in IFMIS het dienstjaar 2021, de top drie met de hoogste kostenpost het Consulaat-Generaal Cayenne SRD 8.556.925,60; de Permanente Vertegenwoordiging New York SRD 8.241.760,00; gevolgd door de Ambassade Den Haag SRD 7.549.209,60.

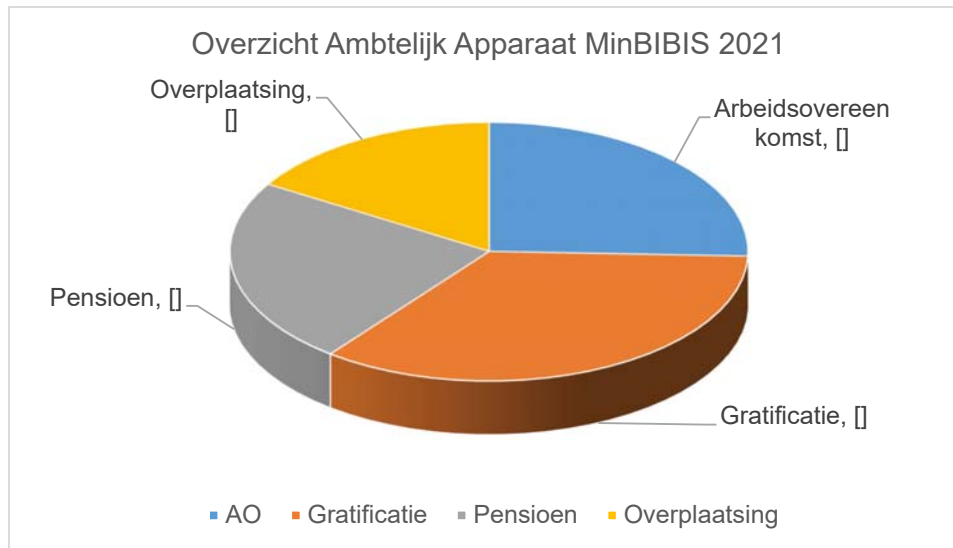
Dossiercontrole

De steekproef van 15 personen uit de verschillende handmatig overzichten van personeelsleden waar Min BIBIS nog over beschikt, betreffen ambtenaren in dienst van de Overheid, gewezen ambtenaren en contractanten. De selectie kon niet uit het personeelsbestand van het ministerie genomen worden, omdat het ministerie niet meer over een personeelsbestand van het dienstjaar 2021, beschikt.

De persoonsgegevens van de functionarissen zijn op juistheid beoordeeld.

Ten aanzien van de overige onderliggende stukken in de dossiers zijn de gegevens juist bevonden.

Grafiek 4 Overzicht Ambtelijk apparaat Min BIBIS

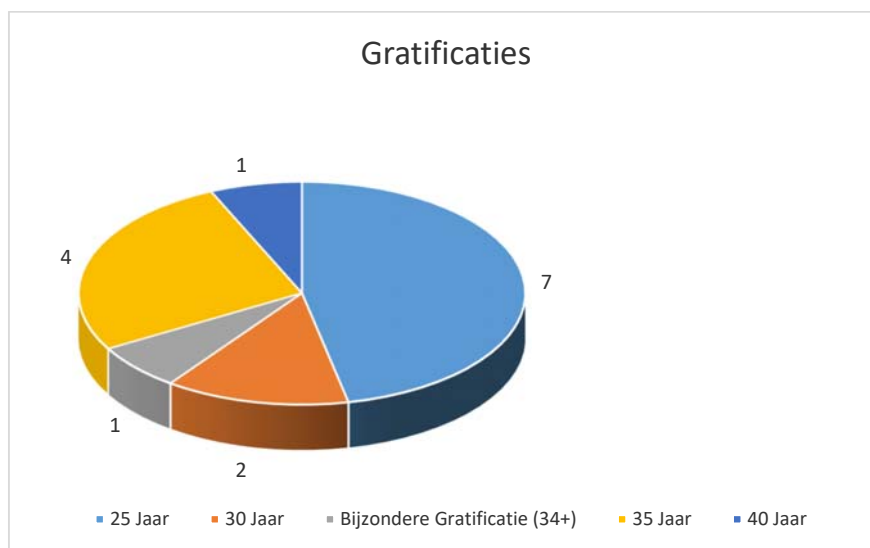
Bron: Rekenkamer van Suriname/Min BIBIS

Het ministerie telde 11 (elf) arbeidsovereenkomsten, 10 (tien) ambtenaren met pensioen, 7 (zeven) overplaatsingen en 25 gratificaties in 2021. De afdeling Personeelszaken kon door de diefstal van de PC en de crash van de server, waarop de data was opgeslagen, niet traceren aan wie een bevordering c.q benoeming is verleend in het dienstjaar 2021, omdat de afdeling niet over een personeelsbestand beschikt over dat dienstjaar.

Uit de getrokken steekproef van elk van de bovengenoemde categorieën zijn de persoonsgegevens van de ambtenaren op juistheid beoordeeld.

De Rekenkamer constateerde bij gratificatie het volgende:

Grafiek 5 Gratificaties dienstjaar 2021

Bron: Rekenkamer van Suriname/Min BIBIS

Het ministerie telde het dienstjaar 2021 in totaal 15 gratificaties, die als volgt zijn weergegeven: 7 ambtenaren kregen een gratificatie in verband met 25 dienstjaren; 4 ambtenaren kregen een gratificatie in verband met 35 dienstjaren; 2 ambtenaren in verband met 30 dienstjaren; 1 bijzondere gratificatie van 34+ dienstjaren; en 1 ambtenaar in verband met 40 dienstjaren.

De toekenning van gratificatie is daarwerkelijk uitgekeerd aan landsdienaren die zich op bijzondere wijze door dienstijver of dienstprestaties hebben onderscheiden.

Het gratificatiebedrag is juist berekend en uitbetaald. Er zijn verder geen afwijkingen geconstateerd.

De personeelsdossiers zijn volgens de functionaris van afdeling Personeelszaken voor 80% overzichtelijk ingedeeld en 20% moet nog worden geordend.

De Rekenkamer constateerde met betrekking tot de personeelsdossiers, dat:

- met betrekking tot de persoonlijke documenten; zoals, sollicitatiebrieven, overplaatsingsbrieven, copie diploma's, certificaten en aanstellingsbeschikkingen wel zijn aangetroffen. Opmerkelijk is dat de dossiers veel conceptbrieven en beschikkingen bevatten. Verder zijn documenten niet van oude naar recente documenten geordend, hierdoor verliep de controle stroef en arbeidsintensief;
- de berging van de personeelsdossiers zijn in filekasten die niet op slot kunnen op de afdeling Personeelszaken;
- de berging van de dossiers is voorzien van deuren die wel op slot gaan, maar niet beveiligd zijn middels een alarmsysteem. De sleutels worden beheerd door het hoofd PZ, onderhoofd PZ en sectiechef salarisadministratie;
- de ruimte is toegankelijk voor anderen.

Presentielijsten

Het ministerie beschikt over presentielijsten van het personeel over de verschillende afdelingen, waarvan ziektedagen, verloven en verzuim in hardcopie wordt verwerkt. De verschillende afdelingen dienen per ambtenaar als volgt: de datum, naam, aankomsttijd, vertrektijd, paraaf en eventueel opmerking, te vermelden op de lijsten (i.e. interne instructies ministeries).

Weliswaar kon de Rekenkamer geen presentiecontrole hiermee uitvoeren.

De Rekenkamer constateerde dat er geen uniforme format is van de presentielijsten in 2021.

Op zo een presentielijst wordt getekend/geparafeerd voor aankomst en vertrek, maar wordt er niet bij alle diensten het tijdstip aangegeven van aankomst en vertrek. En komt het ook voor dat bij sommige personen niet geparafeerd is. Tevens kwam de Rekenkamer presentielijsten tegen, waar alleen de namen van functionarissen vermeld staan.

De presentielijsten en attesten van de thuisdienst, worden wekelijks ontvangen van alle afdelingen. Daarna worden de verlof- en ziektedagen verwerkt op presentiekaarten.

Ook op de buitenlandse vertegenwoordiging wordt de presentie bijgehouden, die vervolgens per email wordt opgestuurd naar de secretaresse van de directeur. Hierna worden de verloven verwerkt op de presentiekaarten.

De afdeling Personeelszaken, ontvangt maandelijks de presentielijsten van de buitenlandse vertegenwoordigingen. Door gebrek aan een beschreven proces van afdeling Personeelszaken met betrekking tot de presentielijsten, kon de Rekenkamer niet nagaan als het proces in opzet toereikend is.

Salarisbestand

Het ministerie beschikt over een salarisbestand/administratie. In het salarisbestand/administratie van Min BIBIS staat de naam van de ambtenaar, persoonsnummer van de ambtenaar, de datum van indiensttreding, functiegroep, salarisbedrag vermeld.

De Rekenkamer controleerde de salarissen als volgt op de Bruto-Netto berekening:

CEBUMA Brutosalaris = SRD 26.189.111,28
Inhoudingen = SRD 10.422.187,43 –
CEBUMA Nettosalaris = SRD 15.766.923,85

Artikel 610 Lonen en Salarissen

In de begrotingsrekening is voor het artikel 610 Lonen en Salarissen opgebracht:

Geraamd:	SRD 117.500.000
Verevend:	<u>SRD 117.495.000 -</u>
Verschil	<u>SRD 5.000</u>

Weliswaar staat in de toelichting vermeld: “*Het verevend bedrag is gelijk aan het geraamd bedrag. Bij dit artikel worden opgenomen de salarissen van de Thuisdienst (minus SZF- en Pensioen werkgeversaandeel) en de kasvoorschotten met betrekking tot personeelskosten die naar de Buitendienst worden overgemaakt.*”

De overmakingskosten betreffende artikel 610 worden opgenomen bij artikel 612.”

De Rekenkamer vraagt naar een verklaring voor het verschil van SRD 5.000, omdat in de toelichting vermeld is, dat het verevend bedrag gelijk is aan het geraamd bedrag.

Reactie van het ministerie:

“Per omissie staat in de BR 2021 vermeld: het verevend bedrag is gelijk aan het geraamd bedrag. De juiste toelichting is: het verevend bedrag is minder dan het geraamd bedrag.”

“De verevening betreft de uitputting van het begrootbedrag, conform de informatie vanuit de afdeling Personeelszaken (salarisadministratie) voor wat betreft de Thuisdienst, alsmede de kredietbehoeften vanuit de buitendienst opgemaakt door sectie Begrotingen/BFZ.”

Artikel 611 Sociale Premies

In de begrotingsrekening 2021 zijn zowel het werknemersaandeel als het werkgeversaandeel van de SZF-premie en de pensioenpremie verantwoord.

De aansluiting van BR-2021 met het verevend bedrag uit IFMIS.

Verevend volgens BR: SRD 8.500.000,00

Verevend uit IFMIS: SRD 8.499.999,68 –

Verschil: SRD 0.32

Toelichting ministerie:

“Het verevend bedrag is gelijk aan het geraamd bedrag. Betreft de inhoudingen op het salaris van de thuisdienst (SZF- en Pensioen werkgeversaandeel) plus de sociale premies overgemaakt via kasvoorschotten naar de Buitenlandse vertegenwoordigingen.

Reactie ministerie:

“Bevestiging. Op afrondingsverschillen na is het verevend bedrag gelijk aan het geraamd bedrag.”

Tabel 2: Artikel 612 Gebruik van Goederen en Diensten.

Code	I	II	III=(I-II)	IV	V	VI=(IV-V)
	Verevend volgens de BR	Verevend uit IFMIS-rapport	Verschil	Voldaan volgens de BR	Voldaan uit IFMIS-rapport	Verschil
612	104.328.000	104.544.660	(216.659,60)	96.753.000	-	96.753.000

Verevend uit het IFMIS-rapport vertoont een overschot van SRD 216.659,60.

De Rekenkamer vraagt hiervoor om een verklaring.

Verklaring ministerie:

“Met betrekking tot het verschil van Code 612 Gebruik van Goederen en Diensten” wordt verwezen naar bijgaande toelichting verstrekt door sectie Begrotingen/BFZ” (zie bijlage 3).

Afdeling Centraal Kredietbewaking is belast met het registreren van de leveranciers in het Leveranciersbestand met betreffende offertes. Deze registratie is eenmalig. De leverancier blijft, ná eenmaal te zijn geregistreerd, in het bestand staan.

Reactie ministerie:

“Bevestiging. Conform instructies van de afdeling ICT/Freebalance wordt eenmalig een leverancierscode aangemaakt in het financieel systeem van de overheid.”

Het ministerie beschikt wel over de onderbouwing of subadministratie van het bedrag dat als verevend is verantwoord. Door het ministerie wordt een overzicht van de vaste leverancier/contractant/ overeenkomsten bijgehouden in een door het ministerie zelf opgemaakt overzicht. In dat overzicht zijn de leveranciers opgenomen met vermelding van de duur, het bedrag, de missive en opmerkingen. Daarnaast

zijn ook de vaste lasten; zoals, Telecommunicatiebedrijf Suriname (TELESUR), Surinaamsche Waterleiding Maatschappij (SWM) en N.V. Energie Bedrijven Suriname (EBS) (welke verrekend wordt).

In het dienstjaar 2021 telde het ministerie vier vaste leveranciers/contractanten/overeenkomsten (exclusief TELESUR, SWM en EBS), te weten: Foundation “Development Project & Services, Gideon Advisory Services N.V., Proluxe Security N.V. en Matraxx N.V.

De Rekenkamer constateert hierbij dat van de geselecteerde dossiers, bedragen uitbetaald zijn met adequate onderbouwing c.q. documentatie.

Reactie ministerie:

“Bevestiging met betrekking tot het leveranciersbestand. CKB/BFZMin BIBIS houdt intern een overzicht /map bij met betrekking tot de vaste leveranciers. Zodoende is overzichtelijk wat de periode voorafgaand de opzeggingstermijnen c.q. afstemming bij verlenging is. Daarnaast wordt een kopie van het getekende contract/overeenkomst met het ministerie opgeslagen, alsook een kopie van de missive en andere relevante stukken betreffende de leverancier.”

De Rekenkamer constateert van de vaste leveranciers van Min BIBIS in het dienstjaar 2021:

1. dat drie vaste leveranciers tegen de geldende dagkoers van de Centrale Bank van Suriname worden betaald,
2. het contract van één der vaste leveranciers verloopt in het jaar 2024.

5.3.3 Titel II. Programma's

Van Titel II. Programma's; is de kostenpost 1404 “Bilaterale Betrekkingen” gecontroleerd.

Tabel 3: Artikel 1404 Bilaterale Betrekkingen (Bedragen x SRD 1.000)

Programma:	1	2	3(1-2)	4(2/1)*100%
	Geraamd	Verevend	Verschil	Realisatie in %
1404 Bilaterale Betrekkingen	8.113.000	7.804.686,98	308.313,02	96%

De activiteiten van het programma Bilaterale Betrekkingen zijn geraamd voor SRD 8.113.000.

De tabel toont dat van het totaal geraamd bedrag, 96% verevend is, weliswaar met een verschil van SRD 308.313,02

Toelichting ministerie:

“Er is minder verevend dan geraamd. Enkele activiteiten hebben virtueel plaatsgevonden. De delegaties die hebben deelgenomen aan activiteiten zijn geminimaliseerd.”

Artikel 1404 heeft betrekking op de dienstreizen en betreft:

- code 61208 Binnenlandse reiskosten	SRD 114.475,94
- code 61210 Buitenlandse reiskosten	SRD 1.017.834,70
- code 61211 Buitenlandse verblijfkosten	SRD 1.648.945,29
- code 61214 Overige Reis en verblijfkosten	SRD 11.404,80
- code 61244 Representatie nationale en Internationale vertegenwoordiging	<u>SRD 5.012.026,25</u>
	<u>SRD 7.804.686,98</u>

Uit het verkregen overzicht voor het dienstjaar 2021 gaat het om, 18 dienstreizen waarvan er voor twee dienstreizen (Expo 2020 DUBAI, VAE en Werkbezoek Amsterdam, Nederland) in de maand november (23 nov – 2 dec en 25 nov – 2 dec) geen autorisatie is opgemaakt.

Verder kon de Rekenkamer niet beschikken over informatie inzake de wijze van vrijmaking van de middelen en door wie deze beschikbaar zijn gesteld.

De Rekenkamer vraagt hiervoor om een verklaring.

Verklaring ministerie:

“De verklaring: “verder beschikt de Rekenkamer niet over de informatie hoe de middelen vrijgemaakt zijn en door wie”, is niet verstrekt door sectie CKB. Gaarne bij desbetreffende afdeling het verzoek doen om een verklaring.”

“Voorts wordt aangegeven dat met betrekking tot uitgevoerde dienstreizen, de onderliggende stukken met betrekking tot autorisatie aanvragen, goedkeuring Min Fin, bestelbonnen en recu, ten alle tijde ter inzage liggen in archiefdozen bij de sectie CKB.”

De Rekenkamer wenst met betrekking tot bovenstaande verklaring van afdeling CKB te vermelden, dat er inderdaad ook is gevraagd naar een verklaring, maar tot op het moment van rapportage is er geen reactie ontvangen van de desbetreffende afdeling.

5.3.4 Titel III. Middelenbegroting

In het dienstjaar 2021 heeft Min BIBIS contante middelen ontvangen uit hoofde van de diverse consulaire opbrengsten. De Rekenkamer heeft een overzicht van de consulaire opbrengsten over 2021 in MS Excel van het ministerie ontvangen. Volgens het overzicht is over het dienstjaar 2021 een totaalbedrag van SRD 38.445.374,86 voor artikel 53141 Opbrengst Consulaire Diensten ontvangen.

Tabel 4: Artikel 53141 Opbrengst Consulaire Diensten

Geraamd bedrag	BR-2021 Ontvangen bedrag	Verantwoord bedrag
SRD 51.000.000	SRD 38.445.000	SRD 38.445.374,86

Met betrekking tot de Middelenbegroting is vastgesteld dat Min BIBIS geen donormiddelen heeft ontvangen. Uit de verkregen administratie blijkt dat de diensten van *FLY ALWAYS* airline en de

CANAWAIMA-veerdienst niet zijn verantwoord over het dienstjaar 2021. Want deze diensten waren toen niet operationeel, vanwege de COVID-19 pandemie.

Tabel 5: Overzicht ontvangsten Consulaire Opbrengsten 2021

Generaal Totaal	Financiële administratie Verantwoord		Financiële administratie hoofdkantoor (HQ) Consulaire Zaken (CONZA)		Verschil	
	Euro	USD	Euro	USD	Euro	USD
Toeristenkaart opbrengsten	516.775,00	217.880,00	516.775,00	217.880,00	0	0
Visa-opbrengsten	91.195,00	1.051.170,00	91.735,00	1.054.363,58	- 0540,00	- 3.193,58
Personen van Surinaamse Afkomst (PSA) - opbrengsten	15.300,00	480,00	386.510,30	960,00	-371.210,30	-480,00

De Rekenkamer constateert geen sluitend verband tussen het totaalbedrag van de inkomsten volgens de financiële administratie op het hoofdkantoor (HQ) en het bedrag dat is opgenomen in de administratie van de buitenposten.

Verklaring Consulaire Zaken (CONZA):

“De PSA-ontvangsten van het Consulaat-Generaal Amsterdam is alsnog verwerkt in het overzicht. Dit betekent dat het ontvangen bedrag in Surinaamse munteenheid meer bedraagt dan het ontvangen bedrag, zoals vermeld in het ontvangen overzicht van de verantwoording van de Niet-Belastingmiddelen”.

Tabel 6: Overzicht inventarisatie Consulaire Opbrengsten 2021

Omschrijving diensten:	Verstrekt aantal:		
	CONZA	VFS Global	Buitenpost
Toeristenkaarten	58	20.365	0
Visa	176	10.521	0
PSA	(Geen info)	(Geen info)	
Gratis visum (diplomatiek, courtesy, dienst)	140	0	

Op de vraag als de toeristenkaarten en visa-stickers op de buitenposten geïnventariseerd worden, verklaart CONZA het volgende:

“Voor een eenduidige administratie dienen de buitenposten als HQ de inventarisatie van de toeristenkaarten en visumstickers voorraden bij te houden. De bevoorrading van de toeristenkaarten en visumstickers ten behoeve van de buitenposten in de regio, Zuid-Amerika en Noord-Amerika worden voorzien door het ministerie, terwijl de buitenposten binnen Europa, de Aziatische landen en overige buitenposten worden bevoorrad door Consulaat-Generaal Amsterdam. Het Consulaat-Generaal Amsterdam houdt de grootste voorraad op na van de toeristenkaarten en visumstickers. De bevoorrading van HQ geschiedt op aanvraag bij het Consulaat-Generaal te Amsterdam”.

Artikel 53142 Kanselarijrechten

Volgens het overzicht is over het dienstjaar 2021 een totaalbedrag van SRD 3.996.377,07 ontvangen voor artikel 53142 Kanselarijrechten.

Tabel 7: Artikel 53142 Kanselarijrechten

Geraamd bedrag	BR-2021 Ontvangen bedrag	Verantwoord bedrag
SRD 494.000	SRD 3.996.000	SRD 3.996.377,07

Verklaring ministerie:

“Kanselarijrechten betreft ontvangsten verkregen uit:

- *aanvragen van paspoorten*
- *aanvragen van noodpaspoorten*
- *diverse burgerakten.*

“Voornoemde ontvangsten werden uitsluitend geïnd door de diplomatieke en consulaire missies. De toename van deze ontvangsten heeft betrekking op de verhoging van de diverse tarieven van paspoorten, noodpaspoorten en diverse burgerakten conform de Wet Heffing Kanselarijrechten, die per 1 augustus 2021 is ingegaan.

De ontvangen bedragen zoals aangegeven in het overzicht zijn niet volledig, aangezien het ministerie niet alle rapportages vanuit de diplomatieke en consulaire missies heeft ontvangen. Het is verwachtbaar dat de ontvangsten hoger zullen liggen na ontvangst van alle rapportages en de verantwoordingen verwerkt zijn.”

Door het verlaat ontvangen van de verklaring zijdens het ministerie kon de Rekenkamer deze niet beoordelen/toetsen.

5.4 Conclusie

In dit onderzoek is nagegaan als de Begrotingsrekening 2021 is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Tevens is onderzocht of bij het innen van de ontvangsten en het doen van betalingen, de terzake geldende voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag in acht zijn genomen.

Het onderzoek is uitgevoerd op het Ministerie Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking.

In dit hoofdstuk zijn de conclusies opgenomen ten behoeve van het ministerie. Het doel hiervan is om u te informeren over de kwaliteit van de administratieve organisatie binnen dit ministerie en om ter verbetering hiervan aanbevelingen te doen, die kunnen bijdragen tot een doelmatiger en doeltreffend functioneren.

- ❖ **Conclusie #1:** De begrotingsrekening 2021 is opgesteld conform de *“Instructie informatie-verstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening”* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).
- ❖ **Conclusie #2:** De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele Uitgaven, Programma’s en Middelen sluiten aan met de geraamde bedragen in de begrotingsrekening 2021. Er zijn geen verschillen geconstateerd.
- ❖ **Conclusie #3:** Interne beheersingsmaatregelen als richtlijnen en procedures, die qua opzet aanwezig zouden moeten zijn, zijn niet of onvoldoende geïmplementeerd op het ministerie. Dit leidt tot een zwakke interne beheersing, waardoor het ministerie risico’s loopt met betrekking tot de rechtmatige en doelmatigheid van de bestedingen.

Ten aanzien van de Operationele uitgaven:

- ❖ **Conclusie #4:** Door de Rekenkamer zijn geen procesaudits uitgevoerd voor de processen rondom de salariskosten van het gedetacheerd en lokaalpersoneel, omdat Min BIBIS aangeeft niet over goedgekeurde beschreven processen/procedures noch instructies per afdeling, te beschikken.
- ❖ **Conclusie #5:** Het ministerie beschikt niet over een personeelsbestand van het dienstjaar 2021.
- ❖ **Conclusie #6:** De Rekenkamer concludeert dat volgens IFMIS meer dan 80% van de kosten besteed is aan de 18 vertegenwoordigingen van Suriname in het buitenland.
- ❖ **Conclusie #7:** Met betrekking tot de archivering van personeelsdossiers worden die overzichtelijk in alfabetische volgorde opgeslagen, in een ruimte die echter ook toegang verschaft aan derden. Het archief beschikt niet over filekasten die op slot kunnen en is de ruimte niet goed beveiligd middels een alarmsysteem.
- ❖ **Conclusie #8:** De personeelsdossiers zijn onoverzichtelijk en bevatten veel conceptbrieven en beschikkingen.
- ❖ **Conclusie #9:** Met betrekking tot de presentielijsten constateert de Rekenkamer dat het ministerie geen uniforme format heeft gebruikt voor het dienstjaar 2021. Tevens wordt niet door alle diensten het tijdstip van aankomst en vertrek aangegeven. En komt het ook voor dat op sommige afdelingen helemaal niet geparafeerd wordt bij aankomst en vertrek.

Ten aanzien van de Programma’s:

- ❖ **Conclusie #10:** De Rekenkamer constateert dat er geen goede coördinatie is tussen de afdelingen met betrekking tot het programma 1404 - Bilaterale Betrekkingen, die uitsluitend betrekking heeft op de dienstreizen. Hierdoor kon er geen adequate en volledige informatie worden verstrekt aan de Rekenkamer.

Ten aanzien van de Middelenbegroting:

- ❖ **Conclusie #11:** De Rekenkamer constateert met betrekking tot de Opbrengst Consulaire Diensten geen sluitend verband tussen het totaalbedrag van de opbrengsten volgens de financiële administratie op het hoofdkantoor en het bedrag dat is opgenomen in de administratie van de buitenposten.
- ❖ **Conclusie #12:** Met betrekking tot de inventarisatie van de toeristenkaarten en visumstickers voorraden wordt er geen adequate administratie op de buitenposten noch op het hoofdkantoor bijgehouden, waardoor er verschillen zijn geconstateerd in de Consulaire Opbrengsten voor het dienstjaar 2021, die niet konden worden verklaard door Min BIBIS.

5.5 Aanbeveling

In dit hoofdstuk zijn de aanbevelingen van de Rekenkamer opgenomen ten behoeve van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking, die ter verbetering kunnen bijdragen tot een doelmatig en doeltreffend functioneren van het directoraat.

- ❖ **Aanbeveling #1:** De Rekenkamer beveelt aan te letten op de omissies in de begrotingsrekening 2021, en deze alsnog te laten corrigeren.
- ❖ **Aanbeveling #2:** Op de vraag van de Rekenkamer of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekeningen in overeenstemming zijn met de financiële administratie van het ministerie, is het aan te bevelen dat het ministerie deze bevestiging optijd doet.
- ❖ **Aanbeveling #3:** Het is noodzakelijk de interne beheersingsmaatregelen als richtlijnen en procedures in te stellen. Dit zal bij de uitvoering van de activiteiten op het ministerie leiden tot: handhaving van wet- en regelgeving, het beter identificeren en beheersen van risico's, de activa en lopende middelen beschermen, te zorgen voor de juistheid en volledigheid van de boekhouding, en het aanleveren van tijdige en betrouwbare financiële-, management- en prestatie-informatie.

Ten aanzien van de Operationele uitgaven:

- ❖ **Aanbeveling #4:** De Rekenkamer beveelt aan de interne beheersingsmaatregelen als richtlijnen en procedures in te stellen. Bij de uitvoering van de activiteiten op het ministerie kan dit leiden tot bevordering van de naleving van wet- en regelgeving.
- ❖ **Aanbeveling #5:** De Rekenkamer beveelt aan het personeelsbestand in orde te maken en acht het noodzakelijk dat het ministerie een deugdelijke back-up system bijhoudt om bij eventuele gestolen/verloren data, deze te bestendigen.
- ❖ **Aanbeveling #6:** De Rekenkamer beveelt aan de kostenposten/uitgaven zo laag mogelijk te houden en geen middelen te verspillen.

- ❖ **Aanbeveling #7:** De Rekenkamer beveelt het ministerie aan te zorgen voor een goede archivering van de personeelsdossiers in goedsluitende filekasten. Tevens dient de archief-ruimte waar dossiers worden opgeslagen, niet toegankelijk te zijn voor onbevoegden/derden.
- ❖ **Aanbeveling #8:** De Rekenkamer beveelt aan een systematiek te hebben in de ordening van files van oude naar recente documenten (of omgekeerd van recent naar oud)
- ❖ **Aanbeveling #9:** De Rekenkamer beveelt voor de consistentie van de presentielijsten aan dat het ministerie een uniform format hanteert, zodat alle personeelsleden per dienst/afdeling ook het tijdstip van aankomst en vertrek vermelden op de presentielijst. Daarnaast dienen alle personeelsleden deze lijsten te paraferen, tenzij dat via interne regels anders is bepaald voor sommige functionarissen.

Ten aanzien van de Programma's:

- ❖ **Aanbeveling #10:** De Rekenkamer beveelt het ministerie aan een betere afstemming te hebben tussen de afdelingen inzake het programma 1404 - Bilaterale Betrekkingen. Dit zal de synchronisatie van data omtrent dienstreizen beter tot zijn recht laten komen.

Ten aanzien van de Middelenbegroting:

- ❖ **Aanbeveling #11:** De Rekenkamer beveelt aan dat aanvullende informatie met betrekking tot de opbrengsten/ontvangsten tijdig wordt aangeleverd en verwerkt in de administratie.
- ❖ **Aanbeveling #12:** Voor een eenduidige administratie dienen zowel de buitenposten als het hoofdkantoor Min BIBIS, de inventarisatie van de toeristenkaarten en visumstickers voorraden adequaat bij te houden. Er moeten zo min mogelijk verschillen zijn.
- ❖ **Aanbeveling #13:** Het ministerie dient een adequate administratie bij te houden met betrekking tot de toeristenkaarten en visumstickers om de juistheid en volledigheid van de verantwoorde bedragen te waarborgen.

6 Ministerie van Financien en Planning

Directoraat Financien

6.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In dat kader is in de periode februari tot maart 2023 bij het Directoraat Financien de begrotings-rekening (BR) 2021 gecontroleerd.

De aanpak van de Rekenkamer bij de controle van BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotings-rekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet⁷. Met referentie aan dezerzijds schrijven van 12 januari 2023 met het kenmerk SR/1106/du no. 0016.23 is er op de vraag of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekeningen in overeenstemming zijn met de financiële administratie van het ministerie/directoraat, mondeling bevestigd dat de financiële bedragen van de BR 2021 in overeenstemming zijn met de financiële bedragen uit hun financiële administratie.
- De materialiteit die is vastgesteld op basis van de totale uitgaven van de begrotingsrekening 2021 van het Directoraat Financien, voor het vaststellen van de te controleren posten.
- De controlewerkzaamheden zijn aan de hand van de interne opgestelde werkprogramma's zijn de controlewerkzaamheden uitgevoerd.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotings-rekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Financien en Planning, Directoraat Financien. Het controlerapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen van de controle van de BR 2021 van het directoraat zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen van de staatsmiddelen door de overheid in het dienstjaar 2021.

---

⁷ De Comptabiliteitswet die tijdens het dienstjaar 2021 is gebruikt dateert van 1952, G.B. 1952 no. 111. Ondertussen is deze wet herzien in 2019, middels S.B. 2019 no. 98.

Verloop van correspondentie en/of veldonderzoek

In het kader van transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie weergegeven met de auditee:

- De aankondigingsbrief met kenmerk SR/1106/du no. 0016.23, aangehecht met de controlebevestigingsbrieven in 2-voud, is op 12 januari 2023 naar het Ministerie van Financiën en Planning cc Directoraat Financiën verzonden. Één exemplaar van de controlebevestigingsbrief moest binnen vijf (5) werkdagen na ontvangst, getekend en geretourneerd worden aan de Rekenkamer.
- Op 18 januari 2023 is de controlebevestigingsbrief ondertekend door de directeur van het Directoraat Financiën de dato 17 januari 2023, en geretourneerd aan de Rekenkamer.
- Het pre-audit gesprek heeft op donderdag 2 februari 2023 plaatsgevonden, waarbij het volledig Audit team van de Rekenkamer aanwezig was. Het directoraat werd vertegenwoordigd door twee (2) functionarissen in de functie van begrotingsboekhouder, beleidscoördinator Perzoneelszaken (PZ), het waarnemend onderhoofd Personeelszaken, het waarnemend hoofd Comptabiliteit, waarnemend onderhoofd Centrale Betaaldienst (CBD), het hoofd van de afdeling Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ) en de directeur van het directoraat. Tijdens het pre-audit gesprek is de PBC-lijst in behandeling genomen en vervolgens per mail naar voornoemde functionarissen verstuurd.
- Verder is er een tijdsplanning gemaakt om het onderzoek uit te voeren, op basis van de gestelde tijdslijmieten van de Rekenkamer.
- Door het hoofd van BFZ is er respectievelijk op 27 februari, 21 en 28 maart 2023 controle informatie opgestuurd naar de Rekenkamer.
- Op 30 maart 2023 is er dossiercontrole verricht.
- Op 6 april 2023 zijn de bevindingen middels een exit meeting met het directoraat, besproken.
- Op 6, 8 en 14 juni 2023 is er vanwege de noodzaak voor aanvullende auditwerkzaamheden, wederom controle gedaan op de afdeling PZ inzake overwerkvergoeding, gratificaties en uitdiensttredingen.

Naam

Het Ministerie van Financiën en Planning, Directoraat Financiën

Typologie

Het Ministerie van Financiën en Planning heeft als typologie Dienstverlening (overheid).

6.2 Het Ministerie van Financiën en Planning nader bekeken

Het Ministerie van Financiën en Planning bewaakt de inkomsten en uitgaven van de staat en bestaat uit drie directoraten, namelijk:

1. Het Directoraat Financiën, dat zorg draagt voor de betaling van de uitgaven van de Staat;

2. Het Directoraat der Belastingen waar een groot deel van de inkomsten van de Staat (Overheid) binnen komen;
3. Het Directoraat, Planning en Ontwikkelingsfinanciering, dat zorgdraagt voor het plannen en werving van fondsen voor ontwikkelingsprojecten.

Taakstelling

De algemene taakstelling van het Ministerie van Financiën en Planning is vervat in het staatsbesluit van 14 oktober 2020, houdende nadere wijziging van het Besluit Taakomschrijving departementen 1991 (S.B. 1991 no. 58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2017 no. 22 en SB 2020 no. 191 nadere wijziging taakomschrijving departementen).

6.2.1 Het Directoraat Financiën

Het Directoraat Financiën draagt zorg voor de betaling van de uitgaven van de Staat.

De taken van het Directoraat Financiën worden als volgt omschreven:

- Het Directoraat Financiën draagt zorg voor het algemeen beheer van alle staatsgelden en het toezicht op de juiste besteding daarvan. Hier wordt ook toezicht gehouden op de financiële belangen van de staat bij financiële en andere instellingen, waarin de staat een financieel belang heeft.
- De vertegenwoordiging van de staat in alle gevallen waarin deze deelneemt in het aandelenkapitaal van financiële instellingen wordt ook door dit directoraat bewaakt.
- Het toezicht op de staatsbanken, alsmede het volkskredietwezen en de pandhuizen, de heffing en inning van zegelrecht en andere wettelijk geheven rechten, het postwezen, de nationale loterijen zijn allemaal taken van het Ministerie van Financiën en Planning.
- Alle aangelegenheden betreffende de staatsbegroting en het algemeen begrotingsbeleid, alsook de rekening en verantwoording van staatsgelden behoren ook tot de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Financiën en Planning.
- Het Directoraat Financiën draagt ook zorg voor het algemeen financieel en monetair beleid, het verzekeringswezen en de circulatie van munten en muntbiljetten.
- Ook de aangelegenheden van deviezen – politieke aard, het een en ander in samenwerking met het Ministerie van Handel en Industrie (thans geheten het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie) en het toezicht op de naleving van het deviezenregiem inzake vergunningen voor invoer en uitvoer van goederen en diensten.
- Het aangaan van leningen, de uitgifte van schatkistbiljetten, promessen, de uitgiften van staatsgaranties alsmede de investering of herinvestering van staatsgelden zijn ook taken van dit Directoraat.

6.2.2 Organogram

De organisatiestructuur van het Directoraat Financiën heeft geen wijziging ondervonden ten opzichte van dienstjaar 2020. Het organogram van het Directoraat Financiën is in bijlage 3 opgenomen.

6.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

6.3.1 Inleiding

De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat Financiën is opgemaakt conform “*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*” van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet. (G.B. 1952 no. 111).

De geraamde bedragen volgens de BR 2021 komen overeen met de geraamde bedragen volgens de Begrotingswet (S.B. 2021, no. 103 van 3 augustus 2021).

Er zijn geen verschillen geconstateerd.

De begrotingsrekening bestaat conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet uit:

1. TITEL I: Operationele Uitgaven.
2. TITEL II: Programma's.
3. TITEL III: Middelenbegroting.
4. De toelichting van de oorzaken van de verschillen tussen de ramingen en de uitkomsten.
5. Het overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren.

Voor de controle van de begrotingsrekening over 2021 zijn volgens de materialiteit de onderstaande Codes/artikelen geselecteerd:

- 610 Lonen en Salarissen.
- 611 Sociale Premies.
- 612 Gebruik van goederen en diensten.
- 0266 Fiscal Strengthening to Support Economic Growth.
- 1501 Suppletie overheidsbijdrage pensioenfonds.
- 1609 Rentes.
- 1610 Aflossingen.
- 1611 Fees.
- 1702 Algemeen Onvoorzien.
- 53171 Opbrengsten verkoop Stroomlevering.
- 54101 IDB Lening.

6.3.2 Operationele Uitgaven

De operationele uitgaven worden onderverdeeld in lopende- en kapitaal uitgaven. De operationele uitgaven zijn geraamd en verevend voor respectievelijk SRD 62.483.000 om SRD 58.756.000.

Voor het directoraat is als kapitaaluitgaven een bedrag van SRD 342.000 geraamd ten gunste van de post inventaris. De realisatie van de post inventaris is nader in de BR 2021 toegelicht.

Tabel 1. Operationele uitgaven

(Bedragen x SRD. 1.000)

Code	Lopende Uitgaven	(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
		Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
610	Lonen en Salarissen	35.825	34.063	1.762	34.063	-
611	Sociale Premies	3.750	2.693	1.057	2.693	-
612	Gebruik van goederen en Diensten	22.532	21.644	888	17.502	4.142

Bron: Dir. Financiën, Rekenkamer van Suriname

Code 610 Lonen en Salarissen & Code 611 Sociale Premies

Volgens het ministerie is er minder verevend dan geraamd, omdat de loonsverhoging waarmee er rekening is gehouden in de Nota van Wijziging 2021 niet volgens planning verliep.

De loonsverhoging van 25% is niet meer afgewikkeld in het dienstjaar 2021.

De lonen en salarissen die zijn verwerkt onder de Code 610 en 611 en verantwoord in de BR 2021, zijn in dienstjaar 2021 niet in IFMIS geadmistreerd, waardoor er geen aansluiting mogelijk is van de BR 2021 met het IFMIS. De lonen en salarissen konden niet verwerkt worden in IFMIS.

Personeelsdossier controle

Er is een selectie van 25 personeelsdossiers gemaakt, waarbij deze dossiers een nadere controle hebben ondergaan.

De bevindingen zijn als volgt:

- De personeelsdossiers worden nauwkeurig bijgehouden in mappen.
- De staat van dienst van de ambtenaren wordt bijgehouden en in het dossier opgelegd.
- In het dossier worden de nodige documenten opgelegd, waarop duidelijk de persoonsgegevens vermeld staan.
- De functieomschrijvingen zijn duidelijk en afscheidelijk tussen de functionarissen die op de afdelingen PZ en salarisadministratie functioneren.
- Volgens de ontvangen overzichten van Personeelzaken van het directoraat was er in dienstjaar 2021 sprake van twee (2) uitdiensttredingen. Van één (1) ambtenaar is er geen ontslagbeschikking aangetroffen omtrent de datum van uitdiensttreding. De accumulatiestaat van desbetreffende ambtenaar vertoont dat er over 2021 normaal salaris is ontvangen. Het directoraat geeft als verklaring dat zij nog geen stukken, waaronder de ontslagbeschikking vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft ontvangen.

- Bij de controle op overwerkvergoeding, zijn er acht (8) gevallen geconstateerd, dat er geen presentielijsten inzake overwerk zijn aangetroffen. Verder zijn er bij zes (6) gevallen geconstateerd, dat er meer dan 30 uren per maand aan overwerk is verricht, zonder de verleende toestemming van de minister van Financiën te hebben aangetroffen.

Verklaring van het directoraat Financiën:

“In afstemming met het hoofd van de afdeling BFZ is gebleken dat er geen toestemming was m.b.t. het overschrijden van het maximum aantal uren” (zie bijlage 4).

- In twee (2) gevallen stemmen de uren volgens de overwerkstaat niet af met de presentielijst.
- In de maanden maart, april en december 2021, hebben ambtenaren overgewerkt, ondanks ze tijdens reguliere werktijd verlof hadden geboekt.

Verklaring van het directoraat Financiën:

“Doordat de medewerkers een overschot hadden aan verlofdagen en die niet mochten meenemen naar het volgend dienstjaar, hebben ze verlofdagen moeten opnemen. Daarnaast moest het werk ook nog doorgaan vanwege een drukke periode, zijn ze toch komen werken.”
(zie bijlage 4).

- Van de acht (8) gecontroleerde gratificatie uitkeringen, is er bij twee (2) gevallen geconstateerd, dat de gratificatie uitkering vooruitlopend op de jubileumdatum is gedaan.
- Eén (1) gratificatie is niet in het jubileumjaar uitgekeerd.

Code 612 Gebruik van Goederen en diensten

Volgens het directoraat is er minder verevend dan geraamd, vanwege het niet ontvangen van aanvragen; van de betalingen zijn er geen onderliggende documenten ontvangen ter afwikkeling en ook de beschikbare middelen bedragen minder dan de vrijgegeven middelen per kredietopening.

De bevindingen zijn als volgt:

Uit het IFMIS is er geconstateerd dat er voor Code 612 een totaalbedrag van SRD 17.973.584,02 staat geadministreerd als te zijn ontvangen, waarvan slechts SRD 16.815.257,93 is gefactureerd. Hierdoor ontstaat er een verschil van SRD 1.158.32,09 dat niet is gefactureerd.

Het bedrag dat niet is gefactureerd betreft stroomrekeningen over 2021 die onder codeerblok “61241 electriciteit” zijn geadministreerd.

Het verevend bedrag van SRD 21.644.000 dat in de BR 2021 staat verantwoord, is niet terug te vinden in de financiële administratie (IFMIS).

6.3.3 Programma's

Tabel 2. Programma's

(Bedragen X SRD 1.000)

Code	Programma's:	(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
		Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
0266	Fiscal Strengthening to Support Economic Growth (FISEG)	73.585	-	73.585	-	-
1501	Suppletie overheidsbijdrage pensioenfondsen	633.879	632.862	1.017	632.862	-
1609	Rentes	1.783.216	399.143	1.384.073	155.329	243.814
1610	Aflossingen	5.015.842	1.672.197	3.343.645	569.281	1.102.916
1611	Fees	20.180	19.736	444	17.762	1.974

Bron: Directoraat Financiën, Rekenkamer van Suriname

Code 0266 Fiscal Strengthening to Support Economic Growth (FISEG)

Volgens het directoraat is het geraamd bedrag niet aangesproken, omdat er door FISEG geen aanvragen zijn ingediend. Het vorengenoemde programma is gekoppeld aan Code 54101 IDB (Inter-American Development Bank) Lening van de middelenbegroting.

Er is onder Code 54101 IDB Lening een bedrag van SRD 73.585.000 begroot voor de financiering van het beleidsprogramma 0266 FISEG. Volgens de verantwoording in de BR 2021 is het project (beleidsprogramma) 0266 FISEG niet gerealiseerd, maar van het geraamd bedrag SRD 73.585.000 onder Code 54101 IDB Lening, ter financiering van dit project, is er een bedrag van SRD 6.815.000 ontvangen.

Code 1501 Suppletie overheidsbijdrage pensioenfondsen

Volgens het directoraat zijn de meerkosten niet in de Nota van Wijziging 2021 (NvW 2021) meegenomen, gezien de informatie, betreffende ondersteuningstoelage in juni 2021 en extra koopkrachtversterking in september 2021, nog niet bekend was.

De controle wijst uit dat het Directoraat Financiën niet beschikt over een bestand van het aantal gepensioneerden en ontvangt ook geen overzichten vanuit CEBUMA over de betalingen die zijn gedaan aan gepensioneerden. Hierdoor kan afgeleid worden dat het directoraat Financiën geen afstemming pleegt of verbandscontrole doet over het aangevraagde bedrag vanuit het Pensioenfonds en het bestand aan pensioengerechtigden.

Het bedrag dat onder Code 1501 is verantwoord, stemt af met de administratie (IFMIS) en vertoont geen verschillen. Over de juistheid van het verantwoord bedrag onder Code 1501 Suppletie Overheidsbijdrage Pensioenfondsen kan door de Rekenkamer geen uitspraak gedaan worden, aangezien er ook externe stakeholders (Pensioenfonds en CEBUMA) van belang zijn voor zo een diepgaande controle.

Code 1609 Rentes

Volgens het directoraat is er minder verevend dan geraamd/begroot, aangezien er minder aanvragen van het Bureau voor de Staatsschuld zijn afgehandeld, vanwege het ingezette traject van de schuld-herschikking. Uit het IFMIS blijkt dat er voor internationale organisaties c.q. ontwikkelingsbanken een bedrag ad SRD 298.886.524,80 en voor leningen binnenland een bedrag ad SRD 102.000.375,45 aan rentes is betaald; hetgeen samen neerkomt op een totaalbedrag van SRD 400.886.900,25.

Maar onder Code 1609 vermeld de BR 2021 een bedrag van SRD 399.143.000. Bij afstemming van het IFMIS met het BR-cijfer is er een verschil geconstateerd van SRD 1.743.900,25. Het bedrag dat aan rentes is betaald in dienstjaar 2021 is mogelijk onjuist verantwoord.

De verantwoording van Code 1609 in afstemming met de administratie vertoont dus afwijkingen c.q. verschillen van SRD 1.743.900,25. Volgens het Directoraat betreft het koersverschillen.

Code 1610 Aflossingen

Volgens het directoraat is er minder verevend dan geraamd/begroot aangezien er minder aanvragen van het Bureau voor de Staatsschuld zijn afgehandeld, vanwege het ingezette traject van de herschikking van de staatsschuld.

Uit het IFMIS blijkt dat er voor internationale organisaties c.q. ontwikkelingsbanken een bedrag ad SRD 953.602.103,52 en voor leningen binnenland een bedrag adSRD 734.707.057,36 is afgelost. Samen komt de aflossing op een totaalbedrag van SRD 1.688.309.160,88.

Onder Code 1610 vermeld de BR 2021 echter een bedrag van SRD 1.672.197.000.

Bij afstemming van het IFMIS met de BR is er een verschil geconstateerd van SRD 16.112.160,88.

Het bedrag dat aan aflossingen is betaald in dienstjaar 2021 is mogelijk onjuist verantwoord.

De verantwoording van Code 1610 in afstemming met de financiële administratie vertoont afwijkingen c.q. verschillen van SRD 16.112.160,88. Maar volgens het Directoraat betreft het koersverschillen.

Code 1611 Fees

Volgens het directoraat is er minder vervend dan geraamd/begroot gezien er minder aanvragen van het Bureau voor de Staatsschuld zijn afgehandeld, vanwege het ingezette traject van herschikking van de schuld. De controle wijst verder uit dat het directoraat niet beschikt over de leningsover-eenkomsten. De leningsovereenkomsten worden via Bureau Staatsschuld afgesloten en beheerd. Het Directoraat Financiën krijgt naar verluidt slechts opdrachten inzake de betalingen van aflossingen, rentes en fees toegestuurd ter afhandeling.

Het bedrag dat aan fees is betaald in het dienstjaar 2021, is juist verantwoord. De verantwoording onder Code 1611 in afstemming met de financiële administratie (IFMIS), vertoont geen verschillen.

Code 1702 Algemeen Onvoorzien

Volgens het directoraat is er minder verevend dan geraamd, omdat niet alle autorisaties afgewikkeld zijn. De reden hiertoe ligt in het ontbreken van documenten van de leveranciers die niet zijn geregistreerd en/of door de facturen die niet zijn ingediend.

De aansluiting van de BR 2021 met de financiële administratie (IFMIS) vertoont verschillen. Er is over het dienstjaar 2021 onder Code 1702 meer verantwoord (BR 2021) in vergelijking met de financiële administratie (IFMIS). Volgens de BR 2021 onder Code 1702 bedraagt het verevend bedrag, SRD 195.124.000 en volgens de financiële administratie (IFMIS) staat er een bedrag van SRD 194.206.283,16 geadministreerd. Het verschil bedraagt SRD 917.716,90.

Uit de administratie (IFMIS) blijkt dat er een bedrag van SRD 559.647,25 minder is gefactureerd dan als ontvangen staat geadministreerd.

Het niet gefactureerd bedrag betreft vijf (5) betalingen en is al volgt onderbouwd:

- De betaling ROM no. 27/ORAG de dato 20/1/2021 TI no. 210 autorisatie no. 2 de dato 11/2/2021 betreffende het renoveren van het pand gelegen aan de Prins Hendrikstraat no. 14 (oud Surland gebouw) is een bedrag van SRD 971.074,50 die geadministreerd staat als te zijn ontvangen. Van het ontvangen bedrag van SRD 971.074,50 voor het verrichten van de betaling is slechts de helft gefactureerd, namelijk SRD 485.537,25.
- Onder codeerblok 61263 overige algemene kosten is er een totaalbedrag van SRD 74.110 als niet gefactureerd geadministreerd, alhoewel deze middelen als ontvangen staan geadministreerd. Het bedrag van SRD 74.110 is een optelling van vier (4) betalingen, te weten:

No. 775/RVM dd 12/5/2021 TI no. 1502 Autorisatie no. 39 dd 20/8/2021 een bedrag van SRD 48.510

No. 775/RVM dd 12/5/2021 TI no. 1502 Autorisatie no. 39 dd 20/8/2021 een bedrag van SRD 19.800

No. 775/RVM dd 12/5/2021 TI no. 1554 Autorisatie no. 40 dd 20/8/2021 een bedrag van SRD 2.000

No. 775/RVM dd 12/5/2021 TI no. 1502 Autorisatie no. 39 dd 20/8/2021 een bedrag van SRD 3.800

Totaal SRD 74.110

6.3.4 Middelenbegroting

Tabel 3. Middelenbegroting

(Bedragen X SRD 1.000)

Code	Ontvangsten	(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
		Geraamd	Ontvangen	Verschil
53171	Opbrengsten verkoop Stroomlevering	691.000	2.326.178	-1.635.178
54101	IDB Lening	73.585	6.815	66.770

Bron: Dir. Financiën, Rekenkamer van Suriname

Code 53171 Opbrengsten verkoop stroomlevering

Volgens het Directoraat is er meer ontvangen dan geraamd, vanwege de aanpassing van de wisselkoers in juni 2021 (van gemiddeld SRD 14,- naar SRD 21 voor 1 USD), en ook wegens enkele prijsaanpassingen gedurende het dienstjaar 2021.

Code 51401 IDB Lening

Voor het beleidsprogramma 0266 FISEG is er een bedrag van SRD 73.585 geraamd op de begroting, welke gefinancierd wordt door de Inter-American Development Bank (IDB). Door het directoraat is er geen verklaring gegeven waarom er minder is ontvangen van de IDB, dan geraamd. Er is ook geen documentatie omtrent het ontvangen bedrag van de IDB ad SRD 6.815.000 en waarvoor dit bedrag is aangewend. Aangezien Code 0266 FISEG nihil bedraagt bij de verevening, is deze post niet getoetst.

Afdeling Interne controle (IC)

Van de afdeling IC van het Directoraat Financiën heeft de Rekenkamer geen informatie ontvangen over de controlewerkzaamheden, die in dienstjaar 2021 zijn uitgevoerd.

6.4 Conclusies

Bij de controle van de BR 2021 van het Directoraat Financiën is onderzocht of de begrotingsrekening is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Tevens is nagegaan of bij het innen van ontvangsten en het doen van betalingen, de terzake geldende voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag in acht zijn genomen.

De controle is uitgevoerd op het Directoraat Financiën, waarbij de navolgende conclusies zijn getrokken, namelijk:

- De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat Financiën is opgemaakt conform *“Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening”* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet. (G.B. 1952 no. 111). De geraamde bedragen volgens de BR 2021 komen overeen met de bedragen volgens de Begrotingswet (S.B. 2021, no. 103 van 3 augustus 2021).
- Er is op onrechtmatige wijze overwerk, voor meer dan dertig (30) uren per maand, verricht. Dit geschiedde in strijd met S.B. 1976 no. 25 art. 1 lid 3, waarbij er zonder toestemming van de betrokken minister is overgewerkt.
- De lonen en salarissen die zijn verantwoord onder de Codes 610 en 611 in de BR 2021, zijn in 2021 niet in IFMIS geadministreerd, waardoor er geen aansluiting is van de BR 2021 met het IFMIS.
- De juistheid van het verantwoord bedrag onder Code 612 in de BR 2021 (SRD 21.644.000,-) kan niet vastgesteld worden, aangezien er in de financiële administratie (IFMIS) onder voren genoemde code een bedrag van SRD 16.815.257,93 staat geadministreerd.
- Het verantwoord bedrag onder Code 1501 Suppletie Overheidsbijdrage Pensioenfonds kon niet op juistheid gecontroleerd worden, gezien er ook bij externe stakeholders met name Pensioenfonds en CEBUMA-informatie opgevraagd moest worden voor nadere onderbouwing.

- De juistheid van de aangevraagde bedragen vanuit het Pensioenfonds kan ook niet getoetst worden, omdat het Directoraat Financiën niet beschikt over een bestand met het aantal pensioengerechtigden.
- Het bedrag dat aan Code 1610 aflossingen en Code 1609 rentes, in dienstjaar 2021 is betaald, kon niet op juistheid beoordeeld worden, omdat de verantwoorde bedragen volgens de BR 2021 niet afstemmen met de administratie (IFMIS). Het risico is dat hiermee gepaard gaat is dat een verantwoording van onjuiste cijfers, ook voor een onjuiste weergave van de schuldpositie van de Staat kan zorgdragen.
- Conform één der taakstellingen van het directoraat, met name: "*Het algemeen beheer van alle staatsgelden, waaronder leningen en schenkingen en het toezicht op de richtige besteding daarvan*" blijkt dat er binnen het directoraat geen verbandscontrole wordt uitgevoerd op het bedrag dat Bureau Staatschuld aangeeft dat betaald moet worden t.b.v. rente-betalingen en aflossingen. Als beheerder van alle staatsgelden is het van eminent belang dat het directoraat in het bezit is van alle genomen besluiten aangaande leningsovereenkomsten.
- De juistheid van het verantwoord bedrag, onder Code 1702 Algemeen Onvoorzien over dienstjaar 2021, kan niet vastgesteld worden, omdat het verantwoord bedrag volgens de BR 2021 niet afstemt met de financiële administratie (IFMIS). De verantwoording van onjuiste cijfers, zorgt voor een onjuiste Financiële status.
- De afdeling IC heeft geen informatie overgelegd van de controles die in het dienstjaar 2021 zijn uitgevoerd.

6.5 Aanbevelingen

Hieronder worden de aanbevelingen van de Rekenkamer van Suriname met betrekking tot de controle op BR 2021 van het Directoraat Financiën belicht:

- Er wordt zeer aanbevolen om risico's die zorgdragen voor een materiële afwijking binnen het directoraat te minimaliseren door de interne beheersingsmaatregelen adequaat te laten functioneren.
- In het kader van goed bestuur en efficiëntere controle, is het van belang dat de administratie van de lonen en salarissen wederom in IFMIS wordt geadministreerd.
- Het administreren van de uitgaven en ontvangsten moet zorgvuldig en nauwkeurig geschieden, zodat de verantwoorde bedragen in de BR, afstemmen met de administratie van het directoraat.
- Het beheer van de administratie dient accuraat te geschieden, waarbij transacties c.q. betalingen volledig en juist worden geadministreerd.
- Vanwege aanhoudende klachten vanuit de ministeries omtrent het functioneren van IFMIS is het zeer aan te bevelen dat het Ministerie van Financiën en Planning spoedig een IT – audit hierop dient uit te voeren, om de werking van het systeem te toetsen.
- De afdeling Inyerne Controle moet frequenter ingezet worden voor het verrichten van controlewerkzaamheden op de Financiële administratie.

- Het Directoraat Financiën dient in het bezit te zijn van alle benodigde overzichten c.q. bestanden omtrent uitgevoerde programma's, waarbij er vanuit het directoraat slagvaardiger middelen worden vrijgegeven, voor betalingen.

7 Ministerie van Financien en Planning

Directoraat Belastingen

7.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In dat kader is in de periode februari tot maart 2023 bij het Directoraat belastingen de begrotingsrekening (BR) 2021 gecontroleerd.

De aanpak van de Rekenkamer bij de controle van BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet⁸. Met referentie aan dezerzijds schrijven van 25 januari 2023 met kenmerk SR/1106/du en briefno. 0016.23 is er op de vraag of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekeningen in overeenstemming zijn met de financiële administratie van het ministerie/directoraat, mondeling bevestigd dat de financiële bedragen van de BR 2021 in overeenstemming zijn met de financiële bedragen uit hun financiële administratie.
- De materialiteit die is vastgesteld op basis van de totale uitgaven van de begrotingsrekening 2021 van het directoraat Belastingen, voor het vaststellen van de te controleren posten.
- Aan de hand van de opgestelde risico-matrix en werkprogramma's zijn de geïdentificeerde risico's getoetst, door de cijfers in de administratie van het directoraat af te stemmen met de verantwoordcijfers (verevende bedragen) in de BR 2021.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Financien en Planning, Directoraat Belastingen. Het controlerapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen van de controle van de BR 2021 van het directoraat zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen van de staatsmiddelen door de overheid in het dienstjaar 2021.

---

⁸ De Comptabiliteitswet die tijdens het dienstjaar 2021 is gebruikt dateert van 1952, G.B. 1952 no. 111. Ondertussen is deze wet herzien in 2019, middels S.B. 2019 no. 98.

Verloop van correspondentie en/of veldonderzoek

In het kader van transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie weergegeven met de auditee:

- De aankondigingsbrief met kenmerk SR/1106/du no. 0016.23, is samen met de controlebevestigingsbrieven in 2-voud, op 12 januari 2023 naar het Ministerie van Financiën en Planning met cc Directoraat Belastingen verzonden. Één exemplaar van de controlebevestigingsbrief moest binnen vijf (5) werkdagen na ontvangst, getekend en geretourneerd worden aan de Rekenkamer.
- Op 20 januari 2023 is de controlebevestigingsbrief ondertekend door de directeur van het Directoraat Belastingen de dato 18 januari 2023, en geretourneerd aan de Rekenkamer.
- Het pre-audit gesprek heeft op vrijdag 3 februari 2023 plaatsgevonden, waarbij het volledig auditteam van de Rekenkamer aanwezig was. Het directoraat werd vertegenwoordigd door de sectiechef van de afdeling salarisadministratie, een medewerker Planning, Finance & Control (PFC). Tijdens het pre-audit gesprek is de PBC-lijst in behandeling genomen en vervolgens per mail naar voornoemde functionarissen verstuurd.
- Verder is er een tijdsplanning gemaakt om het onderzoek uit te voeren, op basis van de gestelde tijdslimieten van de Rekenkamer.
- Door de sectiechef salarisadministratie is op 9 februari 2023 informatie opgestuurd naar de Rekenkamer. Op 15 februari is per mail een terugkoppeling geweest, waarbij er een schriftelijke verklaring werd gegeven op de constatering. Verder is er op 16 februari, en op 8 en 9 maart 2023 wederom informatie via mail door voornoemde functionaris verzonden naar de Rekenkamer.
- Op 8 en 9 maart 2023 is er een dossiercontrole verricht, waarbij er een selectie is gemaakt van 27 personeelsdossiers zijn gecontroleerd.
- Op 9 maart 2023 zijn ook de accumulatie staten van het dienstjaar 2021 gecontroleerd.
- Op 10 maart 2023 is er een dossiercontrole verricht op de post 0218 - Capaciteitsopbouw Belastingdienst en op 16 maart 2023 zijn nog enkele overzichten opgestuurd vanuit de afdeling PFC.
- In de week van 16 - 19 maart 2023 zijn de bevindingen van het onderzoek geformuleerd en op maandag 20 maart 2023 zijn de bevindingen middels een exit meeting met het directoraat Belastingen besproken. Bij de exit meeting was het volledig auditteam wederom aanwezig met ondersteuning van de Adjunct - Secretaris. Vanuit de zijde van het directoraat waren aanwezig: het hoofd PFC, medewerker PFC, sectiechef salarisadministratie en een functionaris van het Opleidingscentrum Financiën.
- Op maandag 20 maart 2023 is een deel van de verklaringen per mail opgestuurd door het directoraat met betrekking tot de bevindingen, die zijn behandeld tijdens de exit-meeting.
- Op 31 mei 2023 zijn de onderliggende documenten van de ontvangstenposten uit de middelenbegroting, inkomstenbelasting, invoerrechten en AOV-premie, per mail opgevraagd. Op 1 juni 2023 is de gecorrigeerde BR 2021 en overzicht Inkomstenbelasting (IB), AOV en Invoerrechten (Excel file) per mail opgestuurd naar de Rekenkamer.

- Eveneens is op 1 juni 2023 door de Rekenkamer per mail opgevraagd: het innings-beleid, het vrijstellingenbeleid, en een omschrijving van de effectieve controles die er zijn verricht, zoals de toelichting in de begrotingsrekening 2021 vermeldt. Eerder is ook een overzicht van de restituties en vrijstellingen opgevraagd.
- Op 6 juni 2023 is er vanuit het directoraat verwezen naar de documenten die op 1 juni 2023 zijn opgestuurd naar de Rekenkamer. Maar tot heden 20 juni 2023 is de opgevraagde informatie op 1 juni 2023 niet ontvangen.

Naam

Het Ministerie van Financiën en Planning, Directoraat Belastingen

Typologie

Het directoraat Belastingen heeft als typologie Dienstverlening middels heffing en inning van de belastingsinkomsten.

7.2 Het Directoraat Belastingen nader bekeken

De Belastingdienst is één van de drie directoraten van het Ministerie van Financiën en Planning, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de belastingwetten. De Belastingdienst heeft tot taak de belastingen, zoals de inkomstenbelasting te heffen en te innen, zodat de belastinggelden in de staatskas terechtkomen. Verder voert de dienst der Belastingen ook de controle uit op de naleving van de belastingwetten.

7.2.1 Taakstelling

De algemene taakstelling van het Ministerie van Financiën, directoraat Belastingen, is vervat in het Staatsbesluit van 14 oktober 2020, houdende nadere wijziging van het Besluit Taakomschrijving departementen 1991 (S.B. 1991 no. 58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2017 no. 22 en S.B. 2020 no. 191 nadere wijziging taakomschrijving departementen).

De directeur van belastingen is verantwoordelijk voor het voeren van het algemeen management beheer van de belastingdienst, het realiseren van fiscale en overige bij wet opgedragen taken en doelstellingen van de belastingdienst. Verder wordt een bijdrage verwacht aan het beleid van het Ministerie van Financiën (vide ook de Organisatiebeschikking Belastingdienst, G.B. 1970, no. 40).

Om aan voornoemde vorm en inhoud te geven heeft de directeur der Belastingen beschikking over een organisatie met een aantal op dit terrein gespecialiseerde eenheden, te weten:

- 1 Inspectie der Directe Belastingen;
- 2 Inspectie der Invoerrechten en Accijnzen (Douane);
- 3 Inspectie Omzetbelasting;

- 4 Ontvangkantoor der Directe Belastingen;
- 5 Ontvangkantoor der Invoerrechten en Accijnzen.

Om haar taak als de bestuurlijk verantwoordelijke voor de belastingdienst vorm en inhoud te kunnen geven, heeft de Belastingdienst verder de beschikking over stafafdelingen, die gespecialiseerd zijn op de invulling van de verantwoordelijkheden van de directeur.

De hoofden van deze afdelingen vormen samen met de directeur, de staf van het Directoraat Belastingen, te weten:

- 1 Fiscale Zaken Directe Belastingen;
- 2 Fiscale Zaken Indirecte Belastingen;
- 3 Planning Finance en Control;
- 4 Algemene en Interne Zaken;
- 5 Electronic Data-processing;
- 6 Tax Payer service;
- 7 Personeel en Organisatie;
- 8 Opleidingscentrum Financien;
- 9 Documentatie en Informatie Voorziening.

7.2.2 Organogram

De organisatiestructuur van het Directoraat Belastingen heeft geen wijziging ondergaan ten opzichte van dienstjaar 2020. De organisatiestructuur is nog in concept en, dus is nog niet geformaliseerd.

Het organogram van het Directoraat Belastingen is in bijlage 3 opgenomen.

7.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

7.3.1 Inleiding

De Begrotingsrekening (BR) 2021 van het Directoraat Belastingen is opgemaakt conform *“Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening”* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet. (G.B. 1952 no. 111).

De geraamde bedragen volgens de BR 2021 komen overeen met de bedragen volgens de Begrotingswet (S.B. 2021, no. 103 van 3 augustus 2021).

Er zijn geen verschillen geconstateerd.

De begrotingsrekening bestaat conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet 1952 no.111 uit:

- TITEL I: Operationele Uitgaven.
- TITEL II: Programma's.

- TITEL III: Middelenbegroting.
- De toelichting van de oorzaken van de verschillen tussen de ramingen en de uitkomsten.
- Het overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren.

Voor de controle van de begrotingsrekening over 2021 zijn volgens de materialiteit de onderstaande Codes/artikelen geselecteerd:

- 610 Lonen en Salarissen.
- 611 Sociale Premies.
- 612 Gebruik van goederen en diensten.
- 0119 Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen.
- 0218 Capaciteitsopbouw Belastingdienst.
- 0219 Modernisering/verzelfstandiging van de belastingorganisatie.
- 0506 Nieuw automatisering belastingstelsel alsmede onderhoud van het douane stelsel en scans.
- 51010 Inkomsten Belasting (Incl. Loonbelasting).
- 51170 Invoerrechten.
- 55003 AOV Premie.

7.3.2 Operationele Uitgaven

De operationele uitgaven worden onderverdeeld in lopende- en kapitaal uitgaven. De operationele uitgaven zijn geraamd en verevend voor respectievelijk SRD 82.716.000,00 om SRD 69.124.000,00. Voor het directoraat is als kapitaaluitgaven een bedrag van SRD 684.000,00 geraamd ten gunste van de posten inventaris en transportmiddelen voor respectievelijk, SRD 479.000,00 om SRD 205.000,00. De realisatie van de post inventaris is nader in de BR toegelicht. De post transportmiddelen is niet aangesproken, doordat er in dienstjaar 2021 geen transportmiddelen zijn aangeschaft.

Tabel 1. Operationele uitgaven

(Bedragen x SRD. 1.000)

Code	Lopende Uitgaven	(1)	(2)	(3)=(1)- (2)	(4)	(5)=(2)-(4)
		Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
610	Lonen en Salarissen	64.167	55.640	8.527	55.640	-
611	Sociale Premies	6.685	4.877	1.808	4.877	-
612	Gebruik van goederen en Diensten	10.971	8.171	2.800	11.768	-3.597

Bron: Dir. Belastingen, Rekenkamer van Suriname

Code 610 Lonen en Salarissen & Code 611 Sociale Premies

Volgens het ministerie is er minder verevend dan geraamd, omdat de uitbreiding van de personeelsbezetting niet volgens planning verliep. De indiensttredingen hebben zich niet voortgedaan wegens de

COVID-19 pandemie, waarbij er geen geschikte locatie was om het personeel conform de COVID-19 protocollen te accommoderen.

Bij de aansluiting van de salariskosten, verwerkt onder de Code 610 en 611, verantwoord in de BR 2021 met het Integrated Financial Management Information System (IFMIS) en de Centraal Bureau Mechanische Administratie (CEBUMA) – staten is onderstaande geconstateerd.

Afstemming BR 2021 met de financiële administratie (IFMIS)

Het bedrag dat onder Code 610 en 611 is verantwoord in de BR 2021 stemt af met de financiële administratie (IFMIS) en vertoont geen verschillen c.q. afwijkingen.

Ter toetsing van de juistheid van het verantwoord bedrag is de aansluiting gedaan van de CEBUMA – staten, die de werkelijke betaalde brutosalarissen over 2021 weergeven, met de BR 2021. Bij de aansluiting is onderstaande afwijking geconstateerd.

Afstemming BR 2021 met de CEBUMA - Staten

Bij de aansluiting van het verevend bedrag opgenomen in de BR 2021, voor Code 610 en 611, met de CEBUMA – staten is dit bedrag onjuist verantwoord in de BR 2021 en vertoont verschillen. De CEBUMA – staten vertonen dat er een totaalbedrag van SRD 60.791.218,85 aan brutosalarissen is uitbetaald. Dit bedrag stemt niet overeen met het totaal verevend bedrag, van SRD 60.517.000,00 dat in de BR 2021 is verantwoord onder de Code 610 en 611. Het verschil bedraagt SRD 274.218,85.

Controle Personeelsdossiers

Er is een selectie van 27 personeelsdossiers gemaakt, waarbij deze dossiers nader zijn onderzocht. (zie bijlage 2)

De bevindingen zijn:

- De personeelsdossiers worden nauwkeurig bijgehouden in mappen.
- De staat van dienst van de ambtenaren wordt bijgehouden en in het dossier opgelegd.
- In het dossier worden de nodige documenten opgelegd, waarop duidelijk de persoonsgegevens vermeld staan.
- De functie-omschrijvingen zijn wel duidelijk en ordelijk gescheiden tussen de functionarissen die op de afdelingen PZ werken van die op salarisadministratie functioneren.
- Van de twee (2) gratificaties die ten laste van dienstjaar 2021 zijn uitgekeerd, heeft één (1) gratificatie betrekking op het jubileumjaar 2020.
- Van de zevenentwintig (27) gecontroleerde dossiers, heeft de toekenning van heffingskorting op rechtmatige wijze plaatsgevonden. Er is geconstateerd dat als de loonbelasting van de ambtenaar minder dan SRD 750,00 bedraagt, ontvangt deze ambtenaar een maximale heffingskorting gelijk aan de loonbelasting. Bedraagt de loonbelasting meer dan SRD 750,00 ontvangt betrokkene een heffingskorting van maximaal SRD 750,00.

- Er is één (1) dossier aangetroffen betreffende een ontheffing. Hierin is een schrijven aangetroffen met als besluit, betrokkene te ontlasten van zijn werkzaamheden. Maar er is geen ontheffingsbeschikking aangetroffen voor het bekrachtigen van het genomen besluit. De rechtzaak van de ontheven ambtenaar tegen de Staat Suriname, is nooit afgehandeld en betrokkene heeft vijf (5) jaren (11/01/2016 - 7/04/2021) geen mogelijkheid gehad tot bevordering en salarisverhoging. De ontheven ambtenaar is ook niet tijdig in een andere functie benoemd, waardoor er salaris wordt uitbetaald zonder geleverde prestatie.
- Het verlenen van verlof buitenbezwaar heeft op rechtmatige wijze plaatsgevonden.
- De toekenning van autotoelage aan de acht (8) ambtenaren heeft op rechtmatige wijze plaatsgevonden. Volgens Missive no. 172 de dato 7 februari 2019 wordt er aan ambtenaren, in het bijzonder de deurwaarders en de buitendienst, naast de maandelijkse vervoerstoelage volgens Missive no. 1001/RvM de dato 8 oktober 2012, een extra vergoeding van SRD 960,00 toegekend voor het inzetten van hun privé voertuig. Deze extra vergoeding heeft betrekking op de diensten: Inspectie Omzetbelasting (OB), Inspectie Indirecte Belastingen (IDB) en Ontvanger Directe Belastingen (ODB).

Code 612 Gebruik van Goederen en diensten

Volgens het directoraat is er minder verevend dan geraamd, vanwege de late uitbetalingen aan aannemers.

Uit onderzoek zijn er verschillen geconstateerd tussen het verevend bedrag volgens het Freebalance samenvattend rapport (IFMIS) en het bedrag dat is verantwoord in de BR 2021.

Uit het Freebalance samenvattend rapport (IFMIS) is het verevend bedrag onder voornoemde code onjuist verantwoord in de BR 2021. Het bedrag volgens IFMIS stemt niet af met de BR, waarbij de bedragen respectievelijk, SRD 8.133.357,12 om SRD 8.171.000,00 bedragen.

Het verschil van voorgaande bedragen is SRD 37.642,88.

Verklaring Directoraat Belastingen:

“Het verschil ontstaat vanwege het achteraf indienen van bonnen, terwijl het boekjaar reeds is afgesloten”.

Verklaring Directoraat Financiën

Conform het Freebalance samenvattend rapport is het verevend bedrag afgerond, SRD 8.133.000,- en volgens de Begrotingsrekening 2021 is het verevend bedrag afgerond SRD 8.171.000,-.

Het verschil ad. SRD 39.660,96 behelst Bestelnummer 215 ten name van EBS, waarvan de Goederen Ontvangst Bon (G.O.B) # 94560 is geannuleerd in plaats van goedgekeurd. Doordat de G.O.B niet is goedgekeurd, is het bedrag niet opgeteld bij kolom Verevend (zie bijlage 5).

Reactie op bovenstaande vanuit de Rekenkamer

De Rekenkamer heeft echter geconstateerd dat in de BR 2021 het geannuleerd bedrag van

SRD 39.660,96 ter verantwoording wel is inbegrepen, waardoor er een bedrag van SRD 8.171.000,00 is verantwoord.

Uit het IFMIS-rapportage van Code 612 is er geconstateerd dat de stroomrekeningen van de overheid niet gefactureerd worden, alhoewel de middelen wel als te zijn ontvangen worden geadmistreerd. Over 2021 gaat het om een totaalbedrag van SRD 402.559,59 dat niet is gefactureerd aan stroomrekeningen, maar wel als te zijn ontvangen geadmistreerd onder codeerblok 61241 Electriciteit.

Verklaring Directoraat Belastingen:

“Er wordt gekeken naar Prioriteit. De raming op Code 612 was niet toereikend om alle aanvragen af te handelen. Ook contributies worden betaald. Er worden facturen die van minder belang zijn opgeschoven om dringende aanvragen toch nog door te laten gaan”.

7.3.3 Programma's

Tabel 2. Programma's

(Bedragen X SRD 1.000)

Code	Programma's:	(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
		Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
0119	Renovatie en nieuwbouw kantoor-gebouwen	958	958	-	-	958
0218	Capaciteitsopbouw Belastingdienst	1.711	1.711	-	1.851	-141
0219	Modernisering/verzelfstandiging van de belastingorganisatie	2.053	883	1.170	774	108
0506	Nieuw automatisering belasting-systeem alsmede onderhoud van het douanesysteem en scans	20.750	18.772	1.978	18.772	-

Bron: Directoraat Belastingen, Rekenkamer van Suriname

Code 0119 Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen

Volgens het Directoraat Belastingen zijn de dringende renovaties ten behoeve van de dienstwoningen daadwerkelijk in dienstjaar 2021 opgepakt, en in het dienstjaar 2022 zullen die renovaties verder voortgang hebben.

Er worden ook betalingen als “niet opgeslagen” geadmistreerd in IFMIS.

Het verevend bedrag van SRD 958.000,00 is opgebouwd uit drie (3) betalingen/transacties, waarbij deze betalingen als niet opgeslagen zijn geadmistreerd en ook niet zijn aangetroffen in het IFMIS Customized/ Alle Betalingen Rapport (All Payment List).

Tevens is er geen duidelijk onderscheid in de omschrijving van de betaling ten behoeve van de posten 0119 Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen en 0120 Renovatie en nieuwbouw dienstwoningen. Er wordt voor beide posten één en dezelfde omschrijving gebruikt te weten: “Voorschot financiële

middelen. Voor de uitvoer van renovatie werkzaamheden aan de dienstwoningen van het Directoraat Belastingen". Dit, ondanks de post 0119 betrekking heeft op kantoorgebouwen.

Verklaring Directoraat Belastingen:

"De raming is hier volledig benut. Indien de transacties niet zijn opgeslagen, zou dat kunnen liggen aan de instanties die in IFMIS werken/invoeren. Personeel van de Belastingdienst heeft geen inzage in IFMIS".

Code 0218 Capaciteitsopbouw Belastingdienst

Volgens het directoraat is het geraamd bedrag volledig gerealiseerd, doordat opleidingen deels in dienstjaar 2021 zijn afgerond. In dienstjaar 2022 zullen er andere opleidingen voorgezet worden.

Het verevend bedrag onder voornoemde beleidsprogramma is juist verantwoord in de BR 2021, hetgeen betekent dat het verantwoord bedrag in de BR 2021 afstemt met de administratie (IFMIS).

Voor dit beleidsprogramma zijn er laptops aangeschaft, waarbij er geconstateerd is dat de administratie daarvan niet consistent geschied. Er is een bedrag van SRD 200.000,00 besteed voor de aanschaf van laptops ten behoeve van de opleidingen tot junior- en senior controle ambtenaar en tot kapbakhouders, maar deze boeking is geadministreerd onder codeerblok 62004 Computers.

Verder is er een bedrag van ad SRD 136.500,00 besteed voor de aanschaf van tien (10) laptops ten behoeve van de opleiding tot senior controle ambtenaar, maar geadministreerd onder codeerblok 61222 Verbruiksgoederen.

Verklaring Directoraat Belastingen

"Het Directoraat verklaart op het vorengenoemde, dat het Ministerie van Financiën bepaald welke van soort codeerblok wordt gebruikt" (zie bijlage 4).

Verklaring Directoraat Financiën

"De afdeling Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ) van het directoraat Financiën heeft in overleg met de afdeling Opleidingscentrum van het directoraat Belastingen het bedrag van RvM no. 655A de datode dato 23 december 2020 ad SRD 392.145,00 aangevraagd voor Code 612". (zie bijlage 5)

Missive no. 730/RvM de dato 5/5/2021 TI no. 1084 autorisatie no. 4 de dato 8/7/2021 toont de aanvraag en goedkeuring van een bedrag ad SRD 160.335,00 voor de werving van 22 nieuwe douane-ambtenaren. Van het goedgekeurd bedrag is er bij de besteding een saldo van SRD 73.142,62. Het saldo bedrag is in afstemming met de afdeling BFZ van MinFin, aangewend voor de aanschaf van andere opleidingszaken.

Uit de controle blijkt dat dit saldo van SRD 73.142,62 eigenlijk op onrechtmatige wijze is besteed voor de aanschaf van andere opleidingszaken, aangezien er geen schriftelijke toestemming vanuit de afdeling BFZ (MinFin) is aangetroffen.

Code 0219 Modernisering/verszelfstandiging v/d belastingorganisatie

Code 0219 is opgebouwd uit veertien (14) betalingen. De administratie vertoont een negatieve boeking van SRD 200.000,00 Hierdoor is er geconstateerd dat er in plaats van een inmindering van SRD 200.000,00 op de bestelde hoeveelheid, er een inmindering van SRD 400.000,00 geadmistreerd is.

Verklaring vanuit het directoraat Financiën:

“Bestelbon 1660 de dato 20 april 2021 ad SRD 200.000,00 maandelijkse vergoeding over de periode januari t/m april 2021”, werd vervallen verklaard, omdat het bedrag in vier (4) bestelbonnen en reçu's gesplits moest worden van elk SRD 50.000,00.

Bestelbon 1705 de dato 27 april 2021 ad SRD 50.000,00 Reçu 1775 over de maand januari 2021

Bestelbon 1706 de dato 27 april 2021 ad SRD 50.000,00 Reçu 1778 over de maand februari 2021

Bestelbon 1707 de dato 27 april 2021 ad SRD 50.000,00 Reçu 1779 over de maand maart 2021

Bestelbon 1708 de dato 27 april 2021 ad SRD 50.000,00 Reçu 1780 over de maand april 2021

Er is geconstateerd dat de administratie (IFMIS) aangeeft dat er onder code 0219 meer is gefactureerd dan er als te zijn ontvangen, is geadmistreerd.

Ontvangen volgens IFMIS   SRD 682.658,58

Gefactureerd volgens IFMIS   SRD 882.658,50

Verschil   SRD 200.000,00

Verklaring directoraat Belastingen:

“Er zijn autorisatie aanvragen ingediend door BFZ en de Centrale Betaaldienst registreert de betalingen. Het verevend bedrag hier is gelijk aan IFMIS-rapportage volgens BFZ”.

Code 0506 Nieuw Automatisering belastingstelsel alsmede onderhoud van het douane stelsel en scans

Volgens het directoraat is er minder verevend dan geraamd, omdat er voor de scan apparatuur op de Haven en Zanderij is betaald. De toelichting van de BR 2021 vermeldt dat de betaling in acht (8) kavels zal geschieden, waarvan drie (3) kavels in dienstjaar 2022 betaald zullen worden.

Uit controle blijkt dat de onjuiste hoeveelheid aan betaalde kavels wordt verantwoord in de BR 2021 (toelichting BR 2021). Uit de administratie (IFMIS) is er geconstateerd dat er van de acht (8) kavels, vier (4) kavels in plaats van vijf (5) inclusief bijkomende bankkosten, betaald zijn aan de leverancier.

De overige betalingen onder Code 0506 betreffen: contributie betalingen met bijkomende bankkosten, en een betaling voor de aanschaf van onderdelen ten behoeve van het Asycudasysteem en scans.

Documentatie (autorisaties) wijst nu uit dat de betalingen van de resterende vier (4) kavels, met name: kavel 5, 6, 7 en 8, ten laste van de begroting 2022 zullen geschieden.

7.3.4 Middelenbegroting

Tabel 4. Middelenbegroting (Bedragen X SRD 1.000)

Code	Ontvangsten	(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
		Geraamd	Ontvangen	Verschil
51010	Inkomsten Belasting (incl. Loonbelasting)	2.985.352.000,-	7.633.000.000,-	4.647.648.000,-
51170	Invoerrechten	1.052.477.000,-	1.329.471.000,-	276.995.000,-
55003	AOV Premie	686.938.000,-	131.004.000,-	555.934.000,-

Bron: Dir. Belastingen, Rekenkamer van Suriname

Code 51010 Inkomsten Belasting (incl. Loonbelasting)

Volgens het Directoraat is er meer ontvangen dan geraamd, vanwege de aanpassing van het inningsbeleid voor het behalen van betere resultaten. Verder heeft er ook achterstallige inning plaatsgevonden. Een groot deel van de ontvangen AOV is bij deze post opgenomen, omdat er bij de verwerking in SIGTAS⁹ geen onderscheid gemaakt wordt tussen Loonbelasting/LB en AOV.

Verklaring directoraat Belastingen:

“De maandstaten die door Economische Aangelegenheden (EA) en de Belastingen worden bijgehouden, verschillen. Belastingontvangsten worden soms rechtstreeks gestort bij de Centrale Bank van Suriname (CBvS). Hierdoor heeft de ontvanger geen inzage en wordt het dus niet op de maandstaat verwerkt. Omdat het belastingontvangsten zijn, dienen ze wel te worden opgenomen”.

Code 51170 Invoerrechten

Volgens het Directoraat is er meer ontvangen dan geraamd, vanwege aanpassing van het vrijstellingsbeleid en de toename van effectieve controle.

Verklaring directoraat Belastingen:

“Wekelijks wordt er een overzicht gemaaild met de realisaties over de afgelopen periode. Het kan zijn dat er meer wordt geïmporteerd, waardoor er meer invoerrechten betaald en ontvangen wordt. Bij een stijging van de invoerrechten, zullen de andere Niet-Belasting Ontvangsten ook een stijging vertonen. Het gaat onder meer om accijnzen en consentrechten”.

Code 55003 AOV Premie

Volgens het Directoraat is er minder ontvangen dan geraamd, doordat er bij de ontvangsten van de ODB, een groot deel van de ontvangen AOV bij de inkomstenbelasting c.q. loonbelasting is opgenomen. Bij de verwerking van de ontvangsten in SIGTAS, wordt er geen onderscheid gemaakt tussen Loonbelasting (LB) en AOV.

⁹ SIGTAS (Standard Integrated Government TAX Administration) een geautomatiseerd belastingstelsel waarin de belastingontvangsten worden geadministreerd.

De ontvangsten zijn gecontroleerd aan de hand van de schaduwadministratie¹⁰, waarin het Directoraat haar ontvangsten administreert. Er was geen afstemming mogelijk van de BR 2021 met het IFMIS, omdat het Ministerie van Financiën in het dienstjaar 2019, het administreren van de ontvangsten in het IFMIS stopzette. Wegens het niet tijdig ontvangen van de opgevraagde informatie is er geen nadere controle uitgevoerd door de Rekenkamer op voornoemde middelen, met name inkomstenbelasting, invoerrechten en AOV Premie. Er is ook geen informatie ontvangen betreffende het inningsbeleid, het vrijstellingenbeleid, overzichten van vrijstellingen en restituties en ook de soorten effectieve controles, die er zijn uitgevoerd, zoals vermeld staat in de toelichting van de begrotingsrekening 2021.

Afdeling Interne Controle (IC)

Binnen het Directoraat Belastingen, wordt er geen interne controle verricht. Het directoraat beschikt ook niet over een afdeling IC en heeft ook verklaard dat in dienstjaar 2021, er ook geen controle is uitgevoerd door de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD). De Rekenkamer kon bij de controle dus niet steunen op rapporten van de CLAD noch van de Interne Controle.

Afdeling Begroting- en Financiële Zaken (BFZ)

Tevens beschikt het Directoraat Belastingen niet over een eigen afdeling BFZ. Door de afdeling BFZ van MinFin, worden er betalingen in IFMIS geadmistreerd c.q. verwerkt. Wanneer er een betaling is verricht, wordt desbetreffende transactie/betaling door de Centrale Betaal Dienst (CBD) verwerkt in IFMIS.

7.4 Conclusies

Bij de controle van de BR 2021 van het Directoraat Belastingen is onderzocht of de begrotings-rekening is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Tevens is nagegaan of bij het innen van ontvangsten en het doen van betalingen, de terzake geldende voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag, in acht zijn genomen.

De controle is uitgevoerd op het Directoraat Belastingen, waarbij de navolgende conclusies zijn getrokken, namelijk:

- De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat Belastingen is opgemaakt conform "*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*" van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet. (G.B. 1952 no. 111).
- De geraamde bedragen volgens de BR 2021 komen overeen met de bedragen volgens de Begrotingswet (S.B. 2021, no. 103 van 3 augustus 2021).

---

¹⁰ De schaduwadministratie is de sub administratie welke het ministerie/directoraat hanteert om haar financiële administratie bij te houden. Echter beschouwt de Rekenkamer deze subadministratie niet als officiële bron bij haar controlewerkzaamheden. Voor de Rekenkamer geldt nog steeds het IFMIS als officiële bron. Derhalve, heeft deze schaduwadministratie geen invloed op haar verklaring van bevindingen!

- De administratie (IFMIS) onder Code 0219 Modernisering/verzelfstandiging van de belastingorganisatie vertoont een onjuiste optelling, waarbij er geen uitspraak gedaan kan worden over de juistheid van het verantwoord bedrag.
- Het bedrag dat volgens het salarisadministratiesysteem (CEBUMA) aan brutosalarissen (Code 610 en 611) is uitgekeerd over dienstjaar 2021, is niet juist verantwoord in de BR 2021.
- Het verantwoord bedrag onder Code 612 in de BR 2021 (ad SRD 8.171.000,00) is onjuist, aangezien er in de financiële administratie (IFMIS) onder vorengenoemde code een bedrag van SRD 8.133.357,12 geadministreerd staat.
- Er vindt geen nauwkeurige verwerking van transacties cq. betalingen plaats in de financiële administratie (IFMIS). Er wordt bij de transactie-omschrijvingen geen onderscheid gemaakt tussen de beleidsprogramma's 0119 Renovatie en Nieuwbouw kantoorgebouwen en 0120 Renovatie en nieuwbouw dienstwoningen.
- Het directoraat beschikt niet over de afdeling BFZ, hierdoor is het directoraat niet bekend met betalingen c.q. transacties die ten behoeve van het directoraat worden verricht.
- Betalingen worden niet volledig afgehandeld vanuit IFMIS, hierdoor kan er geen uitspraak gedaan worden over de juistheid van de gepresenteerde cijfers/bedragen in de BR 2021.
- Het ontbreken van de afdeling BFZ binnen het directoraat, zorgt voor onvolledige verklaringen op geconstateerde afwijkingen.
- Als directoraat dat specifiek belast is met de belastinginkomsten van de staat, wordt er geen reguliere controle uitgevoerd, voor het mitigeren van risico's en ongeregelheden.
- Afstemmingen tussen sleutelfunctionarissen voor het nemen van besluiten, die van materieel belang zijn, worden niet schriftelijk vastgelegd.
- Op de volledigheid van de belastinginkomsten is er geen controle verricht, omdat de opgevraagde informatie niet tijdig is ontvangen.

7.5 Aanbevelingen

De Rekenkamer van Suriname beveelt het Directoraat Belastingen het volgende aan:

- Er wordt geadviseerd om risico's die zorgdragen voor een materiële afwijking binnen het directoraat te minimaliseren door de interne beheersingsmaatregelen adequaat te laten functioneren.
- Het directoraat zou tijdelijke terugkoppeling (rapportages) moeten opeisen, met betrekking tot betalingen die ten behoeve van het directoraat verricht worden, aangezien het directoraat geen eigen afdeling BFZ heeft.
- Het is van belang dat bij afwijkingen die van materieel belang zijn, afspraken/besluiten tussen functionarissen schriftelijk worden vastgelegd.
- In het kader van goed bestuur en efficiëntere controle is het van belang dat de de ontvangsten wederom in IFMIS worden geadministreerd.

- Gezien het directoraat geen toegang heeft tot IFMIS, zal er regelmatig correspondentie moeten plaatsvinden inzake de verrichte betalingen met BFZ MinFin en terugkoppeling met CBD.
- Het administreren van alle belatinginkomsten moet zorgvuldig en nauwkeurig geschieden, zodat de verantwoorde bedragen in de BR, afstemmen met de financiële administratie van de overheid.
- Het beheer van de administratie dient accuraat te geschieden, waarbij transacties c.q. betalingen volledig en compleet worden geadmineistreerd.
- Bij het uitblijven van interne controles door het ontberen van een operationele Interne Controle afdeling bij de Belastingdienst zal het directoraat op eigen verzoek het MinFin moeten benaderen voor het verrichten van controles binnen het directoraat.

8 Ministerie van Financien en Planning

Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering

8.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no.102).

In dit kader is in de periode februari tot maart 2023 bij het Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering (PLOF) van het Ministerie van Financiën en Planning, de Begrotingsrekening (BR) over het dienstjaar 2021 gecontroleerd.

De Rekenkamer heeft gewerkt met de Slot der Rekening (Begrotingsrekening) van de uitgaven en ontvangsten over het dienstjaar 2021, behorende bij de goedgekeurde wet van 3 augustus 2021 (S.B. 2021 No.103), houdende vaststelling van de 15^e afdeling van de Staatsbegroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2021 (Wet Staatsbegroting 2021), alsmede aan de daarbij behorende Memorie van Toelichting.

De Rekenkamer voert als lid van de International Organization of Supreme Audit Institution¹¹ (INTOSAI) haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de ISSAI 2800 - Bijzondere overwegingen - welke inhouden de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 van het Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering (PLOF) van het Ministerie van Financiën en Planning, is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no.111).
- Aan het ministerie is gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening (zie bijlage I.), in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het ministerie.

---

¹¹ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van Rekenkamers, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

- De materialiteit is vastgesteld op basis van de totale uitgaven per begroting van voornoemd directoraat voor het vaststellen van de te controleren posten van de begroting, en daarnaast zijn ook de cijfers/bedragen gecontroleerd c.q. geanalyseerd.
- Aan de hand van de opgestelde risico-matrix dienen de geconstateerde risico's getoetst worden middels het afstemmen met de administratie van het directoraat en de verklaringen van het Ministerie van de onvolkomenheden in de administratie.
- Aan de hand van de interne opgestelde werkprogramma's, zijn de controlewerkzaamheden uitgevoerd.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotings-rekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Financiën en Planning, want het con-trolerapport over 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen van de controle van de BR 2021 van het Directoraat Planning en Ontwikkelings-financiering worden in dit verslag verder verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen van de staats-middelen door de overheid in het dienstjaar 2021.

Verloop van Correspondentie en/of veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie met het directoraat weergegeven.

- Het verloop van de correspondentie is centraal via het Ministerie van Financiën en Planning verlopen. De aanbiedingsbrief en de controlebevestigingsbrief (in 2- voud) zijn op 12 januari 2023 met kenmerk: SR/1106/du en briefno. 0019.23 naar het ministerie en het directoraat PLOF verzonden.
- De retourontvangst van de controlebevestigingsbrief is geweest op 31 januari 2023 middels een schrijven van het Ministerie van Financiën en Planning met kenmerk LA.F no 2230/227, en briefno.0042.23 van de Rekenkamer.
- Het pre- audit gesprek is gehouden op 3 februari 2023 en gedurende het gesprek is het volgende aan de orde geweest:
  1. De teamleider heeft het gesprek ingeleid en uitleg gegeven over de nieuwe werkwijze van de Rekenkamer.
  2. Er is een Prepared by Client lijst (PBC lijst) overhandigd, waarbij werd toegezegd dat de nodige stukken zo spoedig mogelijk opgestuurd zullen worden.
  3. Afgesproken is dat de opgevraagde documenten uiterlijk vrijdag 10 februari 2023 klaargelegd c.q. gemaild zullen worden.

4. De PBC lijst wordt doorgenomen en zijn middels de materialiteitsberekening de vastgestelde programma's kort belicht. Afgesproken is dat deze toelichting ook schriftelijk wordt vastgelegd door PLOF.
  5. De personeelslijst met bijbehorende functies zal gemaakd worden voor de Rekenkamer, zodat er een steekproef getrokken kan worden om de controle van de personeelsdossiers te doen.
  6. De mogelijkheid bestaat ook dat de Rekenkamer een vragenlijst zal opsturen, zodat die door PLOF wordt beantwoord en indien nodig, ook een nadere toelichting kan opvragen.
- De dossiercontrole heeft op 3 maart 2023 plaatsgevonden. Op die dag zijn er vijftientig (25) dossiers gecontroleerd, en is de Chef Personeelszaken/salarisadministratie (PZ) geïnterviewd.
    1. Volgens het Hoofd PZ werden de presentielijsten in het dienstjaar 2021 nog handmatig getekend (in- en uit tekenen) voor aanwezigheid. De verwerking van de mutaties werden daarna digitaal bijgewerkt op de computer.
    2. De salarisadministratie wordt tijdig bijgehouden, waardoor de afsluiting op tijd kan plaatsvinden. De afsluiting vindt plaats tussen de 10^e en 17^e van de maand, en daarna worden de stukken verstuurd naar CEBUMA.
  - Voor de afstemming met de maandoverzichten is per mail en telefonisch contact opgenomen met het directoraat.
    1. Volgens het directoraat PLOF worden de maandrapportages opgemaakt op basis van de subadministratie.
    2. De Rekenkamer heeft de realisatiecijfers wel kunnen controleren aan de hand van het '*All Payments list*' uit IFMIS. Door een functionaris van PLOF is aangegeven dat de invoer van data in IFMIS wordt verricht door de Centrale Betaaldienst. Verder is ook medegedeeld dat de Codes 610 (Lonen en salarissen) en 611 Sociale premies, niet zijn meegenomen in de copy van de '*All Payments list*'. De lonen zijn gecontroleerd aan de hand van de CEBUMA verzamelloonstaat (accumulatie staat) en de bij het ministerie bijgehouden sub-administratie.
  - De exit- meeting heeft plaatsgevonden op 17 maart 2023. Tijdens deze meeting zijn de bevindingen van het onderzoek besproken met de aanwezige sleutelfunctionarissen. Hierna is het directoraat in de gelegenheid gesteld om te reageren op de bevindingen, en waar nodig nader in te gaan op zaken die verder toegelicht moesten worden.
De deadline hiervan werd door het team van de Rekenkamer van Suriname vastgesteld, op dinsdag 21 maart 2023.

Naam

Het Ministerie van Financiën en Planning, Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering (PLOF)

Typologie

Het ministerie heeft als typologie dienstverlening (overheid).

8.2 Het Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering nader bekeken

Taakstellingen

De algemene taakstelling van het Ministerie van Financiën en Planning, met name het Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering (PLOF), is vervat in het staatsbesluit van 14 oktober 2020 (S.B. 2020 no. 191). De algemene taken van het Ministerie van Financiën en Planning zijn reeds vervat in het conceptrapport van het Directoraat Financiën.

De taken zijn als volgt:

- Het Directoraat PLOF is belast met de coördinatie van de middellange- en korte termijnplanning, alsook met de werving en het beheer van fondsen die voor de uitvoering van ontwikkelingsplannen en ontwikkelingsprojecten via ontwikkelingspartners en internationale financieringsinstellingen, beschikbaar zijn.
- Op het directoraat wordt gewerkt aan het versterken van de plancapaciteit in het kader van de voorbereiding van de uitvoering van duurzame ontwikkelingsactiviteiten met participatie van staats- en niet staatsactoren in de beleidsvoering- en de planningscyclus. Hierbij wordt in beschouwing genomen de nationale ontwikkelingsplanning op lang-, middellang- en kort termijn op basis van het nationaal ontwikkelingsbeleid. Verder ziet het directoraat erop toe dat de beschikbare financiële middelen effectief worden ingezet, waarbij reguliere monitoring en evaluatie een belangrijk onderdeel van zijn.

Het Directoraat PLOF heeft geen recent organogram. De huidige organisatiestructuur is sinds 2010 vastgesteld.

De organisatiestructuur van het directoraat treft u aan in bijlage 2.

Tevens beschikt het directoraat niet over een handboek, maar voert haar werkzaamheden volgens de algemene instructies uit, die beschikbaar zijn.

Bij de beoordeling van de vorengenoemd informatie over het directoraat zijn de volgende bevindingen vastgelegd:

- De wettelijke taakstelling van het directoraat is duidelijk omschreven en vastgelegd in een staats-besluit.
- De juistheid van de organisatiestructuur is beoordeeld, en gebleken is dat de organisatiestructuur geformaliseerd is door het bevoegd gezag; doch dat deze dateert van 2010.
- De afdeling Interne Controle is opgenomen in het organogram van het directoraat, echter is deze afdeling niet operationeel in het dienstjaar 2021.
- De tekeningsbevoegdheid van functionarissen is op juistheid beoordeeld middels een tabel van procuratiehouders en tekeningsbevoegden en juist bevonden.

Vermeldenswaard is dat bij de controle door het directoraat PLOF is aangegeven dat zij naast het officieel administratiesysteem IFMIS ook een 'schaduwadministratie'¹² van de financiële mutaties bijhouden, en wel sinds de implementatie van BUCS (Begrotingsuitvoerings- en Controlesysteem) in het dienstjaar 2008. Na de implementatie van IFMIS wordt nog steeds dezelfde werkwijze gehandhaafd. Het bijhouden van de schaduwadministratie is voor het directoraat van belang, zodat de informatie van het IFMIS vergeleken kan worden met de bijgehouden schaduwadministratie. En ook in het geval van een storing of uitval bij IFMIS de schaduwadministratie als back-up kan dienen.

8.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

8.3.1 Inleiding

De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering is opgemaakt conform "Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening" van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet. (G.B. 1952 no. 111).

De geraamde bedragen volgens de BR 2021 komen overeen met de geraamde bedragen volgens de Begrotingswet (S.B. 2021, no. 103 van 3 augustus 2021). Er zijn geen verschillen geconstateerd.

De begrotingsrekening bestaat conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet uit:

- TITEL I: Operationele Uitgaven.
- TITEL II: Programma's.
- TITEL III: Middelenbegroting.
- De toelichting van de oorzaken van de verschillen tussen de ramingen en de uitkomsten.
- Het overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren.

8.3.2 Operationele uitgaven

Bij de controle van de operationele uitgaven is er een dossiercontrole uitgevoerd.

Dossiercontrole:

Voor de dossiercontrole zijn er vijftientig (25) namen van ambtenaren geselecteerd van wie het dossier is gecontroleerd. Op basis van de controle van de personeelsdossiers bij de afdeling Personeelszaken is gebleken dat:

- De dossiers worden juist bijgehouden in goed opgelegde mappen.
- Alle vijftientig (25) gecontroleerde ambtenaren hebben een vaste aanstelling.
- Het dienstverloop van de landsdienaar wordt juist en volledig bijgehouden.

---

¹² De schaduwadministratie is de subadministratie welke het ministerie/directoraat hanteert om haar financiële administratie bij te houden. Echter beschouwt de Rekenkamer deze subadministratie niet als officiële bron bij haar controlewerkzaamheden. Voor de Rekenkamer geldt nog steeds het IFMIS als officiële bron. Derhalve, heeft deze schaduwadministratie geen invloed op haar verklaring van bevindingen!

- Weliswaar is er is bij de controle slechts in één dossier, een staat van dienst aangetroffen,
- In het dossier van één (1) ambtenaar is middels de controle met de accumulatie staat gebleken, dat de betrokkene niet is uitbetaald over periode januari tot en met augustus 2021 door het directoraat. Dit, betreft een geval waarbij deze ambtenaar is overgeplaatst naar het Ministerie van Justitie en Politie. Toch blijkt dat deze ambtenaar, te rekenen van 1 september 2021, weer voorkomt op de betaalrol van PLOF.
- De benoemingen en gratificaties worden niet op het juiste tijdstip geformaliseerd en uitbetaald. Volgens het directoraat is dit te wijten aan de procedure, waarbij er ook andere actoren, waaronder het Ministerie van Binnenlandse Zaken een bepalende rol vervullen en invloed hebben op de tijdigheid hiervan.

De bevindingen voor Code 610 Lonen en Salarissen zijn als volgt:

- De presentielijsten worden nauwkeurig bijgehouden en verwerkt in het personeelsbestand. Op de presentielijst komen de juiste ambtenaren voor. Het aantal personeelsleden is afgestemd met de CEBUMA maandstaten. Vergeleken met het personeelsbestand is er een verschil van 3 personen. Door het hoofd van de afdeling PZ is aangegeven dat dit verschil is ontstaan, omdat 3 personen geen mutaties hebben in december 2021 in het personeelsbestand.

Controle van het aantal personeelsleden:

Aantal volgens het Personeelsbestand	37
Aantal volgens CEBUMA staten	<u>34</u>
Verschil	<u>3</u>

Er is verklaard dat één (1) medewerkster op eigen verzoek met ontslag is gegaan, echter had ze nog recht op een toelage over de periode maart en april 2021; aan één (1) medewerkster is eervol ontslag verleend, vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd; en één (1) medewerker komt 2 keren voor op de geaccumuleerde staat. Aan deze medewerker is over de periode januari en februari 2021 een 'maandloon' en over de periode maart tot en met december 2021 een honorarium uitgekeerd voor deelname in een ingestelde commissie.

- Op de afdeling Personeelszaken zijn drie (3) medewerkers werkzaam.
De functie-verdeling is als volgt:
  - Het Hoofd Personeelszaken, en is belast met de algemene leiding op de afdeling
  - Junior Salarisadministratie, en is belast met de salarisadministratie
  - Administratief Personeelszaken medewerker, en is belast met het personeelsbestand
- Eén (1) medewerker is belast met het bijhouden van het personeelsbestand en de andere medewerkers zijn belast met de salarisadministratie. Uit de controle is gebleken dat er wel sprake is van functiescheiding.
- De salarismutaties worden juist en volledig verwerkt in de loonstaten van het directoraat. Volgens het salarisoverzicht van de afdeling BFZ, is er in 2021 een nettobedrag groot SRD 2.849.629,39

uitbetaald aan lonen en salarissen. In de Begrotingsrekening 2021 betreft het bedrag SRD 2.850.000. Het gaat hier om een afrondingsverschil.

- In de begrotingsrekening 2021 is voor de Code 610 - Lonen en salarissen een aansluiting gemaakt met het CEBUMA-bestand, en gebleken is dat de cijfers een tekort vertonen van SRD 31.521,66 (zie bijlage 3).

Voor genoemd tekort is door het directoraat verklaard als een betaling die ten laste wordt gebracht van een begrotingsartikel van het Ministerie van Financiën en Planning, die de betalingstekorten aanvult.

Tabel 1: Aansluiting CEBUMA administratie met de administratie van PLOF

Omschrijving	Bedrag in SRD (Bruto)
Bruto Lonen en Salarissen volgens CEBUMA	3.111.521,66
Begrotingsrekening 2021 - voldaan bedragen	3.080.000,00
verschil	31.521,66

Bron: Rekenkamer van Suriname

Uit de controle is gebleken dat het IFMIS enkele knelpunten bevat, waaronder het niet juist kunnen weergeven van detailinformatie, zoals maandrapporten of informatie per artikel, uit het systeem.

De informatie wordt door de Centrale Betaaldienst (CBD) ingevoerd en in de 'All Payments list' zijn Code 610 Lonen en salarissen en Code 611 Sociale premies, niet opgenomen. Dus de 'All Payments list' betreft eigenlijk betalingen van alle uitgaven, met uitzondering van de codes 610 en 611.

Bij het aansluiten van de 'All Payments list' van CBD betreffende de betaling (in totaal 119 transacties) van het directoraat met een totaalbedrag van SRD 28.355.565,30 met het rapport "Totaal betalingen Gehele Dienst" van de afdeling BFZ van het Directoraat voor een bedrag van SRD 26.598.165,74 is er een verschil geconstateerd. Het geconstateerde van SRD 1.757.399,00. Volgens het directoraat is het bedrag van de "All Payments list" onjuist, omdat negen (9) geannuleerde bedragen toch nog op deze list voorkomen.

Tabel 2: Aansluiting All Payment List CBD met de administratie van PLOF

Omschrijving	Bedrag in SRD
Aansluiting All Payment List CBD	28.355.565,30
Schaduwadministratie van PLOF	26.598.165,74
verschil	1.757.399,00

Bron: Rekenkamer van Suriname

Het directoraat heeft verklaard dat het totaalbedrag op de 'All Payments list' moet zijn SRD 23.486.598,30. De negen (9) bedragen die volgens de 'All Payments list' van directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering zijn geannuleerd, zijn wel uitbetaald aan desbetreffende instanties.

Bij de controle van de bedragen is door het directoraat aangegeven dat het totaal geannuleerd bedrag ad SRD 4.868.967,00 groot is. Bij het nogmaals optellen van de geannuleerde bedragen blijkt dit te komen op SRD 4.838.966. Het gaat hierbij om een verschil van SRD 30.001.

Het directoraat kon geen verklaring geven voor voornoemd verschil van SRD 30.001. Volgens het directoraat had CBD de geannuleerde bedragen niet moeten meenemen in het totaalbedrag op 'All Payments list', omdat het een vertekend beeld weergeeft van het totaal voldaan bedrag.

Contante kredietopening

Het bedrag betreffende de negen (9) Petty cash (contante kredietopening) bedragen van de 'All Payments list' van CBD komt overeen met de administratie bijgehouden bij het directoraat. Dit betreft in totaal een bedrag van SRD 224.040,00 over dienstjaar 2021.

8.3.3 Programma's

Code 0926 - Stichting Algemeen Bureau voor de Statistiek

De verevende begrotingscijfers van het programma 0926 'Stg. Algemeen Bureau voor de Statistiek' zijn afgestemd met de rapportages per kwartaal van het directoraat. Bij de aansluitingen van de begrotingscijfers, de opgestuurde cijfers uit de administratie van het directoraat en aanvullende documentatie (dossiers) op het directoraat, heeft de Rekenkamer de volgende bevindingen ten aanzien van het ABS vastgesteld.

De verantwoording van de subsidie van de Stg. Algemeen Bureau voor de Statistiek vindt per kwartaal plaats. Gebleken is dat de subsidiebedragen juist zijn opgenomen in de administratie van het directoraat en aansluiten met de BR 2021. De verevende bedragen van de BR 2021 sluiten aan met de bedragen in de administratie van het directoraat (zie bijlage 4). Tevens is ook geconstateerd dat:

- De subsidieaanvragen voldoen aan de subsidievoorwaarden.
- De dossiers worden op een adequate wijze aangelegd en bijgehouden.
- De subsidiebedragen zijn afgestemd met de toewijzingsbeschikkingen en zijn juist in de administratie opgenomen.

Tabel 3: Subsidie Algemeen Bureau Statistiek (ABS)

Subsidie per kwartaal	Salaris totaal per kwartaal	Exploitatie totaal per kwartaal	Totaalbedrag
1 ^e kwartaal	2.140.469,58	705.615,00	2.846.084,58
2 ^e kwartaal	2.140.469,58	550.000,00	2.690.469,58
3 ^e kwartaal	2.761.292,00	527.825,00	3.289.117,00
4 ^e kwartaal	2.854.546,00	737.175,00	3.591.721,00
Totaal	9.896.777,16	2.520.615,00	12.417.392,16

Bron: Directoraat PLOF, Rekenkamer van Suriname

Code 0901 – Stichting Planbureau Suriname

De verevende bedragen in de BR 2021 zijn afgestemd met het totaal van de kwartaalrapportages van het programma artikel 0901 - Stichting Planbureau Suriname (SPS) bijgehouden door het directoraat.

Tabel 4: Subsidie Stichting Planbureau Suriname (SPS)

Subsidie per kwartaal	Salaris totaal per kwartaal	Exploitatie totaal per kwartaal	Totaalbedrag
1 ^e kwartaal	1.831.685,01	0	1.831.685,01
2 ^e kwartaal	1.831.685,01	0	1.831.685,01
3 ^e kwartaal	2.117.092,22	0	2.117.092,22
4 ^e kwartaal	1.989.217,00	459.520,00	2.448.737,00
Totaalbedrag	7.769.679,24	459.520,00	8.229.199,24

Bron: Rekenkamer van Suriname

Code 1608 - Sociaal Economische Raad

De verevende bedragen in de BR 2021 zijn afgestemd met het totaal van de kwartaalrapportages van het programma artikel 1608 - Sociaal Economische Raad (SER) bijgehouden door het directoraat

Tabel 5: Subsidie Sociaal Economische Raad (SER)

Subsidie per kwartaal	Salaris totaal per kwartaal	Exploitatie totaal per kwartaal	Totaalbedrag
1 ^e kwartaal	495.604,20	0	495.604,20
2 ^e kwartaal	495.604,20	0	495.604,20
3 ^e kwartaal	495.604,00	224.186,80	719.790,80
4 ^e kwartaal	0	0	0
Totaal	1.486.812,40	224.186,80	1.710.999,20

Bron: Rekenkamer van Suriname

8.3.4 Middelenbegroting

Bij de aansluiting van de verevende bedragen in de BR 2021 en de opgestuurde cijfers uit de administratie van het directoraat en controle van de documenten ter plekke, heeft de Rekenkamer de volgende bevindingen ten aanzien van de middelen geconstateerd:

De overige inkomsten uit Code 53108 overheidsbedrijven en diensten, zijn ontvangsten (ookwel niet-belasting middelen), die voortvloeien uit de opbrengsten van het ABS voor het verlenen van diensten aan het publiek, waaronder het verkopen van publicaties en boekwerken. Verder zijn er bij de ABS in het derde kwartaal veilingen van dienstvoertuigen en andere goederen (waaronder zinkplaten) gehouden, en heeft dit een extra opbrengst geleverd van SRD 315.080,667.

Volgens BR 2021 is er ontvangen:

- Totale opbrengst van SRD 125,57 van Stichting Planbureau Suriname (SPS),
- De totale opbrengst van ABS aan niet-belasting middelen bedraagt SRD 367.839,81.

In onderstaande tabel is de opbouw van bovengenoemde niet-belasting middelen weergegeven. Deze ontvangsten worden verwerkt in een overzicht van het directoraat PLOF en aan het eind van het jaar gerapporteerd aan de afdeling CBB. Deze informatie dient als verantwoording in de begrotingsrekening.

Tabel 5: Opbouw van de niet-belastingmiddelen

Instituut: ABS	Bedrag in SRD	Instituut: SPS	Bedrag in SRD
1 ^e kwartaal	10.407,13	1 ^e kwartaal	Geen ontvangsten
2 ^e kwartaal	20.902,72	2 ^e kwartaal	Geen ontvangsten
3 ^e kwartaal	315.080,667	3 ^e kwartaal	125,57
4 ^e kwartaal	21.323,72	4 ^e kwartaal	Geen ontvangsten
Totaal NBM	367.714,24	Totaal NBM	125,57

Bron: Rekenkamer van Suriname

Bovenvermelde bedragen in de tabel 5 zijn juist en volledig verantwoord in de BR 2021.

8.4 Conclusie

Bij de controle van de BR 2021 van het Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering is onderzocht of de begrotingsrekening is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Tevens is nagegaan of bij het innen van ontvangsten en het doen van betalingen, de terzake geldende voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag in acht zijn genomen.

De controle is uitgevoerd op het Directoraat PLOF, waarbij de volgende conclusies zijn getrokken, namelijk:

- De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat Financiën is opgemaakt conform “*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*” van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet. (G.B. 1952 no. 111). De geraamde bedragen volgens de BR 2021 komen overeen met de bedragen volgens de Begrotingswet (S.B. 2021, no. 103 van 3 augustus 2021).
- De taken van het directoraat zijn duidelijk omschreven en vastgelegd en de tekeningsbevoegdheid van de bevoegde functionarissen zijn juist bevonden.
- De afdeling Interne Controle is niet operationeel in het dienstjaar 2021, alhoewel deze wel is opgenomen in het organogram van het Directoraat.
- Er is sprake van functiescheiding tussen de afdeling Salarisadministratie en de afdeling Personeelszaken.

- De presentielijsten juist worden bijgehouden en verwerkt in het personeelsbestand. Echter is het personeelsbestand over 2021 niet juist bijgehouden, waardoor er een verschil is geconstateerd tussen het totaal aantal medewerkers van PLOF bij CEBUMA en het aantal personeelsleden bijgehouden bij het directoraat PLOF.
- De Code 610 Salarissen en Lonen, wordt juist verwerkt in de administratie van het directoraat, echter geeft de BR 2021 een verschil voor wat betreft het voldaan bedrag.
- Zelfs bij het directoraat PLOF als deel van het ministerie Financiën en Planning ondervindt men dat het IFMIS knelpunten bevat, zoals het niet juist kunnen weergeven van detailinformatie, zoals maandrapporten of informatie per artikel, uit het systeem, zodat zij genoodzaakt zijn om ook een schaduwadministratie bij te houden. Als voorbeeld is aangegeven dat de informatie door CBD wordt ingevoerd en middels een '*All Payments list*' uitgedraaid. Deze informatie blijkt niet overeen te komen met de cijfers in de schaduwadministratie bijgehouden door het directoraat.
- Het subsidieproces bij het Programma 0926 - Stichting Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS) vindt rechtmatig plaats, aangezien de stichting zich houdt aan de geldende voorschriften van zowel de subsidieaanvraag als de financiële verantwoording.

8.5 Aanbevelingen

Hieronder worden de aanbevelingen van de Rekenkamer van Suriname met betrekking tot de controle op BR 2021 van het directoraat PLOF belicht:

- Een afdeling Interne Controle dient spoedig operationeel te worden, waarbij tenminste twee functionarissen de financiële administratie van het directoraat regulier controleren.
- Het personeelsbestand dient secuur bijgehouden te worden.
- De bedragen in de begrotingsrekening 2021 dienen adequaat te worden afgestemd met de bedragen in de administratie van het directoraat, welke wordt ingevoerd door de Centrale Betaaldienst in IFMIS.
- De '*All Payments list*' dient door de afdeling BFZ regelmatig gecontroleerd te worden op juistheid en volledigheid en ook om omissies vanwege annuleringen van betalingen, te mitigeren.
- De werkprocessen binnen het directoraat dienen alsnog vastgelegd te worden in een handboek.
- De knelpunten bij het werken met IFMIS dienen zo spoedig mogelijk weggewerkt te worden, waardoor het directoraat kan beschikken over de tijdige informatie, die nodig is voor het maken van beleidsanalyses.

9 Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie

9.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no.102).

In dat kader is in de periode 6 februari tot 29 maart 2023 bij het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie, de Begrotingsrekening (BR) over het dienstjaar 2021 gecontroleerd.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 van het Ministerie van Economische Zaken Ondernemerschap en Technologische Innovatie, is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies (de Comptabiliteitswet) alsook of de toelichtingen met betrekking tot de realisatie van de begroting afdoende zijn. Aan het ministerie is gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening (zie bijlage I), in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het ministerie.
- De materialiteit werd vastgesteld op basis van de totale uitgaven per begroting van het directoraat voor het vaststellen van de te controleren posten van de begroting, en daarnaast worden ook de cijfers/bedragen gecontroleerd/geanalyseerd. En de uitschieters (zowel positief als negatief) dienen toegelicht te worden door de auditee. Tevens dient het directoraat een toereikende verklaring te geven in de toelichting van de begrotingsrekening, en waar deze niet toereikend is moet er een verklaring worden gegeven.
- Aan de hand van de opgestelde risicomatrix dienen de geconstateerde risico's getoetst worden middels het afstemmen met de administratie van het directoraat en de verklaringen van het Ministerie van de onvolkomenheden in de administratie.
- Aan de hand van de interne opgestelde werkprogramma's, worden de controlewerkzaamheden uitgevoerd.

De bevindingen van de controle van de BR 2021 van het ministerie worden in dit verslag verder toegelicht.

De Rekenkamer hoopt dat de stakeholders hiermee voldoende zijn geïnformeerd omtrent de bestedingen van de staatsmiddelen door de overheid in het dienstjaar 2021.

Verloop van Correspondentie en/of veldonderzoek

Het verloop van de correspondentie ziet er als volgt uit: De aanbiedingsbrief en de controlebevestigingsbrief (in 2- voud) zijn op 12 januari 2023 verzonden (kenmerk nr.SV/1107/du 0049.22) naar het ministerie.

De retourontvangst van de controlebevestigingsbrief is niet achterhaald in de administratie van de afdeling DIV, noch die van het secretariaat van de Rekenkamer van Suriname. Er is ook geen navraag gedaan bij het Ministerie.

- Het pre- audit gesprek is gehouden op 6 februari 2023 en het volgende is aan de orde geweest gedurende het gesprek:
- De teamleider heeft het gesprek ingeleid en uitleg gegeven over de werkwijze van de Rekenkamer.
- Er is een PBC lijst overhandigd aan de (directeur was afwezig) de chef BFZ.
- De controlebevestigingsbrief is volgens de administratie van de Rekenkamer van Suriname niet ondertekend en geretourneerd aan de Rekenkamer.
- Afsproken is dat de opgevraagde documenten door de respectievelijke afdelingen verzameld worden en gemaild wordt naar de Rekenkamer. Gevraagd is om die documenten uiterlijk in de week van 21- 25 februari 2023 op te sturen voor de Rekenkamer.
- Het Ministerie van ECOZAKEN heeft wel een goedgekeurd organogram, maar het voldoet nog niet aan de wettelijke voorwaarden.
- Het ministerie is gehuisvest in een huurpand. Zij hebben een achterstand van ongeveer 6 jaren op de huur.
- De afdelingen BFZ, Salarisadministratie, Interne Controle en PZ zijn aangedaan, om lopende afspraken te maken voor het opsturen van de documenten.
- De dossiercontrole heeft op 21 maart 2023 plaatsgevonden. Op die dag zijn er vijfentwintig (25) dossiers gecontroleerd, en zijn de sectiechef van de afdeling Personeelszaken en de afdeling Salarisadministratie geïnterviewd.
- Volgens de verklaring van het hoofd worden de presentielijsten in het dienstjaar 2021 handmatig bijgehouden en verwerkt per afdeling. De verwerking van de mutaties geschiedt nog steeds handmatig.
- De salarisadministratie wordt tijdig bijgehouden, waardoor de afsluiting op tijd kan plaats vinden. De afsluiting vindt plaats tussen de 10^e en 17^e van de maand, daarna worden de stukken verstuurd naar CEBUMA.
- Voor de afstemming met de maandoverzichten is er per mail en telefonisch contact opgenomen met het Ministerie.
- Volgens het ministerie worden de maandrapportages gemaakt op basis van de subadministratie (schaduwadministratie) en verwerkt in IFMIS.

- De Rekenkamer heeft de realisatiecijfers kunnen controleren aan de hand van de IFMIS - rapportages. Dit vanwege het feit dat de Rekenkamer geen toegang (kijkfunctie) heeft tot IFMIS.
- De exit - meeting heeft plaatsgevonden op 27 maart 2023. Tijdens deze meeting zijn de bevindingen van het onderzoek besproken. De functionarissen van het ministerie die tijdens deze meeting hebben geparticipeerd waren van de afdeling Loonadministratie en de afdeling Personeelszaken, dit vanwege onstentenis van de op 1 maart ontheven directeur. Het Ministerie werd in de gelegenheid gesteld om te reageren op de bevindingen, en waar nodig nader in te gaan op zaken die verder toegelicht moesten worden. Er is toen afgesproken dat de overige informatie die niet was opgestuurd naar de Rekenkamer, deze vóór 29 maart 2023 alsnog op te sturen.

9.2 Het Ministerie van Economische Zaken Ondernemerschap en Technologische Innovatie nader bekeken

9.2.1 Algemeen

Typologie

Het ministerie heeft als typologie Dienstverlening (overheid).

Taakstellingen

De algemene taakstelling van het Ministerie van Economische Zaken Ondernemerschap en Technologische Innovatie, is vervat in het staatsbesluit van 14 oktober 2020 (S.B. 2020 no. 191).

Deze zijn:

1. De bevordering van de binnen- en buitenlandse handel waaronder het import- en exportbeleid, het een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende Ministeries.
2. De aangelegenheden van handelspolitieke aard en het verlenen van invoer-, uitvoer- en deviezenvergunningen, voor zover deze niet in strijd zijn met de handelsliberalisatie, het een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende Ministeries.
3. Het beleid inzake beheersing van de kosten van levensonderhoud en het toezicht op handels-, industriële- en dienstverlenende activiteiten.
4. De vaststelling en beheersing van de controle op prijzen, alsmede op de kwaliteitsnormen, het een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende Ministeries.
5. Het industriebeleid en de bevordering van de industriële sector, met de nadruk op de exportgerichtheid van de sector.
6. Het ijkwezen en de waarborg van het gehalte van al dan niet bewerkt goud en zilver.
7. Het beleid ten aanzien van de bevordering van de ambachtelijke industrieën.

8. het beleid ten aanzien van de industriële en intellectuele eigendommen ter bevordering van economische groei en ondernemerschap.
9. het ondernemerschapsbeleid en het innovatie beleid in de ruimste zin des woords, een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries.
10. Het monitoren en bevorderen van het concurrentievermogen, een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries.
11. Het stimuleren van de technologische innovatie.

Organisatiestructuur

De organisatiestructuur van het directoraat treft u in de bijlage 2.

Per 2 januari 2020 is er een nieuw organogram doorgevoerd op het Ministerie van Handel, Industrie en Toerisme (HI&T)¹³. In deze organogram zijn drie (3) directoraten opgenomen, namelijk Directoraat Handel, Directoraat Industrie en Directoraat Toerisme.

Op 24 september 2020 is er wederom een nieuw organogram goedgekeurd (missive) met de Directoraten Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie. Met ingang van 16 september 2021 is er alleen voor het Directoraat Economische Zaken een directeur aangesteld, voor de overige directoraten waren er geen directeuren aangesteld.

Deze organogram heeft ook betrekking op dienstjaar 2021.

9.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

9.3.1 Algemeen

Voor de beoordeling van de algemene informatie over het ministerie zijn de volgende bevindingen vastgelegd:

- ❖ De wettelijke taakstelling van het Ministerie is duidelijk omschreven en vastgelegd.
- ❖ De organisatiestructuur van het Ministerie is beoordeeld op juistheid, uit de controle is gebleken dat de organisatiestructuur nog niet volledig is geformaliseert door het bevoegd gezag (missive no. 232A/RVM d.d 24 september 2020, betreft goedkeuring concept resolutie inzake wijziging organisatiestructuur ministerie EZ).
- ❖ De afdeling Interne Controle is opgenomen in het Organogram van het Ministerie. Deze afdeling is operationeel en voert de controle uit op het beheer en besteding van de financiële- en materiele middelen, alsook op de personele administratie en beleidsdoelen en de zorggebieden van het Ministerie.
- ❖ De tekeningsbevoegdheid van functionarissen is op juistheid beoordeeld.
- ❖ De functiescheidingen tussen de afdelingen Personeelszaken en Salarisadministratie aanwezig is.

---

¹³ Dit is nog de oude benaming van het ministerie voor de wisseling van de regering na de verkiezingen van 25 mei 2020.

- ❖ Voor het maken van de maandrapportages maakt het ministerie gebruik van hun schaduwadministratie, op basis hiervan worden de gegevens verwerkt in het IFMIS.

9.3.2 Bevindingen operationele uitgaven

Voor de operationele uitgaven zijn de volgende bevindingen vastgelegd:

- ❖ Bij het verwerken van presentielijsten zijn er tekortkomingen geconstateerd. De presentielijsten worden niet tijdig opgestuurd naar de afdeling Personeelszaken. Hierdoor ontstaat het risico dat personeelsmutaties niet volledig kunnen worden bijgehouden, en juist verwerkt in de administratie. Op de presentielijsten komen de juiste ambtenaren voor. Het aantal personeelsleden van vijfhonderd en zes en zeventig (576) is afgestemd met de Cebuma maandstaten. Vergeleken met het personeelsbestand is er geen verschil in het aantal personen dat werkzaam is op het Ministerie.
- ❖ In de salarisadministratie worden de juiste salarissen verwerkt. De salarismutaties worden juist en volledig verwerkt in de loonstaten van het directoraat. Volgens het Cebuma salarisoverzicht is er in 2021 een bedrag groot SRD 42.219.000,00 uitbetaald aan lonen en salarissen. In de Begrotingsrekening 2021 is er een bedrag groot SRD 42.219.000,00 verevend.
- ❖ Bij de aansluiting tussen de BR 2021 en de CEBUMA - administratie is er geen verschil geconstateerd in de werkgeverslasten (code 611).
- ❖ Voor de dossiercontrole zijn er vijfentwintig (25) namen van ambtenaren geselecteerd waarvan het dossier is gecontroleerd.

Bevindingen:

- De dossiers worden juist bijgehouden in goed opgelegde mappen waarin de onderliggende stukken worden geplaatst.
- Er is in zestien (16) van de 25 gecontroleerde dossiers een staat van dienst aangetroffen.
- Verder is de inventarisatielijst in de gecontroleerde dossiers slechts een beperkte weergave van de verscheidene stadia in de loopbaan van een ambtenaar en geeft deze onder andere het ziekteverzuim en mogelijke tuchtstraffen aan.

Conclusie

De Rekenkamer komt tot de conclusie dat de taken van het directoraat duidelijk omschreven en vastgelegd zijn, en dat de tekeningbevoegdheid van de bevoegde functionarissen juist zijn.

Uit de controle is ook gebleken, dat bij het bijhouden en verwerken van de presentielijsten er tekortkomingen zijn. De oorzaak hiervan is dat de presentielijsten niet tijdig ongeveer tussen 2 en 3 dagen na de voorafgaande werkweek worden opgestuurd naar de afdeling Personeelszaken.

Tussen de Salarisadministratie en de afdeling Personeelszaken is er sprake van een functiescheiding, opgemerkt mag worden dat de sectie Loon/Salarisadministratie in een aparte ruimte is ondergebracht.

9.3.3 Bevindingen Programma's

Voor de controle van de Begroting heeft de Rekenkamer gegevensgericht de controle verricht op de programma's die van materieel belang waren voor het onderzoek. De begrotingscijfers zijn afgestemd met de maandrapportages van het Ministerie en de aanvullende documentatie.

De Rekenkamer heeft de volgende bevindingen vastgelegd:

1. De bevinding van code 0709 Ontwikkeling Ondernemersklimaat en concurrentievermogen.

Gebleken is dat er een bedrag van SRD 125.000,00 is verevend en voldaan. De verantwoording van dit bedrag is juist opgenomen in de administratie van het ministerie en sluit aan met het bedrag in de begroting 2021. De betaling van de contributiegelden zijn afgestemd met de onderliggende stukken (bestelbon en reçu).

Bij het afstemmen van de uitgaven met de aanvullende documentatie, is gebleken dat de bedragen juist zijn verantwoord.

2. De bevinding van code 0927 Surinaams Standaarden Bureau (SBB).

Volgens de verklaring van het ministerie zijn niet alle Subsidie aanvragen van SBB goed gekeurd door het Ministerie van Financiën. Het bedrag groot

SRD 1.292.000,00 betreft de subsidie voor de uitbetaling van personeelskosten over het jaar 2021.

Bij het afstemmen van de bedragen met de aanvullende documentatie, is gebleken dat de bedragen juist zijn verantwoord.

3. De bevinding van code 2001 Contributie Verplichting aan regionale en internationale organisaties.

Volgens de begrotingsrekening is er minder verevend dan geraamd bij deze post. Het bedrag groot SRD 1.340.000,00 is opgenomen als verevend op de begrotingsrekening. De verklaring is dat slechts voor de organisatie WTO de contributieverplichting van de voorgaande jaren (2019 - 2020) in het dienstjaar 2021 betaald. Reden hiervoor was dat de huidige president van de Republiek Suriname een bilaterale meeting moest bijwonen en Ministerie van Economische Zaken Ondernemerschap en Technologische Innovatie een schrijven had ontvangen van de WTO dat indien de achterstallige betaling met betrekking tot de contributieverplichting niet werd voldaan aan WTO, dat Suriname haar lidmaatschap zou kwijtraken. Gezien de noodzaak, was de betaling van de contributie urgent. Vandaar het besluit om alleen de contributieschuld aan WTO te voldoen. Het geraamd bedrag op de begroting was daardoor niet toereikend om de contributieverplichtingen van andere organisaties te voldoen in het dienstjaar 2021. Het is uit de administratie gebleken dat de betaling aan WTO juist is verantwoord. Van de overige nog te betalen contributieschulden kon er geen administratie worden overlegd.

Conclusie

De Rekenkamer komt tot de conclusie dat bij de programma's de geraamde en de verevende bedragen juist worden opgenomen in de administratie, en dat die aansluiten met de bedragen in de Begrotingsrekening 2021.

9.3.4 Bevindingen Middelenbegroting

Volgens de begrotingsrekening is er minder ontvangen dan geraamd bij de niet belastingmiddelen. Het risico bestaat dat niet alle middelen zijn afgestort op de Algemene Rekening van Financien.

Bevindingen:

❖ **Code 53110: Leges vergunningsrechten voor intellectuele Eigendommen**

Gebleken is dat de ontvangsten van de middelen hoger is dan het geraamde bedrag. Het verevende bedrag is voor dienstjaar 2021 SRD 694.000. Dit bedrag is 116 procent hoger dan het geraamde bedrag. De rapportages van de stortingen worden geadmistreerd in IFMIS. Het ministerie heeft aangegeven (te weten de afdeling BFZ) dat het in de begrotingsrekening 2021 opgenomen ontvangen bedrag onjuist is en dat zij volgens haar eigen administratie op een totaalbedrag als ontvangen uitkomt van SRD 614.450,00.

De verklaring voor het opnemen van het onjuiste bedrag op de begrotingsrekening dient alsnog te geschieden. Het werkelijk bedrag in de administratie verschilt SRD 79.550,00 van het bedrag dat is opgenomen op de begrotingsrekening 2021 als te zijn ontvangen.

Tabel 2: Middelenbegroting

Code	Ontvangsten	Ontvangen conform BR 2021	Ontvangen conform administratie BFZ
53110	Leges vergunningsrechten voor intellectuele eigen- dommen	694.000,00	614.450,00
		Verschil te verklaren	79.550,00

Bron: Rekenkamer van Suriname

❖ **Code 53116: Leges vergunningsrechten voor het vestigen van bedrijven**

Gebleken is dat de ontvangsten van de middelen die door het ministerie zijn afgestort niet volledig zijn opgenomen in de administratie en niet aansluiten met de begroting dienstjaar 2021. Volgens de administratie van het ministerie en de CBB-rapportage is het daadwerkelijk ontvangen bedrag SRD 237.000,00 in plaats van SRD 239.000,00. Dit betekent een verschil van SRD 2000,00. Het ministerie heeft verklaard dat er hoogstwaarschijnlijk berekeningsfouten zijn gemaakt bij het samenstellen van de begrotingsrekening 2021.

❖ **Code 53132: Justeerloon (IJKgelden)**

Gebleken is dat de ontvangsten van de middelen die door het ministerie zijn afgestort volledig zijn opgenomen in de administratie en aansluiten met de begroting 2021. Maar het risico bestaat dat niet alle ontvangsten zijn geïnd.

De tekortkoming dat de Dienst Waarborg van het IJKwezen haar controle -werkzaamheden niet heeft kunnen uitvoeren en onvoldoende ontvangsten kon genereren. Volgens het ministerie komt dat door de COVID- situatie en de COVID - maatregelen en door de onduidelijkheid in het nieuw inningsproces bij de Dienst.

Conclusie

De Rekenkamer komt tot de conclusie dat bij de middelen de geraamde en de ontvangsten niet in alle gevallen juist worden opgenomen in de administratie, en dat die daardoor niet aansluiten met de bedragen in de begrotingsrekening 2021.

Verder blijkt uit de controle dat de onderliggende stukken niet aanwezig zijn bij het ministerie. Voorts zijn er onduidelijkheden wat betreft het proces van afstortingen, waardoor de Rekenkamer geen uitspraak kan doen over de volledigheid van de middelen. De ontvangsten worden afgestort op de rekening van het Ministerie van Financiën en Planning. Voorts worden ook de niet-belastingmiddelen, met name: leges, vergunningsrechten voor intellectuele Eigendommen geïnd en afgestort door het Ministerie van Justitie en Politie.

9.4 Conclusie

De Rekenkamer komt tot de volgende conclusies:

- Dat de taken van het ministerie duidelijk omschreven en vastgelegd zijn, en dat de tekeningsbevoegdheid van de bevoegde functionarissen niet kon worden beoordeeld op juistheid.
- Dat de afdeling IC opgenomen is in de organisatiestructuur van het ministerie en zij haar werkzaamheden uitvoert volgens de vastgelegde taakstelling.
- Dat de Salarissen en Lonen juist verwerkt worden in de administratie van het ministerie.
- Dat de functiescheidingen tussen de afdelingen Personeelszaken en Salarisadministratie aanwezig is.
- Dat het ministerie de administratie over het dienstjaar 2021 volledig heeft bijgehouden in IFMIS. Zoals verklaard door het hoofd van BFZ.
- Dat bij de programma's de geraamde en de verevende bedragen juist worden opgenomen in de administratie, en dat die aansluiten met de cijfers in de Begrotingsrekening 2021.
- Dat bij de middelen de geraamde en de ontvangsten juist worden opgenomen in de administratie, en dat die aansluiten met de bedragen in de Begrotingsrekening 2021. Echter zijn er onduidelijkheden wat betreft het proces van afstortingen, waardoor de Rekenkamer geen uitspraak kan doen over de volledigheid van de middelen. De ontvangsten worden afgestort op de rekening van het Ministerie van Financiën en Planning. Voorts worden ook Niet

Belastingmiddelen, met name: Leges vergunningsrechten voor intellectuele Eigendommen geïnd en afgestort door het Ministerie van Justitie en Politie.

9.5 Aanbevelingen

Op basis van de controle op de BR 2021 doet de Rekenkamer de volgende aanbevelingen:

- De verantwoorde bedragen in de Begroting moeten beter worden afgestemd met de bedragen in de administratie van het Ministerie.
- De onduidelijkheden die zich buiten het ministerie om afspelen, zoals de afstortingen en inningen van de ontvangsten door andere ministeries weggewerkt worden.
- Het ministerie dient over betrouwbare informatie te beschikken inzake de ontvangsten van middelen die op haar begroting worden geplaatst. De onderliggende stukken (bewijsmateriaal) behorende bij deze posten dienen beschikbaar te zijn op het ministerie om deze adequaat te beheren en te controleren. Daarnaast moeten deze stukken ook overgelegd kunnen worden aan de controleinstellingen van de overheid. Het Ministerie dient regelmatig met de Centrale Betaal Dienst van het Ministerie van Financiën en Planning af te stemmen over de ontvangen middelen.
- De knelpunten binnen IFMIS zo spoedig mogelijk weggewerkt kunnen worden, waardoor het directoraat kan beschikken over de detailinformatie, die nodig is voor het maken van deugdelijke analyses.

10 Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij

10.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In dat kader is in de periode januari - maart 2023 bij het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV) de Begrotingsrekening van het dienstjaar 2021 (BR 2021) gecontroleerd.

Het doel van het onderzoek is om de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de besteding, het beheer en de verantwoording van de staatsgelden bij het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij in het dienstjaar 2021 na te gaan.

De Rekenkamer voert als lid van de International Organization of Supreme Audit Institutions¹⁴ (INTOSAI) haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de ISSAI 2800 - Bijzondere overwegingen - welke inhoudt de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies van de *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet.
- Aan het ministerie is gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het ministerie. Het ministerie heeft hierop mondeling bevestigd (zie paragraaf 2.2.3).
- Gegevensgerichte controle waarbij de gecontroleerde begrotingsposten zijn geselecteerd op basis van de materialiteit. De uitgevoerde controlewerkzaamheden zijn vastgelegd in de controlewerkprogramma's.
- De materialiteit voor het vaststellen van de te controleren posten is bepaald op basis van de totale uitgaven uit de BR 2021 van het ministerie.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik gemaakt van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij, want het

---

¹⁴ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van Rekenkamers, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

controle rapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de besteding van de staatsmiddelen in het dienstjaar 2021.

Verloop van correspondentie en veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie met de auditee weergegeven:

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie met de auditee weergegeven:

- De controlebevestigingsbrief is verzonden op 13 januari 2023.
- Op 23 januari werd contact opgenomen met het ministerie over de stand van zaken met betrekking tot de controlebevestigingsbrief. Toen bleek dat de brief is gemaild naar het mailadres dat in het brievenhoofd staat aangegeven. Er werd gevraagd om de brief te mailen naar het mailadres dat in de brief staat aangegeven.
- Op 23 januari is de controlebevestigingsbrief, getekend door de directeur, per mail ontvangen.
- Op 27 januari is de aankondigingsbrief (brief nummer 0055.23) verzonden naar het ministerie.
- Op 1 februari is er gebeld naar het secretariaat van de directeur van het ministerie voor een afspraak voor het pre-audit gesprek.
- Op 2 februari gebeld door de secretaresse van de directeur. Besloten is op het pre-audit gesprek te houden op woensdag 8 februari na 12.00 uur
- Op 8 februari is het pre-audit gesprek gehouden onder leiding van de Directeur van het directoraat Landbouw. De overige vertegenwoordigers van het ministerie waren: het hoofd van de afdeling Personeelszaken (PZ), het hoofd van de afdeling Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ) en het hoofd van de afdeling Interne Controle (IC).
Er zijn afspraken gemaakt met dienstdoende diensthoofden over de aanlevering van benodigde informatie voor het uitvoeren van het onderzoek. Het verzoek van de Rekenkamer was om de opgevraagde informatie binnen een week op te sturen. De '*Prepared By Client*' list (PBC lijst) werd hierbij overhandigd. Door het ministerie werd aangegeven dat de informatie aan het eind van de maand maart aangeleverd kan worden.
- Van 23 maart tot en met 17 april zijn de controlewerkzaamheden uitgevoerd op het ministerie.
- Op 26 juni 2023 is de exit meeting gehouden, waarbij de controlebevindingen nader zijn besproken.

Naam

Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij

Typologie

Het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij heeft als typologie Dienstverlening (overheid)

10.2 Het Ministerie van LVV nader bekeken

De algemene taakstelling van het Ministerie van LVV, is vervat in het staatsbesluit no. 58 dienstjaar 1991 (S.B. 1991 no. 58 “Besluit Taakomschrijving Departementen”).

1. Het Ministerie van LVV draagt zorg voor:
  - a. het beleid ten aanzien van de landbouw, de veeteelt, de visserij en de bijenteelt;
  - b. het toezicht op het juist gebruik ten behoeve van de agrarische sector uitgegeven gronden en wateren;
  - c. onderzoek en voorlichting in de onder a. genoemde sectoren;
  - d. de vaststelling van de behoefte aan en de distributie van goederen en diensten, in de onder a. genoemde sectoren;
  - e. aangelegenheden betreffende de voortbrenging, opslag, verwerking en afzet van producten voortgebracht in de onder a. genoemde sectoren, waarnodig in interdepartementaal verband;
  - f. de preventie en de bestrijding van dier- en plantenziekten en plagen;
  - g. de vaststelling van kwaliteitsnormen voor en de uitoefening van kwaliteitscontrole op producten van de onder a. genoemde sectoren;
  - h. het investerings- en kredietbeleid van de onder a. genoemde sectoren, het een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries;
  - i. het bevorderen, coördineren, reguleren en controleren van coöperaties en andere organisaties in de onder a. genoemde sectoren, waarnodig interdepartementaal verband;
  - j. de controle op de naleving van de wetgeving betreffende de onder a. genoemde sectoren, waar nodig in interdepartementaal verband;
  - k. aquacultuur en de agro-industrie;
  - l. de bevordering van de productie in de onder a. genoemde sectoren ten behoeve van de voedselvoorziening en de export;
  - m. een doelmatig beheer van de nationale visserij vermogens en de rationele exploitatie van visrijdommen, alsmede het doen uitoefenen van controle op de naleving van wettelijke regelingen ter bescherming van de visrijdommen.

Dit ministerie is tevens belast met de zorg voor alle direct of indirect met de in het voorgaande lid genoemde aangelegenheden in verband staande onderwerpen, voor zover niet bijzonderlijk aan een ander ministerie opgedragen.

10.2.1 Het management van het Ministerie van LVV

Aan het hoofd van het Ministerie van LVV staat de minister, die wordt ondersteund door de (waarnemend) directeuren en de (waarnemend) onderdirecteuren van de diverse diensten.

In het dienstjaar 2021 werd het ministerie geleid door de minister, ondersteund door:

- de waarnemend directeur Landbouw

- de waarnemend directeur Veeteelt
- de directeur Visserij
- de waarnemend directeur Landbouwkundig Onderzoek, Afzet en Verwerking
- de waarnemend onderdirecteur Administratieve Diensten
- de waarnemend onderdirecteur Landbouw Midden
- de onderdirecteur Landbouw Oost
- de onderdirecteur landbouw West
- de onderdirecteur Veeteeltkundig Onderzoek en Ontwikkeling
- de waarnemend onderdirecteur Veterinaire Diensten
- de onderdirecteur Visserij Beheer
- de onderdirecteur Landbouwkundig Onderzoek

De belangrijke contactpersonen van het Ministerie van LVV zijn:

- Waarnemend directeur Landbouw, de heer S. Jairam
- Onderdirecteur Administratieve Diensten, mevrouw. N. Ramadhin-Amatmohamed.
- Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken, mevrouw J. Soebhan.
- Hoofd Personeelszaken, mevrouw G. Sewdien.
- Hoofd Interne Controle, de heer W. Panchoe.

10.2.2 Afdeling Interne Controle

De afdeling Interne Controle (IC) ressorteert binnen het ministerie rechtstreeks onder de minister van LVV. De rol van de afdeling Interne Controle is om aan de minister ondersteuning te verlenen bij de uitoefening van de bestuurstaken. De afdeling heeft als doel het verrichten van controle op een efficiënt en effectief beheer en besteding van financiële en materiele middelen alsook op de personele administratie van het ministerie. Op de IC-afdeling zijn er naast het hoofd nog drie medewerkers werkzaam. Het hoofd van de IC-afdeling heeft aangegeven dat de afdeling vanaf het dienstjaar 2021 geen routine opdrachten meer heeft kunnen uitvoeren, aangezien de nodige financiële middelen niet beschikbaar zijn. Maandelijks vindt er afstemming plaats tussen de IC-afdeling en de hoofdkassier met betrekking tot de opbrengsten.

Het hoofd van de afdeling heeft aan De Rekenkamer doen toekomen een overzicht verstrekt van de verrichtte werkzaamheden die zijn uitgevoerd in het dienstjaar 2021.

De Rekenkamer heeft de resultaten van deze werkzaamheden niet getoetst.

10.3 Bevindingen controle Begrotingsrekening 2021

10.3.1 Algemeen

De begrotingsrekening van 2021 van het Ministerie van LVV bestaat uit:

- TITEL I : Operationele Uitgaven.

- TITEL II : Programma's.
- TITEL III: Middelenbegroting.
- Een overzicht betreffende de betalingen van voorgaande dienstjaren.
- Een artikelsgewijze toelichting op hoofdartikelen met betrekking tot de realisatie van de begroting van het ministerie.

De Rekenkamer heeft de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de BR van het Ministerie van LVV over het dienstjaar 2021 getoetst. Er is vastgesteld dat de BR conform de 'Instructie informatie-verstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (S.B. 1952 no. 111) is opgemaakt.

Volgens de materialiteit zijn voor de controle van de Begrotingsrekening over het dienstjaar 2021, de volgende posten geselecteerd van Titel I 'Operationele Uitgaven'.

De te controleren posten zijn:

	Code	BR-Post	Bedrag (in SRD)
Titel I. Operationele uitgaven	610	Lonen en salarissen	93.385.000
	611	Sociale Premies	9.295.000
	612	Gebruik van goederen en diensten	2.016.000
	621	Transportmiddelen	5.847.000
Titel II. Programma's			
	0123	Cultuurtechnisch Onderhoud	25.735.000
	0124	Institutionele Vormgeving	5.095.000
	0125	Reactivering waterschappen	15.918.000
	0126	Bouwwerkzaamheden	1.966.000
	0716	Visserij	3.300.000
	0717	Landbouw infrastructuur en export promotion	36.859.000
	0933	Stg. Nationaal Rijst instituut	4.106.000
	4105	Food and Agriculture Industrie	3.500.000
Titel III. Middelen			
	53126	Zeevergunningrechten e.a visvergunningen	3.664.000
	53167	Opbrengst Planten Onderzoek en Resultaten	3.501.000
	53150	Opbrengsten Veeteelt (o.a. slacht- en keuringsgelden)	5.235.000
	54101	IDB ontvangen leningen	19.712.000

Bron: Rekenkamer van Suriname

10.3.2 Vergelijking Begroting 2021 versus BR 2021

10.3.2.1 Controletelling BR

Er is een cijfercontrole uitgevoerd om na te gaan of de totaalstellingen in de BR juist zijn. Hierbij is geconstateerd dat er geen rekenfouten in de BR zijn.

10.3.2.2 Aansluiting BR met de Begrotingswet 2021

Er is nagegaan of er afwijkingen zijn tussen de geraamde bedragen in de BR en de bedragen in de goedgekeurde begroting van het ministerie. Bij de aansluiting van de BR 2021 met de goedgekeurde begroting 2021, is vastgesteld dat de geraamde bedragen in de BR overeenkomen met de Begrotingswet. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de goedgekeurde begroting niet is aangepast in het dienstjaar 2021 en dat er dus geen sprake was van een supplettoire begroting.

10.3.2.3 Aansluiting BR met de financiële administratie (IFMIS, CEBUMA)

De Rekenkamer heeft in de aankondigingsbrief het ministerie gevraagd schriftelijk te verklaren of de bedragen in de BR 2021 overeenkomen met de bedragen in hun financiële administratie.

Het management van het Ministerie van LVV heeft tijdens de pre-auditmeeting mondeling verklaard dat de bedragen in de BR 2021 overeenkomen met de bedragen in het IFMIS van het Ministerie van LVV. Om na te gaan of de data in het IFMIS en de BR overeenkomen, heeft het auditteam een vergelijking gemaakt tussen de verevende en de voldane bedragen in de BR 2021 en het IFMIS met betrekking tot de Operationele uitgaven en de Programma's. De vergelijking is in de onderstaande tabellen weergegeven.

Operationele uitgaven

Tabel 1: Vergelijking Operationele uitgaven volgens BR 2021 en IFMIS (Bedragen xSRD 1.000)

Code	Operationele uitgaven	1	2	(3)=(2)-(1)	4	5	(6)=(5)-(4)
		Verevend volgens de BR	Verevend volgens het IFMIS	Verschil	Voldaan volgens de BR	Voldaan volgens het IFMIS	Verschil
610	Lonen en Salarissen	93.385	93.385	-	93.385	-	(93.385)
611	Sociale premies	7.295	7.295	-	7.295	-	(7.295)
612	Gebruik van goederen en diensten	2.016	1.986	(30)	1.741	2.306	565
616	Sociale uitkering	68	68	-	68	68	-
620	Inventaris	537	537	-	77	77	-
621	Transportmiddelen	5.847	5.847	-	-	-	-
	Totaal	109.148	109.118	-30	102.566	2.451	-100.115

Bron: BR 2021 en IFMIS Budget Management Rapport

Zoals uit voorstaand tabel blijkt, is er geen verschil tussen het verevend bedrag van de post Lonen en Salarissen, Sociale premies, Sociale uitkeringen, Inventaris en Transportmiddelen volgens de BR en de data uit het IFMIS. Met betrekking tot de post Gebruik van goederen en diensten is er een verschil van SRD 30.000 geconstateerd tussen het verevend bedrag dat in de BR is opgenomen en het bedrag dat in het IFMIS is verwerkt.

Reactie door LVV:

“In de maand december 2021 konden bestelbonnen ter waarde van SRD 30.000,- niet meer worden geüpload”.

Uit de tabel blijkt verder dat er afwijkingen zijn met betrekking tot de voldane bedragen. Volgens het IFMIS zijn de Lonen en Salarissen en de Sociale premies niet voldaan, hetgeen in contrast staat met de realiteit, aangezien de landsdienaren in het dienstjaar 2021 wel zijn uitbetaald en toont de post Gebruik van goederen en diensten een afwijking van SRD 565.000 tussen het voldane bedrag in de BR en het IFMIS.

Volgens de CEBUMA-recapitulatie verzamelstaat bedroegen de brutosalarissen in het dienstjaar 2021 ad SRD 100.679.463 hetgeen overeenkomt met de brutosalarissen volgens de CKB-set, waar de personeelskosten worden verwerkt aan de hand van de ontvangen CEBUMA-loonstaten. De data met betrekking tot de post 610 Lonen en salarissen, wordt door de Loonadministratie van het Ministerie van LVV verwerkt in het CEBUMA-bestand en na controle door de afdeling Comptabiliteit van het Ministerie van Financiën en Planning, wordt de data verzonden naar de afdeling BFZ ter verwerking in het IFMIS. De inhoudingen op de bruto-lonen en salarissen worden niet in het CKB-set verwerkt, waardoor de Rekenkamer geen aansluiting kon maken met te betalen salarissen (bruto - nettosalarissen) volgens de betreffende administratie.

Programma's

Tabel 2: Vergelijking Programma's volgens BR 2021 en IFMIS

(bedragen x SRD 1000)

Code	Programma	1	2	(3)=(2)-(1)	4	5	(6)=(5)-(4)
		Verevend volgens de BR	Verevend volgens het IFMIS	Verschil	Voldaan volgens de BR	Voldaan volgens het IFMIS	Verschil
0123	Cultuurtechnisch onderhoud	25.735	25.735	-	16.785	20.586	3.801
0124	Institutionele vormgeving	5.095	1.839	(3.256)	4.954	823	(4.131)
0125	Reactivering waterschappen	15.918	-	(15.918)	15.918	-	(15.918)
0126	Bouwwerkzaamheden	1.966	1.966	-	-	-	-
0164	Buyers Credit Agreement Pumpingstation	168	168	-	168	168	-
0712	Stimulering Private Sector	-	-	-	-	-	-

Code	Programma	1	2	(3)=(2)-(1)	4	5	(6)=(5)-(4)
		Verevend volgens de BR	Verevend volgens het IFMIS	Verschil	Voldaan volgens de BR	Voldaan volgens het IFMIS	Verschil
0713	Landbouwtelling	-	-	-	-	-	-
0714	Stimulering landbouwsector	424	424	-	216	74	(142)
0715	Veehouderij	1.011	664	(347)	347	699	352
0716	Visserij	3.300	3.329	29	3.166	3.225	59
0717	Landbouwinfrastructuur en exportpromotion	36.859	36.859	-	26.133	5.582	(20.551)
0761	Agro-Industrial Park	-	-	-	-	-	-
0766	Palmolie Project Patamacca	-	-	-	-	-	-
0767	Staatsboerderij N.V.	-	-	-	-	-	-
0929	Staatsboerderij Alliance	684	684	-	228	684	456
0930	Stichting Landbouw ontw. Commewijne	188	188	-	188	188	-
0931	Stichting nationale parken	-	-	-	-	-	-
0932	Stichting proeftuinen in Suriname	-	-	-	-	-	-
0933	Stichting nationaal rijst instituut	4.106	4.106	-	3.853	4.106	253
0975	Stichting Experimentele Landbouw	1.369	1.369	-	-	-	-
4105	Food and Agriculture Industries (FAI)	35.000	35.000	-	17.045	33.510	16.465
	Totaal	131.823	112.332	(19.491)	89.001	69.645	(19.356)

Bron: BR 2021 en IFMIS Samenvattend Rapport

Bovenstaande tabel toont aan dat er discrepanties zijn tussen de BR 2021 en het IFMIS.

10.3.3 Beoordeling van de toelichting met betrekking tot de verevende bedragen

Conform de instructies van de CBB, dient de uitvoerder van de begroting, in dit geval het Ministerie van LVV, een toelichting te geven op de verevening (realisatie) van de begrootte post dan wel waarom er sprake is van onderrealisatie of overschrijding van de begrotingspost.

Het auditteam is nagegaan of de verklaringen die door het Ministerie van LVV zijn gegeven met betrekking tot de realisatiegraad van de betreffende posten, afdoende zijn.

De betreffende analyse is verwerkt in de onderstaande tabellen.

De Rekenkamer heeft vastgesteld dat:

- de toelichtingen met betrekking tot de realisatie van de *Operationele uitgaven* toereikend zijn.
- niet alle toelichtingen met betrekking tot de realisatie van de *Programma's* toereikend zijn.

Tabel 3: Analyse van de toelichtingen met betrekking tot de realisatie van de Programma's

(Bedragen x SRD 1.000)

Code	Programma	1	2	(3)=(2)-(1)
		Geraamd	Verevend	Verschil
0126	Bouwwerkzaamheden	4.790	1.966	2.824
<p>Er is minder verevend dan geraamd, om het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> de werkzaamheden van het terrein (hoofdkantoor) van het Ministerie zijn niet uitgevoerd. Dit, vanwege het probleem van het afwateringssysteem; de renovatiewerkzaamheden van het ressortkantoor te Commewijne zijn niet uitgevoerd, omdat de leverancier zich niet heeft kunnen registreren in IFMIS. <p>Tijdens de exitmeeting heeft het ministerie aangegeven dat <i>“De leverancier zich niet heeft kunnen registreren in het IFMIS, omdat hij de vereiste verklaring van vrij van belasting niet kon overleggen”</i>.</p>				
0716	Visserij	3.421	3.300	121
0766	Palmolie Project Patamacca	342	-	342
<p>Het bedrag is niet aangesproken, omdat er geen aanvang is gemaakt met het project, vanwege onvoldoende capaciteit.</p> <p>Tijdens de exitmeeting heeft het ministerie verklaard dat <i>“Er was gebrek aan uitvoeringscapaciteit en daarnaast was er sprake van stagnatie in de administratieve procedures”</i>.</p>				

Bron: BR 2021 LVV

De Rekenkamer heeft vastgesteld dat niet alle toelichtingen met betrekking tot de realisatie van de Middelenbegroting toereikend zijn.

Tabel 4: Analyse van de verklaingen met betrekking tot de realisatie van de Middelenbegroting

(Bedragen x SRD 1.000)

Code	Ontvangsten	1	2	(3)=(2)-(1)
		Geraamd	Ontvangen	Verschil
	Niet belastingmiddelen			
53126	Zeevergunningrechten e.a. visvergunningen	22.635	3.664	(18.971)
<p>Er is minder ontvangen dan geraamd, vanwege de volgende redenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> In het jaar 2021 hebben niet alle Venezolaanse Red Snapper vaartuigen een vergunning gehad noch vergunningrechten betaald. Er zijn vergunninghouders c.q. bedrijven bij de zeevisserij die toestemming hebben gehad om de vergunningrechten in termijnen te betalen, echter hebben deze bedrijven niet tijdig voldaan aan hun betalingsverplichting. Enkele van deze bedrijven hebben in het begin van 2022 hun achterstallige betaling voldaan en enkele nog steeds niet. Voor wat betreft de Surinaamse Kustvisserij (SK) en Binnenvaart (BV) vergunningen kan het zijn dat er minder vergunningen zijn uitgegeven, omdat als een vaartuig niet voldoet (o.a. ontbreken van de MAS documenten etc.) of zich schuldig gemaakt heeft aan illegale visserij de vergunning ingetrokken wordt en/of de aanvraag voor 2021 afgewezen wordt. 				

Code	Ontvangsten	1	2	(3)=(2)-(1)
		Geraamd	Ontvangen	Verschil
	Niet belastingmiddelen			
53126	Zeevergunningrechten e.a. visvergunningen	22.635	3.664	(18.971)
<p>Constatering Rekenkamer: De toelichting met betrekking tot de SK en BV vergunningen is niet toereikend, aangezien niet is aangegeven wat de werkelijke oorzaak is dat er minder vergunningen zijn uitgegeven.</p> <p>Het ministerie heeft de zin geherformuleerd: <i>“Voor wat betreft de SK en BV vergunningen is er minder uitgegeven, vanwege het volgende:</i></p> <p><i>“Indien een vaartuig niet voldoet aan de voorwaarden (o.a. ontbreken van de MAS documenten etc); of zich schuldig gemaakt heeft aan illegale visserij, wordt de vergunning ingetrokken en/of de aanvraag voor 2021 wordt afgewezen”.</i></p>				

Bron: BR 2021 LVV

10.3.4 Overzicht betalingen van de voorgaande dienstjaren

Het auditteam heeft vastgesteld dat het Overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren in de BR 2021 van het ministerie is opgenomen, maar heeft de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van dit overzicht niet getoetst.

10.3.5 Overige bevindingen met betrekking tot de controle van de BR 2021

10.3.5.1 Operationele uitgaven

Code 610 Lonen en salarissen

Uitgaven met betrekking tot loontoeckenningen aan personen die hetzij een vaste of een tijdelijke aanstelling hebben, alsook van degenen die een arbeidsovereenkomst hebben die na verloop van tijd kan worden omgezet in een tijdelijk of een vast dienstverband, worden op deze post geboekt.

Om een indicatie te krijgen omtrent de juistheid van het personeelsbestand/ het CEBUMA- bestand, is een aansluiting gemaakt tussen het personeelsbestand van het Ministerie van LVV per *december 2021 (inclusief de mutaties gedurende het dienstjaar 2021)* en de CEBUMA recapitulatiestaat over de maand december 2021. Hiertoe is ook gebruik gemaakt van het personeelsbestand per eind december 2020 en de mutaties gedurende het dienstjaar 2021.

De bevindingen zijn onderstaand weergegeven.

Tabel 5: Aantal personeelsleden volgens het Cebumabestand en het Personeelsbestand per december 2021

Aantal personeelsleden per eind december 2020 volgens Personeelsbestand	1.221
Mutaties volgens PZ in het personeelsbestand gedurende 2021:	
Indiensttredingen	73
Overplaatsing naar LVV	7
Overplaatsing vanuit LVV	(16)
Ontslag vanwege pensioen	(37)
Ontslag	(14)
Overlijden	(9)

Aantal personeelsleden per eind december 2021	1.225
Aantal personeelsleden volgens Cebumabestand per eind december 2021	1.443
Commissieleden die geen deel uitmaken van het personeelsbestand	52
Verschil	166

Bron: Cebumastaat en Personeelsbestand volgens PZ

Het feitelijke aantal commissieleden bedraagt zesenvijftig (56), waarvan vier commissieleden geen bankrekeningnummer hebben verstrekt aan het ministerie en niet op de betaalrol voorkomen.

Het ministerie heeft verklaard dat drie van de commissieleden tot heden geen vergoeding ontvangen en dat één commissielid in februari 2022 is opgebracht op de betaalrol.

Het is niet bekend of de vergoeding van de drie over commissieleden ineens zal worden uitbetaald na afloop van hun zittingstermijn.

Verder was er volgens het overzicht inzake de personeelsmutaties van het Ministerie van LVV in het dienstjaar 2021 sprake van een aantal van drieënzeventig (73) indiensttredingen. Het auditteam heeft geconstateerd dat het betreffend overzicht een aantal van tweeëntwintig (22) indiensttredingen bevat die betrekking op het dienstjaar 2020.

Reactie ministerie LVV:

“Er waren 73 indiensttredingen in het jaar 2021, waarbij 22 personeelsleden die in het jaar 2020 in dienst zijn genomen, ook zijn opgenomen in het personeelsbestand van 2021. Dit vanwege het feit dat betrokkenen pas in het jaar 2021 op de betaalrol zijn opgebracht”.

De Rekenkamer heeft de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van het personeelsbestand niet kunnen vaststellen.

Met betrekking tot de post Lonen en salarissen, zijn de volgende aspecten gecontroleerd:

- Ambtelijk salaris
- Indiensttredingen
- Uitdiensttredingen
- Benoemingen/bevorderingen
- Bonussen en gratificaties
- Overplaatsingen
- Overwerkvergoeding
- Toelagen
- Salarisverloop
- Presentie

Ambtelijk salaris

In het dienstjaar 2021 is er volgens het IFMIS in totaal SRD 93.385.000 besteed aan de post ‘ambtelijk salaris’. De toetsing van de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van deze post is simultaan verricht

aan de hand van de controle op de diverse mutaties gedurende het dienstjaar. Er is gebruik gemaakt van een (enkelvoudig) aselechte steekproefmethode.

Het resultaat van de controle is onderstaand beschreven.

Indiensttredingen

Er zijn drie (3) indiensttredingen gecontroleerd. Deze indiensttredingen hebben betrekking op twee (2) personen die op basis van een arbeidsovereenkomst (AO) in dienst zijn getreden bij het Ministerie van LVV voor het verrichten van enkele werkzaamheden voor een periode van één jaar en één tijdelijke aanstelling.

Bevindingen:

Bij de controle van de functionarissen die op basis van een AO voor het verrichten van enkele werkzaamheden voor een periode van één jaar in dienst zijn getreden, is er bij één persoon geen sollicitatiebrief aangetroffen in het dossier en bij de andere die reeds in overheidsdienst was en gepensioneerd is, is in het dossier geen document aangetroffen waaruit blijkt op basis waarvan de arbeidsovereenkomst is verkregen.

Bij de tijdelijke aanstelling zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

De Rekenkamer heeft de rechtmatigheid van de indiensttredingen niet kunnen vaststellen.

Reactie Ministerie LVV:

“De personen die op basis van een AO in dienst zijn getreden bij het Ministerie van LVV voor het verrichten van enkele werkzaamheden voor een periode van één jaar, ontvangen een honorarium. Er zijn geen onderliggende stukken van deze twee personen waarin vooraf goedkeuring wordt verleend voor het opmaken van de stukken, daar de opdracht mondeling kwam vanuit de leiding”.

Uitdiensttredingen

Volgens het mutatieoverzicht van de afdeling PZ waren er in het dienstjaar 2021 zestig (60) uitdiensttredingen, namelijk zevenendertig (37) personen zijn uit dienst getreden vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, veertien (14) personen wegens ontslag en negen (9) personen wegens overlijden.

Er zijn zes uitdiensttredingen gecontroleerd namelijk twee vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, twee wegens ontslag en twee wegens overlijden.

Bevindingen:

Bij de controle van de uitdiensttredingen vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd is in een geval geen ontslagbeschikking aangetroffen en heeft het auditteam niet kunnen vaststellen wat de ingangsdatum van de pensionering is. Het is gebleken dat de pensioenaanvraag niet werd goedgekeurd door de directeur. Dit vanwege het feit dat betrokkene niet met vervroegd pensioen kon gaan, aangezien er geen volle dagtaak was verricht gedurende de periode 24 mei 1983 tot en met 31 december 1986. De personeelsadministratie geeft aan dat betrokkene vanaf 1 februari 2021 gepensioneerd

is, terwijl het auditteam heeft vastgesteld dat betreffende persoon tot en met december 2022 nog op de betaalrol van het ministerie voorkwam.

Er is dus sprake van een fout in de personeelsadministratie.

Tijdens de exitmeeting is bevestigd dat *“betrokkene nog niet met pensioen is, zodat er geen ontslagbeschikking is opgemaakt en dat betrokkene dus nog op de betaalrol van het ministerie voorkomt”*.

Bij de andere uitdiensttreding vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

Bij de controle van het ontslag is geconstateerd dat betrokkenen zijn ontslagen wegens plichtsverzuim en is in het personeelsdossier van één persoon geen ontslagbeschikking aangetroffen.

Overlijden

Er zijn twee gevallen van overlijden gecontroleerd.

In één geval is het salaris van betrokkene niet gestort in de maand volgend op het overlijden en bij de andere is geconstateerd dat het salaris niet is gestort in de maand van overlijden, noch in de daaropvolgende maand in overeenstemming met de Personeelswet artikel 72 WET (G.B. 1962 no. 195).

Reactie LVV na de exitmeeting:

“De salarissen van de overledenen zijn gestort in de maand juli 2021”.

Bij de controle van de overleden landsdienaren heeft de Rekenkamer de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van de besluiten niet kunnen vaststellen.

Benoemingen/Bevorderingen

Volgens het mutatieoverzicht van de afdeling PZ is in het dienstjaar 2021 aan vierentwintig (24) personen een benoeming/bevordering toegekend. Hiervan zijn er twee toekenningen gecontroleerd.

Er zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.

Gratificatie

Volgens het gratificatieoverzicht van de afdeling PZ is in het dienstjaar 2021 aan zesenzeventig (76) personen een gratificatie toegekend en bedroeg het totaalbedrag aan gratificatietoekenningen SRD 350.448,33. Volgens de financiële administratie is er in totaal SRD 476.677,33 uitbetaald aan bonussen & gratificaties.

Reactie LVV na de exit meeting:

“Het totaalbedrag aan gratificatietoekenningen in het dienstjaar 2021 bedraagt SRD 377.477,33 (totaal van alle 12 rollen code 06.10.04 Gratificaties) en komt overeen met het overzicht van PZ. Het werkelijk verschil bedraagt SRD 99.200. Het verschil is ontstaan doordat in de maand december 2021 een

bedrag ad SRD 99.200 per abuis geboekt was op code 1101/09024/0000/061004 (Gratificaties), in plaats van op code 1101/09024/000/061001 (Ambtelijk salaris).

Na bovenstaande verklaring blijkt er nog een verschil ad SRD 27.029 (SRD 377.477,33 -/- SRD 350.448,33) te zijn tussen de administratie van de afdeling PZ enerzijds en de administratie van de afdeling BFZ anderszijds. De afdeling PZ heeft aangegeven dat het betreffend verschil zal worden uitgezocht. Per rapportage datum heeft de Rekenkamer hieromtrent nog geen respons ontvangen.

Er zijn verder drie gratificatie toekenningen gecontroleerd.

Bij de controle van de gratificatietoekenningen zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

Overplaatsing

In het dienstjaar 2021 was er sprake van zeven overplaatsingen naar het Ministerie van LVV en zestien overplaatsingen naar een ander departement.

Er zijn twee overplaatsingen naar het Ministerie van LVV gecontroleerd.

Er zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.

Overwerkvergoeding

In het dienstjaar 2021 is er in totaal SRD 1.336.327,05 aan overwerkvergoeding toegekend aan ambtenaren van het Ministerie van LVV.

Voor de toetsing zijn er drie toekenningen van overwerkvergoeding geselecteerd, waarbij van één toekenning de beschikking is aangetroffen.

Bevindingen:

De benodigde documenten om de controle op de rechtmatige toekenning van overwerkvergoeding adequaat te verrichten, zijn niet allemaal aangetroffen in de personeelsdossiers. Het betreft documenten zoals de presentielijst over de tijd van het verrichtte overwerk en de overurenstaat.

Bij één persoon is geconstateerd dat in de maanden waarin er is overgewerkt (februari tot en met juni 2021), het aantal van maximaal 30 uren per maand is overschreden. Het auditteam heeft geen goedkeuringsbrief hieromtrent aangetroffen in het personeelsdossier. In de beschikking betreffende de toekenning van overwerkvergoeding aan betrokkene, is er wel een verwijzing hieromtrent.

Tijdens de exitmeeting is afgesproken dat de betreffende documenten zullen worden opgestuurd naar het auditteam.

Toelagen

Er zijn negen toekenningen van toelagen gecontroleerd namelijk één bromfietstoelage, vijf kledingtoelagen, één autotoelage, één waarnemingtoelage en één representatietoelage.

Bij de controle van de representatietoelage is geconstateerd dat het bedrag van de toelage, vermeld in de beschikking, niet overeenkomt met het bedrag op de loonstaat van betrokkene. Er is sprake van een

verschil van SRD 3,50. Het auditteam heeft vastgesteld dat dit verschil niet materieel is en om die reden te verwaarlozen is.

Salarisverloop

Hierbij is gecontroleerd of gedurende het dienstjaar 2021 geen onrechtmatige mutaties met betrekking tot de toekenning van lonen en salarissen aan het personeel in dienst van het Ministerie van LVV hebben plaatsgevonden. Het auditteam heeft voor de betreffende controle vijf (5) personen aselekt geselecteerd.

Bij de controle van het salarisverloop zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

Presentie

Bij deze controle zijn vijf (5) aselekt geselecteerde presentielijsten opgevraagd. De presentielijsten zijn afgestemd met de Cebuma loonstaat met het doel vast te stellen of er geen salarissen/lonen zijn uitbetaald die onrechtmatig zijn.

Bij de presentieafstemming zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

Code 612 Gebruik van goederen en diensten

Volgens de BR 2021 heeft het Ministerie van LVV in het dienstjaar 2021 SRD 2.016.000 besteed aan goederen en diensten. Zoals eerder in het rapport is aangehaald, toont het IFMIS een bedrag van SRD 1.986.000 en is er sprake van een verschil van SRD 30.000. Een verklaring voor dit verschil is ook al vermeld in het rapport. In het dienstjaar 2021 zijn goederen en diensten aangeschaft middels bestelbonnen, alsook middels contante middelen (aanvullende kredietopening), die maandelijks door het Ministerie van Financiën zijn verstrekt. Volgens de sub-administratie (BFZ – CKB-set), heeft het Ministerie van LVV middels het gebruik van bestelbonnen in totaal SRD 485.873.37 besteed aan goederen en diensten. Dit is gelijk aan 24% van het totaalbedrag van de post Gebruik van goederen en diensten. Bij de overige bestedingen zijn de contante middelen aangewend.

De Rekekamer heeft ter beoordeling van de post Gebruik van goederen en diensten, de volgende subposten geselecteerd: 61234 Onderhoud Gebouwen & Terreinen en 61284 Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen

Subpost 61234 Onderhoud Gebouwen & Terreinen

Het totaalbedrag van deze subpost bedraagt volgens het IFMIS SRD 450.801,19. Het auditteam heeft de bestedingen van deze post getoetst, waarbij er twee transacties zijn geselecteerd met een totaalbedrag van SRD 285.127. Er zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.

Subpost 61284 Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen

Het totaalbedrag van deze subpost bedraagt volgens het IFMIS SRD 423.260,25.

Bij de controle van de post Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

Contante middelen

Volgens de sub-administratie (BFZ – CKB-set) heeft het Ministerie van LVV in het dienstjaar 2021 in totaal SRD 1.529.778 ontvangen aan contante middelen, namelijk maandelijks SRD 150.000 in tranches van elk SRD 50.000. Er is geconstateerd dat in de maanden november en december er sprake is van een afwijking waarbij in de maand november een bedrag van SRD 29.778 is ontvangen en in de maand december was er helemaal geen sprake van aanvullende kredietopening.

Het hoofd BFZ aangegeven dat de post 612 was uitgeput en dat het ministerie het restant ad SRD 29.778 heeft ontvangen.

De besteding van de contante middelen over de maand juli 2021 is gecontroleerd aan de hand van vierentwintig (24) geselecteerde inkoopbonnen/nota's, waarbij is nagegaan of de besteding van de contante middelen conform de voorgeschreven procedure heeft plaatsgevonden. Er zijn enkele onregelmatigheden geconstateerd namelijk dat:

- slechts in één (1) geval de offerte procedure is gehanteerd waarbij alleen de straatnaam van de leveranciers is vermeld
- in twee (2) gevallen is de datum van de administratieve verwerking van de nota's eerder dan de datum van inlevering van de nota's
- in zeventien (17) gevallen is de datum van inlevering van de nota niet aangegeven
- in zeventien (17) gevallen is de leverancier niet vermeld,
- in twintig (20) gevallen is op de nota geen stempel van de leverancier waargenomen.
- Verder vindt er ook verrekening plaats van financiële middelen die door medewerkers zijn voorgesloten ten behoeve van de dienst, vanwege het feit dat er geen krediet beschikbaar was.

Er is bevestigd door LVV dat medewerkers financiële middelen voorschieten ten behoeve van de dienst, hetgeen niet conform de comptabele voorschriften is.

De Rekenkamer heeft niet kunnen vaststellen hoe het risico van onrechtmatige besteding van contante middelen wordt afgedekt.

Code 621 Transportmiddelen

In het dienstjaar 2021 heeft het Ministerie van LVV transportmiddelen (pick-ups en terreinwagens) aangeschaft ter waarde van SRD 5.847.000.

Er is geconstateerd dat de offerte procedure niet is gehanteerd. Er zijn verder geen andere onregelmatigheden geconstateerd.

Reactie LVV tijdens de exit meeting:

“Het Ministerie van Openbare Werken belast is geweest met de aankoop c.q. de aankoopprocedure. De aankopen van de voertuigen is ten laste gebracht van de begroting van het Ministerie van LVV”.

10.3.5.2 Programma's

Algemeen

Het Ministerie van LVV heeft in het dienstjaar 2021 eenentwintig (21) programma's geraamd, waarvan drie programma's volledig zouden worden uitgevoerd middels een buitenlandse lening en drie programma's deels middels een buitenlandse lening en deels middels een overheidsbijdrage.

Deze programma's zijn:

- Programma 0124 Institutionele Vormgeving: deels overheidsbijdrage en deels lening van de Inter- American Development Bank (IDB).
- Programma 0125 Reactivering waterschappen: uitsluitend lening van de IDB.
- Programma 0713 Landbouwtelling: uitsluitend lening van de IDB.
- Programma 0714 Stimulering Landbouwsector: deels overheidsbijdrage en deels lening van de Islamic Development Bank (IDSB).
- Programma 0715 Veehouderij: deels overheidsbijdrage en deels lening van de IDB.
- Programma 0761 Agro-Industrial Park: uitsluitend lening van de IDB.

Het Ministerie van LVV heeft in het dienstjaar 2021 veertien (14) programma's uitgevoerd.

Voor de controle zijn er vier programma's geselecteerd om de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van deze post te toetsen namelijk:

- 0123 Cultuurtechnisch onderhoud
- 0124 Institutionele Vormgeving
- 0126 Bouwwerkzaamheden
- 0716 Visserij

De bevindingen zijn als volgt.

Programma 0123 Cultuurtechnisch onderhoud

Er is vastgesteld dat het Programma Cultuurtechnisch onderhoud in de begroting is opgenomen.

Dit programma betreft het uitvoeren van cultuurtechnische werken waaronder afwatering en waterkering, onderhoud van bruggen en wegen, het aantrekken van een consultant ten behoeve van het pompemaal te Wageningen, het verwijderen van enkele oude pompen en indien nodig reviseren van de pompen en de installatie van nieuwe pompen te Wageningen.

Er zijn onder dit programma vijf (5) projecten gecontroleerd waarbij is vastgesteld dat in één geval namelijk de rehabilitatie van pomp 3 van pompemaal Wageningen in het district Nickerie, er geen openbare aanbesteding is gehouden, maar dat is afgeweken van de regel van het houden van een openbare aanbesteding. Conform de Comptabiliteitswet 1952 (zoals gewijzigd in 2003) artikel 18, dient de resolutie de beweegredenen te vermelden, waarom van de openbare aanbesteding is afgeweken en dienen de beweegredenen te verwijzen naar het belang van het land. Er is vastgesteld dat de aangegeven beweegreden om af te wijken van de regel van openbare aanbesteding, toereikend is.

De overige projecten betreffen:

- het ophalen, opschonen en uitdiepen van Bardan- en Lantikanaal te Reeberg in het District Wanica en het verrichten van bijbehorende werkzaamheden, Directievoering bij de voorbereiding en implementatie van het pompgemaal Wageningen;
- het leveren en verwerken van 5000 m3 klinkzand voor diverse wegen in het district Commewijne;
- het na-onderhouden van de hoofdaanvoerleidingen (Lateraal kanaal) te UBGHP 1 & 2 en Premchand kanaal in het district Nickerie.

De financiële afhandeling van de gecontroleerde programma's heeft conform de vastgestelde comptabele regels plaatsgevonden.

Programma 0124 Institutionele Vormgeving

Er is vastgesteld dat het Programma Institutionele Vormgeving in de begroting is opgenomen. De activiteiten in het kader van dit programma hebben betrekking op de voedselveiligheid en de voedselzekerheid. Er is verder geconstateerd dat onder dit programma ook buitenlandse reiskosten zijn geboekt, hoewel in de begroting niet is opgenomen dat ook uitgaven met betrekking tot buitenlandse reiskosten zullen worden geboekt ten laste van het betreffend programma. Er is één transactie gecontroleerd over de buitenlandse reiskosten, waarbij er geen inzage is geweest in het document inzake de goedkeuring van de Raad van Ministers.

Reactie LVV tijdens de exitmeeting:

“Zowel de code 612 van het Ministerie van LVV als de post Onvoorziene uitgaven van het Ministerie van Financiën en Planning waren uitgeput. Op directieniveau van beide ministeries, in samenwerking met Thesaurie Inspectie, is middels telefonisch onderhoud afstemming gepleegd om de dienstreis ten laste van code 0124 te brengen”.

De Rekenkamer heeft de rechtmatigheid van de bestedingen ten laste van het Programma Institutionele Vormgeving niet kunnen vaststellen.

Programma 0126 Bouwwerkzaamheden

Er is vastgesteld dat het Programma Bouwwerkzaamheden in de begroting is opgenomen.

Dit programma heeft betrekking op de renovatie en het onderhoud van de verschillende gebouwen van het Ministerie van LVV. Er zijn twee projecten gecontroleerd namelijk: het leveren en plaatsen van 2 stuks (prehab) en het verrichten van bijbehorende werkzaamheden ten behoeve van het opzetten van het LVV ressortkantoor/Matta in het district Para en het aanschaffen van bouw materiaal ten behoeve van het restaureren van de Carambola identificatie ruimte.

De financiële afhandeling van de gecontroleerde programma's heeft conform de vastgestelde comptabele regels plaatsgevonden.

Programma 0716 Visserij

Er is vastgesteld dat het Programma Visserij in de begroting is opgenomen.

Dit programma heeft betrekking op de duurzame visserij en de ontwikkeling van aquacultuur.

Er zijn twee projecten/ transacties gecontroleerd namelijk: betaling kustwacht Suriname voor de uitvoering van 25 gezamenlijke vaarpatrouilles in de strijd tegen de illegale, ongemelde en onge-reguleerde visserij over de periode juli tot en met oktober 2021 en de betaling voor contributie over het dienstjaar 2016 ten behoeve van Caribbean Regional Fisheries Mechanism.

Met betrekking tot de betaling van de contributie ten behoeve van Caribbean Regional Fisheries Mechanism, is er geen raadsvoorstel aanwezig.

Het ministerie heeft verklaard dat volgens de instructies van het Ministerie van Financiën en Planning, er geen raadsvoorstel wordt opgemaakt bij de betaling van contributies. De financiële afhandeling van de gecontroleerde programma's heeft conform de vastgestelde comptabele regels plaatsgevonden.

10.3.5.3 Middelenbegroting

De Rekenkamer heeft de volgende posten gecontroleerd:

- 51162 Zeevergunningrechten andere Visvergunningen.
- 53167 Opbrengst plantenonderzoek en resultaten.
- 53150 Opbrengsten Veeteelt (o.a. slacht en keuringsgelden).

51162 Zeevergunningrechten andere Visvergunningen

Volgens de vergunningenadministratie van het Directoraat Visserij, waren er met betrekking tot deze post inkomsten zowel in Surinaamse dollars (SRD) als in Amerikaanse dollars (USD) en is in het dienstjaar 2021 in totaal SRD 1.212.095 ontvangen en USD 829.000. Het bedrag dat de vergunning-aanvragers dienen te betalen voor de vergunning, dient te worden gestort op een bankrekening van de Centrale Betaaldienst (CBD) of van de Centrale Bank van Suriname (CBvS).

Het ministerie heeft aangegeven dat met betrekking tot de ontvangsten in USD, zij geen zekerheid kan verschaffen over de volledigheid van de verantwoording in SRD, aangezien de tegenwaarde wordt bepaald door de Centrale Bank. De processen met betrekking tot de aanvraag van de vergunning, de verwerking in de vergunningen- en de financiële administratie en de ontvangst van de middelen zijn vastgelegd.

Het bestaan van de interne beheersmaatregelen is niet getoetst door de Rekenkamer.

53167 Opbrengst plantenonderzoek en resultaten

De processen met betrekking tot de post Plantenonderzoek en Resultaten zijn niet vastgelegd door het ministerie. Bij control is het proces met betrekking tot de plantenverkoop in kaart gebracht, waarbij in de opzet blijkt dat er interne beheersingsmaatregelen aanwezig zijn met betrekking tot het kasbeheer c.q. de afdracht van de kasmiddelen. Het bestaan van de interne beheersmaatregelen omtrent het kasbeheer c.q. de afdracht van de kasontvangsten is niet getoetst.

De opbrengsten van de plantenverkoop over de maanden januari en augustus 2021 zijn afgestemd met de stortingen bij de hoofdkassa. Er zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.

53150 Opbrengsten Veeteelt (o.a. slacht- en keuringsgelden)

De processen met betrekking tot de post Opbrengsten Veeteelt (o.a. slacht- en keuringsgelden) zijn niet vastgelegd door het ministerie. Het auditteam heeft het proces met betrekking tot de slacht- en keuringsgelden in kaart gebracht, waarbij niet is gebleken welke interne beheersingsmaatregelen aanwezig zijn om het risico dat de verantwoording van de opbrengsten niet volledig is, af te dekken. Het ministerie heeft verklaard dat evenals in voorgaande dienstjaren, de facturering van de slacht- en keuringsgelden evenals de bewaking van de tijdige betaling, ook in het dienstjaar 2021 is verricht door het secretariaat van de directeur.

Het ministerie is reeds bij eerdere controles door de CLAD en de Rekenkamer geattendeerd op deze onvolkomenheid in hun bedrijfsvoeringsproces, maar heeft hierin nog geen wijziging aangebracht.

Het hoofd van de IC- afdeling heeft aangegeven dat hij het voorstel heeft gedaan dat het secretariaat van de directeur een kopie van de factuur opstuurt naar de afdeling BFZ van het directoraat Veeteelt. Zodoende kan BFZ de volledigheid van de opbrengsten nagaan. Dit is echter niet getoetst.

De verantwoording van de kas- en de bankontvangsten in de financiële administratie is beoordeeld, waarbij de kwitantieboekjes en de bankafschriften van de maanden januari en augustus 2021 zijn geselecteerd. Het totaal van de geselecteerde kwitantieboekjes en de bankafschriften met betrekking tot de opbrengsten, is afgestemd met de verantwoording in de financiële administratie. Bij de verificatie zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

10.4 Conclusies

Om een oordeel te kunnen geven over de BR 2021 van het Ministerie van LVV, is de Rekenkamer de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de besteding, het beheer en de verantwoording van de staatsgelden bij het Ministerie van LVV in het dienstjaar 2021 nagegaan.

De begrotingsrekening is opgesteld volgens de '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).

De Rekenkamer heeft de volgende conclusie getrokken namelijk dat hoewel de begrotingsrekening 2021 van het Ministerie van LVV is opgesteld volgens de '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111), de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de besteding, het beheer en de verantwoording van de staatsgelden bij het Ministerie van LVV in het dienstjaar 2021 niet kunnen worden vastgesteld.

De oorzaak hiervan is:

- Door de geconstateerde onvolkomenheden van het IFMIS, waarin de verantwoording moet plaatsvinden, kan er geen zekerheid worden verkregen dat de cijfers in de BR 2021 betrouwbaar zijn. Er is sprake van discrepanties tussen de BR 2021 en het IFMIS.

- ✓ Met betrekking tot de post Lonen en salarissen en Sociale premies, geeft het systeem aan dat deze niet zijn voldaan, hetgeen niet overeenstemt met de werkelijkheid. Bij de post Gebruik van goederen en diensten is er ook sprake van een afwijking tussen het verevend bedrag in de BR 2021 en het IFMIS, alsook ten aanzien van het verevend bedrag.
- ✓ Ook bij de programma's is er sprake van discrepanties tussen de BR 2021 en het IFMIS met betrekking tot de verevende en de voldaan bedragen.
- ✓ Een andere tekortkoming van het IFMIS is dat de lonen en salarissen eerst worden verwerkt in het CEBUMA-systeem dat niet is gekoppeld aan het IFMIS, waarbij de verwerking van de lonen en salarissen in het IFMIS achteraf plaatsvindt. Echter worden de diverse inhoudingen op het loon niet in het IFMIS verwerkt.
- Met betrekking tot de post Lonen en salarissen kon de juistheid van het personeelsbestand niet worden vastgesteld.

10.5   Aanbevelingen

De Rekenkamer heeft op basis van de bevindingen van de controle van de BR 2021 bij het Ministerie van LVV de volgende aanbevelingen:

- Het Ministerie van Financiën moet ervoor zorgdragen dat het IFMIS spoedig wordt onderworpen aan een IT- Audit, omdat de betrouwbaarheid van de data in het geding is.
- Het Ministerie van LVV wordt aanbevolen om het personeelsbestand op te schonen, waarbij ook een maandelijks standenregister wordt bijgehouden.
- De lonen en salarissen dienen in IFMIS verwerkt te worden om de juistheid in de verantwoording te kunnen toetsen.

11 Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen

Directoraat Energie

11.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In dat kader is vanaf januari - maart 2023 de Begrotingsrekening (BR) van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH), en wel het Directoraat Energie gecontroleerd.

De Rekenkamer heeft gewerkt met de Slot der Rekening (Begrotingsrekening) van de uitgaven en ontvangsten over het dienstjaar 2021, behorende bij de goedgekeurde wet van 3 augustus 2021 (S.B. 2021 no. 103), houdende vaststelling van de 16^e afdeling van de Staatsbegroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2021 (Wet Staatsbegroting 2021), alsmede aan de daarbij behorende Memorie van Toelichting.

De Rekenkamer voert als lid van de International Organization of Supreme Audit Institutions¹⁵ (INTOSAI) haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de standaard ISSAI 2800 - Bijzondere overwegingen - welke inhoud de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet. Aan het ministerie is gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het ministerie.
- De materialiteit die is vastgesteld op basis van de totale uitgaven van de begrotingsrekening van het directoraat voor het vaststellen van de te controleren posten.
- Aan de hand van de opgestelde risico-matrix zijn de geïdentificeerde risico's getoetst middels het afstemmen met de administratie van het directoraat en de verklaringen van het Ministerie van de onvolkomenheden in de administratie.

---

¹⁵ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van rekenkamers wereldwijd, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

- Er zijn interne opgestelde werkprogramma's gehanteerd waarmee de controlewerkzaamheden zijn uitgevoerd.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen, want het controlerapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van het onderzoek inzake BR 2021 van het directoraat zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders over de controle van de BR van het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen, enwel het Directoraat Energie.

Verloop van correspondentie en/of veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie weergegeven met de auditee, namelijk het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH), Directoraat Energie:

- De controle van de BR 2021 is van start gegaan met het verzenden van een aanbiedingsbrief alsmede een controlebevestigingsbrief naar het Ministerie van NH. De controle-bevestigingsbrief is verzonden op 12 januari 2023 met briefnummer 0010.23 en werd op 27 januari 2023 ondertekend geretourneerd aan de Rekenkamer.
- Het veldonderzoek is van start gegaan met een pre-audit gesprek¹⁶ dat is gehouden op 7 februari 2023. Tijdens dit pre-audit gesprek is de PBC lijst (prepared by client list) besproken inzake de opgevraagde documenten, alsmede de benodigde informatie van sleutelfunctionarissen binnen het directoraat, die de Rekenkamer nodig achtte voor het verrichten van de controle-opdracht. Aan de directie is ook een afschrift hiervan overhandigd.
- Op 20 februari 2023 is een e-mail verzonden naar het Hoofd van afdeling Begroting- en Financiële Zaken (BFZ) van het ministerie, dat ook verantwoordelijk is voor de financiële administratie van het Directoraat Energie, vanwege het niet ontvangen van de opgevraagde data.
- Op 23 februari 2023 is er een reactie ontvangen dat de opgevraagde data spoedig gemaild zal worden. Het organogram en een lijst van personen met tekeningsbevoegdheid zou toen zijn klaar-gezet door de contactpersoon. Maar de toegezegde informatie is toch niet opgestuurd.
- Op 27 februari 2023 is er een werkbezoek gebracht aan desbetreffende afdeling. Er is toen afgesproken dat de informatie spoedig gemaild zou worden, en de vorengenoemde print-outs werden in ontvangst genomen.
- Op 28 februari 2023 was er nog geen informatie ontvangen van afdeling BFZ. Er is ter herinnering een email verzonden, met een ultimatum van 1 maart 2023. Ook werd contact opgenomen met de

---

¹⁶ Kennismakingsgesprek met de departementsleiding van het Directoraat Energie van het Ministerie van NH.

afdeling Personeelszaken (PZ), zowel telefonisch als per email. Afgesproken werd om documenten betreffende deze afdeling spoedig op te sturen. Er is per email contact gemaakt met het Hoofd Interne controle omtrent de verrichtte onderzoeken in het jaar 2021. Verder is er een email verzonden naar het Onderhoofd Algemene Zaken ter verkrijging van de taakstelling van het Directoraat Energie. Echter is hierop geen reactie ontvangen.

- Op 1 maart 2023 werd vanwege het bovenstaande, weer telefonisch contact gemaakt met het Hoofd Interne Controle en met het secretariaat 'Algemeen Beheer en Water' voor de taakstellingen van de directoraten. Ondanks de toezegging heeft het team de taakstellingen toch niet ontvangen. Na herhaaldelijke toezeggingen zonder resultaat, ook van de afdeling BFZ, besloot het team een bezoek te brengen aan de Onderdirecteur en Onderdirecteur Financieel Beheer. Zij gaven aan hun medewerking te zullen verlenen in deze.
- Op 2 maart 2023 heeft de Adjunct-secretaris een email verzonden naar alle betrokkenen met het verzoek om de medewerking te willen verlenen aan het onderzoek. Het onderzoeksteam heeft op dezelfde datum de administratie van de kredietopening ontvangen en het opgevraagde personeelsbestand.
- Op 6 maart 2023 werd het team door het Hoofd van BFZ medegedeeld dat het ministerie geen sub-administratie heeft bijgehouden in 2021, maar dat de IFMIS-cijfers op het ministerie bekeken kunnen worden. De uitvoer van de dossiercontrole op de Kredietopening heeft op deze dag plaatsgevonden, alsook de controle op de geselecteerde personeelsdossiers op de afdeling Personeelszaken. Er werd afgesproken met het Wnd. Hoofd PZ om bepaalde kopieën op te sturen t.b.v. het onderzoek. Ook werd een bezoek gebracht aan afdeling Interne Controle, waar er afgesproken werd dat het Wnd. Hoofd een overzicht zou doen toekomen van de uitgevoerde controles in het dienstjaar 2022.
- Op 8 maart 2023 heeft het team een bezoek gebracht aan BFZ voor inzage in het IFMIS, waarbij de reëlijst is gekopieerd uit IFMIS. Op deze datum werd ook dossiercontrole uitgevoerd op basis van de opgemaakte reçu's. Er werd ook een e-mail verzonden naar afdeling PZ ter herinnering aan het opsturen van afgesproken documenten.
- Op 9 maart 2023 heeft het team de dossiercontrole voortgezet.
- Op 10 maart 2023 zijn de stukken van afdeling PZ ontvangen.
- Op 14 maart 2023 is een werkbezoek gebracht aan afdeling BFZ. Er is contact opgenomen met de Onderdirecteur Financieel Beheer met betrekking tot de IFMIS - cijfers (samenvattend rapport) van de te onderzoeken posten. Tevens is er een '*All Payments list*' opgevraagd uit IFMIS.
- Op 15 maart 2023 is de exit-meeting gehouden door het auditteam van de Rekenkamer met de Onderdirecteur Financieel Beheer, Sectiechef Centrale Kredietbewaking en de Sectiechef Inkoop. Er werd een kopie ontvangen van de '*All Payments list*'. Verder gaf de Onderdirecteur Financieel Beheer aan dat de computers waarop de IFMIS-rapporten gezocht werden door het Hoofd van BFZ en de Sectiechef Inkoop, dat die computers geen toegang hebben tot rapporten. Slechts het Hoofd van BFZ kan op haar computer die informatie zien. Zij gaf aan dit nader te bespreken met de afdeling BFZ en de cijfers alsnog op te sturen. Het samenvattend rapport is echter niet ontvangen.
- Op 20 maart zijn er onderzoeksverslagen ontvangen van de afdeling Interne Controle.

- Op 26 mei is wederom contact gemaakt met het ministerie c.q. directoraat met betrekking tot een noodzakelijk vervoltraject van het onderzoek, en is er wederom data opgevraagd. Het auditteam heeft de informatie op dezelfde dag ontvangen.
- Op 31 mei is de selectie van 33 personeelsdossiers voor controle verzonden, en van 6-7 en 12 juni jl., heeft de dossiercontrole plaatsgevonden. Hiermee is het veldonderzoek definitief afgesloten.

Naam

Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH), Directoraat Energie.

Typologie

Het Ministerie NH heeft als typologie Dienstverlening (overheid).

11.2 Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH) nader bekeken

Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen is onderverdeeld in vier directoraten, te weten:

- Directoraat Algemeen Beheer,
- Directoraat Mijnbouw,
- Directoraat Water, en
- Directoraat Energie.

De administratie van NH geschiedt centraal, omdat er slechts één afdeling Algemene Begrotings- en Financiële afdeling is en één afdeling Personeelszaken, die de dienstverlening doet voor de overige drie directoraten.

Doelstelling Ministerie Natuurlijke Hulpbronnen

Het doel van het Ministerie van NH is het zorgen voor een duurzaam en efficiënt beheer en de ontwikkeling van de productie van de in Suriname aanwezige natuurlijke hulpbronnen.

De visie van het ministerie is om te streven naar een efficiënt beheer en duurzame ontwikkeling van de water- en energievoorziening, en de ontplooiing van de mijnbouwsector voor welzijn en welvaart van onze natie.

11.2.1 Het Directoraat Energie

De taakstellingen van dit directoraat zijn niet ontvangen.

Tevens zijn de afdelingen, Dienst Elektrificatie Voorziening (DEV) en Dienst Hydro Carbon Ontwikkeling ondergebracht bij dit Directoraat Energie. Laatstgenoemde afdeling Dienst Hydro Carbon Ontwikkeling is echter nog niet operationeel.

Per februari 2023 zijn de volgende sleutelfunctionarissen aangesteld:

Mevrouw drs. T. Douglas-Pinas MPA	- Wnd. Hoofd Directoraat Energie
Mevrouw C. Karnadi	- Hoofd Begroting en Financiële Zaken (ministerie)
Mevrouw R. Atompai	- Wnd. Hoofd Personeelszaken (ministerie)
De heer M. Maasie	- Wnd. Hoofd Interne Controle (ministerie)

De totale overheidsuitgaven van het Directoraat Energie voor het dienstjaar 2021 bestaan uit:

1. de Operationele uitgaven voor een bedrag ad SRD 51.670.000, en
2. Programma's voor een bedrag ad SRD 6.955.000.

De Operationele uitgaven hebben betrekking op het personeel gerelateerde uitgaven, overige Operationele uitgaven; zoals, de kosten van goederen en diensten, subsidies, bijdragen en schenkingen, kantoorkosten, aanschaffingen en klein onderhoud aan gebouwen en terreinen en kapitaaluitgaven van het ministerie.

Ten aanzien van het personeel gerelateerde uitgaven gaat het in deze om de kosten van lonen en salarissen en sociale premies.

Het Organogram

In bijlage 3 is het organogram van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen weergegeven.

11.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

11.3.1 Algemeen

Samenstelling begrotingsrekening

De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat Energie is opgemaakt conform de wettelijke instructies '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).

De begroting/begrotingsrekening van het Directoraat Energie over het dienstjaar 2021 is opgebouwd uit:

TITEL I: Operationele Uitgaven

TITEL II: Programma's

TITEL III: Middelenbegroting

De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele uitgaven, Programma's en Middelen sluiten aan met de geraamde bedragen in de BR 2021.

Er zijn geen verschillen geconstateerd.

Bij de controle van de begrotingsrekening 2021 zijn aan de hand van de materialiteit, de volgende posten geselecteerd voor controle van de operationele uitgaven:

- 610 Lonen en Salarissen
- 611 Sociale Premies
- 612 Gebruik van Goederen en Diensten
- 614 Subsidies

11.3.2 Operationele Uitgaven

In het jaar 2021 waren er in totaal 801 personen, die op de betaallijst (recapitulatie december 2021) van het Ministerie van NH voorkwamen. Het personeelsbestand van het ministerie telde 802 personen, en hiervan waren 352 personen werkzaam op het Directoraat Energie. Volgens de recapitulatie verzamelstaat van 2021 liggen de personele uitgaven van deze afdeling tussen SRD 1.500.000 – SRD 2.800.000. Er is geen specifieke administratie voor de personele uitgaven van het directoraat, want deze data wordt centraal bijgehouden op het ministerie.

Op basis van een aselechte steekproef is er een selectie gemaakt van tien personeelsdossiers voor controle. De dossiers zijn beoordeeld op stukken die dienen voor te komen in een persoonsdossier. Verder is ook gekeken naar de presentielijst, als die voldoet aan de eisen.

De bevindingen zijn als volgt:

- Het Directoraat Energie heeft geen eigen afdeling Personeelszaken, want het ministerie heeft één centrale afdeling Personeelszaken ingesteld, bestemd voor alle directoraten. De totale personeelskosten voor dit directoraat is niet bekend. Er wordt geen aparte administratie bijgehouden op de afdeling Personeelszaken.
- Alle 10 (tien) geselecteerde dossiers zijn aangetroffen met onderliggende stukken op de afdeling.
- De dossiers zijn niet volledig, omdat niet alle dossiers zijn voorzien van een persoonskaart met daarop vermeld, de staat van dienst.
- Het personeelsbestand van het ministerie telt 353 personen voor de afdeling dienst Elektrificatie die valt onder Directoraat Energie, terwijl de recapitulatie verzamelstaat 352 aangeeft. Het bestand (in- en uitdiensttreding) is niet accuraat bijgehouden.
- Op de presentielijsten zijn geen aankomst- en vertrektijden aangegeven. De presentielijst is slechts voorzien van een paraaf van de medewerker.
- Volgens S.B. 1985 no. 37 zijn de officiële kantooruren 07.00 uur tot 15.00 uur van maandag tot en met donderdag en des vrijdags van 07.00 uur tot 14.30 uur. Bij controle op de presentielijst is gebleken, dat er geen tijd van aankomst en vertrek wordt vermeld.

In bijlage 2 worden de tien gecontroleerde personeelsdossiers, weergegeven. Verder is ook gekeken naar het salarisverloop van vijf geselecteerde personen, waaronder bezoldiging, ondersteuningstoe-lage, vakantie-uitkering, heffingskorting, koopkrachtversterking, loonbelasting en AOV.

Verder is er een selectie gemaakt van 33 personeelsdossiers voor detailcontrole, waarbij de controle op uitdiensttreding, overwerk, benoeming/bevordering en gratificatie is verricht.

Aangezien de data van indiensttreding en toelage niet gespecificeerd is per directoraat, is die geplaatst in het rapport van het Directoraat Mijnbouw.

De bevindingen uit de detailcontrole zijn als volgt:

- De archivering is goed te noemen qua berging van personeelsdossiers;
- Er is sprake van een goede beveiliging en biedt geen toegang voor onbevoegden;
- De dossiers zijn niet overzichtelijk ingedeeld, en er is een veelheid aan meerdere kopieën van hetzelfde document, waardoor de controle op een dossier stroef verloopt en lang duurt. In de dossiers is er geen afschrift van een definitieve beschikking te vinden.

Aansluiting BR en IFMIS

Er kan geen aansluiting gemaakt worden tussen de verevende bedragen uit de begrotingsrekening 2021 en de IFMIS-cijfers van het directoraat c.q. ministerie.

Het Hoofd van afdeling BFZ, dat verantwoordelijk is voor alle directoraten, heeft aangegeven dat het ministerie ook geen sub-administratie heeft bijgehouden in het begrotingsjaar 2021.

Tabel 1: Operationele Uitgaven

(Bedragen in SRD)

Code	Omschrijving	I	II	III= (I-II)	IV	V= (II-IV)
		Geraamd	BR-verevend	Verschil	IFMIS	Verschil
610	Lonen en Salarissen	18.378.000	19.996.000	-1.618.000	-	-
611	Sociale Premies	1.524.000	1.395.000	129.000	-	-
612	Gebruik van Goederen en Diensten	1.041.000	917.000	124.000	841.700,16	75.299,84
614	Subsidies	30.459.000	29.363.000	1.096.000	29.362.916,44	83.56

Bron: BR 2021, Rekenkamer van Suriname

Code 610 'Lonen en Salarissen'

Er is meer verevend dan geraamd, omdat er:

- in 2021 meer is betaald aan verhogingen met terugwerkende kracht (twk).
- er is een tekort op Code 610 bij Directoraat Energie, waardoor er is gecompenseerd vanuit Directoraat Algemeen Beheer waar er meer was begroot.

(Bron: de Toelichting Begrotingsrekening 2021).

De juistheid en volledigheid van de bedragen die in de BR zijn verantwoord, kon niet nagekomen worden, vanwege het ontbreken van de schaduwadministratie. Aangegeven is dat deze code ook niet in het IFMIS ingevoerd kon worden in 2021.

Volgens het Directoraat Energie zijn alle opgegeven uitdiensttreding getoetst; acht (8) in totaal. Een uitdraai uit het salarisadministratie systeem is opgevraagd, waaruit blijkt dat de uitdiensttreding tijdig

zijn verwerkt. Geconcludeerd kan worden dat de uitdiensttreding wel tijdig verwerkt worden in de salarisadministratie. De uitdiensttreding betreffen personen die met pensioen zijn gegaan in 2021.

De documentatie voor het vaststellen van de juistheid en de rechtmatigheid van overwerk is niet aangetroffen in het dossier. Er zijn geen documenten aangetroffen in het dossier regarderende overwerk. Er is slechts een beschikking ontvangen, zonder datum en nummer. Volgens het ontvangen overzicht waren er 13 personen die overwerk hadden verricht. Hiervan zijn 10 gecontroleerd.

Er waren vijf benoemingen/bevorderingen volgens het directoraat, en alle vijf zijn getoetst. Gebleken is dat deze meestal geschieden op basis van dienstijver, aangezien er geen documenten zijn aangetroffen waaruit blijkt dat personen een hogere opleiding hebben gevolgd. Bij één persoon is er geen benoemingsbeschikking aangetroffen.

In 2021 zijn vijftien personen in aanmerking gekomen voor gratificatie volgens de cijfers van het Directoraat Energie. Hiervan zijn tien gratificaties gecontroleerd. Uit de administratie blijkt dat de gratificatie tijdig is uitbetaald. Het bedrag van gratificatie is opnieuw berekend, en bij 1 persoon blijkt dat de gratificatie niet juist uitgekeerd. Er is maar de helft van het totaalbedrag uitgekeerd. Het ministerie heeft aangegeven dat deze kwestie in behandeling is.

Code 611 'Sociale Premies'

De post 'Sociale Premies' omvat de inhoudingen van de SZF - premies en de pensioenafdrachten.

Er is minder verevend dan geraamd, omdat ook hier rekening was gehouden met de komende twk's die uitbetaald zouden worden. Alleen is deze niet zo gestegen als dat van Code 610. Deze begrotingspost is gekoppeld aan kostensoort 610. Het verschil tussen het geraamde en het verevend bedrag is SRD 129.382,46 (afgerond SRD 129.000).

(Bron: Toelichting Begrotingsrekening 2021).

Er kon niet nagegaan worden of de bedragen in de BR 2021 juist zijn verantwoord, vanwege het ontbreken van de informatie uit de administratie.

Code 612 'Gebruik van Goederen en Diensten'

Zoals af te lezen in tabel 1 is er een verschil tussen het begroot bedrag en het cijfer in de begrotingsrekening. Er is minder verevend dan geraamd. Er is tussen het geraamde en verevend bedrag een verschil van SRD 124.299,84 (afgerond SRD 124.000), welke is ontstaan vanwege beperkte middelen vanuit het Ministerie van Financiën en Planning. Het ministerie stelt per maand slechts SRD 25.000,00 beschikbaar via de kredietopening. Ook door de grote betalingsachterstanden die zijn ontstaan, omdat leveringsovereenkomsten niet op tijd zijn verlengd door de RvM.

(Bron: Toelichting Begrotingsrekening 2021).

Door het bedrag dat is verantwoording de BR te vergelijken met het IFMIS-bedrag geeft een verschil aan van SRD 75.299,84. (afgerond SRD 75.000).

In verband met het onderzoek is een voorraadlijst opgevraagd van het begrotingsjaar 2021. Echter is door het Hoofd van de afdeling Algemene Zaken aangegeven dat de informatie niet beschikbaar is, vanwege onder andere diverse inbraken in het pand. Uit correspondentie van dit gebeuren blijkt dat de diefstallen gepleegd zijn in het jaar 2021. De voorraadstaten zijn verloren gegaan wegens het crashen van de computer. Documenten zoals afgifteformulieren zijn aangetast door houtluizen.

De afdeling Interne Controle had volgens het directoraat Energie wel controle uitgevoerd op de voorraadadministratie, enwel in april 2021 en heeft ook aanbevelingen gedaan. Het rapport is gedeeld met de Rekenkamer.

Code 614 Subsidies

Er is minder verevend dan geraamd. De kosten van brandstof ten behoeve van elektrificatie van het binnenland worden onder deze code verantwoord. Het verschil tussen het geraamde en het verevend bedrag is SRD 1.096.083,56 (afgerond SRD 1.096.000). Het resterend bedrag komt door de autorisatieaanvragen die niet zijn goedgekeurd. (Bron: Toelichting Begrotingsrekening 2021).

Bij vergelijking van het bedrag in de BR met het bedrag in IFMIS, is er een verschil geconstateerd van SRD 83,56. Dit betreft een afrondingsverschil, aangezien bedragen in de BR afgerond worden op duizendtallen.

Afdeling BFZ maakt prognoses op basis van voldane bedragen; het risico hier is dat de prognoses te hoog uitvallen, vanwege het feit dat betalingen van voorgaande jaren ineens uitbetaald kunnen worden, die dus als voldane bedragen zullen worden geregistreerd.

Verantwoording Contante Kredietopening

Het Directoraat Energie heeft de verantwoording van de uitgaven voortvloeiend uit de maandelijks beschikbaar gestelde contante Kredietopening (KO) ad SRD 25.000 voor het directoraat, beschikbaar gesteld aan de Rekenkamer. Vanaf juli 2021 ontvangt het Directoraat Energie SRD 25.000 aan contante kredietopening. Middels een steekproef is de administratie van de maanden augustus, september en november 2021 gecontroleerd. De administratie is juist bijgehouden; in mappen en de leveringsbonnen c.q. kwitanties zijn aangetroffen, met een stempel van de afdeling Comptabiliteit en zijn voorzien van een paraaf van personen met tekeningsbevoegdheid.

11.3.3 Programma's

De programma's vertegenwoordigen het uit te voeren beleid c.q. projecten van de regering.

Het totaal verevend bedrag voor programma's bedraagt SRD 6.955.000. De geraamde bedragen volgens de BR 2021 komen overeen met de bedragen volgens de Begrotingswet (S.B. 2021, no. 103 de dato 3 augustus 2021). Het geraamd bedrag aan programma's bedraagt SRD 112.763.000, waarvan

SRD 6.955.000 is verevend. Voor de toetsing zijn op basis van de materialiteit, de volgende posten geselecteerd, die zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Programma's

(Bedragen in SRD)

Code	Omschrijving	I	II	III= (I-II)	IV	V= (II-IV)
		Geraamd	BR- verevend	Verschil	IFMIS	Verschil
1306	Energie Autoriteiten Suriname	684.000	684.000	0	684.000	0
2201	Energievoorziening	110.026.000	4.229.000	105.797.000	4.229.435,75	435,75
2202	Openbare straatverlichting	2.053.000	2.042.000	11.000	2.041.750	250

Bron: Begrotingsrekening 2021, Rekenkamer van Suriname

Code 1306 'Energie Autoriteiten Suriname'

De IFMIS reëlijst is geselecteerd op deze code en aangesloten met het bedrag in de BR. Het geraamd bedrag van dit programma komt overeen met het verevend bedrag in de BR en het correspondeert ook met het IFMIS. Het bedrag is juist verantwoord.

Code 2201 'Energievoorziening'

De kosten voor het opzetten en reviseren van de elektrische centrales en de distributienetten in het binnenland worden op deze code verantwoord. Aan dit programma is de lening ad SRD 100.000.000 gekoppeld (zie code 54110). Deze beleidsmaatregel is over 2021 niet aangesproken. Dit komt, omdat het Ministerie van Financiën en Planning de opgemaakte autorisatie-aanvraag van 100 miljoen niet heeft goedgekeurd, (Bron: Toelichting Begrotingsrekening 2021).

In tegenstelling tot wat de toelichting aangeeft in de BR, blijkt uit de cijfers, dat een bedrag van SRD 4.229.000 is aangesproken. Vanwege het niet beschikbaar stellen van de administratie aan de Rekenkamer, kon de juistheid en de volledigheid van de bedragen in de BR 2021 niet worden nageetrokken.

De IFMIS reëlijst is geselecteerd op deze code en aangesloten met het bedrag in de BR.

Hieruit blijkt dat het bedrag in de BR vergeleken met het IFMIS overeenstemmen. Het verschil van SRD 435,75 betreft een afrondingsverschil. Het bedrag is juist verantwoord.

Code 2202 'Openbare straatverlichting'

Dit behelst het verlichten van de openbare straten en wegen van de woonwijken in Paramaribo en omgeving, de districten en het binnenland. Dit, in verband met het beleid ter vermindering van de criminaliteit. Er is tussen het geraamde en het verevend bedrag een verschil van SRD11.250 geconstateerd. Er is minder verevend dan geraamd, omdat het restant bedrag niet toereikend was om nog een project uit te voeren of een aanschaffing te doen.

Het bedrag in de BR correspondeert met dat van de reëlijst in IFMIS. Het bedrag is juist verantwoord. Het verschil van SRD 250 betreft een afrondingsverschil.

11.3.4 Middelenbegroting

Met betrekking tot de totale overheidsontvangsten van het Directoraat Energie, die geselecteerd zijn voor controle voor het dienstjaar 2021, worden onderverdeeld in:

- Dividend Staatsolie voor een bedrag van SRD 837.441.000 en,
- Verhuur van landsgebouwen en toebehoren ad SRD 447.000

Het totaal van de post 'middelen' (ontvangsten) volgens de BR 2021 bedraagt SRD 837.952.000.

Tabel 3: Middelen

(Bedragen in SRD)

Code	Omschrijving	I	I	III = I - II
		Geraamd	Ontvangen	Verschil
53014	Dividend Staatsolie Mij.	224.410.000	837.441.000	-613.031.000
53100	Verhuur van landsgebouwen en toebehoren	386.000	447.000	-61.000

Bron: Begrotingsrekening 2021, Rekenkamer van Suriname

Voor de Middelenbegroting zijn de volgende bevindingen vastgelegd.

Inzake Code 53014 'Dividend Staatsolie'

Er is in 2021 meer ontvangen dan geraamd en deze ontvangsten worden gestort bij de Centrale Bank van Suriname. De cijfers zijn verkregen van de afdeling Economische Aangelegenheden van het Ministerie van Financiën en Planning. De ontvangsten over het jaar 2021 bedragen in totaal SRD 837,440,911.08 (afgerond SRD 837.441.000), en dit heeft te maken met de verhoogde oliepijzen. (Bron: Toelichting BR, 2021).

De juistheid en volledigheid van de bedragen in de BR kon echter niet nagekomen worden, vanwege het ontbreken van de administratie.

Inzake Code 53100 'Verhuur van landsgebouwen en toebehoren'

Er is meer ontvangen dan geraamd. Dit betreft de inkomsten van verhuur van het pand van Dienst Elektrificatie Voorziening (DEV) aan de Pindakaasfabriek (Gronfolostraat 16). Er is een positief verschil van SRD 60.932,75 tussen het geraamde en het ontvangen bedrag. Er is meer ontvangen dan geraamd, vanwege de gestegen koers en de achterstallige verschillen die nog betaald moesten worden. (Bron: Toelichting Begrotingsrekening, 2021). De Rekenkamer kon de juistheid en volledigheid van de bedragen in de BR niet natrekken, vanwege het ontbreken van de administratie ook niet uit IFMIS.

All payment list uit IFMIS

Dit overzicht wordt bijgehouden door de Centraal Betaaldienst.

De bedragen in de opgemaakte reçu's zijn aangesloten met de All Payments list uit het IFMIS. Het blijkt dat de administratie, zowel in IFMIS als de reçulijst, niet accuraat is bijgehouden en is bovendien ook onvolledig is.

- Het bedrag uitbetaald aan Hilo Center ad SRD 17.765.695 komt niet voor in het IFMIS. Deze betaling is op 12 januari 2022 geschied.
- Het bedrag ad SRD 11.597.221,44 komt niet voor in het IFMIS All payment list.
- De contante kredietopening ad SRD 25.000 voor de maand juli is niet geboekt in het IFMIS.

Reactie Ministerie Natuurlijke Hulpbronnen:

“Het ontbreken van de contante kredietopening in IFMIS komt door het feit dat, het IFMIS soms informatie mist. Het systeem pakt niet alles wat ingevoerd is.”

Kritische noot van de Rekenkamer:

Het ministerie heeft geen samenvattend rapport uit het IFMIS beschikbaar gesteld aan de Rekenkamer, want het Hoofd van BFZ gaf aan dat zij slechts het samenvattend rapport kan uitprinten van voldane bedragen aan de hand van een handleiding van het Ministerie van Financiën, maar niet van verevende bedragen.

Verder is er een vragenlijst gedeeld met het ministerie cq directoraat met betrekking tot het identificeren van fraude risico's, echter is er geen reactie ontvangen vanuit het ministerie tot het moment van rapportage. Zie de vragenlijst in bijlage 4.

11.4 Conclusies

In dit onderzoek is nagegaan of de Begrotingsrekening 2021 is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Voorts is getoetst of bij het innen van ontvangsten en het doen van betalingen, de ter zake gelden voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag in acht zijn genomen. Het onderzoek is uitgevoerd op het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen, het Directoraat Energie.

De conclusies van de Rekenkamer die voortvloeien uit de controle van de BR 2021 worden als volgt omschreven:

- Het IFMIS samenvattend rapport is niet beschikbaar gesteld aan de Rekenkamer. De posten lonen en salarissen en sociale premies konden niet gecontroleerd worden, alsook de post middelen, aangezien zij niet ingevoerd in IFMIS en er ook geen sub administratie is bijgehouden.
- Er kan geen uitspraak gedaan worden over de rechtmatigheid, juistheid en volledigheid van de cijfers in de Begrotingsrekening 2021 van de Codes 610, 611, 53014 en 53100, vanwege het gebrek aan adequaat bewijsmateriaal.

- Er is wordt wel specifieke administratie van de uitgaven die voortkomen uit de maandelijke beschikbaar gestelde contante kredietopening van SRD 25.000, zodat deze ter inzage kon worden aangeboden aan de Rekenkamer.
- De afdeling Interne Controle voert geen controle uit op de financiële administratie.
- Het overzicht van betalingen over de voorgaande dienstjaren, die opgenomen dient te worden volgens artikel 32 van de Comptabiliteitswet, wordt niet ingevuld. Hierdoor kan de juistheid en volledigheid van de uitgaven niet vastgesteld worden.

11.5 Aanbevelingen

De aanbevelingen die de Rekenkamer doet uitgaan naar het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen, Directoraat Energie, zijn als volgt:

- De Helpdesk van het Ministerie van Financiën en Planning moet het Directoraat Energie vaker raadplegen voor onduidelijkheden ten aanzien van de toegang tot IFMIS en uitdraaien van rapporten uit IFMIS.
- De administratie en het beheer van alle posten dient op een adequate wijze te geschieden en beschikbaar gesteld kunnen worden aan controle-instituten.
- Er dient uit pure noodzaak wel een sub administratie, met bijbehorende dossiers en onderliggende stukken te worden bijgehouden voor de posten die niet verwerkt kunnen worden in IFMIS.
- De presentielijst dient adequaat bijgehouden te worden, en moeten medewerkers deze dagelijks voor aanwezigheid ondertekenen en de tijd van aankomst en vertrek vermelden.
- Het personeelsbestand dient juist en tijdig bijgewerkt te worden.
- Er dient een aparte administratie bijgehouden te worden op de afdeling Personeelszaken voor het Directoraat Energie.
- De afdeling Interne Controle dient controle uit te voeren op de financiële administratie
- Het overzicht van betalingen over de voorgaande dienstjaren, die opgenomen dient te worden volgens artikel 32 van de Comptabiliteitswet, dient secuur ingevuld te worden om de juistheid en volledigheid van de uitgaven te kunnen vaststellen.

12 Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen Directoraat Water

12.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In dat kader is vanaf januari - maart 2023 de Begrotingsrekening (BR) van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH), enwel het directoraat Water gecontroleerd.

De Rekenkamer heeft gewerkt met de Slot der Rekening (Begrotingsrekening) van de uitgaven en ontvangsten over het dienstjaar 2021, behorende bij de goedgekeurde wet van 3 augustus 2021 (S.B. 2021 no. 103), houdende vaststelling van de 16^e afdeling van de Staatsbegroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2021 (Wet Staatsbegroting 2021), alsmede aan de daarbij behorende Memorie van Toelichting.

De Rekenkamer voert als lid van de International Organization of Supreme Audit Institutions¹⁷ (INTOSAI) haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de standaard ISSAI 2800 - Bijzondere overwegingen - welke inhoud de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet. Aan het ministerie is gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het ministerie.
- De materialiteit die is vastgesteld op basis van de totale uitgaven van de begrotingsrekening van het directoraat voor het vaststellen van de te controleren posten.
- Aan de hand van de opgestelde risico-matrix, de geconstateerde risico's toetsen middels het afstemmen met de administratie van het directoraat en de verklaringen van het Ministerie van de onvolkomenheden in de administratie.

---

¹⁷ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van rekenkamers wereldwijd, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

- Aan de hand van de interne opgestelde werkprogramma's de controlewerkzaamheden uitvoeren.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Natuurlijke hulpbronnen want het controle-rapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen van de controle van de BR 2021 van het directoraat zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders over de controle van de BR van het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen en wel het Directoraat Water.

Verloop van correspondentie en/of veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie weergegeven met de auditee, namelijk het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH), het directoraat Water:

- De controle van de BR 2021 is van start gegaan met het opsturen van een aanbiedingsbrief, inclusief een controlebevestigingsbrief naar het Ministerie van NH. De controlebevestigingsbrief is verzonden op 12 januari 2023 met briefnummer 0010.23 en is ondertekend geretourneerd aan de Rekenkamer op 27 januari 2023.
- Het veldonderzoek is van start gegaan met een pre-audit gesprek¹⁸ die is gehouden op 7 februari 2023. Tijdens dit pre-audit gesprek is de PBC lijst (prepared by client list) besproken inzake de opgevraagde documenten, alsmede de benodigde informatie van sleutelfunctionarissen binnen het directoraat, die de Rekenkamer nodig achtte voor het verrichten van de controle-opdracht. Aan de directie is ook een afschrift hiervan overhandigd.
- Op 20 februari 2023 is een e-mail verzonden naar het Hoofd van afdeling Begroting- en Financiële Zaken (BFZ) van het ministerie, die ook verantwoordelijk is voor de financiële administratie van het directoraat Water.
- Op 23 februari 2023 is er een reactie ontvangen dat de opgevraagde data spoedig gemaïld zal worden. Het organogram en een lijst van personen met tekeningsbevoegdheid zou toen zijn klaargezet door de contactpersoon. Maar de toegezegde informatie is toch niet opgestuurd.
- Op 27 februari 2023 is er een werkbezoek gebracht aan desbetreffende afdeling. Er is afgesproken dat de informatie spoedig gemaïld zou worden, en inderdaad zijn de bovenvermelde print outs later in ontvangst genomen.
- Op 28 februari 2023 was er nog geen informatie ontvangen van afdeling BFZ. Er werd toen een e-mail verzonden ter herinnering, met een ultimatum van 1 maart 2023. Ook werd contact opgenomen met de afdeling Personeelszaken (PZ), zowel telefonisch als per e-mail. Afgesproken werd om documenten betreffende deze afdeling spoedig op te sturen. Er is ook per e-mail contact gemaakt

---

¹⁸ kennismakingsgesprek met de departementsleiding van het Ministerie van NH

met het hoofd van de Interne controle omtrent de verrichtte onderzoeken in het jaar 2021. Verder is er een e-mail verzonden naar het Onderhoofd Algemene Zaken ter verkrijging van de taakstelling van het directoraat mijnbouw. Op geen van de emails is er afdoende gereageerd.

- Op 1 maart 2023 werd voor het bovenstaande wederom telefonisch contact gemaakt met het Hoofd Interne Controle en het secretariaat 'Algemeen Beheer en Water' voor de taakstellingen van de directoraten. Ondanks de toezegging heeft het team de taakstellingen niet ontvangen. Na herhaaldelijke toezeggingen zonder resultaat, van ook de afdeling BFZ, besloot het team een bezoek te brengen aan de Onderdirecteur en Onderdirecteur Financieel Beheer. Zij stemden toe hun medewerking te zullen verlenen in deze.
- Op 2 maart 2023 heeft de Adjunct-secretaris van de Rekenkamer een email verzonden naar alle betrokkenen van het directoraat Water met het verzoek het verlenen van de medewerking. Hierna heeft het auditteam op dezelfde datum de administratie van de kredietopening ontvangen en het personeelsbestand.
- Op 6 maart 2023 werd het team medegedeeld door het Hoofd van BFZ dat het ministerie geen sub-administratie heeft bijgehouden in het begrotingsjaar 2021 en dat de cijfers in IFMIS op het ministerie bekeken kunnen worden. De uitvoer van de dossiercontrole op de kredietopening heeft op deze dag plaatsgevonden, alsook de controle op de geselecteerde personeelsdossiers op de afdeling Personeelszaken. Er werd afgesproken met het Waarnemend Hoofd PZ om bepaalde kopieën op te sturen ten behoeve van het onderzoek. Tevens werd een bezoek gebracht aan de afdeling Interne Controle, waarbij er is afgesproken dat het Wnd. Hoofd aan de Rekenkamer een overzicht zou doen toekomen van de uitgevoerde controles in het dienstjaar 2022.
- Op 8 maart 2023 heeft het team een bezoek gebracht voor inzage in het IFMIS, waarbij de reëlijst is gekopieerd uit IFMIS. Tevens is dossiercontrole uitgevoerd op basis van de opgemaakte reëu's. Ook werd een email verzonden naar afdeling PZ ter herinnering voor het opsturen van afgesproken documenten. De begroting van de parastatalen Surinaamse Waterleiding Maatschappij (SWM), Grassalco, Energie Bedrijven Suriname (EBS) en Staatsolie Maatschappij Suriname, die vallen onder Natuurlijke Hulpbronnen, zijn ontvangen. Terwijl die van Bauxiet Instituut Suriname (BIS) en Ordening Goudsector Suriname niet zijn ontvangen. Aangegeven werd dat de afdeling BFZ geen andere financiële administratie heeft van parastatalen met uitzondering van de begroting.
- Op 9 maart 2023 is het team verder gegaan met de dossiercontrole.
- Op 10 maart 2023 zijn de stukken van afdeling PZ ontvangen.
- Op 14 maart 2023 is een werkbezoek gebracht aan afdeling BFZ. Er is contact opgenomen met de Onderdirecteur Financieel Beheer met betrekking tot de IFMIS - cijfers (samenvattend rapport) van de te onderzoeken posten. Hiernaast werd een '*All payment list*' ook opgevraagd uit IFMIS.
- Op 15 maart 2023 is de exit meeting gehouden tussen het auditteam van de Rekenkamer met de Onderdirecteur Financieel Beheer; de Sectiechef Centrale Kredietbewaking en de Sectiechef Inkoop. Er werd een kopie ontvangen van de '*All payment list*'. Verder gaf de Onderdirecteur Financieel Beheer aan dat de computers waarop de IFMIS - rapporten gezocht werden van de geselecteerde posten uit de begrotingsrekening door het hoofd van BFZ en de sectiechef Inkoop, geen toegang hebben tot rapporten. Slechts het Hoofd van BFZ kan op haar computer die

informatie zien. Zij gaf aan dit nader te bespreken met de afdeling BFZ en de cijfers van de geselecteerde posten uit de begrotingsrekening (samenvattend rapport) alnog op te sturen; alsmede nadere financiële administratie van de parastatalen. Het samenvattend rapport is niet ontvangen.

- Op 20 maart zijn de onderzoeksverslagen van de afdeling Interne Controle ontvangen.
- Op 26 mei is wederom contact gemaakt met het ministerie c.q. directoraat Water met betrekking tot het vervolgtraject van het onderzoek en is er aanvullende data opgevraagd. Het auditteam heeft de informatie op dezelfde dag ontvangen.
- Op 31 mei is de selectie van 34 personeelsdossiers voor controle verzonden, en van 6-7 en 12 juni jl., heeft de dossiercontrole plaatsgevonden. Hiermee is het veldonderzoek definitief afgesloten.

Naam

Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH), directoraat Water

Typologie

Het Ministerie NH heeft als typologie Dienstverlening (overheid).

12.2 Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH) nader bekeken

Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen is onderverdeeld in vier directoraten, te weten:

- Directoraat Algemeen Beheer,
- Directoraat Mijnbouw,
- Directoraat Water en,
- Directoraat Energie.

De administratie van NH geschiedt centraal, omdat er slechts één afdeling Algemene Begrotings- en Financiële afdeling is, die de dienstverlening doet voor de overige drie directoraten.

Doelstelling Ministerie NH

Het doel van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen is het zorgen voor een duurzaam en efficiënt beheer en de ontwikkeling van de productie van de in Suriname aanwezige natuurlijke hulpbronnen.

De visie van het ministerie is om te streven naar een efficiënt beheer en duurzame ontwikkeling van de water- en energievoorziening, en de ontplooiing van de mijnbouwsector voor welzijn en welvaart van onze natie.

12.2.1 Het Directoraat Water

De taakstellingen van dit directoraat zijn helaas niet ontvangen.

De afdeling Dienst Watervoorziening (DWV) is ondergebracht bij dit directoraat. Het beleid van de regering is er steeds op gericht om in het belang van een gezonde ontwikkeling van de gemeenschap, de beschikbaarheid van goed, gezond en betaalbaar drinkwater veilig te stellen.

(Nota van Wijziging, BR 2021).

Per februari 2023 zijn de volgende sleutelfunctionarissen aangesteld:

Mevrouw drs. G. Asadang	- Directeur Water
Mevrouw C. Karnadi	- Hoofd Begroting en Financiële Zaken (ministerie)
Mevrouw R. Atompai	- Wnd. Hoofd Personeelszaken (ministerie)
De heer M. Maasie	- Wnd. Hoofd Interne Controle (ministerie)

Organogram

In bijlage III. Is het organogram van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen weergegeven.

12.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

12.3.1 Algemeen

Samenstelling begrotingsrekening

De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat Water is opgemaakt conform de wettelijke instructies 'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).

De begroting/begrotingsrekening van het directoraat Water over het dienstjaar 2021 is opgebouwd uit:

TITEL I: Operationele Uitgaven

TITEL II: Programma's

TITEL III: Middelenbegroting

TITEL IV: Parastatalen

De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele uitgaven, Programma's en Middelen sluiten aan met de geraamde bedragen in de BR 2021.

Er zijn geen verschillen geconstateerd.

Bij de controle van de begrotingsrekening zijn aan de hand van de materialiteit, de volgende posten geselecteerd voor controle van de Operationele uitgaven:

- 610 Lonen en Salarissen
- 611 Sociale Premies
- 612 Gebruik van Goederen en Diensten
- 616 Sociale Uitkeringen

12.3.2 Operationele Uitgaven

In het jaar 2021 waren er in totaal 801 personen (recapitulatie december 2021) die op de betaallijst voorkwamen van het Ministerie van NH. Het personeelsbestand van het ministerie telt 802 personen. Hiervan zijn 191 personen werkzaam op de afdeling Dienst Watervoorziening Voorziening (DWV). De personele uitgaven van deze afdeling liggen volgens de recapitulatie verzamelstaat van 2021, tussen de SRD 780.000 – SRD 1.300.000. Er is geen aparte administratie bijgehouden voor de personele uitgaven van het directoraat Water, want personeelsbestand wordt centraal bijgehouden op het ministerie NH. Op basis van een aselechte steekproef zijn er tien personeelsdossiers gecontroleerd.

In bijlage II worden de tien gecontroleerde personeelsdossiers, weergegeven.

De totale overheidsuitgaven van het directoraat Water voor het dienstjaar 2021 bestaan uit:

1. Operationele uitgaven voor SRD 21.208.000 en,
2. Programma's voor SRD 30.328.000.

De operationele uitgaven hebben betrekking op het personeel gerelateerde uitgaven en overige operationele uitgaven. Eerstgenoemde uitgaven bestaan uit lonen en salarissen en sociale premies. De overige operationele uitgaven zijn o.a. de kosten van goederen en diensten, subsidies, bijdragen en schenkingen, kantoorkosten, aanschaffingen en klein onderhoud aan gebouwen en terreinen en kapitaaluitgaven van het ministerie

De bevindingen zijn als volgt:

- Het Directoraat Water heeft geen eigen afdeling Personeelszaken (PZ). Het Ministerie van NH heeft evenals de afdeling Algemeen Begrotings- en Financiële Zaken ook één centrale afdeling PZ bestemd voor alle directoraten.
- Alle tien geselecteerde dossiers zijn aangetroffen op de afdeling met onderliggende stukken.
- De personeelsdossiers worden in de juiste volgorde bijgehouden, op naam en afdeling in mappen.
- Niet alle dossiers zijn voorzien van een persoonskaart met daarop vermeld, de staat van dienst.
- Volgens S.B. 1985 no. 37 zijn de officiële kantooruren 07.00 uur tot 15.00uur van maandag tot en met donderdag en des vrijdags van 07 uur tot 14.30 uur. Toch blijkt dat op de presentielijst geen aankomst- en vertrektijd wordt aangegeven door de medewerkers.

Verder is ook gekeken naar het salarisverloop van vijf geselecteerde personen, waaronder bezoldiging, ondersteuningstoelage, vakantie-uitkering, heffingskorting, koopkrachtversterking, loonbelasting en AOV. Er zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.

Voor detailcontrole is er een selectie gemaakt van achtendertig personeelsdossiers, voor controle op uitdiensttreding, overwerk, benoeming/bevordering en gratificatie. Aangezien de data van indiensttreding en toelage niet gespecificeerd is per directoraat, is die geplaatst bij het Directoraat Mijnbouw.

De Bevindingen van de detailcontrole zijn als volgt:

- De archivering is vrij goed qua berging van personeelsdossiers;
- Er is sprake van een goede beveiliging en biedt geen toegang voor onbevoegden;
- De dossiers zijn niet overzichtelijk ingedeeld, en er is een veelheid aan meerdere kopieën van hetzelfde document, waardoor de controle op een dossier stroef verloopt en lang duurt;
- In de dossiers is er geen afschrift van een definitieve beschikking te vinden; het zijn slechts concepten, veelal zonder datum en nummer.

Aansluiting BR en IFMIS

Er kan geen aansluiting gemaakt worden tussen de verevende bedragen uit de begrotingsrekening 2021 en de IFMIS-cijfers van het directoraat Water c.q. Ministerie NH.

Het Hoofd van afdeling BFZ, dat verantwoordelijk is voor alle directoraten, heeft aangegeven dat het ministerie ook geen sub-administratie heeft bijgehouden in het begrotingsjaar 2021.

Tabel 1: Operationele Uitgaven

(Bedragen in SRD)

Code	Omschrijving	I	II	III = (I-II)	IV	V= (II-IV)
		Geraamd	BR- verevend	Verschil	IFMIS	Verschil
610	Lonen en Salarissen	10.130.000	10.468.000	-338.000	-	-
611	Sociale Premies	889.000	808.000	81.000	-	-
612	Gebruik van Goederen en Diensten	1.424.000	1.148.000	276.000	1.050.871,02	97.128,98
616	Sociale Uitkeringen	8.763.000	8.751.000	12.000	8.726.154	24.846

Bron: BR 2021, Min NH

Code 610 'Lonen en Salarissen'

Op dit kostensoort worden de lonen en salarissen verantwoord. Er is meer verevend dan geraamd.

Voor het dienstjaar 2021 is er voor dit kostensoort rekening gehouden met bevorderingen, opleidingen, salariscorrecties en het aantrekken van nieuw personeel.

Het verschil tussen het geraamde en het verevend bedrag is SRD 337,845.89 (afgerond SRD 338.000), dat door onderstaande zaken is te verklaren:

- In het jaar 2021 is meer betaald aan verhogingen met terugwerkende kracht (twk).
- Dit verschil is tevens ontstaan door een tekort aan geraamde middelen voor directoraat Water op Code 610, waardoor er is gecompenseerd vanuit de begroting van het directoraat Algemeen Beheer. (Bron: Toelichting BR 2021)

Er kon niet nagetrokken worden of de bedragen in de BR juist en volledig zijn verantwoord, vanwege het ontbreken van de administratie. Volgens het ministerie konden de posten 610 en 611 in het jaar 2021 niet geboekt worden in IFMIS.

Alle in totaal negen opgegeven uitdiensttreding zijn getoetst. Een uitdraai uit het systeem van de salarisadministratie is gecontroleerd op de datum van uitdiensttreding. Er is nagegaan als deze correspondeert met de accumulatie staat van de medewerker. Geconstateerd is dat de uitdiensttreding van het directoraat Water wel tijdig verwerkt zijn in de salarisadministratie.

Documentatie voor het kunnen vaststellen van de juistheid en de rechtmatigheid van overwerkvergoeding is niet aangetroffen in het dossier. Uitgaande van de administratie, ontvangen van de afdeling PZ, is er controle uitgevoerd op de accumulatie staat, met name als het juiste bedrag is uitgekeerd. Echter geven 9 van de 10 accumulatie staten aan, dat de personen niet zijn uitbetaald in desbetreffende maand van overwerk. Bij één persoon is een groter bedrag uitgekeerd.

Het Directoraat Water/Ministerie NH heeft geen verklaring gegeven ten aanzien van deze omissie.

De afdeling PZ heeft de presentielijsten niet beschikbaar gesteld, waardoor er niet kon worden nagegaan als er inderdaad overwerk heeft plaatsgevonden. Volgens het ontvangen overzicht hebben twaalf personen overwerk verricht, waarvan tien zijn gecontroleerd.

De benoemingen/bevorderingen zijn getoetst op rechtmatigheid, met name als de medewerker een hogere opleiding heeft genoten. Gebleken is dat deze besluiten meestal geschieden op basis van dienstijver. De uitbetaling heeft conform de beschikking plaatsgevonden.

In het jaar 2021 zijn volgens de cijfers van het directoraat Water negen medewerkers in aanmerking gekomen voor een gratificatie. Alle negen beschikkingen zijn getoetst, waarbij alle bedragen opnieuw zijn berekend. Er is ook gekeken naar de datum van indiensttreding, datum van uitbetaling van de gratificatie en vervolgens is deze aangesloten met de accumulatie staat.

De gratificaties zijn juist en tijdig uitbetaald.

Code 611 'Sociale Premies'

Op dit kostensoort worden o.a pensioenafdrachten werkgeversaandeel en SZF- werkgeversaandeel verantwoord. Deze begrotingspost 611 is gekoppeld aan kostensoort 610. Het verschil tussen het geraamde en het verevend bedrag is SRD 81.018,50 (afgerond SRD 81.000). Er is dus minder verevend dan geraamd, omdat er hier rekening was gehouden met de komende twk's die uitbetaald zouden worden. Vanwege het ontbreken van de administratie kon niet nagetrokken worden of de bedragen in de BR juist en volledig zijn verantwoord in de BR. (Bron: Toelichting BR 2021)

Reactie Ministerie NH:

"De posten 610 en 611 konden in het jaar 2021 niet geboekt worden in IFMIS."

Code 612 'Gebruik van Goederen en Diensten'

Op dit kostensoort worden alle kosten die verband houden met de facilitering van de reguliere werkzaamheden van het ambtelijk apparaat, verantwoord. Er is tussen het geraamde en het verevend

bedrag een verschil van SRD 275.651,02 (afgerond SRD 276.000) geconstateerd, welke is ontstaan vanwege de beperkte beschikbaarheid van middelen vanuit het Ministerie van Financiën en Planning, waardoor er minder is verevend dan geraamd. Er is maandelijks slechts SRD 25.000,00 beschikbaar gesteld via de Kredietopening. (Bron: Toelichting BR 2021).

Het bedrag van de BR vergeleken met de IFMIS reëlijst geeft een verschil aan van SRD 97.128,98 (afgerond SRD 97.000). Er is dus minder is verevend dan de BR aangeeft. Dit verschil is niet verklaard door het ministerie. Vermeldenswaard is dat de IFMIS reëlijst is geselecteerd onder Code 612 om te komen op het totaalbedrag. In verband met het onderzoek is een voorraadlijst opgevraagd van het begrotingsjaar 2021. Echter is door het Hoofd van de afdeling Algemene Zaken aangegeven, dat de informatie niet beschikbaar is, vanwege onder andere diverse inbraken in het pand. Uit correspondentie van dit gebeuren blijkt dat de diefstallen gepleegd zijn in het jaar 2021. Ook de voorraadstaten zijn verloren gegaan wegens het crashen van de computer. Tevens zijn documenten als afgifte-formulieren ondertussen aangetast door houtluizen.

De afdeling Interne Controle had naar verluidt wél controle uitgevoerd op de voorraadadministratie, en wel in april 2021 en heeft ook aanbevelingen gedaan. Dit rapport is gedeeld met de Rekenkamer.

Code 616 'Sociale Uitkeringen'

De kosten voor het verstrekken van drinkwater in het binnenland en/of de districten worden onder deze Code 616 verantwoord. Het verschil tussen het geraamde en het verevend bedrag is SRD 11.846 (afgerond SRD 12.000). Er is dus minder verevend dan geraamd. Als het ware is dit artikel volledig benut gegeven het feit dat het resterend bedrag niet adequaat is voor de betaling van één factuur voor de distributie van drinkwater. (Bron: Toelichting BR 2021).

Maar als het IFMIS (reëlijst) bedrag van Code 616 wordt vergeleken met de BR, blijkt dat er een verschil is van SRD 24.846. Er is zelfs dus veel minder verevend dan aangegeven in de BR 2021.

Een verklaring van het ministerie voor dit verschil is uitgebleven.

Verantwoording Contante Kredietopening (KO)

Het ministerie NH heeft de verantwoording van de uitgaven voortvloeiend uit de maandelijks beschikbaar gestelde contante Kredietopening (KO) ad SRD 25.000 voor het directoraat Mijnbouw beschikbaar gesteld aan de Rekenkamer. Vanaf juli 2021 ontvangt het directoraat Mijnbouw SRD 25.000 aan contante KO, terwijl het directoraat Algemeen Beheer maandelijks het dubbele enwel SRD 50.000 ontvangt. Middels een steekproef is de administratie van de maanden augustus, september en november 2021 gecontroleerd. De administratie is juist bijgehouden in mappen; en de aankoopbonnen c.q. kwitanties zijn aangetroffen met een stempel van de afdeling Comptabiliteit, en zijn voorzien van een paraaf van personen met tekeningsbevoegdheid.

Bevindingen aansluiting Codes 610 en 611 met IFMIS:

- Bij de controle van twee (2) geselecteerde posten uit de BR 2021, met name de codes 610 Lonen en Salarissen en 611 Sociale Premies kon geen aansluiting worden gemaakt met cijfers uit IFMIS,

omdat het ministerie geen sub-administratie bijhoudt en de bedragen niet in het IFMIS invoert volgens BFZ.

- De documentatie voor het kunnen vaststellen van de juistheid en de rechtmatigheid van overwerkvergoeding is niet teruggevonden in het dossier. Uitgaande van de administratie ontvangen van de afdeling PZ, is er controle uitgevoerd op de accumulatiestaat, met name als het juiste bedrag is uitgekeerd.
- Het ministerie gebruikt niet de juiste leveranciersnamen in IFMIS en in de bestelbonnen.

12.3.3 Programma's

De programma's vertegenwoordigen het uit te voeren beleid c.q. projecten van de regering. Het totaal verevend bedrag voor programma's bedraagt SRD 30.328.000. De geraamde bedragen volgens de BR 2021 komen overeen met de bedragen volgens de Begrotingswet (S.B. 2021, no. 103 de dato 3 augustus 2021). Het geraamd bedrag aan programma's bedraagt SRD 81.830.000, waarvan SRD 30.328.000 is verevend. Er is dus aanzienlijk minder verevend dan geraamd. Op basis van de materialiteit zijn voor de toetsing de volgende posten geselecteerd, die zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Programma's

(Bedragen in SRD)

Code	Omschrijving	I	II	III = (I-II)	IV	V = (II-IV)
		Geraamd	BR- verevend	Verschil	IFMIS	Verschil
2101	Watervoorziening	7.387.000	7.328.000	59.000	7.328.200	-200
2106	Opzetten drinkwater productiecentrum Commewijne en begeleiding door Belgische watergroep	23.000.000	23.000.000	0	23.000.000	0

Bron: Begrotingsrekening 2021, Min NH

Code 2101 'Watervoorziening'

Kosten voor het uitbreiden van distributienetten, het opzetten van nieuwe waterleiding installaties, etc. met als uiteindelijk doel, *'iedere burger van goed en gezond drinkwater te voorzien'*, worden op de Code 2101 verantwoord. Er is tussen het geraamde en het verevend bedrag een verschil van SRD 58.800 (afgerond SRD 59.000). Er is minder verevend dan geraamd. Op basis van het resterend bedrag is dit artikel bijna volledig benut (Bron: Toelichting BR 2021).

Bij het vergelijken van het IFMIS-bedrag met het BR verevend bedrag is er een verschil van SRD 200 geconstateerd. Maar dit is eigenlijk een afrondingsverschil. Het bedrag is juist verantwoord in de BR.

Code 0719 'Opzetten productiecentrum Commewijne en begeleiding Belgische watergroep'

Zoals af te lezen in tabel 2 correspondeert het geraamd bedrag met het verevend bedrag in de BR. Dit project is afgerond en het drinkwater productiecentrum is reeds in gebruik.

Het bedrag in IFMIS vergeleken met het BR verevend bedrag blijkt dat er geen verschil is, zoals te zien in tabel 2. (Bron: Toelichting BR 2021).

12.3.4 Parastatalen

De parastatalen die vallen onder het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen zijn:

1. Bauxiet Instituut Suriname (BIS.)
2. N.V. Surinaamsche Waterleiding Maatschappij (SWM)
3. Staatsolie Maatschappij Suriname N.V.
4. De N.V. Energie Bedrijven Suriname (EBS)
5. N.V. Grasshopper Aluminium Company (N.V. Grassalco)
6. Commissie Ordening Kleinschalige Goudsector Suriname

Ter beoordeling als het directoraat data ontvangt van de parastatalen die onder haar ressorteren, is de financiële administratie hiervan opgevraagd. De afdeling BFZ heeft aangegeven dat zij geen financiële administratie hebben ontvangen van alle parastatalen, met uitzondering van de begroting van SWM, EBS, Staatsolie en Grassalco. Deze begrotingen zijn gedeeld met de Rekenkamer.

De begroting van BIS en Commissie Ordening Goudsector zijn niet ontvangen.

Dossiercontrole

Er is een overzicht ontvangen van de opgemaakte reçu's. Op basis hiervan is er een selectie gemaakt van 8 (acht) dossiers, zoals weergegeven in bijlage IV.

All payment list IFMIS

Ter beoordeling van de 'All payment list' uit het IFMIS op juistheid en volledigheid, is deze aangesloten met de sub-administratie van de opgemaakte reçulijst. Hierbij blijkt dat de administratie, zowel uit IFMIS als de sub-administratie, niet accuraat is bijgehouden en is deze ook niet volledig.

- Een bedrag ad SRD 549.780 (met bestelnummer 3826), t.g.v. leverancier M.G. Rosan N.V., komt niet voor in het IFMIS.
- Bestelnummer 3840, M.G. Rosan N.V., bedraagt volgens de subadministratie SRD 279.620. Terwijl het IFMIS SRD 379.620 aangeeft en dit bedrag correspondeert ook met het bedrag in het dossier.
- Het bedrag ad SRD 23.000.000 (met bestelnummer 4133), t.g.v. de Watergroep N.V, komt niet voor in het IFMIS 'All payment list'.
- De contante Kredietopening van de maand juli ad SRD 25.000 ontbreekt in de 'All payment list'.

Reactie Ministerie NH:

“Op het ontbreken van informatie in IFMIS is door de sectiechef Inkoop (afdeling BFZ) aangegeven dat het IFMIS soms informatie mist; het pakt niet alle transacties, die ingevoerd worden”.

De 'All payment list' wordt overigens opgemaakt door de Centrale Betaaldienst.

Specifieke detailcontrole op dossier met bestelnummer 9355

Opvallend is dat er een betaling is gedaan middels bestelnummer 9355, voor een bedrag ad SRD 25.505 op naam van een leverancier diens naam identiek is aan de naam van de sectiechef Inkoop van het ministerie. Het dossier is toen opgevraagd en beoordeeld op rechtmatigheid.

De omschrijving in de bestelbon luidt als volgt: "*Betaling van refreshment training voor de medewerkers van diverse afdelingen van het ministerie NH volgens RvM # 2239/ autorisatie #1 dd. 7 december 2021*".

Overigens heeft de Raad van Ministers (RvM) ook goedkeuring verleend aan deze *refreshment training*. Door het Ministerie van Financiën is er autorisatie verleend voor de aanschaf van 60 mappen, 60 notebook, 60 pennen, 8 flessen water, 60x lunch, 8 sap/softdrinks, administratie en logistieke kosten (8x SRD 500) en kosten interactieve virtuele training.

Voor de controle is het dossier met de bestelbonnen van uitgaven ten aanzien van deze *refreshment training* opgevraagd, aangezien de naam van de begunstigde leverancier die voorkwam in de 'All payment list, identiek is aan de naam van de sectiechef Inkoop van de afdeling BFZ. Bij de controle van de opgevraagde informatie is gebleken dat er geen onderliggende stukken zijn aangetrokken van de organisatie, die de desbetreffende training heeft verzorgd. Zoals eerder is aangegeven, is er is wel een missive en toestemming van Financiën in de vorm van een autorisatie aangetroffen voor de aanschaf van mappen en overige kantoorbenodigdheden. De administratie en logistieke kosten tezamen met de trainingskosten bedragen SRD 16.955. Maar in plaats van mappen en kantoorbenodigdheden is het resterend bedrag ad SRD 8.550 besteed aan voeding en drank. Er zijn dus geen kantoorartikelen aangeschaft, waarvoor er autorisatie is verleend; kortom de middelen zijn niet gebruikt waarvoor zij goedgekeurd en beschikbaar zijn gesteld.

In bijlage VI treft men de autorisatie en de verantwoording van het Ministerie NH met betrekking tot de training. Van het ministerie is geen verklaring ontvangen ten aanzien van het vorenstaande.

Kritische noot van de Rekenkamer

Het samenvattend rapport uit IFMIS is niet ontvangen. Door het Hoofd BFZ is aangegeven dat zij slechts samenvattende rapporten kan uitprinten van voldane bedragen aan de hand van een handleiding van het Ministerie van Financiën, maar niet van verevende bedragen. De Rekenkamer vindt de reden echter niet steekhoudend genoeg om de opgevraagde informatie niet beschikbaar te stellen, aangezien het uitdraaien van deze rapportages wel degelijk mogelijk is.

Verder heeft het Hoofd BFZ ook aangegeven dat zij prognoses voor het daaropvolgend jaar maakt op basis van voldane cijfers.

Bevindingen:

- Afdeling BFZ maakt prognoses op basis van voldane bedragen. Het risico hier is dat de prognoses te hoog kunnen vallen, vanwege het feit dat ook achterstallige betalingen mede betaald kunnen worden, maar als voldaan bedrag wordt geregistreerd in het desbetreffend dienstjaar.
- Er is aangegeven dat slechts samenvattende rapporten aan de hand van een handleiding van het Ministerie van Financiën kunnen worden uitgeprint van de voldane bedragen, terwijl juist de verevende bedragen nodig zijn voor controlewerkzaamheden. Ondanks, deze manco heeft de afdeling BFZ geen aparte schaduwadministratie voor verevende bedragen, bijgehouden.
- Volgens de afdeling Interne Controle heeft zij in het dienstjaar 2021 wel een paar controles uitgevoerd. Documentatie (bijvoorbeeld verslagen c.q. rapporten) zijn overgelegd aan de Rekenkamer als bewijsmateriaal. Er is aangegeven, dat vanwege COVID-19 situatie, het onderzoek niet optimaal is verricht.
- Bij bestelbonnummer 9355, is er een onrechtmatig besteding van middelen geconstateerd tegen een bedrag ad SRD 25.505, want het geautoriseerd bedrag is niet volledig aangewend waarvoor er autorisatie was verleend (zie bijlage VI).

De Rekenkamer heeft ter ondersteuning van het onderzoek, een vragenlijst gedeeld met het Ministerie NH c.q. Directoraat Water met betrekking tot het identificeren van fraude risico's; echter, is er hierop tot aan het moment van rapportage geen reactie ontvangen vanuit het ministerie. (Vide de vragenlijst in bijlage VII.)

12.4 Conclusies

In dit onderzoek is nagegaan of de Begrotingsrekening 2021 is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Voorts is beoordeeld of bij het innen van ontvangsten en het doen van betalingen, de ter zake gelden voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag in acht zijn genomen. Het onderzoek is uitgevoerd op het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen, enwel bij het directoraat Water.

De conclusies van de Rekenkamer die voortvloeien uit de controle van de BR 2021 worden als volgt omschreven:

- Het IFMIS samenvattend rapport is niet beschikbaar gesteld aan de Rekenkamer. De posten/ Code 610 Lonen en salarissen en 611 Sociale premies, konden niet gecontroleerd worden wegens het ontbreken van de administratie. De recapitulatiestaat geeft de totale personeelskosten per afdeling aan. Voor het Directoraat Water zijn de totale personeelskosten niet bekend. Volgens het ministerie konden de posten 610 en 611 in het jaar 2021 niet geboekt worden in IFMIS. Desondanks heeft het ministerie ook geen aparte schaduwadministratie bijgehouden.

- Er kan geen uitspraak gedaan worden over de rechtmatigheid, juistheid en volledigheid van de cijfers in de begroting 2021 van de Codes 610 en 611, vanwege het gebrek aan adequaat bewijsmateriaal.
- Het overzicht van betalingen over de voorgaande dienstjaren, dat volgens artikel 32 van de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no.111) opgenomen dient te worden in de BR, wordt niet of niet secuur ingevuld. Hierdoor kan de juistheid en volledigheid van de deze schulden niet vastgesteld worden.
- In het specifiek geval omtrent de *refreshment training* met bestelbonnummer 9355 op het Ministerie van NH in 2021, is bij de controle van de verantwoording gebleken dat het geautoriseerd bedrag ad SRD 25.505 onrechtmatig is besteed aan andere zaken, dan was goedgekeurd in zowel de missive *volgens* als de autorisatieverlening (*RvM# 2239/autorisatie #1 dd. 7 december 2021*). Een nadere verklaring hiervan door het Ministerie van NH is uitgebleven.

12.5 Aanbevelingen

De aanbevelingen die de Rekenkamer doet uitgaan naar het Ministerie van NH, Directoraat Water, zijn als volgt:

- Het ministerie dient de juiste naam van de leverancier te gebruiken in IFMIS en op de bestelbonnen.
- Gelden dienen voor de juiste goederen en diensten aangewend te worden, waarvoor er autorisatie is verleend.
- De Helpdesk van het Ministerie van Financiën en Planning dient geraadpleegd te worden bij onduidelijkheden inzake de toegang tot IFMIS en de uitdraai van rapporten uit IFMIS.
- De administratie en het beheer van alle posten dient op een adequate wijze te geschieden. Indien het werken in IFMIS op sommige momenten niet mogelijk is, dient er in het uiterste geval toch tijdelijk een sub-administratie bijgehouden te worden. Maar zodra het systeem weer actief is moet de data in IFMIS ingevoerd worden.
- Het overzicht van betalingen over de voorgaande dienstjaren dat volgens artikel 32 van de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111) opgenomen moet worden, dient secuur ingevuld te worden om de juistheid en volledigheid van de uitstaande betalingen te kunnen vaststellen.

Bij wijziging van de besteding van een goedgekeurde autorisatie dient er middels een verzoek voor bestemmingswijziging, eerst toestemming gevraagd worden aan het Ministerie van Financiën en Planning, zodat elke besteding rechtmatig kan geschieden.

13 Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen Directoraat Mijnbouw

13.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In dat kader is vanaf januari - maart 2023 de Begrotingsrekening (BR) van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH), Directoraat Mijnbouw gecontroleerd.

De Rekenkamer heeft gewerkt met de Slot der Rekening (Begrotingsrekening) van de uitgaven en ontvangsten over het dienstjaar 2021, behorende bij de goedgekeurde wet van 3 augustus 2021 (S.B. 2021 No. 103), houdende vaststelling van de 16^e afdeling van de Staatsbegroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2021 (Wet Staatsbegroting 2021), alsmede aan de daarbij behorende Memorie van Toelichting.

De Rekenkamer voert als lid van de International Organization of Supreme Audit Institutions¹⁹ (INTOSAI) haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de standaard ISSAI 2800 - Bijzondere overwegingen - welke inhoud de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies van de *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet. Aan het ministerie is gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het ministerie.
- De materialiteit die is vastgesteld op basis van de totale uitgaven van de begrotingsrekening van het directoraat voor het vaststellen van de te controleren posten.
- De risico's t.a.v. de verantwoording zijn vastgesteld.
  - De uitvoering van de controle is conform de interne instructies controle BR 2021 geschiedt.
  - De controlewerkzaamheden zijn aan de hand van de werklijsten uitgevoerd.

---

¹⁹ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van rekenkamers wereldwijd, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen, want het controlerapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van het onderzoek inzake BR 2021 van het directoraat zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders over de controle van de BR van het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen, enwel het Directoraat Mijnbouw.

Verloop van correspondentie en/of veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie weergegeven met de auditee, namelijk het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH) Directoraat Mijnbouw:

- De controle van de BR 2021 is van start gegaan met het opsturen van een controlebevestigingsbrief naar het Ministerie van NH. De controlebevestigingsbrief is verzonden op 12 januari 2023 met als briefnummer 0010.23.
- Het veldonderzoek is van start gegaan met een pre-audit gesprek²⁰ dat is gehouden op 7 februari 2023. Tijdens dit pre-audit gesprek is de PBC lijst (prepared by client list) besproken inzake de opgevraagde documenten, alsmede de benodigde informatie van sleutelfunctionarissen binnen het directoraat, die de Rekenkamer nodig achtte voor het verrichten van de controle-opdracht. Aan de directie is ook een afschrift hiervan overhandigd.
- Op 20 februari 2023 is er een e-mail verzonden naar het hoofd van afdeling Begroting- en Financiële Zaken (BFZ) van het ministerie, die ook verantwoordelijk is voor de financiële administratie van het directoraat Mijnbouw, vanwege het niet ontvangen van data.
- Op 23 februari 2023 is er een reactie ontvangen, dat de opgevraagde data spoedig gemailld zal worden. Het organogram en een lijst van personen met tekeningsbevoegdheid zou toen klaargelegd worden. De afdeling heeft echter geen data opgestuurd.
- Op 27 februari 2023 is er een werkbezoek gebracht aan desbetreffende afdeling. Er werd afgesproken om de informatie spoedig te mailen en de bovenaangehaalde print-outs werden in ontvangst genomen.
- Op 28 februari 2023 was er nog geen informatie ontvangen van afdeling BFZ. Er werd wederom een e-mail verzonden ter herinnering, met een ultimatum van 1 maart 2023. Ook werd contact opgenomen met de afdeling Personeelszaken (PZ), zowel telefonisch als per e-mail. Afgesproken werd om documenten betreffende deze afdeling spoedig op te sturen. Er is per e-mail contact gemaakt met het hoofd Interne Controle omtrent de verrichtte onderzoeken in het jaar 2021.

---

²⁰ kennismakingsgesprek met het management

Verder is er een e-mail verzonden naar het Onderhoofd Algemene Zaken ter verkrijging van de taakstelling van het Directoraat Mijnbouw. Echter is er hierop ook geen reactie ontvangen.

- Op 1 maart 2023 werd telefonisch contact gemaakt met het hoofd Interne Controle voor het bovenstaande en het secretariaat 'Algemeen Beheer en Water' voor de taakstellingen van de directoraten. Ondanks de toezegging heeft het team de taakstellingen niet ontvangen. Na herhaaldelijke toezeggingen zonder resultaat, ook van de afdeling BFZ besloot het team een bezoek te brengen aan de Onderdirecteur Financieel Beheer. Zij gaven aan hun medewerking te verlenen in deze.
- Op 2 maart 2023 heeft de Adjunct-secretaris van de Rekenkamer een e-mail verzonden naar betrokkenen met het verzoek om de medewerking te verlenen aan het onderzoek. Het auditteam heeft op deze datum de administratie van de kredietopening ontvangen en het personeelsbestand.
- Op 6 maart 2023 werd het team door het Hoofd van BFZ medegedeeld dat het ministerie geen sub-administratie heeft bijgehouden in 2021, maar dat de IFMIS-cijfers op het ministerie bekeken kunnen worden. De uitvoer van de dossiercontrole op de Kredietopening heeft op deze dag plaatsgevonden, alsook de controle op de geselecteerde personeelsdossiers op de afdeling Personeelzaken. Er werd afgesproken met het Wnd.Hoofd PZ om bepaalde kopiën op te sturen t.b.v. het onderzoek. Tevens werd een bezoek gebracht aan afdeling Interne Controle, waar er afgesproken werd dat het Wnd.Hoofd een overzicht zou doen toekomen van de uitgevoerde controles in het dienstjaar 2022.
- Op 8 maart 2023 heeft het team een bezoek gebracht aan BFZ voor inzage in het IFMIS, waarbij de reëlijst is gecopieërd uit IFMIS. Op deze datum werd ook dossiercontrole uitgevoerd op basis van de opgemaakte reëu's. Er werd ook een e-mail verzonden naar afdeling PZ ter herinnering aan het opsturen van afgesproken documenten.
- Op 9 maart 2023 heeft het team de dossiercontrole voortgezet.
- Op 10 maart 2023 zijn de stukken van afdeling PZ ontvangen.
- Op 14 maart 2023 is een werkbezoek gebracht aan afdeling BFZ. Er is contact opgenomen met de Onderdirecteur Financieel Beheer met betrekking tot de IFMIS-cijfers (samenvattend rapport) van de te onderzoeken posten. Hiernaast werd een '*All payments list*' ook opgevraagd uit IFMIS.
- Op 15 maart 2023 is de exit-meeting gehouden door het auditteam van de Rekenkamer met de Onderdirecteur Financieel Beheer, Sectie-chef Centrale Kredietbewaking en Sectiechef Inkoop. Er werd een copie ontvangen van de '*All payment list*'. Verder gaf de Onderdirecteur Financieel Beheer aan dat de computers waarop de IFMIS-rapporten gezocht werden door het hoofd van BFZ en de Sectie-chef Inkoop, dat die computers geen toegang hebben tot rapporten. Slechts het Hoofd van BFZ kan op haar computer die informatie zien. Zij gaf aan dit nader te bespreken met de afdeling BFZ en de cijfers alsnog op te sturen. Het samenvattend rapport is echter niet ontvangen.
- Op 20 maart zijn onderzoeksverslagen ontvangen van de afdeling Interne Controle.
- Op 26 mei is wederom contact gemaakt met het ministerie c.q. directoraat met betrekking tot een noodzakelijk vervolgtraject van het onderzoek, en is er wederom data opgevraagd. Het auditteam heeft de informatie toen op dezelfde dag ontvangen.

- Op 31 mei is de selectie van 34 personeelsdossier voor controle verzonden, en van 6-7 en 12 juni jl., heeft de dossiercontrole plaatsgevonden. Hiermee is het veldonderzoek definitief afgesloten.

Naam

Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH), Directoraat Mijnbouw

Typologie

Het Ministerie NH heeft als typologie Dienstverlening (overheid).

13.2 Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH) nader bekeken

Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen is onderverdeeld in vier directoraten, te weten:

- Directoraat Algemeen Beheer,
- Directoraat Mijnbouw,
- Directoraat Water en,
- Directoraat Energie.

De administratie van NH geschiedt centraal, omdat er slechts één afdeling Algemene Begrotings- en Financiële afdeling is en één afdeling Personeelszaken, die de dienstverlening doet voor de overige drie directoraten.

Doelstelling Ministerie NH

Het doel van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen is het zorgen voor een duurzaam en efficiënt beheer en de ontwikkeling van de productie van de in Suriname aanwezige natuurlijke hulpbronnen.

De visie van het ministerie is om te streven naar een efficiënt beheer en duurzame ontwikkeling van de water- en energievoorziening, en de ontplooiing van de mijnbouwsector voor welzijn en welvaart van onze natie.

13.2.1 Het Directoraat Mijnbouw

De taakstellingen van dit directoraat zijn helaas niet ontvangen.

De afdeling Geologische Mijnbouw Dienst (GMD) is ondergebracht bij dit directoraat.

Per februari 2023 zijn de volgende sleutelfunctionarissen aangesteld op het Directoraat Mijnbouw:

Mevrouw P. Simons MSc.	- Directeur Mijnbouw
Mevrouw C. Karnadi	- Hoofd Begroting en Financiële Zaken (ministerie)
Mevrouw R. Atompai	- Wnd. Hoofd Personeelszaken (ministerie)
De heer M. Maasie	- Wnd. Hoofd Interne Controle (ministerie)

Organogram

In bijlage III. Is het organogram van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen weergegeven.

13.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

13.3.1 Algemeen

Samenstelling begrotingsrekening

De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat Mijnbouw is opgemaakt conform de wettelijke instructies *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).

De begroting/begrotingsrekening van het directoraat Mijnbouw over het dienstjaar 2021 is opgebouwd uit:

TITEL I: Operationele Uitgaven

TITEL II: Programma's

TITEL III: Middelenbegroting

De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele uitgaven, Programma's en Middelen sluiten aan met de geraamde bedragen in de BR 2021.

Er zijn geen verschillen geconstateerd.

Bij de controle van de begrotingsrekening 2021 zijn aan de hand van de materialiteit, de volgende posten geselecteerd voor controle van de operationele uitgaven:

- 610 Lonen en Salarissen
- 611 Sociale Premies
- 612 Gebruik van Goederen en Diensten

13.3.2 Operationele Uitgaven

In het jaar 2021 waren er in totaal 801 personen, die op de betaallijst (recapitulatie december 2021) van het Ministerie van NH voorkwamen. Het personeelsbestand van het ministerie telde 802 personen, en hiervan waren ééneuzestig (61) personen werkzaam op de afdeling Geologische Mijnbouw Dienst (GMD). Volgens de recapitulatie verzamelstaat van 2021 liggen de personele uitgaven van deze afdeling tussen SRD 300.000 – SRD 400.000. Er is geen specifieke administratie voor de personele uitgaven van het directoraat, want deze data wordt centraal bijgehouden op het ministerie.

Op basis van een aselechte steekproef is er een selectie gemaakt van tien personeelsdossiers voor controle. In bijlage II worden de tien gecontroleerde personeelsdossiers, weergegeven. Verder is ook

gekeken naar het salarisverloop van vijf geselecteerde personen, waaronder bezoldiging, ondersteuningstoelage, vakantie-uitkering, heffingskorting, koopkrachtversterking, loonbelasting en AOV. Er zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.

Voor detailcontrole is er een selectie gemaakt van vierendertig personeelsdossiers, voor controle op indiensttreding, uitdiensttreding, toelage, overwerk, benoeming/bevordering en gratificatie. Aangezien de data van indiensttreding en toelage niet gespecificeerd is per directoraat, is die geplaatst bij het directoraat Mijnbouw.

De bevindingen zijn als volgt:

- Het Directoraat Mijnbouw heeft geen eigen afdeling PZ, het ministerie heeft een centrale afdeling PZ voor alle directoraten.
- Negen van de tien geselecteerde dossiers zijn aangetroffen met onderliggende stukken op de afdeling; één dossier is niet overgelegd, want die is zoekgeraakt.
- De personeelsdossiers worden bijgehouden, op naam en afdeling in mappen.
- Niet alle dossiers zijn voorzien van een persoonskaart met daarop vermeld, de staat van dienst.
- Volgens S.B. 1985 no. 37 zijn de officiële kantooruren van 07.00 tot 15.00 uur; van maandag tot en met donderdag en des vrijdags van 07 uur tot 14.30 uur. Gebleken is, volgens de presentielijst dat er geen aankomst- en vertrektijd aangegeven wordt.
- De archivering is goed te noemen qua berging van personeelsdossiers;
- Er is sprake van een goede beveiliging en biedt geen toegang voor onbevoegden;
- De dossiers zijn niet overzichtelijk ingedeeld, en er is een veelheid aan meerdere kopieën van hetzelfde document slechts concept besluiten, veelal zonder datum en nummer. Hierdoor verloopt de controle op een dossier stroef en duurt lang
- In de dossiers is er geen afschrift van een definitieve beschikking te vinden.

De in- en uitstroom zijn getoetst op basis van een selectie van 10 om 2 dossiers uit een personeelbestand van respectievelijk, 16 instroom en 2 uitstroom dossiers. Van de in- en uitstroom van personeel is er een uitdraai uit het systeem opgevraagd, waaruit blijkt dat zowel de in- als uitstroom tijdig zijn verwerkt. Geconcludeerd kan worden dat de in- en uitstroom wel tijdig verwerkt worden in de salarisadministratie. De uitstroom betrof gepensioneerden.

Tevens is er gekeken als er kopieën van genoten opleidingen voorkomen in het dossier van het nieuw personeel, hetgeen niet het geval blijkt te zijn. Bij 1 persoon is er geen sollicitatiebrief aangetroffen, 1 dossier is niet gevonden en 1 persoon is volgens de salarisadministratie niet in dienst, terwijl er wel een raadsvoorstel aanwezig is van indienstneming, alsmede een beschikking, weliswaar zonder datum en nummer, waaruit blijkt dat deze persoon wél in dienst is van de overheid.

Voorts hebben 7 van de 10 personen wiens dossier is gecontroleerd, geen verklaring van medische keuring, hetgeen een vereiste is bij de indienstneming. In 9 dossiers is er een missive of een raads-

voorstel aangetroffen voor verlening van ontheffing van personeelsstop. Het gaat voornamelijk om lager kader. De documentatie voor het vaststellen van de juistheid en de rechtmatigheid van overwerk is niet teruggevonden. Het dossier is ook niet gevonden. Volgens het ontvangen overzicht, heeft slechts 1 persoon overwerk verricht.

Van toelage zijn er tien dossiers gecontroleerd uit een bestand van zeventien. Uit twee van de gecontroleerde dossiers kon de rechtmatigheid en juistheid van de toekenning van de toelagen vast-gesteld worden. Van vier geselecteerden zijn geen beschikkingen aangetroffen.

Een medewerker kreeg volgens haar loonstaat twee waarnemingstoelagen, maar van slechts één is er een beschikking aangetroffen. Het salarisverloop van de geselecteerden toont verder geen onregelmatigheden. Uit het dossier van één persoon blijkt dat deze persoon te rekenen van 7 september 2017 ontheven was uit de functie van Onderdirecteur, en per zelfde datum ter beschikking gesteld van de minister. Te rekenen van 1 januari 2018 werd zijn representatietoelage omgezet in een overgangstoelage van SRD 702 per maand, volgens zijn beschikking. Op 8 oktober 2020 is er een gesprek geweest met betrokkene omtrent zijn wedertewerkstelling op de juridische afdeling.

Uit controle van de accumulatiestaat 2021 blijkt dat de persoon nu een overgangstoelage ontvangt van SRD 1.041,10 in plaats van SRD 702 per maand.

Van de benoemingen/bevorderingen zijn een totaal van tien gekozen uit een bestand van veertien. Gebleken is dat de benoemingen meestal op basis van dienstijver, geschieden. Ook hier gaat het voornamelijk om lager kader.

Uit het onderzoek blijkt dat één medewerker in aanmerking is gekomen voor gratificatie in 2021, volgens de cijfers van het directoraat c.q. ministerie. De gratificatie is juist en tijdig uitbetaald.

Aansluiting BR en IFMIS

Er kan geen aansluiting gemaakt worden tussen de verevende bedragen uit de begrotingsrekening 2021 en de IFMIS-cijfers van het directoraat c.q. ministerie.

Het Hoofd van afdeling BFZ, dat verantwoordelijk is voor alle directoraten, heeft aangegeven dat het ministerie ook geen sub-administratie heeft bijgehouden in het begrotingsjaar 2021.

Tabel 1: Operationele Uitgaven

(Bedragen in SRD)

Code	Omschrijving	I	II	III= (I-II)	IV	V= (II-IV)
		Geraamd	BR- verevend	Verschil	IFMIS	
610	Lonen en Salarissen	4.407.000	4.136.000	271.000	-	-
611	Sociale Premies	352.000	332.000	20.000	-	-
612	Gebruik van Goederen en Diensten	207.000	207.000	0	337.000	-130.000

Bron: BR 2021, RvS

Code 610 'Lonen en Salarissen'

Op Code 610 worden de lonen en salarissen verantwoord. In het dienstjaar 2021 is voor dit kostensoort rekening gehouden met bevorderingen, opleidingen, salariscorrecties en het aantrekken van nieuw personeel. Er is hier minder verevend dan geraamd. Het verschil tussen het geraamde en het verevend bedrag is SRD 271,099.84 (afgerond SRD 271.000).

Dit verschil tussen het geraamd bedrag en het verevend bedrag bij het Directoraat Algemeen Beheer is ontstaan, vanwege de toen heersende COVID-19 situatie, waardoor de opleidingen geen voortgang hadden. Ook zijn de begrootte verhogingen niet doorgevoerd als gepland. (zie: Toelichting begrotingsrekening 2021). Vanwege het ontbreken van de administratie, kon er niet worden nagetrokken of de bedragen in de BR 2021 juist zijn verantwoord.

Reactie Ministerie NH: In 2021 had IFMIS de mogelijkheid niet om Code 610 en 611 in te boeken.

Code 611 'Sociale Premies'

De post 'Sociale Premies' omvat de inhoudingen van de SZF - premies en de pensioenafdrachten. In tabel 1 is er een verschil te zien van SRD 20.000 bij Sociale Premies. Er is hier minder verevend dan geraamd, omdat er hier rekening was gehouden met de komende twk's die uitbetaald zouden worden in 2021. Maar vanwege het ontbreken van de administratie, kon niet nagetrokken worden of de bedragen in de BR 2021 juist zijn verantwoord.

Reactie Ministerie NH: In 2021 had IFMIS de mogelijkheid niet om Code 610 en 611 in te boeken.

Code 612 'Gebruik van Goederen en Diensten'

Zoals af te lezen in tabel 1 is er geen verschil tussen het begroot bedrag en de begrotingsrekening. Het bedrag van de BR vergeleken met de IFMIS regulijst geeft een verschil aan van SRD 130.000. Dit verschil is niet verklaard door het ministerie. Vermeldenswaard is dat de IFMIS regulijst is geselecteerd op Code 612 om te komen op het totaalbedrag.

In verband met het onderzoek is een voorraadlijst opgevraagd van het begrotingsjaar 2021. Echter is door het Hoofd van de afdeling Algemene Zaken aangegeven, dat de informatie niet beschikbaar is, vanwege onder andere diverse inbraken in het pand. Uit correspondentie van dit gebeuren blijkt dat de diefstallen gepleegd zijn in het jaar 2021. De voorraadstaten zijn verloren gegaan wegens het crashen van de computer. Ook zijn documenten als afgifte-formulieren ondertussen aangetast door houtluizen. De afdeling Interne Controle had naar verluidt wél controle uitgevoerd op de voorraadadministratie, enwel in april 2021 en heeft ook aanbevelingen gedaan. Dit rapport is ook gedeeld met de Rekenkamer.

Verantwoording Contante Kredietopening

Het Ministerie NH heeft de verantwoording van de uitgaven voortvloeiend uit de maandelijks beschikbaar gestelde contante Kredietopening (KO) ad SRD 25.000 voor het Directoraat Mijnbouw beschikbaar

gesteld aan de Rekenkamer. Vanaf juli 2021 ontvangt het Directoraat Mijnbouw SRD 25.000 aan contante KO, terwijl het Directoraat Algemeen Beheer maandelijks SRD 50.000 ontvangt.

Middels een steekproef is de administratie van de maanden augustus, september en november 2021 gecontroleerd. De administratie is juist bijgehouden in mappen; en de bonnen c.q. kwitanties zijn aangetroffen met een stempel van de afdeling Comptabiliteit, en zijn voorzien van een paraaf van personen met tekeningsbevoegdheid.

13.3.3 Programma's

De programma's vertegenwoordigen het uit te voeren beleid c.q. projecten van de regering.

Het totaal verevend bedrag voor programma's is SRD 11.093.000. De geraamde bedragen volgens de BR 2021 komen overeen met de bedragen volgens de Begrotingswet (S.B. 2021, no 103 de dato 3 augustus 2021). Het geraamd bedrag aan programma's bedraagt SRD 31.211.000, waarvan SRD 11.093.000 is verevend. Voor de toetsing zijn op basis van de materialiteit de volgende posten geselecteerd, deze zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Programma's

(Bedragen in SRD)

Code	Omschrijving	I	II	III= (I-II)	IV	V= (II-IV)
		Geraamd	BR- verevend	Verschil	IFMIS	
0718	Uitvoering projecten t.b.v. Geologische Mijnbouwdienst (GMD)	205.000	205.000	0	205.000	0
0719	Vorbereiding mineralen instituut	20.006.000	712.000	19.294.000	-	
0935	Bauxiet Instituut Suriname (BIS)	2.500.000	1.676.000	824.000	1.854.493,52	-178.493,52
2301	Ordering Goud-sector	8.500.000	8.500.000	0	12.926.290,45	-4.426.290,45

Bron: Begrotingsrekening 2021, RvS

Code 0718 'Uitvoering projecten t.b.v. Geologische Mijnbouw Dienst'

Het geraamd bedrag van dit programma komt overeen met het verevend bedrag in de BR.

Dit bedrag sluit aan met het IFMIS - overzicht, met name de 'all payment list', maar blijkt dat dit niet voorkomt in de 'All payment list' van CBD.

Code 0719 'Vorbereiding Mineralen Instituut'

Zoals af te lezen in tabel 2 correspondeert het geraamd bedrag niet met het verevend bedrag in de BR. Er is namelijk minder verevend dan geraamd. Dit project wordt volgens de toelichting in de BR gefinancierd vanuit een lening van de Wereldbank en is ook opgenomen in de middelenbegroting.

Over het jaar 2021 is US\$ 33.436,- besteed aan "*projectmanagement and evaluation costs*" tegen een koers van 21.30 (per 31 december 2021) voor een totaalbedrag van SRD 712.191,42.

De juistheid van het verantwoord bedrag in de BR 2021 kon niet nagetrokken worden, vanwege het ontbreken van de administratie.

In de toelichting van BR 2021 staat vermeld dat, er minder is uitgegeven, omdat:

- de herziening Mijnbouwwet niet is doorgegaan
- de wet Delfstoffen Instituut Suriname (DIS) eruit is gehaald
- een vertraging in de procurement, aangezien er geen '*procurement specialist*' aanwezig was binnen het project
- ook vanwege de COVID-19 pandemie.

Code 0935 'Bauxiet Instituut Suriname'

Zoals aangegeven in tabel 2 is er voor Code 0935 een verschil van SRD 824.000 merkbaar tussen het verevend bedrag in de BR en het geraamd bedrag. Er is namelijk minder verevend dan geraamd. Alle kosten van het Bauxiet Instituut Suriname (BIS) worden op deze beleidsmaatregel verantwoord.

Aangezien de bauxietactiviteiten in Suriname al een geruime tijd zijn stopgezet, heeft het BIS haast geen exploitatie te verrichten, waardoor het geraamd bedrag niet volledig is benut.

(Bron: toelichting BR 2021).

Als er gekeken wordt naar het bedrag in IFMIS (reçulijst) is er een verschil te zien van SRD 178.493,52.

Om te komen op het totaalbedrag voor deze code is de reçulijst getoetst.

Er is geen verklaring ontvangen van het ministerie omtrent het ontstane verschil.

Code 2301 'Ordering Goudsector'

Het verevend bedrag van deze code komt overeen met het geraamd bedrag.

Volgens het IFMIS (reçulijst) bedraagt deze post SRD 12.926.290,45. Om te komen op het totaalbedrag voor deze code is de reçulijst gefilterd. Er is een verschil te zien van SRD 4.426.290,45. Maar ook hier is een verklaring vanuit het ministerie uitgebleven.

Er is een overzicht ontvangen van de opgemaakte reçu's (in excel bijgehouden).

Op basis hiervan is er een selectie gemaakt van 7 (zeven) transacties uit een lijst van 18 transacties, en gecontroleerd. (Vide de weergegeven in bijlage IV.)

13.3.4 Middelenbegroting

Met betrekking tot de totale overheidsontvangsten van het Directoraat Mijnbouw, die voor controle geselecteerd zijn over het dienstjaar 2021, worden onderverdeeld in:

- Royalties voor SRD 1.535.279.000 en,
- Vergunnings- en concessierechten overige delfstoffen SRD 2.018.000

Het totaal van de post 'middelen' (ontvangsten) volgens de BR bedraagt SRD 1.537.367.000.

Tabel 3: Middelenbegroting (Bedragen in SRD)

Code	Omschrijving	I	II	III= I-II
		Geraamd	Ontvangen	Verschil
53109	Royalties	1.927.000.000	1.535.279.000	391.721.000
53302	Vergunnings- en concessie-rechten overige delfstoffen	15.000.000	2.018.000	12.982.000

Bron: Begrotingsrekening 2021, RvS

De bevindingen zijn als volgt:

Ten aanzien van Code 53109 'Royalties'

Bij de vergelijking van het ontvangen bedrag met het geraamd bedrag uit de staatsbegroting is er een groot verschil te zien. Er is minder ontvangen dan was geraamd. Hierop worden alle royalties die ontvangen worden uit de goudsector, geboekt. Deze ontvangsten worden bij de Centrale Bank van Suriname afgestort. De cijfers zijn afkomstig van de afdeling Economische Aangelegenheden van het Ministerie van Financiën en Planning. De ontvangsten voor Royalties volgens de afdeling Economische Aangelegenheden bedragen SRD 1.535.279.403,33 over het dienstjaar 2021. Het verschil tussen het geraamde en de ontvangsten ad SRD 391.720.596,67 (afgerond SRD 391.721.000,) komt omdat het Ministerie van Financiën en Planning het geraamd bedrag zelf heeft verhoogd dan wat het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen had ingediend. Er kon geen controle uitgevoerd worden op juistheid en volledigheid van de bedragen zoals opgenomen in de BR, vanwege het ontbreken van de administratie. Als gevolg hiervan kon er ook geen dossiercontrole uitgevoerd worden. En nadere informatie was niet beschikbaar binnen de administratie van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen.

Code 53302 'Vergunnings- en concessierechten overige delfstoffen'

De ontvangsten inzake vergunning- en concessie-rechten correspondeert niet met het bedrag dat geraamd was. Er is veel minder ontvangen dan geraamd en het verschil bedraagt SRD 12.982.000. Er kon niet nagezien worden of de bedragen in de BR juist en volledig zijn verantwoord, vanwege het ontbreken van de administratie. Het begroot bedrag was gesteld op de maatregelen ter bevordering van inning van de verschuldigde betalingen van mijnbouw rechthouders aan de Staat. Ondanks de acties die ondernomen zijn jegens de concessiehouders, vinden de betalingen niet jaarlijks plaats, doch komen ze na drie jaar, bij het verlengen van hun concessierecht, hun betalingsverplichtingen na. (Bron: Toelichting BR 2021).

Dossiercontrole Middelenbegroting

Aangegeven is dat de post middelen in het jaar 2021 niet geboekt kon worden in IFMIS en er is ook geen sub-administratie bijgehouden. Hierdoor kon er ook geen dossiercontrole plaatvinden, vanwege het gebrek aan administratie. De juistheid en volledigheid van de bedragen in de verantwoordingen konden dus niet getoetst worden.

IFMIS All payment list

De sub-administratie van de opgemaakte reçu's is vergeleken met de 'all payment list' uit het IFMIS. Het blijkt dat de administratie, zowel in IFMIS als de subadministratie, niet accuraat is bijgehouden en is derhalve niet volledig en juist. Hieronder zijn er enkele gevallen:

- een uitgavepost ad SRD 13.974,52 (leverancier G.M met bestelbonnummer 7918), die hoort bij het Directoraat Algemeen Beheer, is ten onrechte geboekt bij het Directoraat Mijnbouw in de sub-administratie.
- een uitgavepost voor Commissie Ordening Goudsector (met bestelbonnummer 4576) bedraagt volgens de sub-administratie SRD 24.444, terwijl het bedrag in IFMIS als SRD 2.444 is geboekt.
- een uitgavepost voor Commissie Ordening Goudsector (met bestelbonnummer 4872) bedraagt volgens de sub-administratie SRD 24.000, terwijl het bedrag in IFMIS voor een bedrag van SRD 240.000 is geboekt.
- een bedrag ad SRD 16.106.32 (met bestelbon nummer 8948), komt niet voor in het IFMIS.
- een bedrag ad SRD 164.952 (met bestelbonnummer 4279), komt niet voor in het IFMIS.
- de contante KO ad SRD 25.000 voor de maand juli is ook niet geboekt in het IFMIS.

Reactie Ministerie NH op het ontbreken van de contante Kredietopening in IFMIS:

"Het IFMIS mist soms informatie. Het pakt niet alles wat ingevoerd is."

Er is geen nadere verklaring gegeven op de overige bedragen die niet voorkomen in IFMIS.

Kritische noot van de Rekenkamer:

Het ministerie heeft geen sub-administratie bijgehouden in het jaar 2021. Het samenvattend rapport is niet ontvangen. Aangegeven is door het hoofd BFZ dat zij slechts een samenvattend rapport kan uitprinten van voldane bedragen aan de hand van een handleiding van het Ministerie van Financiën en Planning, maar niet van verevende bedragen. Het hoofd BFZ maakt prognoses voor het daaropvolgend jaar op basis van voldane cijfers, aldus het hoofd BFZ.

Verder is er ook een vragenlijst gedeeld met het ministerie cq directoraat met betrekking tot het identificeren van fraude risico's, echter is er geen reactie ontvangen vanuit het ministerie tot het moment van rapportage. Zie de vragenlijst in bijlage VI.

13.4 Conclusies

In dit onderzoek is nagegaan of de Begrotingsrekening 2021 is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Voorts of bij het innen van ontvangsten en het doen

van betalingen de ter zake gelden voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag in acht zijn genomen.

Het onderzoek is uitgevoerd op het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen.

De conclusies van de Rekenkamer die voortvloeien uit de controle van de BR 2021 worden als volgt omschreven:

- Het samenvattend rapport uit het IFMIS is niet beschikbaar gesteld aan de Rekenkamer. De *'all payment list'* is niet volledig.
- Er kan geen uitspraak gedaan worden over de rechtmatigheid, juistheid en volledigheid van de cijfers in de begroting van de posten lonen en salarissen, sociale premies en middelen, vanwege het gebrek aan bewijsmateriaal.
- Het directoraat Mijnbouw heeft geen sub-administratie bijgehouden van o.a. Code 610 Lonen en Salarissen; Code 611 Sociale Premies; Code 612 Gebruik van Goederen en Diensten; Code 0718 Uitvoering projecten ten behoeve van Geologische Mijnbouwkundige Dienst; Code 0719 Voorbereiding Mineralen Instituut; Code 0935 Bauxiet Instituut Suriname; Code 2301 Ordening Goudsector; Code 53109 Royalties; en Code 53302 Vergunnings- en concessierechten overige delfstoffen.
- Het overzicht van betalingen over de voorgaande dienstjaren, die opgenomen dient te worden volgens artikel 32 van de Comptabiliteitswet wordt niet ingevuld. Hierdoor kan de juistheid en volledigheid van de uitgaven niet vastgesteld worden.
- Het personeelbestand wordt niet juist bijgehouden.
- De afdeling BFZ maakt prognoses op basis van voldane bedragen met het risico dat deze prognoses hoger vallen, vanwege het feit dat betalingen van voorgaande jaren ook mede geregistreerd kunnen worden.

13.5 Aanbevelingen

De aanbevelingen die de Rekenkamer doet uitgaan naar het Ministerie van NH, Directoraat Mijnbouw, zijn als volgt:

- De administratie en het beheer van alle posten dient op een adequate wijze te geschieden, zodat de rechtmatigheid, juistheid en volledigheid van de uitgaven vastgesteld te kunnen worden.
- De *'all payment list'* dient accuraat bijgehouden te worden voor een juiste en volledige verantwoording van alle betalingen.
- De Helpdesk van het Ministerie van Financiën en Planning dient geraadpleegd te worden voor onduidelijkheden ten aanzien van het IFMIS. Voornamelijk bij het invoeren van informatie en het uitdraaien van rapporteren.
- Het personeelsbestand dient op een adequate wijze bijgehouden te worden, gescheiden per directoraat.

- De afdeling BFZ zou prognoses kunnen maken op basis van voldane bedragen van het laatste dienstjaar.'
- Het overzicht van betalingen over de voorgaande dienstjaren, die opgenomen dient te worden volgens artikel 32 van de Comptabiliteitswet dient secuur ingevuld te worden om de juistheid en volledigheid van de uitgaven vast te kunnen stellen.

14 Ministerie van Openbare Werken

Directoraat Civiel Technische Werken

14.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In dat kader is in de periode januari - maart 2023 bij het Directoraat Civieltechnische Werken (CTW) van het Ministerie van Openbare Werken (OW) de Begrotingsrekening van het dienstjaar 2021 (BR 2021) gecontroleerd.

Het doel van het onderzoek is om de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de besteding, het beheer en de verantwoording van de staatsgelden bij het Directoraat CTW in het dienstjaar 2021 na te gaan.

De Rekenkamer voert als lid van de International Organization of Supreme Audit Institutions²¹ (INTOSAI) haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de ISSAI 2800 - Bijzondere overwegingen - welke inhoudt de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies van de *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet.
- Aan het directoraat is gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het directoraat. Hierop is door het directoraat mondeling bevestigd tijdens het pre-auditgesprek (zie paragraaf 2.2.3).
- De materialiteit voor het vaststellen van de te controleren posten is bepaald op basis van de totale uitgaven uit de BR 2021 van het directoraat.
- Gegevensgerichte controle, waarbij de gecontroleerde begrotingsposten zijn geselecteerd op basis van de materialiteit. De uit te voeren controlewerkzaamheden zijn vastgelegd in controlewerkprogramma's.

---

²¹ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van Rekenkamers, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

- De Rekenkamer heeft geen gebruik gemaakt van het accountantsverslag van de Centrale Lands-accountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Openbare Werken, Directoraat Civieltechnische Werken, want het controlerapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen van de controle van de BR 2021 van het Directoraat CTW zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de besteding van de staatsmiddelen in het dienstjaar 2021.

Verloop van correspondentie en veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie met de auditee weergegeven:

- De controlebevestigingsbrief inzake de controle van de BR 2021 van het Directoraat CTW is op 13 januari 2023, samen met een begeleidend schrijven, verzonden naar de minister van OW ter doorgeleiding naar de directeur van het Directoraat CTW.
- Op 19 januari 2023 is het door de directeur van het Directoraat CTW getekend exemplaar van de controlebevestigingsbrief retour ontvangen door de Rekenkamer. Op 28 januari 2023 is de aankondigingsbrief, waarin de periode van de controle inzake de BR 2021 van het Directoraat CTW werd vermeld en waarin de directeur gevraagd werd schriftelijk te bevestigen of de bedragen, zoals gepresenteerd in het Slot der Rekening, in overeenstemming zijn met de financiële administratie van CTW, verzonden naar de directeur van CTW. Tevens werd in dit schrijven aangegeven welke auditors verantwoordelijk waren voor de betreffende controle.
- Op 7 februari 2023 is door de Rekenkamer telefonisch contact gemaakt met het Directoraat CTW voor het maken van een afspraak in verband met het pre-audit gesprek, te houden op 9 februari 2023.
- Op 9 februari 2023 vond de pre-audit meeting plaats onder leiding van de waarnemend directeur van het Directoraat CTW. Bij de meeting waren ook aanwezig de onderdirecteur Administratieve Diensten en het onderhoofd van de afdeling Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ). Tijdens deze meeting zijn er afspraken gemaakt met de aanwezige functionarissen betreffende de aanlevering van de benodigde informatie voor het uitvoeren van het onderzoek. Het verzoek van de Rekenkamer aan de aanwezigen was om de opgevraagde informatie binnen een week op te sturen. De 'Prepared By Client' lijst (PBC lijst) werd hierbij overhandigd.
- Van 6 tot en met 23 maart 2023 zijn de controlewerkzaamheden uitgevoerd op het directoraat.
- De exit meeting, waarbij de controlebevindingen zijn besproken met de auditee, is op 21 juni 2023 gehouden.

Naam

Ministerie van Openbare Werken (OW), directoraat Civieltechnische Werken.

Typologie

Het Ministerie van Openbare Werken heeft als typologie Dienstverlening (overheid)

14.2 Het Ministerie van Openbare Werken nader bekeken

In het dienstjaar 2021 was de heer dr. R. Nurmohamed, de minister van OW.

Het ministerie bestond uit drie (3) directoraten:

- Het Directoraat Civieltechnische Werken (CTW).
- Het Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening (BWD) thans geheten Bouw- en Stedebouwkundige Werken (BSW).
- Het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer (OGA).

In het dienstjaar 2021 is het Directoraat Onderzoek en Dienstverlening per resolutie van 29 juni 2021 no. 4143/21 (S.B. 2021 no. 87) toegevoegd aan het Ministerie van Openbare Werken waardoor het ministerie tegenwoordig dus uit vier (4) directoraten bestaat.

Het hoofdkantoor van het Ministerie van OW is gevestigd aan de Jagernath Lachmonstraat no. 167, waar de minister en de departementsleiding van 3 directoraten gezeteld zijn. Het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer is gevestigd aan de Kernkampweg no. 64.

De financiële en administratieve taken van het ministerie vallen rechtstreeks onder het toezicht van de directeuren.

Het Ministerie van Openbare Werken ontleent haar taken uit:

- Het Besluit Taakomschrijving Departementen 1991 S.B. 1991 no. 58, gewijzigd in S.B. 2010 no. 174.
- De Comptabiliteitswet 1952 (zoals gewijzigd in 2003).
- De Comptabiliteitswet 2019 (S.B. 2019 no.98).
- Het Comptabiliteitsbesluit 1953 (zoals gewijzigd in 2004).
- Het Aanbestedingsreglement voor Werken in Suriname 1996 (AWS 1996).
- De Uitvoeringsvoorwaarde voor Werken in Suriname 1996 (UWS 1996) en
- Andere relevante wet- en regelgeving (bijvoorbeeld de instructies voor Begrotingsadministratie en budgetcontrole 2005).

14.2.1 Het Directoraat Civiel Technische Werken (CTW)

Het beleid van het Directoraat CTW heeft als doel het consolideren, upgraden en uitbreiden van de fysieke infrastructuur. Het beheer en het onderhoud van grote delen van deze infrastructuur zijn krachtens de taakomschrijving als onderdeel van de formele verantwoordelijkheden van het Ministerie van OW vastgelegd.

Het Directoraat CTW heeft drie (3) beleidsgebieden te weten:

- Beleidsgebied voor Economische ontwikkeling/ infrastructuur.
- Beleidsgebied voor Sociaal Maatschappelijk Welzijn.
- Beleidsgebied voor Ruimtelijke Ordening en Milieu.

De beleidsdoelen welke het Directoraat CTW nastreeft in het kader van bovengenoemde beleidsgebieden zijn onder andere:

- Onderhoud, aanleg en verbetering van wegen (regulier onderhoud van de geasfalteerde-, bestrate-, lateriet- en zandwegen).
- Onderhoud en bouwen van bruggen (zorgen dat de bruggen (kunstwerken) in goede staat worden gehouden (onderhouden)).
- Verkeerstechnische voorzieningen.
- Onderhoud ontwateringswerken en verbetering irrigatie werken (het in adequate staat houden van de ontwateringswerken in Groot Paramaribo en de districten (Wanica, Commewijne, Saramacca, Coronie, Marowijne en Para) en de daarbij behorende kunstwerken).
- Onderhoud en verbetering waterkeringswerken (verbetering Waterkeringswerken: het aanleggen en in adequate staat houden van waterkeringswerken en daarbij behorende terreinen, het onderhoud betreffende het regulier onderhoud aan waterkeringswerken, oever- en kustverdedigingswerken).

Aan het hoofd van het Directoraat CTW staat de Directeur, die wordt ondersteund door de Onderdirecteuren Natte Civiel Technische Werken, Droge Civiel Technische Werken, Administratieve Diensten CTW en Project Monitoring & Administratie.

In het dienstjaar 2021 werd het directoraat geleid door de heer S. Soman.

De huidige sleutelfunctionarissen van het Directoraat CTW zijn:

- Waarnemend directeur, de heer S. Mohan
- Onderdirecteur Administratieve Diensten, mevrouw. W. Mangre
- Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ), mevrouw N. Khodabaks
- Hoofd Personeelszaken (PZ), mevrouw R. Pina
- Hoofd afdeling IC, mevrouw Fer

14.2.2 Afdeling Interne Controle

De afdeling Interne Controle (IC) ressorteert binnen het ministerie rechtstreeks onder de minister van OW. De afdeling heeft als doel het verrichten van controle op een efficiënt en effectief beheer en besteding van financiële en materiële middelen alsook op de personele administratie van het ministerie. In het jaarverslag 2021 van het Ministerie van OW is melding gemaakt van diverse controlewerkzaamheden die in het dienstjaar 2021 zijn verricht door de IC- afdeling. Deze controle-werkzaamheden hadden betrekking op aanbestedingen, presentie, onderzoekingen en brandstof.

14.3 Bevindingen controle Begrotingsrekening 2021

14.3.1 Algemeen

Samenstelling begrotingsrekening

De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat CTW is opgemaakt conform de wettelijke instructies 'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).

De begrotingsrekening van 2021 van het Directoraat CTW bestaat uit:

- TITEL I: Operationele Uitgaven.
- TITEL II: Programma's.
- TITEL III: Middelenbegroting
- Een overzicht betreffende de betalingen van voorgaande dienstjaren
- Een artikelsgewijze toelichting op hoofdartikelen met betrekking tot de realisatie van de begroting van het directoraat.

Volgens de materialiteit zijn voor de controle van de Begrotingsrekening van CTW over het dienstjaar 2021, de geselecteerde posten in onderstaand overzicht weergegeven.

De te controleren posten zijn:

	Code	BR-Post	Bedrag (in SRD)
Titel I. Operationele uitgaven	610	Lonen en salarissen	72.777.000
	611	Sociale Premies	6.963.000
	612	Gebruik van goederen en diensten	40.470.000
	621	Transportmiddelen	6.306.000
Titel II. Programma's	0136	Aanleg/verbetering wegen	118.936.000
	0137	Onderhoud bruggen	3.496.000
	139	Onderhoud Ontwateringswerken	11.904.000
	0142	Verbetering waterkeringswerken	90.264.000
	160	Suriname Nationaal Infrastructuur Projecten fase II (NIP)	117.211.000
	0165	Rehabiliteren van het Saramaccakanaal	11.259.000
	3201	Vuilophaal en Verwerking	52.319.000
	3404	Improving Transport Logistics and Competitiveness in Suriname	4.900.000
Titel III. Middelen	53106	Opbrengst gasoline/diesel Paramaribo	13.897.000

14.3.1.1 Vergelijking Begroting 2021 versus BR 2021

De Rekenkamer heeft de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de BR van het Directoraat CTW over het dienstjaar 2021 getoetst. De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele uitgaven, Programma's en Middelen sluiten aan met de geraamde bedragen in de BR 2021. Er zijn geen verschillen geconstateerd.

14.3.1.2 Controletelling BR 2021

Er is een cijfercontrole uitgevoerd om na te gaan of de totaalstellingen in de BR juist zijn. Hierbij is geconstateerd dat er geen rekenfouten in de BR zijn.

14.3.1.3 Aansluiting BR 2021 met de Begrotingswet 2021

Zoals eerderaangegeven is er geen afwijking geconstateerd tussen de geraamde bedragen in de BR en de bedragen in de goedgekeurde begroting van het directoraat.

Dat wil zeggen, dat de geraamde bedragen in de BR overeenkomen met de Wet Staatsbegroting 2021. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de goedgekeurde begroting niet is aangepast in het dienstjaar 2021 en dat er dus geen sprake was van een supplettoire begroting.

14.3.1.4 Aansluiting BR 2021 met de financiële administratie (IFMIS, CEBUMA) van het Ministerie van OW

De Rekenkamer heeft in de aankondigingsbrief het directoraat gevraagd schriftelijk te verklaren of de bedragen in de BR 2021 overeenkomen met de bedragen in hun financiële administratie.

Het management van het Directoraat CTW heeft tijdens de pre-auditmeeting mondeling verklaard dat de bedragen in de BR 2021 overeenkomen met de bedragen in het IFMIS van het Directoraat CTW.

14.3.2 Operationele Uitgaven

610 Lonen en salarissen

Uitgaven met betrekking tot loontoekenningen, zoals het salaris van personen die een vaste aanstelling hebben, het loon van degenen die een arbeidsovereenkomst hebben die na verloop van tijd kan worden omgezet in een tijdelijk of een vast dienstverband, alsmede diverse toelagen en vergoedingen, worden op deze post geboekt. Het loon van personen die een tijdelijke aanstelling hebben en van arbeidscontractanten (personen die een contract hebben voor het verrichten van enkele diensten), is geboekt op de begrotingspost 612 Gebruik van goederen en diensten.

De Rekenkamer heeft de juistheid van het personeelsbestand beoordeeld en heeft een aansluiting gemaakt met het CEBUMA-bestand. Het personeelsaantal per 1 januari 2021 kon echter niet worden

vastgesteld, aangezien het personeelsbestand over het dienstjaar 2020, beschikbaar gesteld door de afdeling PZ, niet overzichtelijk was. Om die reden is de beginstand afgeleid van de CEBUMA recapitulatiestaat over de maand december 2020. Er is verder gebruik gemaakt van het personeelsbestand per eind december 2021, de CEBUMA recapitulatiestaat over de maand december 2021 alsmede de data met betrekking tot de personeelsmutaties in het dienstjaar 2021.

De bevindingen zijn onderstaand weergegeven.

Tabel 1: Aantal personeelsleden volgens CEBUMA-bestand en Personeelsbestand in 2021

Aantal personen op de betaalrol van CTW in december 2020 volgens CEBUMA (beginstand per 1 januari 2021)	1.388
Mutaties volgens PZ in het personeelsbestand gedurende 2021:	
Indienstredingen	8
Ontslag vanwege pensioen	(26)
Ontslag op eigen verzoek	(6)
Overlijden	(8)
Aantal personeelsleden per eind december 2021 op basis van personeelsmutaties	1.356
Aantal personeelsleden volgens CEBUMA-bestand per eind december 2021	1.337
Vershil	19
Personeelsbestand 2021 volgens overzicht PZ	823
Aantal personeelsleden volgens CEBUMA-bestand per eind december 2021	1337
Vershil	514

Bron: Cebumastaat en Personeelsbestand volgens PZ

Volgens bovenstaande analyse is er een discrepantie tussen het personeelsbestand volgens PZ en het CEBUMA-bestand ter grootte van 514 oftewel 62% van het PZ-personeelsbestand. Dat het personeelsbestand dat aan de Rekenkamer is overlegd onvolkomenheden bevat, blijkt ook uit het feit dat volgens de begroting van het dienstjaar 2021, het directoraat CTW ca. 1.122 werknemers telde en per 1 maart 2021 bedroeg dit aantal 1.381.

Bij één functionaris die voorkomt in de accumulatiestaat van het directoraat is geconstateerd dat deze op vier afdelingen voorkomt, waarbij drie van deze afdelingen zijn vernoemd naar een commissie. Naar aanleiding van het bovenstaande heeft de Rekenkamer de betrouwbaarheid van het personeelsbestand niet kunnen vaststellen.

Tijdens de exit meeting heeft het hoofd van de afdeling PZ aangegeven dat er in het dienstjaar 2021 onduidelijkheden waren met betrekking tot het personeelsbestand c.q. het was moeilijk om het juiste personeelsaantal vast te stellen. Dit werd mede veroorzaakt door onduidelijkheid betreffende de indiensttredingen bij het directoraat CTW in het dienstjaar 2020/2021.

Om de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de post Lonen en salarissen na te gaan, zijn de volgende aspecten gecontroleerd:

- Ambtelijk salaris.
- Indiensttredingen,
- Uitdiensttredingen.

- Benoemingen/bevorderingen.
- Overwerkvergoeding.
- Bonussen en gratificaties.
- Toelagen.
- Presentie.

l. Ambtelijk salaris

In het dienstjaar 2021 is er volgens het IFMIS in totaal SRD 52.463.382 besteed aan de post 'ambtelijk salaris'. De toetsing van de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van deze post is verricht aan de hand van de controle op de mutaties gedurende het dienstjaar. Er is gebruik gemaakt van een (enkelvoudig) aselechte steekproefmethode. Het resultaat van de controle is onderstaand beschreven.

De Bevingen zijn als volgt:

la. Indiensttredingen

Volgens het overzicht met betrekking tot de personeelsmutaties in het dienstjaar 2021 dat aan de Rekenkamer is verstrekt door de afdeling PZ, was er in het dienstjaar 2021 sprake van acht (8) indiensttredingen. Hiervan zijn er vier (4) indiensttredingen gecontroleerd. Een indiensttreding is geselecteerd vanuit het ontvangen overzicht van de afdeling PZ en de selectie van de drie overige indiensttreeders is gepleegd vanuit de accumulatiestaat.

Er is geconstateerd dat het aantal indiensttredingen volgens het overzicht dat is gepresenteerd door de afdeling PZ, niet in overeenstemming is met de personele data op de accumulatiestaten van CEBUMA, maar dat er in het dienstjaar meerdere indiensttredingen zijn geweest.

Het hoofd van de afdeling PZ heeft verklaard dat er een discrepantie is tussen de datum van indiensttreding die wordt gehanteerd door CEBUMA en de datum van indiensttreding die de afdeling PZ hanteert. De datum die de afdeling PZ hanteert is namelijk de datum waarop de persoon die in dienst treedt bij de overheid, zich daadwerkelijk aanmeldt, terwijl CEBUMA de datum hanteert die in de betreffende missive is vermeld. Het hoofd PZ heeft aangegeven dat het directoraat CTW samen met CEBUMA bezig is een oplossing te zoeken voor deze kwestie.

Van de vier (4) geselecteerde indiensttredingen zijn twee personen op basis van een Arbeidsovereenkomst (AO) in dienst getreden, één persoon die op het moment van indiensttreding de leeftijd van 76 jaar had, heeft een overeenkomst gesloten voor het verrichten van enkele diensten en van de laatste die is geselecteerd vanuit de accumulatiestaat is geconstateerd dat deze al veel eerder in overheidsdienst was, en middels overplaatsing in dienst is getreden bij het directoraat CTW. Bij deze persoon is als datum van indiensttreding gehanteerd de datum van overplaatsing naar het directoraat CTW.

Verder is geconstateerd dat niet alle vereiste documenten zoals sollicitatiebrief, medische keuringsbrief, ontheffing personeelsstop en schriftelijke taakomschrijving in de dossiers aanwezig zijn; met andere woorden de dossiers zijn niet volledig.

De betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van de indiensttredingen kon niet worden vastgesteld, alsmede hoe het risico wordt afgedekt dat een functionaris eerder op de betaalrol wordt opgebracht, zonder formeel in dienst te zijn getreden c.q. een tegenprestatie te hebben geleverd.

Tijdens de exitmeeting is aangegeven dat de ontbrekende documenten zullen worden opgestuurd naar de Rekenkamer.

Ib. Uitdiensttredingen

Volgens het mutatieoverzicht van de afdeling PZ waren er in het dienstjaar 2021 veertig uitdiensttredingen, namelijk 26 personen zijn uit dienst getreden, vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, zes personen wegens ontslag op eigen verzoek, en acht personen wegens overlijden. Hierbij zijn er drie uitdiensttredingen gecontroleerd, namelijk twee ontslag op eigen verzoek en één overlijden. De uitdiensttredingen vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd zijn niet gecontroleerd. Bij de controle van het ontslag op eigen verzoek zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd, evenmin bij de controle van de uitdiensttreding wegens overlijden.

Ic. Benoemingen/Bevorderingen

Volgens het mutatieoverzicht van de afdeling PZ is in het dienstjaar 2021 aan honderdentwaalf (112) personen een benoeming/bevordering toegekend. Hiervan zijn er twee toekenningen gecontroleerd. Bij de controle van de benoemingen/bevorderingen zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd

Id. Overwerkvergoeding

Er zijn zes toekenningen van overwerkvergoeding gecontroleerd.

Hierbij is nagegaan of uitbetaalde overwerkvergoeding conform de vigerende wet- en regelgeving heeft plaatsgevonden.

De benodigde documenten om de controle op de rechtmatige toekenning van overwerkvergoeding adequaat te verrichten, waren niet allemaal aanwezig in de personeelsdossiers. Het betreft documenten zoals, persoonlijke schriftelijke aanvraag voor overwerk, goedkeuring hoofd van de afdeling, aanvraag van de afdeling, accordering van aanvraag voor overwerk, presentielijst overwerk en overurenstaat. De overurenstaten zijn wel door de afdeling Loonadministratie overgelegd.

Vanwege het feit dat er geen inzage is geweest in de eerdergenoemde documentatie, kon de Rekenkamer geen uitspraak doen over de rechtmatigheid van uitbetaalde overwerkvergoeding.

Ie. Bonussen en gratificaties

Er zijn vier toekenningen van bonussen en gratificaties gecontroleerd. Er zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.

If. Toelagen

Er zijn zeven toekenningen van toelagen gecontroleerd namelijk drie meer- en verantwoordelijk werk toelagen, drie representatietoelagen en één waarnemingstoelage.

Er zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.

Iq. Presentie

Om de rechtmatigheid van de uitbetaling van lonen en salarissen te toetsen, zijn tien namen geselecteerd uit de CEBUMA (accumulatiestaat) en van deze personen zijn de presentielijsten gecontroleerd. Voor deze controle zijn tien geselecteerde presentielijsten opgevraagd. Deze presentielijsten zijn afgestemd met de CEBUMA-loonstaat om vast te stellen of er geen salarissen/lonen onrechtmatig zijn uitbetaald. Maar de opgevraagde presentielijsten van drie functionarissen zijn niet overgelegd. Van één persoon wiens presentielijsten niet is overgelegd, is als verklaring gegeven dat als gevolg van grote schoonmaak de presentielijsten van betrokkene is zoekgeraakt. Bij de overige twee personen betreft het een contractant en een directeur van wie geen presentielijsten zijn aangetroffen. Hierdoor kon er geen uitspraak gedaan worden over de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de uitbetaalde lonen en salarissen.

Code 612 Gebruik van goederen en diensten

Volgens de BR heeft het directoraat CTW in het diensjaar 2021 SRD 40.470.000 besteed aan goederen en diensten. Zoals eerder in het rapport is aangehaald, toont het IFMIS een bedrag van SRD 40.070.000,- en is er sprake van een verschil van SRD 400.000.

In het dienstjaar 2021 zijn goederen en diensten aangeschaft middels bestelbonnen, alsook middels contante middelen (aanvullende kredietopening), die maandelijks door het Ministerie van Financiën en Planning zijn verstrekt.

De Rekenkamer heeft de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van de post Gebruik van goederen en diensten beoordeeld. Hiertoe zijn enkele subposten uit de subadministratie van het IFMIS geselecteerd (op basis van materialiteit) alsook de besteding van de ontvangen contante middelen over de maanden maart en november 2021.

De volgende subposten zijn geselecteerd:

- 61203 Contractanten.
- 61204 Tijdelijk personeel.
- 61246 Verzekeringen.
- 61260 Onderscheidingen.
- 61284 Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen.

Subpost 61203 Contractanten en 61204 Tijdelijk personeel

Volgens een overzicht dat is verstrekt door de afdeling PZ met betrekking tot de contractanten en het tijdelijk personeel in dienst van het directoraat CTW in het dienstjaar 2021, betrof het zeven contractanten en tachtig personen met een tijdelijke aanstelling. Voor de subpost 61203 Contractanten is in het IFMIS een bedrag ad SRD 1.746.021,14 opgenomen en voor subpost 61204 Tijdelijk personeel een bedrag ad SRD 15.484.283,55. Van voornoemde posten is in de CKB-set geen specificatie van de verevening verwerkt, waardoor er geen nadere controle kon worden uitgevoerd. Er is ook getracht om met betrekking tot de betreffende posten een aansluiting te maken tussen het CEBUMA-bestand en het IFMIS, hetgeen niet is gelukt. Dit heeft ertoe geleid dat de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van de posten 61203 Contractanten en 61204 Tijdelijk personeel niet kon worden vastgesteld.

Subpost 61246 Verzekeringen

De onderliggende documenten met betrekking tot de verantwoording van deze post in de BR 2021 zijn gecontroleerd en kon worden vastgesteld dat de post Verzekeringen, de verzekering van dienstvoertuigen betreft bij de Assurantiemaatschappij Self Reliance. Het directoraat CTW heeft twee facturen die betrekking hebben op de dienstjaren 2016 en 2017 betaalbaar gesteld in het dienstjaar 2021, waarbij er sprake was van een dispuut tussen CTW en de verzekeringsmaatschappij Self Reliance omtrent de hoogte van het gefactureerd bedrag. De afdeling Interne controle heeft een herberekening gemaakt van het te betalen bedrag en CTW heeft dit herberekend bedrag gepresenteerd aan de verzekeringsmaatschappij en betaalbaar gesteld.

Er zijn geen onregelmatigheden geconstateerd met betrekking tot de verantwoording van de betaalde verzekeringskosten in de BR 2021. Helaas kon niet worden vastgesteld wat de status is van de jaren ná 2017 c.q. in hoeverre er nog achterstallige verzekeringskosten betaald moeten worden.

Subpost 1260 Onderscheidingen

In het dienstjaar 2021 heeft het directoraat een aantal jubilarissen en gepensioneerden gehuldigd, waarvan de ambtsjubilea en de pensioneringen in de dienstjaren 2017 en 2018 hebben plaatsgevonden. Hierbij zijn de transacties met betrekking tot deze post gecontroleerd en er zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.

Subpost 61284 Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen

Bij de controle van deze post zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

Contante middelen

De besteding van de contante middelen uit aanvullende KO (kredietopening) over de maanden april en mei 2021 is gecontroleerd. Hierbij is aan de hand van de verantwoordingslijst vastgesteld dat alle bestedingen zijn verantwoord. Er is middels een steekproef waarbij er vier bonnen zijn geselecteerd, gecontroleerd of de bestedingen conform de vastgestelde procedure hebben plaatsgevonden. Er is vastgesteld dat in één geval waarbij nieuwe banden zijn aangeschaft, er niet is gekozen voor de leverancier met de laagste prijs. De laagste prijs bedroeg SRD 7.140, maar er is gekozen voor de leverancier die een prijs van SRD 7.900 aanbood. Als reden voor het kiezen voor de leverancier met de hoogste prijs, werd aangegeven dat “*de banden bij de leverancier met de laagste prijs ‘misschien’ al verkocht waren*”. De Rekenkamer heeft vastgesteld dat deze verklaring niet aanvaardbaar is.

Er is verder geconstateerd dat bij de overige aankopen de offerte procedure niet is gehanteerd.

Vanwege de geconstateerde tekortkoming in het offerteproces, is de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de besteding van de contante middelen niet kunnen vaststellen.

Subpost 621 Transportmiddelen

In het dienstjaar 2021 heeft het Ministerie van OW een motorgrader en twee pick-ups aangeschaft, waarbij volgens de verklaring van het hoofd van de afdeling Materiaal Transport en Logistiek (MTL) de kosten van de laatstgenoemde voertuigen zijn verdeeld over de drie directoraten van het Ministerie van OW. Het aankoopbedrag ad SRD 70.725 is ten laste gebracht van de begroting van het directoraat

CTW. Bij de controle van het aankoopproces van desbetreffende voertuigen, is slechts inzage geweest in de leveringsovereenkomst en de vereiste bankgarantie van de leverancier. Verder heeft de afdeling MTL twee processenverbaal van overdracht overgelegd aan het auditteam, waaruit blijkt dat één van de pick-ups is overgedragen aan het Ministerie van OW en het ander voertuig voor onbepaalde tijd in bruikleen is afgestaan aan het Ministerie van Sociale Zaken.

Tevens is ook vastgesteld dat de betalingen met betrekking tot voornoemde aankopen in het dienstjaar 2022 hebben plaatsgevonden. Vanwege het feit dat het aankoopproces niet adequaat kon worden beoordeeld door de Rekenkamer, heeft zij de rechtmatigheid van deze post niet kunnen vaststellen. Tijdens de exit meeting is aangegeven door het Directoraat CTW dat de documenten wel beschikbaar zijn, maar bij navraag ter inzage in deze stukken, heeft de Rekenkamer echter nog niets ontvangen.

14.3.2.1 Vergelijking Operationele uitgaven volgens BR 2021 en IFMIS

Zoals eerder was aangegeven heeft de Rekenkamer reeds bij de aanvang van het onderzoek aan het Directoraat CTW gevraagd of de data in het IFMIS en de BR overeenkomen. Hoewel dit mondeling is bevestigd, heeft de Rekenkamer als toetsing een vergelijking gemaakt tussen de verevende en de voldane bedragen in de BR 2021 en het IFMIS met betrekking tot de Operationele uitgaven en de Programma's. Voor de operationele uitgaven is de vergelijking in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 2: Vergelijking Operationele uitgaven volgens BR 2021 en IFMIS (Bedragen x SRD 1.000)

Code	Operationele uitgaven	(1)	(2)	3 = (2) – (1)	4	5	6=(5) – (4)
		Verevend volgens de BR	Verevend volgens het IFMIS	Verschil	Voldaan volgens de BR	Voldaan volgens het IFMIS	Verschil
610	Lonen en Salarissen	72.777	72.777	-	72.777	-	(72.777)
611	Sociale premies	6.963	6.963	-	6.963	-	(6.963)
612	Gebruik van goederen en diensten	40.470	40.070	400	35.040	20.722	(14.318)
616	Sociale uitkeringen	5	5	-	5	4	(1)
620	Inventaris	781	781	-	8	5	(3)
621	Transportmiddelen	6.306	6.306	-	-	361	361

Bron: BR 2021 en IFMIS samenvattend rapport

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, is er geen verschil tussen het verevend bedrag van de post Lonen en Salarissen, Sociale premies, Sociale uitkeringen, Inventaris en Transportmiddelen volgens de BR en het rapport uit het IFMIS. Alleen met betrekking tot de post 612 Gebruik van goederen en diensten is er een verschil van SRD 400.000 waargenomen tussen het verevend bedrag dat in de BR is opgenomen en het bedrag dat in het IFMIS is verwerkt.

Volgens de afdeling BFZ is het verschil ontstaan doordat *“de post 61263 "Petty Cash" niet voorkomt in het IFMIS. Het proces bij "Petty Cash" begint vanaf de aanmaak van recu's m.a.w. het proces inzake de aanmaak van bestelbonnen, en de goederen ontvangstenbon wordt bij "Petty Cash" niet meegenomen”*.

Er is dus geconstateerd dat in het dienstjaar 2021 het Directoraat CTW in totaal SRD 800.000 aan contante middelen heeft ontvangen. Het is dus niet duidelijk wat de daadwerkelijke oorzaak is van het verschil van SRD 400.000.

Uit de bovenstaande tabel blijkt verder dat er afwijkingen zijn met betrekking tot de voldane bedragen. Volgens het IFMIS samenvattend rapport zijn de Lonen en Salarissen en de Sociale premies niet voldaan, hetgeen in contrast staat met de realiteit, aangezien de landsdienaren in het dienstjaar 2021 wel zijn uitbetaald. De post Gebruik van Goederen en diensten, Sociale uitkeringen en Inventaris tonen een afwijking tussen het voldane bedrag in de BR en het IFMIS. Ook bij de post Transportmiddelen is er een verschil geconstateerd, alsof er geen betalingen hebben plaatsgevonden in het dienstjaar 2021.

Volgens de CEBUMA-recapitulatie verzamelstaat bedroegen de brutosalarissen in het dienstjaar 2021 SRD 97.409.209,65. Dit bedrag komt overeen met de brutosalarissen volgens de CKB-set, waar de personeelskosten worden verwerkt aan de hand van de ontvangen CEBUMA-loonstaten. De data met betrekking tot de post 610 Lonen en salarissen, worden door de Loonadministratie van het directoraat CTW verwerkt in het CEBUMA-bestand en na controle door de afdeling Comptabiliteit van het Ministerie van Financiën en Planning, worden de data verzonden naar de afdeling BFZ ter verwerking in het IFMIS. De inhoudingen op de brutolonen en salarissen worden niet in de CKB-set verwerkt, waardoor er geen aansluiting kon worden gemaakt met te betalen salarissen (bruto - netto salarissen), volgens desbetreffende administratie.

14.3.3 Programma's

Algemeen

Zoals eerder vermeld, heeft het Directoraat CTW in het dienstjaar 2021 zeventien (17) programma's geraamd. Onder deze programma's zijn er negentig projecten geraamd, waarvan er vijfendertig zijn uitgevoerd. Een aantal van deze projecten is uitgevoerd/opgestart op basis van een leningsovereenkomst. Bij enkele programma's is er sprake van een gedeeltelijke overheidsbijdrage, terwijl bij andere er sprake is van 100% financiering door zowel lokale ondernemers als de IDB en de Worldbank.

Deze programma's zijn:

- Programma 0136 Aanleg/verbetering wegen: deels overheidsbijdrage en deels leningbijdrage.
- Programma 0140 Verbetering irrigatie- en afwateringswerken: dit programma zou worden uitgevoerd deels middels overheidsbijdrage en deels middels leningbijdrage. Er is echter slechts één project opgestart, waarbij het directoraat heeft verklaard dat *“de financiering door het Ministerie van Financiën en Planning is stopgezet, vanwege een herevaluatie van het geheel project”*.

- Programma 0142 Verbetering waterkeringswerken: Er waren aanvankelijk vier projecten begroot die zouden worden uitgevoerd, deels middels een overheidsbijdrage en deels middels een leningbijdrage, waarbij tenslotte één project is uitgevoerd en er sprake is van 100% financiering door een lokale ondernemer.
- Programma 0160 Suriname Nationaal Infrastructuur Projecten fase (NIP): onder dit programma zijn er drie projecten uitgevoerd deels middels overheidsbijdrage en deels middels een leningbijdrage.
- Programma 0165 Rehabileren van het Saramaccakanaal: Dit programma is gekoppeld aan een buitenlandse lening.
- Programma 3404 Improving Transport Logistics and Competitiveness in Suriname: Dit programma is gekoppeld aan een buitenlandse lening.

Voor het onderzoek zijn er enkele projecten die zijn uitgevoerd, geselecteerd, waarbij de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid zijn getoetst.

De bevindingen zijn als volgt:

Programma 0136: De rehabilitatie van de wegstrekking Jenny – Henar en het rehabiliteren en bestraten van de Pt. Tilakdhariweg

Programma Fase II (KI – NIP), is uitgevoerd door de aannemingsmaatschappij Kuldipsingh Infra N.V. Er is vastgesteld dat het project in de begroting is opgenomen en dat er sprake is van onderrealisatie als gevolg van het feit dat de aannemer tijdens de uitvoering van het project enwel vanaf medio 2020 overging tot vertraging van het tempo vanwege betalingsachterstanden.

Er is geen openbare aanbesteding is gehouden, maar er is afgeweken van deze regel.

Dee Rekenkamer heeft inzage gehad in de resolutie betreffende de afwijking van de regel van het houden van een openbare aanbesteding. Conform de Comptabiliteitswet 1952 (zoals gewijzigd in 2003) artikel 18, dient de resolutie de beweegredenen te vermelden, waarom van de openbare aanbesteding is afgeweken en dienen de beweegredenen te verwijzen naar het belang van het land.

In desbetreffende resolutie is als beweegreden aangegeven dat er is besloten om af te wijken van de regel van openbare aanbesteding, aangezien de aannemer heeft aangeboden om de kosten die voortvloeien uit de uitvoering van het project, voor te financieren voor 35%. Uit de betreffende resolutie blijkt niet dat er tenminste drie offertes in overweging zijn genomen. Er is verder kennisgenomen van diverse documenten betreffende de voorbereiding van het project, de financieringsovereenkomst tussen de aannemer en de Staat Suriname en diverse declaraties van de aannemer. Er is vastgesteld dat bij de financiële afhandeling, de comptabele regels afdoende zijn toegepast.

Echter kon vanwege de geconstateerde onvolkomenheden, de rechtmatigheid van deze post niet worden vastgesteld.

Pt. Tilakdhariweg

Dit project is uitgevoerd door het aannemingsbedrijf Pahlad N.V. (A.P.S. N.V.).

Er is vastgesteld dat het project in de begroting is opgenomen en dat er geen openbare aanbesteding is gehouden, maar dat er is afgeweken van deze regel.

Er is hierbij ook inzage geweest in de resolutie betreffende de afwijking van de regel van het houden van een openbare aanbesteding, waarbij als beweegreden om af te wijken van de regel van het houden van een openbare aanbesteding is aangegeven, dat de aannemer heeft aangeboden om de kosten van het project voor te financieren voor 50%. Uit de resolutie blijkt niet dat er tenminste drie offertes in overweging zijn genomen.

Tevens is er verder kennisgenomen van diverse documenten betreffende de voorbereiding van het project, de financieringsovereenkomst tussen de aannemer en de Staat Suriname en diverse declaraties van de aannemer. Er is vastgesteld dat bij de financiële afhandeling de comptabele regels afdoende zijn toegepast. Vanwege de geconstateerde onvolkomenheden, kon de rechtmatigheid van deze post niet worden vastgesteld.

Programma 0137 Onderhoud bruggen: Onderhoud bruggen en steigers (Henarbrug/Klein Henarpolder)

Er is vastgesteld dat dit project in de begroting van het dienstjaar 2021 is opgenomen. Bij controle is er geen inzage geweest in de voorbereidings- en de gunningsdocumenten. Het hoofd van de afdeling Bruggen heeft verklaard, dat vanwege het feit dat dit project is uitgevoerd in het district Nickerie, de afdeling Paramaribo niet beschikt over het volledig dossier.

Toch is er inzage geweest in de autorisatie aanvraag en de goedkeuring hieromtrent, de gunningsbrief (de brief waarin de geselecteerde aannemer op de hoogte wordt gesteld omtrent de gunning), de declaratie van de aannemer en de verdere financiële afwikkeling.

Doch vanwege de geconstateerde onvolkomenheden, kon de rechtmatigheid van deze post niet worden vastgesteld.

Programma 0160 Suriname Nationaal Infrastructuur Projecten fase II (NIP): National Infrastructure Project Phase II (NIP - AMB en NIP - KI)

NIP – AMB

Dit project is uitgevoerd door de aannemingsmaatschappij Baitali N.V.

Er is vastgesteld dat het project in de begroting van het dienstjaar 2021 is opgenomen en dat er geen openbare aanbesteding is gehouden, maar dat er is afgeweken van deze regel.

Hierbij is er inzage geweest in de resolutie betreffende de afwijking van de regel van het houden van een openbare aanbesteding, waarin is vastgesteld dat als beweegreden om af te wijken van de regel van openbare aanbesteding, is aangegeven dat de aannemer heeft aangeboden om de kosten die voortvloeien uit de uitvoering van het project voor te financieren voor 70%. Uit de resolutie blijkt niet dat er tenminste drie offertes in overweging zijn genomen. De Rekenkamer heeft verder kennisgenomen van diverse documenten betreffende de voorbereiding van het project, de financieringsovereenkomst tussen de aannemer en de Staat Suriname en diverse declaraties van de aannemer. Er is vastgesteld dat bij de financiële afhandeling de comptabele regels afdoende zijn toegepast.

Maar vanwege de geconstateerde onvolkomenheden, kon de rechtmatigheid van deze post niet worden vastgesteld.

NIP – KI

Dit project is uitgevoerd door de aannemingsmaatschappij Kuldipsingh Infra N.V.

Er is vastgesteld dat het project in de begroting van het dienstjaar 2021 is opgenomen en dat er geen openbare aanbesteding is gehouden, maar dat er is afgeweken van deze regel.

De Rekenkamer heeft inzage gehad in de resolutie betreffende de afwijking van de regel van het houden van een openbare aanbesteding en heeft vastgesteld dat als beweegreden om af te wijken van de regel van openbare aanbesteding, is aangegeven dat de aannemer heeft aangeboden om de kosten die voortvloeien uit de uitvoering van het project voor te financieren voor 35%. Uit de resolutie blijkt niet dat er tenminste drie offertes in overweging zijn genomen.

De Rekenkamer heeft verder kennisgenomen van diverse documenten betreffende de voorbereiding van het project, de financieringsovereenkomst tussen de aannemer en de Staat Suriname en diverse declaraties van de aannemer. Er is vastgesteld dat bij de financiële afhandeling de comptabele regels afdoende zijn toegepast. Ook hier kon vanwege de geconstateerde onvolkomenheden, de rechtmatigheid van deze post niet worden vastgesteld.

Programma 0165: Rehabileren van het Saramaccakanaal

Dit project wordt gefinancierd door de Worldbank en staat onder beheer van externe consultants.

De Rekenkamer heeft geen documenten opgevraagd inzake het betreffend project, maar heeft wel inzage gehad in het document Management Letter 2021 Suriname Canal System Rehabilitation Project Loan/Credit No. IBRD 8924 – SR van Crowe Burgos Accountants N.V aangaande de uitgevoerde controle van de jaarrekening van het Saramaccakanaal Project.

De accountant heeft verklaard dat de financiële overzichten een getrouw beeld geven van de geldstroom en de cumulatieve uitbetalingen met betrekking tot het project per 31 december 2021.

Programma 3404 Improving Transport Logistics and Competitiveness in Suriname

Dit project wordt gefinancierd door de Inter-American Development Bank en staat onder beheer van externe consultants. Het project waarvan de overeenkomst is getekend op 5 december 2019, is nog in de voorbereidende fase en loopt af in 2024. De projectmanager heeft verklaard dat de COVID-19 situatie van invloed is geweest op de voortgang van het project. De looptijd van de lening is 25 jaar. De controle van de financiële verslagen geschiedt door het accountantsbureau BDO wiens opinie is dat de *“jaarrekening voor bijzondere doeleinden van het Programma “Improving Transport Logistics and Competitiveness in Suriname” voor de periode van 5 december 2019 tot en met 31 december 2021 in alle van materieel belang zijnde opzichten is opgesteld in overeenstemming met de vereisten inzake financiële verslaggeving van de contractuele bepaling 5.02 van Loan Contract No 4828/OC-SU en de*

gecontroleerde financiële rapporten en handboek voor extern auditbeheer voor projecten gefinancierd door de IDB²².

Algemene bevinding Rekenkamer:

Het onderzoeksteam heeft niet kunnen vaststellen hoe het risico op claims voor projecten die niet conform afspraken worden afgerond, wordt afgedekt.

14.3.3.1 Vergelijking Programma's volgens BR 2021 en IFMIS

Eveneens is bij de Programma's nagegaan of de data in het IFMIS en de BR overeenkomen door, een vergelijking te maken tussen de verevende en de voldane bedragen in de BR 2021 en het IFMIS. De vergelijking is in de onderstaande tabel 3 weergegeven.

Tabel 3: Vergelijking Programma's volgens BR 2021 en IFMIS (Bedragen x SRD 1.000)

Code	Programma's	(1)	(2)	3 = (2) – (1)	4	5	6 = (5) – (4)
		Verevend volgens de BR	Verevend volgens IFMIS (Free-balance samenvattend rapport)	Verschil	Voldaan volgens de BR	Voldaan volgens het IFMIS	Verschil
0135	Onderhoud wegen	1.969	1.969	-	1.925	3.476	1.551
0136	Aanleg/verbetering wegen	118.936	37.672	(81.264)	98.119	7.698	(90.421)
0137	Onderhoud bruggen	3.496	3.495	1	2.914	948	(1.966)
0138	Bouw bruggen	-	-	-	-	-	-
0139	Onderhoud ontwateringswerken	11.904	11.903	1	8.190	5.804	(2.386)
0140	Verbetering irrigatie- en afwateringswerken	51	-	(51)	51	2.733	2.682
0141	Onderhoud waterkeringswerken	1.888	1.888	-	1.888	1.867	(21)
0142	Verbetering waterkeringswerken	90.264	-	(90.264)	90.264	-	(90.264)
0143	Onderhoud verkeerstechnische voorzieningen	172	172	-	39	67	28
0160	Suriname National Infrastructuur Projecten-fase II (NIP)	117.211	28.333	(88.878)	109.293	-	(109.293)

²² Bron: Website van de IDB/ Auditor's Report

Code	Programma's	(1)	(2)	3 = (2) – (1)	4	5	6 = (5) – (4)
		Verevend volgens de BR	Verevend volgens IFMIS (Free-balance samenvattend rapport)	Verschil	Voldaan volgens de BR	Voldaan volgens het IFMIS	Verschil
165	Rehabiliteren van het Saramaccakanaal	11.259	-	(11.259)	11.259	-	(11.259)
0405	Verkeersvoorzieningen	-	-	-	-	-	-
0740	Upgrading Grondmechanisch Laboratorium	649	649	-	-	-	-
0741	Verbetering dienstverlening Waterloopkundige afdeling	-	-	-	-	-	-
0742	Verbetering dienstverlening Meteorologische Dienst	-	-	-	-	-	-
3201	Vuilophaal en verwerking	52.319	51.014	(1.305)	48.977	46.360	(2.617)
3404	Improving Transport Logistics and competitiveness in Suriname	4.900	-	(4.900)	4.900	-	(4.900)

Bron: BR 2021 en IFMIS Samenvattend Rapport

Bovenstaande tabel toont aan dat er discrepanties zijn tussen de BR 2021 en het IFMIS.

De afdeling BFZ geeft aan dat de verschillen niet verklaard kunnen worden en dat zij het bijhouden van een aparte administratie (schaduwadministratie), hetgeen zij betrouwbaarder achten en op basis waarvan de BR 2021 is samengesteld, ook in het dienstjaar 2021 hebben gehanteerd.

Tijdens de exitmeeting heeft het directoraat aangegeven dat, "voor de verantwoording van de voldaan bedragen in de BR 2021, gebruik is gemaakt van het "Customized alle betalingen rapport". Dit overzicht waarin de betalingen worden verwerkt, is sinds het dienstjaar 2021 operationeel in het IFMIS. Doordat De Rekenkamer gebruik heeft gemaakt van het Samenvattend rapport en de betreffende rapporten niet synchroon lopen, zijn er verschillen geconstateerd. Verder worden leningen niet verwerkt in het IFMIS, omdat de benodigde module niet beschikbaar is en als gevolg hiervan worden er ook verschillen geconstateerd. De verschillen met betrekking tot de verevende bedragen, kunnen niet worden verklaard".

Na de exit meeting is het "Customized alle betalingen rapport" van het directoraat opgestuurd naar de Rekenkamer. Maar bij verificatie bleek het ontvangen rapport niet af te kunnen stemmen met de bedragen in de BR 2021. Het totaalbedrag in het "Customized alle betalingen rapport" geeft aan een

bedrag ad SRD 118.598.443,23 terwijl in de BR 2021 voor de voldane bedragen met betrekking tot de gehele dienst, is verantwoord een bedrag van SRD 492.612.000.

Het Directoraat CTW heeft de volgende verklaring gegeven:

“Het totaalbedrag in het "Customized alle betalingen rapport" betreft reçu's van operationele uitgaven en programma's. Zoals eerder aangegeven worden de leningsbedragen niet in Freebalance verwerkt en komen deze dus niet voor in dit overzicht. Het totaalbedrag ad SRD 492.612.000 (Gehele Dienst), bestaat uit voldane bedragen van reçu's van Operationele Uitgaven, Programma's en leningen. U kunt ook onze schaduwadministratie gebruiken om de data te controleren welk aan u is aangeboden”.

Bovenstaande verklaring niet niet verder geverifieerd door de Rekenkamer.

14.3.4 Middelenbegroting

Opbrengst gasoline/diesel Paramarib

De post Opbrengst gasoline/diesel Paramaribo, heeft betrekking op het verstrekken van brandstof en smeermiddelen ten behoeve van de verschillende (overheids)dienstvoertuigen met uitzondering van de ministeries van Defensie en Justitie en Politie. Dit heeft te maken met de taakstelling van het ministerie dat belast is met het beheer en het onderhoud van dienstvoertuigen.

Het Ministerie van OW c.q. het Directoraat CTW met name de afdeling MTL, voorheen Autowerkplaats, koopt brandstof en smeermiddelen op bij brandstofleveranciers waarmee zij een contract heeft en verstrekt deze aan de daartoe bestemde afnemers (overheidsdiensten). De verstrekking geschiedt middels voorgeschreven regels en wel via een vastgesteld aanvraagstelsel. Elke verstrekking van brandstof en smeermiddelen dient in de administratie van de afdeling die de brandstof en smeermiddelen verstrekt, als een ontvangst te worden geboekt.

In het dienstjaar 2021 is er als opbrengst van gasoline en diesel een bedrag ad SRD 13.897.000 opgenomen in de BR, hetgeen 86% hoger is dan het geraamd bedrag ad SRD 160.000. Het verbruik bedroeg in het dienstjaar 2020, SRD 9.455.702, terwijl het geraamd bedrag SRD 150.000 bedroeg.

Uit de controle blijkt dat het Directoraat CTW een lage raming heeft genoteerd voor deze post, terwijl het op basis van beschikbare data over voorgaande dienstjaren bekend is dat de “ontvangst” vele malen hoger zal liggen.

Op vrijdag 17 maart 2023 bracht het onderzoeksteam van de Rekenkamer een bezoek aan de afdeling MTL. Hierbij is informatie verkregen over het proces van verstrekking van brandstoffen en is ook inzage gevraagd in de administratie met betrekking tot de afgifte van brandstof. Tevens is er van de afdeling MTL een kopie ontvangen van het beschreven “brandstofproces”, vanaf de opmaak van het bestek tot de verstrekking van brandstof alsook het openen en sluiten van de brandstofpomp.

Er is vastgesteld dat in opzet de interne beheersingsmaatregelen 'in place' zijn om het risico op onrechtmatige afname van brandstof te mitigeren. Echter is het bestaan van de interne beheersmaatregelen niet getoetst.

14.3.5 Beoordeling van de toelichtingen met betrekking tot de verevende bedragen

Conform de instructies van de CBB, dient de uitvoerder van de begroting, in dit geval het Directoraat CTW, nader toe te lichten waarom er meer of minder is verevend dan het geraamd bedrag.

De toelichtingen zijn beoordeeld en is nagegaan of de verklaringen die door CTW zijn gegeven met betrekking tot de realisatiegraad van de begrotingsposten, toereikend zijn. Desbetreffende analyse is verwerkt in de onderstaande tabellen.

De Rekenkamer heeft vastgesteld dat de toelichtingen met betrekking tot de realisatie van de Operationele uitgaven toereikend zijn.

Het totaal verevend bedrag van de programma's bedraagt SRD 415.018.000 hetgeen gelijk is aan 43 % van het totaal begroot bedrag ad SRD 965.007.000.

Volgens de BR 2021 heeft het Directoraat CTW in het dienstjaar 2021 met betrekking tot de uitvoering van de programma's in totaal negentig projecten begroot, waarvan vijfendertig zijn uitgevoerd of thans nog in voorbereiding zijn en vijfenvijftig dus niet zijn uitgevoerd.

Bij controle is gebleken dat niet alle toelichtingen met betrekking tot de realisatie van de programma's /projecten toereikend zijn, waarbij met name de afwijkingen niet afdoende zijn toegelicht.

In de onderstaande tabel zijn de betreffende projecten met de bijbehorende verklaringen weergegeven.

Tabel 4 : Projecten waarvan is vastgesteld dat de verklaringen met betrekking tot de realisatie niet toereikend zijn (Bedragen x SRD 1.000)

Code	Programma	Project	Geraamd bedrag	Verevend bedrag
		Het rehabiliteren van diverse zandwegen in het Pomona gebied in het district Saramacca	901,75	-
"Het geraamd bedrag is niet aangesproken, omdat er geen gunning heeft plaatsgevonden en derhalve het project niet is uitgevoerd".				
0136	Aanleg/verbetering wegen	Aanleg verbetering van wegen	2.000	-
"Het geraamd bedrag is niet aangesproken, aangezien er geen gunning heeft plaatsgevonden".				
		Het rehabiliteren en bestraten van de Pt. Tilakdharieweg	25.723	53.980
"Het verevend bedrag is hoger dan het geraamd bedrag, aangezien naast de productie door de desbetreffende aannemer op dit project ook reeds materiaal voorschotten zijn gedeclareerd. Tevens is onder de gunstige weersomstandigheden, in september 2021 een grotere productie gehaald".				
0137	Onderhoud bruggen	Herstelwerkzaamheden houten brug Brokaatweg	50	281

Code	Programma	Project	Geraamd bedrag	Verevend bedrag
"Het verevend bedrag is hoger dan het geraamd bedrag, aangezien het contract bedrag SRD 299.000,- is en het project volledig uitgevoerd is. Vanwege het houden aan de budgetkaders van het Ministerie van Financiën en Planning is een geraamd bedrag van SRD 50.000 opgenomen".				
		Herstelwerkzaamheden aan diverse bruggen in Paramaribo, Wanica en Saramacca	250	554
"Het verevend bedrag is hoger dan het geraamd bedrag. Het contract bedrag is SRD 2.170.953,97. Het verevend bedrag geeft aan wat in dienstjaar 2021 is uitgevoerd. Er was minder geraamd in de begroting, vanwege het houden aan budgetkaders van het Ministerie van Financiën en Planning".				
		Herstelwerkzaamheden houten loopbrug Bamboelaan en Flamboyantlaan	184	212
"Er is meer verevend dan geraamd. Het contract bedrag is SRD 232.700. Het verevend bedrag geeft aan wat in dienstjaar 2021 is uitgevoerd. Vanwege het houden aan de budget-kaders van het Ministerie van Financiën en Planning is het bedrag van SRD 184.000 opgenomen".				
		Onderhoud bruggen en steigers (Henarbrug/ Klein Henarpolder)	500	2.399
"Er is meer verevend dan geraamd. Vanwege het houden aan het budgetkader is het geraamd bedrag verminderd. Het verevend bedrag is gekoppeld aan de contractuele kosten".				
0139	Onderhoud ontwateringswerken	Renovatie/Onderhoud & beheer van sluizen & gemalen	2.000	326
"Het verevend bedrag is lager dan het geraamd bedrag, vanwege de te late goedkeuring van projecten en aanbestede projecten zijn niet gegund".				
0140	Verbetering irrigatie- en afwateringswerken	Verbetering ontwatering nieuwbouw Citrusplantage, Weg naar Zee, Ramgoelamweg, Drambrandersgracht, Manjadam en Laarwijk	5.523	-
"Het geraamd bedrag is niet aangesproken, omdat er diverse heraanbestedingen zijn gehouden waarvoor er geen gunning of missive is ontvangen".				
		Herstel coupure en rehabilitatie van de Awarasluis	3.250	-
"Het geraamd bedrag is niet aangesproken, aangezien het project door het Ministerie van LVV wordt uitgevoerd en uitbetaald. De voorbereiding van het bestek van dit project is gedaan door het Ministerie van Openbare Werken".				
0142	Verbetering waterkeringswerken	Taludbekleding Guaranistraat (Lening SRD 82.109.000)	32.109	90.264
"Er is meer verevend dan geraamd, vanwege de aard van de werkzaamheden is het houden aan de budgetkaders, zoals door het Ministerie van Financiën en Planning wordt bepaald niet mogelijk. De uitvoeringstermijn is gesteld op drie jaren. De overeenkomst betreft een 100% financiering".				
0160	Suriname Nationaal Infrastructuur Projecten fase II (NIP)	National Infrastructure Project Phase II (NIP-Tjongalanga) Overheidsbijdrage SRD 5.787.500 / Lening SRD 13.504.500)	19.292	47.333
"Er is meer verevend dan geraamd, omdat ondanks de betalingsachterstanden op dit project de aannemer ter conservering van de reeds uitgevoerde werkonderdelen van de scope, de werkzaamheden vlotter heeft uitgevoerd".				

Bron: BR 2021 CTW

Uit het bovenstaande blijkt dat er sprake is geweest van aanbestedingen, maar dat de hieruit voortvloeiende gunningen niet zijn ontvangen en er is geen verduidelijking hieromtrent in de toelichting. Verder hebben er verschuivingen plaatsgevonden binnen de begroting van het directoraat, alsook een verschuiving van het project "Herstel coupure en rehabilitatie van de Awarasluis van de begroting van

het Ministerie van OW naar de begroting van het Ministerie van LVV, zonder dat er is verwezen naar een suppletoire- of een regularisatiebegroting. In de Comptabiliteitswet 2019 (S.B. 2019 no. 98), is in Paragraaf 5 “Het wijzigen van de begroting”, artikel 17 opgenomen: “Wijziging van de begroting geschiedt middels het indienen van een ontwerp-suppletoire begroting of een ontwerp-regularisatiebegroting bij De Nationale Assemblée”.

Verder is in paragraaf 5.1. “Herverdeling van middelen van de goedgekeurde begroting”, Artikel 18 1. opgenomen:

1. “De minister kan de verdeling van middelen en van de uitgaven tussen de begrotingen van ministeries niet wijzigen zonder voorafgaande goedkeuring van De Nationale Assemblée. Hiertoe dient de Minister een ontwerp-suppletoire begroting in.
2. Een vakminister kan binnen de begroting van zijn ministerie een herverdeling plegen van de geldmiddelen tussen projecten of activiteiten binnen een programma van een suppletoire begroting, mits voldaan is aan de vereisten als bedoeld lid 3.
3. Herverdeling van middelen als bedoeld in lid 2 door de vakminister is slechts toegestaan in gevallen, waarbij geldmiddelen die bestemd zijn voor overdracht aan een entiteit of een natuurlijke persoon niet mogen worden herbestemd voor een andere vorm van uitgaven;

Hoewel het directoraat conform de voorwaarden die zijn vermeld in de aangehaalde wet gerechtigd is tot de herverdeling van middelen, is het niet duidelijk hoe dit heeft plaatsgevonden.

Indien er geen suppletoire- of een regularisatiebegroting over het dienstjaar 2021 is opgemaakt, is er dus sprake van een onrechtmatigheid met betrekking tot de BR 2021 van het Directoraat CTW.

14.4 Conclusies

Om een oordeel te kunnen geven over de BR 2021 van het Directoraat CTW, is de Rekenkamer de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de besteding, het beheer en de verantwoording van de staatsgelden bij het Directoraat CTW in het dienstjaar 2021 nagegaan.

De begrotingsrekening is opgesteld volgens de ‘*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*’ van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).

De Rekenkamer heeft de volgende conclusie getrokken, namelijk dat hoewel de begrotingsrekening 2021 van het Directoraat CTW is opgesteld volgens de ‘*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*’ van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111), de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de besteding, het beheer en de verantwoording van de staatsgelden bij het Directoraat CTW in het dienstjaar 2021 niet kunnen worden vastgesteld.

De oorzaak hiervan is:

- Door de geconstateerde onvolkomenheden van het IFMIS, waarin de verantwoording moet plaatsvinden, kan er geen zekerheid worden verkregen dat de cijfers in de BR 2021 betrouwbaar zijn. Er is sprake van discrepanties tussen de BR 2021 en het IFMIS.
  - ✓ Met betrekking tot de post Lonen en salarissen en Sociale premies, geeft het systeem aan dat deze niet zijn voldaan, hetgeen niet overeenstemt met de werkelijkheid.
  - ✓ Bij de post 612 Gebruik van goederen en diensten, is er met betrekking tot het verevend bedrag sprake van een discrepanties tussen de BR en het IFMIS alsook bij het voldaan bedrag van de posten 620 Inventaris en 621 Transportmiddelen.
  - ✓ Ook bij de programma's is er sprake van discrepanties tussen de BR 2021 en het IFMIS met betrekking tot de verevende en de voldaan bedragen.
  - ✓ Een andere tekortkoming van het IFMIS is dat de lonen en salarissen eerst worden verwerkt in het CEBUMAsysteem dat niet is gekoppeld aan het IFMIS, waarbij de verwerking van de lonen en salarissen in het IFMIS achteraf plaatsvindt. Echter worden de diverse inhoudingen op het loon niet in het IFMIS verwerkt.
- Hoewel in het dienstjaar 2021 sprake is geweest van een herverdeling van middelen binnen de begroting van het directoraat CTW, is er geen suppletoire- of een regularisatiebegroting over het dienstjaar 2021 opgemaakt.
- Met betrekking tot de post Lonen en salarissen kon de juistheid van het personeelsbestand niet worden vastgesteld.
- Onduidelijkheid omtrent de post Contractanten en Tijdelijk personeel bij het directoraat.

14.5   Aanbevelingen

De Rekenkamer heeft op basis van de bevindingen van de controle van de BR 2021 bij het directoraat CTW de volgende aanbevelingen:

- Het Ministerie van Financiën moet ervoor zorgdragen dat het IFMIS spoedig wordt onderworpen aan een IT- Audit, omdat de betrouwbaarheid van de data in het geding is.
- Het Directoraat CTW wordt aanbevolen om het personeelsbestand op te schonen, waarbij ook een maandelijks standenregister wordt bijgehouden.
- De onduidelijkheid omtrent de post Contractanten en Tijdelijk personeel wegwerken.
- Bij herverdeling van de middelen binnen de begroting conform de gestelde voorwaarden ervoor zorgdragen dat de regularisatiebegroting wordt opgemaakt.

15 Ministerie van Openbare Werken

Directoraat Bouwkundige en Stedebouwkundige Werken

15.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In dat kader is in de periode januari - maart 2023 bij het Directoraat Bouw- en Stedenbouwkundige Werken (BSW) van het Ministerie van Openbare Werken (OW) de Begrotingsrekening van 2021 (BR 2021) gecontroleerd. In het dienstjaar 2021 heette het directoraat nog Bouwkundige Werken en Dienstverlening (BWD), vandaar dat in dit rapport ook deze oude benaming gehandhaafd blijft. Het doel van het onderzoek is om de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de besteding, het beheer en de verantwoording van de staatsgelden bij het Directoraat BWD in het dienstjaar 2021 na te gaan.

De Rekenkamer voert als lid van de International Organization of Supreme Audit Institutions²³ (INTOSAI) haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de ISSAI 2800 - Bijzondere overwegingen - welke inhoudt de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies van de *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet.
- Aan het directoraat is gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het ministerie. Hierop is door het directoraat mondeling bevestigd tijdens het pre-auditgesprek (zie paragraaf 2.2.3).
- De materialiteit voor het vaststellen van de te controleren posten is bepaald op basis van de totale uitgaven uit de BR 2021 van het directoraat.
- Gegevensgerichte controle, waarbij de gecontroleerde begrotingsposten zijn geselecteerd op basis van de materialiteit. De uit te voeren controlewerkzaamheden zijn vastgelegd in controlewerkprogramma's.

---

²³ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van Rekenkamers, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

- De Rekenkamer heeft geen gebruik gemaakt van het accountantsverslag van de Centrale Lands-accountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Openbare Werken, Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening, want het controlerapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen van de controle van de BR 2021 van het Directoraat BWD zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de besteding van de staatsmiddelen in het dienstjaar 2021.

Verloop van correspondentie en veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is onderstaand het verloop van de correspondentie met de auditee weergegeven:

- De controlebevestigingsbrief is verzonden op 13 januari 2023.
- Op 23 januari 2023 is de controlebevestigingsbrief, getekend door de directeur van het Directoraat BSW, retour ontvangen door de Rekenkamer.
- Er is telefonisch de afspraak gemaakt voor het te houden pre-audit gesprek op 09 februari 2023.
- Op 09 februari is het pre-audit gesprek gehouden, waarbij aanwezig waren: de directeur van het Directoraat BSW, de waarnemend onderdirecteur Administratieve Diensten, het hoofd van de afdeling Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ). Tijdens dit gesprek zijn er afspraken gemaakt met de aanwezige diensthoofden aangaande de aanlevering van de benodigde informatie voor het uitvoeren van het onderzoek. Het verzoek van de Rekenkamer was om de opgevraagde informatie binnen een week op te sturen. De *'Prepared By Client'* list (PBC lijst) werd hierbij overhandigd.
- Van 16 maart tot en met 24 maart 2023 zijn de controlewerkzaamheden uitgevoerd op het Directoraat BWD.
- De exit meeting, waarbij de controlebevindingen zijn besproken met de auditee, is gehouden op 26 juni 2023.

Naam

Ministerie van Openbare Werken (OW), directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening.

Typologie

Het Ministerie van Openbare Werken heeft als typologie Dienstverlening (overheid)

15.2 Het Ministerie van Openbare Werken nader bekeken

In het dienstjaar 2021 was de heer R. Nurmohamed de minister van Openbare Werken (OW).

Het ministerie bestond toen uit drie (3) directoraten:

- Het Directoraat Civieltechnische Werken (CTW)
- Het Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening (BWD)
- Het Directoraat Openbaar Groen (OG)

In het dienstjaar 2022 is het Directoraat Onderzoek en Dienstverlening toegevoegd aan het Ministerie van Openbare Werken en tegenwoordig bestaat het ministerie dus uit vier (4) directoraten.

Het hoofdkantoor van het Ministerie van OW is gevestigd aan de Jagernath Lachmonstraat no. 167, waar de minister en de departementsleiding van 3 directoraten gezeteld zijn.

De financiële en administratieve taken van het ministerie vallen rechtstreeks onder het toezicht van de directeuren of ander leidinggevend personeel.

Het Ministerie van Openbare Werken ontleent haar taken uit:

- Het Besluit Taakomschrijving Departementen 1991 S.B. 1991 no. 58, gewijzigd in S.B. 2010 no. 174.
- De (oude) Comptabiliteitswet 1952 (zoals gewijzigd in 2003).
- Het Comptabiliteitsbesluit 1953 (zoals gewijzigd in 2004).
- De Comptabiliteitswet 2019 (S.B. 2019 no. 98).
- Het Aanbestedingsreglement voor Werken in Suriname 1996 (AWS 1996).
- De Uitvoeringsvoorwaarde voor Werken in Suriname 1996 (UWS 1996).
- Andere relevante wet- en regelgeving (bijvoorbeeld de instructies voor Begrotingsadministratie en budgetcontrole 2005).

15.2.1 Het Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening (BWD)

Het Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening heeft formeel een naamswijziging ondergaan en heet thans het Directoraat Bouw- en Stedenbouwkundige Werken (BSW).

Dit directoraat houdt zich bezig met de beleidsonderdelen: huisvesting tot aan het bouwen van bedrijfsgebouwen, gezondheidscentra, politieposten, scholen en kantoren voor zowel particulieren als de overheid.

Het Directoraat Bouw- en Stedenbouwkundige Werken bestaat verder uit drie onderdirectoraten.

Onderstaand een overzicht van de onderdirectoraten met hun respectieve afdelingen.

- Onderdirectoraat Bouwkundige Werken: Woningbouw, Utiliteitsbouw, Bouw- en Woningtoezicht, Onderhoud Staatsgebouwen.
- Onderdirectoraat Planologie en Verkaveling: Infrastructuurplanning, Verkaveling- en Saneringsplannen.

- Onderdirectoraat Administratieve Diensten: Personeelszaken, Begrotings- en Financiële Zaken.

Bovenstaande informatie met betrekking tot het Directoraat BWD is gehaald uit het Jaarverslag 2021 van het Ministerie van OW.

In het dienstjaar 2021 werd het directoraat geleid door de heer V. Doerga Misier, BSc. Mevrouw A. Rahamat was de Onderdirecteur Administratieve Diensten.

De huidige sleutelfunctionarissen van het Directoraat BWD zijn:

- Waarnemend Onderdirecteur Administratieve Diensten, mevrouw A. Raghoebar, BSc.
- Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ), de heer A. Ramdat.
- Hoofd Personeelszaken (PZ), mevrouw N. Abdoelrahman.
- Hoofd afdeling IC van het Ministerie van OW, mevrouw Fer.

Het Directoraat BWD is eveneens gevestigd aan de Jagernath Lachmonstraat no. 167.

15.2.2 Afdeling Interne Controle

De afdeling Interne Controle (IC) ressorteert binnen het ministerie rechtstreeks onder de minister van OW. De rol van de afdeling Interne Controle is om aan de minister ondersteuning te verlenen bij de uitoefening van de bestuurstaken. De afdeling heeft als doel het verrichten van controle op een efficiënt en effectief beheer en besteding van financiële en materiele middelen alsook op de personele administratie van het ministerie.

De IC- afdeling heeft in het dienstjaar 2021 diverse controlewerkzaamheden verricht. Deze controlewerkzaamheden hadden betrekking op aanbestedingen, presentie, onderzoeken en brandstof.

15.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

15.3.1 Algemeen

Samenstelling begrotingsrekening

De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat BWD is opgemaakt conform de wettelijke instructies '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).

De begrotingsrekening van 2021 van het Directoraat BWD bestaat uit:

- TITEL I: Operationele Uitgaven.
- TITEL II: Programma's.
- TITEL III: Middelenbegroting
- Een overzicht betreffende de betalingen van voorgaande dienstjaren

- Een artikelsgewijze toelichting op hoofdartikelen met betrekking tot de realisatie van de begroting van het directoraat.

De Rekenkamer heeft de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de BR van het Directoraat BDW over het dienstjaar 2021 getoetst. De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele uitgaven, Programma's en Middelen sluiten aan met de geraamde bedragen in de BR 2021. Er zijn geen verschillen geconstateerd. Tevens is er een cijfercontrole uitgevoerd om na te gaan of de totaalstellingen in de BR juist zijn. Hierbij is geconstateerd dat er geen rekenfouten in de BR zijn.

Volgens de materialiteit zijn voor de controle van de Begrotingsrekening van CTW over het dienstjaar 2021, de geselecteerde posten in onderstaand overzicht weergegeven.

De te controleren posten zijn:

	Code	BR-Post	Bedrag (in SRD)
Title I. Operationele uitgaven	610	Lonen en salarissen	22.329.000
	611	Sociale Premies	2.052.000
	612	Gebruik van goederen en diensten	5.170.000
	620	Inventaris	465.000
	621	Transportmiddelen	1.369.000
Titel II. Programma's	0131	Verbetering van landsgebouwen en toebehoren	904.000
	0132	Bouw en uitbreiding van landsgebouwen en ambtwohnungen	16.250.000
Titel III. Middelenbegroting	53115	Bouwvergunningrecht	681.000

Bron: Rekenkamer van Suriname

15.3.2 Operationele uitgaven

Code 610 Lonen en salarissen

Uitgaven met betrekking tot loontoekenningen aan personen die hetzij een vaste- of een tijdelijke aanstelling hebben, alsook van degenen die een arbeidsovereenkomst hebben, die na verloop van tijd kan worden omgezet in een tijdelijk of een vast dienstverband, worden op deze post geboekt.

Teneinde een indicatie te krijgen met betrekking tot de juistheid van het personeelsbestand/het CEBUMA-bestand, is er een aansluiting gemaakt tussen het personeelsbestand van het Directoraat BWD over het dienstjaar 2021 en de CEBUMA recapitulatiestaat over de maand december 2021.

De bevindingen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 1: Aantal personeelsleden uit het CEBUMA-bestand en het Personeelsbestand in 2021

Aantal personen op de betaalrol van BWD in december 2020 volgens Cebuma (beginstand per 1 januari 2021)	396
Mutaties volgens PZ in het personeelsbestand gedurende 2021:	
Indiensttredingen	9

Ontslag vanwege pensioengerechtigde leeftijd	-/- 14
Aantal personeelsleden per eind december 2021 op basis van personeelsmutatie	391
Aantal personeelsleden volgens Cebuma-bestand per eind december 2021	388
Vershil	3
Personeelsbestand 2021 volgens overzicht PZ	576
Feitelijk Cebuma-bestand eind december 2021	388
Vershil	188

Bron: CEBUMA-staat en Personeelsbestand volgens PZ

Volgens bovenstaande analyse van het personeelsbestand is er een discrepantie tussen het personeelsbestand volgens PZ en het CEBUMA-bestand.

Reactie directoraat BWD:

“Verwijzend naar de Resolutie van 29 juni 2021 no. 4143/21, houdende wijziging van de organisatiestructuur van het Ministerie van Openbare Werken, is als gevolg hiervan een aantal afdelingen overgeheveld naar het nieuw directoraat. Het vierde directoraat had nog geen begroting. De meeste landsdienaren werden toen nog uitbetaald door het Directoraat BWD”.

Om de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de post Lonen en salarissen na te gaan, zijn de volgende aspecten gecontroleerd:

- Ambtelijk salaris
- Indiensttredingen
- Benoemingen/bevorderingen
- Bonussen en gratificaties
- Toelagen

De bevindingen zijn als volgt weergegeven.

I. Ambtelijk salaris

De toetsing van de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van deze post is verricht aan de hand van de controle op de mutaties gedurende het dienstjaar. Er is gebruik gemaakt van een aselechte steekproef. Het resultaat van de controle is onderstaand beschreven.

la. Indiensttredingen

Volgens het overzicht met betrekking tot de personeelsmutaties in 2021 dat aan de Rekenkamer is verstrekt door de afdeling PZ, was er in het dienstjaar 2021 sprake van negen indiensttredingen waarvan er vier zijn gecontroleerd.

Er is geconstateerd dat in één geval de kopieën van diploma's en cijferlijsten niet in het personeelsdossier aanwezig zijn.

Reactie Directoraat BWD:

“De documenten zijn reeds verstuurd de dato 27 juni 2023 naar de Rekenkamer en de kopieën van diploma’s en cijferlijsten reeds opgelegd in het dossier van betrokkene”.

lb. Benoemingen/Bevorderingen

Volgens het mutatieoverzicht van de afdeling PZ is in het dienstjaar 2021 aan zes (6) personen een benoeming/bevordering toegekend. Er zijn vier (4) benoemingen/bevorderingen gecontroleerd. Er zijn geen onregelmatigheden geconstateerd. De benoemingen/bevorderingen zijn in het dienstjaar 2021 geëffectueerd, terwijl het gewijzigd salaris vanaf het dienstjaar 2022 aan de betrokkenen werd uitbetaald.

lc. Bonussen en gratificaties

Volgens het mutatieoverzicht van de afdeling PZ is in het dienstjaar 2021 aan tweeëndertig (32) personen een gratificatie toegekend.

Er is geconstateerd dat bij één persoon die een gratificatie heeft ontvangen wegens een 40-jarig ambtstermijn, blijkt dat de datum van indiensttreding die is aangegeven op de CEBUMA-staat, niet juist is. Uit de documentatie die aanwezig is in het dossier van betrokkene, blijkt dat deze datum een overplaatsingsdatum betreft en dat de werkelijke datum van indiensttreding bij de overheid is 4 mei 1981.

Reactie Directoraat BWD:

“Betrokkene trad in 1981 in dienst bij het Ministerie van Financiën en werd in 1988 overgeplaatst naar het Ministerie van OW. In zo een geval dient de datum van indiensttreding in het CEBUMA-bestand gecorrigeerd te worden. Bij de pensionering van betrokkene is wel de juiste datum van indiensttreding bij de overheid gehanteerd”.

Bij een andere jubilaris die een gratificatie heeft ontvangen in verband met een ambtstermijn van vijfendertig (35) jaren, blijkt dat de datum van indiensttreding die is vermeld in de CEBUMA-staat, niet overeenkomt met de datum van indiensttreding bij de overheid. De gratificatie is ook niet in het dienstjaar 2021 uitbetaald.

Reactie directoraat BWD:

“Betrokkene was te rekenen van 14 september 1987 tot en met 31 december 1990 in dienst bij het Ministerie van Arbeid en werd overgeplaatst naar het Ministerie van OW op 1 januari 1991. Intussen is deze persoon overgeheveld naar Directoraat Onderzoek en Dienstverlening. De gratificatie is uitbetaald op 14 september 2022. De datum in het CEBUMA-bestand kan alsnog gewijzigd worden in samenspraak met de Loonadministratie”.

Een andere functionaris heeft een dubbele gratificatie ontvangen wegens een 25-jarig en een 30-jarig ambtsjubileum. Er is hierbij dus ook geen sprake van tijdige uitbetaling.

Reactie Directoraat BWD:

“De gratificatie in verband met het ambtsjubileum van 25 dienstjaren, was over het hoofd gezien”.

Id. Toelagen

Er is één toekenning van vergoeding meerwerktoelage en vier toekenningen van representatietoelage gecontroleerd. Er zijn geen onregelmatigheden geconstateerd bij de controle van de vergoeding meerwerk- en representatietoelage.

Code 611 Sociale Premies

Uit de controle blijkt dat er bij deze post geen bijzonderheden zijn te vermelden.

Code 612 Gebruik van goederen en diensten

In het dienstjaar 2021 zijn goederen en diensten aangeschaft middels bestelbonnen, alsook middels de contante middelen uit kredietopening (KO) die in het dienstjaar 2021 maandelijks door het Ministerie van Financiën en Planning zijn verstrekt.

De Rekenkamer heeft van de post 612 - Gebruik van goederen en diensten de volgende sub-posten beoordeeld:

- 61203 Contractanten
- 61204 Tijdelijk personeel
- 61234 Onderhoud gebouwen en terreinen
- 61249 Kleding en bewassing
- 61260 Onderscheidingen
- 61261 Inhuur externe juridische bijstand

Subpost 61203 Contractanten en 61204 Tijdelijk personeel

Vanwege het ontbreken van een specificatie c.q. een overzicht van de functionarissen van wie de honoraria en de salarissen op deze posten worden geboekt, zijn betreffende posten niet getoetst. Er kon ook geen aansluiting van deze posten gemaakt worden met de sub administratie, aangezien een specificatie ontbreekt.

Reactie Directoraat BWD:

“Contractanten en Tijdelijk personeel worden geboekt op post 612 Gebruik van goederen en diensten, conform de instructie van het Ministerie van Financiën en Planning. Dit zal nog worden besproken met de afdeling Thesaurie”.

Subpost 61234 Onderhoud gebouwen en terreinen

De uitgaven van deze post hadden betrekking op een gedeeltelijke dak- en plafondreparatie van het Dr. Ir. Frank Essed gebouw. Bij de controle van de uitgaven die zijn geboekt op deze post, zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

Subpost 61249 Kleding en bewassing

De uitgaven van deze post hadden betrekking op de aankoop van veiligheid schoenen.

Bij de controle van de aankoop van deze goederen zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

61260 Onderscheidingen

De uitgaven met betrekking tot deze post hielden verband met de huldiging van jubilarissen van het Directoraat BWD in het dienstjaar 2021. Bij de controle van deze post zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

61261 Inhuur externe juridische bijstand

De uitgave ten laste van deze post betreft de uitbetaling van een schuld wegens een vonnis.

Bij controle van deze uitgaven zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

Contante middelen

Bij de controle van de besteding van de contante middelen uit KO, zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

620 Inventaris

De uitgaven ten laste van deze post hebben betrekking op de aankoop van airconditioners en kantoor-meubilair. Er zijn geen onregelmatigheden geconstateerd met betrekking bij de controle van deze post.

621 Transportmiddelen

De uitgave ten laste van deze post betreft de aankoop van twee pick-ups door het Ministerie van OW, waarbij volgens de verklaring van het hoofd van de afdeling Materiaal Transport en Logistiek (MTL) de kosten van de laatstgenoemde voertuigen zijn verdeeld over de drie directoraten van het Ministerie van OW. Met betrekking tot de aankoop van de twee pick-ups is een bedrag van SRD 1.369.000 ten laste gebracht van de begroting van het Directoraat BWD.

De Rekenkamer heeft met betrekking tot het aankoopproces van de betreffende voertuigen inzage gehad in de diverse documenten hieromtrent, waarbij er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd. Verder heeft de afdeling MTL twee processenverbaal van overdracht overgelegd aan de Rekenkamer waaruit blijkt dat één pick-up is overgedragen aan het Ministerie van OW en het ander voertuig voor onbepaalde tijd in bruikleen is afgestaan aan het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting.

Reactie directoraat BWD:

“De ontbrekende documenten zijn wel beschikbaar. Het directoraat zal ervoor zorgdragen dat de Rekenkamer alsnog inzage krijgt”.

15.3.2.1 Vergelijking Operationele uitgaven volgens BR 2021 en IFMIS

Zoals eerder was aangegeven heeft de Rekenkamer reeds bij de aanvang van het onderzoek aan de BWD gevraagd of de data in het IFMIS en de BR overeenkomen. Hoewel dit mondeling is bevestigd,

heeft de Rekenkamer als toetsing een vergelijking gemaakt tussen de verevende en de voldane bedragen in de BR 2021 en het IFMIS met betrekking tot de Operationele uitgaven en de Programma's. Voor de operationele uitgaven is de vergelijking is in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 2: Vergelijking Operationele uitgaven volgens BR 2021 en IFMIS (Bedragen x SRD 1.000)

Code	Operationele uitgaven	(1)	(2)	3= (2) – (1)	4	5	6= (5) – (4)
		Verevend volgens de BR	Verevend volgens het IFMIS	Verschil	Voldaan volgens de BR	Voldaan volgens het IFMIS	Verschil
610	Lonen en Salarissen	22.329	22.329	-	22.329	-	(22.329)
611	Sociale premies	2.052	2.053	1	2.052	-	(2.052)
612	Gebruik van goederen en diensten	5.170	4.770	(400)	4.830	1.312	(3.518)
616	Sociale uitkeringen	-	-	-	-	-	-
620	Inventaris	465	465	-	-	81	81
621	Transportmiddelen	1.369	1.369	-	-	-	-

Bron: BR 2021 en IFMIS Budget Management Report

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, is er geen verschil tussen de verevende bedragen van de posten Lonen en Salarissen, Sociale premies (met slechts een miniem afrondingsverschil), Inventaris en Transportmiddelen volgens de BR en het rapport uit het IFMIS.

Met betrekking tot de post 612 Gebruik van goederen en diensten is er een verschil van SRD 400.000 geconstateerd tussen het verevend bedrag dat in de BR is opgenomen en het bedrag dat in het IFMIS is verwerkt.

Uit de bovenstaande tabel blijkt verder dat er wel afwijkingen zijn met betrekking tot de voldane bedragen. Volgens het IFMIS zijn de Lonen en Salarissen en de Sociale premies niet voldaan, maar in de BR zijn er wel voldane bedragen genoteerd betreffende deze posten. Ook de post Gebruik van goederen en diensten vertoont een afwijking tussen het voldane bedrag in de BR en het IFMIS en met betrekking tot de post Inventaris toont de BR aan dat er in 2021 geen betalingen zijn geweest, terwijl in het IFMIS wel voldane bedragen zijn geregistreerd.

Het bovenstaande toont aan dat er manco's zijn met betrekking tot de registraties in het IFMIS.

Reactie Directoraat BWD:

“Het hoofd van de afdeling BFZ heeft aangegeven dat de data in de CKB-set wel overeenkomt met de data in het IFMIS, maar dat dit nader zal worden geverifieerd”.

De nadere toelichting van het directoraat inzake de geconstateerde verschillen zijn als volgt:

Ten aanzien van het verschil tussen het verevend bedrag in de BR en het IFMIS met betrekking tot de post Gebruik van goederen en diensten:

“Volgens IFMIS rapporten is het verevend bedrag SRD 5.170.000.

Toelichting op het bovenstaande:

Totaal verplichtingen/verevend	SRD 951.374,67
Petty Cash	SRD 700.000,00
Contractanten en tijdelijk personeel	SRD 3.518.275,16
Totaal	<u>SRD 5.169.649,83 = afgerond SRD 5.170.000</u>

“Ten aanzien van Code 610 Lonen en Salarissen is het voldaan bedrag 0 (volgens IFMIS), maar deze zijn uitbetaald, vandaar dat het voldaan bedrag gelijk is aan het verevend bedrag”.

“Ten aanzien van code 620 Inventaris is het bedrag ad SRD 81.000 over het hoofd gezien en daarom niet opgenomen in de kolom voldaan”.

Volgens de CEBUMA-recapitulatie verzamelstaat bedroegen de brutosalarissen van het Directoraat BWD in het dienstjaar 2021 SRD 27.900.504,97. Dit bedrag komt overeen met de brutosalarissen volgens de CKB-set, waar de personeelskosten worden verwerkt aan de hand van de ontvangen CEBUMA-loonstaten. De data met betrekking tot de post 610 Lonen en salarissen, worden door de Loonadministratie van het Directoraat BWD verwerkt in het CEBUMA-bestand en na controle door de afdeling Comptabiliteit van het Ministerie van Financiën en Planning, verzonden naar de afdeling BFZ ter verwerking in het IFMIS. De inhoudingen op de brutolonen en salarissen worden niet in de CKB-set verwerkt, waardoor de Rekenkamer geen aansluiting kon maken met te betalen salarissen (bruto - netto salarissen) volgens de betreffende administratie.

Reactie Directoraat BWD:

“De inhoudingen worden niet afzonderlijk geadmistreerd. Alleen de totaalbedragen worden overgenomen uit de recapitulatiestaat”.

15.3.3 Programma's

Het Directoraat BWD heeft in het dienstjaar 2021 vier programma's geraamd, waarvan drie zijn gerealiseerd. Voor de controle is het programma 0132- Bouw en uitbreiding van landsgebouwen en ambtenarenwoningen geselecteerd, en is nagegaan of dit programma conform de vigerende regels is voorbereid en uitgevoerd.

De Rekenkamer heeft de aanwezigheid van de documentatie betreffende het uitvoeren van dit programma vastgesteld. Zij heeft verder geconstateerd dat een declaratie gerelateerd aan de renovatie en de bouw van het districtcommissariaat Nickerie, betrekking had op de besteding van de post onvoorziene kosten volgens de begroting van het project. Echter is niet aangegeven wat de onvoorziene situaties waren die zich hebben voorgedaan.

Reactie Directoraat BWD:

“Bij toekomstige controles van de Rekenkamer zal een specifieke functionaris worden aangewezen voor het verstrekken van de nodige informatie”.

15.3.3.1 Vergelijking Programma's volgens BR 2021 en IFMIS

Eveneens is bij de Programma's nagegaan of de data in het IFMIS en de BR overeenkomen door, een vergelijking te maken tussen de verevende en de voldane bedragen in de BR 2021 en het IFMIS. De vergelijking is in de onderstaande tabel 3 weergegeven.

Tabel 3: Vergelijking Programma's volgens BR 2021 en IFMIS (Bedragen x SRD 1.000)

Code	Programma's	(1)	(2)	3= (2) – (1)	4
		Verevend volgens de BR	Verevend volgens het IFMIS	Verschil	Voldaan volgens de BR
0131	Verbetering van landsgebouwen met hun toebehoren	904	904	-	
0132	Bouw en uitbreiding van landsgebouwen en ambtenarenwoningen	16.250	16.250	-	
0133	Bouwen van landsgebouwen	-	-	-	
0134	Volkswoningbouw	81	81	-	

Bron: BR 2021 en IFMIS Samenvattend Rapport

Bovenstaande tabel toont aan dat er geen discrepanties zijn tussen de verevende bedragen in de BR 2021 en het IFMIS.

15.3.4 Middelenbegroting

In het dienstjaar 2021 heeft het Directoraat BWD in haar begroting drie posten geraamd onder de categorie Niet-belastingmiddelen, waarbij de betreffende posten ook zijn gerealiseerd.

15.3.4.1 Vergelijking tussen de ontvangsten volgens de BR en de Centrale Betaaldienst

De Rekenkamer heeft geen detailcontrole uitgevoerd om de volledigheid van deze ontvangsten/ middelen te toetsen, maar heeft wel een vergelijking gemaakt tussen de bedragen die zijn opgenomen in de BR en de geregistreerde ontvangsten door de afdeling Centrale Betaaldienst (CBD) van het Ministerie van Financiën en Planning.

Voor het onderzoek is er een overzicht opgevraagd inzake de ontvangsten door de afdeling CBD. De ontvangsten zijn afkomstig van betalingen voor vergunningen bestemd voor de bouw van woningen, overloop, schuttingen en verkavelingen, alsook opbrengsten uit de verkoop van bestekken en AWS/UWS (aanbesteding)reglementen en huuropbrengsten.

Het overzicht geeft aan welke bedragen maandelijks zijn ontvangen via de verschillende ontvangst locaties, waaronder ook ontvangsten via CBD.

De registratie van de betreffende ontvangsten wordt verricht door de afdeling Bouw- en Woning Toezicht (BWT). Deze afdeling heeft een registratie unit die de voorcontrole doet en daarna de geregistreerde informatie digitaal verwerkt. De aanvrager ontvangt een betaalstrook en dient de aangevraagde vergunning met de betaalstrook af te halen bij de afdeling BWT. De betaalstrookjes worden op maandbasis geregistreerd.

De afdeling BWT heeft aangegeven dat in het dienstjaar 2021 een bedrag ad SRD 253.730,31 aan ontvangsten voor woningen schuttingen en overloop is geregistreerd.

De vergelijking is in de onderstaande tabel 4 verwerkt.

Tabel 4: Vergelijking tussen de ontvangsten volgens de BR en de Centrale Betaaldienst

(Bedragen x SRD 1.000)				
Code	Omschrijving	BR 2021	CBD	Vershil
		(1)	(2)	3 = (2-1)
53115	Bouwvergunningrecht	681	675	6
53415	Bestekken	100	74	26
53423	Diverse niet belastingontvangsten	35	7	28

BR 2021 en overzicht ontvangsten volgens CBD

Het directoraat heeft verklaard dat het verschil tussen de bedragen in de BR en de CBD-administratie, te wijten is aan het feit dat in de BR 2021 ook de data zijn verwerkt over de periode januari tot en met maart 2022, maar in het CBD-overzicht zijn slechts de data verwerkt over de periode januari tot en met december 2021. Met betrekking tot het totaal ontvangen bedrag ad SRD 675.000 betreffende de post vergunningrechten, heeft de Rekenkamer slechts een specificatie ontvangen van het bedrag dat is verantwoord door de afdeling BWT, namelijk SRD 253.730,31.

Het bovenstaande geeft aan dat er een manco is in het systeem met betrekking tot de verwerking van de ontvangsten van het Directoraat BWD. De Rekenkamer heeft niet kunnen vaststellen hoe het risico dat de ontvangsten niet volledig worden verantwoord, wordt afgedekt.

In de toelichting op de BR 2021 is ten aanzien van de posten 53115 Bouwvergunningrecht en 53423 Diverse niet-belasting ontvangsten respectievelijk door het directoraat aangegeven dat, *“De ontvangsten minder zijn dan het geraamd bedrag, vanwege het feit dat het geraamd bedrag gebaseerd is op geactualiseerde tarieven goedgekeurd in 2021, doch die pas in 2022 toegepast zijn geworden. Derhalve zijn de ontvangsten op basis van de oude tarieven”.*

“Er is minder ontvangen dan geraamd, omdat ook onder deze post, voor o.a. aanvraag verkavelingsvergunningen leges kosten zijn betaald tegen oude tarieven in stede van geactualiseerde tarieven, die goedgekeurd zijn geworden in 2021, doch in 2022 zijn ingevoerd”.

Reactie Directoraat BWD:

“De nieuwe tarieven waren reeds goedgekeurd, maar nog niet gepubliceerd, waardoor de oude tarieven nog moesten worden gehanteerd”.

Helaas, heeft de Rekenkamer niet kunnen vaststellen hoe het risico dat er onjuiste tarieven worden gehanteerd, wordt afgedekt.

15.3.4.2 Beoordeling van de toelichtingen met betrekking tot de verevende bedragen

Conform de instructies van de CBB, dient de uitvoerder van de begroting, in dit geval het Directoraat BWD, nader toe te lichten waarom er meer of minder is verevend dan het geraamd bedrag. De Rekenkamer heeft de toelichtingen beoordeeld en is nagegaan of de verklaringen die door het Directoraat BWD zijn gegeven met betrekking tot de realisatiegraad van de begrotingsposten, toereikend zijn. De betreffende analyse is onderstaand weergegeven.

Operationele uitgaven

Bij de operationele uitgaven is er ten aanzien van de lopende uitgaven sprake van een onderrealisatie. De Kapitaal uitgaven zijn geheel gerealiseerd.

Uit het onderzoek kan worden vastgesteld dat de toelichtingen ten aanzien van de posten Lonen en salarissen en Gebruik van goederen en diensten, niet toereikend zijn.

Programma's

Bij de vier programma's die in de begroting zijn opgenomen, is er sprake van onderrealisatie.

Er is vastgesteld dat de verklaringen met betrekking tot deze onderrealisatie van de programma's toereikend zijn.

Middelenbegroting

De Rekenkamer heeft vastgesteld dat de verklaringen ten aanzien van de realisatie van de middelenbegroting toereikend zijn.

Ten aanzien van Lonen en salarissen

Toelichting: *“De werkelijke uitgave is minder dan de raming vanwege:*

- *Het niet uitbetalen van de reservering bestemd voor de suppletie-vakantie uitkeringen over de dienstjaren 2017 en 2018 ingevolge de overeengekomen looncorrectie in de maand september 2018 t.b.v. de ambtenaren met terugwerkende kracht (t.w.k.), e.e.a. als gevolg van de instructie van het Ministerie van Financiën en Planning 2020.*
- *Voorts zijn de middelen die het Ministerie van Financiën en Planning extra had toegekend op deze post niet aangesproken; de hoogte van de raming is door het Ministerie van Financiën en Planning toen vastgesteld geworden.*

- *Personele uitstroom van personeel door onder meer pensionering, overplaatsing en verlof buiten bezwaar*.

Er is geconstateerd dat niet duidelijk is aangegeven wat de instructie van het Ministerie van Financiën en Planning 2020 inhield en waarom de middelen die het Ministerie van Financiën en Planning extra had toegekend op deze post niet zijn aangesproken.

Reactie Directoraat BWD:

“De instructie van het Ministerie van Financiën en Planning 2020 zal worden opgestuurd naar de Rekenkamer”.

De Rekenkamer heeft vastgesteld dat in de verklaring betreffende de onderrealisatie van de post Gebruik van goederen en diensten, niet is aangegeven waarom de leveranciers zich niet konden registreren in het financieel systeem.

Reactie Directoraat BWD:

“Leverancier Ganzu is een buitenlander en hij kan geen bankrekening openen in Suriname en leverancier Rudisa had zich niet geregistreerd in Free Balance”.

15.4 Conclusie

Om een oordeel te kunnen geven over de BR 2021 van het Directoraat BWD, is de Rekenkamer de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de besteding, het beheer en de verantwoording van de staatsgelden bij het voornoemd directoraat in het dienstjaar 2021 nagegaan.

De Rekenkamer heeft de volgende conclusie getrokken, namelijk dat de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de besteding, het beheer en de verantwoording van de staatsgelden bij het Directoraat BWD in het dienstjaar 2021 niet kan worden vastgesteld.

De oorzaak hiervan is:

- Door de geconstateerde onvolkomenheden van het IFMIS, waarin de verantwoording moet plaatsvinden, kan er geen zekerheid worden verkregen dat de cijfers in de BR 2021 betrouwbaar zijn. Er is sprake van discrepanties tussen de BR 2021 en het IFMIS.
  - ✓ Bij de posten 612 Gebruik van goederen en diensten en 616 Sociale uitkeringen, is er sprake van een verschil in het verevend bedrag.
  - ✓ Met betrekking tot de post Lonen en salarissen en Sociale premies, geeft het systeem aan dat deze niet zijn voldaan, hetgeen niet overeenstemt met de werkelijkheid. Met betrekking tot het voldaan bedrag is er ook sprake van afwijkingen bij de post 612 Gebruik van goederen en diensten, 616 Sociale uitkeringen en 620 Inventaris.

- ✓ Een andere tekortkoming van het IFMIS is dat de lonen en salarissen eerst worden verwerkt in het CEBUMA-systeem dat niet is gekoppeld aan het IFMIS, waarbij de verwerking van de lonen en salarissen in het IFMIS achteraf plaatsvindt. Echter worden de diverse inhoudingen op het loon niet in het IFMIS verwerkt.
- Met betrekking tot de post Lonen en salarissen kon de juistheid van het personeelsbestand niet worden vastgesteld, alsook de posten 61203 Contractanten en 31204 Tijdelijk personeel.
- Met betrekking tot de Middelenbegroting was er sprake van een onvolkomenheid met betrekking tot de verwerking van de ontvangsten van het Bouwvergunningrecht.

15.5   Aanbevelingen

De Rekenkamer heeft op basis van de bevindingen van de controle van de BR 2021 bij het Directoraat BWD, de volgende aanbevelingen:

- Het Ministerie van Financiën moet ervoor zorgdragen dat het IFMIS spoedig wordt onderworpen aan een IT-Audit, omdat de betrouwbaarheid van de data in het geding is.
- Het Directoraat BWD wordt aanbevolen om het personeelsbestand op te schonen, waarbij ook een maandelijks standenregister wordt bijgehouden.
- Met betrekking tot de ontvangsten wordt het directoraat aanbevolen om het systeem van verwerking van de ontvangsten te evalueren.

16 Ministerie van Openbare Werken

Directoraat Openbaar Groen

16.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In dat kader is in de periode januari - maart 2023 bij het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer (OGA) van het Ministerie van Openbare Werken (OW) de Begrotingsrekening (BR) van het dienstjaar 2021 gecontroleerd.

De Rekenkamer voert als lid van de International Organization of Supreme Audit Institutions²⁴ (INTOSAI) haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de ISSAI 2800 - Bijzondere overwegingen - welke inhoudt de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet. Aan het directoraat is gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het directoraat. Het management van het Directoraat OGA heeft mondeling verklaard dat de bedragen in de BR 2021 overeenkomen met de bedragen in het IFMIS van het Directoraat OGA.
- De materialiteit voor het vaststellen van de te controleren posten is bepaald op basis van de totale uitgaven uit de BR 2021 van het Directoraat OGA.
- Aan de hand van de interne opgestelde werkprogramma's zijn de controlewerkzaamheden uitgevoerd.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Openbare Werken want het

---

²⁴ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van Rekenkamers, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

controle rapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen van de controle van de BR 2021 van het directoraat zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen van de staatsmiddelen door de overheid in het dienstjaar 2021.

Verloop van correspondentie en veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is onderstaand het verloop van de correspondentie met de auditee weergegeven:

- De controlebevestigingsbrief is verzonden op 13 januari 2023 en moest binnen 5 werkdagen ondertekend geretourneerd worden aan de Rekenkamer.
- Op 23 januari werd contact opgenomen met het Directoraat OGA omtrent de stand van zaken met betrekking tot de controlebevestigingsbrief, waarbij bleek dat de brief niet was geadresseerd aan de huidige directeur.
- Op 27 januari 2023 werd het gecorrigeerd exemplaar verzonden naar het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer.
- Op 6 februari 2023 is de controlebevestigingsbrief, getekend door de directeur van het Directoraat OGA, retourontvangen door de Rekenkamer.
- Op 8 februari 2023 is telefonisch de afspraak gemaakt voor het te houden pre-audit gesprek, waarbij toen is besloten om dit gesprek te houden op vrijdag 10 februari 2023.
- Op 10 februari is het pre-audit gesprek gehouden, waarbij aanwezig waren de directeur van het Directoraat OGA, de onderdirecteur Administratieve Diensten, het hoofd van de afdeling Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ), het hoofd van de afdeling Personeelszaken (PZ), en functionarissen van de afdeling Interne Controle (IC). De functionaris die in het dienstjaar 2021 verantwoordelijk was voor de afdeling IC van het Directoraat OGA, was afwezig. Tijdens dit gesprek zijn er afspraken gemaakt met de aanwezige diensthoofden aangaande de aanlevering van de benodigde informatie voor het uitvoeren van het onderzoek. Het verzoek van de Rekenkamer was om de opgevraagde informatie binnen een week te ontvangen. De 'Prepared By Client' list (PBC lijst) werd hierbij overhandigd. Het management van het Directoraat OGA heeft tijdens de pre-audit meeting mondeling verklaard dat de bedragen in de BR 2021 overeenkomen met de bedragen in het IFMIS van het Directoraat OGA.
- Van 9 maart tot en met 17 maart 2023 zijn de controlewerkzaamheden uitgevoerd op het Directoraat OGA.
- De exit meeting, waarbij de controlebevindingen zijn besproken met de auditee, is op 26 juni 2023 gehouden.

Naam

Ministerie van Openbare Werken (OW), Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer (OGA)

Typologie

Het Ministerie Openbare Werken heeft als typologie Dienstverlening (overheid).

16.2 Het Ministerie van Openbare Werken nader bekeken

In het dienstjaar 2021 was de heer dr. R. Nurmohamed de minister van Openbare Werken (OW).

Het ministerie bestond toen uit drie (3) directoraten:

- Het Directoraat Civieltechnische Werken (CTW)
- Het Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening (BWD)
- Het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer (OGA)

In het dienstjaar 2022 is het Directoraat Onderzoek en Dienstverlening toegevoegd aan het Ministerie van Openbare Werken, en tegenwoordig bestaat het ministerie dus uit vier (4) directoraten.

Het hoofdkantoor van het Ministerie van OWT&C is gevestigd aan de Jagernath Lachmonstraat no. 167, waar de minister en het management gezeteld zijn. De financiële en administratieve taken van het ministerie vallen rechtstreeks onder het toezicht van de directeuren. Het Directoraat Openbaar Groen is gevestigd aan de Kernkampweg no. 64.

Het Ministerie van Openbare Werken ontleent haar taken uit:

Het Besluit Taakomschrijving Departementen 1991 S.B. 1991 no. 58, gewijzigd in S.B. 2010 no. 174.

- De Comptabiliteitswet 1952 (zoals gewijzigd in 2003).
- De Comptabiliteitswet 2019.
- Het Comptabiliteitsbesluit 1953 (zoals gewijzigd in 2004).
- Het Aanbestedingsreglement voor Werken in Suriname 1996 (AWS 1996).
- De Uitvoeringsvoorwaarde voor Werken in Suriname 1996 (UWS 1996) en
- Andere relevante wet- en regelgeving (bijv. de instructies voor Begrotingsadministratie en budgetcontrole 2005).

16.2.1 Het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer

Het Directoraat Milieubeheer was bij Staatsbesluit van september 2010 ondergebracht bij het Ministerie van Openbare Werken. Bij Resolutie van de President van de Republiek Suriname, de dato 8 juni 2012 no 2715/12 (S.B. no. 87, 2012), is per ingaande 1 januari 2012 de naam van het Directoraat Milieubeheer veranderd in "Directoraat Openbaar Groen". Verder is per resolutie van 29 juni 2021 no. 4143/21 de organisatiestructuur van het Ministerie van Openbare Werken gewijzigd, waarbij enkele afdelingen zijn toegevoegd aan dit directoraat.

Tevens is de naam van het directoraat uitgebreid naar "Directoraat Openbaar Groen & Afvalbeheer". Met deze wijziging richt het directoraat zich op haar kerntaak, namelijk: "*het verbeteren en gezond houden van de leef- en woonomstandigheden in Suriname*".

Het Directoraat OGA bestaat verder uit drie onderdirectoraten.

Onderstaand een overzicht van de onderdirectoraten en de ressorterende afdelingen.

- Onderdirectoraat Openbaar Groen bestaat uit de afdelingen: Plantenkwekerij & Compostering, Groenvoorzieningen, Parken en Pleinen, Terrein-, Straat- en Bermonderhoud, Machinepark en Technische Dienst.
- Onderdirectoraat Afvalbeheer bestaat uit de afdelingen: Vuilophaal en Afvalverwerking.
- Onderdirectoraat Administratieve Diensten bestaat uit de afdelingen: Personeelszaken en Begrotings- en Financiële Zaken.

In het dienstjaar 2021 werd het directoraat geleid door de heer B. Narain.

De huidige sleutelfunctionarissen van het Directoraat OGA zijn:

- Waarnemend directeur, de heer I. Gangabisoensingh.
- Onderdirecteur Administratieve Diensten, de heer G. Mohan.
- Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ), mevrouw B. Doornkamp.
- Hoofd Personeelszaken (PZ), mevrouw Gobind.
- Hoofd IC- Afdeling van het Ministerie van OW, mevrouw Fer.

Taakstelling

Het Directoraat OGA is in het jaar 2021 belast geweest met de navolgende werkzaamheden in de districten waar zij dependances heeft:

- Het ophalen en afvoeren van zwerfvuil, maaresten, boomresten en grofvuil.
- Het maaien van bermen, terreinen en taluds.
- Het ophalen, verwerken en afvoeren van huisvuil (Paramaribo, Wanica, Commewijne, Nickerie, Marowijne, Para en Saramacca).
- Het snoeien/rooien van bomen.
- Het opschonen van platte goten, v-goten en ontwateringsseuven.
- Het aanleggen en onderhouden van verfraaiingsprojecten, groenvoorzieningen, parken en pleinen.

16.2.2 Afdeling Interne Controle

Tijdens de pre-audit meeting is verklaard dat in het dienstjaar 2021 het hoofd van de IC- afdeling van het Directoraat OGA verantwoordelijk was voor het uitvoeren van de controlewerkzaamheden en dat er geen directieven werden gegeven vanuit het hoofdkantoor.

De Rekenkamer heeft van het Directoraat OGA geen informatie ontvangen met betrekking tot de controlewerkzaamheden die in het dienstjaar 2021 zijn verricht.

De IC- afdeling van het Directoraat OGA ressorteert thans rechtstreeks onder de minister van OW.

16.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

16.3.1 Algemeen

Samenstelling begrotingsrekening

De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat OGA is opgemaakt conform de wettelijke instructies 'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).

De begrotingsrekening van 2021 van het Directoraat OGA bestaat uit:

- TITEL I: Operationele Uitgaven.
- TITEL II: Programma's.
- TITEL III: Middelenbegroting
- Een overzicht betreffende de betalingen van voorgaande dienstjaren
- Een artikelsgewijze toelichting op hoofdartikelen met betrekking tot de realisatie van de begroting van het directoraat.

De Rekenkamer heeft de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de BR van het Directoraat OGA over het dienstjaar 2021 getoetst. De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele uitgaven, Programma's en Middelen sluiten aan met de geraamde bedragen in de BR 2021. Er zijn geen verschillen geconstateerd.

Volgens de materialiteit zijn voor de controle van de Begrotingsrekening van OGA over het dienstjaar 2021, de geselecteerde posten in onderstaand overzicht weergegeven.

	Code	BR	Bedrag (in SRD)
Titel I. Operationele uitgaven	610	Lonen en salarissen	100.940.000
	611	Sociale Premies	7.471.000
	612	Gebruik van goederen en diensten	4.422.000
	620	Inventaris	1.119.000
Titel II. Programma's	3202	Het opruimen van illegale vuilstortplaatsen en het ophalen van groot vuil	1.362.000
	3301	Het maaien van parken en pleinen, alsmede bermen en talud van secundaire en tertiaire trezen	6.182.000

Bron: Rekenkamer van Suriname

De Middelenbegroting (Titel III) is vanwege de materialiteitsgrens niet geselecteerd in dit onderzoek.

16.3.2 Operationele uitgaven

Code 610 Lonen en salarissen

Uitgaven met betrekking tot de uitbetaling van lonen en salarissen aan personen die een dienstbetrekking hebben met het directoraat, worden op deze post geboekt.

Het is niet mogelijk geweest om een aansluiting te maken tussen het personeelsbestand van het Directoraat OGA over het dienstjaar 2021 en het CEBUMA-bestand, waardoor de juistheid van het personeelsbestand niet kon worden vastgesteld. De controle heeft uitgewezen dat het personeelsbestand een onvolkomenheid bevat; en wel dat meerdere functionarissen meer dan één keer voorkomen in dit bestand.

Reactie OGA:

“Het personeelsbestand is in het dienstjaar 2021 bijgehouden aan de hand van het CEBUMA-bestand. Vanaf het dienstjaar 2022 is dit niet meer het geval”.

Om de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de post 610 Lonen en salarissen na te gaan, zijn de volgende aspecten gecontroleerd:

- Ambtelijk salaris.
- Indiensttredingen.
- Uitdiensttredingen.
- Inactieven.
- Benoemingen/bevorderingen.
- Bonussen en gratificaties.
- Toelagen.
- Overwerkvergoeding.

Het resultaat van de controle is onderstaand beschreven.

De bevindingen zijn als volgt weergegeven.

I. Ambtelijk salaris

In het dienstjaar 2021 is er volgens het IFMIS in totaal SRD 78.661.601,- besteed aan de post ambtelijk salaris. De toetsing van de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van deze post is verricht aan de hand van de controle op de mutaties gedurende het dienstjaar. Er is gebruik gemaakt van een aselechte steekproefmethode.

1a. Indiensttredingen

Volgens het overzicht met betrekking tot de personeelsmutaties in het dienstjaar 2021 dat aan de Rekenkamer is verstrekt door de afdeling PZ, was er in het dienstjaar 2021 sprake van drie (3) indiensttredingen, waarvan er twee zijn gecontroleerd.

Er is geconstateerd dat niet alle vereiste documenten zoals sollicitatiebrieven, kopiën van diploma's en cijferlijsten en schriftelijke taakomschrijving in de personeelsdossiers aanwezig zijn.

Reactie OGA tijdens de exit meeting:

“De betreffende documenten zijn wel aanwezig”. Er is afgesproken dat de documenten zullen worden opgestuurd naar de Rekenkamer.

Ib. Uitdiensttredingen

Volgens het mutatieoverzicht van de afdeling PZ waren er in 2021 62 uitdiensttredingen, waarbij 56 personen uit dienst zijn getreden, vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd (60 jaar) en zes personen wegens overlijden. Bij de controle van de uitdiensttredingen zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

Ic. Inactieven

Bij het Directoraat OGA waren er in het dienstjaar 2021 5 inactieve landsdienaren. Bij twee inactieve landsdienaren is nagegaan of er sprake is van rechtmatigheid. Bij één inactieve is geconstateerd dat de reden van ontheffing niet is vermeld.

Id. Benoemingen/ Bevorderingen

Volgens het mutatie-overzicht van de afdeling PZ is in het dienstjaar 2021 aan 10 personen een benoeming/ bevordering toegekend.

Bij de gecontroleerde benoemingen/ bevorderingen zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

Ie. Bonussen en gratificaties

In het dienstjaar 2021 was er sprake van 226 toekenningen van Bonussen en gratificaties bij het Directoraat OGA. Er zijn 4 toekenningen gecontroleerd, waarbij is geconstateerd dat in 1 geval de uitbetaling in het dienstjaar 2022 heeft plaatsgevonden.

If. Kledingtoelage

De rechtmatigheid van één toekenning van kledingtoelage is getoetst.

Er zijn geen onregelmatigheden geconstateerd

Ig. Overwerkvergoeding

Hierbij is gecontroleerd of uitbetaalde overwerkvergoeding volgens wet- en regelgeving heeft plaatsgevonden. Er is 1 toekenning van overwerkvergoeding gecontroleerd. De documenten die nodig zijn om de controle op de rechtmatige toekenning van overwerkvergoeding adequaat te verrichten, waren niet allemaal aanwezig in de personeelsdossiers. Het betreft documenten; zoals, persoonlijke schriftelijke opgave voor overwerk, goedkeuring directe leidinggevende van de afdeling, aanvraag van de afdeling, accordering van aanvraag voor overwerk, presentielijst overwerk en overurenstaat.

Reactie OGA tijdens de exitmeeting:

“De documenten die betrekking hebben op het verrichten van overwerk, worden apart opgelegd in een map die bij de afdeling DIV wordt opgeslagen”.

Er is afgesproken dat de betreffende documenten zullen worden opgestuurd naar de Rekenkamer.

Tevens zijn overige mutaties, waaronder overplaatsing en presentiecontrole die betrekking hebben op operationele kosten, ook getoetst.

In het dienstjaar 2021 was er sprake van 1 overplaatsing bij het Directoraat OGA, na toetsing bleek er geen onregelmatigheid te zijn.

De Rekenkamer heeft de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de post lonen en salarissen via presentieafstemming, waarbij (geselecteerde) presentielijsten worden afgestemd met de CEBUMA-loonstaat, niet kunnen uitvoeren. Dit vanwege het feit dat de presentielijsten in een bevuilde ruimte waren opgeslagen.

Code 611 Sociale Premies

Uit de controle blijkt dat er bij deze post geen bijzonderheden zijn te vermelden.

Code 612 Gebruik van goederen en diensten

In het dienstjaar 2021 zijn goederen en diensten aangeschaft middels bestelbonnen, alsook middels de contante middelen die maandelijks door het Ministerie van Financiën zijn verstrekt.

Vermeldenswaard is dat bij de controle van de besteding van de contante middelen uit KO (kredietopening), er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd.

De Rekenkamer heeft van de post 612 Gebruik van goederen en diensten, de volgende subposten beoordeeld:

- 61248 Gereedschappen en apparatuur.
- 61249 Kleding en bewassing.
- 61260 Onderscheidingen.
- 61283 Huur en vaartuigen.

De bevindingen zijn als volgt:

Subpost 61248 Gereedschappen en apparatuur

De uitgaven van deze post hadden betrekking op het leveren van handgereedschappen, veiligheidsattributen en materialen ten behoeve van het Directoraat OGA.

Bij de controle van de aankoop van deze goederen zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

Subpost 61249 Kleding en bewassing

De uitgaven van deze post hadden betrekking op het leveren van veiligheidschoenen ten behoeve van het personeel van het Directoraat OGA.

Bij de controle van de aankoop van deze goederen zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

61260 Onderscheidingen

De uitgaven met betrekking tot deze post hielden verband met onderscheidingen aan jubilarissen van het Directoraat OGA in het dienstjaar 2021.

Bij de controle van deze post zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

61283 Huur van voertuigen

De uitgave ten laste van deze post betreft het huren van een tweetal 2- ton dumping pick-ups ten behoeve van het Directoraat OGA. Bij controle van deze uitgaven zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

Code 620 Inventaris

De uitgaven ten laste van deze post hebben betrekking op de aankoop van kantoormeubilair, computers, laptops en printers met bijbehorende accessoires, 12 stuks brush cutters en 3 stuks kettingzagen ten behoeve van het Directoraat OGA. De financiële verantwoording inzake de bestedingen van deze post zijn getoetst. Er zijn hierbij geen onregelmatigheden geconstateerd.

Om na te gaan of de data in het IFMIS en de BR overeenkomen, is er een vergelijking gemaakt tussen de verevende en de voldane bedragen in de BR 2021 en het IFMIS met betrekking tot de Operationele uitgaven en de Programma's.

Voor de operationele uitgaven is de vergelijking in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 1: Vergelijking Operationele uitgaven volgens BR 2021 en IFMIS (Bedragen x SRD 1.000)

Code	Operationele uitgaven	(1)	(2)	3 = (2) – (1)	4	5	6 = (5) – (4)
		Verevend volgens de BR	Verevend volgens het IFMIS	Verschil	Voldaan volgens de BR	Voldaan volgens het IFMIS	Verschil
610	Lonen en Salarissen	100.940	100.940	-	100.940	-	(100.940)
611	Sociale premies	7.471	7.471	-	7.471	-	(7.471)
612	Gebruik van goederen en diensten	4.422	4.422	-	3.742	5.406	1.664
616	Sociale uitkeringen	7	7	-	7*	7*	-
620	Inventaris	1.119	1.119	-	344	344	-
621	Transportmiddelen	792	792	-	-	-	-

Bron: BR 2021 OGA en IFMIS Samenvattend rapport

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, is er geen verschil tussen het verevend bedrag van de post Lonen en Salarissen, Sociale premies, Sociale uitkeringen, Inventaris en Transportmiddelen volgens de BR en het rapport uit het IFMIS.

Verder is er vastgesteld dat bij de post 612 Gebruik van goederen en diensten met betrekking tot het voldane bedrag, er een verschil is tussen de BR en het IFMIS. Het verschil bedraagt SRD 1.664.000, waarbij het voldaan bedrag in het IFMIS hoger is dan het voldaan bedrag dat in de BR is opgenomen en het voldane bedrag zelfs hoger is dan het verevend bedrag.

Bij de post 616 Sociale uitkeringen, is er schijnbaar geen verschil tussen de BR en het IFMIS, doordat de bedragen in de BR worden afgerond. Er is echter vastgesteld dat er een verschil is van

SRD 144.000,- tussen de kolommen verevend en voldaan van deze post, waarbij het voldaan bedrag ad SRD 7.419,40 hoger is dan het verevend bedrag ad SRD 7.275,-. Hoewel het verschil niet significant is, blijkt hieruit ook dat er binnen het IFMIS toch verschillen zijn in de gepresenteerde data.

Reactie Directoraat OGA:

“Wij hebben vastgesteld dat het verschil met betrekking tot de voldane bedragen, te maken heeft met betalingen die betrekking hebben op voorgaande dienstjaren”.

Volgens de CEBUMA-recapitulatie verzamelstaat bedroegen de brutosalarissen in het dienstjaar 2021 SRD 108.410.526,28. Dit bedrag komt overeen met de brutosalarissen volgens de CKB-set, waar de personeelskosten worden verwerkt aan de hand van de ontvangen CEBUMA-loonstaten. De data met betrekking tot de post 610 Lonen en salarissen, worden door de Loonadministratie van het Directoraat OGA verwerkt in het CEBUMA-bestand en na controle door de afdeling Comptabiliteit van het Ministerie van Financiën en Planning, verzonden naar de afdeling BFZ ter verwerking in het IFMIS.

De inhoudingen op de brutolonen en salarissen worden niet in de CKB-set verwerkt, waardoor er geen aansluiting gemaakt worden met te betalen salarissen (bruto - netto salarissen) volgens de betreffende administratie.

16.3.3 Programma's

Zoals eerder vermeld, heeft het Directoraat OGA in het dienstjaar 2021 5 programma's begroot, die ook zijn gerealiseerd. Om de financiële rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van deze programma's te toetsen, zijn er 2 programma's geselecteerd, namelijk:

- Code 3202 Het opruimen van illegale vuilstortplaatsen en het ophalen van groot vuil' en '
- Code 3301 Het maaien van parken en pleinen, alsmede berm en talud van secundaire en tertiaire trezen' geselecteerd.

De bevindingen zijn als volgt:

De Rekenkamer heeft de procedure van de financiële rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van 8 uitgevoerde projecten van programma 3202 - Het opruimen van illegale vuilstortplaatsen en het ophalen van groot vuil', en vijf uitgevoerde projecten van programma 3301 - Het maaien van parken en pleinen, alsmede berm en talud van secundaire en tertiaire trezen' getoetst. Er zijn hierbij geen onregelmatigheden geconstateerd.

Evenals bij de operationele uitgaven is ook voor de programma's nagegaan of de data in het IFMIS en de BR overeenkomen, door een vergelijking te maken tussen de verevende en de voldane bedragen in de BR 2021 en het IFMIS.

In de volgende tabel is voor Programma's de vergelijking weergegeven.

Tabel 2: Vergelijking Programma's volgens BR 2021 en IFMIS (Bedragen x SRD 1.000)

Code	Programma's	(1)	(2)	3 = (2) – (1)	4	5	6 = (5) – (4)
		Verevend volgens de BR	Verevend volgens het IFMIS (Free-balance samenvattend rapport)	Verschil	Voldaan volgens de BR	Voldaan volgens het IFMIS	Verschil
0144	Ophalen van dichtbegroeide lozingen	323	323	-	190	190	-
3202	Het opruimen van illegale vuilstortplaatsen en het ophalen van groot vuil	1.362	1.362	-	1.304	1.807	503
3301	Het maaien van parken en pleinen, alsmede bermen en talud van secundaire en tertiaire trenten	6.182	6.182	-	4.421	5.197	776
3302	Stadsverfraaiingsprojecten en groenvoorzieningen	247	247	-	-	-	-
3303	Boomzorg	59	59	-	59	-	(59)

Bron: BR 2021 OGA en IFMIS Samenvattend Rapport

Bovenstaande tabel toont aan dat er met betrekking tot de voldaan bedragen, discrepanties zijn tussen de BR 2021 en het IFMIS. Hierbij geldt als verklaring voor de geconstateerde verschillen, eveneens *“dat de verschillen met betrekking tot de voldane bedragen, te maken hebben met betalingen die betrekking hebben op voorgaande dienstjaren”*.

16.3.4 Verevende bedragen ten opzichte van de geraamde bedragen nader bekeken

Conform de instructies van de afdeling Centrale Begrotingsboekhouding (CBB), dient de uitvoerder van de begroting, in dit geval het Directoraat OGA, nader toe te lichten waarom er meer of minder is verevend dan het geraamd bedrag. De toelichtingen zijn beoordeeld en er is nagegaan of de verklaringen die door het Directoraat OGA zijn gegeven met betrekking tot de realisatiegraad van de begrotingsposten, toereikend zijn.

Er is vastgesteld dat de toelichtingen met betrekking tot de Operationele uitgaven, toereikend zijn.

Het Directoraat OGA heeft in het dienstjaar 2021 5 programma's begroot die ook zijn uitgevoerd. Bij deze programma's is het verevend bedrag lager dan het geraamd bedrag. Er is vastgesteld dat de onderrealisatie voldoende is toegelicht.

Met betrekking tot de middelenbegroting is eveneens vastgesteld dat de toelichtingen toereikend zijn.

16.4 Conclusie

Om een oordeel te kunnen geven over de BR 2021 van het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer, heeft de Rekenkamer de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de besteding, het beheer en de verantwoording van de staatsgelden, gecontroleerd.

De Rekenkamer heeft de volgende conclusie getrokken namelijk dat hoewel de begrotingsrekening 2021 van het Directoraat OGA is opgesteld volgens de *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111), de rechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de besteding, het beheer en de verantwoording van de staatsgelden bij het Directoraat OGA in het dienstjaar 2021 niet kunnen worden vastgesteld.

De oorzaak hiervan is:

- door de geconstateerde onvolkomenheden van het IFMIS, waarin de verantwoording moet plaatsvinden, kan er geen zekerheid worden verkregen dat de cijfers in de BR 2021 betrouwbaar zijn. Er is sprake van discrepanties tussen de BR 2021 cijfers en het IFMIS.
  - Met betrekking tot de post Lonen en salarissen en Sociale premies, geeft het systeem aan dat deze niet zijn voldaan, hetgeen niet overeenstemt met de werkelijkheid. Bij de post Gebruik van goederen en diensten is er ook sprake van een afwijking tussen het voldane bedrag in de BR 2021 en het IFMIS, waarbij het IFMIS een hoger voldane bedrag aangeeft.
  - Ook bij de programma's is er sprake van discrepanties tussen de BR 2021 en het IFMIS met betrekking tot de voldane bedragen.
  - Een andere tekortkoming van het IFMIS is dat de lonen en salarissen eerst worden verwerkt in het CEBUMA-systeem dat niet is gekoppeld aan het IFMIS, waarbij de verwerking van de lonen en salarissen dan achteraf in het IFMIS plaatsvindt. Echter worden de diverse inhoudingen op het loon niet in het IFMIS verwerkt.
- met betrekking tot de post Lonen en salarissen kon de juistheid van het personeelsbestand niet worden vastgesteld.

16.5 Aanbevelingen

De Rekenkamer heeft op basis van de bevindingen van de controle van de BR 2021 bij het Directoraat OGA de volgende aanbevelingen:

- Het Ministerie van Financiën moet ervoor zorgdragen dat het IFMIS spoedig wordt onderworpen aan een IT- Audit, omdat de betrouwbaarheid van de data in het geding is.
- Het Directoraat OGA wordt aanbevolen om het personeelsbestand op te schonen, waarbij ook een maandelijks standenregister wordt bijgehouden.

17 Ministerie van Transport Communicatie en Toerisme Directoraat Algemene en Administratieve Zaken

17.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin. Deze taak is vastgelegd in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (G.B. 2019 no. 102).

In dat kader is in de periode januari tot en met maart 2023, een aanvang gemaakt met de controle van de Begrotingsrekening (BR) van het dienstjaar 2021 van het Directoraat Algemene en Administratieve Zaken (AAZ) (zie Bijlage 1) welke valt onder het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (TCT).

De Rekenkamer heeft gewerkt met de Slot der Rekening (Begrotingsrekening) van de uitgaven en ontvangsten over het dienstjaar 2021, behorende bij de goedgekeurde wet van 3 augustus 2021 (S.B. 2021 no. 103), houdende vaststelling van de 15^e afdeling van de Staatsbegroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2021 (Wet Staatsbegroting 2021), alsmede aan de daarbij behorende Memorie van Toelichting.

De Rekenkamer voert als lid van de International Organization of Supreme Audit Institutions²⁵ (INTOSAI) haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de standaard ISSAI 2800 - Bijzondere overwegingen - welke inhoudt de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de afdeling Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).
- Met referentie aan dezerzijds schrijven van 27 januari 2023 met het kenmerk SC/1116/du en briefno. 0062.23 is aan het directoraat gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het ministerie. Een schriftelijke reactie hierop is uitgebleven. Echter heeft het directoraat mondeling wel bevestigd dat de financiële bedragen van de BR 2021 in overeenstemming zijn met de financiële bedragen uit hun eigen financiële administratie.

---

²⁵ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van rekenkamers wereldwijd, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

- De materialiteit die is vastgesteld op basis van de totale uitgaven van de Begrotingsrekening 2021 van het directoraat voor het vaststellen van de geselecteerde posten.
- De controlewerkzaamheden zijn met behulp van werklijsten en werkprogramma's uitgevoerd.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme, want het controlerapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van het onderzoek inzake BR 2021 van het directoraat zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen van het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme, met name het Directoraat AAZ in het dienstjaar 2021.

Verloop van correspondentie en/of veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie weergegeven met de auditee:

1. Op 13 januari 2023 is de controlebevestigingsbrief met briefno. 0024.23 (in 2-voud) vergezeld van een aanbiedingsbrief met het kenmerk SC/1116/du, briefno. 0023.23, ondertekend door de Voorzitter van de Rekenkamer, naar de Minister van TCT verzonden betreffende de controle van de Begrotingsrekening 2021 van het Directoraat AAZ.
2. Op 20 februari 2023 is de controlebevestigingsbrief ondertekend door de Directeur van AAZ en geretourneerd aan de Rekenkamer.
3. Hierna is er een aankondigingsbrief, gedateerd 27 januari 2023, met het kenmerk SC/1116/va, briefno. 0062.23 verzonden naar het directoraat betreffende afspraken en het nagaan of de BR-cijfers overeenkomen met de Financiële Administratie van het directoraat.
4. Vervolgens heeft op 8 februari 2023 een pre-auditgesprek plaatsgevonden, met diverse sleutelfunctionarissen (Onderdirecteur Administratieve Diensten, Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken) van het directoraat.
5. Na het pre-auditgesprek zijn diverse documenten in februari - maart 2023 door de auditee, opgestuurd naar de Rekenkamer voor verdere analyse en controle aanpak.
6. Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden in de maand maart 2023.
7. Op 30 maart 2023 heeft de exit-meeting plaatsgevonden met de Onderdirecteur Administratieve Diensten en het Waarnemend Hoofd BFZ.

Naam

Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (TCT), Directoraat Algemene en Administratieve Zaken.

Typologie

Het Ministerie van TCT heeft als typologie Dienstverlening (overheid)

17.2 Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme nader bekeken

Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (TCT) is bij het Staatsbesluit van 14 oktober 2020 (S.B. 2020 no. 191) in haar oorspronkelijke staat teruggebracht en wederom ingesteld als ministerie. Middels S.B. 2020 no. 198 bij resolutie van 12 november 2020 no. 25.651/20, is hierbij een nieuwe organisatiestructuur (zie Bijlage 2) vastgesteld, waarbij de ambtelijke werkzaamheden worden uitgevoerd door 4 directoraten, te weten:

1. Directoraat Algemene en Administratieve Zaken (AAZ).
2. Directoraat Communicatie.
3. Directoraat Toerisme.
4. Directoraat Transport.

Taakstellingen van het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme

Het Ministerie van TCT moet zorgdragen voor:

- het transportwezen, waaronder het water-, lucht-, en wegtransport, alsmede het openbaar vervoer en het toezicht daarop.
- de faciliteiten ten behoeve van het water- en luchtverkeer, in het bijzonder met betrekking tot een veilige en efficiënte afhandeling van personen en goederen, het loodswezen, alsmede het beheer van alle havens.
- de afgifte van lucht- en zeebrieven.
- de communicatie.
- het toerisme.

Voor het onderzoek is informatie verzameld met medewerking van de volgende sleutelfunctionarissen:

- Onderdirecteur Administratieve Zaken.
- Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ).
- Waarnemend Hoofd Personeelszaken.
- Sectiechef Personeelszaken (PZ).

Onder de minister van TCT valt ook de afdeling Interne Controle, die bestaat uit 1 medewerker, in functie van een Senior Medewerker Interne Controle (IC). Echter is aan de Rekenkamer doorgegeven dat hij vanwege langdurig ziekteverlof geen werk heeft kunnen verrichten sedert 2020, en door ruimtegebruik is hij vervolgens ter beschikking gesteld van de ODAD. Bij het doorlichten van zijn dossiers zijn er echter van beide kwesties geen documenten aangetroffen (zie Hoofdstuk 2 voor nadere detailinformatie).

17.2.1 Het Directoraat Algemene en Administratieve Zaken

Refererend naar paragraaf 1.1, is het Directoraat Algemene en Administratieve Zaken (AAZ), middels S.B. 2020 no. 198 bij resolutie van 12 november 2020 no. 25.651/20, ingesteld om de ambtelijke werkzaamheden uit te voeren.

Het Directoraat AAZ dient ertoe om administratief-ondersteunende diensten van het ministerie zoveel mogelijk te clusteren, zodat vanuit een centrale plek het beleid gemonitord kan worden. Daardoor kunnen de overige technische directoraten, zich focussen op de puur technische taken, met kans op een grotere output²⁶.

Onder het Directoraat AAZ ressorteert het Secretariaat, de afdelingen Juridische Zaken, Internationale Betrekkingen en Documentatie en Informatieverzorging (DIV) en het Onderdirectoraat Administratieve Diensten (ODAD).

De leiding van het directoraat, is in handen van een Directeur en een Onderdirecteur Administratieve Diensten.

Onder de ODAD vallen 4 afdelingen, die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van werkzaamheden, van alle 4 directoraten namelijk:

1. Algemene Zaken (AZ).
2. Personeelszaken (PZ).
3. Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ).
4. Technische- en Onderhoudsdienst.

Middels interviews is kenbaar gemaakt dat er sprake is van een capaciteitstekort op de afdelingen Personeelszaken en Begrotings- en Financiële Zaken, waardoor zij overbelast raken met de werkzaamheden. Het gevolg is dat er achterstanden zijn ontstaan en er geen volledige uitvoer van werkzaamheden plaatsvindt.

17.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

17.3.1 Algemeen

Samenstelling begrotingsrekening

De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat Algemene en Administratieve Zaken (AAZ) is opge maakt conform de wettelijke instructies '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de afdeling Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).

---

²⁶ Wet Staatsbegroting 2021 van 3 augustus 2021 (S.B. 2021 no. 103)

Echter zijn in zowel de begroting als de begrotingsrekening 2021, de titels Programma's en Middelenbegroting zonder bedragen, opgenomen. De auditee heeft hierover aangegeven dat er gewerkt is met de instructie van CBB, dat zij deze titels toch moeten handhaven, ondanks er geen bedragen zijn vermeld in het formaat, omdat deze titels reeds op deze wijze zijn opgenomen in de begroting.

Dit geldt ook voor de '*staat voorafgaande dienstjaren*', die is opgenomen zonder bedragen, aangezien het directoraat pas in 2021 is ingesteld, en er nog geen sprake was van voldane bedragen van voorgaande dienstjaren. Dus in de begroting/begrotingsrekening van het Directoraat AAZ over het dienstjaar 2021, is slechts Titel I 'Operationele Uitgaven' opgenomen, bestaande uit de lopende- en kapitaal uitgaven.

De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele uitgaven sluiten aan met de geraamde bedragen in de BR 2021. Er zijn geen verschillen geconstateerd.

Zoals eerder vermeld heeft het directoraat geen schriftelijke reactie gegeven over de aansluiting van de BR-bedragen met hun financiële administratie, deze is helaas uitgebleven. Het directoraat heeft mondeling doorgegeven dat de financiële bedragen van de BR 2021 in overeenstemming zijn met, die uit hun financiële administratie, namelijk de '*schaduwadministratie*'.²⁷

Het directoraat geeft aan dat zij genoodzaakt is deze schaduwadministratie toe te passen, omdat het IFMIS niet optimaal kon worden gebruikt, vanwege het feit dat het ministerie met ingang van juli 2021 verder werd opgesplitst. Deze opsplitsing was nog niet verwerkt in IFMIS, want het Ministerie van TCT bestond bij aanvang van het dienstjaar 2021 nog slechts uit 2 directoraten, enwel: Directoraat Transport en Communicatie (TC) en het Directoraat Toerisme. Toen gold ook nog de goedgekeurde begroting van het dienstjaar 2020, omdat de ontwerpbegroting 2021 nog niet was goedgekeurd.

De afdeling BFZ verwerkte de financiële administratie van beide directoraten, die werd onderscheiden middels de 2 Codes: Code 161 voor het Directoraat Transport Communicatie; en Code 162 voor het Directoraat Toerisme.

Vervolgens is medio (juli) 2021, het Ministerie van TCT (bestaande uit 2 directoraten) opgesplitst in 4 directoraten, met name: Transport, Communicatie, Toerisme en geheel nieuw het Directoraat Algemene en Administratieve Zaken.

Deze opsplitsing heeft verdere gevolgen gehad voor ondermeer de BFZ-afdeling, betreffende de verruiming in de verwerking van de financiële administratie, waarbij er nu:

1. in plaats van 2 codes nu 4 codes moesten worden gehanteerd voor de 4 directoraten.
2. de Code van TC 161 moest worden opgeheven, en dat BFZ de transacties van deze Code 161 nu moest toewijzen aan het Directoraat Algemene en Administratieve Zaken met Code 163; Directoraat Transport met Code 164; en Directoraat Communicatie met Code 165.

---

²⁷ De schaduwadministratie is een eigen administratie welke het ministerie/directoraat hanteert om haar financiële administratie bij te houden. Echter beschouwt de Rekenkamer deze administratie niet als officiële bron bij haar controlewerkzaamheden. Voor de Rekenkamer geldt nog steeds het IFMIS als officiële bron. Derhalve, heeft deze schaduwadministratie geen invloed op haar verklaring van bevindingen.

Ten aanzien van het Directoraat Toerisme met Code 162 was hiervan voor beide, de begroting en begrotingsrekening qua administratieve verwerking al in orde, omdat de transacties niet voorkomen in Code 161, maar reeds op de Code 162 waren verwerkt.

3. Op grond van het bovenstaande aangehaald bij punt 2, kon BFZ de opsplitsing van de verevende bedragen niet bewerken in IFMIS, maar in de eigen schaduwadministratie was dat wel mogelijk. Dit vanwege het feit, dat de BFZ-medewerkers niet terug in het systeem konden om correcties aan te brengen.
4. In een correspondentie (via mail) de dato 2 augustus 2021, tussen afdeling BFZ van TCT en de afdeling Thesaurie Inspectie van het Ministerie van Financiën, is ingegaan op de verwerking van de raming van de directoraten. In die mail is het volgende vastgelegd:
“Er is met de leiding afgestemd dat er met de nieuwe cijfers (raming) directoraten gewerkt moet worden, maar er moet wel rekening worden gehouden met het totaal gerealiseerd bedrag van TC (161). U zou dan zelf de administratie moeten bijhouden”.

Op grond van deze mail kon worden afgeleid dat overleg (afspraken of instructies) heeft plaatsgevonden tussen Min TCT en MinFin. Echter zijn er tijdens de controle geen schriftelijke besluiten overgelegd aan de Rekenkamer, om de rechtmatigheid hiervan te kunnen toetsen.

Opvallend is dat het Directoraat AAZ heeft aangegeven dat haar begrotingsrekening 2021 is samengesteld met behulp van bedragen uit de schaduwadministratie en niet met de bedragen uit het IFMIS, vanwege de opsplitsing van Min TCT medio 2021, welke heeft geleid tot het bijwerken van de financiële administratie gebaseerd op de 4 directoraten.

Het Directoraat AAZ beschikt niet over beschreven en goedgekeurde werkprocessen. Zij werkt volgens wet- en regelgeving, interne instructies, informele werkprocedures, en routinematige werkzaamheden. De Rekenkamer heeft op grond van het bovenstaande het één en ander wel gecontroleerd, maar kan geen uitspraak doen omtrent de juistheid, betrouwbaarheid en volledigheid van deze BR-cijfers, omdat het IFMIS haar officiële bron van informatie is en niet de schaduwadministratie.

17.3.2 Operationele Uitgaven

Volgens de materialiteit zijn voor de controle van de Begrotingsrekening over het dienstjaar 2021, de volgende posten geselecteerd van Titel I ‘Operationele Uitgaven’; enwel:

- 610: Lonen en Salarissen.
- 611: Sociale Premies.
- 612: Gebruik van Goederen en Diensten.
- 620: Inventaris.
- 621: Transportmiddelen.

17.3.2.1 Code 610 - Lonen en salarissen en Code 611 - Sociale Premies

Ter aansluiting van de BR-cijfers met de schaduwadministratie met betrekking tot de verevende bedragen zijn er wel verschillen geconstateerd (zie tabel 1).

Het verschil bij Code 610 van SRD 55,71 en bij Code 611 van SRD 125,17 is gebaseerd op afrondingsverschillen (gehele getallen en een veelvoud van 1000).

Ter aansluiting van de BR-cijfers met het IFMIS met betrekking tot de verevende bedragen zijn er wel grote verschillen geconstateerd (zie tabel 1), namelijk:

- bij Code 610 een bedrag van SRD 6.268.250,49; en
- bij Code 611 een bedrag van SRD 362.081,13.

Tabel 1: Verevende bedragen Code 610 en 611 (Bedragen in SRD)

Code	(I)	(II)	(III)= (I)-(II)	(IV)	(V)= (I)-(IV)
	BR verevend	IFMIS verevend	Verschil verevend	Schaduw-administratie Verevend	Verschil verevend
610	12.146.000,00	5.877.749,51	6.268.250,49	12.145.944,29	55,71
611	841.000,00	478.918,87	362.081,13	840.874,83	125,17

Bron: Directoraat AAZ

Bij navraag heeft het Wnd. Hoofd BFZ verklaard dat dit verschil is gebaseerd op de toewijzing van bedragen (transacties) uit de voormalige Code 161 (TC) naar Code 163 (AAZ), Code 164 (Transport) en Code Communicatie (165). Dit, als gevolg van de opsplitsing van 2 directoraten naar 4 directoraten bij TCT.

Van de Code 610 zijn verder via een steekproef van 3 subcodes, in totaal 12 transacties gecontroleerd, te weten: gratificatie, overwerk en toelagen. Tevens zijn ook de personeelsaangelegenheden inzake persoonsdossiers, het salarisverloop, en indienst- en uitdiensttreding beoordeeld.

De subcodes van Code 610

Uit de schaduwadministratie zijn de totale verevende bedragen als volgt:

1. Gratificatie SRD 26.347.
2. Overwerkvergoeding SRD 45.156,01.
3. Diverse toelagen zoals representatie-, waarnemings-, kleding-, vervoers- en overgangstoelage, met een totaalbedrag van SRD 3.186.120,28.

Gratificatie

Van de Afdeling PZ is een lijst ontvangen van 2 landsdienaren die een gratificatie hebben ontvangen in het dienstjaar 2021.

- Echter zijn er volgens de CEBUMA-*accumulatiereol van TCT* niet aan 2, maar aan 5 personen gratificaties uitgekeerd binnen het Directoraat AAZ. Bij de controle van de gratificatie van deze 2 landsdienaren, zijn de gratificatiebeschikkingen niet aangetroffen in hun dossiers.

Bij navraag is toen gezegd dat deze beschikkingen alsnog moeten worden opgelegd in de dossiers.

- Om de beschikking en de berekening van de gratificatie bedragen toch nog te kunnen toetsen, is er gebruikgemaakt van de beschikkingen die de Rekenkamer regelmatig ontvangt van het directoraat. De berekening van de gratificatie van de twee landsdienaren is juist bevonden en is gebleken dat het gaat om gewijzigde beschikkingen als gevolg van verandering in functie (benoeming) van de landsdienaar. De gratificatiebedragen in de beschikkingen komen overeen met de bedragen opgenomen op de *CEBUMA-accumulatirol van TCT in 2021*.

Achteraf, na de exit-meeting, heeft de Rekenkamer alsnog inzage gehad in de 2 beschikkingen van de auditee en zijn er bij de toetsing geen afwijkingen geconstateerd.

Overwerkvergoeding

De toegekende overwerkvergoeding van 5 landsdienaren is gecontroleerd.

- Bij de controle zijn de bedragen wel waargenomen op de *CEBUMA-accumulatirol van TCT van het dienstjaar 2021*. Echter zijn ook hier de beschikkingen met de nodige onderliggende stukken zoals overuurstaat, toestemmingverlening niet aangetroffen in de dossiers.

Bij navraag is als reden aangegeven dat deze apart worden opgeslagen in archiefdozen, maar dat er ook een aantal stapel documenten zijn die nog moeten worden opgeborgen in archiefdozen.

- Een afschrift van de overwerkbeschikkingen van de ministeries, wordt namelijk ook opgestuurd naar de Rekenkamer en aan de hand hiervan is wederom getoetst, hoe het gesteld is met de berekening.

Bij 2 gevallen is met behulp van de overuurstaat, het bedrag correct berekend, maar bij de overige 3 gevallen ontbreekt de overuurstaat. Hierdoor kon de toetsing op juistheid niet worden verricht.

- Een ander tekortkoming is dat het voedingsgeld niet wordt vermeld in de beschikking, maar wordt vermeld op de overuurstaat, welke als bijlage wordt toegevoegd bij de beschikking. Voedingsgeld heeft ook een aparte code, enwel Code 304 op de *CEBUMA-accumulatirol*. De landsdienaar heeft recht op voedingsgeld als hij op het minst 2 uren heeft overgewerkt op een dag. In het dienstjaar 2021 is het bedrag voor voedingsgeld vastgesteld op SRD 48.

Bij de 3 gevallen zonder een overuurstaat, is niet bekend of de voedingsgelden correct zijn berekend en of deze überhaupt ook is verstrekt.

In de 2 beschikkingen met een overuurstaat, zijn er geen afwijkingen ten aanzien van voedingsgeld geconstateerd, welke weliswaar afzonderlijk in dezelfde maand is toegekend.

- Bij alle 5 gevallen, betreffende overwerkbeschikkingen is aangegeven dat werk is verricht in het dienstjaar 2020, maar de uitbetaling heeft plaatsgevonden in 2021.

Toelagen

- Met betrekking tot de toelagen worden er verschillende toelagen toegekend aan de landsdienaren. Voor het onderzoek zijn bij 3 landsdienaren, met name: overgangs-, kleding-, vervoers- en representatietoelage gecontroleerd.
- Bij controle van de toegekende toelagen bij 2 landsdienaren, zijn er geen afwijkingen geconstateerd; met name in de onderliggende stukken, de calculatie en de toekenning van deze toelagen.
- Bij 1 landsdienaar is desbetreffende beschikking van representatietoelage niet aangetroffen in het dossier.

Personeelsdossier, het salarisverloop en presentie

Voor het onderzoek zijn bij 11 landsdienaren, het salarisverloop en presentie gecontroleerd.

Vervolgens zijn over de maanden februari en december van het dienstjaar 2021 gecontroleerd of het salaris berust op juistheid. Bij het controleren van de personeelsdossiers is nagegaan of alle benodigde stukken (sollicitatiebrief, persoonsgegevens, diploma's, beschikkingen, etc.) zijn aangetroffen in hun dossiers. Daarnaast is ook van 5 landsdienaren de presentie nagegaan, gedurende de maanden april en december 2021.

Bevindingen inzake de personeelsdossiers

- Niet alle gecontroleerde personeelsdossiers zijn overzichtelijk ingedeeld.
- Bij sommige dossiers moeten deze nog worden bijgewerkt, omdat er nog beschikkingen en andere documenten moeten worden opgelegd in de dossiers.
- Bij 1 landsdienaar, enwel de IC-Senior medewerker, zijn er zoals eerder vermeld, geen specifieke documenten (i.e. attesten) aangetroffen in het dossier, die bevestigen dat deze landsdienaar vanwege langdurig ziekteverlof afwezig is, en dat betrokkene ter beschikking is gesteld van de ODAD. Ten aanzien van deze kwestie heeft de ODAD verklaard dat deze functionaris sedert 2020, vanwege langdurig ziekteverlof, afwezig is, en dat de afdeling PZ de procedure voor de herkeuring van betrokkene reeds had opgestart.

Echter is vanwege het niet vaststellen van een geschikte datum door het Ministerie van Volksgezondheid, deze procedure gestremd. De ODAD heeft vanwege de gezondheidstoestand van betrokkene en mede vanwege ruimtegebrek (vanwege de verhuizing), gevraagd aan betrokkene om liever *'thuis te blijven'*, weliswaar met overleg van doktersattesten. Helaas heeft de IC medewerker zich hieraan niet gehouden.

De ODAD gaf verder aan dat deze IC-medewerker zich wel meerdere keren heeft aangemeld op kantoor, maar dat hij vanwege zijn gezondheidstoestand, zijn werk niet adequaat kan verrichten. Tevens is door de ODAD aangegeven dat het proces van herkeuring van deze IC-medewerker wederom opgestart zal worden. Er was toegezegd de bewijsdocumenten betreffende de kwestie van de IC-medewerker op te sturen naar de Rekenkamer, echter zijn deze tot op rapportagedatum niet ontvangen van het directoraat.

Bevindingen inzake het salarisverloop

- Met betrekking tot de vergelijking van de salarissen over de bovengenoemde maanden, zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd. De juiste inschaling, berekening en het juiste nettobedrag is vermeld op de accumulatiestaat, welke ook overeenstemt met de informatie uit de dossiers.

Bevindingen inzake de presentie

- Uit een selectie van 5 landsdienaren, kon de afdeling PZ de presentielijsten niet overleggen, waarop de informatie is verwerkt van 2 landsdienaren. Het is ook opgevallen dat de presentielijsten niet ordelijk worden opgelegd.
- De presentielijst wordt op week basis opgesteld per afdeling. Bij controle is gebleken dat enkele landsdienaren intekenen, zonder een aankomst of vertrektijd te vermelden.
- Bij 1 landsdienaar heeft hij voor 3 dagen, niet geparafeerd op de presentielijst.
- Bij de presentielijst over de maand april 2021 ontbreekt de eerste week. Van de overige weken zijn er 9 personen op de lijst opgenomen, waarbij er geen melding is over hun afwezigheid.

Controle inzake Indiensttreding en uitdiensttreding

Helaas kon de toetsing van zowel de indiensttreding van 11 landsdienaren als uitdiensttreding van 5 landsdienaren met behulp van personeelsdossiers niet plaatsvinden. Dit, omdat er enerzijds nog geen dossiers zijn opgemaakt voor nieuw personeel, en anderzijds zijn bepaalde dossiers nog in het archief van het Ministerie van Openbare Werken (OW) opgeslagen. Het is echter wel gebleken dat alle 16 landsdienaren op de CEBUMA-accumulatielrol van TCT voorkomen.

Er zijn ook landsdienaren die niet conform de geldende procedure van indiensttreding zoals vervat in de Personeelwet (S.B. 1985 no. 41) zijn aangetrokken. De gehanteerde procedure volgens het ministerie is middels interview door het auditteam met het Hoofd PZ als volgt vastgelegd:

- Via een sollicitatieproces (met of zonder gesprek) en overlegging van de benodigde documenten (zoals sollicitatiebrief, een CV, diploma's, persoonsgegevens (zoals ID-kaart, contactnummer en of woonadres)) wordt nagegaan als de persoon in dienst kan worden genomen (in welke functie en als de persoon voldoet aan de functievereisten) door TCT.
- Indien er een mogelijkheid is, wordt er door PZ een raadsvoorstel opgemaakt voor ontheffing door de Vice-President (VP) en met een begeleidend schrijven opgestuurd naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BIZA). Vervolgens neemt BIZA deze stukken in behandeling en verzend ze naar de Raad van Ministers, waar het raadsvoorstel middels een missive wordt goedgekeurd.
- Bij goedkeuring stuurt RvM, de missive door naar de afdeling PZ van TCT voor het opmaken van een beschikking. En wordt zo iemand indienst genomen bij het Ministerie van TCT.

In de praktijk is gebleken dat er in sommige gevallen, enkele schakels worden overgeslagen met betrekking tot de procedure van indiensttreding, waarbij er dan in opdracht van 'hogerhand', de raadsvoorstellen aan de hand van lijsten van personen die in dienst 'willen' komen wordt opgemaakt. In die gevallen wordt er vaak slechts gewerkt met een kopie van de identiteitskaart verkregen van de directeur en/of de minister van TCT, waarna een raadsvoorstel moet worden opgemaakt door PZ. Derhalve, kan er geen personeelsdossier worden samengesteld, vanwege het gebrek aan persoonsgegevens en de benodigde documenten.

Bij 6 landsdienaren die indienst zijn getreden bij Ministerie van TCT is gebleken dat zij slechts middels een identiteitskaart zijn aangetrokken. Deze landsdienaren zijn per 1 oktober 2021 indienst getreden, maar hun eerste salarisbetaling heeft pas in het 1^e en 2^e kwartaal van 2022 plaatsgevonden, welke ook is waargenomen op de accumulatiestaat.

In bijlage 3 worden nog enkele algemene bevindingen met betrekking tot het functioneren van de afdeling PZ ná interviews met medewerkers en observaties door de Rekenkamer belicht.

17.3.2.2 Code 612 - Gebruik van Goederen en diensten

Bij de aansluiting tussen de BR cijfers met de schaduwadministratie met betrekking tot de verevende bedragen, zijn er verschillen geconstateerd (zie Tabel 2).

Het verschil bij Code 612 (kolom V) van SRD 28,97 is gebaseerd op afrondingsverschillen (op gehele getallen en een veelvoud van SRD 1000).

Tabel 2: Verevende bedragen Code 612

(Bedragen in SRD)

Code	(I)	(II)	(III)= (I)-(II)	(IV)	(V)= (I)-(IV)
	BR verevend	IFMIS	Verschil verevend	Schaduw-administratie verevend	Verschil verevend
612	1.409.000,00	48.403,10	1.360.596,90	1.408.971,03	28,97

Bron: Directoraat AAZ

Ter aansluiting van de BR-cijfers met het IFMIS met betrekking tot de verevende bedragen van Code 612, is er verschil van SRD 1.360.596,90 geconstateerd (zie tabel 2).

Verklaring directoraat ten aanzien van het verschil SRD 1.360.596,90

Bij navraag heeft het Wnd. Hoofd BFZ verklaart dat dit verschil is gebaseerd op het toewijzen van bedragen (transacties) uit Code 161 (TC) naar Code 163 (AAZ), Code 164 (Transport) en Code 165 (Communicatie), als gevolg van de opsplitsing van 2 directoraten naar 4 directoraten van het Ministerie van TCT.

In het bovenstaand verevend bedrag ad SRD 1.408.971,03 is ook opgenomen, de Contante middelen, ook wel 'Petty Cash' genoemd, voor een totaalbedrag van SRD 200.000 over 2021.

Contante middelen betreft een aanvullende kredietopening die per keer SRD 50.000 bedraagt, welke contant wordt opgenomen middels een cheque en vervolgens wordt besteed aan de directe aanschaf van diverse items.

Bij elke besteding van het bedrag SRD 50.000, moeten diverse leveringsbonnen, kwitanties worden overgelegd van de aangeschafte items, waarmee vervolgens de verantwoording wordt opgemaakt.

Bij de controle van de BR 2021 is de focus gelegd op de 4 subcodes van Code 612, te weten:

Petty Cash, Huur gebouw en terreinen, Buitenlandse reiskosten en Buitenlandse verblijfkosten.

In onderstaande tabel zijn de subposten met de verevende bedragen weergegeven:

Tabel 3: Verevende bedragen subcodes 612 (Bedragen in SRD)

Code	Omschrijving	Verevend bedrag
612	Petty Cash	200.000,00
61233	Huur gebouw en terreinen	978.000,00
61210	Buitenlandse reiskosten	70.294,37
61211	Buitenlandse verblijfkosten	160.676,66
	Totaal	1.408.971,03

Bron: Directoraat AAZ

De verevende bedragen uit tabel 3 sluiten aan met de transacties die zijn verwerkt in de financiële administratie van het directoraat. De subposten bestaan totaal uit 14 transacties, waarvan allen zijn gecontroleerd. Hieronder worden de bevindingen van deze subcodes toegelicht.

Subcode 612- Petty Cash

Bij de controle van de Contante Middelen/Petty cash zijn van 5 maanden de transacties gecontroleerd en waarbij van 1 maand is nagegaan of de verantwoording in overeenstemming is met de bonnen. Er zijn 3 bedragen van SRD 50.000 en 2 van SRD 25.000 als Petty Cash aangewend verspreid over 5 maanden.

De bevindingen zijn als volgt:

1. Voor elke maandelijkse Petty Cash is er een verantwoording opgemaakt. Echter kan deze overzichtelijker worden opgesteld voor de controle, indien de datum van de inkoopbonnen erbij worden vermeld op de verantwoording. Dus de datum van de diverse inkoopbonnen ontbreekt op de verantwoording.
2. De totaalstelling van de verantwoordingen over de 5 maanden zijn juist bevonden.
3. Bij het doorlichten van de bonnen is gebleken dat enkele bonnen vervagen en na enige tijd niet meer leesbaar zijn.
4. De sectiechef Inkoop ontvangt sedert 7 maart 2020 een meer- en verantwoordelijk werktoelage van 10% van haar bezoldiging, voor deeltaken verbonden aan de functie van kassier, te rekenen vanaf 1 december 2017. Zij beheert ook de Petty Cash en is soms ook belast met de aanschaf van de goederen en de administratieve verwerking van die bonnen. Hier is duidelijk

sprake van functievermenging, welke niet alleen fouten, maar dat deze situatie zich ook leent voor fraude.

Subcode 61233 – Huur gebouw en terreinen

In 2021 zijn in totaal 6 transacties over de periode van 6 maanden (15/3/2021 -15/9 2021) gecontroleerd, die te maken hebben met het huren van het huurpand waarin het Ministerie van TCT gevestigd is aan de Jaggernath Lachmonstraat 132. Elke maand wordt er SRD 163.000 betaald aan huur. Bij de controle van de 6 transacties is de juiste procedure gevolgd en zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

Subcode 61210 – Buitenlandse reiskosten

Hierbij zijn 2 transacties uitgevoerd, die ook zijn gecontroleerd.

Er is een bedrag van SRD 61.032,59 betaald voor buitenlandse reiskosten voor een landsdienaar in verband met de Expo te Dubai, over de periode 1 - 18 mei 2021.

De andere transactie betreft een bedrag van SRD 99.644,07 die verband houdt met het werkbezoek van de minister van TCT, aan Nederland ten aanzien van een werkbespreking van 26 juni - 30 juni 2021. Alle nodige onderliggende stukken zijn aangetroffen, namelijk: reçu's, raadsvoorstel, bestelbon.

De bevinding is dat er een verkeerde boeking is geschied, waarbij de Code 61210 is gehanteerd bij de transactie van SRD 61.032,59. De transactie zou eigenlijk op Code 61211 Buitenlandse verblijfkosten geboekt moeten worden.

Subcode 61211 – Buitenlandse verblijfkosten

Hierbij is 1 transactie uitgevoerd en gecontroleerd door de Rekenkamer.

Er is een bedrag van SRD 70.294,37 betaald voor buitenlandse verblijfkosten in verband met werkbezoek van de minister van TCT, aan Nederland ten aanzien van een werkbespreking van 26 juni - 30 juni 2021. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

Enkele bevindingen betreffende de BR-toelichting inzake Code 612.

In de BR toelichting 2021 staat het volgende vermeld:

“Er is meer verevend dan geraamd, vanwege de splitsing van het Directoraat Transport en Communicatie (TC) in de directoraten Algemene en Administratieve Zaken (AAZ), Transport en Communicatie. De verevende bedragen onder die afdelingen van AAZ tijdens TC waren hoger dan het begroot bedrag van het Directoraat AAZ. Als gevolg hiervan hebben Thesaurie Inspectie van het Ministerie van Financiën en Planning en de Directie van de drie directoraten besloten het restant begroot bedrag van Communicatie niet te gebruiken, zodat het tekort van AAZ en Transport gedekt kunnen worden.”

Bij navraag is door Hoofd BFZ medegedeeld dat dit een aangelegenheid tussen TCT en het MinFin betreft, en dat er op grond van de instructie van MinFin (Thesaurie Inspectie), deze handeling is uitgevoerd. Hiertoe heeft het Hoofd BFZ ook correspondentie gedeeld, betreffend het werken met nieuwe cijfers voor de raming van de 4 directoraten, en dat er gewaakt moet worden dat het geraamd

bedrag van de 3 directoraten AAZ, Transport en Communicatie, niet mocht worden overschreden (zie paragraaf 2.1 Algemeen punt 4).

17.3.2.3 Code 620 - Inventaris

Bij de aansluiting tussen BR cijfers met de schaduwadministratie en IFMIS met betrekking tot de verevende bedragen, zijn er geen noemenswaardige verschillen geconstateerd (zie Tabel 4).

Het verschil bij Code 620 van SRD 371 is gebaseerd op afrondingsverschillen (op gehele getallen en een veelvoud van 1000).

Tabel 4: Verevende bedragen Code 620

(Bedragen in SRD)

Code	(I)	(II)	(III)	(IV)= (II)-(III)
	Geraamd	BR-verevend	Schaduwadministratie als IFMIS verevend	Verskil verevend
620	137.000	99.000	99.371	(371)

Bron: Directoraat AAZ

Het verevend bedrag ad SRD 99.371, heeft betrekking op de aanschaf van kantoormeubilair, waaronder 5 bureaustoelen, 5 bureautafels, 5 file kasten en 2 vergadertafels, welke bij Devina's Enterprise (leverancier) is aangeschaft.

Bij de controle zijn er geen afwijkingen geconstateerd inzake de verantwoording van het verevend bedrag. Alle nodige onderliggende stukken, zoals de aanvraag, bestelbon, reçu en de autorisatie zijn aangetroffen.

Enkele bevindingen betreffende de BR-toelichting inzake Code 620 Inventaris.

In de BR toelichting 2021 staat het volgende vermeld:

“Er is minder verevend dan geraamd, omdat de aanschaffingen van kantoormiddelen van het Ministerie van Transport Communicatie en Toerisme, lastens de begroting van het Ministerie van Financiën en Planning werden afgehandeld.”

In het belang van het onderzoek is er toch een nadere verklaring van voornoemde toelichting gevraagd en door het Hoofd BFZ is toen het volgende aangegeven.

1. Het verschil is door het Ministerie van Financiën betaald, maar dat er nog meer is aanschaff dan de SRD 38.000 (namelijk SRD 137.000 – SRD 99.000). Naast de aanschaffing van SRD 38.000, is er ook nog een totaalbedrag van SRD 626.039 aangewend, aan kantoorinventaris ten behoeve van het Ministerie van TCT. Dit bedrag is opgenomen en ook waargenomen (door het auditteam) in de financiële verantwoording 2021 en onder de subpost Code 1702 Algemeen Onvoorzien van MinFin.
2. De aanschaf van kantoormeubilair was urgent voor het ministerie, omdat er na de opsplitsing van het ministerie in 4 directoraten, haar departementsleidinggevenden ook verruimd is van 1 directeur naar 4 directeuren. Bovendien was dit noodzakelijk omdat haar bestaande inventaris niet alleen reeds was afgeschreven doch ook beschadigd was.

De Rekenkamer heeft op grond van de verklaring van BFZ inzake de verruimde aanschaf van kantoorinventaris ter waarde van SRD 626.039, - enkele onderliggende documenten opgevraagd en ontvangen van het Directoraat AAZ, waaruit de volgende bevindingen zijn vastgelegd:

1. de BR toelichting blijkt niet alleen onvolledig, maar ook incorrect, omdat uit het geraamd bedrag door TCT terecht een bedrag van SRD 99.371 is besteed/verevend aan kantoorinventaris, maar het verschil is niet door het Minister van Financiën afgehandeld. Dit is gebaseerd op het feit dat het Ministerie Financiën haar eigen begroting heeft aangesproken om extra kantoormeubilair aan te schaffen ten behoeve van het Ministerie van TCT.
2. Er is een missive van de Raad van Ministers van 20 januari 2021 no. 73 goedgekeurd voor het ter beschikking stellen van een bedrag ad SRD 1.451.734 in verband met aanschaf van kantoorinventaris voor Ministerie van TCT.
3. Uit een schrijven van MinFin naar TCT (La.F. No. 895 de dato 24 februari 2021), was de ontwerpbegroting van het dienstjaar 2021 nog niet goedgekeurd, waardoor TCT genoodzaakt was te werken met de goedgekeurde begroting van 2020. Het, besluit dat door MinFin is genomen was dat het begrootbedrag van SRD 150.000 niet mocht worden overschreden. En dat er voor de aanschaf van kantoorinventaris t.b.v. TCT, de post 1702 Algemeen Onvoorzien van MinFin zou worden belast.

Algemeen: De post 1702 Algemeen Onvoorzien is een post die alleen voorkomt bij het Ministerie van Financiën. De post heeft als karakter om eventuele algemene uitgaven van de totale overheid te dekken die bij de begrotingsopstelling niet voorzien zijn en noodzakelijkerwijs wel gedaan moeten worden²⁸.

Uit het overzicht omtrent de uitgaven van 'Code 620 Inventaris' via MinFin in vergelijking met overzicht 'Autorisaties Algemeen Onvoorzien Code 1702', blijkt het niet alleen te gaan om uitgaven over Code 620 inventaris, maar ook om Code 612 Gebruik van goederen en diensten.

4. Op 8 maart 2021 heeft TCT een autorisatie-aanvraag gericht aan MinFin voor een bedrag van SRD 1.451.734, waarin ook het verzoek is gedaan en is ingewilligd door MinFin voor een bedrag van SRD 100.000. Van dit bedrag is SRD 99.371 contant ontvangen door de kassier, zodat de leverancier Devina's Enterprise NV direct kon worden betaald.
5. Uit een financieel overzicht van TCT en schrijven van TCT naar MinFin no.867/21 van 14 mei 2021, is het bedrag van SRD 626.039 (kantoorinventaris) aangehaald. Dit bedrag is waargenomen uit de financiële verantwoording 2021 van MinFin van de subpost 1702 Algemeen Onvoorzien.
6. Uit voornoemd financieel overzicht is ook duidelijk dat Code 1702 niet alleen belast is geworden voor kantoorinventaris, maar ook voor de huurkosten van het gebouw aan de J.M. Lachmonstraat 132, de aanschaf van computerinventaris en contante middelen van TCT.

17.3.2.4 Code 621 - Transportmiddelen

In 2021 is slechts 1 dienstvoertuig, een ISUZU terreinwagen aangeschaft door TCT voor een bedrag van SRD 774.380,75.

---

²⁸ Wet van 3 augustus 2021 (S.B. 2021 no. 103), houdende vaststelling van de 6^e afdeling (MinFin) van de Staatsbegroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2021

Bij de aansluiting tussen BR cijfers met de schaduwadministratie en IFMIS met betrekking tot de verevende bedragen, zijn er geen verschillen geconstateerd (zie Tabel 5).

Tabel 5: Verevende bedragen Code 620 (Bedragen in SRD)

Code	(I)	(II)	(III)	(IV)= (II)-(III)
	Geraamd	BR-verevend	Schaduwadministratie als IFMIS verevend	Verschil verevend
621	890.000	774.000	774.380.75	(380,75)

Bron: Directoraat AAZ

Het verschil bij Code 621 van SRD 380,75 is gebaseerd op afrondingsverschillen (op gehele getallen en een veelvoud van 1000).

17.4 Conclusies

In dit onderzoek is nagegaan of de begrotingsrekening 2021 is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Tevens is onderzocht of bij het doen van betalingen de ter zake geldende voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag, in acht zijn genomen.

Zoals eerder aangegeven heeft de Rekenkamer op grond van het bovenstaande het één en ander gecontroleerd, maar zal geen uitspraak kunnen doen omtrent de juistheid, betrouwbaarheid en volledigheid van deze BR-cijfers, omdat het Directoraat Algemene Administratieve Zaken veelal gewerkt heeft met een schaduw-administratie, terwijl IFMIS haar officiële bron is van informatie.

Toch zal de Rekenkamer op basis van de bevindingen van het onderzoek, trachten om enkele conclusies te trekken over de geselecteerde posten, waaronder de structuur van het Ministerie van TCT/ Directoraat AAZ, de juistheid, de rechtmatigheid, de tijdigheid en de toelichting op de BR 2021 is getoetst.

Uit het onderzoek komt de Rekenkamer tot de volgende conclusies:

- De samenstelling van de begrotingsrekening is rechtmatig opgesteld conform de '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111) gelet op ondermeer de lay-out, afronding op gehelen van SRD 1.000, de lokale valuta en de bijbehorende toelichting.
- Met betrekking tot de controle van de operationele uitgaven van Code 610 en 611, is gebleken dat niet alle dossiers juist en volledig zijn ingedeeld, maar dat ze ook verder moeten worden bijgewerkt. Het is noodzakelijk voor het Ministerie van TCT en vooral de afdeling PZ, dat de '*papertrail*' ten behoeve van controle en ordening van een landsdienaar duidelijk te volgen is.
- Bij de controle is gebleken dat één afdeling Begrotings- en Financiële Zaken en één afdeling Personeelszaken bestemd voor alle 4 directoraten, niet effectief is, omdat er ondertussen meer

landsdienaren in dienst zijn gekomen in 2021 bij het Ministerie van TCT. Bovendien verschillen de taken per directoraat onderling van elkaar, en stelt elk directoraat haar eigen begroting op, waardoor het personeelsbestand ook tijdig moet worden bijgewerkt.

- Het besluit om midden in een begrotingsjaar een ander organisatiestructuur te implementeren heeft effect gehad op de verwerking van de financiële en niet-financiële administratie, met als gevolg dat de financiële administratie en PZ-administratie, vrij onoverzichtelijk is geworden.
- Met betrekking tot overwerk van 2020 is gebleken dat de begroting van het dienstjaar 2021 belast is geworden en de betalingen dus niet in het juiste begrotingsjaar zijn verwerkt.
- Vanwege de niet meer leesbare aankoopbonnen betreffende de 'Petty Cash', kan de juistheid/volledigheid van de verantwoording niet worden vastgesteld met alle mogelijke risico's van dien aard zoals juiste aanschaf van spullen.
- Ten aanzien van de presentielijst is mogelijk sprake van het risico van onrechtmatig handelen, doordat de presentielijsten niet juist en volledig worden ingevuld (ondermeer vanwege het niet noteren van de aankomst en vertrektijd door het personeel, en wordt vaak ook geen melding voor de afwezigheid vermeld). Dit kan leiden tot onvolledige informatie bij het vaststellen van het presentieverloop.
- Het ministerie stelt haar begrotingsrekening samen met behulp van bedragen uit de schaduwadministratie, vanwege de vele manco's die zij ondervindt bij het gebruik van het IFMIS. Omdat het IFMIS niet optimaal functioneert, ontbeert het ministerie de mogelijkheid om een effectief en kwalitatief begrotingsrekening op te stellen. Ze steunt op de informatie uit de schaduwadministratie, welke niet door wet en regelgeving is gewaarborgd. De schaduwadministratie is niet betrouwbaar, waardoor het risico op fraude aanwezig is.
- Het Directoraat van AAZ beschikt niet over beschreven werkprocessen. Het risico hiervan is dat er fouten kunnen worden gemaakt, welke stagnerend kunnen werken voor een effectief en efficiënt verloop van organisatieprocessen.
- Er is geen passende actie ondernomen door de directie van AAZ, ten aanzien van de Interne Controle Senior-medewerker, die langdurig ziek is zoals vervanging of waarneming, waardoor de afdeling onbemand is gebleven en zijn er sedert 2020 geen ic- werkzaamheden verricht op het directoraat.
- Het directoraat hanteert de wettelijke instructies c.q. procedures opgenomen in de Personeelswet in artikel 12 (S.B. 1985 no. 41) inzake indiensttreding en aanstellingen niet, hetgeen in strijd is met de Personeelswet. Hierdoor nemen de operationele uitgaven (Code 610 Lonen en 611 Sociale premies) steeds meer toe. Door onrechtmatige handelingen in het aantrekken van personeel, is het risico dat er onrechtmatige betalingen zich kunnen voordoen, omdat deze betalingen niet zijn begroot.

17.5 Aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de aanbevelingen van de Rekenkamer met betrekking tot het onderzoek belicht:

- Het directoraat moet op korte termijn een deugdelijk personeelsplan uiteenzetten, om daarmee een aanvang te maken met het tijdig bijwerken van de personeelsdossiers, alsmede het samenstellen van nieuwe personeelsdossiers. Zij zou hierbij een beroep kunnen doen op het personeel, dat zich niet dagelijks bezighoudt met strikt personele aangelegenheden.
- Met betrekking tot de controle van de operationele uitgaven van Code 610 en 611, moeten dossiers voor pas aangetrokken personeel alsnog worden aangemaakt. Hiertoe moeten desbetreffende landsdienaren worden opgeroepen, om mee te werken aan het completeren van hun dossiers, door het tijdig aanleveren van de nodige documenten, zoals CV's, diploma's, certificaten, controle door IC periodiek.
- Wederom contact te leggen met het Nationaal Archief Suriname (NAS), om een daadwerkelijke opschoning te houden van documenten, die niet langer in bewaring gehouden hoeven te worden.
- Bij correcties in de uitbetaling van achterstallige personeelsaangelegenheden, zoals bij overwerkvergoeding, beveelt de Rekenkamer het directoraat aan dat deze tijdig wordt afgehandeld, zodat de landsdienaar zo min mogelijk wordt benadeeld.
- Het directoraat moet een correcte BR-toelichting vermelden. Bij Code 620 Inventaris kon worden volstaan door bijvoorbeeld te vermelden 'dat er minder is verevend, omdat er slechts autorisatie is verleend voor SRD 99.371 door het MinFin'.
- Het is van belang dat door het directoraat ook controle technische functiescheiding wordt toegepast, ter voorkoming dat bijvoorbeeld een functionaris van de inkoopafdeling, die belast is met de inkoop, zich ook nog bezighoudt met de registratie en de besluitvorming van activiteiten in die sfeer.
- Voor de efficiëntie en een effectief beleid op elke directoraat, adviseert de Rekenkamer het Ministerie van TCT om het functioneren van één BFZ en één PZ-afdeling, bestemd voor alle 4 directoraten, wederom onder de loep te nemen. Er moet ook naarstig gewerkt worden aan uitbreiding van de capaciteit op elk niveau, maar ook aan een betere structurering van deze afdelingen van TCT.
- Het directoraat moet erop toezien dat bij nieuwe indiensttredingen de instructies zoals aangegeven in de Personeelwet strikt worden nageleefd en de controle door IC.
- Om de leesbaarheid van onder andere de aankoopbonnen te garanderen kan het directoraat gelijk na ontvangst en de agendering hiervan een copie of een scan laten maken.
- Het IFMIS dient dringend geëvalueerd te worden. Dit kan middels een IT-audit, zodat de knelpunten kunnen worden weggewerkt. Hierdoor zal het IFMIS effectief kunnen worden ingezet voor het transparant maken en bijhouden van de overheidsadministratie.
- De processen binnen het Directoraat AAZ moeten nauwkeurig beschreven, vastgelegd en goedgekeurd worden.

- Het ministerie moet de procedure opstarten om verder invulling te geven aan de absente post op de IC-afdeling. Bovendien moet er nu wel werkruimte gecreëerd worden voor de IC-afdeling, met meer ondersteunde IC-functies. De IC-functie moet ervoor zorgen dat het ministerie 'in control' is van haar eigen activiteiten.

18 Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme

Directoraat Transport

18.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In de periode januari - maart 2023 is bij het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (TCT), het directoraat Transport, de Begrotingsrekening (BR) 2021 gecontroleerd.

De Rekenkamer heeft gewerkt met de Slot der Rekening (Begrotingsrekening) van de uitgaven en ontvangsten over het dienstjaar 2021, behorende bij de goedgekeurde wet van 3 augustus 2021 (S.B. 2021 No. 103), houdende vaststelling van de 15^e afdeling van de Staatsbegroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2021 (Wet Staatsbegroting 2021), alsmede aan de daarbij behorende Memorie van Toelichting.

Als lid van de International Organization of Supreme Audit Institutions²⁹ (INTOSAI) voert de Rekenkamer haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAI). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de standaard ISSAI 2800 - Bijzondere overwegingen - welke inhoudt de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met bijzondere doeleinden.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).
- Het directoraat heeft op de vraag of de BR 2021 - bedragen aansluit met de cijfers uit haar financiële administratie, geen schriftelijke reactie gegeven, maar heeft tijdens het onderzoek mondeling bevestigd dat de financiële bedragen van de BR 2021 in overeenstemming zijn met de financiële bedragen uit hun eigen financiële administratie.
- De materialiteit die is vastgesteld op basis van de totale uitgaven, van de begrotingsrekening 2021 van het directoraat, voor het vaststellen van de te controleren posten.

---

²⁹ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van Rekenkamers wereldwijd, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

- De controlewerkzaamheden zijn aan de hand van de werklijsten uitgevoerd.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van de verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme omdat de controle over het dienstjaar nog niet verlopen was bij het uitbrengen van dit rapport vanuit de Rekenkamer.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de controle van BR 2021 van het directoraat Transport zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen en de inkomsten van de staatsmiddelen door de overheid in het dienstjaar 2021.

Verloop van correspondentie en veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie met het ministerie weergegeven.

1. Op 13 januari 2023 heeft de Voorzitter van de Rekenkamer, de controlebevestigingsbrief (2-voud) (no. 0025.23) verzonden middels een aanbiedingsbrief met kenmerk SC/1116/du en briefnr. 0023.23, naar de Minister van Transport, Communicatie en Toerisme inzake de controle van de begrotingsrekening 2021.
2. Vervolgens is er op 27 januari 2023 een aankondigingsbrief met het kenmerk SC/1116/va, briefnr. 0059.23 verzonden naar het ministerie/directoraat.
3. Op 16 februari 2023 is de controlebevestiging ondertekend door de directeur van Transport en geretourneerd aan de Rekenkamer.
4. Het pre-auditgesprek met sleutelfunctionarissen van het directoraat Transport heeft ook plaatsgevonden op 08 februari 2023. Hierbij waren aanwezig: de Onderdirecteur Administratieve Diensten en het Waarnemend Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ).
5. Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden in de periode 1-20 maart 2023, waarbij er met diverse afdelingshoofden en overige belanghebbende ambtenaren is gesproken.
6. Op 30 maart 2023 heeft de exit-meeting plaatsgevonden met de Onderdirecteur Administratieve Diensten en het Wnd. Hoofd BFZ.

Naam

Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (TCT), directoraat Transport.

Typologie

Het ministerie heeft als typologie Dienstverlening (overheid)

18.2 Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme nader bekeken

Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme is na te zijn ontmanteld, bij het aantreden van de huidige regering in juli 2020, wederom ingesteld als een ministerie. Dit is bepaald in het Staatsbesluit van 14 oktober 2020 (S.B. 2020 no. 191) houdende nadere wijziging van het Besluit Taakomschrijving Departementen 1991 (S.B. 1991 no. 58, zoals gewijzigd bij S.B. 2017 no. 22 en laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2020 no.141).

Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme is belast met de zorg voor:

- het transportwezen, waaronder het water-, lucht-, en wegtransport, alsmede het openbaar vervoer en het toezicht daarop;
- de faciliteiten ten behoeve van het water- en luchtverkeer, in het bijzonder met betrekking tot een veilige en efficiënte afhandeling van personen en goederen, het loodswezen, alsmede het beheer van alle havens;
- de afgifte van lucht- en zeebrieven;
- de communicatie;
- het toerisme.

Het ministerie bestaat sinds juli 2021 uit vier (4) directoraten, namelijk: het directoraat Algemene en Administratieve Zaken (AAZ), het directoraat Transport, het directoraat Communicatie en het directoraat Toerisme. Deze splitsing is vastgesteld in de resolutie van 12 november 2020 no 25.651/20, houdende vaststelling van de Organisatie-structuur van het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (S.B. 2020 no. 198).

Het ministerie is thans gevestigd aan de mr. J. Lachmonstraat no. 167 in een huurpand, maar zal naar verluidt binnenkort weer moeten verhuizen.

18.2.1 Het Directoraat Transport

Vanaf juli 2021 is het Directoraat Transport losgekoppeld van het directoraat Transport Communicatie (TC). En sindsdien heeft het directoraat zoals gebruikelijk haar eigen uitgaven zoals vermeld in de begrotingsrekening 2021.

De directeur, is verantwoordelijk voor het directoraat. Zij wordt ondersteunt door haar staf waaronder de onderdirecteur Transport en de diverse afdelingen.

In het dienstjaar 2021 telde het Directoraat Transport 947 personeelsleden, onderverdeeld over de afdelingen:

1. Departementsleiding.
2. Luchtvaartdienst.

Onder de Luchtvaartdienst vallen de secties: Secretariaat, Personeelszaken (PZ), Begrotings- en Financiële Zaken, (BFZ), Documentatie Informatie Voorziening (DIV), Algemene Diensten, Security, Luchthaven Brandweer Zorg en Hoop, Luchtverkeerdiensten en Radio Technische Dienst (deze afdeling verleend zijn diensten aan de Luchthaven Zorg en Hoop).

3. Luchtvaartterreinen.

Hieronder vallen de secties: PZ, BFZ, Algemene Zaken, DIV, Technische Dienst, Coördinator Zorg en Hoop Binnenland en de Radiokamer. (Alle secties vallende onder Luchtvaartterreinen betreft Luchthaven Zorg en Hoop en de airstrips in het Binnenland).

Verder maakt het directoraat Transport, evenals de andere directoraten gebruikt van de volgende afdelingen:

1. Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ)
2. Personeelszaken (PZ)
3. Documentatie en Informatie Verzorging (DIV)
4. Algemene Zaken.

Vermeldenswaard is dat bovengenoemde afdelingen (4) onder het directoraat Algemene en Administratieve Zaken vallen.

Tijdens het onderzoek zijn er gesprekken gevoerd en is informatie verzameld bij diverse afdelingen en sleutelfunctionarissen, met name:

- De Onderdirecteur Administratieve Diensten (ODAD).
- Het Waarnemend Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken.
- De Sectie-chef Personeelszaken van het Hoofdkantoor.
- De Sectie-chef Loonadministratie.
- De Sectie-chef Personeelszaken van de afdeling Luchtvaartdienst.
- Het Hoofd van de afdeling Luchtvaartterreinen.

18.2.2 Afdeling Interne Controle

De afdeling Interne Controle (IC) van het Ministerie van TCT is sedert de wederinstelling niet volledig bemenst. De enige medewerker van de afdeling is al geruime tijd afwezig vanwege ziekte, en is door ruimtegebrek '*thuisgezet*'. Verder is er ook geen inzage geweest in de rapporten van de afdeling Interne Controle over het dienstjaar 2021.

18.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

18.3.1 Algemeen

Samenstelling begrotingsrekening

De Begrotingsrekening (BR) van het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme, directoraat Transport is opgemaakt conform de '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling*

van de *Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111). Slechts bij 1 kostensoort van de Programma's "Code 0958 Subsidie Nationaal Vervoer bedrijf Suriname (NVB)" is er een afrondingsverschil op een veelvoud van SRD 100.000 geconstateerd (zie verklaring paragraaf 2.3 Programma's).

De Begrotingsrekening van het ministerie is opgebouwd uit:

TITEL I : Operationele Uitgaven.

TITEL II: Programma's.

TITEL III: Middelenbegroting.

De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele uitgaven, Programma's en Middelen sluiten aan met de geraamde bedragen in de begrotingsrekening 2021.

Er zijn geen verschillen geconstateerd.

Zoals eerder vermeld heeft het directoraat geen schriftelijke reactie gegeven over de aansluiting van de BR - bedragen met hun financiële administratie, welke helaas is uitgebleven, maar heeft tijdens het onderzoek mondeling wel bevestigd dat de financiële bedragen van de BR 2021 in overeenstemming zijn met de financiële bedragen uit hun eigen financiële administratie, namelijk de '*schaduw-administratie*'.³⁰

Voorts heeft het directoraat aangegeven dat zij genoodzaakt is deze schaduwadministratie toe te passen, omdat het IFMIS niet optimaal kon worden gebruikt, vanwege het feit dat het ministerie met ingang van juli 2021 verder werd opgesplitst. Deze opsplitsing was nog niet verwerkt in IFMIS. Want het Ministerie van TCT bestond bij aanvang van het dienstjaar 2021 nog uit slechts 2 directoraten, enwel: Directoraat Transport en Communicatie (TC) en het Directoraat Toerisme. Toen gold ook nog de goedgekeurde begroting van het dienstjaar 2020, omdat de ontwerpbegroting 2021 nog niet was goedgekeurd.

Volgens de materialiteit zijn voor de controle van de BR 2021 de volgende posten geselecteerd:

- Inzake Operationele Uitgaven
  - 610 : Lonen en Salarissen.
  - 611 : Sociale premies.
  - 612 : Gebruik van Goederen en Diensten.
  - 621 : Transportmiddelen
- Inzake Programma's
  - 0958 : Subsidie Nationaal Vervoer bedrijf Suriname (NVB)
  - 0959 : Subsidie Scheepvaart Maatschappij Suriname (SMS)

---

³⁰ De schaduwadministratie is een eigen administratie welke het ministerie/directoraat hanteert om haar financiële administratie bij te houden. Echter beschouwt de Rekenkamer deze administratie niet als officiële bron bij haar controlewerkzaamheden. Voor de Rekenkamer geldt nog steeds het IFMIS als officiële bron. Derhalve, heeft deze schaduwadministratie geen invloed op haar verklaring van bevindingen.

- 0977 : Subsidie Bus- en bootvergunninghouders
- 2002 : ICAO Contributie
- 3403 : Verbetering Vliegveiligheid
- 1712 : COVID-19 Transport
- Inzake Middelenbegroting
  - 53016 : Opbrengst parastatalen
  - 56001 : COVID-19 Noodfonds

18.3.2 Operationele Uitgaven

Van Titel I. 'Operationele Uitgaven' zijn de kostensoorten: Code 610, 611, 612 en 621, gecontroleerd. Ter aansluiting van de BR-cijfers met IFMIS en de schaduwadministratie van het Ministerie TCT met betrekking tot de verevende bedragen, zijn er verschillen geconstateerd (zie Tabel 1).

Tabel 1: Aansluiting verevende bedragen BR, IFMIS & Schaduwadministratie (Bedragen in SRD)

Code	I	II	IV	V = I - II	VI = I - IV
	BR	Schaduw-administratie	IFMIS	Verschil	Verschil
610	62.569.000,00	62.715.497,99	34.911.271,03	-146.497,99	27.657.728,97
611	4.701.000,00	4.713.125,51	2.295.984,73	-12.125,51	2.405.015,27
612	2.632.000,00	2.657.178,89	25.000,00	-25.178,89	2.607.000,00
621	4.574.000,00	4.573.620,00	4.573.620,00	380,00	380,00

Bron: Ministerie van TCT

In kolom V zijn de verschillen van de aansluiting tussen de BR-bedragen met de schaduwadministratie als volgt verklaard door het directoraat:

Verklaring inzake Code 610 met een verschil ad SRD 146.497,99:

1. Persoonlijke toelage zijn niet meegenomen in de BR 2021.
2. In de maanden augustus, september en oktober 2021 zijn een paar afdelingen niet meegenomen".

Verklaring inzake Code 611 met een verschil ad SRD 12.125,51:

"In de maanden augustus en september 2021 zijn een paar afdelingen niet meegenomen".

Verklaring inzake Code 612 met een verschil ad SRD 25.178,89:

"Per abuis is 'petty cash' van juli 2021 niet meegeteld in de BR 2021".

Het verschil van Code 621 ad SRD 380 kan als een afrondingsverschil beschouwd worden.

In kolom VI zijn de verschillen van de aansluiting tussen de BR-bedragen en IFMIS vermeld.

Zoals bovenvermeld, zijn ook deze verschillen per artikel verklaard door het directoraat.

Verklaring voor Code 610 met het evrschil ad SRD 27.657.728,97:

"Niet alle maanden zijn wegens onderbezetting ingevoerd in IFMIS".

Verklaring voor Code 611 met het verschil ad SRD 2.405.015,27:

"Niet alle maanden zijn wegens onderbezetting ingevoerd in IFMIS".

Verklaring voor Code 612 met het verschil ad SRD 2.607.000,00:

"Deels ingevoerd onder het Directoraat Transport Communicatie (TC)".

Eveneens kan het verschil bij Code 621 ad SRD 380 aangemerkt worden als een afrondingsverschil.

Code 610 – Lonen en Salarissen en Code 611 – Sociale Premies

1. Personeelsdossiercontrole en presentie controle

Bij het controleren van de personeelsdossiers door middel van salarisverloop, is uit een selectie van twee landsdienaren, nagegaan of alle benodigde stukken voorkomen in hun persoonsdossiers. Vervolgens is gecontroleerd of het salaris juist is over de maanden (3): februari, juli en november 2021. Bij de controle van de presentie is gevraagd naar de presentielijsten van de afdeling Departementsleiding en de sectie Luchthaven Brandweer Zorg en Hoop van de afdeling Luchtvaartdienst van het directoraat Transport.

Foto Archief TCT bij het Ministerie van OW

Bevindingen personeelsdossiers:

- De Personeelsdossiers worden opgeslagen op de afdeling Personeelszaken. Weliswaar is de ruimte te klein om alle personeelsdossiers van het ministerie op te bergen. Daarom zijn er nog een aantal dossiers achtergebleven in het archief van het Ministerie van Openbare Werken.
- Een andere tekortkoming is dat er voor nieuwe indiensttredingen geen dossiers worden aangeemaakt. De dossiers die zijn opgeslagen in het archief van het Ministerie van Openbare Werken, zijn niet orderlijk noch beveiligd. (zie fotomateriaal)
- De Personeelsdossiers zijn overzichtelijk ingedeeld en de persoonlijke documenten; zoals, sollicitatiebrieven, overplaatsingsbrieven en kopiediploma's, certificaten zijn aangetroffen; alsmede aanstellingsbeschikkingen. Opgemerkt moet worden dat deze dossiers niet up-to-date zijn.
- Voor nieuw aangetrokken medewerkers heeft het ministerie, behalve een kopie ID-kaart, geen andere benodigde documenten beschikbaar om een personeelsdossier aan te maken.
- Het salarisverloop vertoont geen onregelmatigheden.

Bevindingen Presentiecontrole:

- Van de afdeling Departementsleiding zijn de presentielijsten van de maanden juli en november 2021 opgevraagd. Maar het auditteam heeft slechts de presentielijst van de maand juli ontvangen. Volgens de afdeling PZ zijn de overige maanden nog in het archief van het Ministerie van Openbare

Werken. Opvallend is dat er op de lijst van de Departementsleiding van de zeven namen, vier namen van het directoraat AAZ zijn, één naam ook voorkomt bij het directoraat van Toerisme en de overige twee namen, betreffen medewerkers van het directoraat Transport. Hier is er dus duidelijk sprake van een niet bijgewerkte presentielijst.

- Van de sectie Luchthaven Brandweer Zorg en Hoop zijn de presentielijsten van de maanden juli en november opgevraagd en ontvangen. Hieruit is gebleken dat over het geheel jaar 2021, 25 landsdienaren die in dienst van Luchthaven Brandweer Zorg en Hoop zijn, onwettig afwezig waren (onwettig verzuim). Ondanks herhaaldelijke oproep tot verweer mocht het niet baten dat er een verandering kwam in deze situatie. Toch zijn er hierover geen tuchtmaatregelen (conform Personeelswet S.B. 1985 no.41, artikel 61) getroffen door de directie van het directoraat Transport. In gesprek met dienstdoende landsdienaren van de Luchtvaartdienst blijkt, dat deze landsdienaren anno 2023 nog steeds niet op het werk zijn verschenen.

Er is additioneel een steekproef dossiercontrole gedaan bij 6 van de 25 landsdienaren. Hieruit zijn de volgende bevindingen waargenomen:

- Door het vele verzuim is een landsdienaar in 2018 naar de Geneeskundige Commissie verwezen voor een herkeuring. Bij navraag bij het hoofd PZ is gebleken dat betrokkene niet naar de herkeuring is geweest. In het dienstjaar 2021 is betrokkene afwezig volgens de presentielijsten. Doch is betrokkene benoemd in een besluit gedateerd 5 september 2022 te rekenen van 1 januari 2021 in de functie Adjunct Hoofdbrandwacht.
- Alle zes geselecteerden maken zich schuldig van herhaaldelijk verzuim en/of laat met verscheidene aanzeggingen tot verwerping van de leiding van Luchtvaartdienst.
- Door het Hoofd Luchtvaartdienst is in maart 2021 een verzoek tot salarisblokkering naar de Directeur van Transport gedaan ten name van een landsdienaar, die zich vanaf 16 september niet meer voor de dienst heeft aangemeld en ook geen bericht van verhindering heeft gestuurd. Volgens de accumulatiestaten heeft betrokkene voor het dienstjaar 2021 zijn salaris normaal ontvangen en met ingang van maart 2022 is betrokkene benoemd.

Voor een gedetailleerd onderzoek van Code 610 'Lonen en Salarissen', zijn op basis van de verkregen verevende bedragen van het ministerie, onderstaande subcodes gecontroleerd.

Tabel 2: Steekproef subcodes onder 610 'Lonen en salarissen' (Bedragen in SRD)

Subcode	Omschrijving	Totaalbedrag
610.01	Ambtelijke salaris	48.082.637,99
610.02	Vakantietoelage	2.906.917,40
610.03	Overwerk	565.977,83
610.13	Functionele toelagen	9.100.095,00
610.14	Persoonlijke toelagen	541.864,82
610.16	Gezinstoelage en Kinderbijslag	908.925,00
610.18	Inconvienten	295.242,09

Bron: Ministerie van TCT

In totaal zijn er 23 personeelsdossiers geselecteerd uit de presentielijst, om de berekening van de sub-codes onder 610 te toetsen, indien is voldaan aan de voorwaarden voor het verkrijgen van deze gelden. Personeelsdossiers van nieuwe medewerkers zijn niet aangemaakt.

II. Overwerk vergoeding

Er worden geen overwerkstaten opgeslagen in de personeelsdossiers. Van het Wnd. Hoofd PZ is begrepen dat door het groot aantal overwerkstaten deze elders worden opgeslagen. Hierdoor konden deze bewijsstukken niet worden overgelegd. Verder was de lijst onvolledig en bevatte ook medewerkers van de andere directoraten. Personeelsdossiers van nieuwe medewerkers zijn niet aangemaakt.

De controle van 10 landsdienaren is aan de hand van de accumulatie staten verricht, en daarbij zijn er geen onduidelijkheden geconstateerd.

III. Functionele toelagen

Onder functionele toelagen valt onder andere de Ondersteuningstoelage. Deze toelage van SRD 1.000 is te rekenen van juni 2021, maandelijks toegekend aan alle landsdienaren van het directoraat.

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

IV. Persoonlijke toelagen

Onder persoonlijke toelagen vallen de kleding- en persoonlijke toelage. Er zijn onvolledige overzichten ontvangen van het directoraat met medewerkers van andere directoraten. In totaal zijn deze toelagen van 8 landsdienaren gecontroleerd.

De bevindingen zijn als volgt:

- van de 5 medewerkers die kledingtoelage ontvangen, blijkt dat 1 medewerker (nog) geen dossier heeft en een andere medewerker valt onder het directoraat AAZ . Tevens is één uit de dienst en het dossier bevindt zich in het archief op OW.
- van de 3 medewerkers die persoonlijke toelage ontvangen, is 1 uit de dienst en het dossier bevindt zich in het archief op OW; één medewerker is van het directoraat AAZ en de derde medewerker ontvangt volgens de accumulatiestaat geen toelage.

V. Gezinstoelage & Kinderbijslag

In de personeelsdossiers van de landsdienaren is geen informatie aangetroffen met betrekking tot de gezinsgrootte. Hierdoor was de controle van de grootte van de toelage niet mogelijk. Met betrekking tot de controle van het ontvangen bedrag is de kinderbijslag (KB) aan de hand van een selectie van 2 personen; m.b.v. de accumulatiestatens is de verstrekking van de KB gecontroleerd.

Hierbij is gebleken dat één medewerker geen KB ontvangt.

VI. Inconviënten³¹

Het verantwoordbedrag komt niet overeen met het totaalbedrag dat de landsdienaren hebben ontvangen.

---

³¹ongerief

Code 612 – Gebruik van goederen en diensten

Deze code bestaat uit achttien (18) transacties voor het dienstjaar 2021, waarvan vier betrekking hebben op bestedingen uit de 'Petty Cash'. Alle 18 transacties zijn gecontroleerd.

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

18.3.3 Programma's

Van Titel III. 'Programma's' zijn de volgende kostensoorten gecontroleerd:

- Code 0958 Subsidie Nationaal Vervoer bedrijf Suriname (NVB)
- Code 0959 Subsidie Scheepvaart Maatschappij Suriname (SMS)
- Code 0977 Subsidie Bus- en Bootvergunninghouders
- Code 2002 ICAO Contributie
- Code 3403 Verbetering Vliegveiligheid
- Code 1712 COVID-19 Transport

Tabel 3: Aansluiting verevende bedragen van de Programma's BR en IFMIS (Bedragen in SRD)

Code	Omschrijving	I	II	III = I - II
		BR	IFMIS	Verschil
0958	Subsidie NVB	49.000.000,00	49.488.515,20	-488.515,20
0959	Subsidie SMS	3.850.000,00	3.850.038,92	-38,92
0977	Subsidie bus- en bootvergunninghouders	7.564.000,00	7.564.038,57	-38,57
2002	ICAO contributie	1.200.000,00	1.199.502,60	497,40
3403	Verbetering Vliegveiligheid	3.911.000,00	3.910.509,54	490,46
1712	COVID-19 Transport	4.858.000,00	4.857.706,42	293,58

COVID-19 Transport Bron: Ministerie van TCT

Uit de bovenstaande tabel zijn er verschillen geconstateerd.

Bevindingen:

- Met betrekking tot Code 0958 Subsidie NVB heeft het Hoofd van de afdeling BFZ verklaard dat zij een fout heeft gemaakt bij de afronding van het BR bedrag. In plaats van een afronding op een veelvoud van SRD duizend (SRD 1000) heeft zij het IFMIS-bedrag afgerond op een veelvoud van SRD 100.000. Het afgerond IFMIS-bedrag zou SRD 49.489.000 moeten zijn in plaats van SRD 49.000.000.
- Met betrekking tot Code 1712 zijn er tijdens de controle voor de bedragen op reënummers 7502 en 10049 geen offerten overgelegd. Hierdoor kon het auditteam het bedrag niet verifiëren.
- Voor de 'wieg tot graf'³² controlemethode is een transactie willekeurig geselecteerd uit de Code 3403. Het betreft in deze de aankoop van 10 zitmaaiers ten behoeve van de binnenlandse vliegvelden (afdeling Luchtvaartterreinen). Echter is er geen bewijs van overdracht overgelegd. Het

³² Hiebij wordt het proces gevolgd vanaf de aankoop (via een openbare aanbesteding) tot en met de levering van de goederen/diensten.

auditteam heeft wel een digitale lijst in Excel ontvangen omtrent de locatie waar de zitmaaiers zijn overhandigd /afgeleverd.

18.3.4 Middelenbegroting

Door het Ministerie van Financiën en Planning is het bedrag ad SRD 4.858.000 gestort voor het directoraat om projecten uit de Code 1712 'COVID-19 Transport Programma's', te financieren. Van de afdeling CBB heeft het ministerie/directoraat de opdracht gehad om voornoemd bedrag op de Middelenbegroting op te brengen. Dit bedrag is tijdens de controle van Code 1712 al geverifieerd.

Met betrekking tot Code 53016 'Opbrengst parastatalen' zijn er twee Excel files ontvangen betreffende bankoverzichten in SRD en USD inzake ontvangsten en betalingen. Verder heeft de afdeling BFZ verklaard geen ondersteunende documenten te kunnen overleggen, omdat het Ministerie van Financiën de beheerder c.q. procuratiehouder is van de bankrekeningen.

18.4 Conclusies

In dit onderzoek is nagegaan of de begrotingsrekening is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Tevens is onderzocht of bij het innen van ontvangsten en het doen van betalingen, de ter zake gelden voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag, in acht zijn genomen.

De Rekenkamer heeft de volgende conclusies kunnen trekken, namelijk:

- Vanwege een persoonlijke omissie is bij de afronding van kostensoort 0958 Subside NVB een onjuist bedrag opgenomen. Dit geeft echter een vertekend beeld met betrekking tot de besteding.
- Er is nog geen sprake van een volledige splitsing van het personeelsbestand bij TCT op de directoraten; dit, gelet op de onvolledige personeelsoverzichten.
- Ten aanzien van aanstellingen (indiensttredingen) volgt het ministerie de aangegeven instructies opgenomen in de Personeelwet 1985 (SB 1985 no.41) niet op.
- Gebrek aan ruimte zorgt ervoor dat het ministerie met betrekking tot personeelsdossiers geen nieuwe dossiers aanmaakt voor nieuw personeel, en zij vult de bestaande dossiers niet aan met recente besluiten, waardoor zij geen volledige dossiers kan overleggen voor controle.
- De directie van het directoraat Transport treft geen tuchtmaatregelen bij plichtsverzuim/onwettig verzuim. Dit is tegenstrijdig met de Personeelwet (S.B. 1985 no.41, artikel 61).
- De regels bij aanbesteding van projecten worden niet volledig gevolgd. Evenals de toezicht houdende taken van de Magazijn.

18.5 Aanbevelingen

Hieronder worden de aanbevelingen van de Rekenkamer van Suriname met betrekking tot de controle op BR 2021 van het directoraat Transport belicht:

- De afdelingen PZ, BFZ, DIV en Algemene Zaken (AZ) die taken moeten uitvoeren voor het hele ministerie met vier directoraten, waarvan elk een eigen begroting heeft, is niet functioneel voor de interne beheersingsmaatregelen van het ministerie. Dit punt is reeds aangehaald tijdens de BR controle van 2020³³. Voor het beter kunnen functioneren van de afdelingen moet het ministerie ernaar toe werken dat elk directoraat voorzien is van een eigen afdeling PZ, BFZ, AZ en DIV.
- De Rekenkamer beveelt het ministerie aan om eraan te werken, dat personeelsdossiers volledig zijn door alle relevante documenten hierin op te nemen.
- Het ministerie/directoraat moet erop toezien dat bij nieuwe indiensttredingen de instructies zoals aangegeven in de Personeelswet (S.B. 1985) strikt moeten worden nageleefd, en dient zij ook niet na te laten om bij plichtsverzuim, ongeacht om welke landsdienaar het gaat, dat er adequate tuchtmaatregelen worden genomen, krachtens de Personeelswet voornoemd.

---

³³ Zie Rekenkamer van Suriname website voor Algemeen Rapport Bevindingen BR 2020
<https://www.rekenkamer.sr/jaarverslag-2020>

19 Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme Directoraat Toerisme

19.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In de periode januari - maart 2023 is de Begrotingsrekening (BR) 2021 van het Directoraat Toerisme van het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (TCT), gecontroleerd (zie Bijlage I).

De Rekenkamer heeft gewerkt met de Slot der Rekening (Begrotingsrekening) van de uitgaven en ontvangsten over het dienstjaar 2021, behorende bij de goedgekeurde wet van 3 augustus 2021 (S.B. 2021 no. 103), houdende vaststelling van de 15^e afdeling van de Staatsbegroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2021 (Wet Staatsbegroting 2021), alsmede aan de daarbij behorende Memorie van Toelichting.

Als lid van de International Organization of Supreme Audit Institutions³⁴ (INTOSAI) voert de Rekenkamer haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAI). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de standaard ISSAI 2800 - Bijzondere overwegingen - welke inhoudt de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met steeds voor bijzondere doeleinden.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).
- Met referentie aan dezerzijds schrijven van 27 januari 2023 met het kenmerk SC/1116/va en briefno. 0061.23 is aan het directoraat gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het ministerie. Een schriftelijke reactie hierop is uitgebleven. Echter heeft het directoraat mondeling wel bevestigd dat de financiële bedragen van de BR 2021 in overeenstemming zijn met de financiële bedragen uit hun eigen financiële administratie.
- De controlewerkzaamheden zijn aan de hand van de werklijsten uitgevoerd.

---

³⁴ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van Rekenkamers wereldwijd, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

- De materialiteit die is vastgesteld op basis van de totale uitgaven, van de begrotingsrekening 2021 van het directoraat, voor het controleren van de geselecteerde posten.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de controle van de BR 2021 van het Directoraat Transport zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen en inkomsten van het Ministerie van TCT, met name het Directoraat Toerisme in het dienstjaar 2021.

Verloop van correspondentie en veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie met het directoraat weergegeven.

- Op 13 januari 2023 heeft de Voorzitter van de Rekenkamer, de controlebevestigingsbrief (2-voud) (briefno. 0027.23) verzonden middels een aanbiedingsbrief met kenmerk SC/1116/du en briefno. 0023.23, naar de Minister van TCT inzake de controle van de begrotingsrekening 2021.
- Vervolgens is er op 27 januari 2023 een aankondigingsbrief met het kenmerk SC/1116/va, briefno. 0061.23 verzonden naar het directoraat.
- Op 08 februari 2023 is de controlebevestiging ondertekend door de Directeur van Toerisme en geretourneerd aan de Rekenkamer.
- Het pre-auditgesprek met sleutelfunctionarissen van het Directoraat Toerisme heeft ook plaatsgevonden op 08 februari 2023. Hierbij waren aanwezig: de Directeur van het Directoraat Toerisme, de Beleidsadviseur en het Waarnemend Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ).
- Na het pre - auditgesprek zijn diverse documenten in februari - maart door de auditee, op gestuurd naar de Rekenkamer voor verdere analyse en controle aanpak.
- Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden in de periode 01 - 20 maart 2023, waarbij er met diverse afdelingshoofden en overige belanghebbende ambtenaren is gesproken.
- Op 30 maart 2023 heeft de exit-meeting plaatsgevonden met de Onderdirecteur Administratieve Diensten en het waarnemend Hoofd BFZ.

Naam

Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme, Directoraat Toerisme

Typologie

Het ministerie heeft als typologie Dienstverlening (overheid)

19.2 Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme nader bekeken

Het Ministerie van TCT is na te zijn ontmanteld, bij het aantreden van de huidige regering in juli 2020, wederom ingesteld als een ministerie. Dit is bepaald in het Staatsbesluit van 14 oktober 2020 (S.B. 2020 no. 191) houdende nadere wijziging van het Besluit Taakomschrijving Departementen 1991 (S.B. 1991 no. 58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2017 no. 22).

Het Ministerie van TCT is belast met de zorg voor:

- het transportwezen, waaronder het water-, lucht-, en wegtransport, alsmede het openbaar vervoer en het toezicht daarop;
- de faciliteiten ten behoeve van het water- en luchtverkeer, in het bijzonder met betrekking tot een veilige en efficiënte afhandeling van personen en goederen, het loodswezen, alsmede het beheer van alle havens;
- de afgifte van lucht- en zeebrieven;
- de communicatie;
- het toerisme.

Het ministerie bestaat sinds juli 2021 uit vier (4) directoraten, namelijk: het Directoraat Algemene en Administratieve Zaken (AAZ), het Directoraat Transport, het Directoraat Communicatie en het Directoraat Toerisme. Deze splitsing is vastgesteld in de resolutie van 12 november 2020 no. 25.651/20, houdende vaststelling van de Organisatie-structuur van het Ministerie van TCT (S.B. 2020 no. 198).

Het ministerie is thans gevestigd aan de mr. J. Lachmonstraat no. 167 in een huurpand, maar zal naar verluidt binnenkort weer moeten verhuizen.

19.2.1 Het Directoraat Toerisme

De directeur is vanaf februari 2021 verantwoordelijk voor het directoraat.

Hij wordt ondersteund door zijn staf, waaronder de Onderdirecteur Onderzoek & Ontwikkeling en de Onderdirecteur Marketing & Branding.

In het dienstjaar 2021 telde het directoraat 40 personeelsleden, onderverdeeld over de afdelingen Departementsleiding en Toerisme.

Verder maakt het Directoraat Toerisme, evenals met de andere directoraten, gebruik van de diensten van volgende afdelingen:

1. Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ).
2. Personeelszaken (PZ).
3. Documentatie en Informatie Verzorging (DIV).
4. Algemene Zaken.

Vermeldenswaard is dat bovengenoemde afdelingen (4) onder het Directoraat Algemene en Administratieve Zaken vallen.

Tijdens het onderzoek zijn gesprekken gevoerd en is informatie verzameld bij diverse afdelingen en sleutelfunctionarissen:

- De Onderdirecteur Administratieve Diensten (ODAD).
- Het Waarnemend Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken.
- De Sectiechef Personeelszaken.
- De Sectiechef Loonadministratie.

19.2.2 Afdeling Interne Controle

De afdeling Interne Controle (IC) van het Ministerie van TCT is sedert de wederinstelling niet volledig bemenst. De enige medewerker van de afdeling is al geruime tijd afwezig vanwege ziekte, en is door ruimtegebrek ter beschikking gesteld van de ODAD.

Op basis van het bovenstaande zijn er ook geen rapporten van de IC-afdeling over het dienstjaar 2021 opgemaakt.

19.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

19.3.1 Algemeen

Samenstelling begrotingsrekening

De Begrotingsrekening (BR) van het Ministerie van TCT, Directoraat Toerisme is opgemaakt conform de wettelijke instructies '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).

De Begrotingsrekening van het directoraat is opgebouwd uit:

TITEL I : Operationele Uitgaven.

TITEL II: Programma's.

TITEL III: Middelenbegroting.

De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele uitgaven, Programma's en Middelen sluiten aan met de geraamde bedragen in de begrotingsrekening 2021.

Er zijn geen verschillen geconstateerd.

Zoals eerder vermeld heeft het directoraat geen schriftelijke reactie gegeven over de aansluiting van de BR - bedragen met hun financiële administratie, welke helaas is uitgebleven. Het directoraat heeft tijdens het onderzoek mondeling wel bevestigd dat de financiële bedragen van de BR 2021 in overeenstemming zijn met de financiële bedragen uit hun eigen financiële administratie, namelijk de '*schaduwadministratie*'.³⁵

Het directoraat geeft aan dat zij genoodzaakt is deze schaduwadministratie toe te passen, omdat het IFMIS niet optimaal kon worden gebruikt, vanwege het feit dat het ministerie met ingang van juli 2021 verder werd opgesplitst. Deze opsplitsing was nog niet verwerkt in IFMIS. Want het Ministerie van TCT bestond bij aanvang van het dienstjaar 2021 nog uit slechts 2 directoraten, enwel: Directoraat Transport en Communicatie (TC) en het Directoraat Toerisme. Toen gold ook nog de goedgekeurde begroting van het dienstjaar 2020, omdat de ontwerpbegroting 2021 nog niet was goedgekeurd.

---

³⁵ De schaduwadministratie is een eigen administratie welke het ministerie/directoraat hanteert om haar financiële administratie bij te houden. Echter beschouwt de Rekenkamer deze administratie niet als officiële bron bij haar controlewerkzaamheden. Voor de Rekenkamer geldt nog steeds het IFMIS als officiële bron. Derhalve, heeft deze schaduwadministratie geen invloed op haar verklaring van bevindingen.

Volgens de materialiteit en de risicoanalyse zijn voor de controle van de BR 2021 de volgende posten geselecteerd:

- Operationele Uitgaven
  - 610: Lonen en Salarissen.
  - 611: Sociale premies.
  - 612: Gebruik van Goederen en Diensten.
  - 620: Inventaris.
- Programma's
  - 0962 : Stichting Suriname Hospitality and Tourism Training Center (SHTTC).
  - 3802 : Marketing en Branding.
  - 3803 : Stimulering lokaal toerisme.
  - 3805 : Toerisme evenementen.
  - 3806 : Toerisme Training en capaciteitsversterking.
  - 1713 : COVID-19 Toerisme.
- Middelenbegroting
  - 56001 : COVID-19 Noodfonds.

19.3.2 Operationele Uitgaven

Van Titel I. 'Operationele Uitgaven' zijn de kostensoorten: Code 610, 611, 612 en 620, gecontroleerd. Ter aansluiting van de BR-cijfers met Recapitulatiestaat (RECAP) van Centraal Bureau Mechanische Administratie (CEBUMA), IFMIS en de schaduwadministratie van het dierctoraat met betrekking tot de verevende bedragen, zijn er verschillen geconstateerd (zie Tabel 1).

Tabel 1: Aansluiting verevende bedragen BR, RECAP, IFMIS & Schuwadministratie

(Bedragen in SRD)

Code	I	II	III	IV	V = I - II	VI = I - IV
	BR	Schuw-administratie	RECAP CEBUMA	IFMIS	Vershil	Vershil
610	3.657.000,00	3.657.370,66	3.657.369,87	2.995.056,94	-370,66	661.943,06
611	271.000,00	270.650,13	270.650,13	215.922,83	349,87	55.077,17
612	341.000,00	341.139,78	nvt	266.137,73	-139,78	74.862,27
620	86.000,00	86.000,00	nvt	86.000,00	0,00	0,00

Bron: Directoraat Toerisme

In kolom V blijkt dat de verschillen van de aansluiting tussen de van BR-bedragen met de schaduw-administratie afrondingsverschillen betreffen.

In kolom VI zijn de verschillen van de aansluiting tussen de BR-bedragen en IFMIS vermeld.

Voor deze verschillen is de volgende verklaring gegeven, namelijk:

“niet alle maanden zijn ingevoerd in IFMIS wegens onderbezetting”.

Code 610 – Lonen en Salarissen en Code 611 – Sociale Premies

1. Personeelsdossiercontrole en presentie controle

Bij het controleren van de personeelsdossiers door middel van salarisverloop, is uit een selectie van twee landsdienaren, nagegaan of alle benodigde stukken voorkomen in hun persoonsdossiers. Vervolgens is gecontroleerd of het salaris juist is over drie (3) maanden: februari, juli en november 2021. Bij de controle van de presentie is gevraagd naar de presentielijsten van de afdeling Departementsleiding van het Directoraat Toerisme.

Foto: Archief TCT bij het Ministerie van OW

Bevindingen personeelsdossiers:

- De Personeelsdossiers worden opgeslagen op de afdeling Personeelszaken. Weliswaar is de ruimte te klein om alle personeelsdossiers van het ministerie op te bergen. Daarom zijn er nog een aantal dossiers achtergebleven in het archief van het Ministerie van Openbare Werken (zie fotomateriaal).
- Een andere tekortkoming is dat er voor nieuwe indiensttredingen geen dossiers zijn samengesteld. De dossiers die zijn opgeslagen in het archief van het Ministerie van Openbare Werken, zijn niet orderlijk noch beveiligd.
- De Personeelsdossiers zijn overzichtelijk ingedeeld en de persoonlijke documenten; zoals, sollicitatiebrieven, overplaatsingsbrieven en kopiediploma's, certificaten zijn aangetroffen; alsmede aanstellingsbeschikkingen. Opgemerkt moet worden dat deze dossiers toch niet up-to-date zijn.
- Het salarisverloop vertoont geen onregelmatigheden.

Bevindingen Presentiecontrole:

Van de afdeling Departementsleiding zijn de presentielijsten van de maanden juli en november 2021 opgevraagd. Vermeldenswaard is dat de afdeling PZ geen presentielijsten van de afdeling Departementsleiding van het Directoraat Toerisme heeft.

Voor een gedetailleerd onderzoek van Code 610 'Lonen en Salarissen', zijn op basis van de verkregen verevende bedragen van het directoraat, onderstaande subcodes gecontroleerd.

Tabel 2: Steekproef subcodes onder 610 'Lonen en salarissen' (Bedragen in SRD)

Subcode	Omschrijving	Totaal bedrag
610.01	Ambtelijke salaris	3.056.652,19
610.02	Vakantietoelage	196.413,54
610.04	Bonussen & Gratificatie	14.832,00
610.13	Functionele toelagen	201.000,00
610.14	Persoonlijke toelagen	35.321,00
610.16	Gezinstoelage en Kinderbijslag	8.600,00
610.21	Representatievergoeding	72.560,80
610.23	Vervoersvergoeding	62.500,00

Bron: Directoraat Toerisme

In totaal zijn 10 beschikbare personeelsdossiers doorgelicht om ondermeer de berekening te toetsen, indien is voldaan is aan de voorwaarden voor het verkrijgen van deze gelden.

II. Bonussen & gratificatie

Het bedrag verbonden aan de gratificatie is aan een landsdienaar toegekend. In het dienstjaar 2020 heeft deze landsdienaar 35 dienstjaren genoten. Zoals aangegeven in tabel 2 is de gratificatie in het dienstjaar 2021 uitbetaald. De landsdienaar is hierdoor benadeeld en de begroting over het dienstjaar 2021 is extra belast geworden.

III. Functionele toelagen

Onder functionele toelagen valt onder andere de ondersteuningstoelage. Deze toelage, te rekenen van juni 2021, bedraagt SRD 1.000, en wordt maandelijks toegekend aan alle landsdienaren van het Directoraat Toerisme. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

IV. Persoonlijke toelagen

Onder persoonlijke toelagen valt onder andere de overgangstoelage. De representatietoelage (20% van de bezoldiging) wordt omgezet in een overgangstoelage, wanneer een ambtenaar de functie niet meer bekleedt. Over het dienstjaar 2021 is aan twee landsdienaren een overgangstoelage toegekend. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

V. Gezinstoelage & Kinderbijslag

Kinderbijslag (KB) is over het dienstjaar 2021 aan vijf landsdienaren toegekend. In de persoonsdossiers van deze landsdienaren is er geen informatie aangetroffen met betrekking tot de gezinsgrootte (i.e. gezinsuittreksel). Hierdoor was de controle van de kinderbijslag niet mogelijk.

Het totaalbedrag is wel gecontroleerd met behulp van de accumulatie staten van de ontvangers.

Er zijn geen onrechtmatigheden aangetroffen.

VI. Representatievergoeding

De representatievergoeding wordt beschikbaar gesteld uit hoofde van de functies.

Volgens het ministerie ontvangen 4 personeelsleden deze representatietoelage.

Maar bij controle van het totaalbedrag is opgemerkt dat er 3 personeelsleden volgens de accumulatie staten, de toelage ontvangen. Er is een verschil van SRD 20.368,40.

Het is gebleken dat de 4^e medewerker pas in het dienstjaar 2022, vanaf mei 2022 een representatietoelage, ontvangt.

VII. Vervoersvergoeding

Evenals de representatievergoeding wordt de vervoersvergoeding ook beschikbaar gesteld uit hoofde van de functie. Doch, indien betrokkene in het genot is gesteld van een dienstauto, komt hij/ zij niet in aanmerking voor de vergoeding.

Bij de controle van het totaalbedrag is met behulp van de accumulatie staten gebleken dat er een verschil is van SRD 3.000. Van de opgegeven 5 medewerkers ontvangt één medewerker geen vervoersvergoeding. Deze medewerker kreeg te rekenen van mei 2022, de vervoerstoelage met terugwerkende kracht.

Code 612 – Gebruik van goederen en diensten

Deze code bestaat uit dertien (13) transacties voor het dienstjaar 2021.

Hiervan blijken twaalf (12) uitgaven te zijn uit de Contante middelen; de zgn. 'Petty cash', elk voor een bedrag ad SRD 25.000. De 13^e transactie betreft voorgeschoten gelden voor een dienstreis.

Alle dertien (13) transacties zijn gecontroleerd.

Bevindingen:

- Van de transacties ten laste van 'Petty cash' over de geselecteerde maanden juli en november 2021, zijn er geen afwijkingen geconstateerd.
- Bij een transactie betreft 'voorgeschoten gelden' ten behoeve van een dienstreis. Het 'voorschieten' is de reden dat er is afgeweken van de normale procedure, waarbij meestal eerst de documenten ten behoeve van reis- en verblijfskosten, via officiële kanalen, worden afgehandeld.

19.3.3 Programma's

Van Titel III. 'Programma's' zijn de volgende kostensoorten gecontroleerd:

- Code 0962 Stichting Suriname Hospitality and tourism Training Center (SHTTC)
- Code 3802 Marketing en Branding
- Code 3803 Stimulering lokaal toerisme
- Code 3805 Toerisme evenementen
- Code 3806 Toerisme training en capaciteitsversterking
- Code 1713 COVID-19 Toerisme

Tabel 3: Aansluiting verevende bedragen van Programma's BR en IFMIS (Bedragen in SRD)

Code	Omschrijving	I	II	III = I - II
		BR	IFMIS	Verschil
0962	Stichting Suriname Hospitality and Tourism Training Center (SHITC)	527.000,00	526.755,00	245,00
3802	Marketing en Branding	1.026.000,00	1.026.000,00	0,00
3803	Stimulering lokaal Toerisme	655.000,00	654.715,84	284,16
3805	Toerisme evenementen	48.000,00	48.000,00	0,00
3806	Toerisme training en capaciteitsversterking	43.000,00	42.797,50	202,50
1713	COVID-19 Toerisme	250.000,00	250.000,00	0,00

Bron: Directoraat Toerisme

Uit de bovenstaande tabel zijn er wel afrondingsverschillen geconstateerd.

Bevindingen:

- Bestelbonnen worden opgemaakt, nadat de activiteiten verstreken zijn. Hierdoor wordt niet de juiste transactievoets gebruikt, die per periode bekend wordt gemaakt door de Centrale Bank van Suriname (CBvS). Het bedrag op reënummer 10032 komt niet overeen met het bedrag in de offerte.
- In de aangetroffen missiven van diverse projecten, zijn de gunningen niet aangegeven. De reden hiervoor is dat de gunning pas op een later moment geschiedt. De regel is dat er eerst de wijze van gunning wordt gehouden en daarna wordt er goedkeuring gevraagd aan de Raad van Ministers.

19.3.4 Middelenbegroting

Door het Ministerie van Financiën en Planning is het bedrag van SRD 250.000 op de middelenbegroting gestort voor het Directoraat Toerisme om projecten uit de Code 1713 'COVID-19 Toerisme' Programma's te financieren. Van de afdeling Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) heeft het directoraat de opdracht gehad om voornoemd bedrag op de Middelenbegroting op te brengen.

Dit bedrag is tijdens de controle van Code 1713 al geverifieerd.

19.4 Conclusies

In dit onderzoek is nagegaan of de begrotingsrekening 2021 van het Directoraat Toerisme van het Ministerie van TCT is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Tevens wordt onderzocht of bij het innen van de ontvangsten en het doen van betalingen, de ter zake geldende voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag in acht zijn genomen.

De Rekenkamer heeft de volgende conclusies kunnen trekken, namelijk:

- De samenstelling van de begrotingsrekening is rechtmatig opgesteld volgens de ‘*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*’ van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111) gelet op ondermeer de layout, afronding op gehele van SRD 1.000, de lokale valuta en de bijbehorende toelichting.
- De handelingen rondom het archiveren van documenten van het ministerie vormt nog steeds een knelpunt. Het resultaat is dat dossiers voor nieuw personeel niet wordt aangemaakt en bestaande dossiers worden niet aangevuld met recente documenten, zoals beschikkingen.
- Ten aanzien van aanstellingen (indiensttredingen) volgt het ministerie de aangegeven instructies opgenomen in de Personeelwet 1985 (S.B. 1985 no. 41) niet op. Dit is tegenstrijdig met de Personeelwet (S.B. 1985 no. 41), artikel 12.
- Met betrekking tot de controle van de Lopende Uitgaven (Operationele Uitgaven) zijn de volgende conclusies te noemen:
  - De uitbetaling van een gratificatie in 2020 zorgde voor extra belasting op de begroting van het dienstjaar 2021.
  - Personeelsdossiers zijn niet volledig aangemaakt met alle relevante documenten die hierin dienen voor te komen.
  - Met betrekking tot de representatietoelage en vervoersvergoeding komen de opgegeven namen van het ministerie niet overeen met de accumulatie staten.
- Met betrekking tot controle van de Programma's, zijn de conclusies als volgt:
  - Bij de aanbestedingen worden niet de juiste procedures opgevolgd.
  - De procedures bij dienstreizen worden niet tijdig opgestart, waardoor de geldende Comptabele regels niet worden nageleefd.

19.5 Aanbevelingen

Hieronder worden de aanbevelingen van de Rekenkamer met betrekking tot de controle op BR 2021 van het Directoraat Toerisme belicht:

- De afdelingen PZ, BFZ, DIV en Algemene Zaken die taken moeten uitvoeren voor het gehele ministerie met vier directoraten, waarvan elk een eigen begroting heeft, is niet functioneel voor de interne beheersingsmaatregelen van het ministerie. Dit punt is reeds aangehaald tijdens de BR controle van 2020³⁶.
Voor het beter kunnen functioneren van de afdelingen moet het ministerie ernaar streven dat elk directoraat voorzien is van een eigen afdeling PZ, BFZ, AZ en DIV.
- De regelgeving in de Personeelwet met betrekking tot het aantrekken van personeel moet strikt opgevolgd worden.
- Voor de aanbestedingen moeten de juiste procedures gevolgd worden.

³⁶ Zie Rekenkamer van Suriname website voor voor Algemeen Rapport Bevindingen BR 2020 <https://www.rekenkamer.sr/jaarverslag-2020>

- De wijze van gunning bij projecten (Programma's) moet volgens de geldende comptabele richtlijnen geschieden. De Rekenkamer adviseert het Directoraat Toerisme om de relevante afdelingen van het Ministerie van Financiën en Planning ter assistentie tijdig te benaderen, hieromtrent.
- De Rekenkamer beveelt het directoraat (ministerie) om eraan te werken, dat personeelsdossiers volledig worden bijgewerkt door alle relevante documenten hierin op te nemen, alsook het aanmaken van de personeelsdossiers voor nieuwe medewerkers.
- De procedures bij dienstreizen moeten tijdig opgestart worden om zich zodoende te kunnen houden aan de geldende Comptabele regels.
- Bij wijzigingen of het vervallen van de offerten dienen nieuwe aangevraagd te worden.

20 Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme

Directoraat Communicatie

20.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin als bedoeld in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102).

In de periode januari - maart 2023 is bij het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (TCT), de Begrotingsrekening (BR) 2021 van het Directoraat Communicatie (zie Bijlage I), gecontroleerd.

De Rekenkamer heeft gewerkt met de Slot der Rekening (Begrotingsrekening) van de uitgaven en ontvangsten over het dienstjaar 2021, behorende bij de goedgekeurde wet van 3 augustus 2021 (S.B. 2021 No.103), houdende vaststelling van de 15^e afdeling van de Staatsbegroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2021 (Wet Staatsbegroting 2021), alsmede aan de daarbij behorende Memorie van Toelichting.

De Rekenkamer voert als lid van de International Organization of Supreme Audit Institutions³⁷ (INTOSAI) haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAI). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de standaard ISSAI 2800 – Bijzondere overwegingen – welke inhoudt de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met steeds voor bijzondere doeleinden.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).
- Met referte aan dezerzijds schrijven van 25 januari 2023 met het kenmerk SC/1116/du en briefno. 0026.23 is aan het ministerie gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het ministerie. Hierop is mondeling bevestigd door het Directoraat (zie paragraaf 2.1).
- De materialiteit die is vastgesteld op basis van de totale uitgaven, van de begrotingsrekening 2021 van het directoraat, voor het vaststellen van de te controleren posten.

---

³⁷ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van Rekenkamers wereldwijd, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

- De controlewerkzaamheden zijn aan de hand van de werklijsten uitgevoerd.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme, want het controlerapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen, conclusie en aanbevelingen van het onderzoek betreffende BR 2021 van het directoraat zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen van het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme, met name het Directoraat Communicatie in het dienstjaar 2021.

Verloop van correspondentie en veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie met het ministerie weergegeven.

- Op 13 januari 2023 heeft de Voorzitter van de Rekenkamer, de controlebevestigingsbrief (2-voud) (no. 0026.23) verzonden middels een aanbiedingsbrief met kenmerk SC/1116/du en briefno. 0023.23, naar de Minister van Transport, Communicatie en Toerisme inzake de controle van de begrotingsrekening 2021.
- Vervolgens is er 27 januari 2023 een aankondigingsbrief met het kenmerk SC/1116/va, briefno. 0060.23 verzonden naar de directeur.
- Op 01 februari 2023 is de controlebevestiging ondertekend door de directeur van Communicatie en geretourneerd aan de Rekenkamer.
- Het pre-auditgesprek is met de directeur van Communicatie gehouden op 08 februari 2023.
- Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden in de periode 01 – 20 maart 2023, waarbij er met diverse afdelingshoofden en betrokken ambtenaren is gesproken.
- Op 30 maart 2023 heeft de exit-meeting plaatsgevonden met de Onderdirecteur Administratieve Diensten en het Waarnemend hoofd BFZ.

Naam

Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (TCT), Directoraat Communicatie

Typologie

Het Ministerie van TCT heeft als typologie Dienstverlening (overheid)

20.2 Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (TCT) nader bekeken

Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (TCT) is na te zijn ontmanteld, bij het aantreden van de nieuwe regering in juli 2020, wederom ingesteld als een ministerie. Dit is bepaald in het Staatsbesluit van 14 oktober 2020 (S.B. 2020 no. 191) houdende nadere wijziging van het Besluit Taakomschrijving Departementen 1991 (S.B. 1991 no. 58, zoals gewijzigd bij S.B. 2017 no. 22 en laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2020 no. 141).

Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme is belast met de zorg voor:

- het transportwezen, waaronder het water-, lucht-, en wegtransport, alsmede het openbaar vervoer en het toezicht daarop;
- de faciliteiten ten behoeve van het water- en luchtverkeer, in het bijzonder met betrekking tot een veilige en efficiënte afhandeling van personen en goederen, het loodswezen, alsmede het beheer van alle havens;
- de afgifte van lucht- en zeebrieven;
- de communicatie;
- het toerisme.

Het ministerie heeft sinds juli 2021 vier (4) directoraten, te weten:

1. het Directoraat Algemene en Administratieve Zaken,
2. het Directoraat Transport,
3. het Directoraat Communicatie, en
4. het Directoraat Toerisme.

Deze splitsing is vastgesteld in de resolutie van 12 november 2020 no 25.651/20, houdende vaststelling van de Organisatiestructuur van het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (S.B. 2020 no. 198).

Het ministerie is gevestigd aan de mr. J. Lachmonstraat no.132 in een huurpand, maar zal naar verluidt binnenkort weer moeten verhuizen.

20.2.1 Het Directoraat Communicatie

Vanaf juli 2021 is het Directoraat Communicatie losgekoppeld van het Directoraat Transport Communicatie (TC). En sindsdien heeft dit directoraat zoals gebruikelijk haar eigen uitgaven, zoals vermeld in de begrotingsrekening 2021.

De directeur, mevrouw drs. C. Abiamfo-Menig, is verantwoordelijk voor het directoraat, en zij wordt vooralsnog ondersteund door haar secretariaat.

In 2021 bestond het directoraat maar uit 4-personeelsleden die allen behoren tot de afdeling Departementsleiding. Verder maakt het Directoraat Communicatie, evenals de overige directoraten van TCT gebruik van de volgende afdelingen:

1. Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ).
2. Personeelszaken (PZ).
3. Documentatie en Informatie Verzorging (DIV).
4. Algemene Zaken.

Vermeldenswaard is dat vorengenoemde afdelingen onder het Directoraat Algemene en Administratieve zaken vallen.

Tijdens het onderzoek zijn gesprekken gevoerd en is informatie verzameld bij diverse afdelingen en sleutelfunctionarissen:

- De Onderdirecteur Administratieve Diensten (ODAD).
- Het Waarnemend. Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken.
- De Sectiechef Personeelszaken.
- De Sectiechef Loonadministratie.

20.2.2 Afdeling Interne Controle

De afdeling Interne Controle (IC) van het Ministerie van TCT heeft sedert de wede instelling geen volledige bemensing. De enige medewerker van de IC-afdeling is al geruime tijd vanwege ziekte en door ruimtegebrek ter beschikking gesteld van de ODAD.

Op basis van het bovenstaande zijn er ook geen rapporten van de IC-afdeling over het dienstjaar 2021 opgemaakt.

20.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

20.3.1 Algemeen

Samenstelling begrotingsrekening

De Begrotingsrekening (BR) van het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme, Directoraat Communicatie is opgemaakt conform de wettelijke instructies '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).

De Begrotingsrekening van het Directoraat Communicatie is opgebouwd uit:

TITEL I : Operationele Uitgaven.

TITEL II: Programma's.

De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele uitgaven en Programma's sluiten aan met de geraamde bedragen in de begrotingsrekening 2021.

Er zijn geen verschillen geconstateerd.

Aan het directoraat is middels een aankondigingsbrief met het kenmerk SC/1116/va, briefno. 0060.23, een schriftelijke reactie gevraagd over de aansluiting van de BR - bedragen met hun financiële administratie, welke helaas is uitgebleven. Echter heeft het directoraat mondeling wel bevestigd dat de financiële bedragen van de BR 2021 in overeenstemming zijn met de financiële bedragen uit hun eigen financiële administratie, namelijk de 'schaduwadministratie'.³⁸

Voor de controle van de BR 2021 zijn volgens de materialiteit de volgende posten geselecteerd:

Inzake Operationele Uitgaven:

Code 610 : Lonen en Salarissen.

Code 611 : Sociale premies.

Code 612 : Gebruik van Goederen en Diensten.

20.3.2 Operationele Uitgaven

Van Titel I. 'Operationele Uitgaven' zijn de kostensoorten/Codes: 610, 611 en 612, gecontroleerd.

Ter aansluiting van de BR-cijfers met Recapitulatiestaat (RECAP) van Centraal Bureau Mechanische Administratie (CEBUMA), IFMIS en de schaduwadministratie van het ministerie met betrekking tot de verevende bedragen, zijn er verschillen geconstateerd (zie Tabel 1).

Tabel 1: Aansluiting verevende bedragen BR, RECAP, IFMIS & Schaduwadministratie

(Bedragen in SRD)

Code	I	II	III	IV	V = I - II	VI = I - IV
	BR	Schaduw- administratie	RECAP CEBUMA	IFMIS	Verschil	Verschil
610	344.000,00	343.564,77	299.564,76	342.729,76	435,23	1.270,24
611	32.000,00	32.446,17	32.446,17	32.446,17	-446,17	-446,17
612	50.000,00	25.000,00	nvt	24.999,22	25.000,00	25.000,78

Bron: Directoraat Communicatie

De bedragen vallen onder de kolommen I – IV betreffen cijfers vanaf juli 2021 (2^e halfjaar 2021).

In kolom V blijkt dat de verschillen van Code 610 en 611 van de aansluiting van de BR-bedragen met de schaduwadministratie afrondingsverschillen betreffen.

Code 612 'Levering van Goederen en diensten' betreft een verschil van SRD 25.000,00.

³⁸ De schaduwadministratie is een eigen administratie welke het ministerie/directoraat hanteert om haar financiële administratie bij te houden. Echter beschouwt de Rekenkamer deze administratie niet als officiële bron bij haar controlewerkzaamheden. Voor de Rekenkamer geldt nog steeds het IFMIS als officiële bron. Derhalve, heeft deze schaduwadministratie geen invloed op haar verklaring van bevindingen!

Verklaring directoraat:

“Petty cash van SRD 25.000 (contante middelen) over de maand juli van het Directoraat Transport is per abuis meegenomen.”

In kolom VI zijn de verschillen van de aansluiting tussen de BR-bedragen en IFMIS voor Code 610 vermeld. Het bedrag SRD 1.270,24.

Verklaring directoraat:

“Niet alle maanden zijn ingevoerd in IFMIS, vanwege de onderbezetting”.

Foto: archiefruimte TCT (Ministerie Openbare Werken)

Code 610 – Lonen en Salarissen en Code 611 – Sociale Premies

1. Personeelsdossier controle en presentiecontrole

Bij het controleren van de personeelsdossiers door middel van salarisverloop, is uit een selectie van twee landsdienaren, nagegaan of alle benodigde stukken voorkomen in hun dossiers.

Vervolgens is gecontroleerd of het salaris juist is over de maanden: juli en november 2021.

Bij de controle van de presentie is voor de verbandscontrole ook gevraagd naar de presentielijsten van de maanden juli en november van de afdeling Departementsleiding van het Directoraat Communicatie.

Bevindingen personeelsdossiers:

- De Personeelsdossiers worden opgeslagen op de afdeling Personeelszaken. Weliswaar is de ruimte te klein om alle personeelsdossiers van het ministerie op te bergen. Na de verhuizing van het toenmalig Directoraat Transport Communicatie (TC)³⁹ uit het pand van het Ministerie van Openbare Werken, zijn een aantal dossiers achtergebleven in het archief van voornoemd ministerie. De dossiers die nog worden opgeslagen in het archief van het Ministerie van Openbare Werken zijn niet ordelijk, noch beveiligd.
- De indiensttredingen van het Directoraat Communicatie van het dienstjaar 2021 zijn niet apart in kaart gebracht, want bij TCT worden ze niet per directoraat opgeslagen. Tijdens de controle is ook gebleken dat nieuwe personeelsleden geen dossiers hebben, omdat er geen opslagplaats is, aldus de afdeling PZ.
- Verder beschikt het ministerie, behalve een kopie ID-kaart, niet over alle benodigde documenten om een personeelsdossier aan te maken.
- De dossiers van de uitdiensttredingen van het dienstjaar 2021 van het Directoraat Communicatie zijn ook nog opgeslagen in het archief van het Ministerie van Openbare Werken.
- De aangetroffen personeelsdossiers van het personeel zijn wel overzichtelijk ingedeeld en bevatten persoonlijke data; zoals, aanstellingsbeschikkingen, sollicitatie- en overplaatsingsbrieven en kopie diploma's en - certificaten. Opgemerkt moet worden dat deze dossiers niet 'up-to-date' zijn.

³⁹ Sinds 21 juli is dit directoraat TC opgesplitst in het Directoraat Transport en Directoraat Communicatie.

Bevindingen Presentie controle:

- De afdeling PZ heeft alleen de presentielijsten van de maand november kunnen overleggen. De presentielijsten van de maand juli 2021 zijn nog opgeslagen in de archiefruimte van het Ministerie van Openbare Werken.

Voor een gedetailleerd onderzoek van Code 610 'Lonen en Salarissen' zijn op basis van de verkregen verevende bedragen van het directoraat, onderstaande subcodes gecontroleerd.

Tabel 2: Steekproef subcodes onder 610 'Lonen en salarissen' (Bedragen in SRD)

Subcode	Omschrijving	Totaal bedrag
610.01	Ambtelijke salaris	238.690,00
610.02	Vakantietoelage	36.653,76
610.13	Functionele toelagen	20.000,00
610.14	Persoonlijke toelagen	5.030,00
610.16	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	8.600,00
610.21	Representatievergoeding	17.841,00
610.23	Vervoersvergoeding	16.500,00

Bron: Directoraat Communicatie

In totaal zijn de beschikbare personeelsdossiers doorgelicht om ondermeer de berekening te toetsen, als voldaan is aan voorwaarden voor het verkrijgen van deze gelden.

II. Functionele toelagen

Voor de landsdienaren van het Directoraat Communicatie wordt onder deze subpost de Ondersteuningstoelage toegekend. Vanaf augustus is een maandelijks bedrag van SRD 1.000,00 toegekend aan elke landsdienaar. Er zijn geen onrechtmatigheden aangetroffen.

III. Persoonlijke toelagen

Onder Persoonlijke toelage is het bedrag SRD 5.030,00 verantwoord. Hieronder vallen de Overgangs- en Telefoontoelage. Het verantwoord bedrag komt overeen met de accumulatie staat.

IV. Gezinstoelagen en Kinderbijslag

Het verantwoord bedrag SRD 8.600,00 in de BR komt overeen met de accumulatiestaat. Maar wat de grootte van de toelage betreft, kon deze niet getoetst worden. In de personeelsdossiers is geen documentatie aangetroffen om het toegekend bedrag per landsdienaar te toetsen op rechtmatigheid.

V. Representatievergoeding

De Representatievergoeding wordt uitgekeerd uithoofde van de functies. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd in de berekening.

VI. Vervoersvergoeding

Evenals bij de representatievergoeding wordt de vervoerstoelage ook beschikbaar gesteld uithoofde van de functie. Doch, indien een medewerker in het genot is gesteld van een dienstauto, komt hij/zij niet in aanmerking voor deze vergoeding. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

Code 612 – Gebruik van goederen en diensten

Hierbij betreft het de controle van een transactie over de maand juli voor het dienstjaar 2021, enwel de contante middelen, de zogenaamde 'Petty cash' voor een bedrag ad SRD 25.000,00.

Bevinding:

Deze kosten zijn gecontroleerd en betreffen uitgaven ten laste van het Directoraat Communicatie.

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

20.4 Conclusies

In dit onderzoek is nagegaan of de Begrotingsrekening 2021 van het Directoraat Communicatie is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften.

Tevens is onderzocht of bij het innen van ontvangsten en het doen van betalingen de terzake geldende voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag, in acht zijn genomen.

De Rekenkamer heeft de volgende conclusies kunnen trekken, namelijk:

- De samenstelling van de begrotingsrekening 2021 is rechtmatig opgesteld conform de '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111), gelet op ondermeer de lay-out, afronding op gehelen van SRD 1.000,00 (de lokale valuta) en bijbehorende toelichting. Mondeling is bevestigd dat de geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele Uitgaven, Programma's en Middelen sluiten aan met de geraamde bedragen in de begrotingsrekening 2021.
- De personeelsdossiers zijn onvolledig, want er vindt geen adequate en complete archivering plaats. Hierdoor treedt er stagnatie op bij naslagwerk, zoals bij het updaten van dossiers. Dit leidt ook tot stagnatie bij de controlewerkzaamheden, als gevolg van het ontbreken van kopieën van o.a. de kinderbijslagformulieren in het dossier.
- Het directoraat kan voor naslagwerk, de informatie van 2021 niet terugzoeken in het CEBUMA-systeem.
- De Rekenkamer concludeert dat de splitsing van de directoraten Transport Communicatie (TC) in 2021 niet feilloos is verlopen. Enkele uitgaven gedaan door het Directoraat Communicatie zijn opgebracht bij de andere directoraten. Dit is te wijten aan het feit dat het Ministerie van TCT slechts over één afdeling Personeelszaken en één afdeling Begrotings- en Financiële Zaken beschikt.

20.5 Aanbevelingen

Hieronder worden de aanbevelingen van de Rekenkamer van Suriname met betrekking tot de controle op BR 2021 van het Directoraat Communicatie belicht:

- Zoals eerder is aangegeven beschikt het Ministerie van TCT, dat uit vier directoraten bestaat, over één afdeling Personeelszaken, één afdeling Begrotings- en Financiële Zaken, één afdeling Documentatie Informatie Verzorging (DIV) en één afdeling Algemene Zaken, die de dienstverlening bieden aan het gehele ministerie. Dit, terwijl elk directoraat over een eigen begroting beschikt. Daarom, is deze constructie/structuur niet functioneel voor zowel de uitvoeringscapaciteit van de directoraten als de effectiviteit van de beheersingsmaatregelen van het ministerie. Deze aanbeveling heeft de Rekenkamer reeds gedaan tijdens haar controle van de BR 2020 van het Ministerie van TCT.⁴⁰
- Het ministerie wordt aanbevolen alsnog een gedegen plan te maken volgens de regels van het Archiefwezen, met betrekking tot het bewaren van documentatie.
- De Rekenkamer beveelt het ministerie ook eraan te werken dat personeelsdossiers juist en volledig zijn, door alle relevante documenten hierin op te nemen.
- Met betrekking tot Kinderbijslag, wordt geadviseerd een kopie te maken van het ingevuld formulier, en voor naslagwerk deze te plaatsen in het desbetreffende persoonsdossier.

---

⁴⁰ Zie Rekenkamer van Suriname website voor Algemeen Rapport Bevindingen BR 2020
<https://www.rekenkamer.sr/jaarverslag-2020>

21 Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer

Directoraat Algemeenbeheer

21.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin. Deze taak is vastgelegd in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (G.B. 2019 no. 102).

In dat kader is in de periode januari tot en met maart 2023, een aanvang gemaakt met de controle van de Begrotingsrekening (BR) van het dienstjaar 2021 van het Directoraat Algemeen Beheer (AB) (zie Bijlage I), welke valt onder het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer (GBB).

De Rekenkamer heeft gewerkt met de Slot der Rekening (Begrotingsrekening) van de uitgaven en ontvangsten over het dienstjaar 2021, behorende bij de goedgekeurde Wet Staatsbegroting 2021 van 3 augustus 2021 (S.B. 2021 no. 103), houdende vaststelling van de 16^e afdeling van de Staatsbegroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2021 (Wet Staatsbegroting 2021), alsmede aan de daarbij behorende Memorie van Toelichting.

De Rekenkamer voert als lid van de International Organization of Supreme Audit Institution⁴¹ (INTOSAI) haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de standaard ISSAI 2800 – Bijzondere overwegingen - welke inhoudt de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).
- Met referentie aan dezerzijds schrijven van 25 januari 2023 met het kenmerk GS/1119/va en briefno. 0052.23 is aan het ministerie gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het ministerie. De bevestiging is mondeling doorgegeven door het directoraat (zie paragraaf 2.1).

---

⁴¹ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van rekenkamers wereldwijd, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

- De uitvoering van de controle is conform de interne instructies controle BR 2021 geschiedt
- De controlewerkzaamheden zijn aan de hand van de werklijsten uitgevoerd.
- De materialiteit die is vastgesteld op basis van de totale uitgaven, van de begrotingsrekening 2021 van het directoraat, voor het vaststellen van de te controleren posten.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van GBB want het controlerapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van het onderzoek inzake BR 2021 van het directoraat zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen van het Ministerie van GBB, met name het Directoraat AB in het dienstjaar 2021.

Verloop van correspondentie en/of veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie weergegeven met de auditee:

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie weergegeven met de auditee:

- Op 13 januari 2023 is de controlebevestigingsbrief (in 2-voud) met kenmerk SC/1119/du briefno. 0022.23 vergezeld van een aanbiedingsbrief ook met het kenmerk SC/1119/du, briefno. 0022.23, ondertekend door de voorzitter van de Rekenkamer, naar de minister van GBB verzonden betreffende de controle van de BR 2018 van AB.
- Op 18 januari 2023 is de controlebevestigingsbrief ondertekend door de directeur van AB geretourneerd aan de Rekenkamer.
- Hierna is er een aankondigingsbrief, gedateerd 25 januari 2023, met het kenmerk GS/1119/va, briefno. 0052.23 verzonden naar het directoraat betreffende afspraken en het nagaan of de BR-cijfers overeenkomen met de Financiële Administratie van het directoraat.
- Vervolgens heeft op 06 februari 2023 een pre-auditgesprek plaatsgevonden, met diverse sleutelpersonen met name: de Onderdirecteur Administratieve diensten (ODAD), Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ), Hoofd Personeelszaken (PZ), medewerker Begrotings- en Financiële Zaken, medewerker Interne Controle (IC) en een beleidsadviseur van het ministerie.
- Na het pre-auditgesprek zijn diverse documenten in februari tot - maart 2023 door de auditee, opgestuurd naar de Rekenkamer voor verdere analyse en controle aanpak.
- Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden in de periode 06 tot en met 17 maart 2023.

- De exit meeting heeft plaatsgevonden op 28 maart 2023 met name: de Onderdirecteur Financieel beheer (ODFB), Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ), Hoofd Personeelszaken (PZ, Hoofd Interne Controle), medewerker Begrotings- en Financiële Zaken.

Naam

Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer (GBB), Directoraat Algemeen Beheer

Typologie

Het Ministerie van GBB heeft als typologie Dienstverlening (overheid).

21.2 Het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer nader bekeken

Het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer is een dienstverlenende organisatie welke valt onder de publieke (overheid) sector.

Het Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer (ROGB) heeft bij het aantreden van de huidige regering in juli 2020, een naamswijziging ondergaan. Thans is de benaming het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer (GBB), dat is ingesteld bij Presidentieel Besluit van 16 juli 2020 no. 14/2020 (S.B. 2020 no. 141), houdende aanpassing instelling Departementen van Algemeen Bestuur (S.B. 2020 no. 141).

Vervolgens is er een nieuwe organisatiestructuur geïmplementeerd, welke is vastgelegd in de resolutie van 10 september 2020 no. 24.930/20, houdende instelling van de Directoraten Grondbeleid en Bosbeheer en Algemeen Beheer en vaststelling organisatiestructuur op het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer (S.B. 2020 no. 174).

Taakstelling van het Ministerie van Grondbeleid- en Bosbeheer

Het Ministerie van GBB moet zorgdragen voor:

- De topografie, de cartografie, de geodesie, het bodemonderzoek en de bodemkartering.
- De bodembestemming, waar nodig in interdepartementaal verband.
- Een richtige gronduitgifte, het een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries, waar nodig in interdepartementaal verband.
- Het kadaster en de openbare registers ten hypotheekkantoor.
- De controle op het rechtmatig en doelmatig gebruik van toegewezen gronden, waar nodig in interdepartementaal verband.
- De controle op de naleving van regels en voorschriften met betrekking tot de geodesie.
- De inventarisatie, exploratie, optimale exploitatie en het beheer van de hulpbron, de flora en fauna.
- Een verantwoord natuurbeheer en natuurbescherming.
- Controle op de naleving van regels en voorschriften met betrekking tot de productie van hout en houtproducten, de flora en fauna.

De voormalige minister van het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer, mevrouw Diana Pokie, werd op 03 augustus 2021 vervangen door de minister, mevrouw Dinotha Vorstwijk.

De aanzittende dienstleiding wordt gevormd door de onderstaande personen:

- Fungerend Directeur Algemeen Beheer mevrouw. M. Vitolie
- Directeur Grondbeleid en Bosbeheer mevrouw M. Vitolie
- Onderdirecteur Administratieve Diensten mevrouw M. Ramdas-Post Bsc.
- Onderdirecteur Bosbeheer de heer R. Cairo Msc.
- Onderdirecteur Grondbeleid mevrouw L. Koedemoesoe LLM.
- Onderdirecteur Financieel Beheer mevrouw M. Finkie
- Hoofd Personeelszaken mevrouw S. Vrede
- Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken mevrouw drs. A. Somodiwongso
- Hoofd Interne Controle de heer H. Towirjo BSc.

Hieronder wordt een algemene informatie opgenomen met betrekking tot de afdeling Interne Controle (IC), omdat de betrokkenheid van deze afdeling van eminent belang is ten aanzien van de taakuitvoering van het gehele ministerie.

Afdeling Interne Controle (IC)

De IC-afdeling van het Ministerie van GBB verricht controle op een efficiënt en effectief beheer en besteding van de financiële- en materiële middelen van het ministerie. Ook de personele administratie wordt door de IC-afdeling gecontroleerd. Verder behoort de controle op de uitvoering van de gestelde beleidsdoelen en zorggebieden van het ministerie ook tot een taakstelling van IC-afdeling.

De IC-afdeling is sedert het dienstjaar 2018 actief en telt thans 9 personen.

In 2021 heeft IC diverse controlewerkzaamheden uitgevoerd op verschillende afdelingen van het ministerie, waaronder controle op de presentie, de bestedingen van de contante middelen (Petty Cash) ad SRD 50.000, op het beheer van kasgelden en overige werkopdrachten verkregen van de minister; zoals, rapportages van onderzoekingen, overdrachten van goederen, protocol van overdracht en ontvangst, herinventarisatie wapens, etc.

De Rekenkamer heeft geen gebruik gemaakt van de bevindingen van de IC-afdeling.

21.2.1 Het Directoraat Algemeen Beheer nader bekeken

Refererend naar paragraaf 1.1, is het Directoraat Algemeen Beheer (AB), middels S.B. 2020 no. 174 bij resolutie van 10 september 2020 no. 24.930/20, geïnstalleerd.

Het Directoraat AB heeft ten doel om de efficiency binnen het Ministerie van GBB te bevorderen.

Het Directoraat AB heeft als belangrijke taak de financiële stromen c.q. begrotingen van het ministerie beter te beheren en ook de transitie van Personeelszaken naar HRM te bewerkstelligen. De afdeling Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ) zal hierdoor afgescheiden worden van het Onderdirectoraat

Administratieve Diensten en ondergebracht worden bij het nieuwe Onderdirectoraat Financieel Beheer⁴².

Het Directoraat AB wordt geleid door een directeur, die leiding geeft aan het Onderdirectoraat Financieel Beheer en het Onderdirectoraat Administratieve Diensten. Tevens vallen onder de directeur de afdelingen: Secretariaat en Documentatie Informatie Voorziening.

Onder het Onderdirectoraat Financieel Beheer ressorteren de volgende afdelingen:
Secretariaat, Begrotings- en Financiële Zaken.

Onder het Onderdirectoraat Administratieve Diensten ressorteren de volgende afdelingen:
Secretariaat, Personeelszaken, Algemene Zaken en Informatie Communicatie Technologie.

21.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

21.3.1 Algemeen

Samenstelling begrotingsrekening

De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat AB is opgemaakt conform de wettelijke instructies *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).

De begroting/begrotingsrekening van het Directoraat AB over het dienstjaar 2021 is slechts opgebouwd uit Titel I Operationele Uitgaven, bestaande uit de lopende- en kapitaal uitgaven. De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele uitgaven sluiten aan met de geraamde bedragen in de BR 2021.

Er zijn geen verschillen geconstateerd.

Aan het directoraat is middels de aankondigingsbrief, gedateerd 25 januari 2023, met het kenmerk GS/1119/va, briefno. 0052.23, een schriftelijke reactie gevraagd over de aansluiting van de BR-bedragen met hun financiële administratie, welke helaas is uitgebleven. Echter heeft het directoraat mondeling wel bevestigd dat de financiële bedragen van de BR 2021 in overeenstemming zijn met de financiële bedragen uit hun eigen financiële administratie, namelijk de *'schaduwadministratie'*.⁴³

Het directoraat is genoodzaakt deze toe te passen, omdat het IFMIS niet optimaal gebruikt kon worden, vanwege de-activering die regelmatig plaatsvond, waardoor er geen toegang was in het systeem. Ook de stagnatie die optrad bij het uploaden van het systeem heeft een rol gespeeld, waarbij er pas achteraf data in het IFMIS kon worden verwerkt.

---

⁴² Wet Staatsbegroting 2021 van 3 augustus 2021 (S.B. 2021 no. 103)

⁴³ De schaduwadministratie is een eigen administratie welke het ministerie/directoraat hanteert om haar financiële administratie bij te houden. Echter beschouwt de Rekenkamer deze administratie niet als officiële bron bij haar controlewerkzaamheden. Voor de Rekenkamer geldt nog steeds het IFMIS als officiële bron. Derhalve, heeft deze schaduwadministratie geen invloed op haar verklaring van bevindingen.

Het Directoraat AB beschikt niet over beschreven werkprocessen. Er wordt gewerkt volgens wet- en regelgeving, interne instructies, informele werkprocedures, en op basis van routinewerkzaamheden vanwege jarenlange werkervaring. Het risico hiervan is dat er bewust en onbewust fouten gemaakt kunnen worden.

21.3.2 Operationele Uitgaven

Voor de controle van de Begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 zijn volgens de materialiteit, de volgende posten geselecteerd van Titel I 'Operationele Uitgaven':

- 610: Lonen en Salarissen.
- 611: Sociale Premies.
- 612: Gebruik van Goederen en Diensten.
- 621: Transportmiddelen.

Code 610 - Lonen en salarissen en Code 611 - Sociale Premies

Ter aansluiting van de BR cijfers met de cijfers uit de schaduwadministratie of uit IFMIS met betrekking tot de *verevende bedragen*, zijn er slechts afrondingsverschillen (gehele getallen) geconstateerd.

Ter aansluiting van de BR cijfers met RECAP-cijfers van CEBUMA zijn er wel afwijkingen geconstateerd (zie Tabel 1).

Tabel 1: Verevende bedragen Code 610 en 611

Code	(I)	(II)	(III)	(IV)= (I)-(III)
	BR	Schaduwadministratie/ IFMIS	Recapitulatiestaat CEBUMA	Verschil
610	18.255.000,00	18.255.269,67	17.953.503,05	301.496,95
611	1.464.000,00	1.463.731,91	1.423.063,86	40.936,14

Bron: Directoraat AB

Verklaring van het Directoraat over de verschillen m.b.t. Code 610 en 611 dienstjaar 2021:

Per resolutie van 10 september 2020 no 24.930/20 is het Ministerie van GBB met ingang van 01 augustus 2020 onderverdeeld in 2 directoraten namelijk:

1. Het Directoraat Algemeen Beheer (AB).
2. Het Directoraat Grondbeleid en Bosbeheer (GBB).

De implementatie van deze twee directoraten op de begroting heeft plaatsgevonden, ná de goedkeuring van de begroting 2021. De ontwerpbegroting over het dienstjaar 2021 is op 25 juni 2021 goedgekeurd. Vóór de goedkeuring, zijn de transacties over *januari - juni 2021* van het totale ministerie, na overleg met het Ministerie van Financiën en Planning (afdeling Thesaurie Inspectie), ten laste gebracht van één directoraat, namelijk het Directoraat AB. Dit heeft ertoe geleid dat de begroting van AB in juni 2021

reeds uitgeput was. De transacties over de periode juli t/m december 2021 zijn ten laste van het directoraat GBB gebracht. De BR cijfers op Code 610 en 611 verschillen hierdoor met de recapitulatiestaat van CEBUMA.

Van de Code 610 is steekproefsgewijs van 6 subcodes, totaal 20 transacties gecontroleerd, te weten: gratificatie, overwerk, toelagen en vacatiegelden. Tevens zijn ook de personeelsaangelegenheden betreffende personeelsdossiers, het salarisverloop, de indiensttreding en uitdiensttreding, beoordeeld.

Bevindingen inzake Personeelsdossier, salarisverloop, indienst- en uitdiensttreding en presentie

I. Personeelsdossiers

- Bij controle van de 20 geselecteerde personeelsdossiers zijn overzichtelijk ingedeeld en alle onderliggende stukken zijn aangetroffen, zoals kopieën diploma's, certificaten, beschikkingen over de aanstelling, benoeming, plichtsverzuim, overwerk en toelagen, etc.
- Het ministerie moet nog verder werken aan het doorvoeren van de scheiding tussen de 2 directoraten AB en GBB. Er wordt nu niet overzichtelijk genoeg aangeduid, onder welk directoraat zo een personeelsdossier valt. Dit komt omdat het ministerie voorheen één personeelsbestand had, maar nu moet men dit onderscheid nog maken.

II. Salarisverloop

- Met betrekking tot vergelijking van de salarissen tussen 2 maanden zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd. De juiste inschaling, berekening en het juiste nettobedrag is vermeld op de verzamelloonstaat en accumulatiestaten, welke overeenstemt met de info uit de dossiers.

III. Indiensttreding

- Bij controle van de 5 geselecteerde dossiers betreffende indiensttreding zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.
- Ook blijkt dat in tegenstelling tot voorgaande BR controles, het ministerie nu verbetering heeft gebracht om hun dossiervorming zo overzichtelijk mogelijk te ordenen, waardoor er tijdens het veldonderzoek zo min mogelijk obstakels zijn ondervonden.

IV. Uitdiensttreding

- Bij controle van de 5 geselecteerde dossiers betreffende uitdiensttreding zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.
- In het dienstjaar 2021 bestond de uitstroom van personeel slechts uit gepensioneerden. Vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd (60 jaar) zijn zij met eervol ontslag uitgestroomd.

V. Presentie

- Volgens de werkprocedure moeten alle presentielijsten van alle afdelingen, maandelijks worden opgestuurd naar de afdeling Personeelszaken, die dan vervolgens de informatie per landsdienaar verwerkt, zoals hun verlofdagen, ziektedagen. Het presentieverloop van 5 landsdienaren is gecontroleerd over de maanden: februari en december 2021.
- De presentie van alle afdelingen worden apart opgeslagen.
- Het onderscheid tussen de presentielijsten die vallen onder het Directoraat AB en GBB is nog onoverzichtelijk. Voor een beter overzicht moet dit op basis van de 2 directoraten spoedig worden geordend.
- De namen op de verwerkte presentiebestanden zijn niet volgens alfabetische volgorde ten opzichte van de originele presentielijsten.
- Slechts de familienamen met de initialen van de landsdienaren komen voor op de lijsten, hetgeen kan zorgen voor verwarring als er meerdere naamgenoten zijn met dezelfde initialen.

De subcodes van Code 610 Lonen en Salarissen

610 21 - Representatietoelage, 610 17 waarnemingstoelage en 610 20 telefoontoelage

De toekenning van deze toelagen zijn elk gecontroleerd bij 5 landsdienaren.

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd betreffende, de onderliggende stukken, de calculaties en de toekenning van deze toelagen.

610 06 - Vacatiegelden

Binnen de overheid wordt het honorarium van een ingestelde commissie, vacatiegeld genoemd.

De toegekende vacatiegelden aan 5 landsdienaren zijn getoetst voor hun bijdrage als districtsbestuur, en grondconversie en herziening grondbeleid binnen het Ministerie van GBB.

Van de 5 geselecteerde dossiers zijn niet alle beschikkingen aangetroffen. Verder zijn de vacatiegelden gecontroleerd aan de hand van de accumulatiestaten, waarbij er bij 4 van de 5 landsdienaren niet alle informatie beschikbaar was, omdat deze mensen niet werkzaam zijn op het ministerie, maar allen hun vacatiegelden van dit ministerie ontvangen. Hierdoor is er deels alleen informatie van deze functionarissen te vinden op de accumulatiestaten.

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd bij de calculatie van de vacatiegelden.

610 03 – Overwerkvergoeding

De toegekende overwerkvergoeding aan 5 landsdienaren is gecontroleerd.

Bij de controle zijn alle nodige bescheiden en informatie zoals, de overwerkbeschikking, de urenverantwoording, alsmede vermelding van de bezoldiging, aangetroffen.

Tevens is de juiste berekening gemaakt van de overwerkvergoeding.

610 23 – Gratificatie

Er zijn 5 dossiers van landsdienaren gecontroleerd, die een gratificatie hebben ontvangen in 2021.

Er komen geen onrechtmatigheden voor. In alle 5 dossiers zijn de gratificatiebeschikkingen aangetroffen. Verder zijn de gratificaties nauwkeurig berekend en komen deze ook voor op de accumulatiestaat. In tabel 2 is een overzicht van gratificatie verdeeld naar aantal jubileumjaren.

Tabel 2: Gratificatie 2021

Persoonsnummer	Soorten van Gratificaties in SRD		
	25 dienstjaren (1x bezoldiging)	30 dienstjaren (1½x bezoldiging)	35 dienstjaren (2x bezoldiging)
717620	2.986,00		
783501			6.460,00
882523			10.832,00
653619		5.094,00	
765019	2.813,00		

Bron: Directoraat AB

De ambtenaar ontvangt afhankelijk van het aantal dienstjaren een gratificatie, welke de bezoldiging vermenigvuldigd met het cijfer zoals aangegeven in de tabel is, in het dienstjaar waarop hij/zij het jubileum herdenkt. De berekening van de gratificaties zijn juist bevonden.

De subcodes van Code 612 Gebruik van goederen en diensten

Bij de aansluiting tussen BR bedragen met het IFMIS met betrekking tot de verevende bedragen zijn er geen afwijkingen geconstateerd (zie Tabel 3).

Tabel 3: Verevende bedragen Code 612

Code	(I)	(II)	III
	BR	IFMIS	Vershil
612	2.053.000,00	2.053.000,00	0

Bron: Directoraat AB

In het 'Free Balance' samenvattend rapport gehaald uit IFMIS van het directoraat is als verevend en voldaan genoteerd SRD 2.053.000, maar bij het "Customized Alle Betalingen Rapport" gehaald uit IFMIS, is SRD 1.876.703 vermeld als voldaan.

Hier is er een verschil van SRD 176.297 geconstateerd.

Het directoraat/ministerie heeft verklaard dat dit verschil is ontstaan door de onderverdeling van het ministerie in 2 directoraten, met als gevolg dat er verkeerde boekingen van de bedragen binnen de Financiële Administratie heeft plaatsgevonden. Voorheen werd het ministerie gekenmerkt met de Code 170 en na de splitsing, hebben de 2 directoraten nu elk ook een eigen code gehad, namelijk: Directoraat AB Code 171 en Directoraat GBB Code 172.

Hierbij moet worden vermeld dat het bedrag ad SRD 2.053.000 het correcte bedrag is, dat geboekt is als verevend op de begrotingsrekening voor gebruik van goederen en diensten voor het Directoraat AB.

Verklaring van het Directoraat AB omtrent het ontstane verschil:

1. De maandelijkse contanten van januari en februari 2021 waren geboekt op Code 170 in plaats van op Code 171 voor SRD 150.000. Dus Code 171 AB, moest dan worden gecorrigeerd tot SRD 2.126.703 (= SRD 1.976.703 + SRD 150.000).
2. Vervolgens zijn de maandelijkse contanten van juni 2021 SRD 100.000, verkeerd geboekt op Code 171 AB in plaats van Code 172 GBB. Dus Code 171 AB, moest dan worden verminderd en komt op SRD 2.126.703 - SRD 100.000 = SRD 2.026.703.
3. De maandelijkse contanten van juni 2021 voor Code 171 AB waren geannuleerd, maar zijn wel ontvangen, dus moest dit bedrag ook worden opgeteld, namelijk: SRD 2.026.703 + SRD 26.297 = SRD 2.053.000.

Bij dit onderzoek is de focus gelegd op 3 subposten van Code 612: *Code 612 05 Deskundigen Binnenland; Code 61250 Bewaking; en Code 612 de Maandelijkse contanten ook wel Petty Cash* genoemd. Van de 3 subposten zijn totaal 6 transacties uitgevoerd (zie tabel 4).

Tabel 4: Subposten van Code 612

Nr.	Subcodes	Reçunr.	Overmaking Chequenr.	Cheque Datum	Leverancier/ Begunstigde	Financie el Instituut	Bedrag
1.	612	2021-000 00000000 760	1063673	10/3/2021	Petty Cash	KO maart	50.000
2.	61250 bewaking	2021-000 00000000 951	40972	25/3/2021	Special Security System N.V.	DSB bank	96.550
3.	61205 Deskundig Binnenland	2021-000 00000000 1077	40929	25/3/2021	Louise Tran van Can - Doesburg	DSB bank	61.883
4.	61205 Deskundig Binnenland	2021-000 00000000 947	41365	9/4/2021	Kraag Advocaten N.V.	DSB bank	64.800
5.	61250 Bewaking	2021-000 00000000 1487	41667	21/4/2021	Innovative Protective Services N.V (InProSer N.V.)	DSB bank	1.028.820
6.	61205 Deskundige Binnenland	2021-000 00000000 1130	41720	23/4/2021	Lybra Training, Coaching and Consulting. N.V.	RBC bank	30.000

Bron: Directoraat AB

Hieronder worden de bevindingen van deze subcodes belicht.

Subcode 61205 Deskundig Binnenland en Subcode 61250 - Bewaking

Bij de controle van de dossiers zijn de facturen getotaliseerd en er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

Subcode 612 Petty Cash

Elke onderliggende bon die behoort tot Petty Cash kan worden toegewezen aan diverse subcodes onder Code 612. Maar vanwege de vele transacties per maand, zou het heel onoverzichtelijk worden

om allemaal op te noemen. Bijvoorbeeld, Petty Cash van maart bestond onder andere uit: benzinebonnen op dagbasis, aankopen van allerhande kantoorgoederen, die nodig zijn voor de dienst.

Bij de controle van de Petty Cash is de maand maart 2021 geselecteerd.

De volgende bevindingen zijn geconstateerd:

1. Gezien de bevindingen van de controle van de BR van voorgaande jaren kan aangegeven worden dat het directoraat nauwkeuriger tewerk is gegaan in 2021. Voorheen was er geen bonnummering en de bonnen waren niet volgens datumvolgorde. De bonnen zijn nu nauwkeurig opgeslagen en voorzien van een doorlopende nummering en een datumvolgorde. De volledigheid van de verwerking van deze bonnen kan nu worden gewaarborgd.
2. De totaalstelling van de facturen/bonnen over de maand maart 2021 komt overeen met de verantwoording. Alle facturen/bonnen zijn aangetroffen.
3. De Petty Cash wordt onder Code 612 verwerkt als te zijn aanvullende kredietopening, maar wordt niet onder een subcode verwerkt. In totaal is voor 12 maanden SRD 600.000 aan contanten ontvangen en verevend door het Directoraat AB.
4. Bij het doorlichten van bepaalde bonnen/facturen is gebleken dat ze onleesbaar worden, omdat ze na verloop van tijd vervagen. Opmerkelijk voor 2021 is dat de bonnen/facturen die het directoraat bij elke aankoop ontvangt, apart bijgeschreven worden op een verantwoordingstaat (met het bedrag), die als back-up dient, bij vervaging van de originele factuur. Het risico van het hanteren van een verantwoordingstaat is dat bij vervaging van de originele bon de vergelijking geen zekerheid zal bieden ten aanzien de juistheid van de aansluiting.

Algemene bevindingen met betrekking tot Code 612 Gebruik van goederen en diensten:

- Van al deze bovengenoemde subcodes zijn de bestelbonnen, reçu's en de ontvangstbonnen aangetroffen.
- Tevens zijn de stukken afgestempeld door CKB en afdeling Comptabiliteit van het Ministerie van Financiën.

De subcode van Code 621 Transportmiddelen

Ten aanzien van Code 62104 zijn er 2 dienstvoertuigen in het dienstjaar 2021, enwel 1 transportmiddel voor elk directoraat afzonderlijk aangeschaft. In tabel 5 wordt weergegeven de aansluiting tussen de BR cijfers en IFMIS, en is er geen afwijking geconstateerd.

Tabel 5: Verevende bedragen code 62104

Code	(I)	(II)	III
	BR	IFMIS	Verschil
62104	380.000	380.000	0

Bron: Directoraat AB

Echter bij de controlewerkzaamheden is gebleken dat deels van de betaling van het transportmiddel bestemd voor Directoraat AB, is opgenomen in het geraamd bedrag van het Directoraat GBB.

Bij navraag heeft de auditee doorgegeven dat de gelden van beide directoraten samen zijn gevoegd om de betalingen te verrichten. Deze betalingen zijn in 4 termijnen afgelost en de afbetaling heeft plaats gehad in 2022, alsook de levering (zie tabel 6).

Tabel 6: Overzicht 4 termijnbetaling aanschaf pick-ups

Omschrijving uit bestelbon	Bedrag in SRD
1e deelbetaling aanschaf 1e Isuzu dubbel cabine pick-up t.b.v. Min. GBB	380.000,00
Saldo 1 ^e deelbetaling 1e pick-up	307.135,00
Aanschaf 2e Isuzu dubbel cabine pick-up t.b.v. Min. GBB	718.865,00
Saldo 2 ^e deelbetaling 2e pick-up	31.738,16
Totaal	1.437.738,16

Uit onderstaand tabel 7 blijkt dat er meer is verevend dan geraamd voor een bedrag van SRD 31.738,16.

In de BR-toelichting van beide directoraten staat er vermeld dat het verevend bedrag gelijk is aan het geraamd bedrag. Dit is niet correct en niet volledig, aangezien er een verschil is. Bovendien is er sprake van het belasten van de begroting van Directoraat GBB voor een bedrag dat in feite door Directoraat AB, moest zijn opgenomen op haar begroting.

Tabel 7: Geraamde en verevende Transportmiddelen (Bedrag in SRD)

	Geraamd bedrag	Verevend bedrag
Directoraat GBB	1.026.000,00	1.026.000,00
Directoraat AB	380.000,00	380.000,00
Totaal	1.406.000,00	1.406.000,00
Totaal verevend bedrag conform de betalingen		1.437.738,16
Verschil		31.738,16

Bron: Directoraat AB

Verklaring van het Directoraat AB t.a.v. de aanschaf van de 2 transportmiddelen:

Bij missive de dato 22 september 2021 heeft de Onderraad voor Aanbesteding en Gunning, goedkeuring gegeven aan het Ministerie van Openbare Werken om 26 voertuigen aan te schaffen ten behoeve van diverse ministeries, waarvan 2 pick-ups voor het Ministerie van GBB. De kosten voor die 2 pick-ups bedroegen USD 66.500. De middelen op de begroting 2021 voor Code 621: Transportmiddelen bedroegen respectievelijk, SRD 380.000, - om SRD 1.026.000, - voor het Directoraat AB en Directoraat GBB. Aangezien de middelen op zowel het Directoraat AB als het Directoraat GBB, afzonderlijk niet voldoende zouden zijn om de betaling van de 2 pick-ups te voldoen, zijn er na afstemming met én goedkeuring van het Ministerie van Financiën en Planning (afdeling Thesaurie), drie bestelbonnen opgemaakt, te weten:

Bestelbonnr.	Datum	Leverancier	Bedrag
7706	23/11/21	Fernandes Autohandel N.V.	SRD 380.000, - (deelbetaling pick-up 1)
7707	23/11/21	Fernandes Autohandel N.V.	SRD 307.135, - (Saldo pick-up 1)
7708	23/11/21	Fernandes Autohandel N.V.	SRD 718.865, - (betaling pick-up 2)

Bron: Directoraat AB

Met het opmaken van deze 3 bestelbonnen was het totaalbedrag op Code 621: Transportmiddelen op de begroting van 2021 volledig uitgeput.

De pick-ups waren op het moment van de bestelling niet in voorraad. Vanwege de koersontwikkelingen in de weken na de bestelling, was het bedrag op de 3 bestelbonnen niet meer toereikend en is ten laste van de begroting van 2022 een bestelbon van SRD 31.738.16 uitgeschreven ten behoeve van de aanschaf van de pick-ups.

21.4 Conclusies

In dit onderzoek is nagegaan of de Begrotingsrekening 2021 in overeenstemming is met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Tevens is onderzocht of het doen van betalingen de ter zake geldende voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag, in acht zijn genomen.

Op basis van de bevindingen van het controlewerk, heeft de Rekenkamer conclusies kunnen trekken over de geselecteerde posten, waaronder de rechtmatigheid, de juistheid, de volledigheid, de tijdigheid en de toelichting is getoetst.

Uit het onderzoek komt de Rekenkamer tot de volgende conclusies:

- De samenstelling van de begrotingsrekening 2021 is rechtmatig opgesteld conform de '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboek-houding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111), gelet op ondermeer de layout, afronding op gehele van SRD 1.000,00 de lokale valuta en de bijbehorende toelichting.
- De personeelsdossiers zijn goed ingedeeld. Ten opzichte van voorheen, heeft het ministerie nu gewerkt aan een overzichtelijkere indeling van de personeelsdossiers, waardoor de '*papertrail*' van een landsdienaar nu duidelijk te volgen is. Echter moet het ministerie nog afronden *en onderscheid te maken tussen de 2 directoraten AB en GBB*.
- Met betrekking tot controle Code 612 is gebleken dat de documenten nu ordelijk worden opgeslagen en chronologisch worden opgelegd.
- Enkele bonnen van de Petty Cash kunnen niet getoetst worden op juistheid, omdat ze niet meer leesbaar zijn.
- T.a.v. de 2 directoraten AB en GBB, moet er gewerkt worden aan een overzichtelijke scheiding van de financiële en niet - financiële documentatie van de directoraten, zodat de administratie organisatie van het ministerie gestructureerd kan verlopen.

- Het ministerie stelt haar begrotingsrekening samen met behulp van bedragen uit de schaduw-administratie, vanwege de vele manco's die zij ondervindt bij het gebruik van het IFMIS. Omdat het IFMIS niet optimaal functioneert, ontbeert het ministerie de mogelijkheid om een effectief en kwalitatief begrotingsrekening op te stellen. De schaduwadministratie wordt namelijk in Excel bijgehouden. De Excelapplicatie is fraudegevoelig, omdat er geen audittrail aanwezig is. Mutaties kunnen onopgemerkt worden verwijderd of toegevoegd. De informatie uit de schaduw-administratie wordt ook niet door wet- en regelgeving gewaarborgd.
- Het Directoraat AB beschikt niet over beschreven en goedgekeurde werkprocessen.
- Ten aanzien van Code 621-Transportmiddelen is naast de begroting van het dienstjaar 2021 tevens de begroting van het dienstjaar 2022 belast met aanschaf van transportmiddelen.

21.5 Aanbevelingen

Hieronder worden de aanbevelingen van de Rekenkamer met betrekking tot het onderzoek belicht:

- Voor de duurzaamheid en leesbaarheid kunnen facturen/bonnen liefst als back-up, vooraf gekopieerd of gescand worden, en daarna opgelegd worden in dossiers.
- De verwerkte presentiebestanden kunnen beter op alfabetische volgorde gesorteerd worden, zodat ze overeenkomen met de presentielijsten. Dit zal resulteren in een beter overzicht en controle.
- Met betrekking tot de onoverzichtelijkheid van de presentielijsten, als gevolg van de splitsing van het ministerie in 2 directoraten, adviseert de Rekenkamer het volgende:
  1. vermelden op de lijsten enerzijds Directoraat AB en anderzijds Directoraat GBB (ook nagaan hoe het gesteld is met de afdelingen).
  2. op korte termijn werken aan afzonderlijke nieuwe presentielijsten gebaseerd op de scheiding van de landsdienaren per directoraat. Dit brengt met zich mee dat ook de personeelsdossiers gescheiden zullen moeten worden.
  3. op de nieuwe presentielijsten de volledige familienamen en voornamen vermelden, ter voorkoming van misinterpretaties van landsdienaren met de dezelfde initialen van de voornamen.
- De processen moeten worden beschreven en worden goedgekeurd. Hierdoor kan worden voorkomen dat er onduidelijkheden ontstaan over de verantwoordelijkheden binnen de processen, dat er niet tijdig bewust of onbewust fouten worden opgemerkt alsook het vermijden van inefficiënt werken.
- Het IFMIS dient te worden geëvalueerd (IT-audit) en de knelpunten dienen te worden weggewerkt. Hierdoor zal voornoemd IFMIS effectief kunnen worden ingezet voor het transparant maken en bijhouden van de overheidsadministratie. Het gevolg is dat de ministeries kunnen beschikken over detailinformatie (financiële verantwoordingen per code/ artikel per specifieke periode), die zij nodig hebben voor het maken van analyses. Hierdoor zal het gebruik van de schaduwadministratie door het ministerie tot het verleden gaan behoren en het IFMIS leidend zijn als officiële bron van de controle informatie op alle niveaus binnen de controle instrumentarium.

22 Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer

Directoraat Grondbeleid en Bosbeheer

22.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) heeft tot taak het uitoefenen van toezicht op de besteding van de staatsgelden, de goedkeuring van de rekening van ontvangsten en uitgaven, alsmede controle op het geldelijk beheer van de overheid in de ruimste zin. Deze taak is vastgelegd in artikel 149 lid 1 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) en artikel 2 lid 2 en artikel 24 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (G.B. 2019 no. 102).

In dat kader is in de periode januari tot en met maart 2023, een aanvang gemaakt met de controle van de Begrotingsrekening (BR) van het dienstjaar 2021 van het Directoraat Grondbeleid en Bos-beheer (GBB) (zie Bijlage I), welke valt onder het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer (GBB).

De Rekenkamer heeft gewerkt met de Slot der Rekening (Begrotingsrekening) van de uitgaven en ontvangsten over het dienstjaar 2021, behorende bij de goedgekeurde wet van 3 augustus 2021 (S.B. 2021 no. 103), houdende vaststelling van de 16^e afdeling van de Staatsbegroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2021 (Wet Staatsbegroting 2021), alsmede aan de daarbij behorende Memorie van Toelichting.

De Rekenkamer voert als lid van de International Organization of Supreme Audit Institution⁴⁴ (INTOSAI) haar controlewerkzaamheden uit op basis van International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). Voor de controle van de begrotingsrekening is toegepast de standaard ISSAI 2800 - Bijzondere overwegingen - welke inhoud de controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden.

De aanpak die de Rekenkamer heeft gehanteerd bij de controle van de BR 2021 is als volgt:

- Een analyse van de BR 2021, waarbij is nagegaan of de BR is opgemaakt conform de wettelijke instructies *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).
- Met referte aan dezerzijds schrijven van 25 januari 2023 met het kenmerk GS/1119/va en briefno. 0053.23 is aan het ministerie gevraagd om te bevestigen of de bedragen zoals gepresenteerd in het slot der rekening, in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële administratie van het ministerie. De bevestiging is mondeling doorgegeven door het directoraat (zie paragraaf 2.1).
- De controlewerkzaamheden zijn aan de hand van de werklijsten uitgevoerd.

---

⁴⁴ INTOSAI is een overkoepelende organisatie van rekenkamers wereldwijd, waarvan hun natie ook lid is van de United Nations.

- De materialiteit die is vastgesteld op basis van de totale uitgaven, van de begrotingsrekening 2021 van het directoraat, voor het vaststellen van de te controleren posten.
- De Rekenkamer heeft geen gebruik kunnen maken van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 van het Ministerie van GBB want het controlerapport over het dienstjaar 2021 was bij het uitbrengen van dit conceptrapport nog niet uitgebracht door de CLAD.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van het onderzoek inzake BR 2021 van het directoraat zijn in dit rapport verwerkt.

Middels dit rapport informeert de Rekenkamer haar stakeholders omtrent de bestedingen en inkomsten van het Ministerie van GBB, met name het Directoraat GBB in het dienstjaar 2021.

Verloop van correspondentie en/of veldonderzoek

Voor de transparantie en inclusiviteit is hieronder het verloop van de correspondentie weergegeven met de auditee:

- Op 13 januari 2023 is de controlebevestigingsbrief (in 2-voud) met kenmerk SC/1119/du briefno. 0021.23 vergezeld van een aanbiedingsbrief met de kenmerk AK/1119/du, briefno. 0023.23), ondertekend door de voorzitter van de Rekenkamer, naar de minister van GBB verzonden betreffende de controle van de BR 2021 van GBB.
- Op 18 januari 2023 is de controlebevestigingsbrief ondertekend door de directeur van GBB geretourneerd aan de Rekenkamer.
- Hierna is er een aankondigingsbrief, gedateerd 25 januari 2023, met het kenmerk GS/1119/va, briefno. 0053.23 verzonden naar het directoraat betreffende afspraken en het nagaan of de BR 2021-cijfers overeenkomen met de Financiële Administratie van het directoraat.
- Vervolgens heeft op 06 februari 2023 een pre-auditgesprek plaatsgevonden, met diverse sleutelpersonen met name: de Onderdirecteur Administratieve diensten (ODAD), Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ), Hoofd Personeelszaken (PZ), medewerker Begrotings- en Financiële Zaken, medewerker Interne Controle (IC) en een beleidsadviseur van het ministerie.
- Na het pre-auditgesprek zijn diverse documenten in februari – maart door de auditee, op gestuurd naar de Rekenkamer voor verdere analyse en controle aanpak.
- Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden in de periode 06 tot en met 17 maart 2023.
- De exit meeting heeft plaatsgevonden op 28 maart 2023 met de Onderdirecteur Financieel beheer (ODFB), Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ), Hoofd Personeels-zaken (PZ, Hoofd Interne controle (IC)) en een medewerker van de Begrotings- en Financiële Zaken.

Naam

Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer (GBB), Directoraat Grond- en Bosbeheer

Typologie

Het Ministerie GBB heeft als typologie Dienstverlening (overheid).

22.2 Het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer nader bekeken

Voormalig Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer (ROGB) heeft bij het aantreden van de huidige regering in juli 2020, een naamsverandering ondergaan. Thans is de benaming het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer (GBB), die is ingesteld bij Presidentieel Besluit van 16 juli 2020 no. 14/2020 (S.B. 2020 no. 141), houdende aanpassing instelling Departementen van Algemeen Bestuur (S.B. 2020 no. 141).

Vervolgens is er een nieuwe organisatiestructuur geïmplementeerd, welke is vastgelegd in de resolutie van 10 september 2020 no. 24.930/20, houdende instelling van de Directoraten Grondbeleid en Bosbeheer en Algemeen Beheer en vaststelling organisatiestructuur op het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer (S.B. 2020 no. 174).

Taakstelling van het Ministerie van Grondbeleid- en Bosbeheer

Het Ministerie van GBB moet zorgdragen voor:

- De topografie, de cartografie, de geodesie, het bodemonderzoek en de bodemkartering.
- De bodembestemming, waar nodig in interdepartementaal verband.
- Een richtige gronduitgifte, het een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries, waar nodig in interdepartementaal verband.
- Het kadaster en de openbare registers ten hypotheekkantoor.
- De controle op het rechtmatig- en doelmatig gebruik van toegewezen gronden, waar nodig in interdepartementaal verband.
- De controle op de naleving van regels en voorschriften met betrekking tot de geodesie.
- De inventarisatie, exploratie, optimale exploitatie en het beheer van de hulpbron, de flora en fauna.
- Een verantwoord natuurbeheer en natuurbescherming.
- Controle op de naleving van regels en voorschriften met betrekking tot de productie van hout en houtproducten, de flora en fauna.

De voormalige minister van het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer, mevrouw Diana Pokie, werd op 03 augustus 2021 vervangen door de minister, mevrouw Dinotha Vorstwijk.

De aanzittende dienstleiding wordt gevormd door de onderstaande personen:

• Fungerend Directeur Algemeen Beheer	mevrouw. M. Vitolie
• Directeur Grondbeleid en Bosbeheer	mevrouw M. Vitolie
• Onderdirecteur Administratieve Diensten	mevrouw M. Ramdas-Post Bsc.
• Onderdirecteur Bosbeheer	de heer R. Cairo Msc.
• Onderdirecteur Grondbeleid	mevrouw L. Koedemoesoe LLM.
• Onderdirecteur Financieel Beheer	mevrouw M. Finkie

- Hoofd Personeelszaken mevrouw S. Vrede
- Hoofd Begrotings- en Financiële Zaken mevrouw drs. A. Somodiwongso
- Hoofd Interne Controle de heer H. Towirjo BSc.

Hieronder wordt algemene informatie opgenomen met betrekking tot de afdeling IC, omdat de betrokkenheid van deze afdeling van eminent belang is ten aanzien van de taakuitvoering van het gehele ministerie.

Afdeling Interne Controle

De IC-afdeling van het Ministerie van GBB verricht controle op een efficiënt en effectief beheer en besteding van de financiële- en materiële middelen van het ministerie. Ook de personele administratie wordt door de IC-afdeling gecontroleerd. Verder behoort de controle op de uitvoering van de gestelde beleidsdoelen en zorggebieden van het ministerie ook tot een taakstelling van IC-afdeling.

De IC-afdeling is sedert het dienstjaar 2018 actief en telt thans 9 personen.

In 2021 heeft de IC-afdeling diverse controle werkzaamheden verricht op verschillende afdelingen van het ministerie, waaronder controle op de presentie, de bestedingen van de contante gelden ad SRD 50.000, op het beheer van kasgelden en overige werkopdrachten verkregen van de minister; zoals rapportages van onderzoeken, overdrachten van goederen, protocol van overdracht en ontvangsten en her- inventarisatie van wapens.

De Rekenkamer heeft geen gebruik gemaakt van de bevindingen van de IC-afdeling.

22.2.1 Het Directoraat Grondbeleid- en Bosbeheer nader bekeken

Refererend aan paragraaf 1.1, is het Directoraat GBB middels S.B. 2020 no. 174 bij resolutie van 10 september 2020 no. 24.930/20, ingesteld.

Het Directoraat GBB wordt geleid door een directeur, die leiding geeft aan het Onderdirectoraat Grondbeleid en het Onderdirectoraat Bosbeheer. Tevens valt onder de directeur de afdelingen Secretariaat en Documentatie Informatie Voorziening.

Het Onderdirectoraat Grondbeleid is verantwoordelijk voor het uitstippelen van het grondbeleid en de correcte uitvoering daarvan.

Het doel van het Onderdirectoraat Grondbeleid is om haar grondbeleid op een duurzame en doelmatige wijze uit te voeren voor het gebruik van grond ten behoeve van diverse functies c.q. doeleinden voor duurzame sociaal-maatschappelijke en economische ontwikkeling.

Onder het Onderdirectoraat Grondbeleid ressorteren de volgende afdelingen:

Secretariaat, Dienst der Domeinen, Dienst Grondinspectie, Dienst Geodesie en Taxatie Instituut.

Doestellingen van het Onderdirectoraat Bosbeheer:

- Aanpassing van nationale wetten en regelingen gerelateerd aan natuur en bosbeheer voor zowel binnen als buiten beschermde gebieden.
- Adequaate en effectieve natuur en bosbeheer in beschermde gebieden alsook buiten de beschermde gebieden.
- Initiëren van processen tot instelling van nieuwe beschermde gebieden in samenspraak met lokale gemeenschappen.
- Stimuleren van duurzaam bosbouw, houtkap alsook de oogst van NTFP's van planten en herstel van bossen.
- Duurzaam beheer en gebruik van in het wild levende dieren en planten.
- Stimuleren van duurzaam natuur en ecotoerisme in beschermde gebieden.⁴⁵

Onder het Onderdirectoraat Bosbeheer ressorteren de volgende afdelingen:

Secretariaat, Dienst 'Lands Bosbeheer en Onderzoek en Databeheer.

Het Directoraat GBB beschikt niet over beschreven en goedgekeurde werkprocessen. Het directoraat werkt volgens wet- en regelgeving, interne instructies, informele werkprocedures, en routinewerkzaamheden als gevolg van jarenlange werkervaring. Het risico hiervan is dat er bewust en onbewust fouten gemaakt kunnen worden, die bij gebrek aan toetsing niet gecorrigeerd worden.

22.3 Bevindingen Controle Begrotingsrekening 2021

22.3.1 Algemeen

Samenstelling begrotingsrekening

De Begrotingsrekening (BR) van het Directoraat GBB is opgemaakt conform de wettelijke instructies '*Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening*' van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).

De begroting/begrotingsrekening van het Directoraat GBB over het dienstjaar 2021 is opgebouwd uit:

TITEL I: Operationele Uitgaven

TITEL II: Programma's

TITEL III: Middelenbegroting

TITEL IV: Parastatalen

De geraamde bedragen uit de goedgekeurde begroting 2021 van de Operationele uitgaven, Programma's en Middelen sluiten aan met de geraamde bedragen in de BR 2021.

Er zijn geen verschillen geconstateerd.

---

⁴⁵ Wet Staatsbegroting 2021 van 3 augustus 2021 (S.B. 2021 no. 103)

Aan het directoraat is middels de aanvangsbrief, gedateerd 25 januari 2023, met het kenmerk GS/1119/va, briefno. 0053.23, een schriftelijke reactie gevraagd over de aansluiting van de BR-bedragen met hun financiële administratie, welke helaas is uitgebleven. Echter heeft het directoraat mondeling doorgegeven dat de financiële bedragen van de BR 2021 in overeenstemming zijn met, die uit hun financiële administratie, namelijk de 'schaduwadministratie'.⁴⁶

Het ministerie is genoodzaakt deze toe te passen, omdat het IFMIS niet optimaal kon worden gebruikt, vanwege de-activering die steeds plaatsvond in het systeem, waardoor men geen toegang had. Er was ook stagnatie bij het uploaden van het systeem, waarbij er achteraf in het IFMIS is ingevoerd.

22.3.2 Operationele Uitgaven

Voor de controle van de Begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 zijn volgens de materialiteit de posten geselecteerd van Titel I. 'Operationele Uitgaven':

- 610: Lonen en Salarissen
- 611: Sociale Premies
- 612: Gebruik van Goederen en Diensten
- 621: Transportmiddelen

Code 610 - Lonen en salarissen en Code 611 - Sociale Premies

Ter aansluiting van de BR cijfers met de cijfers uit de schaduwadministratie en IFMIS met betrekking tot de verevende bedragen zijn er slechts afrondingsverschillen (gehele getallen) geconstateerd.

Ter aansluiting van de BR cijfers met RECAP-cijfers van CEBUMA zijn er wel afwijkingen geconstateerd (zie Tabel 1).

Tabel 1: Verevende bedragen Code 610 en 611

(Bedragen in SRD)

Code	(I)	(II)	(III)	(IV)= (I)-(III) Alsook (II)-(III)
	BR	Schaduw-administratie/ IFMIS	Recapitulatiestaat CEBUMA	Vershil
610	19.859.000,00	19.859.371,50	20.086.133,12	(227.133,12)
611	1.576.000,00	1.575.545,02	1.616.213,07	(40.668,05)

Bron: Directoraat GBB

Verklaring van het directoraat m.b.t. Code 610 en 611 dienstjaar 2021:

Per Resolutie van 10 september 2020 no 24.930/20 is het ministerie met ingang van 01 augustus 2020 onderverdeeld in 2 directoraten, namelijk:

⁴⁶ De schaduwadministratie is een eigen administratie welke het ministerie/directoraat hanteert om haar financiële administratie bij te houden. Echter beschouwt de Rekenkamer deze administratie niet als officiële bron bij haar controlewerkzaamheden. Voor de Rekenkamer geldt nog steeds het IFMIS als officiële bron. Derhalve, heeft deze schaduwadministratie geen invloed op haar verklaring van bevindingen.

- Het Directoraat Algemeen Beheer (AB)
- Het Directoraat Grondbeleid en Bosbeheer (GBB)

De implementatie van deze twee directoraten op de begroting heeft pas plaatsgevonden na de goedkeuring van de ontwerpbegroting 2021 op 25 juni 2021. Vóór de goedkeuring zijn de transacties over januari - juni 2021 van het totale ministerie, na overleg met het Ministerie van Financiën en Planning (afdeling Thesaurie Inspectie), ten laste gebracht van 1 directoraat, namelijk het Directoraat AB. Dit heeft ertoe geleid dat de begroting van AB in juni 2021 reeds uitgeput was. De transacties over de periode juli tot en met december 2021 zijn ten laste van het directoraat GBB gebracht. De BR cijfers op Code 610 en 611 verschillen hierdoor met de recapitulatiestaat van CEBUMA.

Van de Code 610 zijn steekproefsgewijs van vier subcodes, in totaal 19 transacties gecontroleerd, te weten: gratificatie, overwerk, toelagen en vacatiegelden. Tevens zijn ook de personeelsaangelegenheden betreffende personeelsdossiers, het salarisverloop, de indiensttreding en uitdiensttreding beoordeeld.

Bevindingen inzake Personeelsdossier, salarisverloop, indienst- en uitdiensttreding en presentie

I. Personeelsdossiers

- In de 19 personeelsdossiers zijn alle onderliggende stukken aangetroffen zoals, copie diploma's, certificaten beschikkingen over aanstelling, benoeming, plichtsverzuim, overwerk en toelagen, etc.
- Het blijkt dat in tegenstelling tot voorgaande controle, het ministerie nu verbetering heeft gebracht om hun dossiervorming zo overzichtelijk mogelijk te maken, waardoor er tijdens het veldonderzoek zo min mogelijk obstakels zijn ondervonden.

II. Salarisverloop

Hierbij zijn 5 transacties gecontroleerd.

- Er zijn geen afwijkingen geconstateerd. Echter moet de scheiding tussen de 2 directoraten, AB en GBB, nog doorgevoerd worden. Er wordt nu niet voldoende aangeduid onder welk directoraat een personeelsdossier valt. Het ministerie had voorheen namelijk één bestand. Maar vanaf medio 2021 is het ministerie gesplitst in 2 directoraten, zodat het onderscheid nog gemaakt moet worden.
- Bij de vergelijking van de salarissen tussen 2 maanden zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd. De juiste inschaling, berekening en het juiste nettobedrag staan vermeld op de verzamelloonstaat en accumulatiestatens, welke overeenstemt met de info uit de dossiers.

III. Indiensttreding

Hierbij is de indiensttreding van 5 landsdienaren gecontroleerd.

- Bij controle van de dossiers betreffende indiensttreding zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

IV. Uitdiensttreding

Hierbij is de uitdiensttreding van 5 landsdienaren gecontroleerd.

- Bij controle van de dossiers betreffende uitdiensttreding zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.
- In het dienstjaar 2021 bestondde uitdiensttreders voornamelijk uit gepensioneerden. Vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd (60 jaar) zijn zij met eervol ontslag uitgestroomd.

V. Presentie

Hierbij is de presentie van 7 landsdienaren gecontroleerd.

- Volgens de werkprocedure moeten alle presentielijsten van alle afdelingen, maandelijks worden opgestuurd naar de Afdeling Personeelszaken (PZ), die dan vervolgens de informatie per landsdienaar verwerkt; zoals hun verlof- en ziektedagen. De presentielijsten worden gecontroleerd door de afdelingshoofden en worden ook door hun opgestuurd naar de afdeling PZ. De presentie is gecontroleerd over de maanden februari en december 2021, waarvan uit een willekeurige selectie van 14 landsdienaren, een aantal van 7 geselecteerd zijn voor het directoraat GBB.
- De presentie van alle afdelingen worden apart opgeslagen.
- Bij de controle is gebleken dat van de geselecteerde 2 maanden, niet alle presentielijsten per afdeling zijn aangetroffen. Dus bij alle 7 landsdienaren kon de presentie niet over beide maanden worden gecontroleerd, maar slechts over 1 maand.
- Het onderscheid tussen de presentielijsten die vallen onder de directoraten AB en GBB is onoverzichtelijk. Voor een beter overzicht moet dit op basis van de 2 directoraten spoedig worden geordend.
- De namen op de verwerkte presentiebestanden zijn niet volgens alfabetisch volgorde ten opzichte van de originele presentielijsten.
- Slechts de familienamen met de initialen van de landsdienaren komen voor op de lijsten, hetgeen kan zorgen voor verwarring als er meerdere naamgenoten zijn met dezelfde initialen.

De subcodes van Code 610 Lonen en Salarissen

610 21 - Representatietoelage, 610 17 waarnemingstoelage en 610 20 telefoontoelage

De toekenning van deze toelagen zijn elk gecontroleerd bij 4 landsdienaren. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd betreffende, de onderliggende stukken, de calculaties en de toekenning van deze toelagen.

610 06 - Vacatiegelden

Binnen de overheid wordt het honorarium van een commissie, vacatiegeld genoemd.

De toegekende vacatiegelden aan 5 landsdienaren zijn getoetst voor hun bijdrage als districtsbestuur en focalpoint bureau landsadvocaat binnen het Ministerie van GBB.

Van de 5 geselecteerde dossiers zijn niet alle beschikkingen aangetroffen.

Verder zijn de vacatiegelden gecontroleerd aan de hand van de accumulatiestaten en verzamelloonstaten, waarbij er bij 3 van de 5 landsdienaren niet alle informatie beschikbaar was. Uit de 5 landsdienaren zijn 3 niet werkzaam bij GBB, maar de vacatiegelden worden wel uitbetaald door het ministerie. Hierdoor is er deels alleen informatie van deze functionarissen te vinden op de accumulatiestaten. Verder zijn er geen afwijkingen geconstateerd bij de calculatie van de vacatiegelden.

610 03 - Overwerkvergoeding

De toegekende overwerkvergoeding aan 5 landsdienaren is gecontroleerd.

Bij de controle zijn alle nodige bescheiden en informatie zoals, de overwerkbeschikking, de urenverantwoording, alsmede vermelding van de bezoldiging aangetroffen. Tevens is de juiste berekening gemaakt van de overwerkvergoeding.

Opmerkelijk is dat bij 1 van de 5 landsdienaren de norm van 30 uren op maandbasis overschreden was. Het totaal aantal overuren over de maand april was 97,5 uren van de landsdienaar in de functie van een jachttopziener. Er is geen verklaring door de auditee gegeven, waarom de norm van 30 uren per maand is overschreden, en is er ook geen toestemmingbrief van het bevoegd gezag aangetroffen. Hier is er dus sprake van een onrechtmatigheid.

Het ministerie heeft tijdens de exitmeeting aangegeven op de hoogte te zijn hiervan, maar dat de reden van overschrijding nog niet achterhaald is. In het vervolg zal erop worden toegezien dat er geen overschrijding meer plaatsvindt en in geval dit gebeurt, de reden vermeld zal worden.

610 23 – Gratificatie

Er zijn 5 dossiers van landsdienaren gecontroleerd, die een gratificatie hebben ontvangen in 2021.

In alle dossiers zijn de gratificatiebeschikkingen aangetroffen en de juiste bedragen toegekend.

Tabel 2: Gratificatie 2021

Persoonsnr.	Soort Gratificatie (in SRD):	
	25 jaar (1 maal de bezoldiging)	30 jaar (1½ maal de bezoldiging)
655301	3.912, -	
786002		5.094, -
785802		5.592, -
341902	3.038, -	
787402	2.987, -	

Bron: Directoraat GBB

De ambtenaar ontvangt afhankelijk van het aantal dienstjaren een gratificatie, welke wordt berekend door de bezoldiging te vermenigvuldigen met het cijfer zoals aangegeven in de tabel is, in het dienstjaar waarop hij/zij het jubileum herdenkt. De berekening van de gratificaties zijn juist bevonden.

De subcodes van Code 612 Gebruik van goederen en diensten

Bij de aansluiting tussen BR met schaduwadministratie en IFMIS met betrekking tot de totaal verevende bedragen van het ministerie, is er een afwijking geconstateerd van SRD 73.703.

Het BR bedrag sluit aan met het bedrag in IFMIS.

Tabel 3: Verevende bedragen code 612

(Bedragen in SRD)

Code	I	II	III	IV=I-III
	BR-verevend	IFMIS	Schaduwadministratie	Vershil
612	616.000,00	616.000,00	542.297,00	73.703,00

Bron: Directoraat GBB

Deze afwijking is gebaseerd op de contante middelen over de maand juli 2021, welke volgens de administratie als geannuleerd was aangetekend, maar reeds waren ontvangen. Het verschil van SRD 73.703, moest namelijk worden opgeteld bij het verevend bedrag van SRD 542.297 uit de schaduwadministratie. Hierdoor komt het totaal verevend bedrag op SRD 616.000.

Bij dit onderzoek is de focus gelegd op 2 subposten van Code 612 namelijk:

Code 61250 Bewaking en Code 612 de Contante Middelen (Petty Cash).

Tabel 4: Subcodes 61250 en 612

Subcodes	Reçunummer	Overmakings/ Cheque #	Cheque Datum	Leverancier / Begunstigde	Financieel Instituut	Bedrag in SRD
61250 Bewaking	2021-000 00000004261	44439	13/9/2021	Special Security System N.V.	DSB bank	96.550,00
612 Petty cash	2021-000 00000003890	1063969	28/7/2021	Petty Cash		23.703,00

Bron: Directoraat GBB

Hieronder worden de bevindingen van deze subcodes belicht.

Subcode 61250 - Bewaking

Hier zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd. Bij dossier Special Security System N.V. zijn alle onderliggende stukken aangetroffen en in orde, het dossier is compleet voorzien van datums en ondertekening van alle bijbehorende afdelingen.

Subcode 612 Petty Cash

Elke onderliggende bon die behoort tot Petty Cash kan worden toegewezen aan diverse subcodes onder Code 612. Echter, zou het vanwege de veelheid van transacties per maand, heel onoverzichtelijk worden om allemaal op te noemen. Bij Petty Cash zijn de bonnen en alle onderliggende stukken nauwkeurig opgeslagen en nog leesbaar, wat voorheen niet altijd het geval was.

Bij de controle van de Petty Cash is er 1 maand geselecteerd, namelijk juli 2021.

De volgende bevindingen zijn geconstateerd:

1. De totaalstelling van de facturen/bonnen komt overeen met de verantwoording. Alle facturen/bonnen zijn aangetroffen.
2. Gezien de bevindingen van de controle van de BR van voorgaande jaren kan aangegeven worden dat het directoraat nauwkeuriger tewerk is gegaan in 2021. Voorheen was er geen nummering en de bonnen waren niet volgens datumvolgorde geordend. De bonnen worden nu nauwkeurig opgeslagen en zijn voorzien van een doorlopende nummering en een datumvolgorde. De volledigheid van de verwerking van deze bonnen kan nu worden gewaarborgd.
3. De Petty Cash wordt onder Code 612 verwerkt, als te zijn aanvullende kredietopening, maar wordt niet onder een subcode verwerkt. In totaal is voor 12 maanden SRD 600.000 aan contanten ontvangen en verevend door GBB.
4. Bij het doorlichten van bepaalde bonnen/facturen was gebleken dat ze onleesbaar worden, omdat ze na verloop van tijd vervagen. Opmerkelijk voor 2021 is dat de bonnen/facturen die het directoraat bij elke aankoop ontvangt apart bijgeschreven worden op een verantwoordingstaat (met het bedrag) die als back-up dient bij vervaging van de originele factuur. Het risico van het hanteren van een verantwoordingstaat is dat bij vervaging van de originele bon de vergelijking geen zekerheid zal bieden ten aanzien de juistheid van de aansluiting.

Algemene bevindingen:

- Van de bovengenoemde subcodes zijn de bestelbonnen, reçu's en de ontvangstbonnen aangetroffen.
- Tevens zijn de stukken afgestempeld door CKB en afdeling Comptabiliteit van het Ministerie van Financiën.

De subcode van Code 621 Transportmiddelen

Ten aanzien van Code 62104 zijn er 2 dienstvoertuigen in het dienstjaar 2021, voor elk directoraat 1 transportmiddel aanschaf. In tabel 5 wordt de aansluiting tussen de BR cijfers en IFMIS aangegeven. Er is geen afwijking geconstateerd.

Tabel 5: Verevende bedragen Code 62104

Code	(I)	(II)	III
	BR	IFMIS	Verschil
62104	1.026.000	1.026.000	0

Bron: Directoraat GBB

Bij de controlewerkzaamheden is gebleken dat deels van de betaling van het transportmiddel bestemd voor Directoraat AB is opgenomen in het geraamd bedrag van het Directoraat GBB.

Bij navraag heeft de auditee doorgegeven dat, de gelden van beide directoraten samen zijn gevoegd om de betalingen te verrichten. Deze betalingen zijn in 4 termijnen afgelost en de afbetaling heeft plaats gehad in 2022 alsook de levering (zie tabel 6).

Tabel 6: 4 termijnbetaling aanschaf pick-ups

Omschrijving uit bestelbon	Bedrag in SRD
1e deelbetaling aanschaf 1e Isuzu dubbel cabine pick-up t.b.v. Min. GBB	380.000,00
Saldo 1e deelbetaling 1e pick-up	307.135,00
Aanschaf 2e Isuzu dubbel cabine pick-up t.b.v. Min. GBB	718.865,00
Saldo 2 ^e deelbetaling 2e pick-up	31.738,16
Totaal verevend bedrag conform de betalingen	1.437.738,16

Bron: Directoraat GBB

Uit tabel 7 blijkt dat er voor het verevend bedrag conform de betalingen meer is verevend dan geraamd; enwel voor een bedrag van SRD 31.738,16.

In de BR-toelichting van beide directoraten staat er vermeld dat het verevend bedrag gelijk is aan het geraamd bedrag. Dit is niet correct en niet volledig, aangezien er een verschil is. Bovendien is er sprake van het belasten van de begroting van Directoraat GBB voor een bedrag dat in feite door Directoraat AB, moest zijn opgenomen op haar begroting.

Tabel 7: Geraamde en verevende Transportmiddelen

Bedrag in SRD

	Geraamd bedrag	Verevend bedrag
Directoraat GBB	1.026.000,00	1.026.000,00
Directoraat AB	380.000,00	380.000,00
Totaal	1.406.000,00	1.406.000,00
Totaal verevend bedrag conform de betalingen		1.437.738,16
Verschil		31.738,16

Bron: Directoraat GBB

Verklaring van het Directoraat van GBB t.a.v. aanschaf transportmiddelen:

Bij missive de dato 22 september 2021 heeft de Onderraad voor Aanbesteding en Gunning goedkeuring gegeven aan het Ministerie van Openbare Werken om 26 voertuigen aan te schaffen ten behoeve van diverse ministeries waarvan 2 pick-ups voor het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer. De kosten voor die 2 pick-ups bedroegen USD 66.500, -. De middelen op de begroting 2021 voor code 621: Transportmiddelen bedroegen respectievelijk SRD 380.000, - om SRD 1026.000, - voor Directoraat AB en Directoraat GBB. Aangezien de middelen op zowel Directoraat AB als Directoraat GBB afzonderlijk niet voldoende zouden zijn om de betaling van de 2 pick-ups te verrichten, zijn drie (3) bestelbonnen opgemaakt na afstemming met en goedkeuring van het Ministerie van Financiën en Planning (afdeling Thesaurie), te weten:

Bestelbonnr.	Datum	Leverancier	Bedrag
7706	23/11/21	Fernandes Autohandel N.V.	SRD 380.000- (deelbetaling pick-up 1)
7707	23/11/21	Fernandes Autohandel N.V.	SRD 307.135 - Saldo pick-up 1)
7708	23/11/21	Fernandes Autohandel N.V.	SRD 718.865- (deelbetaling pick-up 2)

Bron: Directoraat GBB

Met het opmaken van deze 3 bestelbonnen was het totaalbedrag op Code 621: Transportmiddelen op de begroting van 2021 volledig uitgeput.

De pick-ups waren op het moment van de bestelling niet voorradig. Vanwege de koersontwikkelingen in de weken na de bestelling was het bedrag op de 3 bestelbonnen niet meer toereikend en is ten laste van de begroting van 2022 een bestelbon van SRD 31.738.16 uitgeschreven t.b.v. de aanschaf van de pick-ups.

22.3.3 Programma's

Voor de controle van de Begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 is volgens de materialiteit het programma Code 3502 Verkaveling gecontroleerd. Tevens is de Code 0966 STINASU ook meegenomen bij de controle, omdat de BR- toelichting bij de controle niet voldoende is bevonden.

Tabel 8: Verevende bedragen geselecteerde programma's

Code	Ontvangsten	Begrotingsrekening	Schaduwadministratie	/ IFMIS	Verschil
	Programma's	Ontvangen (1)	Ontvangen (2)	Ontvangen (3)	(1) - (3)
0966	STINASU	166.000,00	165.908,73	165.908,73	91,27
3502	Verkaveling	714.000,00	714.249,62	714.249,62	249,62
3503	Grondconversie	132.000,00	131.637,92	131.637,92	362,92

Bron: Directoraat GBB

Vermeldenswaard is dat de cijfers van de schaduwadministratie en de IFMIS-cijfers gelijk zijn.

Uit bovenstaande tabel blijkt ook dat er geen materiële verschillen zijn geconstateerd tussen de aansluiting van BR bedragen met de schaduwadministratie en het IFMIS. De verschillen betreffen slechts afrondingsverschillen.

Code 0966 Stg. Natuurbehoud Suriname (STINASU)

De BR-toelichting van Code 0966 is als volgt:

“Er is minder verevend dan geraamd, omdat slechts subsidie voor het derde kwartaal uit de begroting van het ministerie werd uitbetaald. Het aangevraagd subsidiebedrag wordt door het Ministerie van Financiën en Planning beoordeeld en bepaald. Subsidie over de eerste en tweede kwartaal is betaald uit het COVID-19 Fonds van het Ministerie van Financiën en Planning.

De begroting 2021 is goedgekeurd in juni 2021”.

Met betrekking tot de bovenstaande BR-toelichting heeft de auditee nader verklaard, dat voor inzage van onderliggende documenten, de Rekenkamer terecht moet bij de stichting. Want de auditee ontvangt slechts de verevende bedragen die zijn verwerkt in de CBD-overzichten.

Bevindingen:

1. Er hebben 3 transacties plaatsgevonden voor een totaal van SRD 165.908,73. Dit is t.o.v. het ontvangen bedrag SRD 166.000. Het verschil van SRD 91,27 is niet van materieel belang.

2. De auditee beschikt niet over de verantwoording of informatie van Stinasu ten aanzien van de subsidiebedragen.

Code 3502 Verkaveling

De BR-toelichting van Code 3502 is als volgt:

“Er is minder verevend dan geraamd, omdat slechts de schuld betaald is voor een verkavelingsproject dat in 2004 is uitgevoerd. Het resterend bedrag zou slechts aangewend kunnen worden om de kosten die gepaard gaan met de voorbereidingen van verkavelingsprojecten te dekken. In 2021 hebben er geen verkavelingsactiviteiten plaatsgevonden”.

Het verkavelingsproject uitgevoerd in 2004 betreft het “Project Morgenstond”, waarvan de openstaande declaratie ten name van N.V. ABC is afgehandeld in 2021.

Bevinding:

De auditee heeft slechts volstaan met een digitaal overzicht ‘reçu goedgekeurde autorisaties 2021’, waarbij het bedrag af te lezen is. Er zijn echter geen onderliggende stukken; zoals, reçu aangetroffen tijdens het veldonderzoek.

22.3.4 Middelenbegroting

Voor de controle van de Begrotingsrekening over het dienstjaar 2021 zijn volgens de materialiteit de volgende posten geselecteerd van Titel III ‘Middelen’:

- 53102: Opbrengsten verkoop onroerende goed.
- 53303: Retributie op hout
- 53423: Diverse niet belastingontvangsten

Tabel 9: Ontvangsten subcodes 53

(Bedragen in SRD)

Code	Ontvangsten	Begrotingsrekening	Schaduwadministratie/ IFMIS-systeem	Vershil
		Ontvangen (1)	Ontvangen (2)	(1) - (2)
53102	Opbrengst verkoop onroerende goederen	4.266.000,00	4.265.960,75	39,25
53303	Retributie op hout	13.505.000,00	13.503.920,00	1.080,00
53423	Diverse niet-belasting middelen	547.000,00	547.185,76	-185,76

Bron: Directoraat GBB

Met betrekking tot de aansluiting zijn er kleine afwijkingen geconstateerd, die te wijten zijn aan afrondingsverschillen. In de begrotingsrekening worden de bedragen op gehele getallen afgerond. Bij code 53303 is er een verschil van SRD1.080 vastgesteld, maar dat wordt niet als materieel beschouwd.

Algemene bevindingen Middelen:

1. De bedragen die opgenomen zijn in de BR, zijn gehaald uit de schaduwadministratie van BFZ. Het ministerie hanteert de bedragen van de CBD-rapportage voor het verwerken van de ontvangen bedragen op de BR. Desbetreffende afdeling haalt voor de ontvangsten geen bedragen uit het IFMIS-systeem, omdat de ontvangsten achteraf in het systeem worden ingevoerd. De afdeling BFZ controleert de bedragen in het IFMIS-systeem met hun schaduwadministratie om na te gaan als ze geen informatie zijn vergeten in te voeren.
2. Aangezien er in 2021 heel vaak deactivering plaatsvond in het IFMIS, kreeg het directoraat dikwijls geen toegang tot het systeem. De informatie is dus achteraf ingevoerd. Dit is de ook reden waarom het directoraat niet gewerkt heeft met informatie uit het IFMIS, maar meer uit de schaduwadministratie.

Bevindingen ten aanzien van Code 53102 53303 en 53423

Code 53102: Opbrengt verkoop onroerende goederen

In de BR-toelichting is het volgende aangehaald: Er is minder ontvangen dan geraamd, omdat het staatsbesluit dat betrekking heeft op grondconversie nog voor goedkeuring bij DNA ligt. De opbrengsten voor de verkoop van domeingrond in eigendom zouden op dit artikel geboekt worden.

Het gaat hierom de opvangsten van Stichting Elisabeth Samson's Huis ad SRD 4.265.960,75.

Geconstateerde Tekortkoming:

Het auditteam heeft niet kunnen vaststellen, of de storting van SRD 4.265.960,75 heeft plaatsgevonden in 2021. Zie de verklaring hieronder.

Verklaring van het Directoraat tav opbrengsten Elisabeth Samson's Huis:

"Het Ministerie van GBB heeft een schrijven gericht in mei 2021 naar het Ministerie van Financiën voor aanvraag van de stand van zaken t.a.v de "Opbrengst verkoop onroerende goederen", maar heeft helaas geen feedback hierop gehad".

Van de auditee is deze brief gemailed, echter is deze niet getekend, waardoor dit document niet als controle informatie kan worden gebruikt.

Verklaring van het directoraat bij opvraag van een getekende versie van de brief naar de Rekenkamer

"De afdeling BFZ had geen afschrift ontvangen van het secretariaat van de directeur. Dit omdat destijds de case gaande was, waarbij de voormalige directeur Algemeen Beheer ontheven werd. Hierdoor moest het secretariaat verhuizen naar een ander gebouw, waardoor alles hectisch was en de afdeling dus niet beschikte over een getekende versie".

Code 53303: Retributie op hout

In de BR-toelichting is het volgende aangehaald: Er is minder ontvangen dan geraamd, vanwege de COVID-19 pandemie, waarbij particuliere bedrijven alsook de Stichting Bosbeheer en Bostoezicht

(SBB) voor bepaalde periode waren gesloten. Het gevolg hiervan is een vermindering van de begrote inkomsten. De werkelijke ontvangsten van SBB voor het dienstjaar 2021 zijn vastgesteld op een bedrag ad SRD 65.792.775.

Op de algemene rekening van het Ministerie van Financiën en Planning is door SBB een bedrag van SRD 13.503.920 gestort, als te zijn de ontvangsten over de periode september – december 2020 voor een bedrag van SRD 5.716.193 en ontvangsten over de periode januari – augustus 2021 voor een bedrag van SRD 7.787.727. Het overig deel is aangewend ten behoeve van de exploitatiekosten van SBB. Via de subbetaaldiensten is er een bedrag op retributie geïnd ad SRD 1.350,39.

Algemene Bevindingen Code 53303:

- Van subcode 53303 zijn de SBB overzichtrapportages ontvangen, waarin de verantwoording van de ontvangsten en de exploitatiekosten (over september 2020 - augustus 2021) middels afdrachtstaten zijn aangegeven. De afdrachtstaten en copies van cheques zijn waargenomen en gecontroleerd. Verder zijn er geen onregelmatigheden geconstateerd.

De verantwoording van de ontvangsten geschied op kasbasis. De ontvangsten van september tot en met december 2020 zijn afgedragen in maart 2021, vandaar dat deze zijn opgenomen in het dienstjaar 2021.

- Na controle van de stortingsbewijzen van de bank blijkt dat bepaalde bewijzen over de maand maart 2021 niet meer leesbaar zijn.

Het Ministerie van GBB zal erop moeten toezien dat bij het ontvangen van de onderliggende stukken van bepaalde afdelingen deze eerst gescand moeten worden, alvorens ze op te slaan in hun dossiers.

Code 53423: Diverse niet-belasting middelen

Van subcode 53423 is uit de schaduwadministratie van de afdeling BFZ, een jaaroverzicht ontvangen, waarbij de onderliggende stukken zijn gecontroleerd.

Tabel 10: Ontvangsten Code 53423

Code 53423: Diverse vergoedingen	
Maanden	Ontvangsten in SRD
Januari tot en met december 2021	547.709,79
Afgerond bedrag	548.000,00
Afrondingsverschil	290,21

Bron: Directoraat GBB

Algemene Bevindingen:

- Het afrondingsverschil is niet materieel.
- Bij de schaduwadministratie van het Directoraat GBB wordt gewerkt met de Code 53423 Diverse vergoedingen, terwijl SBB werkt met de Code 53153 Diverse niet-belasting middelen.

- Voor verdere inzage van onderliggende stukken heeft het ministerie het team verwezen naar desbetreffende afdelingen LBB/SBB. Dit bezoek heeft niet plaatsgevonden, wegens uitloop op de controle planning.

22.4 Conclusies

In dit onderzoek is nagegaan of de begrotingsrekening 2021 van het Directoraat Grondbeleid en Bosbeheer (GBB) is opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingswetten en voorschriften. Tevens is onderzocht of bij het innen van ontvangsten en het doen van betalingen de terzake geldende voorschriften en besluiten van het bevoegde gezag, in acht zijn genomen.

Op basis van de bevindingen van het controlewerk, heeft de Rekenkamer conclusies kunnen trekken over de geselecteerde posten, waaronder de rechtmatigheid, de juistheid, de volledigheid, de tijdigheid en de toelichting is getoetst. Vermeldenswaard is dat de BR 2021 cijfers met behulp van de schaduw-administratie zijn vastgesteld, waardoor de juistheid en de volledigheid niet kon worden beoordeeld.

Uit het onderzoek komt de Rekenkamer tot de volgende conclusies:

- De samenstelling van de begrotingsrekening is rechtmatig opgesteld conform de *'Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening'* van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) en de Comptabiliteitswet (G.B. 1952 no. 111).
- Met betrekking tot de controle van de operationele uitgaven van Code 610 en 611, zijn de personeelsdossiers goed ingedeeld en opgeslagen. De dossiers zijn nu overzichtelijker, waardoor de *'papertrail'* van een landsdienaar beter te volgen is.
Echter moet het onderscheid tussen de 2 directoraten Algemeen Beheer (AB) en Grondbeleid en Bosbeheer (GBB) meteen zichtbaar zijn, hetgeen nu het geval niet is.
- Bij de controle van overwerk is gebleken dat de toestemmingbrief ontbrak bij één landsdienaar, waaruit geconcludeerd kan worden dat er sprake is van een onvolledig personeelsdossier.
- Met betrekking tot controle Code 612 is gebleken dat de documenten ordelijk worden opgeslagen en chronologisch worden opgelegd.
- Bonnen van de Petty Cash en Copies van bankstortingen, kunnen niet getoetst worden op juistheid, omdat ze niet meer leesbaar zijn.
- T.a.v. de 2 directoraten AB en GBB, moet gewerkt worden aan een overzichtelijke scheiding van de financiële en niet-financiële documentatie van de directoraten, zodat de administratie organisatie van het ministerie gestructureerd kan verlopen.
- Het Directoraat GBB, ontvangt informatie van de onder haar ressorterende parastatalen SBB en LBB, maar deze is niet volledig. Deze parastatalen sturen slechts de verantwoordingsstaten op. Er ontbreken o.a. bonnen, het aantal werknemers en het gehanteerde salarisreeks.
- Het ministerie stelt haar begrotingsrekening samen met behulp van bedragen uit de schaduw-administratie, vanwege de vele manco's die zij ondervindt bij het gebruik van het IFMIS. Omdat het IFMIS niet optimaal functioneert, ontbeert het ministerie de mogelijkheid om een effectief en

kwalitatief begrotingsrekening op te stellen. De schaduwadministratie wordt namelijk in Excel bijgehouden. De Excel applicatie is fraudegevoelig, omdat er geen audittrail aanwezig is. Mutaties kunnen onopgemerkt worden verwijderd of toegevoegd. De informatie uit de schaduwadministratie is niet door wet- en regelgeving gewaarborgd en zoals eerder aangegeven moeilijk te beoordelen.

- Het Directoraat GBB beschikt niet over beschreven en goedgekeurde werkprocessen.
- Ten aanzien van Code 621-Transportmiddelen, zijn er 2 dienstvoertuigen aangeschaft in het dienstjaar 2021: één voor het Directoraat AB en één voor het Directoraat GBB. Er is gebleken dat er niet voldoende middelen waren begroot voor Directoraat AB en hiervoor is het geraamd bedrag van Directoraat GBB aangesproken. Dus naast de begroting van 2021 is de begroting van het dienstjaar 2022 ook belast met de aanschaf van transportmiddelen.

22.5 Aanbevelingen

Hieronder worden de aanbevelingen van de Rekenkamer met betrekking tot het onderzoek belicht:

- Voor de duurzaamheid en de leesbaarheid van de transactiebonnen kunnen deze liefst als back-up, vooraf gekopieerd of gescand worden, en daarna opgelegd worden in dossiers.
- De verwerkte presentiebestanden kunnen beter op alfabetische volgorde gesorteerd worden, zodat ze overeenkomen met de presentielijsten. Dit zal resulteren in een beter overzicht en controle.
- Met betrekking tot de onoverzichtelijkheid van de presentielijsten als gevolg van de splitsing van het ministerie in 2 directoraten, adviseert de Rekenkamer het volgende:
  1. Duidelijk vermelden op de lijsten de naam van het Directoraat AB en anderzijds de naam van Directoraat GBB (en ook nagaan hoe het gesteld is met de afdelingen)
  2. Op kort termijn werken aan afzonderlijke nieuwe presentielijsten gebaseerd op de scheiding van de landsdienaren per directoraat. Dit brengt met zich mee dat ook de personeelsdossiers gescheiden moeten worden.
  3. Op de nieuwe presentielijsten de volledige familienamen en voornamen te vermelden, ter voorkoming van misinterpretaties van landsdienaren met de dezelfde initialen van de voornamen.
- Naast het opsturen van de rapportages van SBB, LBB, adviseert de Rekenkamer deze dienstorganen ook hun onderliggende stukken digitaal op te sturen naar het ministerie, voor een effectief beheer en controle van informatie.
- Ten aanzien van overwerk, mag de schriftelijke toestemming hiervoor vanuit de leiding van GBB niet ontbreken. Tevens wordt het ministerie geadviseerd om een presentielijst op na te houden bij de uitvoer van projecten/werkzaamheden, waarbij er sprake is van overwerk.
- De auditee moet ervoor zorgen dat er een dossier wordt bijgehouden van gesubsidieerde instellingen waarin allerhande informatie wordt opgeslagen; zoals, subsidieaanvraag, de verantwoording en de statuten.
- De processen binnen het directoraat moeten worden beschreven en goedgekeurd. Hierdoor kan worden voorkomen dat er onduidelijkheden ontstaan over de verantwoordelijkheden binnen de

processen, dat er niet tijdig bewust of onbewust fouten worden opgemerkt alsook het vermijden van inefficiënt werken.

- Het IFMIS dient te worden geëvalueerd en de knelpunten dienen te worden weggewerkt. Hierdoor zal voornoemd IFMIS effectief kunnen worden ingezet voor het transparant maken en bijhouden van de overheidsadministratie. Het gevolg is dat de ministeries kunnen beschikken over detailinformatie (financiële verantwoordingen per code/ artikel per specifieke periode), die zij nodig hebben voor het maken van analyses. Hierdoor zal het gebruik van de schaduwadministratie door het ministerie afgeschaft worden en het IFMIS leidend zijn als bron van de controle informatie op alle niveaus binnen de controle instrumentarium.

Bijlagen

Bijlage 1: BR cijfers 2021 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, directoraat Binnenlandse Zaken

TITEL I: OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Lopende uitgaven	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
610	Lonen en salarissen	265.000	274.816	-9.816	274.816	0
611	Sociale Premies	22.500	19.342	3.158	19.342	0
612	Gebruik van goederen en diensten	8.211	5.752	2.459	3.428	2.324
616	Sociale uitkeringen	17	17	0	0	17
	Totaal Lopende uitgaven	295.728	299.927	-4.199	297.586	2.341
	Kapitaal uitgaven					
620	Inventaris	68	63	5	0	63
	Totaal Kapitaal uitgaven	68	63	5	0	63
	Totaal Operationele uitgaven	295.796	299.990	-4.194	297.586	2.404

TITEL II PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Programma's	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
0110	Renovatie en bouwwerkzaamheden aan de kantoorruimtes	2.053	2.051	2		2.051
0504	Informatie Technologie	342	278	64		278
0605	Voorlichting	205		205		0
0802	Opzet Kustwacht	6.843	4.942	1.901		4.942
0902	Bijdrage huishoudens (onderstanden)	82.000	81.672	328	72.411	9.261
0972	Bijdrage aan DNA	57.726	52.320	5.406	31.320	21.000
1202	Nationaal Archief Suriname	2.053	1.564	489		1.564
1203	Pre- en postelektorale activiteiten (Verkiezingen)		8.998	1.266		8.998
1204	Centraal Bureau voor Burgerzaken	10.264	9.876	388		9.876
1205	Religieuze aangelegenheden	86	65	21	0	65
1206	Onafhankelijk Kiesbureau	1.026	1.026	0	0	1.026
1207	Centraal Hoofdstembureau	961	495	466	0	495
1208	Bevolkingsbeleid	137	135	2	0	135
1209	Genderaangelegenheden	205	160	45	0	160
1301	Management Regelgeving	171	157	14	0	157
1710	COVID-Biza uitgaven	2.000	0	2.000	0	0
	Totaal Programma's	176.336	163.739	12.597	103.731	60.008
	Totaal Gehele Dienst	472.132	463.729	8.403	401.317	62.412

TITEL III: MIDDELENBEGROTING

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
Code	Ontvangsten	Geraamd	Ontvangen	Verschil
53	Niet Belastingmiddelen			
53200	Leges	27.000	12.956	14.044
53423	Diverse vergoedingen	8	3	5
	Totaal Niet Belastingmiddelen	27.008	12.959	14.049
56	Noodreserve			
56001	COVID-19 Noodfonds	2.000	0	2.000
	Totaal Noodreserve	2.000	0	2.000
	Totaal Middelenbegroting	29.008	12.959	14.049

Bijlage 2: Br cijfers 2021 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Directoraat Algemene Zaken

**TITEL I: OPERATIONELE
UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Lopende uitgaven	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
610	Lonen en Salarissen	234.000	229.002	4.998	229.002	0
611	Sociale Premies	18.500	14.800	3.700	14.800	0
612	Gebruik van goederen en diensten	60.733	59.629	1.104	29.314	30.315
616	Sociale uitkeringen	520	475	45	465	10
	Totaal lopende uitgaven	313.753	303.906	9.847	273.581	30.325
	Kapitaal uitgaven					
620	Inventaris	5.348	2.243	3.105	426	1.817
621	Transport middelen	10.606	10.333	273	280	10.053
	Totaal Kapitaal Uitgaven	15.954	12.576	3.378	706	11.870
	Totaal Operationele Uitgaven	329.707	316.482	13.225	274.287	42.195

TITEL II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Programma	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
0108	Gebouwelijke aanpassingen en inventaris regeringsgebouw	342		342		0
0168	Renovatie Congreshal	1.711		1.711		0
0210	Inst. Versterking Rekenkamer	7.450	5.642	1.808	4.969	673
0211	Inst. Versterking Kab. VP	342	183	159		183
0212	Inst. Versterking Kab. President	1.369		1.369		0
0245	Inst. Versterking ALZA	157		157		0
0503	E-Government	32.161		32.161		0
0604	Vergroting Bereikbaarheid Staatsmedia	513	513	0	513	0
	Totaal Programma's	44.045	6.338	37.707	5.482	856
	Totaal Gehele Dienst	373.752	322.820	50.932	279.769	43.051

Overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren
conform art. 32 van de Comptabiliteitswet

(Bedragen x SRD 1.000)										
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Dienstjaar	Code Operationele uitgaven/programma's	Omschrijving Operationele uitgaven/programma's	Verschuldigd ultimo periode	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Vrijgevallen wegens verjaring	Verschuldigd bedrag der verevening per ultimo december 2021
				2017	2018	2019	2020	2021		
2016	610	Salarissen	61.217							61.217
	611	Sociale premies	3.081							3.081
	612	Gebruik van goederen en diensten	20.458	2.959	1.586					15.913
	615	Schelingen en bijdragen								0
	616	Sociale uitkeringen	118							118
	620	Inventaris	91	91						0
	0210	Institutionele Versterking Rekenkamer	97	85	12					0
	0901	Subsidie Stichting Planbureau	1.000							1.000
	1001	Welvaart Bevordering	187							187
	1101	Milieubescherming- en rehabilitatie	1.467							1.467
										0
2017	610	Salarissen	75.151	75.151						0
	611	Sociale premies	4.310	4.310						0
	612	Gebruik van goederen en diensten	11.888	10.911	668					309

	616	Sociale uitkeringen	469	356	110					3
	620	Inventaris	92		92					0
	0210	Institutionele Versterking Rekenkamer	190		158					32
	0901	Subsidie Stichting Planbureau	5.000	5.000						0
	1001	Welvaarts Bevordering	100.086	40.792	29.700					29.594
	1101	Milieubescherming- en rehabilitatie	3.491	1.200						2.291
										0
2018	610	Salarissen	97.395		97.395					0
	611	Sociale premies	6.299		6.299					0
	612	Gebruik van goederen en diensten	17.918		15.842	227	16			1.833
	616	Sociale uitkeringen	373		371					2
	620	Inventaris	257		29					228
	0210	Institutionele Versterking Rekenkamer	23		23					0
	0604	Bereikbaarheid Staatsmedia	480		480					0
	0901	Subsidie Stichting Planbureau	5.000		5.000					0
	1001	Welvaarts Bevordering	29.700		29.700					0
	1101	Milieubescherming- en rehabilitatie	3.005		3.005					0
										0
2019	610	Salarissen	155.654			155.654				0

	611	Sociale premies	10.387			10.387				0
	612	Gebruik van goederen en diensten	18.779			15.738	1.602			1.439
	616	Sociale uitkeringen	608			253	69			286
	620	Inventaris	153			153				0
	0108	Gebouwelijke Aanpassingen en Inventarisatie Regeringsgebouw								0
	0210	Institutionele Versterking Rekenkamer								0
	0211	Institutionele Versterking Kabinet Vicepresident								0
	0212	Institutionele Versterking Kabinet President								0
	0245	Institutionele Versterking Kabinet President	147				147			0
	0503	E-Governance	342			342				0
	0901	Subsidie Stichting Planbureau	9.608			9.608				0
	1101	Milieubescherming- en rehabilitatie	1.676			1.676				0
2020	610	Salarissen	217.151				217.151			0
	611	Sociale premies	13.833				13.833			0
	612	Gebruik van goederen en diensten	20.039				13.960			6.079

	616	Sociale uitkeringen	437				417			20
	620	Inventaris	214				105			109
	0108	Gebouwelijke Aanpassingen en Inventarisatie Regeringsgebouw								0
	0210	Institutionele Versterking Rekenkamer								0
	0211	Institutionele Versterking Kabinet Vicepresident	115				115			0
	0212	Institutionele Versterking Kabinet President								0
	0245	Institutionele Versterking Kabinet President								0
	0503	E-Governance	10.886				10.886			0
	0901	Subsidie Stichting Planbureau	6.415				6.415			0
	1101	Milieubescherming- en rehabilitatie	1.500				1.500			0

Bijlage 4: Begrotingsrekening 2021 van Min BIBIS

TITEL I: OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Lopende Uitgaven	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
610	Lonen en salarissen	117.500	117.500	0	96.076	21.424
611	Sociale premies	8.500	8.500	0	8.249	251
612	Gebruik van goederen en diensten	105.000	104.328	672	96.753	7.575
616	Sociale uitkeringen	14	0	14	0	0
	Totaal Lopende Uitgaven	231.014	230.328	686	201.078	29.250
	Kapitaal Uitgaven					
620	Inventaris	684	608	76	608	0
	Totaal Kapitaal Uitgaven	684	608	76	608	0
	Totaal Operationele Uitgaven	231.698	230.936	762	201.686	29.250

TITEL II: PROGRAMMA'S

Bedragen x Srd 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Programma	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
0704	Beleidsonderzoek, Planning en Capaciteitsversterking	51	0	51	0	0
0705	Residentiele kosten van lokale en buitenlandse vertegenwoordigingen	2.053	1.021	1.032	1.021	0
1210	Migratie en Personenverkeer	192	0	192	0	0
1404	Bilaterale Betrekkingen	8.113	7.805	308	3.074	4.731
1405	Multilaterale Betrekkingen	1.660	1.457	203	1.457	0
1406	Regionale Integratie	758	736	22	736	0
1407	Opzetten van Ambassades en Consulaten	171	0	171	0	0
1408	Internationale Onderhandelingen	1.160	1.153	7	0	1.153
	Totaal Programma's	14.158	12.172	1.986	6.288	5.884
	Totaal Gehele Dienst	245.856	243.108	2.748	207.974	35.134

TITEL III: MIDDELENBEGROTING

Bedragen x Srd 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
Code	Ontvangsten	Geraamd	Ontvangen	Verschil (I-II)
53	Niet Belastingmiddelen			
53110	Leges	61	226	-165
53139	Vernieuwing Rijbewijzen	30	44	-14
53141	Opbrengst Consulaire Diensten	51.000	38.445	12.555
53142	Kanselarijrechten	494	3.996	-3.502
53143	Legalisatie	20	72	-52
53153	Diverse niet belasting ontvangsten	10	134	-124
	Totaal Niet Belastingmiddelen	51.615	42.917	8.698
52	Donormiddelen			
52101	India			
52212	Overige Donatie			
	Totaal Donormiddelen	0	0	0
	Totaal Middelenbegroting	51.615	42.917	8.698

Overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren
conform art. 32 van de Comptabiliteitswet

(Bedragen x SRD 1.000)

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Dienst- jaar	Code Operationele uitgaven/ programma's	Omschrijving Operationele uitgaven/ programma's	Verschuldigd ultimo periode	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Vrijevallen wegens verjaring	Verschuldigd bedrag der verevening per ultimo december 2021
				2017	2018	2019	2020	2021		
2016	10	Personeels Kosten	0							0
	20	Materiele Kosten	0							0
	40	Aanschaffingen	22		5					17
	100	Bilaterale Betrekkingen	502		470					32
	102	Multilaterale Betrekkingen	428		353					75
	103	Regionale Integratie	99		99					0
2017	610	Lonen en Salarissen								0
	611	Sociale Premies								0
	612	Gebruik van goederen en diensten								0
	620	Inventaris								0

	705	Residentiele kosten van lokale en buitenlandse vertegenwoordigingen								0
	1210	Migratie en personenverkeer								0
	1404	Bilaterale Betrekkingen								0
	1405	Multilaterale Betrekkingen								0
	1406	Regionale Integratie								0
2018	610	Lonen en Salarissen	8.909				8.909			0
	611	Sociale Premies	1.301				1.301			0
	612	Gebruik van goederen en diensten	0							0
	620	Inventaris	0							0
	704	Beleidsonderzoek planning en capaciteitsversterking	0							0
	705	Residentiele kosten van lokale en buitenlandse vertegenwoordigingen	0							0
	1210	Migratie en personenverkeer	0							0

	1404	Bilaterale Betrekkingen	1							1
	1405	Multilaterale Betrekkingen	0							0
	1406	Regionale Integratie	226							226
	1407	Internationale Handelsonderhandelingen	0							0
2019	610	Lonen en Salarissen	95				95			0
	611	Sociale Premies	0							0
	612	Gebruik van goederen en diensten	309							309
	616	Sociale Uitkeringen	12							12
	704	Beleidsonderzoek planning en capaciteitsversterking	6							6
	705	Residentiele kosten van lokale en buitenlandse vertegenwoordigingen								0
	1210	Migratie en personenverkeer								0
	1404	Bilaterale Betrekkingen	33							33
	1405	Multilaterale Betrekkingen	255							255

	1406	Regionale Integratie	19							19
2020	610	Lonen en Salarissen	6.055				6.055			0
	611	Sociale Premies	279				279			0
	612	Gebruik van goederen en diensten	3.626				3.530			96
	620	Inventaris	48				48			0
	704	Beleidsonderzoek planning en capaciteitsversterking	3							3
	705	Residentiele kosten van lokale en buitenlandse vertegenwoordigingen	0							0
	1210	Migratie en personenverkeer	0							0
	1404	Bilaterale Betrekkingen	0							0
	1405	Multilaterale Betrekkingen	0							0
	1406	Regionale Integratie	1							1
	1407	Opzetten van Ambassades en Consulaten	0							0
	1408	Internationale Onderhandelingen	0							0

Bron: Ontwerp Slot der Rekening 2021

Bijlage 5: Begrotingsrekening 2021

Afdeling 06. Het Ministerie van Financiën en Planning

Het slot der rekening (Begrotingsrekening) voor het Financiën en Planning – Directoraat Financiën wordt als volgt vastgesteld:

DIRECTORAAT FINANCIEN

TITEL I: OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Lopende Uitgaven	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
610	Lonen en Salarissen	35.825	34.063	1.762	34.063	-
611	Sociale Premies	3.750	2.693	1.057	2.693	-
612	Gebruik van goederen en diensten	22.532	21.644	888	17.502	4.142
616	Sociale Uitkeringen	34	14	20	14	-
	Totaal Lopende Uitgaven	62.141	58.414	3.727	54.272	4.142
	Kapitaal Uitgaven					
620	Inventaris	342	342	-	331	11
	Totaal Kapitaal Uitgaven	342	342	-	331	11
	Totaal Operationele Uitgaven	62.483	58.756	3.727	54.603	4.153

TITEL II: PROGRAMMA'S (Bedragen x SRD 1.000)

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Programma	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
0217	Capaciteitsopbouw Financien	342	341	1	127	214
0266	Fiscal Strengthening to Support Economic Growth	73.585	-	73.585	-	-
0279	Coördinatie en Monitoring van het Herstelplan	6.000	6.000	-	6.000	-
0505	Nieuw IFMIS	2.053	-	2.053	-	-
0921	Bureau voor de Staatsschuld	4.596	3.193	1.403	3.133	60
0922	CLAD	11.334	11.152	182	6.805	4.347
0998	Subsidie aan EBS	691.000	-	691.000	-	-
1501	Suppletie overheidsbijdrage pensioenfonds	633.879	632.862	1.017	632.862	-
1609	Rentes	1.783.216	399.143	1.384.073	155.329	243.814
1610	Aflossingen	5.015.842	1.672.197	3.343.645	569.281	1.102.916
1611	Fees	20.180	19.736	444	17.762	1.974
1701	Bijzondere voorzieningen t.b.v. Rampen beheersing en -bestrijding	684	144	540		144
1702	Algemeen Onvoorzien	269.000	195.124	73.876	180.714	14.410

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Programma	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
1703	Covid-19 Financiën	77.531	-	77.531	-	-
4108	Subject subsidie electriciteit	270.000	-	270.000	-	-
4112	Subsidie Brandstof	120.000	-	120.000	-	-
	Totaal Programma's	8.979.242	2.939.892	6.039.350	1.572.013	1.367.879
	Totaal Gehele Dienst	9.041.725	2.998.648	6.043.077	1.626.616	1.372.032

TITEL III: MIDDELENBEGROTING

Bedragen x SRD 1.000

Code	Ontvangsten	(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
53	Niet Belastingmiddelen	Geraamd	Ontvangen	Verschil
53014	Dividend	8.020		8.020
53015	Winst CBvS	27.342		27.342
53171	Opbrengsten verkoop Stroomlevering	691.000	2.326.178	-1.635.178
	Totaal Niet belastingmiddelen	726.362	2.326.178	-1.599.816
54	Leningen			
54101	IDB Lening	73.585	6.815	66.770
	Totaal Leningen	73.585	6.815	66.770
56	Noodreserve			
56001	COVID-19 Noodfonds			
	Totaal Noodreserve	0	0	0
	Totaal Middelenbegroting	799.947	2.332.993	-1.533.046

Bijlage 6: Begrotingsrekening 2021

Afdeling 06. Het Ministerie van Financiën en Planning

Het slot der rekening (Begrotingsrekening) voor het Financiën en Planning – Directoraat Belastingen wordt als volgt vastgesteld:

DIRECTORAAT BELASTINGEN

TITEL I: OPERATIONELE UITGAVEN Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Lopende Uitgaven	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
610	Lonen en Salarissen	64.167	55.640	8.527	55.640	-
611	Sociale Premies	6.685	4.877	1.808	4.877	-
612	Gebruik van goederen en diensten	10.971	8.171	2.800	11.768	-3.597
616	Sociale Uitkeringen	209	275	-66	209	66
	Totaal Lopende Uitgaven	82.032	68.962	13.070	72.493	-3.531
	Kapitaal Uitgaven					
620	Inventaris	479	162	317	162	-
621	Transportmiddelen	205	-	205	-	-
	Totaal Kapitaal Uitgaven	684	162	522	162	-
	Totaal Operationele Uitgaven	82.716	69.124	13.592	72.655	-3.531

TITELII: PROGRAMMA'S Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Programma	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
0119	Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen	958	958	-	-	958
0120	Renovatie en nieuwbouw dienstwoningen	308	308	-	-	308
0121	Aanschaf kantoorgebouwen					
0218	Capaciteitsopbouw Belasting dienst	1.711	1.711	-	1.851	-141
0219	Modernisering/verzelfstandiging van de belastingorganisatie	2.053	883	1.170	774	108
0506	Nieuw automatisering belastingsysteem alsmede onderhoud van het douane systeem en scans	20.750	18.772	1.978	18.772	-

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Programma	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
1604	Fiscale Controle Binnenland	342	-	342	-	-
1605	Introductie nw. fiscale wet en regelgeving	684	-	684	-	-
1802	Beveiliging kantoorgebouwen Belastingen	77	-	77	-	-
	Totaal Programma's	26.883	22.632	4.251	21.398	1.234
	Totaal Gehele Dienst	109.599	91.756	17.843	94.053	-2.297

TITEL III: MIDDELENBEGROTING Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
Code	Directe Belastingen	Geraamd	Ontvangen	Verschil
51010	Inkomsten Belasting (incl. Loonbelasting)	2.985.352	7.633.000	-4.647.648
51020	Vermogensbelasting	8.250	3.068	5.182
51021	Huurwaarde Belasting	7.268	4.936	2.332
51030	Loterijbelasting	4.194	2.301	1.893
51031	Dividendbelasting	14.991	3.094	11.897
51032	Casino belasting	33.064	1.878	31.186
51034	Bronbelasting	80.000	-	80.000
51035	Solidariteitsheffing	303.000	-	303.000
	Totaal Directe Belastingen	3.436.119	7.648.277	-4.212.158
	Indirecte Belastingen			
51170	Invoerrechten	1.052.477	1.329.472	-276.995
51173	Statistiekrechten	83.812	77.175	6.637
51130	Omzetbelasting	2.128.800	1.603.955	524.845
51171	Uitvoerrecht op hout	280.263	222.463	57.800
51140	Accijns op Alcohol vrije dranken	181.576	110.697	70.879
51141	Accijns op Gedistilleerd	141.215	108.202	33.013
51142	Accijns op Bier	114.956	127.476	-12.520
51143	Accijns op Rooktabak en Sigaretten	202.864	99.227	103.637
51161	Verbruiksbelasting op motorbrandstoffen	724.096	264.820	459.276
51162	Belasting op Publieke Vermakelijkheden	2.774	310	2.464
	Totaal Indirecte Belastingen	4.912.833	3.943.797	969.036
	Totaal Belastingmiddelen	8.348.952	11.592.074	-3.243.122
	Niet Belastingmiddelen			
55003	AOV Premie	686.938	131.004	555.934
53111	Consent en deviezenrecht	143.269	126.272	16.997

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
53129	Ontvangsten inzake in en doorvoer van goederen	170.110	5.501	164.609
53131	Entrepotgelden	4.000	8	3.992
53153	Diverse vergoedingen			
53202	Fiscale boeten vervolgingsgelden etc.	5.803	611	5.192
53176	Aanvraag restitutie	4.000	1	3.999
53177	Numm. platen rij- en voertuigen	4.942	3.894	1.048
53204	Diversen	4.000	14.428	-10.428
	Totaal Niet Belastingmiddelen	1.023.062	281.719	741.343
	Totaal Middelenbegroting	9.372.014	11.873.793	-2.501.779

Bijlage 7: Begrotingsrekening van het Ministerie van LVV

Afdeling 8. Het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij

Het slot der rekening (Begrotingsrekening) voor het MINISTERIE VAN LANDBOUW, VEETEELT EN VISSERIJ wordt als volgt vastgesteld:

TITEL I: OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Lopende uitgaven	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
610	Lonen en salarissen	97.270	93.385	3.885	93.385	0
611	Sociale Premies	9.730	7.295	2.435	7.295	0
612	Gebruik van goederen en diensten	2.025	2.016	9	1.741	275
616	Sociale uitkeringen	68	68	0	68	0
	Totaal Lopende uitgaven	109.093	102.764	6.329	102.489	275
	Kapitaal uitgaven					
620	Inventaris	684	537	147	77	460
621	Transport middelen	6.843	5.847	996	0	5.847
	Totale Kapitaal uitgaven	7.527	6.384	1.143	77	6.307
	Totaal Operationele uitgaven	116.620	109.148	7.472	102.566	6.582

TITEL II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Programma's	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
0123	Cultuurtechnisch onderhoud	30.000	25.735	4.265	16.785	8.950
0124	Institutionele Vormgeving	20.000	5.095	14.905	4.954	141
0125	Reactivering waterschappen	30.000	15.918	14.082	15.918	0
0126	Bouwwerkzaamheden	4.790	1.966	2.824	0	1.966
0164	Buyers Credit Agreement Pumpingstation	4.140	168	3.972	168	0
0712	Stimulering Private Sector	1.369	0	1.369	0	0
0713	Landbouwtelling	1.369	0	1.369	0	0
0714	Stimulering Landbouwsector	15.000	424	14.576	216	208
0715	Veehouderij	7.664	1.011	6.653	347	664
0716	Visserij	3.421	3.300	121	3.166	134
0717	Landbouwinfrastructuur en exportpromotion	37.300	36.859	441	26.133	10.726
0761	Agro-Industrial Park	25.000	0	25.000	0	0
0766	Palmolie Project Patamacca	342	0	342	0	0
0767	Staatsboerderij N.V	342	0	342	0	0
0929	Staatsboerderij Alliance	684	684	0	228	456
0930	Stichting Landbouw Ontw. Commewijne	342	188	154	188	0
0931	Stichting Nationale Parken	68	0	68	0	0
0932	Stichting proeftuinen in Suriname	684	0	684	0	0
0933	Stichting Nationaal Rijst Instituut	4.106	4.106	0	3.853	253
0975	Stichting Experimentele Landbouw	1.369	1.369	0	0	1.369
4105	Food and Agriculture Industries (FAI)	35.000	35.000	0	17.045	17.955
	Totaal Programma's	222.990	131.823	91.167	89.001	42.822
	Totaal Gehele Dienst	339.610	240.971	98.639	191.567	49.404

TITEL III: MIDDELENBEGROTING

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
Code	Ontvangsten	Geraamd	Ontvangen	Verschil
53	Niet Belastingmiddelen			
53126	Zeevergunningrecht en andere visvergunningen	22.635	3.664	18.971
53145	Bestekkosten	96	0	96
53167	Opbrengsten Planten Onderzoek en Resultaten	5.167	3.501	1.666
53150	Opbrengst Veeteelt (o.a Slacht- en Keuringsgelden)	3.872	5.235	-1.363
	Totaal Niet Belastingmiddelen	31.770	12.400	19.370
52	Donormiddelen			
52100	China donatie	0	0	0
52102	Indonesie donatie	0	0	0
52201	Europese Unie donatie	0	0	0
52212	Overige donatie (IsDB)	0	0	0
	Totaal Donormiddelen	0	0	0
54	Ontvangen Leningen			
54101	IDB ontvangen leningen	54.400	19.712	34.688
54107	IsDB ontvangen leningen	11.000	0	11.000
54110	Ontvangen leningen (Credit Suisse)	25.000	0	25.000
	Totaal Leningen	90.400	19.712	70.688
	Totaal Middelenbegroting	122.170	32.112	90.058

Overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren
conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet

(Bedragen x SRD 1.000)

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Dienstjaar	Code Operationele uitgaven/ Programma's	Omschrijving Operationele uitgaven/ Programma's	Verschuldigd ultimo periode	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Vrijgevallen wegens verjaring	Verschuldigd bedrag der verevening per ultimo december 2021
				2017	2018	2019	2020	2021		
2016	610	Lonen en salarissen	76	0	0	0	0	0	0	76
	612	Gebruik van goederen en diensten	1.416	0	0	0	0	0	0	1.416
	0123	Cultuurtechnische onderhoud	7.237	0	7.229	0	0	0	0	8
	0124	Institutionele Vormgeving	221		152	0				69
	0125	Reactivering waterschappen	145	0	118	0	0	0	0	27
	0712	Stimulering Private sector	23	0	0	0	0	0	0	23
	0714	Stimulering Landbouwsector	441		441					0
	0715	Veehouderij	32	0	29	0	0	0	0	3
	717	Landbouwinfrastructuur en exportpromotion	37	0	37	0	0	0	0	0
	929	Staatsbedrijf Aliance	227	0	227	0	0	0	0	0
	930	Stichting Landbouw Ontw. Commewijne	129	0	129	0	0	0	0	0
	933	Stichting Nationaal rijst Instituut	1.071	0	1.071	0	0	0	0	0
2017	610	Lonen en salarissen	11	0	11	0	0	0	0	0
	612	Gebruik van goederen en diensten	462	0	294	0	0	0	0	168
	123	Cultuurtechnisch onderhoud	1.684	0	1.684	0	0	0	0	0
	124	Institutionele Vormgeving	286	0	0	0	0	0	0	286
	933	Stichting Nationaal rijst Instituut	68	0	68	0	0	0	0	0
2018	0123	Cultuurtechnisch onderhoud	4.026	0	0	0	0	432	0	3.594
2019										
2020	612	Gebruik van goederen en diensten	360	0	0	0	0	360	0	0
	123	Cultuurtechnisch onderhoud	925	0	0	0	0	925	0	0
	124	Institutionele Vormgeving	129	0	0	0	0	129	0	0
	716	Visserij	157	0	0	0	0	157	0	0

Bijlage 8: Begrotingsrekening 2021 van het Directoraat Energie, Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen

DIRECTORAAT ENERGIE

TITEL I: OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Operationele uitgaven	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
Lopende uitgaven						
610	Lonen en Salarissen	18.378	19.996	-1.618	19.996	0
611	Sociale Premies	1.524	1.395	129	1.395	0
612	Gebruik van goederen en diensten	1.041	917	124	917	0
614	Subsidies	30.459	29.363	1.096	29.363	0
616	Sociale uitkeringen	51		51		
Totaal Lopende uitgaven		51.453	51.453	51.670	-217	51.670
Kapitaal uitgaven						
620	Inventaris	34		34		0
621	Transportmiddelen					
Totaal Kapitaal uitgaven		34	0	34	0	0
Totaal Operationele uitgaven		51.487	51.670	-183	51.670	0

TITEL II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Programma	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
1306	Energie Autoriteiten Suriname	684	684	0	684	0
2201	Energie voorziening	110.026	4.229	105.797	4.229	0
2202	Openbare straatverlichting	2.053	2.042	11	2.042	0
Totaal Programma's		112.763	6.955	105.808	6.955	0
Totaal Gehele Dienst		164.250	58.625	105.625	58.625	0

TITEL III: MIDDELENBEGROTING

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
Code	Ontvangsten	Geraamd	Ontvangen	Verschil
53	Niet Belastingmiddelen			
53014	Dividend Staatsolie	224.410	837.441	-613.031
53100	Verhuur van landsgebouwen en toebehoren	386	447	-61
53104	Overheidselectriciteitsbedrijven in de districten	2	65	-63
Totaal Niet Belastingmiddelen		224.798	837.952	-613.154
54	Leningen			
54110	CDB	100.000		100.000
Totaal Leningen		100.000	0	100.000
Totaal Middelenbegroting		324.798	837.952	-513.154

Bijlage 9: Begrotingsrekening van het Directoraat CTW

DIRECTORAAT CIVIELTECHNISCHE WERKEN

TITEL I: OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Code	Operationele Uitgaven	(1) Geraamd	(2) Verevend	(3) = (1)-(2) Verschil	(4) Voldaan	(5) = (2)-(4) Verschuldigd
Lopende uitgaven						
610	Lonen en salarissen	84.051	72.777	11.274	72.777	0
611	Sociale premies	7.025	6.963	62	6.963	0
612	Gebruik van goederen en diensten	47.900	40.470	7.430	35.040	5.430
616	Sociale uitkeringen	14	5	9	5	0
Totaal Lopende Uitgaven		138.990	120.215	18.775	114.785	5.430
Kapitaal Uitgaven						
620	Inventaris	1.026	781	245	8	773
621	Transportmiddelen	6.843	6306	537	0	6.306
Totaal Kapitaal Uitgaven		7.869	7.087	782	8	7.079
Totaal Operationele Uitgaven		146.859	127.302	19.557	114.793	12.509

TITEL II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Code	Programma's	(1) Geraamd	(2) Verevend	(3)=(1)-(2) Verschil	(4) Voldaan	(5)=(2)-(4) Verschuldigd
0135	Onderhoud wegen	17.107	1.969	15.138	1.925	44
0136	Aanleg/verbetering wegen	388.133	118.936	269.197	98.119	20.817
0137	Onderhoud bruggen	4.106	3.496	610	2.914	582
0138	Bouw bruggen	10.264	0	10.264	0	0
0139	Onderhoud ontwateringswerken	34.214	11.904	22.310	8.190	3.714
0140	Verbetering irrigatie- en afwateringswerken	13.686	51	13.635	51	0
0141	Onderhoud waterkeringswerken	4.735	1.888	2.847	1.888	0
0142	Verbetering waterkeringswerken	34.214	90.264	-56.050	90.264	0
0143	Onderhoud verkeerstechnische voorzieningen	2.053	172	1.881	39	133
0160	Suriname National Infrastructuur Projecten-fase II (NIP)	341.181	117.211	223.970	109.293	7.918
0165	Rehabiliteren van de Saramacca kanaal	50.000	11.259	38.741	11.259	0
0405	verkeersvoorzieningen	2.395	0	2.395	0	0
0740	Upgrading Grondmechanisch Laboratorium	684	649	35	0	649
0741	Verbetering dienstverlening Waterloopkundige afdeling	41	0	41	0	0
0742	Verbetering dienstverlening Meteorologische Dienst	82	0	82	0	0
3201	Vuilophaal en verwerking	57.112	52.319	4.793	48.977	3.342
3404	Improving Transport Logistics and Competitiveness in Suriname	5.000	4.900	100	4.900	0
Totaal Programma's		965.007	415.018	549.989	377.819	37.199
Totaal Gehele Dienst		1.111.866	542.320	569.546	492.612	49.708

TITEL III: MIDDELENBEGROTING

Bedragen x SRD 1000

Code	Ontvangsten	(1) Geraamd	(2) Ontvangen	(3)=(1)-(2) Verschil
53	Niet Belasting Middelen			
53106	Opbrengst gasoline/diesel Paramaribo	160	13.897	-13.737
53107	Opbrengst gasoline/diesel Nickerie	100	114	-14
53110	Verkoop roerende goederen	100	1.632	-1.532
53415	Bestekkosten	59	85	-26
53423	Diverse vergoedingen: Laboratoriumonderzoek/Waterstand/ Meteo informatie/Opbrengst Autowerkplaats e.a.	1.716	522	1.194
53506	Opbrengst containerhuur	2.880	263	2.617
	Totaal Niet Belastingmiddelen	5.015	16.513	-11.498
54	Leningen			
54110	Overige ontvangen leningen buitenland	55.000	16.159	38.841
54199	Overige ontvangen leningen binnenland	540.299	260.457	279.842
	Totaal leningen	595.299	276.616	318.683
	Totaal Middelenbegroting	600.314	293.129	307.185

 Overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren
 conform art. 32 van de Comptabiliteitswet

(Bedragen x SRD 1.000)

I Dienstjaar	II Code /Operationele Uitgaven /Programma's	III Omschrijving Operationele Uitgaven /Programma's	IV Verschuldigd ultimo periode	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
				Voldaan 2017	Voldaan 2018	Voldaan 2019	Voldaan 2020	Voldaan 2021	Vrijgevallen wegens verjaring	Verschuldigd bedrag der verevening per ultimo december 2021
2016	612	Gebruik van goederen en diensten	2.909	3	1.473	0	0	0		1.433
	135	Onderhoud wegen	1.742	983	747	0	0	0		12
	136	Aanleg/verbetering wegen	640.559	4.892	635.667	0	0	0		0
	137	Onderhoud bruggen	14	14	0	0	0	0		0
	138	Bouw bruggen	86	0	86	0	0	0		0
	139	Onderhoud ontwateringswerken	2.947	320	2.430	0	0	0		197
	140	Verbetering irrigatie- en afwateringswerken	820	612	157	0	0	0		51
	141	Onderhoud waterkeringswerken	507	0	7	500	0	0		0
	142	Verbetering waterkeringswerken	25.196	0	0	25.196	0	0		0
	143	Onderhoud verkeerstechnische voorzieningen	59	59	0	0	0	0		0
	3201	Vuilophaal en - verwerking	397	0	0	0	0	0		397
2017	612	Gebruik van goederen en diensten	924		551	0	0	0		373
	135	Onderhoud wegen	308		305	0	0	0		3
	136	Aanleg/verbetering wegen	4.346		2.318	0	0	0		2.028
	138	Bouw bruggen	1.232		0	0	0	0		1.232

	139	Onderhoud ontwateringswerken	342		335	0	0	0		7
	141	Onderhoud waterkeringswerken	963		731	0	0	0		232
2018	612	Gebruik van goederen en diensten	52			43	0	0		9
	135	Onderhoud wegen	242			0	0			242
	136	Aanleg/verbetering wegen	5.446			0	2.376			3.070
	139	Onderhoud ontwateringswerken	820			0	0			820
2019	612	Gebruik van goederen en diensten	2.912				2.467			445
	621	Transportmiddelen	361				0			361
	135	Onderhoud wegen	1.019				164			855
	139	Onderhoud ontwateringswerken	803				500			303
	140	Verbetering irrigatie- en afwateringswerken	4.959				268			4.691
	3201	Vuilophaal en - verwerking	17.585				17.235			350
2020	612	Gebruik van goederen en diensten	6.161					2.620		3.541
	135	Onderhoud wegen	2.043					0		2.043
	137	Onderhoud bruggen	442					0		442
	139	Onderhoud ontwateringswerken	2.243					0		2.243
	140	Verbetering irrigatie- en afwateringswerken	2.662					0		2.662
	143	Onderhoud verkeerstechnische voorzieningen	28					0		28
	3201	Vuilophaal en - verwerking	3.462					94		3.368

Bijlage 10: Begrotingsrekening van het Directoraat BWD

DIRECTORAAT BOUWKUNDIGE WERKEN EN DIENSTVERLENING

TITEL I: OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Operationele Uitgaven	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
Lopende uitgaven						
610	Lonen en Salarissen	28.226	22.329	5.897	22.329	0
611	Sociale Premies	3.000	2.052	948	2.052	0
612	Gebruik van goederen en diensten	6.200	5.170	1.030	4.830	340
616	Sociale uitkeringen	12	0	12	0	0
Totaal Lopende Uitgaven		37.438	29.551	7.887	29.211	340
Kapitaal Uitgaven						
620	Inventaris	465	465	0		465
621	Transportmiddelen	1.369	1.369	0		1.369
Totaal Kapitaal Uitgaven		1.834	1.834	0	0	1.834
Totaal Operationele Uitgaven		39.272	31.385	7.887	29.211	2.174

TITEL II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Programma	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
0131	Verbetering van landsgebouwen met hun toebehoren	2.053	904	1.149	369	535
0132	Bouw en uitbreiding van landsgebouwen en ambtenarenwoningen	22.858	16.250	6.608	8.783	7.467
0133	Bouwen van landsgebouwen	1.369	0	1.369		0
0134	Volkswoningbouw	56.082	81	56.001	81	0
0736	Ruimtelijke Ordening urbane gebieden					
Totaal Programma's		82.362	17.235	65.127	9.233	8.002
Totaal Gehele Dienst		121.634	48.620	73.014	38.444	10.176

TITEL III: MIDDELENBEGROTING

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
Code	Ontvangsten	Geraamd	Ontvangen	Verschil
53 Niet Belastingmiddelen				
53115	Bouwvergunningrecht	4.700	681	4.019
53415	Bestekken	5	100	-95
53423	Diverse niet belastingontvangsten	1.127	35	1.092
Totaal Niet Belastingmiddelen		5.832	816	5.016
54 Leningen				
54110	Overige ontvangen leningen	56.000		56.000
Totaal Leningen		56.000	0	56.000
Totaal Middelenbegroting		61.832	816	61.016

Overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren
Conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet

(Bedragen x SRD 1000)

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Dienst- jaar	Code Operationele uitgaven/ Programma's	Omschrijving Operationele uitgaven/ Programma's	Verschuldigd ultimo periode	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Vrijgevallen wegens verjaring	Verschuldigd bedrag der verevning per ultimo december 2021
				2017	2018	2019	2020	2021		
2016	610	Lonen en Salarissen	9.649	9.649						0
	611	Sociale Premies	1.023	1.023						0
	616	Sociale uitkeringen	1				1			0
	612	Gebruik van goederen en diensten	3.391					2.233 *		3.391
	0131	Verbetering van landsgebouwen met hun toebehoren	499					499		0
	0132	Bouw en uitbreiding van landsgebouwen en ambtenarenwoningen	5.107					4.879		228
	0133	Bouwen van landsgebouwen	0							0
	0134	Volkswoningbouw	2.203					2203		0
	0736	Ruimtelijke Ordening urbane gebieden	99					99		0
2017	610	Lonen en Salarissen	10.309					10.309*		0

	611	Sociale Premies	1.047					1.047*		0
	612	Gebruik van goederen en diensten	1.880					1.722*		158
	0131	Verbetering van landsgebouwen met hun toebehoren	337					337		0
	0132	Bouw en uitbreiding van landsgebouwen en ambtenarenwoningen	186					186		0
2018	612	Gebruik van goederen en diensten	133					1*		132
2019	612	Gebruik van goederen en diensten	149							149
	0134	Volkswoningbouw	207							207
2020	612	Gebruik van goederen en diensten	38							38
	616	Sociale uitkeringen	3							3
	0131	Verbetering van landsgebouwen met hun toebehoren	124							124
	0132	Bouw en uitbreiding van landsgebouwen en ambtenarenwoningen	2.086							2.086

	0133	Bouwen van landsgebouwen	175							175
--	------	--------------------------	-----	--	--	--	--	--	--	-----

*de bedragen zijn voldaan, maar kan niet exact worden aangegeven in welk dienstjaar.

Bijlage 11: Begrotingsrekening 2021 van het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer

DIRECTORAAT OPENBAAR GROEN

TITEL I: OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Operationele uitgaven	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
Lopende uitgaven						
610	Lonen en Salarissen	117.200	100.940	16.260	100.940	0
611	Sociale Premies	8.000	7.471	529	7.471	0
612	Gebruik van goederen en diensten	4.448	4.422	26	3.742	680
616	Sociale uitkeringen	14	7	7	7	0
Totaal Lopende Uitgaven		129.662	112.840	16.822	112.160	680
Kapitaal Uitgaven						
620	Inventaris	1.163	1.119	44	344	775
621	Transportmiddelen	890	792	98		792
Totaal Kapitaal Uitgaven		2.053	1.911	142	344	1.567
Totaal Operationele Uitgaven		131.715	114.751	16.964	112.504	2.247

TITEL II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Programma	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
0144	Ophalen van dichtbegroeide lozingen	526	323	203	190	133
3202	Het opruimen van illegale vuilstortplaatsen en het ophalen van groot vuil	1.369	1.362	7	1.304	58
3301	Het maaien van parken en pleinen, alsmede bermen en talud van secundaire en tertiaire trezen	6.843	6.182	661	4.421	1.761
3302	Stadsverfraaiingsprojecten en groenvoorzieningen	342	247	95		247
3303	Boomzorg	274	59	215	59	0
Totaal Programma's		9.354	8.173	1.181	5.974	2.199
Totaal Gehele Dienst		141.069	122.924	18.145	118.478	4.446

TITEL III: MIDDELENBEGROTING

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
Code	Ontvangen	Geraamd	Ontvangen	Verschil
53	Niet Belastingmiddelen			
53100	Verhuur van landsgebouwen en toebehoren	7	7	0
53153	Diverse vergoedingen	68	41	27
53203	Diverse boetes en transacties	15	15	0
Totaal Niet Belastingmiddelen		90	63	27

Overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren
Conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet

Bedragen x SRD 1.000

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Dienstjaar	Code Operationele uitgaven/ Programma's	Omschrijving Operationele uitgaven/ Programma's	Verschuldigd ultimo periode	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Vrijgevallen wegens verjaring	Verschuldigd bedrag der verevening per ultimo december 2021
				2017	2018	2019	2020	2021		
2016	612	Gebruik van goederen en diensten	775					18		757
	0144	Het ophalen van dicht begroeide lozingen	70							70
	3301	Het maaien van parken en pleinen, alsmede bermen en talud van secundaire en tertiaire trezen	135							135
2017										
2018	612	Gebruik van goederen en diensten	422							422
	3202	Opruimen van illegale vuilstortplaatsen en ophalen van grootvuil	219							219
	3301	Het maaien van parken en pleinen, alsmede bermen en talud van secundaire en	261							261

		tertiaire trezen								
2019	616	Sociale uitkeringen	2					1		1
2020	612	Gebruik van goederen en diensten	111					110		1

Bijlage 22: Begrotingsrekening 2021 van het Directoraat AAZ

Afdeling 15. Het Ministerie van Transport Communicatie en Toerisme

Het slot der rekening (Begrotingsrekening) voor het MINISTERIE VAN TRANSPORT COMMUNICATIE EN TOERISME wordt als volgt vastgesteld:

DIRECTORAAT ALGEMENE EN ADMINISTRatieve ZAKEN

TITEL I: OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Lopende Uitgaven	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
610	Lonen en Salarissen	12.407	12.146	261	12.146	0
611	Sociale Premies	1.030	841	189	841	0
612	Gebruik van Goederen en Diensten	1.326	1.409	-83	1.409	0
616	Sociale Uitkeringen	7	7	0	7	0
	Totaal Lopende Uitgaven	14.770	14.403	367	14.403	0
	Kapitaal Uitgaven					
620	Inventaris	137	99	38	99	0
621	Transportmiddelen	890	774	116	0	774
	Totaal Kapitaal Uitgaven	1.027	873	154	99	774
	Totaal Operationele Uitgaven	15.797	15.276	521	14.502	774

TITEL II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Programma	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
0409	Aankoop ILS	0	0	0	0	0
0958	Subsidie Nationale Vervoer Bedrijf Suriname (NVB)	0	0	0	0	0
0959	Subsidie Scheepvaart Maatschappij Suriname (SMS)	0	0	0	0	0
0977	Subsidie Bus- en Bootvergunninghouders	0	0	0	0	0
2002	ICAO Contributie	0	0	0	0	0
3401	Ordening Transport Sector	0	0	0	0	0
3403	Verbetering Vliegveiligheid	0	0	0	0	0
	Totaal Programma's	0	0	0	0	0
	Totaal Gehele Dienst	15,797	15,276	521	14,502	774

TITEL III: MIDDELENBEGROTING

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
Code	Ontvangsten	Geraamd	Ontvangen	Verschil
53	Niet Belastingmiddelen			
53014	Dividend	0	0	0
53016	Opbrengst parastatalen	0	0	0
53114	Opbrengst Autobusvergunning	0	0	0
53119	Diverse vergunningen	0	0	0
	Totaal Niet Belastingmiddelen	0	0	0
54	Leningen			
54199	Overige ontvangen Leningen	0	0	0
	Totaal Leningen	0	0	0
	Totaal Middelenbegroting	0	0	0

Overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren Conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Dienst- jaar	Code Operationele uitgaven/ Programma's	Omschrijving Operationele uitgaven/ Programma's	Verschuldigd ultimo periode	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Vrijgeval- len wegens verjaring	Verschuldigd bedrag der verevening per ultimo december 2021
				2017	2018	2019	2020	2021		
2016				0	0	0	0	0	0	0
2017				0	0	0	0	0	0	0
2018				0	0	0	0	0	0	0
2019				0	0	0	0	0	0	0
2020				0	0	0	0	0	0	0

Bijlage 33: Begrotingsrekening 2021 van het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer, Directoraat Algemeen Beheer

Afdeling 16. Het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer

Het slot der rekening (Begrotingsrekening) voor het MINISTERIE VAN GRONDBELEID EN BOSBEHEER wordt als volgt vastgesteld:

DIRECTORAAT ALGEMEEN BEHEER

TITEL I: OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

		I	II	III	IV	V
Code	Lopende uitgaven	Geraamd (I)	Verevend (II)	Verschil (I-II)	Voldaan (IV)	Verschuldigd (II-IV)
610	Lonen en Salarissen	18.427	18.255	172	18.255	0
611	Sociale Premies	1.529	1.464	65	1.464	0
612	Gebruik van goederen en diensten	2.053	2.053	0	2.053	0
616	Sociale uitkeringen	7	3	4	3	0
	Totaal Lopende uitgaven	22.016	21.775	241	21.775	0
	Kapitaal uitgaven					
620	Inventaris	342	30	312	30	0
621	Transportmiddelen	380	380	0	0	380
	Totaal Kapitaal Uitgaven	722	410	312	30	380
	Totaal Operationele Uitgaven	22.738	22.185	553	21.805	380

TITEL II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

		I	II	III	IV	V
Code	Programma	Geraamd (I)	Verevend (II)	Verschil (I-II)	Voldaan (IV)	Verschuldigd (II-IV)
0169	Renovatie Kantoorgebouwen	2.053	0	2.053	0	0
0758	Duurzame Organisatie Ontwikkeling	68	0	68	0	0
	Totaal Programma's	2.121	0	2.121	0	0
	Totaal Gehele Dienst	24.859	22.185	2.674	21.805	380

Overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren (conform art. 32 van de Comptabiliteitswet)

Overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren
conform art. 32 van de Comptabiliteitswet

(Bedragen x SRD 1.000)

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Dienstjaar	Code Operationele uitgaven/ programma's	Omschrijving Operationele uitgaven/ programma's	Verschuldigd ultimo periode	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Vrijge- vallen wegens verjaring	Verschuldigd bedrag der verevening per ultimo december 2021
				2017	2018	2019	2020	2021		
2016	610	Lonen en salarissen	1							1
	612	Gebruik van goederen	1.099		407	296				396
2017	612	Gebruik van goederen	241		132	108		1		0
2018	612	Gebruik van goederen	65							65
2019	612	Gebruik van goederen	1.195				1.077	80		38
2020	612	Gebruik van goederen	1.325					1.325		0

Bijlage 44: Begrotingsrekening 2021 van het Directoraat Grondbeleid en Bosbeheer

DIRECTORAAT GRONDBELEID EN BOSBEHEER

TITEL I: Operationele Uitgaven

Bedragen x SRD 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Lopende uitgaven	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
610	Lonen en Salarissen	23.843	19.859	3.984	19.859	0
611	Sociale Premies	2.201	1.576	625	1.576	0
612	Gebruik goederen en diensten	616	616	0	616	0
616	Sociale uitkeringen	7	3	4	3	0
	Totaal Lopende Uitgaven	26.667	22.054	4.613	22.054	0
Code	Kapitaal Uitgaven					
620	Inventaris	205	0	205	0	0
621	Transportmiddelen	1.026	1.026		0	1.026
	Totaal Kapitaal Uitgaven	1.231	1.026	205	0	1.026
	Totaal Operationele Uitgaven	27.898	23.080	4.818	22.054	1.026

TITEL II: Programma's

Bedragen x SRD. 1.000

		(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)	(5)=(2)-(4)
Code	Programma	Geraamd	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
0965	Stg. Jan Starke Opleidings- en Ontspannings-centrum	516	0	516	0	0
0966	Stg. Natuurbehoud Suriname, STINASU	888	166	722	166	0
3501	Grondaankopen	2.737	0	2737	0	0
3502	Verkaveling	831	714	117	714	0
3503	Grondconversie	1.026	132	894	0	132
	Totaal Programma's	5.998	1.012	4.986	880	132
	Totaal Gehele Dienst	33.896	24.092	9.804	22.934	1.158

Rekenkamer van Suriname

A: Waterkant 28

T: 473759/ 475585

E: rekenkamer@rekenkamer.gov.sr

W: www.rekenkamer.sr